

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 549/2013/EU RENDELETE

(2013. május 21.)

az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 338. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Központi Bank véleményére ⁽¹⁾,rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

(1) Az uniós szakpolitikai döntéshozatal, valamint a tagállamok gazdaságának és a Gazdasági és Monetáris Uniónak (GMU) a figyelemmel kísérése összehasonlítható, naprakész és megbízható információkat kíván minden egyes tagállam vagy régió gazdasági szerkezetéről és gazdasági helyzetének fejlődéséről.

(2) A Bizottságnak részt kell vállalnia a tagállamok gazdaságának és a GMU-nak a figyelemmel kísérésében, és konkrétan rendszeresen jelentést kell tennie a Tanácsnak arról, hogy a tagállamok milyen előrehaladást értek el a GMU-val kapcsolatos kötelezettségeik teljesítésében.

(3) Valamely tagállam vagy régió gazdasági helyzetének elemzésére szolgáló alapvető eszközként az uniós polgárok számára is szükségük van gazdasági számlákra. Az összehasonlíthatóság kedvéért az ilyen számlákat olyan egységes elvek alapján kell összeállítani, amelyek nem tesznek lehetővé különböző értelmezéseket. A megadott információknak a lehető legpontosabbnak, legteljesebbnek és legnaprakészebbnek kell lenniük ahhoz, hogy valamennyi ágazatot illetően biztosítani lehessen az elérhető legnagyobb átláthatóságot.

(4) A Bizottságnak uniós közigazgatási célokra – különösen a költségvetési számításokhoz – a nemzeti és regionális számlák aggregátumait kell használnia.

(5) 1970-ben megjelent „Az integrált gazdasági számlák európai rendszere” (European System of Integrated Economic Accounts, ESA) című adminisztratív dokumentum, amely az e rendelet által szabályozott területre terjedt ki. E dokumentumot az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala önállóan állította össze saját felelősségére, és a Hivatal és a tagállami statisztikai intézetek arra irányuló többéves közös munkájának volt az eredménye, hogy létrehozzanak egy, az Európai Közösségek gazdasági és társadalmi politikájának követelményeit kielégítő nemzetiszámla-rendszert. Ez volt a közösségi változata az Egyesült Nemzetek Szervezete által létrehozott nemzeti számláknak, amelyeket addig a Közösségek is használtak. Az eredeti szöveg korszerűsítése érdekében a dokumentumból 1979-ben egy második kiadást ⁽³⁾ is közzétettek.

(6) A Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló, 1996. június 25-i 2223/96/EK tanácsi rendelet ⁽⁴⁾ létrehozta a nemzeti számlák rendszerét, hogy

⁽¹⁾ HL C 203., 2011.7.9., 3. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2013. március 13-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2013. április 22-i határozata.

⁽³⁾ Bizottság (Eurostat): European System of Integrated Economic Accounts (ESA), second edition, Statistical Office of the European Communities (Eurostat: Integrált nemzeti számlák európai rendszere (ESA), második kiadás, az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala), Luxembourg, 1979.

⁽⁴⁾ HL L 310., 1996.11.30., 1. o.

megfeleljen a Közösség gazdasági, szociális és regionális politikai követelményeinek. E rendszer nagyjából összhangban volt a nemzeti számláknak az Egyesült Nemzetek Szervezetének Statisztikai Bizottsága által 1993 februárjában azzal a céllal elfogadott, akkoriban új rendszerével (a továbbiakban: az 1993-as SNA), hogy az ENSZ összes tagországának eredményei nemzetközileg összehasonlíthatók legyenek.

- (7) Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Statisztikai Bizottsága – annak érdekében, hogy a nemzeti számlák jobban összhangba kerüljenek az új gazdasági környezettel, a módszertani kutatás terén elért eredményekkel és a felhasználók igényeivel – az 1993-as SNA korszerűsítéseként 2009 februárjában elfogadta a nemzeti számlák új rendszerét (a továbbiakban: a 2008-as SNA).
- (8) Az SNA-val kapcsolatos fejlemények figyelembevételéhez felül kell vizsgálni a számlák 2223/96/EK rendelettel létrehozott európai rendszerét (a továbbiakban: az ESA 95), hogy a számlák e rendelet által létrehozott, felülvizsgált európai rendszere a 2008-as SNA-nak a tagállamok gazdasági szerkezetéhez hozzáigazított változata legyen, és hogy az Unió adatai összehasonlíthatók legyenek a főbb nemzetközi partnerei által összeállítottakkal.
- (9) Annak érdekében, hogy a környezeti-gazdasági számlák szatellit számlákként szerepeljenek a számlák felülvizsgált európai rendszerében, az európai környezeti-gazdasági számlákról szóló, 2011. július 6-i 691/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ közös keretet hozott létre az európai környezeti-gazdasági számlák beszerzésére, gyűjtésére, továbbítására és értékelésére.
- (10) A környezeti és társadalmi számlák esetében teljes mértékben tekintetbe kell venni „A GDP-n innen és túl: a haladás mérése változó világunkban” című, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett 2009. augusztus 20-i bizottsági közleményt is. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés előmozdításának támogatása érdekében – elsősorban az „A GDP-n innen és túl” című közleményhez és az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó kérdésekben – határozottan folytatni kell a módszertani tanulmányokat és az adatesztelést abból a célból, hogy a jólét és a haladás mérésére vonatkozó átfogóbb megközelítést lehessen kialakítani. Ezzel összefüggésben foglalkozni kell a környezeti externáliákkal és a társadalmi egyenlőtlenségekkel is. Emellett figyelembe kell venni a termelékenység változásainak kérdését. Mindezek révén lehetővé válik a GDP-t kiegészítő adatok mielőbbi rendelkezésre bocsátása. A Bizottságnak 2013-ban közleményt kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben továbbgondolja „A GDP-n innen és túl” című közleményben foglaltakat, valamint adott esetben jogalkotási javaslatokat kell benyújtania 2014-ben. A nemzeti és regionális számlák adatait az e célok elérésére szolgáló eszközök közé tartozóknak kell tekinteni.
- (11) Fel kell tárnai az új, automatikus és valós idejű adatgyűjtési módszerek esetleges használatában rejlő lehetőségeket.
- (12) A számlák e rendelettel létrehozott, felülvizsgált európai rendszere (a továbbiakban: az ESA 2010) módszertanból és egy olyan továbbítási programból áll, amely meghatározza a tagállamok által adott határidőre benyújtandó számlákat és táblázatokat. A Bizottságnak, különös tekintettel a gazdasági konvergencia figyelemmel kísérésére és a tagállamok gazdaságpolitikai közötti szoros koordináció megteremtésére, meghatározott időpontokban – adott esetben előzetesen bejelentett adatszolgáltatási naptár alapján – kell ezeket a számlákat és táblákat a felhasználók rendelkezésére bocsátania.
- (13) Az adatok közzététele tekintetében felhasználóközpontú megközelítést kell alkalmazni, ily módon könnyen hozzáférhető és hasznos tájékoztatást nyújtva az Unió polgárainak és egyéb érintett feleknek.
- (14) Az ESA 2010 a tagállami számlák uniós céloknak megfelelő elkészítésére vonatkozó közös előírások, fogalom meghatározások, osztályozások és számviteli szabályok referenciakerete, mely a tagállamok között összehasonlítható eredményeket szolgáltat, és mint ilyen, minden más rendszernek fokozatosan a helyébe lép.
- (15) A statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról szóló, 2003. május 26-i 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁽²⁾ megfelelően a Bizottságnak továbbított és területi egységek szerint bontandó valamennyi tagállami statisztikának a NUTS-osztályozáson kell alapulnia. Következésképpen a regionális statisztika összehasonlíthatósága végett a területi egységeket a NUTS-osztályozás szerint kell meghatározni.
- (16) Az adatok tagállamok általi továbbítására – ideértve a bizalmas adatok továbbítását is – az európai statisztikákról szóló, 2009. március 11-i 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽³⁾ foglalt szabályok az irányadók. Ennek megfelelően az e rendelettel összhangban hozott intézkedéseknek ezért védeniük kell a bizalmas adatokat is, és biztosítaniuk kell, hogy az európai statisztikák előállítása és közzététele során semmilyen jogellenes nyilvánosságra hozatal és nem statisztikai jellegű felhasználás ne fordulhasson elő.

⁽¹⁾ HL L 192., 2011.7.22., 1. o.

⁽²⁾ HL L 154., 2003.6.21., 1. o.

⁽³⁾ HL L 87., 2009.3.31., 164. o.

- (17) Létrehozta egy munkacsoportot annak további vizsgálatára, hogy a nemzeti számlákban hogyan kellene kezelni a pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díját (FISIM), ideértve egy olyan kockázatkorrektív módszer vizsgálatát is, amely a realizált kockázat várható jövőbeli költségének megfelelő tükrözése érdekében kizárja a kockázatokat a FISIM-számításokból. A munkacsoport megállapításainak figyelembevételével szükség lehet arra, hogy a jobb eredmények érdekében a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktussal módosítsa a FISIM kiszámítására és elosztására vonatkozó módszertant.
- (18) A kutatás-fejlesztési kiadások beruházásnak minősülnek, ezért bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell számba venni. Amennyiben azonban a kiegészítő táblázatok kialakításán alapuló tesztelés során az adatok kellően megbízhatónak és összehasonlíthatónak bizonyulnak, felhatalmazáson alapuló jogi aktussal meg kell határozni a bruttó állóeszköz-felhalmozásként számba veendő, a kutatás-fejlesztési kiadásokra vonatkozó adatok formátumát.
- (19) A tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló, 2011. november 8-i 2011/85/EU tanácsi irányelv⁽¹⁾ értelmében a tagállamoknak közzé kell tenniük az állami költségvetésre potenciálisan nagy hatást gyakorló függő kötelezettségekre vonatkozó releváns információkat, ideértve az állami garanciákat, a nem teljesítő hiteleket, valamint a köztulajdonú vállalkozások működéséből eredő kötelezettségeket és azok nagyságát. E követelmények az e rendelet szerint közzéteendő információkhoz képest további közzétételt tesznek szükségessé.
- (20) A Bizottság (Eurostat) 2012. júniusában munkacsoportot hozott létre annak vizsgálatára, hogy a 2011/85/EU irányelvnek milyen hatásai vannak a költségvetési adatok gyűjtésére és terjesztésére; a munkacsoport a függő kötelezettségekkel, valamint az olyan egyéb releváns információkkal kapcsolatos követelmények végrehajtására összpontosított, amelyek az államháztartásra gyakorolt potenciálisan nagy hatást mutatnak, ideértve az állami garanciákat, a köz- és magánszféra közötti partnerségeket (PPP), a nem teljesítő hiteleket, valamint a vállalkozásokban fennálló kormányzati tulajdonrészeket. Az e munkacsoport által végzett munka várhatóan hozzájárul a köz- és magánszféra közötti partnerségek mögötti gazdasági kapcsolatok megfelelő elemzéséhez, ideértve adott esetben az építéssel, a rendelkezésre állással és a kereslettel kapcsolatos kockázatokat, valamint a mérlegen kívüli PPP-projektek rejtett adósságainak szerepeltetését, és ezáltal előmozdítja az adósságra vonatkozó statisztikák átláthatóságának és megbízhatóságának növekedését.
- (21) A 74/122/EGK tanácsi határozattal⁽²⁾ létrehozott Gazdaságpolitikai Bizottság foglalkozott a nyugdíjak fenntarthatóságára és a nyugdíjreformokra vonatkozó statisztikákkal. Mind tagállami, mind európai szinten szorosan össze
- kell hangolni egyfelől a statisztikusok, másfelől az időszűk népeséggel foglalkozó, a Gazdaságpolitikai Bizottság keretében dolgozó szakértők munkáját a makrogazdasági feltételezéseket és az egyéb biztosításmatematikai paramétereket illetően, annak érdekében, hogy az eredmények következtetések és az országok között összehasonlíthatók legyenek, a nyugdíjakkal kapcsolatos információkat és adatokat pedig hatékonyan lehessen kommunikálni a felhasználóknak és az érdekelt feleknek. Egyértelművé kell tenni azt is, hogy a társadalombiztosítási rendszerben egy adott időpontig felhalmozott nyugdíjjogosultságok önmagukban nem tekinthetők az államháztartási fenntarthatóság mérőszámának.
- (22) A tagállamok függő kötelezettségeire vonatkozó adatok és információk szolgáltatására a Stabilitási és növekedési paktum többoldalú felügyeleti eljárásával összefüggésben kerül sor. A Bizottság a tervek szerinti 2018 júliusáig jelentést ad ki, amelyben értékeli, hogy szükség van-e ezen adatoknak az ESA 2010 keretében való rendelkezésre bocsátására.
- (23) Fontos hangsúlyozni a tagállami regionális számlák jelentőségét az Unió regionális, gazdaság- és társadalmi kohéziós politikái, valamint a kölcsönös gazdasági függőségek elemzése szempontjából. Fokozni kell ugyanakkor a regionális szintű számlák – többek között a kormányzati számlák – átláthatóságát. A Bizottságnak (Eurostat) kiemelt figyelmet kell fordítania az autonóm vagy regionális kormányokkal rendelkező tagállamok régióinak költségvetési adataira.
- (24) Az e rendelet A. mellékletének az összehangolt értelmezésének, illetve nemzetközi összehasonlíthatóságának biztosítása céljából történő módosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 290. cikkének megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munka során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között a 223/2009/EK rendelet szerinti, az európai statisztikai rendszerrel foglalkozó bizottsággal. Emellett az EUMSZ 127. cikkének (4) bekezdése és 282. cikkének (5) bekezdése alapján különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munka során adott esetben az Európai Központi Bankkal is konzultáljon az annak hatáskörébe tartozó területeken. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elkészítésekor és szövegezéskor a Bizottságnak gondoskodnia kell a vonatkozó dokumentumoknak az Európai Parlament és a Tanács részére történő egyidejű, időben történő és megfelelő továbbításáról.
- (25) Az Unió gazdasági kormányzati keretében – és különösen a túlzotthiány-eljárás és a túlzottegyensúlyhiány-eljárás esetében – használt statisztikai aggregátumok definíciója az ESA-ra alapul. Amikor a Bizottság az említett eljárások keretében adatokat szolgáltat és jelentést tesz, megfelelő tájékoztatást kell nyújtania az e rendelet rendelkezéseivel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusok által bevezetett, az ESA 2010 módszertani változásoknak az érintett aggregátumokra gyakorolt azon hatásáról.

⁽¹⁾ HL L 306., 2011.11.23., 41. o.

⁽²⁾ A Tanács 74/122/EGK határozata (1974. február 18.) a Gazdaságpolitikai Bizottság felállításáról (HL L 63., 1974.3.5., 21. o.).

- (26) A ESA kutatás-fejlesztési adatok megbízhatóságának és összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében a Bizottság a tagállamokkal szorosan együttműködve 2013. május vége előtt értékelni fogja, hogy a nemzeti számlák tekintetében ezen adatok folyó áron számolva és a volument illetően kielégítő minőségi szintet értek-e el.
- (27) Mivel e rendelet végrehajtása jelentős átalakításokat fog igényelni a nemzeti statisztikai rendszerekben, a Bizottság a tagállamoknak eltéréseket fog engedélyezni. A nemzeti számlák adattovábbítási programja tekintetében tekintetbe kell venni azokat az alapvető politikai és statisztikai változásokat, amelyek néhány tagállamban a program referencia-időszakai során zajlottak le. Kívánatos, hogy a Bizottság által engedélyezett eltérések ideiglenesek és felülvizsgálhatók legyenek. Helyénvaló, hogy a Bizottság támogatást nyújtson az érintett tagállamoknak abban, hogy megfelelően korrigálják statisztikai rendszereiket, lehetővé téve ezáltal az említett eltérések mihamarabbi megszüntetését.
- (28) Az adattovábbítási határidők szigorítása jelentős terhet és költségeket róhat a válaszadókra és a tagállami statisztikai intézményekre az Unióban, és ez a szolgáltatott adatok minőségének romlásához vezethet. Ezért az adattovábbítási határidők meghatározásakor mérlegelni kell, hogyan viszonyulnak egymáshoz az előnyök és a hátrányok.
- (29) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Az említett hatásköröket a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁽¹⁾ megfelelően kell gyakorolni.
- (30) Mivel e rendelet célját – nevezetesen a számlák felülvizsgált európai rendszerének létrehozását – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően e rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (31) Konzultációra került sor az európai statisztikai rendszerrel foglalkozó bizottsággal.
- (32) Konzultációra került sor a monetáris, pénzügyi és fizetésimérleg-statisztikákkal foglalkozó bizottság létrehozásáról szóló, 2006. november 13-i 2006/856/EK tanácsi határozattal⁽²⁾ létrehozott, monetáris, pénzügyi és fizetésimérleg-statisztikákkal foglalkozó bizottsággal és a piaci

áron számított bruttó nemzeti jövedelem összehangolásáról szóló, 2003. július 15-i 1287/2003/EK, Euratom tanácsi rendelettel⁽³⁾ (a továbbiakban: GNI-rendelet) megalakított, bruttó nemzeti jövedelemmel foglalkozó bizottsággal (a továbbiakban: GNI-bizottság),

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy

- (1) Ez a rendelet létrehozza a számlák 2010. évi európai rendszerét (a továbbiakban: az ESA 2010 vagy az ESA).
- (2) Az ESA 2010 a következőket tartalmazza:
- a) azon közös előírások, fogalommeghatározások, osztályozások és számviteli szabályok módszertana (A. melléklet), amelyeket – a 3. cikkben előírt eredményekkel együtt – az Unió céljaira összehasonlítható módon összeállított számlákhoz és táblázatokhoz kell felhasználni;
- b) az azokat a határidőket meghatározó program (B. melléklet), amelyeken belül a tagállamoknak az a) pontban említett módszertan szerint összeállított számlákat és táblázatokat a Bizottság (Eurostat) részére továbbítaniuk kell.
- (3) Az 5. és 10. cikk sérelme nélkül, ezt a rendeletet minden olyan uniós jogi aktusra alkalmazni kell, amely az ESA-ra vagy annak fogalommeghatározásaira hivatkozik.
- (4) Ez a rendelet egyetlen tagállamot sem kötelez arra, hogy saját céljaira összeállított számláihoz az ESA 2010-et használja.

2. cikk

Módszertan

- (1) Az 1. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett, ESA 2010 szerinti módszertant az A. melléklet tartalmazza.
- (2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 7. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az ESA 2010 szerinti módszertan módosítására vonatkozóan, annak érdekében, hogy pontosítsa és javítsa e módszertan tartalmát az összehangolt értelmezés, illetve a nemzetközi összehasonlíthatóság biztosítása érdekében, feltéve, hogy e felhatalmazáson alapuló jogi aktusok nem változtatják meg a módszertan alapját jelentő fogalmakat, végrehajtásuk nem kíván további forrásokat az európai statisztikai rendszerben adatokat előállítóktól, és nem okozzák a saját források módosulását.

⁽¹⁾ HL L 55., 2011.2.28., 13. o.

⁽²⁾ HL L 332., 2006.11.30., 21. o.

⁽³⁾ HL L 181., 2003.7.19., 1. o.

(3) Amennyiben kétség merül fel az ESA 2010 számviteli szabályainak helyes végrehajtását illetően, az érintett tagállamnak felvilágosítást kell kérnie a Bizottságtól (Eurostat). A Bizottság (Eurostat) haladéktalanul megvizsgálja a kérdést, és közli az érintett tagállammal és az összes többi tagállammal a kért felvilágosítással kapcsolatos javaslatát.

(4) A tagállamok az A. mellékletben leírt módszertan szerint végzik el a nemzeti számlákban a pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díjának (FISIM) kiszámítását és elosztását. A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 7. cikknek megfelelően 2013. szeptember 17. előtt felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el, amely rögzíti a FISIM kiszámításának és elosztásának módosított módszertanát. Az e bekezdés szerinti felhatalmazásának gyakorlása során a Bizottság biztosítja, hogy az ilyen, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok ne rójanak újabb jelentős adminisztratív terhet a tagállamokra vagy az adatszolgáltatókra.

(5) A kutatás-fejlesztési kiadásokat a tagállamok bruttó álló-eszköz-felhalmozásként veszik számba. A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 7. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el a kutatás-fejlesztésre vonatkozó tagállami ESA 2010-es adatok megbízhatóságának és összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében. Az e bekezdés szerinti felhatalmazásának gyakorlása során a Bizottság biztosítja, hogy az ilyen, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok ne rójanak újabb jelentős adminisztratív terhet a tagállamokra vagy az adatszolgáltatókra.

3. cikk

Adattovábbítás a Bizottságnak

(1) A tagállamok a B. mellékletben meghatározott számlákat és táblázatokat az egyes táblázatokra vonatkozóan meghatározott határidőkön belül továbbítják a Bizottságnak (Eurostat).

(2) A tagállamok a Bizottság által meghatározott adatszerezabványoknak és egyéb gyakorlati eljárásoknak megfelelően továbbítják a Bizottságnak az ebben a rendeletben előírt adatokat és metaadatokat.

Az adatokat elektronikusan kell továbbítani vagy feltölteni a Bizottság egypontos adatbeviteli rendszerébe. Az adatszerezabványt és az adattovábbításra vonatkozó egyéb gyakorlati részleteket a Bizottság határozza meg végrehajtási jogi aktusok útján. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 8. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

4. cikk

Minőségértékelés

(1) E rendelet alkalmazása tekintetében az e rendelet 3. cikkének megfelelően továbbítandó adatokra a 223/2009/EK rendelet 12. cikkének (1) bekezdésében foglalt minőségi kritériumok alkalmazandók.

(2) A 3. cikknek megfelelően továbbítandó adatok minőségéről a tagállamok jelentést nyújtanak be a Bizottságnak (Eurostat).

(3) Az (1) bekezdésben említett minőségi kritériumoknak az e rendelet hatálya alá tartozó adatokra történő alkalmazása során a minőségjelentések módozatait, szerkezetét, gyakoriságát és értékelési mutatóit a Bizottság határozza meg végrehajtási jogi aktusok útján. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 8. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(4) A Bizottság (Eurostat) értékeli a továbbított adatok minőségét.

5. cikk

Az alkalmazás és az első adattovábbítás időpontja

(1) Az ESA 2010-et először a B. melléklet szerint összeállított, 2014. szeptember 1-jétől továbbítandó adatokra kell alkalmazni.

(2) Az adatokat a B. mellékletben meghatározott határidőkön belül kell továbbítani a Bizottságnak (Eurostat).

(3) Az (1) bekezdésnek megfelelően az ESA 2010 alapján történő első adattovábbításig a tagállamok továbbra is az ESA 95 alkalmazásával összeállított számlákat és táblázatokat küldik meg a Bizottságnak (Eurostat).

(4) A Bizottság és az érintett tagállamok – az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 2007/436/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet⁽¹⁾ 19. cikkének sérelme nélkül – ellenőrzik e rendelet helyes alkalmazását, és ezen ellenőrzések eredményét az e rendelet 8. cikkének (1) bekezdésében említett bizottság elé terjesztik.

6. cikk

Eltérések

(1) Amennyiben a nemzeti statisztikai rendszerekben e rendelet alkalmazása jelentős átalakításokat igényel, a Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján ideiglenes eltéréseket engedélyez a tagállamoknak. Az eltérések legkésőbb 2020. január 1-jén hatályukat veszítik. Az említett végrehajtási jogi aktusokat a 8. cikk (2) bekezdésében említett vizsgáló bizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

⁽¹⁾ HL L 130., 2000.5.31., 1. o.

(2) A Bizottság az (1) bekezdés szerinti eltérést csak azon időszakokra engedélyezi, amelyre az érintett tagállamnak a statisztikai rendszereinek korrekciójához szüksége van. A tagállam GDP-jének az uniós vagy euroövezeti GDP-hez viszonyított aránya önmagában nem indokolja eltérés engedélyezését. A Bizottság adott esetben támogatást nyújt az érintett tagállamoknak abban, hogy biztosítsák statisztikai rendszereik megfelelő átalakításait.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben meghatározott célból az érintett tagállam 2013. október 17-ig megfelelően indokolt kérelmet nyújt be a Bizottsághoz.

A Bizottság az európai statisztikai rendszerrel foglalkozó bizottsággal folytatott konzultációt követően legkésőbb 2018. július 1-jéig jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az engedélyezett eltérések alkalmazásáról annak ellenőrzése érdekében, hogy azok továbbra is indokoltak-e.

7. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A Bizottság az e cikkben meghatározott feltételek mellett felhatalmazást kap felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására.

(2) A Bizottság 2. cikk (2) és (5) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása ötéves időtartamra szól 2013. július 16-tól kezdődő hatállyal. A Bizottság 2. cikk (4) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása kéthónapos időtartamra szól 2013. július 16-tól kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal az ötéves időtartam vége előtt jelentést készít a felhatalmazásról. Amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal az egyes időtartamok vége előtt, akkor a felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 2. cikk (2), (4) és (5) bekezdésében említett felhatalmazást.

A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban megjelölt felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti az Európai Parlamentet és a Tanácsot e jogi aktus elfogadásáról.

(5) A 2. cikk (2), (4) és (5) bekezdésének értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba,

ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő három hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve, ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam három hónappal meghosszabbodik.

8. cikk

A bizottság

(1) A Bizottságot a 223/2009/EK rendelettel létrehozott, az európai statisztikai rendszerrel foglalkozó bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozás esetén a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

9. cikk

Együttműködés más bizottságokkal

(1) A 2006/856/EK határozat 2. cikkének megfelelően a Bizottság kikéri az említett határozattal létrehozott, monetáris, pénzügyi és fizetésimérleg-statisztikákkal foglalkozó bizottság véleményét az e bizottság hatáskörébe tartozó minden ügyben.

(2) A Bizottság az e rendelet végrehajtására vonatkozó minden olyan információt közöl az 1287/2003/EK, Euratom rendelettel létrehozott, a bruttó nemzeti jövedelemmel foglalkozó bizottsággal (a továbbiakban: a GNI-bizottság), amely a GNI-bizottság kötelességeinek teljesítéséhez szükséges.

10. cikk

Átmeneti rendelkezések

(1) Költségvetési és saját forrásokkal kapcsolatos célokból az 1287/2003/EK, Euratom rendelet 1. cikke (1) bekezdésében és az arra hivatkozó jogi aktusokban – különösen az 1150/2000/EK, Euratom rendeletnek és a hozzáadottértékadókból származó saját források beszédésének végleges egységes rendszeréről szóló, 1989. május 29-i 1553/89/EGK, Euratom tanácsi rendeletben⁽¹⁾ – említett számlák európai rendszere mindaddig az ESA 95 marad, amíg az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2007. június 7-i 2007/436/EK, Euratom tanácsi határozat⁽²⁾ hatályban van.

(2) A hozzáadottértékadó-alapú saját források meghatározásának céljából és az (1) bekezdés alóli kivételként a tagállamok – mindaddig, amíg a 2007/436/EK, Euratom határozat hatályban van – az ESA 2010-en alapuló adatokat is használhatnak, amennyiben az előírt részletességű, ESA 95 szerinti adatok nem állnak rendelkezésre.

⁽¹⁾ HL L 155., 1989.6.7., 9. o.

⁽²⁾ HL L 163., 2007.6.23., 17. o.

11. cikk

Jelentés az implicit kötelezettségekről

A Bizottság 2014-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amely a meglévő információkat tartalmazza a PPP-kre és az egyéb implicit kötelezettségekre vonatkozóan, ideértve az államháztartási szektoron kívüli függő kötelezettségeket is.

A Bizottság 2018-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a Bizottság (Eurostat) által közzétett, kötelezettségekre vonatkozó információk mennyiben terjednek ki az implicit kötelezettségekre, köztük az államháztartási szektoron kívüli függő kötelezettségek összességére.

12. cikk

Felülvizsgálat

A Bizottság 2018. július 1-jéig és ezt követően ötévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet alkalmazásáról.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, 2013. május 21-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök
M. SCHULZ

A jelentésben többek között a következőket kell értékelni:

- a) a nemzeti és regionális számlákkal kapcsolatos adatok minősége;
- b) e rendeletnek, valamint az ESA 2010 nyomkövetési folyamatának az eredményessége; és
- c) előrelépés a függő kötelezettségekre vonatkozó adatok terén és az ESA 2010 adatok rendelkezésre állása terén.

13. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

a Tanács részéről
az elnök
L. CREIGHTON

A. MELLÉKLET

1. FEJEZET	ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK ÉS ALAPELVEK	33
	ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK	33
	Globalizáció	35
	AZ ESA 2010 FELHASZNÁLÁSI TERÜLETEI	35
	Az elemzések és a politikák kialakításának kerete	35
	Az ESA 2010 szerinti fogalmak tulajdonságai	37
	Szektorok szerinti osztályozás	40
	Szatelliteszámlák	41
	Az ESA 2010 és az SNA 2008	43
	Az ESA 2010 és az ESA 95	43
	AZ ESA 2010 MINT RENDSZER ALAPELVEI	44
	A statisztikai egységek és csoportosításaik	44
	<i>A gazdasági egységek és szektorok</i>	45
	<i>A szakosodott telephelyek és az ágazatok</i>	45
	<i>Rezidens és nem rezidens egységek; a teljes gazdaság és a külföld</i>	45
	Gazdasági folyamatok és állományok	46
	Folyamatok	46
	Gazdasági műveletek	46
	A gazdasági műveletek tulajdonságai	46
	Egységek közötti vagy egységen belüli gazdasági műveletek	46
	Monetáris és nem monetáris gazdasági műveletek	46
	Ellentételezéssel járó és ellentételezés nélküli gazdasági műveletek	47
	Átcsoportosított gazdasági műveletek	47
	Keresztülvezetés	47
	Felosztás	47
	A gazdasági művelet megbízójának elismerése	47
	Határesetek	48
	Eszközök egyéb változásai	48
	Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai	48
	Eszköztartási nyereség és veszteség	48
	Állományok	48
	A számlák rendszere és az aggregátumok	49
	Elszámolási szabályok	49
	A számlák két oldalának terminológiája	49

Kettős elszámolás/négyszeres elszámolás	49
Értékelés	49
A termékeket érintő speciális értékelési eljárások	50
Változatlan árakon történő értékelés	50
Az elszámolás időpontja	50
Konszolidálás és nettósítás	50
Konszolidálás	50
Nettósítás	51
Számlák, egyenlegező tételek és aggregátumok	51
A számlák sorozata	51
A „javak és szolgáltatások” számla	51
A „külföld” számla	51
Egyenlegező tételek	52
Aggregátumok	54
A GDP: egy kiemelt aggregátum	54
Az input-output keretrendszer	54
Forrás- és felhasználástáblák	55
Szimmetrikus input-output táblák	55
2. FEJEZET AZ EGYSÉGEK ÉS AZ EGYSÉGEK CSOPORTOSÍTÁSA	56
A TELJES GAZDASÁG HATÁRAI	56
A GAZDASÁGI EGYSÉGEK	58
Vállalkozópont és holdingtársaság	59
Vállalatcsoportok	59
Különleges célú gazdasági egységek	60
Captive finanszírozók	60
Mesterséges leányvállalatok	60
A kormányzat speciális célú egységei	61
A GAZDASÁGI SZEKTOROK	61
Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	65
„Közösségi tulajdonban levő nem pénzügyi vállalatok” (S.11001) alszektor	66
„Hazai nem pénzügyi magánvállalatok” (S.11002) alszektor	66
„Külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok” (S.11003) alszektor	66
Pénzügyi vállalatok (S.12)	67
Pénzügyi közvetítők	67
Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek	68

<i>Pénzügyi vállalatok, amelyek nem pénzügyi közvetítők vagy kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek</i>	68
<i>A pénzügyi vállalatok szektorba tartozó gazdasági egységek</i>	68
<i>A pénzügyi vállalatok alszektora</i>	68
<i>A pénzügyi vállalatok alszektorainak egyesítése</i>	69
<i>A pénzügyi vállalatok alszektorainak felosztása közösségi, hazai magántulajdonú és külföldi irányítású pénzügyi vállalatokra</i>	69
<i>Központi bank (S.121)</i>	70
<i>Betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével (S.122)</i>	70
<i>Pénzpiaci alapok (S.123)</i>	71
<i>Nem pénzpiaci befektetési alapok (S.124)</i>	71
<i>Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével (S.125)</i>	72
<i>Értékpapírosítási tranzakciókkal foglalkozó speciális pénzügyi vállalatok</i>	72
<i>Értékpapírokkal és derivatívákkal foglalkozó ügynökök, hitelnyújtással foglalkozó pénzügyi vállalatok és specializálódott pénzügyi vállalatok</i>	72
<i>Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek (S.126)</i>	73
<i>Captive finanszírozók és pénzkölcsönzők (S.127)</i>	73
<i>Biztosítók (S.128)</i>	74
<i>Nyugdíjpénztárak (S.129)</i>	75
<i>Kormányzat (S.13)</i>	76
<i>Központi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1311)</i>	76
<i>Tartományi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1312)</i>	76
<i>Helyi önkormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1313)</i>	77
<i>Társadalombiztosítási alapok (S.1314)</i>	77
<i>Háztartások (S.14)</i>	77
<i>Munkáltatók és munkavállaló nélküli önálló vállalkozók (S.141 és S.142)</i>	78
<i>Munkavállalók (S.143)</i>	78
<i>Tulajdonból származó jövedelemben részesülő háztartások (S.1441)</i>	78
<i>Nyugdíjasok (S.1442)</i>	78
<i>Egyéb transzferjövedelemben részesülő háztartások (S.1443)</i>	78
<i>Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)</i>	79
<i>Külföld (S.2)</i>	79
<i>A termelőegységek szektorok szerinti besorolásának alkalmazása a legfontosabb, általánosan elterjedt jogi tulajdonformákra</i>	80
A SZAKOSODOTT TELEPHELYEK ÉS AZ ÁGAZATOK	82
<i>A szakosodott telephely</i>	82
<i>Ágazatok</i>	83
<i>Az ágazatok osztályozása</i>	83

A HOMOGEN SZAKOSODOTT EGYSÉGEK ÉS A HOMOGEN ÁGAZATOK	83
A homogén szakosodott egység	83
A homogén ágazat	83
3. FEJEZET TERMÉKEKKEL ÉS NEM TERMELT ESZKÖZÖKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK	84
TERMÉKEKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK ÁLTALÁBAN	84
TERMELÉS ÉS KIBOCSÁTÁS	85
Fő-, másodlagos és kiegészítő tevékenységek	86
Kibocsátás (P.1)	87
Gazdasági egységek: különbségtétel a „piaci”, a „saját végső felhasználási célú” és a „nem piaci” gazdasági egységek között	89
A kibocsátás számbavételének időpontja és értékelése	92
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (A. szakasz)	93
Feldolgozóipar (C. szakasz); Építőipar (F. szakasz)	93
Nagy- és kiskereskedelmi szolgáltatások; gépjárműjavítás (G. szakasz)	93
Szállítás, raktározás (H. szakasz)	94
Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (I. szakasz)	95
Pénzügyi, biztosítási tevékenység: a központi bank kibocsátása (K. szakasz)	95
Pénzügyi, biztosítási tevékenység: pénzügyi szolgáltatások általában (K. szakasz)	95
Közvetlenül kiegyenlített pénzügyi szolgáltatások	95
Kamatok felszámításával kiegyenlített pénzügyi szolgáltatások	96
Pénzügyi eszközök és kötelezettségek pénzügyi piacokon történő megvásárlásából és eladásából álló pénzügyi szolgáltatások	96
Biztosítási és nyugdíjrendszerekben nyújtott pénzügyi szolgáltatások, amelyeknél a tevékenységet biztosítási járulékok és megtakarítások hozamai finanszírozzák	96
Ingatlanok szolgáltatásai (L. szakasz)	98
Szakmai, tudományos és műszaki szolgáltatások (M. szakasz); Adminisztratív és támogató szolgáltatások (N. szakasz)	98
Közigazgatási és védelmi szolgáltatások, kötelező társadalombiztosítási szolgáltatások (O. szakasz)	99
Oktatás (P. szakasz); Humán-egészségügyi és szociális ellátás (Q. szakasz)	99
Művészet, szórakoztatás, szabadidő (R. szakasz); Egyéb szolgáltatások (S. szakasz)	99
Háztartások munkaadói tevékenysége (T. szakasz)	99
FOLYÓ TERMELŐFELHASZNÁLÁS (P.2)	99
A folyó termelőfelhasználás elszámolási időpontja és értékelése	101
VÉGSŐ FOGYASZTÁS (P.3, P.4)	101
Végső fogyasztási kiadás (P.3)	101
Tényleges végső fogyasztás (P.4)	103
A végső fogyasztási kiadások számbavételének és értékelésének időpontja	105
A tényleges végső fogyasztás elszámolásának és értékelésének időpontja	106

BRUTTÓ FELHALMOZÁS (P.5)	106
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (P.51g)	106
<i>A bruttó állóeszköz-felhalmozás számbavételének időpontja és értékelése</i>	109
Állóeszköz-felhasználás (P.51c)	110
Készletváltozás (P.52)	110
<i>A készletváltozások elszámolásának időpontja és értékelése</i>	111
Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege (P.53)	112
JAVAK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK IMPORTJA ÉS EXPORTJA (P.6 és P.7)	113
Javak exportja és importja (P.61 és P.71)	113
Szolgáltatások exportja és importja (P.62 és P.72)	115
HASZNÁLT JAVAKKAL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK	118
NEM TERMELT ESZKÖZÖK BESZERZÉSÉNEK ÉS ELADÁSÁNAK EGYENLEGE (NP)	119
4. FEJEZET JÖVEDELEMELOSZTÁSI MŰVELETEK	121
MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEM (D.1)	121
Bérek és keresetek (D.11)	121
<i>Pénzbeli bérek és keresetek</i>	121
<i>Természetbeni bérek és keresetek</i>	122
A munkáltatók társadalombiztosítási járulékai (D.12)	123
<i>A munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulékai (D.121)</i>	123
<i>A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékai (D.122)</i>	124
TERMELÉSI ÉS IMPORTADÓK (D.2)	126
Termékadók (D.21)	126
<i>Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók) (D.211)</i>	126
<i>Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével (D.212)</i>	127
<i>Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével (D.214)</i>	127
Egyéb termelési adók (D.29)	128
Az Európai Unió intézményeinek befizetett termelési és importadók	128
Termelési és importadók: az elszámolás időpontja és az elszámolandó összegek	129
TÁMOGATÁSOK (D.3)	129
Terméktámogatások (D.31)	130
<i>Importtámogatások (D.311)</i>	130
<i>Egyéb terméktámogatások (D.319)</i>	130
Egyéb termelési támogatások (D.39)	131
TULAJDONBÓL SZÁRMAZÓ JÖVEDELEM (D.4)	132
Kamat (D.41)	133

<i>Betéti és hitelkamatok</i>	133
<i>Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra fizetett kamat</i>	133
<i>Váltókra és hasonló rövid lejáratú eszközökre fizetett kamat</i>	133
<i>Kötvények kamata</i>	133
<i>Kamat-csereügyletek és határidős kamatláb-megállapodások</i>	134
<i>Pénzügyi lízing kamata</i>	134
<i>Egyéb kamat</i>	134
<i>Az elszámolás időpontja</i>	134
A vállalatok felosztott jövedelme (D.42)	135
<i>Osztalék (D.421)</i>	135
<i>Tulajdonosok jövedelemkivonása kvázivállalatokból (D.422)</i>	136
Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme (D.43)	137
Egyéb befektetésből származó jövedelem (D.44)	137
<i>Biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem (D.441)</i>	137
<i>Nyugdíjjogosultságok után fizetendő befektetési jövedelem (D.442)</i>	138
<i>Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem (D.443)</i>	138
Haszonbérleti díj (D.45)	139
<i>Földbérleti díj</i>	139
<i>Felszín alatti természeti kincsek után fizetendő haszonbérleti díj</i>	139
FOLYÓ JÖVEDELEM-, VAGYON- ÉS MÁS ADÓK (D.5)	139
<i>Jövedelemadók (D.51)</i>	139
<i>Egyéb folyó adók (D.59)</i>	140
TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI JÁRULÉKOK ÉS JUTTATÁSOK (D.6)	141
Nettó társadalombiztosítási járulékok (D.61)	143
<i>Munkaadók tényleges társadalombiztosítási járulékai (D.611)</i>	143
<i>Munkaadók imputált társadalombiztosítási járulékai (D.612)</i>	144
<i>Háztartások tényleges társadalombiztosítási járulékai (D.613)</i>	145
<i>Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járulékai (D.614)</i>	145
Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások (D.62)	146
<i>Pénzbeli társadalombiztosítási juttatások (D.621);</i>	146
<i>Egyéb társadalombiztosítási juttatások (D.622);</i>	146
<i>Pénzbeli szociális segélyek (D.623)</i>	146
Természetbeli társadalmi juttatások (D.63)	147
<i>Természetbeli társadalmi juttatások – a kormányzattól és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó nem piaci termelés (D.631)</i>	147
<i>Természetbeli társadalmi juttatások – a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által megvásárolt piaci termelés (D.632)</i>	147

EGYÉB FOLYÓ TRANSZFEREK (D.7)	148
Nettó nem-életbiztosítási díjak (D.71)	148
Nem-életbiztosítási követelések (D.72)	149
Folyó transzferek a kormányzaton belül (D.73)	150
Nemzetközi együttműködésből származó folyó transzferek (D.74)	150
Máshová nem sorolt folyó transzferek (D.75)	151
<i>A háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek (D.751)</i>	151
<i>Háztartások közötti folyó transzferek (D.752)</i>	151
<i>Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek (D.759)</i>	151
Bírságok és pénzbeli szankciók	151
Nyeremény- és szerencsejátékok	152
Kártérítési összegek	152
Az Unió hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai (D.76)	153
NYUGDÍJJOGOSULTSÁGOK VÁLTOZÁSA MIATTI KORREKCIÓ (D.8)	153
TŐKETRANSZFEREK (D.9)	154
Tőkeadók (D.91)	154
Beruházási támogatások (D.92)	155
Egyéb tőketranszferek (D.99)	156
MUNKAVÁLLALÓI RÉSZVÉNYOPCIÓK	157
5. FEJEZET PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK	159
A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	159
Pénzügyi eszközök, pénzügyi követelések és kötelezettségek	159
Feltételes eszközök és feltételes kötelezettségek	159
A pénzügyi eszközök és kötelezettségek kategóriái	160
Vagyonmérleg, pénzügyi számla és „egyéb gazdasági folyamatok”	161
Értékelés	161
Nettó és bruttó elszámolás	162
Konzolidálás	162
Nettósítás	162
A pénzügyi tranzakciók elszámolási szabályai	163
Folyó transzfert vagy tőketranszfert magába foglaló pénzügyi tranzakció, mint ellentételező tranzakció	163
Tulajdonból származó jövedelmet tartalmazó pénzügyi tranzakció, mint ellentételező tranzakció	164
Az elszámolás időpontja	164
A tranzakcióban részt vevő feleket feltüntetető pénzügyi számla	165

PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK RÉSZLETES OSZTÁLYOZÁSA KATEGÓRIÁK SZERINT	166
Monetáris arany és különleges lehvási jogok (F.1)	166
Monetáris arany (F.11)	166
SDR-ek (F.12)	167
Készpénz és betétek (F.2)	168
Készpénz (F.21)	168
Betétek (F.22 és F.29)	168
Folyószámlabetétek (F.22)	168
Egyéb betétek (F.29)	169
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (F.3)	169
A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok legfontosabb jellemzői	170
Az eredeti futamidő és a valutánem szerinti osztályozás	170
A kamatláb típusa szerinti osztályozás	170
Fix kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	171
Változó kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	171
Vegyes kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	171
Zártkörű értékpapír-kibocsátás	172
Értékpapírosítás	172
Fedezett kötvények	172
Kölcsön (F.4)	173
A kölcsön legfontosabb jellemzői	173
A kölcsönök osztályozása az eredeti futamidő, a pénznem és a hitelnyújtás célja szerint	173
A kölcsönrel kapcsolatos tranzakciók és a betétekkel kapcsolatos tranzakciók közötti különbség	173
A kölcsönrel kapcsolatos tranzakciók és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatos tranzakciók közötti különbség	173
A kölcsönökkel, a kereskedelmi hitelekkel és a kereskedelmi váltókkal kapcsolatos tranzakciók közötti különbség	174
Értékpapír-kölcsönzés és visszavásárlási megállapodások	174
Pénzügyi lízingek	175
Egyéb kölcsönfajták	175
A kölcsön kategóriájába nem tartozó pénzügyi eszközök	175
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek vagy egységek (F.5)	176
Tulajdoni részesedések (F.51)	176
Letéti igazolások	176
Tőzsdei részvények (F.511)	176
Nem tőzsdei részvények (F.512)	176
Első nyilvános tőzsdei bevezetés, tőzsdei jegyzés, forgalomban tartás megszüntetése és részvény-visszavásárlás	177

A tulajdoni részesedéseket megtestesítő értékpapírok körébe nem tartozó pénzügyi eszközök	177
Egyéb tulajdoni részesedések (F.519)	177
A tulajdoni részesedésekkel végzett tranzakciók értékelése	178
Befektetési jegyek vagy egységek (F.52)	178
MMF befektetési jegyek vagy egységek (F.521)	178
Nem pénzügyi alapok befektetési jegyei/egységei (F.522)	179
A befektetési jegyekkel vagy egységekkel kapcsolatos tranzakciók értékelése	179
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosítottgarancia-rendszerek (F.6)	179
Nem-életbiztosítási technikai tartalékok (F.61)	179
Életbiztosítás- és életjáradék-jogosultságok (F.62)	179
Nyugdíjjogosultság (F.63)	180
Feltételes nyugdíjjogosultságok	180
Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései (F.64)	180
Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok (F.65)	181
Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok (F.66)	181
Szabványosított garanciák és egyszeri garanciák	181
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók (F.7)	182
Származtatott pénzügyi eszközök (F.71)	182
Opciók	182
Határidős ügyletek	182
Az opciók és a határidős ügyletek összevetése	183
Csereügyletek	183
Határidős kamatláb-megállapodások (FRA)	183
Hitelderivatívák	183
Hitel-nemteljesítési csereügyletek	184
A származtatott pénzügyi eszközök körébe nem tartozó pénzügyi eszközök	184
Munkavállalói részvényopciók (F.72)	184
A származtatott eszközök és munkavállalói részvényopciók terén végzett tranzakciók értékelése	185
Egyéb követelések/tartozások (F.8)	185
Kereskedelmi hitelek és előlegek (F.81)	186
Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (F.89)	186
5.1. MELLÉKLET – A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK BESOROLÁSA	187
A pénzügyi tranzakciók kategóriák szerinti besorolása	187
A pénzügyi tranzakciók átruházhatóság szerinti besorolása	188
Strukturált értékpapírok	189

A pénzügyi tranzakciók jövedelemtípus szerinti besorolása	189
A pénzügyi tranzakciók kamatlábtípus szerinti besorolása	189
A pénzügyi tranzakciók lejárat szerinti besorolása	190
Rövid lejárat és hosszú lejárat	190
Eredeti futamidő és hátralévő futamidő	190
A pénzügyi tranzakciók valutanemek szerinti besorolása	190
Pénzmennyiségek	190
6. FEJEZET EGYÉB (GAZDASÁGI) FOLYAMATOK	191
BEVEZETÉS	191
AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK EGYÉB VÁLTOZÁSAI	191
Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai (K.1–K.6)	191
Eszközök megjelenése a gazdaságban (K.1)	191
Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból (K.2)	192
Katasztrófa miatti veszteségek (K.3)	192
Térítés nélküli lefoglalás (K.4)	193
Máshova nem sorolt egyéb volumenváltozások (K.5)	193
Változások az osztályozásban (K.6)	194
A szektorok szerinti osztályozásban és a gazdasági egységek szerkezetében bekövetkezett változások (K.6.1)	194
Az eszközök és kötelezettségek osztályozásában bekövetkezett változások (K.6.2)	194
Névleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.7)	195
Semleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.7.1)	196
Reál eszköztartási nyereség és veszteség (K.7.2)	196
Eszköztartási nyereség és veszteség a pénzügyi eszköz és kötelezettség típusa szerint	197
Monetáris arany és SDR-ek (AF.1)	197
Készpénz és betétek (AF.2)	197
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3)	197
Hitelek (AF.4)	198
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek (AF.5)	198
Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosítottgarancia-rendszerek (AF.6)	198
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók (AF.7)	198
Egyéb követelések/tartozások (AF.8)	198
Külföldi valutában nyilvántartott eszközök	199
7. FEJEZET VAGYONMÉRLEGEK	200
AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK TÍPUSAI	201
Az eszköz meghatározása	201

AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEKHEZ NEM TARTOZÓ TÉTELEK	201
AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK CSOPORTJAI	201
Termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1)	201
Nem termelt nem pénzügyi eszközök (AN.2)	202
Pénzügyi eszközök és kötelezettségek (AF)	202
A MÉRLEGTÉTELEK ÉRTÉKÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA	205
Az érték megállapításának általános elvei	205
NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN)	206
Termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1)	206
Állóeszközök (AN.11)	206
Szellemi tulajdont képező termékek (AN.117)	206
Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költségei (AN.116)	207
Készletek (AN.12)	207
Értéktárgyak (AN.13)	207
Nem termelt nem pénzügyi eszközök (AN.2)	207
Természeti erőforrások (AN.21)	207
Föld (AN.211)	207
Ásványkincs- és energiatartalékok (AN.212)	207
Egyéb természeti kincsek (AN.213, AN.214 és AN.215)	207
Szerződések, lízingek és licenckek (AN.22)	208
A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege (AN.23)	208
PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK (AF)	208
Monetáris arany és SDR-ek (AF.1)	208
Készpénz és betétek (AF.2)	208
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3)	208
Hitelek (AF.4)	209
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek (AF.5)	209
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosítottgarancia-rendszerek (AF.6)	210
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók (AF.7)	210
Egyéb követelések/tartozások (AF.8)	210
PÉNZÜGYI MÉRLEGEK	210
KIEGÉSZÍTŐ TÉTELEK	211
Tartós fogyasztási cikkek (AN.m)	211
Közvetlen külföldi tőkebefektetés (AF.m1)	211
Nem teljesítő hitelek (AF.m2)	211

A nem teljesítő hitelek elszámolása	212
7.1. MELLÉKLET – AZ EGYES ESZKÖZCSOPORTOK ÖSSZEFOGLALÁSA	213
7.2. MELLÉKLET – A NYITÓ VAGYONMÉRLEG ÉS A ZÁRÓ VAGYONMÉRLEG KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK	222
8. FEJEZET A SZÁMLÁK SOROZATA	226
BEVEZETÉS	226
A számlák sorozata	226
A SZÁMLÁK SOROZATA	230
Folyószámlák	230
Termelési számla (I)	230
Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák (II)	232
„Jövedelmek elsődleges elosztása” számla (II.1)	232
„Jövedelmek keletkezése” számla (II.1.1)	232
„Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla (II.1.2)	236
„Vállalkozói jövedelem” számla (II.1.2.1.)	242
„Egyéb elsődleges jövedelmek eloszlása” számla (II.1.2.2.)	242
„Jövedelmek másodlagos elosztása” számla (II.2)	249
„Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla (II.3)	249
„Jövedelem felhasználása” számla (II.4)	256
„Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla (II.4.1)	256
„Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla (II.4.2)	256
Felhalmozási számlák (III)	259
Tőkeszámla (III.1)	259
A „nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferok miatt” számla (III.1.1)	259
„Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla (III.1.2)	259
Pénzügyi számla (III.2)	259
„Eszközök egyéb változása” számla (III.3)	268
„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla (III.3.1)	268
Átértékelési számla (III.3.2)	268
„Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla (III.3.2.1)	268
„Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla (III.3.2.2)	268
Vagyonmérlegek (IV)	282
Nyitó vagyonmérleg (IV.1.)	282
A vagyonmérleg változásai (IV.2.)	282
Záró vagyonmérleg (IV.3.)	282

„KÜLFÖLD” SZÁMLÁK (V)	290
Folyószámlák	290
Javak és szolgáltatások „külföld” számlája (V.I)	290
Az elsődleges jövedelmek és a folyó transferek „külföld” számlája (V.II)	290
A „külföld” felhalmozás számlái (V.III)	290
Tőkeszámla (V.III.1.)	290
Pénzügyi számla (V.III.2.)	291
Az „eszközök egyéb változásai” számla (V.III.3.)	291
Vagyonmérlegek (V.IV.)	291
„TERMÉKEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK” SZÁMLA (0)	303
INTEGRÁLT GAZDASÁGI SZÁMLÁK	303
AGGREGÁTUMOK	315
Bruttó hazai termék piaci árakon (GDP)	315
A nemzetgazdaság működési eredménye	315
A nemzetgazdaság vegyes jövedelme	315
A nemzetgazdaság vállalkozói jövedelme	315
Nemzeti jövedelem (piaci árakon)	315
Rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	315
Megtakarítás	316
Folyó külső egyenleg	316
A nemzetgazdaság nettó hitelnyújtása (+) vagy hitelfelvétele (-)	316
A teljes gazdaság nettó vagyona	316
Államháztartási kiadások és bevételek	316
9. FEJEZET A FORRÁS- ÉS FELHASZNÁLÁSTÁBLÁK ÉS AZ INPUT-OUTPUT KERETRENDSZER	318
BEVEZETÉS	318
A KAPCSOLATOK LEÍRÁSA	322
STATISZTIKAI ESZKÖZ	322
ELEMZÉSI ESZKÖZ	323
A FORRÁS- ÉS FELHASZNÁLÁSTÁBLÁK RÉSZLETESEBBEN	323
Osztályozások	323
Értékelési elvek	325
Kereskedelmi és szállítási árrés	326
A termelési és importadók és -támogatások egyenlege	328
Egyéb alapvető fogalmak	330
Kiegészítő információk	331

ADATFORRÁSOK ÉS KIEGYENSÚLYOZÁS	331
ELEMZÉSI ESZKÖZ ÉS BŐVÍTÉSEK	332
10. FEJEZET ÁR- ÉS VOLUMENSZÁMÍTÁS	335
AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK ALKALMAZÁSI KÖRE A NEMZETI SZÁMLÁK RENDSZERÉBEN	336
Az ár- és volumenindexek integrált rendszere	336
Egyéb ár- és volumenindexek	337
AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK SZÁMÍTÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ELVEI	337
A piaci termékek árának és volumenének meghatározása	337
Minőség, ár és homogén termékek	338
Árak és volumen	339
Új termékek	340
A nem piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos elvek	341
A hozzáadott értékkel és a GDP-vel kapcsolatos alapelvek	342
AZ ELVEK ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOS KONKRÉT PROBLÉMÁK	343
Termék-, illetve importadók és -támogatások	343
Egyéb termelési adók és támogatások	344
Állóeszköz-felhasználás	344
Munkavállalói jövedelem	344
Termelt állóeszköz-állomány és készletek	344
A TELJES GAZDASÁG REÁLJÖVEDELMÉNEK SZÁMÍTÁSA	345
TÉRBELI ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK	346
11. FEJEZET NÉPESSÉG ÉS MUNKAERŐ-RÁFORDÍTÁS	347
ÖSSZNÉPESSÉG	347
GAZDASÁGILAG AKTÍV NÉPESSÉG	348
FOGLALKOZTATOTTAK	348
Alkalmazottak	349
Önálló vállalkozók	349
Foglalkoztatás és lakóhely	350
MUNKANÉLKÜLISÉG	351
ÁLLÁSOK	351
Állás és lakóhely	352
A NEM VIZSGÁLT GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGEK	352
ÖSSZES LEDOLGOZOTT MUNKAÓRA	352
A ténylegesen ledolgozott munkaórák meghatározása	352
TELJES MUNKAIDŐS EGYENÉRTÉKŰSÉG	354

VÁLTOZATLAN ÁRAS MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEMMEL SZÁMÍTOTT MUNKAERŐ-RÁFOR- DÍTÁS	354
TERMELÉKENYSÉG	354
12. FEJEZET NEGYEDÉVES NEMZETI SZÁMLÁK	355
BEVEZETÉS	355
A NEGYEDÉVES NEMZETI SZÁMLÁK SAJÁTOSÁGAI	356
Az elszámolás időpontja	356
Befejezetlen termelés	356
Az év meghatározott időszakában megvalósuló tevékenységek	357
Alacsony gyakoriságú kifizetések	357
Gyorsbecslések	357
A negyedéves nemzeti számlák kiegyensúlyozása és kiigazítása (benchmarking)	357
Kiegyensúlyozás	358
A negyedéves és éves számlák közötti konzisztencia – benchmarking	358
Ár- és volumenmérés láncolással	358
Szezonális és naptári hatás kiigazítása	359
A szezonálisan kiigazított, láncolt volumenváltozók összeállítása során követendő eljárás	360
13. FEJEZET REGIONÁLIS SZÁMLÁK	361
BEVEZETÉS	361
REGIONÁLIS TERÜLET	362
EGYSÉGEK ÉS REGIONÁLIS SZÁMLÁK	362
Gazdasági egységek	362
A szakosodott telephelyek és a regionális termelőtevékenységek ágazatok szerint	363
A REGIONALIZÁLÁS MÓDSZEREI	363
TERMELŐTEVÉKENYSÉGEKRE VONATKOZÓ AGGREGÁTUMOK	365
A regionális bruttó hozzáadott érték és bruttó hazai termék	365
A pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjának (FISIM) felosztása a felhasználói ágazatok között	365
Foglalkoztatottak	365
Munkavállalói jövedelem	365
Áttérés a regionális bruttó hozzáadott értékről a regionális bruttó hazai termékre	365
A regionális bruttó hozzáadott érték volumenindexe	366
HÁZTARTÁSOK REGIONÁLIS JÖVEDELEMSZÁMLÁI	366
14. FEJEZET PÉNZÜGYI KÖZVETÍTÉSI SZOLGÁLTATÁSOK KÖZVETETT MÓDON MÉRT DÍJA (FISIM)	369
A FISIM FOGALMA ÉS A FELHASZNÁLÓK KÖZÖTTI FELOSZTÁSÁNAK HATÁSA A FŐBB AGGREGÁTUMOKRA	369
AZ S.122 ÉS AZ S.125 SZEKTOR FISIM-SZÁMÍTÁSA	370
Szükséges statisztikai adatok	370

Referencia-kamatlábak	370
<i>Belső referencia-kamatláb</i>	371
<i>Külső referencia-kamatlábak</i>	371
A FISIM gazdasági szektorok szerinti részletes bontása	371
A háztartásokra felosztott FISIM bontása folyó termelőfelhasználásra és végső fogyasztásra	372
A FISIM-IMPORT KISZÁMÍTÁSA	373
VÁLTOZATLAN ÁRAS FISIM	373
A FISIM KISZÁMÍTÁSA ÁGAZATOK SZERINT	374
A KÖZPONTI BANK KIBOCSÁTÁSA	374
15. FEJEZET SZERZŐDÉSEK, LÍZINGEK ÉS LICENCEK	375
BEVEZETÉS	375
A TARTÓS BÉRLET, A HASZONBÉRLET ÉS A PÉNZÜGYI LÍZING MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE	375
Tartós bérletek	377
Pénzügyi lízingek	377
Haszonbérlet	378
Természeti erőforrások használatára vonatkozó engedélyek	379
Meghatározott tevékenységek gyakorlására vonatkozó engedélyek	380
A köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k)	382
Szolgáltatási koncessziós szerződések	382
Piacképes tartós bérletek (AN.221)	382
Jövőbeli javakra és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultság (AN.224)	382
16. FEJEZET BIZTOSÍTÁS	383
BEVEZETÉS	383
Közvetlen biztosítás	383
Viszontbiztosítás	384
Az érintett egységek	385
A KÖZVETLEN BIZTOSÍTÁS KIBOCSÁTÁSA	385
A megszolgált díjak	385
Biztosítási díjkiegészítés	386
A korrigált felmerült károk és az esedékes ellátások	386
<i>Korrigált felmerült nem-életbiztosítási károk</i>	386
<i>Az esedékes életbiztosítási juttatások</i>	387
Biztosítástechnikai tartalékok	387
A biztosítási kibocsátás meghatározása	388
<i>Nem-életbiztosítás</i>	388

Életbiztosítás	389
Viszontbiztosítás	389
A NEM-ÉLETBIZTOSÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ TRANZAKCIÓK	389
A biztosítás kibocsátásának felosztása a felhasználók között	389
A külföldnek és a külföld által nyújtott biztosítási szolgáltatások	389
Az elszámolási tételek	390
ÉLETBIZTOSÍTÁSI TRANZAKCIÓK	392
A VISZONTBIZTOSÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ TRANZAKCIÓK	394
A BIZTOSÍTÁST KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TRANZAKCIÓK	395
JÁRADÉKOK	395
NEM-ÉLETBIZTOSÍTÁSI KÁRIGÉNYEK ELSZÁMOLÁSA	396
A korrigált károk kezelése	396
A katasztrófa miatti veszteségek kezelése	396
17. FEJEZET TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS, BELEÉRTVE A NYUGDÍJAKAT IS	397
BEVEZETÉS	397
Társadalombiztosítási rendszerek, szociális segélyezés és egyéni biztosítási kötvények	397
Társadalmi juttatások	398
Az államháztartás által biztosított társadalmi juttatások	399
Egyéb gazdasági egységek által biztosított társadalmi juttatások	399
Nyugdíjak és egyéb juttatási formák	399
TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI JUTTATÁSOK A NYUGDÍJAKON KÍVÜL	399
A nyugdíjrendszereken kívüli egyéb társadalombiztosítási rendszerek	399
Munkaviszonnal kapcsolatos egyéb társadalombiztosítási rendszerek	400
Az állományok és folyamatok elszámolása a nyugdíjbiztosítási rendszernek nem minősülő társadalombiztosítási rendszer típusa szerint	400
Társadalombiztosítási rendszerek	400
A munkaviszonnal kapcsolatos, a nyugdíjbiztosítási rendszeren kívüli, egyéb társadalombiztosítási rendszerek	400
NYUGDÍJAK	401
A nyugdíjrendszerek fajtái	401
Társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek	402
Munkaviszonnal kapcsolatos egyéb nyugdíjrendszerek	402
Befizetésekkel meghatározott rendszerek	403
Szolgáltatással meghatározott (DB) rendszerek	403
Befizetésekkel meghatározott, képzett (spekulatív) rendszerek és hibrid rendszerek	403
A szolgáltatással meghatározott rendszerek és a befizetésekkel meghatározott rendszerek összehasonlítása	403
A nyugdíjfolyósító, a nyugdíjkezelő, a nyugdíjpénztár és a többmunkaadós nyugdíjrendszer	404

Állományok és tranzakciók elszámolása a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer típusa szerint	405
A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei	405
Egyéb munkaviszonnyal kapcsolatos nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei	406
A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei	406
A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerekhez kapcsolódó egyéb folyamatok	408
A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei	409
A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS KERETÉBEN AZ ADOTT IDŐSZAKIG FELHALMOZOTT NYUGDÍJJOGOSULTSÁGOKRA VONATKOZÓ KIEGÉSZÍTŐ TÁBLÁZAT	412
A kiegészítő tábla kialakítása	412
A tábla oszlopai	414
A tábla sorai	415
Nyitó és záró vagyommérleg	416
Nyugdíjjogosultság gazdasági műveletek miatti változásai	416
A nyugdíjjogosultságok változásai egyéb gazdasági folyamatok miatt	418
Kapcsolódó mutatók	419
Biztosításmatematikai feltevések	420
Adott időpontig felhalmozott jogosultságok	420
Diszkontráta	420
Bélnövekedés	420
Demográfiai feltevések	421
18. FEJEZET „KÜLFÖLD” SZÁMLÁK	422
BEVEZETÉS	422
GAZDASÁGI TERÜLET	423
Székhely	423
GAZDASÁGI EGYSÉGEK	423
A FIZETÉSI MÉRLEG NEMZETKÖZI SZÁMLÁIN ALKALMAZOTT FÍÓKTELEP FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA	423
KÉPZETT REZIDENS EGYSÉGEK	424
TÖBB TERÜLETEN MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK	424
FÖLDRAJZI FELOSZTÁS	424
A FIZETÉSI MÉRLEG NEMZETKÖZI SZÁMLÁI	425
EGYENLEGEZŐ TÉTELEK A NEMZETKÖZI SZÁMLÁK FOLYÓ SZÁMLÁIBAN	425
A „KÜLFÖLD” SEKTOR SZÁMLÁI ÉS KAPCSOLATUK A FIZETÉSI MÉRLEG NEMZETKÖZI SZÁMLÁIVAL	426
Javak és szolgáltatások „külföld” számlája	426
Értékelés	429
Bérmunkaiigyletek	429

<i>Közvetlen reexport</i>	430
Áruk közvetlen reexportja	430
<i>FISIM-import és -export</i>	431
Elsődleges és másodlagos jövedelmek „külföld” számlája	432
„Elsődleges jövedelem” számla	433
Közvetlen tőkebefektetésből származó jövedelem	433
A BPM6 „másodlagos jövedelem” (folyó transzferek) számlája	433
A külföld tőkeszámlája	434
A külföldi pénzügyi mérleg és a külfölddel szembeni befektetési pozíció (IIP)	435
A „KÜLFÖLD” SEKTOR VAGYONMÉRLEGE	437
19. FEJEZET EURÓPAI SZÁMLÁK	439
BEVEZETÉS	439
A NEMZETITŐL AZ EURÓPAI SZÁMLÁKIG	439
Az adatok más pénznembe történő átszámolása	440
Európai intézmények	440
A „külföld” számla	441
A tranzakciók kiegyensúlyozása	442
Ár- és volumenzámítás	442
Vagyonmérlegek	442
Partnermátrixok	442
19.1 MELLÉKLET – AZ EURÓPAI INTÉZMÉNYEK SZÁMLÁI	443
Források	443
Felhasználás	444
Konzolidálás	444
20. FEJEZET A KORMÁNYZAT SZÁMLÁI	445
BEVEZETÉS	445
AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSI SEKTOR MEGHATÁROZÁSA	445
A kormányzati egységek meghatározása	445
Kormányzati egységek	445
Az államháztartási szektorba sorolt nonprofit intézmények	446
Az államháztartás egyéb egységei	446
Állami ellenőrzés	447
Piaci/nem piaci elhatárolás	447
A gazdaságilag jelentős árak fogalma	447
A közösségi célú termelők kibocsátásának vásárlóira vonatkozó kritériumok	448

A kibocsátás értékesítése elsődlegesen vállalatok és háztartások számára történik	448
A kibocsátás értékesítése csak a kormányzat számára történik	448
A kibocsátás értékesítése a kormányzat és kormányzaton kívüli egységek számára egyaránt történik	448
A piaci/nem piaci teszt	448
A pénzügyi közvetítés és a kormányzat közötti határvonal	449
Határesetek	449
Állami vállalatcsoportot irányító egységek	449
Nyugdíjpénztárok	449
Kvázivállalatok	449
Szerkezetátalakító ügynökségek	450
Privatizációs ügynökségek	450
Értékvesztett eszközök kezelésére létrehozott struktúrák	450
Különleges célú gazdasági egységek	451
Közös vállalkozások	451
Piacszabályozó ügynökségek	451
Nemzetek feletti hatóságok	452
Az államháztartás alszektorai	452
Központi kormányzat	452
Tartományi kormányzat	452
Helyi önkormányzat	453
Társadalombiztosítási alapok	453
A KORMÁNYZATI PÉNZÜGYI STATISZTIKA	453
Keret	453
Bevétel	455
Adók és társadalombiztosítási hozzájárulások	455
Árbevétel	455
Egyéb bevétel	458
Kiadás	458
Munkavállalói jövedelem és folyó termelőfelhasználás	458
Társadalmi juttatásokra fordított kiadások	459
Kamat	459
Egyéb folyó kiadások	459
Tőkekiadás	459
Kapcsolat a kormányzati végső fogyasztási kiadással (P.3)	460
Kormányzati kiadások funkció szerint (COFOG)	460

Egyenlemező tételek	461
<i>Nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel (B.9)</i>	461
<i>Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettóvagyon-változás (B.101)</i>	461
Finanszírozás	461
<i>Eszközökkel kapcsolatos tranzakciók</i>	462
<i>Kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók</i>	463
Egyéb gazdasági folyamatok	463
<i>Átértékelési számla</i>	463
<i>„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla</i>	464
Vagyonmérlegek	464
Konszolidálás	465
AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSSAL KAPCSOLATOS ELSZÁMOLÁSI KÉRDÉSEK	466
Adóbevételek	466
<i>Az adóbevételek jellege</i>	466
<i>Adójóváírások</i>	467
<i>Elszámolandó összegek</i>	467
<i>Behajthatatlan összegek</i>	467
Az elszámolás időpontja	467
<i>Eredményszemléletű elszámolás</i>	467
<i>Az adók eredményszemléletű elszámolása</i>	467
Kamat	468
<i>Diszkont és nem kamatozó kötvények</i>	469
<i>Indexált értékpapírok</i>	469
<i>Származtatott pénzügyi eszközök</i>	469
<i>Bírósági döntések</i>	469
<i>Katonai kiadások</i>	469
A kormányzat és az állami vállalatok kapcsolata	470
<i>Tőkebefektetés állami vállalatokba és a keletkező nyereség elosztása</i>	470
<i>Tőkebefektetés</i>	470
<i>Tőkeinjekciók</i>	470
<i>Támogatások és tőkeinjekciók</i>	470
<i>Speciális körülményekre vonatkozó szabályok</i>	471
<i>Fiskális műveletek</i>	471
Az állami vállalatok befizetései	471
<i>Osztalék kontra tőke kivonás</i>	471

Adók kontra tőkekivonás	472
Privatizáció és államosítás	472
Privatizáció	472
Közvetett privatizációk	472
Államosítás	472
Tranzakciók a jegybankkal	473
Szerkezetátalakítások, fúziók és átcsoportosítások	473
Adósságműveletek	473
Adósságok átvállalása, adósságok elengedése és adósságok leírása	473
Adósságok átvállalása és elengedése	473
Adósságátvállalás nem pénzügyi eszközök transzferével	474
Adósságok leírása vagy leértékelése	474
Egyéb adósságátütemezés	475
Adósságvásárlás a piaci érték felett	475
Válságkezelés és kisegítés	475
Adóssággaranciák	476
Származtatott pénzügyi eszköz típusú garanciák	476
Szabványosított garanciák	477
Egyszeri garanciák	477
Értékpapírosítás	477
Fogalommeghatározás	477
Az értékesítés megállapításának kritériumai	477
Az áramlások elszámolása	478
Egyéb kérdések	478
Nyugdíjkötelezettségek	478
Egyszeri kifizetések	478
A köz- és magánszféra közötti partnerségek	479
A PPP fogalma	479
Az eszközök gazdasági tulajdonjoga és allokációja	479
Az elszámolással kapcsolatos kérdések	480
Nemzetközi és nemzetek feletti szervezetekkel folytatott tranzakciók	481
Fejlesztési segély	482
A KÖZSZFÉRA	483
A közszféra ellenőrzése	483
Jegybankok	484

Állami kvázivállalatok	485
Különleges célú gazdasági egységek és nem rezidensek	485
Közös vállalkozások	485
21. FEJEZET AZ ÜZLETI SZÁMVITEL ÉS A NEMZETI SZÁMLÁK KÖZÖTTI KAPCSOLAT, VALAMINT A VÁLLALATOK TEVÉKENYSÉGÉNEK MÉRÉSE	486
AZ ÜZLETI SZÁMVITEL EGYES SPECIÁLIS SZABÁLYAI ÉS MÓDSZEREI	486
Az elszámolás időpontja	486
Kettős/négyszeres könyvvitel	486
Értékelés	486
Eredménykimutatás és vagyonmérleg	487
NEMZETI SZÁMLÁK ÉS ÜZLETI SZÁMLÁK: GYAKORLATI KÉRDÉSEK	487
ÁTTÉRÉS AZ ÜZLETI SZÁMLÁKRÓL A NEMZETI SZÁMLÁKRA: A NEM PÉNZÜGYI VÁLLALKOZÁSOK PÉLDÁJA	488
Fogalmi kiigazítások	488
A más szektorok beszámolóival való összhang érdekében végzett kiigazítások	488
A teljesség érdekében történő kiigazítások példái	488
SPECIÁLIS KÉRDÉSEK	488
Eszköztartási nyereség/veszteség	488
Globalizáció	489
Vállalatok fúziója és felvásárlása	489
22. FEJEZET SZATELLITSZÁMLÁK	490
BEVEZETÉS	490
Funkcionális osztályozási rendszerek	493
A SZATELLITSZÁMLÁK FŐBB JELLEMZŐI	496
Funkcionális satelitszámlák	496
Speciális sektorszámlák	499
Nem pénzügyi adatok szerepeltetése	503
Részletesebb adatok és kiegészítő fogalmak	503
Eltérő alapfogalmak	504
Modellezés alkalmazása vagy kísérleti eredmények felhasználása	504
Satelitszámlák tervezése és összeállítása	505
KILENC EGYEDI SZATELLITSZÁMLA	506
Mezőgazdasági számlák	507
Környezeti számlák	507
Egészségügyi számlák	518
„Háztartások termelése” számlák	520

Munkaszámlák és társadalmi elszámolási mátrixok (SAM-ok)	523
Termelékenységi és növekedési számlák	525
Kutatás-fejlesztési számlák	526
„Szociális védelem” számlák	528
Idegenforgalmi szatellit számlák	531
23. FEJEZET OSZTÁLYOZÁSOK	533
BEVEZETÉS	533
GAZDASÁGI SEKTOROK OSZTÁLYOZÁSA (S)	533
TRANZAKCIÓK ÉS EGYÉB GAZDASÁGI FOLYAMATOK OSZTÁLYOZÁSA	535
Termékekkel kapcsolatos tranzakciók (P)	535
Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege (NP)	536
Jövedelemelosztással kapcsolatos tranzakciók (D)	537
Pénzbeli és természetbeni folyó transferek (D.5–D.8)	538
Pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók (F)	539
Az eszközök egyéb változásai (K)	541
AZ EGYENLEGEZŐ TÉTELEK ÉS A NETTÓ VAGYON OSZTÁLYOZÁSA (B)	541
A MÉRLEGTÉTELEK OSZTÁLYOZÁSA (L)	542
ESZKÖZÖK OSZTÁLYOZÁSA (A)	542
Nem pénzügyi eszközök (AN)	542
Pénzügyi eszközök (AF)	544
A KIEGÉSZÍTŐ TÉTELEK OSZTÁLYOZÁSA	545
Nem teljesítő hitelek	545
Tőkeszolgálat	546
Nyugdíjtábla	546
Tartós fogyasztási cikkek	548
Külföldi közvetlen tőkebefektetés	548
Feltételes pozíciók	548
Készpénz és betétek	549
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok osztályozása a hátralevő futamidő szerint	549
Tőzsdén jegyzett és nem jegyzett, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	549
Egy éven belül lejáró hosszú lejáratú hitelek és jelzáloggal biztosított hosszú lejáratú hitelek	549
Tőzsdei és nem tőzsdei befektetési jegyek	550
Kamat- és törlesztési hátralékok	550
Nem rezidensek által átutalt összegek és a nem rezidensek után átutalt teljes összeg	550

ÁGAZATOK (A) ÉS TERMÉKEK (P) CSOPORTOSÍTÁSA ÉS KÓDSZÁMAI	550
KORMÁNYZATI FUNKCIÓK OSZTÁLYOZÁSA (COFOG)	565
AZ EGYÉNI FOGYASZTÁS RENDELTETÉS SZERINTI OSZTÁLYOZÁSA (Coicop)	568
A HÁZTARTÁSOKAT SEGÍTŐ NONPROFIT INTÉZMÉNYEK RENDELTETÉS SZERINTI OSZTÁLYOZÁSA (COPNI)	570
TERMELŐK KIADÁSAINAK RENDELTETÉS SZERINTI OSZTÁLYOZÁSA (COPP)	571
24. FEJEZET A SZÁMLÁK	573
24.1. táblázat – 0. számla: „Javak és szolgáltatások” számla	573
24.2. táblázat – A teljes gazdaság teljes számlasorozata	573
24.3. táblázat – A nem pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata	593
24.4. táblázat – A pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata	607
24.5. táblázat – Az államháztartás teljes számlasorozata	622
24.6. táblázat – A háztartások teljes számlasorozata	638
24.7. táblázat – A háztartásokat segítő nonprofit intézmények teljes számlasorozata	654

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK ÉS ALAPELVEK

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

- 1.01 A számlák európai rendszere (a továbbiakban: az ESA 2010 vagy az ESA) olyan, nemzetközileg összehasonlítható elszámolási rendszer, amely valamely teljes gazdaság (vagyis egy régió, egy ország vagy országcsoport gazdaságának), annak összetevőinek, illetve más teljes gazdaságokkal való kapcsolatának rendszerbe foglalt, részletes leírására szolgál.
- 1.02 Az ESA 2010 elődje – a Közösségen belüli számlák 1995. évi európai rendszere (az ESA 95) – 1996-ban jelent meg⁽¹⁾. Az e mellékletben rögzített ESA 2010 módszernek az első tizenhárom fejezetet illetően ugyanaz a szerkezete, mint az ESA 95 kiadványnak, de ezt követően tizenegy új fejezet következik, amelyek a rendszer azon jellemzőit fejtik ki, amelyek a modern gazdaságokra vonatkozó mérésekben, illetve az ESA 95 európai uniós alkalmazásában bekövetkezett fejleményeket tükrözik.
- 1.03 E kézikönyv szerkezete a következő: az 1. fejezet a rendszer alapvető jellemzőivel foglalkozik a fogalmak szintjén; meghatározza az ESA elveit, és ismerteti az alapvető statisztikai egységeket és csoportosításait. Áttekintést ad a számlák sorozatáról, röviden ismerteti a kiemelt aggregátumokat, valamint a forrás- és felhasználástáblák szerepét és az input-output keretrendszert. A 2. fejezet bemutatja a gazdasági mérésekhez használt gazdasági egységeket, és azt, hogy az elemzés lehetővé tételében hogyan sorolhatók ezek az egységek szektorokba és más csoportokba. A 3. fejezet a rendszerben tárgyalt, termékekkel (javakkal és szolgáltatásokkal), valamint nem termelt eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveleteket tekinti át. A 4. fejezet a gazdaságban végbemenő mindazon műveleteket írja le, amelyek a gazdaságban a jövedelem és a vagyon elosztásához, illetve újraelosztásához vezetnek. Az 5. fejezet a gazdaságban végbemenő pénzügyi tranzakciókról ad leírást. A 6. fejezet bemutatja, milyen változások történhetnek az eszközök értékében nem gazdasági események vagy árváltozások miatt. A 7. fejezet ismerteti a vagyonmérleget, valamint az eszközök és kötelezettségek osztályozásának rendszerét. A 8. fejezet meghatározza a számlák sorozatát és az egyes számlákkal összefüggő egyenlegező tételeket. A 9. fejezet a forrás- és felhasználástáblákat írja le, valamint azt a szerepet, amelyet azok a gazdaságban keletkezett jövedelemre, kibocsátásra és kiadásokra vonatkozó mérőszámok összegegyeztetésében betöltenek. Ez a fejezet ismerteti a forrás- és felhasználástáblákból levezethető input-output-táblákat is. A 10. fejezet a számlákban szereplő névleges értékekkel összefüggő árak és volumenek mérésének fogalmi alapjait írja le. A 11. fejezet a népesség és a munkaerőpiac mérőszámaival foglalkozik, amelyek a nemzeti számlák mérőszámaival együtt gazdasági elemzésekhez használhatók. A 12. fejezet röviden bemutatja a negyedéves nemzeti számlákat és azt, hogy azok hangsúly tekintetében miben különböznek az éves számláktól.
- 1.04 A 13. fejezet a regionális számlák kidolgozásával kapcsolatos célokat, fogalmakat és összeállítási kérdéseket írja le. A 14. fejezet a pénzügyi közvetítők által nyújtott, nettó kamatbevételekből finanszírozott pénzügyi szolgáltatások mérésével foglalkozik, tükrözve a tagállamok több éven át tartó kutató-fejlesztő munkáját, melynek célja az volt, hogy olyan mérőszám álljon rendelkezésre, amely megbízható és az Unión belül harmonizált. A szerződésekről, a lízingszerződésekről és licencekről szóló 15. fejezet ennek a nemzeti számlák rendszerében egyre fontosabb szerepet betöltő területnek a leírásához szükséges. A biztosításról, társadalombiztosításról és nyugdíjról szóló 16. és 17. fejezet azt ismerteti, hogy a nemzeti számlák rendszere hogyan kezeli ezeket a rendszereket, tekintettel arra, hogy az újraelosztással kapcsolatos kérdések a népesség idősödésével egyre inkább az érdeklődés középpontjába kerülnek. A 18. fejezet a „külföld” számlákkal foglalkozik, amelyek a nemzeti számlák rendszerében megfelelnek a fizetési mérleg számláinak. Az európai számlákról szóló 19. fejezet is új, és a nemzeti számlák rendszerének azon jellemzőivel foglalkozik, amelyek esetében az uniós intézményi és kereskedelmi rendszerek harmonizált megközelítést igénylő kérdéseket vetnek fel. A 20. fejezet a kormányzati szektor számláit írja le; ez a téma különös érdeklődésre tart számot, mivel a tagállamok körültekintő fiskális politikájának kérdése továbbra is döntő fontosságú az Unióban a gazdaságpolitika alakításában. A 21. fejezet az üzleti számlák és a nemzeti számlák közötti kapcsolatokat írja le, amely annak fényében, hogy a multinacionális vállalatok a bruttó hazai termék (GDP) egyre nagyobb részét állítják elő valamennyi országban, növekvő érdeklődésre számot tartó terület. A 22. fejezet a szatellit számlák kapcsolatát ismerteti a nemzeti főszámlákkal. A 23. és 24. fejezet referenciaként szolgál: a 23. fejezet a szektorok, tevékenységek és termékek esetében az ESA 2010-ben használt osztályozásokat mutatja be, a 24. fejezet pedig minden egyes szektorra nézve megállapítja a teljes számlasorozatot.
- 1.05 Az ESA 2010 szerkezete követi a 2008-as nemzeti számlák rendszerében (SNA 2008) a nemzeti elszámolásra vonatkozóan meghatározott, világszerte alkalmazott iránymutatásokat, leszámítva bizonyos megjelenítésbeli különbségeket, és néhány ESA 2010 szerinti fogalom pontosabb, kifejezettebb uniós célokra használt meghatározását. Az iránymutatások az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), a Nemzetközi Valutaalap (IMF), az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat), a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és a Világbank közös munkája révén kerültek kidolgozásra. Az ESA 2010 kifejezettebb az Unió körülményeire és adatigényeire

(1) A Közösségen belüli Nemzeti és Regionális Számlák Európai Rendszeréről szóló, 1996. június 25-i 2223/96/EK tanácsi rendelet (HL L 310., 1996.11.30., 1. o.)

összpontosít. Az ESA 2010 az SNA 2008-hoz hasonlóan összhangban áll sok más, a társadalom- és gazdaságtisztikában (így a munkaügyi statisztikákban, az iparstatisztikákban és a külkereskedelmi statisztikákban) alkalmazott fogalommal és osztályozási rendszerrel. Az ESA 2010 ennélfogva központi referenciakeretként szolgál az Unió és tagállamai társadalom- és gazdaságtisztikai számára.

- 1.06 Az ESA keretrendszer a táblarendszerek két fő típusából épül fel:
- a) a gazdasági szektorok számláiból;
 - b) az input-output keretrendszerből és az ágazati számlákból.
- 1.07 A szektorszámlák gazdasági szektorok szerint rendszerbe foglalt leírást adnak a gazdasági folyamat különböző fázisairól: a termelésről, a jövedelem keletkeztetéséről, a jövedelem elosztásáról, a jövedelem újraelosztásáról, a jövedelem felhasználásáról, valamint a pénzügyi és nem pénzügyi felhalmozásról. A szektorszámlák vagyonmérlegeket is tartalmaznak, amelyek az eszközöknek, a kötelezettségeknek és a nettó vagyonnak az elszámolási időszak elején és végén meglévő állományát mutatják.
- 1.08 Az input-output keretrendszer a forrás- és felhasználástáblák segítségével részletesebben leírja a termelési folyamatot (a költség szerkezetet, a keletkezett jövedelmet és a foglalkoztatást), valamint a javak és szolgáltatások áramlását (a termékcsoportok szerint részletezett kibocsátást, importot, exportot, végső fogyasztást, folyó termelőfelhasználást és felhalmozást). Két fontos elszámolási azonosság tükröződik ebben a keretrendszerben: valamely ágazatban a keletkezett jövedelmek összege egyenlő az ágazat által termelt hozzáadott értékkel, valamint bármely termék vagy termékcsoport esetében a kínálat egyenlő a kereslettel.
- 1.09 Az ESA 2010 különböző, a népességgel és a foglalkoztatottsággal kapcsolatos fogalmakat is számításba vesz. Ezek a fogalmak a szektorszámlák, az ágazati számlák és a forrás-felhasználási keretrendszer tekintetében relevánsak.
- 1.10 Az ESA 2010 nem korlátozódik az éves nemzeti elszámolásra, hanem kiterjed a negyedéves, illetve a hosszabb vagy rövidebb időszakot bemutató számlákra is. Felőleli emellett a regionális számlákat is.
- 1.11 Az ESA 2010-nek az SNA 2008 melletti, párhuzamos működtetésére a nemzeti számlák mérőszámainak különféle uniós felhasználási céljai miatt van szükség. A tagállamok feladata az, hogy összeállítsák és bemutassák a hazájuk gazdasági helyzetét leíró nemzeti számlákat. A tagállamok emellett egy szabályozási célú adattovábbítási program részeként – fontos uniós társadalom-, gazdaság- és költségvetési politikai felhasználásra – is összeállítanak és benyújtanak a Bizottságnak (az Eurostatnak) bizonyos számlacsoportokat. E felhasználási célok közé tartozik az Unió költségvetéséhez a tagállamok által az úgynevezett „negyedik forráson” keresztül juttatandó pénzbeli hozzájárulásoknak a meghatározása, a strukturális alapokból az Unió régióinak nyújtható támogatások megállapítása, valamint a tagállamok gazdasági teljesítményének felügyelete a túlzott hiány esetén követendő eljárás és a Stabilitási és Növekedési Paktum keretei között.
- 1.12 Ahhoz, hogy a befizetések és a juttatások elosztására szigorúan konzisztens módon gyűjtött és megjelenített mérőszámok alapján kerüljön sor, az e célból használt gazdasági statisztikákat azonos fogalmak és szabályok mentén kell elkészíteni. Az ESA 2010-ről szóló rendelet megállapítja a rendelet B. mellékletében meghatározott adattovábbítási program részét képező nemzeti számlák előállításának során a tagállamokban alkalmazandó szabályokat, konvenciókat, fogalommeghatározásokat és osztályozásokat.
- 1.13 Figyelemmel az Unióban működtetett hozzájárulási és juttatási rendszer által érintett igen jelentős pénzügyi összegekre, alapvető fontosságú az, hogy a mérési rendszert minden egyes tagállamban összehangolt módon alkalmazzák. Ilyen körülmények között körültekintően kell alkalmazni a piacon közvetlenül nem megfigyelhető tényekre alapuló becsléseket, és kerülni kell a modellalapú eljárások alkalmazását a nemzeti számlák rendszerében alkalmazott mérőszámok becslése során.
- 1.14 Annak érdekében, hogy a tagállamok nemzeti számlákból származó mérőszámai a lehető legnagyobb összhangban legyenek egymással, az ESA 2010 fogalmai több esetben konkrétabbak és pontosabbak, mint az SNA 2008 fogalmai. Tekintettel arra, hogy a megbízható és konzisztens becslések készítése elsődleges követelmény, meghatározásra került a nemzeti számlák egy alapállománya. Azokban az esetekben, amikor a tagállami mérések nincsenek kellő összhangban, a becsléseket általában az úgynevezett „nem alapvető számlákban” kell szerepeltetni, amelyek közé a kiegészítő táblák és a szatellit számlák tartoznak.
- 1.15 Az egyik terület, amellyel kapcsolatban az Unió úgy érezte, hogy az ESA 2010-ben óvatos megközelítésmódot kell alkalmazni, a nyugdíj kötelezettségek területe. A gazdasági elemzések elősegítése nyomós érvet jelent ezen mérések elvégzése mellett, de az időben és térben konzisztens számlák előállításának az Unióban kritikuskán számító követelménye óvatos megközelítés alkalmazására kötelez.

Globalizáció

- 1.16 A gazdasági tevékenységek egyre fokozódó globalizálódása a nemzetközi kereskedelem legkülönbözőbb formáinak lendületes növekedéséhez vezetett, valamint fokozta azt a kihívást, amellyel az országok hazai gazdaságaiknak a nemzeti számlákban történő számszerűsítése során szembesülnek. A globalizáció az a dinamikus és többdimenziós folyamat, amelynek során a nemzeti erőforrások egyre mobilabbakká válnak a nemzetközi szinten, miközben a teljes gazdaságok kölcsönös függése nő. A globalizáció azon sajátossága, amely potenciálisan a legtöbb mérési problémát okozza a nemzeti számlák rendszerében, nem más, mint a multinacionális vállalatok azon nemzetközi gazdasági műveleteinek növekvő aránya, amelyek során a határokon átnyúló gazdasági műveletek anyavállalatok, leányvállalatok és társult vállalkozások között jönnek létre. Másfajta mérési kihívások is léteznek azonban, és az adatokkal kapcsolatos szempontokat az alábbi, teljesebb lista tartalmazza:
- (1) belső elszámolóárak a társult vállalkozások között (import és export értékelése);
 - (2) a bér munka növekedése, amikor a javak nemzetközi kereskedelme nem jár tulajdonosváltással (bérmunka-anyag), valamint a közvetlen reexport;
 - (3) nemzetközi kereskedelem az interneten keresztül, mind vállalatok, mind háztartások esetében;
 - (4) a szellemi tulajdonjogok nemzetközi kereskedelme és használata;
 - (5) külföldön dolgozó munkavállalók esetében: jelentős összegek küldése belföldön tartózkodó családjuknak (munkavállalói pénzküldemények, a magánszemélyek határokon átnyúló transzferei részeként);
 - (6) multinacionális vállalatok esetében: az üzleti tevékenység nemzeti határokon átnyúló szervezése a termelési hatékonyság maximalizálása és a globális adóteher minimalizálása érdekében. Ez mesterséges vállaltszerkezetekhez vezethet, amelyek esetleg nem tükrözik a gazdasági valóságot;
 - (7) nemzetközi tevékenységek finanszírozása céljából offshore finanszírozási eszközök (különleges célú gazdasági egységek és egyéb formák) alkalmazása;
 - (8) javak reexportja, illetve Unión belüli, tagállamok közötti szállítása, miután azokat beléptették az Unióba (kváziszállítás);
 - (9) a közvetlen külföldi tőkebefektetési viszonyok szaporodása, valamint az igény a közvetlen tőkebefektetési folyamatok azonosítására és besorolására.
- 1.17 A globalizáció mindezen egyre inkább elterjedt jelenségei egyre nehezebbé teszik a nemzeti statisztikusok számára a határokon átnyúló folyamatok nyomon követését és pontos mérését. Még ha a külföldi szektor (és így a fizetési mérlegben található nemzetközi számlák) tételeinek a gyűjtési és mérési rendszere átfogó és megbízható is, a globalizáció nyomán további erőfeszítésekre lesz szükség ahhoz, hogy a nemzeti számlák minőségét valamennyi gazdaság, illetve gazdaságcsoport esetében fenn lehessen tartani.

AZ ESA 2010 FELHASZNÁLÁSI TERÜLETEI

Az elemzések és a politikák kialakításának kerete

- 1.18 Az ESA keretrendszer az alábbiak elemzésére és értékelésére nyújt lehetőséget:
- a) A gazdaság egészének szerkezete. Példák az alkalmazott méréstípusokra:
 - (1) a hozzáadott érték és foglalkoztatottak száma ágazonként;
 - (2) a hozzáadott érték és a foglalkoztatottak száma régióként;
 - (3) az elosztott jövedelem szektoronként;
 - (4) az import és export termékcsoportonként;
 - (5) a végső fogyasztási kiadás funkcionális tételenként és termékcsoportonként;
 - (6) az állóeszköz-felhalmozás és állóeszköz-állomány ágazonként;
 - (7) a pénzügyi eszközök gazdasági folyamatainak és állományainak összetétele eszköztípusonként és szektoronként.

- b) A gazdaság egyes konkrét részei vagy vetületei. Példák:
- (1) a banki és pénzügyek a teljes gazdaságban;
 - (2) a kormányzat szerepe és pénzügyi helyzete;
 - (3) egy adott régió gazdasága (az egész teljes gazdasággal összehasonlítva);
 - (4) a háztartások megtakarításainak és adósságainak a szintje.
- c) A gazdaság időbeli fejlődése. Példák:
- (1) a GDP növekedési ütemének elemzése;
 - (2) az infláció elemzése;
 - (3) a háztartások kiadásai szezonális jellegzetességeinek elemzése a negyedéves számlák alapján;
 - (4) az egyes konkrét pénzügyi instrumentumtípusok jelentőségének időbeli változására – így például a származtatott pénzügyi termékek jelentőségének a növekedésére – vonatkozó elemzés;
 - (5) a teljes gazdaság ágazati szerkezetének hosszú távú összehasonlítása.
- d) A teljes gazdaság egésze más gazdaságokhoz viszonyítva. Példák:
- (1) a kormányzat szerepének és méretének összehasonlítása az Unió tagállamaiban;
 - (2) az Unió gazdaságai közötti kölcsönös függőségek elemzése, **a tagállamok és régiók figyelembevételével**;
 - (3) az Unió exportjának összetétel és rendeltetési hely szerinti elemzése;
 - (4) a GDP növekedési ütemeinek vagy az egy főre jutó rendelkezésre álló jövedelemnek az összehasonlítása az Unión belül, illetve más fejlett gazdaságokkal.

1.19 Az Unió és tagállamai számára az ESA keretrendszerből származó adatok jelentős szerepet játszanak a társadalom- és gazdaságpolitika kialakításában és nyomon követésében.

A következő példák az ESA keretrendszer ilyen irányú felhasználási területeit szemléltetik:

- a) az euroövezetben a makrogazdasági és monetáris politika meghatározásának figyelemmel kísérése és irányítása, valamint a gazdasági és monetáris unió konvergenciakritériumainak meghatározása a nemzeti számlák adataival (például a GDP-növekedési rátákkal);
- b) a túlzott hiány esetén követendő eljárás kritériumainak meghatározása: a költségvetési hiány és az állam-adósság mérőszámai;
- c) pénzügyi támogatások nyújtása az Unió régióinak: a kiadások fedezetül szolgáló források régióknak történő kiosztásához regionálisszámla-statisztikákat használnak;
- d) az európai uniós költségvetés saját forrásainak meghatározása. Az Unió költségvetése három módon függ a nemzeti számlák adataitól:
 - (1) az Unió összes forrásának meghatározása a tagállamok aggregált bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) százalékában történik;
 - (2) az Unió harmadik saját forrása a heaalapú saját forrás. A tagállamok hozzájárulását ehhez a forráshoz nagyrészt a nemzeti számlák adatai határozzák meg, mivel ezeket használják a hea átlagos mértékének kiszámításához;

- (3) az Unió negyedik saját forrásához befizetendő tagállami hozzájárulások relatív nagyságának meghatározásához a tagállamok bruttó nemzeti jövedelmének a becslése szolgál alapul. A tagállamok befizetésein a többsége ezeken a becsléseken alapszik.

Az ESA 2010 szerinti fogalmak tulajdonságai

1.20 Az adatigények és az adat-előállítási lehetőségek közötti egyensúly megteremtése érdekében az ESA 2010-ben szereplő fogalmak több fontos tulajdonsággal is rendelkeznek. Ennek megfelelően a számlák:

- a) nemzetközileg összehasonlíthatók;
- b) más társadalom- és gazdaságstatisztikai rendszerekkel harmonizáltak;
- c) konzisztensek;
- d) operacionalizálhatók, azaz a gyakorlatban mérhető;
- e) különböznek az adminisztratív adatforrások esetében használt fogalmak nagy részétől;
- f) megalapozottak és hosszú időn keresztül állandóak;
- g) a gazdasági folyamatok pénzben, illetve könnyen megfigyelhető fogalmak alapján történő leírására összpontosítanak;
- h) különböző célokból és különböző helyzetekben alkalmazhatók.

1.21 Az ESA 2010-ben alkalmazott fogalmak nemzetközi szinten összehasonlíthatók, mivel:

- a) az ESA 2010-ben szereplő fogalmak összhangban vannak a nemzeti elszámolásról szóló világszintű iránymutatásokban, azaz az SNA 2008-ban szereplő fogalmakkal;
- b) nemzetiszámla-adataikat a tagállamok az ESA 2010-nek megfelelően juttatják el valamennyi nemzetközi szervezetnek;
- c) a fogalmak nemzetközi összehasonlíthatósága döntő jelentőségű a különböző országok statisztikáinak összehasonlításakor.

1.22 Az ESA 2010-ben alkalmazott fogalmak összhangban vannak a más társadalom- és gazdaságstatisztikákban használtakkal, mivel Az ESA 2010 olyan fogalmakat és osztályozási rendszereket (pl.: Gazdasági tevékenységek statisztikai nomenklatúrája az Európai Unión belül – NACE Rev. 2. ⁽¹⁾) alkalmaz, amelyek a tagállamok más társadalom- és gazdaságstatisztikáiban, például az iparstatisztikában, külkereskedelmi statisztikában és munkaügyi statisztikában is használatosak; a fogalmak közötti különbségek tehát minimálisak. Az ESA 2010 ezen fogalmi és osztályozási ezenkívül összhangban vannak az ENSZ fogalmaival és osztályozásaival is.

A társadalom- és gazdaságstatisztikákkal való harmonizáció elősegíti az ezen adatokkal való kapcsolatot és összehasonlítást, így garantálni lehet a nemzeti számlák adatainak minőségét., a Az e konkrét statisztikákban szereplő adatok továbbá jobban összekapcsolhatók a teljes gazdaságra vonatkozó általános statisztikákkal.

1.23 A nemzeti elszámolási keret egészében, valamint a más társadalom- és gazdaságstatisztikai rendszerekben közösen használt fogalmak lehetővé teszik a konzisztens mérőszámok megállapítását. Így például kiszámíthatók az alábbi arányszámok:

- a) termelékenységi adatok, például a ledolgozott munkaóra jutó hozzáadott érték (ezekhez a számadatokhoz összhangban kell lenniük a hozzáadott érték és a ledolgozott munkaórák fogalmainak);
- b) az egy főre jutó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem (ehhez az arányszámhoz a rendelkezésre álló nemzeti jövedelem fogalmi és a népesség mérőszámai közötti összhangra van szükség);
- c) állóeszköz-felhalmozás az állóeszköz-állomány százalékában (ehhez az arányszámhoz az érintett folyamatok és állományok fogalommeghatározásainak kell összhangban lenniük);

⁽¹⁾ A gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról szóló, 2006. december 20-i 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 292., 2006.12.30., 1. o.)

d) a költségvetési hiány és az államadósság a bruttó hazai termék százalékában (ezekhez a szám adatokhoz a költségvetési hiány, az államadósság és a bruttó hazai termék fogalmai között van szükség összhangra).

A fogalmak rendszeren belüli összhangja lehetővé teszi a becslések maradványértékek alapján való elvégzését, így például a megtakarítás megbecsülhető a rendelkezésre álló jövedelem és a végső fogyasztási kiadás különbözete-ként.

1.24 Az ESA 2010-ben szereplő fogalmak alkalmazásának az adatgyűjtés és a mérés szempontjai képezik az alapját. Az operacionalizálhatóság követelménye több módon is megjelenik a számlák kidolgozására vonatkozó irány-mutatásban:

a) Az egyes tevékenységeket vagy tételeket csak akkor kell feltüntetni, ha azok jelentős mértékűek. Így például: a javak háztartások által saját felhasználási célra történő termelését – például a kelme szövését, illetve a kerámia előállítását – nem kell termelésként elszámolni, mivel az az uniós országokban jelentéktelen mértékű.

b) Egyes fogalmakat a becslésük módjára vonatkozó iránymutatás kíséri. Az állóeszköz-felhasználás fogalommeg-határozásával összefüggésben például az ESA utal a lineáris értékcsökkenési leírás alkalmazására. Az állóesz-köz-állomány becsléséhez a folyamatos leltározás módszerét kell alkalmazni, ha az állóeszközök állományára vonatkozó közvetlen információk hiányoznak. Egy további példa a saját felhasználási célú termelés értékelése: ez elvben alapárakon történik, de ha szükséges, az alapár-értékelés megbecsülhető a különböző felmerült költségek összeadásával.

c) Néhány esetben egyezményes eljárás alkalmazandó. A kormányzat által biztosított közszolgáltatásokat például mindig végső fogyasztási kiadásként kell besorolni.

1.25 A nemzeti számlák statisztikáihoz szükséges adatokat nem mindig egyszerű azonban közvetlenül gyűjteni, mivel az azok alapját képező fogalmak általában eltérnek az adminisztratív adatforrások alapjául szolgáló fogalmaktól. Adminisztratív források például az üzleti számlák, a különböző típusú adókról (hozzáadottérték-adó, személyi jövedelemadó, importilletékek, stb.) készülő nyilvántartások, a társadalombiztosítás adatai, valamint a bank- és biztosításfelügyelektől származó adatok. Ezek az adminisztratív adatok inputként szolgálnak a nemzeti számlák összeállításánál. Ezeket az adatokat általában át kell alakítani, hogy megfeleljenek az ESA követelményeinek.

Az ESA-ban szereplő fogalmak az alábbi szempontokból általában különböznek az adminisztratív fogalmaktól:

a) az adminisztratív fogalmak országonként különböznek. Következésképpen adminisztratív fogalmak alapján a nemzetközi összeegyeztethetőség nem valószínűsíthető meg;

b) az adminisztratív fogalmak idővel változnak. Következésképpen adminisztratív fogalmak alapján nem lehet-séges az időbeli összehasonlítás;

c) az adminisztratív adatforrások alapvető fogalmai adminisztratív rendszerként általában eltérőek. Az adatok összekapcsolása és összehasonlítása azonban – amely döntő fontosságú a nemzeti számlák számadatainak összeállításánál – csak egy konzisztens fogalomrendszer keretein belül lehetséges;

d) az adminisztratív fogalmak általában nem optimálisak a gazdasági elemzések és a gazdaságpolitika értékelése szempontjából.

1.26 Ugyanakkor az adminisztratív adatforrások nagyon jól kielégítik a nemzeti számlák és egyéb nemzeti statisztikák adatigényeit, mivel:

a) az eredetileg statisztikai célokra kialakított fogalmakat és osztályozásokat adminisztratív célokra is alkalmaz-zák, így például a költségvetési kiadások típus szerinti osztályozására;

b) az adminisztratív adatforrások kifejezetten figyelembe veszik a statisztikák (külön) adatigényeit; ennek egyik példája a javak tagállamok közötti szállítására vonatkozó adatszolgáltatás céljára kialakított Intrastat rendszer.

1.27 Az ESA-ban szereplő fő fogalmak jól megalapozottak és hosszú időn keresztül állandóak, mivel:

a) hosszú ideje elfogadott nemzetközi szabványként működnek;

b) a nemzeti elszámolásra vonatkozó egymást követő nemzetközi iránymutatásokban az alapvető fogalmak közül nagyon kevés változik.

A fogalmi folytonosságnak köszönhetően ritkán merül fel az idősorok újraszámításának szükségessége, és a fogalmak kevésbé vannak kitéve a nemzeti és nemzetközi politikai nyomásnak. Mindez hosszú ideje lehetővé teszi, hogy a nemzeti számlák objektív adatbázisként szolgáljanak a gazdaságpolitika számára, illetve a gazdasági elemzésekhez.

- 1.28 Az ESA 2010-ben szereplő fogalmak a gazdasági folyamatok pénzben kifejezett, könnyen megfigyelhető formában való leírására összpontosítanak. Az olyan állományok és folyamatok, amelyek pénzben nem figyelhetők meg könnyen, vagy nincs egyértelmű pénzbeli megfeleltetésük, nem kerülnek elszámolásra az ESA-ban.

Ez az elv nem érvényesült mindig szigorúan, mivel a konzisztencia követelményét és a felhasználók igényeit is szem előtt kell tartani. A konzisztencia például megkívánja, hogy a kormányzat által biztosított közszolgáltatások értékét kibocsátásként számolják el, mert az alkalmazottak bérének kifizetése és a kormányzat által megvásárolt valamennyi jószág és szolgáltatás pénzben közvetlenül kifejezhető. Ezen túlmenően az, ha kimutatás készül a kormányzat által biztosított közszolgáltatásoknak a teljes gazdaság többi részéhez való viszonyáról, a gazdasági elemzések és a gazdaságpolitika szempontjából is növeli a nemzeti számlák egészének hasznosságát.

- 1.29 Az ESA-ban szereplő fogalmak alkalmazási köre néhány fontos határeset vizsgálatával illusztrálható.

Az ESA-ban a termelés fogalmához tartozóként kell elszámolni az alábbiakat (lásd a 3.07.–3.09. pontot):

- a) a kormányzat által biztosított egyéni és közszolgáltatások;
- b) a tulajdonos-lakó által önmagának nyújtott lakásszolgáltatás (a saját tulajdonú lakásszolgáltatás);
- c) javak saját végső felhasználásra történő termelése, például a mezőgazdasági termékek saját felhasználásra való előállítása;
- d) a saját felhasználásra történő építés, beleértve a háztartások általi, saját felhasználásra történő építést is;
- e) a fizetett háztartási alkalmazottak által végzett szolgáltatásnyújtás;
- f) a haltenyésztés halgazdaságokban;
- g) a törvény által tiltott termelés, amennyiben minden, a gazdasági műveletben részt vevő egység önkéntesen vesz részt abban;
- h) az olyan termelés, amelynek esetében a keletkező jövedelmet nem teljes egészében jelentik be az adóhatóságoknak, például a bejelentetlen textilgyártás.

- 1.30 A termelés fogalomkörén kívül esnek, és ezért az ESA-ban nem számolandók el az alábbiak:

- a) az ugyanabban a háztartásban termelt és igénybe vett háztartási és személyi jellegű szolgáltatások, például a takarítás, az ételkészítés, illetve a beteg vagy idős emberek gondozása;
- b) az olyan önkéntes tevékenységek, amelyek nem járnak javak előállításával, például az ingyenes gondozás és takarítás;
- c) a nyílt tengeri természetes halszaporodás.

- 1.31 Az ESA-ban a termelés fogalmához tartozó termelőtevékenységekből származó minden kibocsátást nyilván kell tartani. A kiegészítő tevékenységek kibocsátását azonban nem kell feltüntetni. A kiegészítő tevékenységekhez felhasznált ráfordításokat minden esetben az általuk támogatott tevékenységhez biztosított ráfordításként kell kezelni. Ha egy, csak kiegészítő tevékenységeket végző létesítmény statisztikailag megfigyelhető, azaz rendelkezésre állnak az általa végzett termelésre vonatkozó önálló számlák, vagy ha az általa kiszolgált létesítménytől eltérő földrajzi helyszínen található, akkor a nyilvántartása önálló egységként történik, és mind a nemzeti, mind a regionális számlákban a főtevékenységének megfelelő ágazati besorolás szerint kell feltüntetni. Megfelelő alapadatok hiányában a kiegészítő tevékenység kibocsátását a költségek összeadásával becsülni is lehet.

- 1.32 Ha adott tevékenységek termelésnek minősülnek, és a kibocsátásukat elszámolják, akkor a kapcsolódó jövedelmet, foglalkoztatást, végső fogyasztást stb. szintén el kell számolni. Például, mivel a saját tulajdonú lakásszolgáltatás termelésként elszámolásra kerül, el kell számolni a lakástulajdonosok ebből származó jövedelmét és végső fogyasztási kiadásait is. Mivel azonban a saját tulajdonú lakásszolgáltatás előállításához természetéből adódóan nem kerül sor munkaerő-ráfordításra, ebben az esetben kapcsolódó foglalkoztatást nem kell elszámolni. Ezáltal biztosítva van az összhang a munkaügyi statisztika rendszerével, amelyben a lakások tulajdonlásával kapcsolatban nem kerül elszámolásra foglalkoztatás. A fentiek ellenkezője áll fenn, ha adott tevékenységek termelésként nem kerülnek elszámolásra: az ugyanabban a háztartásban termelt és igénybevett háztartási szolgáltatások nem keletkeztetnek jövedelmet, illetve végső fogyasztási kiadást, és nem járnak foglalkoztatással.

- 1.33 Az ESA bizonyos konvenciókat is rögzít a következőkkel kapcsolatban:
- a) a kormányzati kibocsátás értékeléséről;
 - b) a biztosítási szolgáltatások és a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért kibocsátásának az értékeléséről;
 - c) a kormányzat által nyújtott valamennyi közösségi szolgáltatás végső fogyasztási kiadásként és nem folyó termelőfelhasználásként történő elszámolásáról.

Szektorok szerinti osztályozás

- 1.34 A szektorszámok a gazdasági egységek szektorokhoz történő besorolásával jönnek létre, ami lehetővé teszi a számlák gazdasági műveleteinek és egyenlegező tételeinek szektorok szerinti bemutatását. A szektoronkénti bemutatás sok gazdaság- és költségvetési politikai szempontból fontos mérőszám megállapítását teszi lehetővé. A fő szektorok a háztartások, a kormányzat, a (pénzügyi és nem pénzügyi) vállalatok, a háztartásokat segítő nonprofit intézmények, valamint a külföld.

Fontos sajátosság a piaci és nem piaci tevékenységek közötti különbségtétel. Egy kormányzati irányítás alatt álló egységet, amely kimutathatóan piaci vállalat, a kormányzati szektoron kívül, a vállalati szektorba kell besorolni. Így a vállalat hiány- és adósságszintje nem képezi részét a költségvetési hiánynak és az államadósságnak.

- 1.35 Fontos jellegzetesség, hogy a gazdasági egységek szektorokba történő besorolására egyértelmű és szilárd kritériumok vonatkoznak.

A közszektor az adott gazdaságban rezidens mindazon gazdasági egységekből áll, amelyek kormányzati irányítás alatt állnak. Minden más rezidens gazdasági egység a magánszektorhoz tartozik.

Az 1.1. táblázat meghatározza a köz- és a magánszektor közötti különbségtételhez használt kritériumokat, továbbá a közszektoron belül a kormányzati szektor és a közszolgáltatói szektor, illetve a magánszektoron belül a háztartásokat segítő nonprofit intézményi szektor és a magánvállalati szektor közötti különbségtétel kritériumait.

1.1. tábla

Kritériumok	A kormányzat irányítása alatt áll (Közszektor)	Magánkézben van (Magánszektor)
Nem piaci kibocsátás	Kormányzat	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények
Piaci kibocsátás	Közszolgáltatók	Magánvállalatok

- 1.36 Az irányítás fogalma a valamely gazdasági egység általános politikájának vagy programjának a meghatározására való képességként értelmezendő. Az irányítás fogalom meghatározásával kapcsolatos további részleteket a 2.35–2.39. pont tartalmazza.

- 1.37 A piaci és nem piaci kibocsátás közötti különbségtétel – és így a közszektorhoz tartozó szervezeteknek a kormányzati szektorba vagy a közszolgáltatói szektorba való besorolása is – a következő szabály alapján történik:

Valamely tevékenység akkor tekintendő piaci tevékenységnek, ha a tárgyat képező javakkal és szolgáltatásokkal az alábbi feltételek mellett kereskednek:

- (1) az eladók a nyereségük hosszú távú maximalizálása érdekében járnak el oly módon, hogy a piacon szabadon árulnak javakat és szolgáltatásokat bárkinek, aki hajlandó az ajánlati árat megfizetni;
- (2) a vevők a korlátozott erőforrásaikkal elérhető hasznosság maximalizálása érdekében járnak el oly módon, hogy az ajánlott áron a szükségleteiket legjobban kielégítő termékeket veszik meg;
- (3) tényleges piacok léteznek, amelyeket az eladók és a vevők igénybe tudnak venni, illetve amelyekről információik vannak. Egy tényleges piac akkor is működhet, ha ezek a feltételek nem teljesülnek tökéletesen.

- 1.38 Az ESA fogalmi keretének részletessége teret enged a rugalmas alkalmazás számára: egyes fogalmak nem szerepelnek explicit módon az ESA-ban, de abból könnyen levezethetők. Ennek egyik példája az új szektorok létrehozása az ESA-ban meghatározott alszektorok átrendezésével.

- 1.39 A rugalmasság olyan szempontból is érvényesül, hogy lehetőség van olyan további kritériumok bevezetésére, amelyek a rendszer logikájával nem ütköznek. Ilyen kritériumokkal lehetővé tehető például, hogy a termelői-tesztmények által foglalkoztatottak létszáma vagy a háztartások jövedelmének nagysága alapján alszektorszámok kerüljenek kialakításra. A foglalkoztatás esetében alosztályokat lehet kialakítani iskolai végzettség, kor, illetve nem szerint.

Szatellitszámok

- 1.40 Egyes adatigények esetében külön satellitszámokat kell kidolgozni.

Példák:

- a) a társadalmi elszámolási mátrixok (Social Accounting Matrix - SAM);
 - b) a turizmus által a teljes gazdaságban betöltött szerep;
 - c) az egészségügy költségeinek és finanszírozásának elemzése;
 - d) a szellemi tulajdon felhalmozásaként elismert kutatás-fejlesztés;
 - e) a humántőke eszközként való elismerése a teljes gazdaságban;
 - f) a háztartások jövedelmeinek és kiadásainak elemzése a jövedelmek és kiadások mikroszintű fogalmai alapján;
 - g) a környezet és a gazdaság kölcsönhatása;
 - h) a háztartásokon belüli termelés;
 - i) a jólét változásainak elemzése;
 - j) a nemzeti számlák és az üzleti számlák adatai közötti különbségeknek, illetve ezek értéktőzsdékre és devizapiacokra gyakorolt befolyásának az elemzése;
 - k) az adóbevételek becslése.
- 1.41 A satellitszámok ezeket az adatigényeket az alábbiak révén elégítik ki:
- a) ahol szükséges, több részletet mutatnak, ugyanakkor kihagyják a felesleges adatokat;
 - b) az elszámolási keretrendszer tárgyi hatályát nem pénzügyi információkkal, például szennyezésre vagy környezeti javakra vonatkozó információkkal bővítik ki;
 - c) egyes alapfogalmakat módosítanak, például a felhalmozás fogalmát kibővítik az oktatásra fordított kiadások hozzáadásával.
- 1.42 A társadalmi elszámolási mátrix (Social Accounting Matrix, SAM) olyan tábla, amely a forrás- és felhasználástáblák és a szektorszámok közötti kapcsolatokat részletezi. A SAM a munkavállalók javadalmazásának a foglalkoztatott személy típusa szerinti további lebontása segítségével többletinformációkkal szolgál a foglalkoztatás szintjéről és összetételéről. Ez a lebontás vonatkozik az ágazatok munkaerő-felhasználására a felhasználástáblákban ugyanúgy, mint a társadalmi-gazdasági alcsoportok munkaerő-kínálatára a háztartási szektor alszektoraiban „elsődleges jövedelmek eloszlása” számláján. Ily módon a különböző munkaerő-kategóriák forrása és felhasználása rendszerezett formában kerül bemutatásra.
- 1.43 A satellitszámokban az ESA 2010 központi keretrendszerének minden alapfogalmát és osztályozását meg kell őrizni. A fogalmakban csak akkor kerülhet sor módosításra, ha a satellitszám célja éppen ez. Ilyen esetekben a satellitszámoknak tartalmaznia kell egy olyan táblát is, amely bemutatja a kapcsolatot a satellitszámokban szereplő főbb aggregátumok és a központi keretrendszer aggregátumai között. Ily módon a központi keretrendszer megtartja hivatkozási keretrendszer szerepét, ugyanakkor a speciális igények is kielégíthetők.

- 1.44 Általánosságban a központi keretrendszer nem tartalmazza az olyan állományok és folyamatok mérőszámait, amelyek közvetlenül nem megfigyelhetők pénzben (vagy nincs egyértelmű pénzbeli megfelelőjük). Az ilyen állományok és folyamatok elemzése céljára – jellegüknél fogva – rendszerint a nem pénzben kifejezett statisztikák összeállítása is alkalmas, például:
- a) a háztartásokon belül végzett termelést az alternatív felhasználásra jutó órákban is le lehet írni;
 - b) az oktatást az oktatás típusával, a tanulók számával, a bizonyítvány megszerzéséig az oktatásban töltött évek átlagos számával stb., is le lehet írni;
 - c) a szennyezés hatásait az élő fajok számában beállt változásokkal, az erdők fájainak egészségi állapotával, a hulladék mennyiségével, a szén-monoxid-kibocsátás és a sugárzás mennyiségével stb. is le lehet írni.
- 1.45 A szatellit számlák lehetővé teszik az ilyen, nem pénzügyi egységekben kifejezett statisztikáknak a nemzeti számlák központi keretrendszeréhez való kapcsolását. A központi keretrendszerben használt osztályozásoknak – például a háztartás típusa szerinti osztályozásnak vagy az ágazat szerinti osztályozásnak – az ilyen nem pénzügyi statisztikákra történő alkalmazása lehetővé teszi a kapcsolat létrehozását. Ily módon egy összehangolt, kibővített keretrendszer kerül kidolgozásra. Egy ilyen keretrendszer azután adatbázisként szolgálhat a központi keretrendszer és a kiterjesztett rész változói közötti kölcsönhatások elemzéséhez és értékeléséhez.
- 1.46 A központi keretrendszer és főbb aggregátumai nem írják le a jólét változásait. E célra kibővített számlákat lehet készíteni, amelyek például az alábbiak pénzben kifejezett, imputált értékeit is tartalmazhatják:
- a) háztartási és személyi jellegű szolgáltatások termelése és fogyasztása egyazon háztartáson belül;
 - b) a szabadidő változásai;
 - c) a városi élet előnyei és hátrányai;
 - d) a személyek közötti jövedelemeloszlás egyenlőtlenségei.
- 1.47 A kiterjesztett számlák továbbá a kényszerű szükségletekre (például védelemre) fordított végső felhasználási kiadásokat újraosztályozhatják mint folyó termelőfelhasználást, azaz a jóléthez nem hozzájáruló tételt. Hasonlóképpen az árvizek és egyéb természeti csapások által okozott károk is osztályozhatók folyó termelőfelhasználásként, azaz az (abszolút) jólétet csökkentő tételként. Ily módon meg lehet kísérelni egy meglehetősen elnagyolt és tökéletlen mutatót összeállítani a jólét változásairól. A jólétnek azonban sok összetevője van, amelyek többségét nem pénzben lehet a legjobban kifejezni. A jólét mérésére tehát jobb megoldás, ha az összetevők mindegyikére külön mutatókat és mértékegységeket alkalmaznak. Ilyen mutató lehet például a csecsemőhalandóság, a várható élettartam, a felnőttek írni-olvasni tudása és az egy főre jutó nemzeti jövedelem. Ezeket a mutatókat bele lehet foglalni egy szatellit számlába.
- 1.48 Adminisztratív fogalmakat nem használ az ESA, mivel célja összehangolt, nemzetközileg kompatibilis keretrendszer létrehozása. Ugyanakkor nemzeti szinten számos olyan cél van, amelyre az adminisztratív fogalmakon alapuló adatok összegyűjtése nagyon hasznos lehet. Például az adóbevételek becsléséhez szükség van az adóköteles jövedelmek statisztikáira. Ezek a statisztikák a nemzetiszámla-statisztikák bizonyos módosításaival előállíthatók.
- 1.49 Hasonlóképpen közelíthetők meg a nemzeti gazdaságpolitikákban használt egyes fogalmak is, például:
- a) az infláció fogalmának használata a nyugdíjnak, a munkanélküli-segélynek vagy a közalkalmazottak munkavállalói javadalmazásának az emelésénél;
 - b) az adók, a társadalombiztosítási járulékok, a kormányzat és a közszektor fogalmának használata a közszektor optimális méretéről folyó vitában;
 - c) a „stratégiai” szektorok/ágazatok fogalmának használata a nemzeti gazdaságpolitikákban vagy az Unió gazdaságpolitikájában;
 - d) az „üzleti befektetések” fogalmának használata a nemzeti gazdaságpolitikákban;
 - e) a nyugdíjak teljes elszámolását mutató táblázat.

A szatellit számlák vagy a kiegészítő táblák ki tudják elégíteni az ilyen adatigényeket.

Az ESA 2010 és az SNA 2008

1.50 Az ESA 2010 az SNA 2008 fogalmain alapszik, amely rendszer világszerte minden ország számára iránymutatást nyújt a nemzeti elszámolás összeállításához. Az ESA 2010 és az SNA 2008 között azonban számos különbség is van:

a) A számlák prezentációja tekintetében:

- (1) az ESA 2010-ben külön fejezetek foglalkoznak a termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletekkel, a jövedelemelosztással kapcsolatos műveletekkel és a pénzügyi tranzakciókkal. Ezzel ellentétben az SNA 2008 ezeket a gazdasági műveleteket számlánként rendezett fejezetekben tárgyalja, például a termelési számlával, a „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlával, a tőkeszámlával és a „külföld” számlával foglalkozó fejezetekben;
- (2) az ESA 2010 a fogalmakat úgy írja le, hogy meghatározza azokat és felsorolja, hogy mit tartalmaznak és mit nem. Az SNA 2008 rendszerint általánosabb módon írja le a fogalmakat, és a bevezetett konvenciók indokait magyarázza el;

b) Az ESA 2010-ben szereplő fogalmak több esetben pontosabbak és kidolgozottabbak, mint az SNA 2008-ban szereplő fogalmak.

- (1) Az SNA 2008-ban nem szerepelnek konkrét kritériumok, amelyek alapján különbség tehető a piaci, saját végső felhasználási célú és nem piaci kibocsátás között. Az ESA ezért az egységes megközelítés biztosítása céljából részletesebb iránymutatást vezetett be;
- (2) Az ESA 2010 azon a feltételezésen alapul, hogy a javak háztartások általi termelésének több típusa – mint például a kelmészövés és a bútorkészítés – a tagállamokban nem jelentős mértékű, és ezért ezeket nem kell elszámolni;
- (3) Az ESA 2010 hivatkozik az európai uniós intézményi rendszerekre, mint például a javak Unión belüli áramlását és a tagállamok által az Uniónak befizetett hozzájárulásokat elszámoló Intrastat rendszerre;
- (4) Az ESA 2010 Unió-specifikus osztályozásokat is tartalmaz, például a termékek tevékenység szerinti osztályozását (CPA, magyarul: TESZOR) ⁽¹⁾, az ágazatokra vonatkozóan pedig a NACE Rev. 2 osztályozásait (mindkettő összhangban van a megfelelő ENSZ-osztályozásokkal);
- (5) Az ESA 2010 minden külgazdasági műveletre vonatkozóan egy további osztályozást is tartalmaz: a gazdasági műveleteket felosztja az Unió rezidensei közötti, illetve az Unión kívüli rezidensekkel létrejött gazdasági műveletekre;
- (6) Hogy megfeleljen az Európai Monetáris Unióval kapcsolatos igényeknek, az ESA 2010 a pénzügyi vállalatok szektorában átrendezett formában tartalmazza az SNA 2008 alszektorokat. Az ESA 2010 specifikusabb lehet, mint az SNA 2008, mivel az ESA 2010-et elsősorban az Európai Unió tagállamaira alkalmazzák. Ugyanakkor az Unió adatigényei miatt is szükséges, hogy az ESA specifikusabb legyen.

Az ESA 2010 és az ESA 95

1.51 Az ESA 2010 alkalmazási körében és fogalmaiban is eltér az ESA 95-től. A különbségeknek a többsége az SNA 1993 és az SNA 2008 közötti különbségekre vezethető vissza. A főbb különbségek a következők:

- a) a kutatás-fejlesztés elismerése szellemi tulajdoni eszközöket keletkeztető felhalmozásként. Ezt a változást szatellit számlán kell rögzíteni, illetve fel kell majd venni az alapszámlákra is, amint az Unió egyes tagállamaiban alkalmazott mérőszámok kellő mértékben harmonizáltak és megbízhatók lesznek;
- b) az eszközök általános fogalom meghatározásának megfelelő fegyverrendszerekre fordított kiadások folyó kiadás helyett állóeszköz-felhalmozásként kerültek osztályozásra;
- c) a termelt piaci javak és szolgáltatások vonatkozásában megjelent a tőkeszolgáltatás analitikus fogalma annak érdekében, hogy kiegészítő táblát lehessen készíteni, amelyben a tőkeszolgáltatás hozzáadott értéket nyújtó összetevőként mutatható ki;
- d) kibővült a pénzügyi eszközök fogalma annak érdekében, hogy a származtatott pénzügyi szerződések szélesebb körét fedje le;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 451/2008/EK rendelete (2008. április 23.) a termékek tevékenység szerinti, új statisztikai osztályozásáról (CPA, magyarul: TESZOR) (HL L 145., 2008.6.4., 65. o.)

- e) az ESA 2010 új szabályokat tartalmaz a nyugdíjjogosultságok elszámolása tekintetében. A számlákban egy kiegészítő tábla került bevezetésre, amelyben becslések rögzíthetők minden társadalombiztosítási jogoulságra vonatkozóan, függetlenül attól, hogy tőkefedezeti vagy nem tőkefedezeti rendszerekről van-e szó. Ebben a táblában, amely valamennyi tőkefedezeti és nem tőkefedezeti, magán-, illetve állami nyugdíjrendszerbeli – köztük a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek – jogoulságot és az azokkal összefüggő folyamatokat megjeleníti, az átfogó elemzéshez szükséges információk teljes köre bemutatásra kerül;
- f) az ESA 2010-ben egyetemessé vált a termékek tulajdonjogának átruházására vonatkozó szabályok alkalmazása, ez pedig változásokkal jár egyrészt a közvetlen reexport, másrészt mind a külföldre, mind a hazai gazdaságba feldolgozásra küldött javak elszámolása viszonylatában. Ennek következtében a külföldre feldolgozásra küldött javak elszámolása nettó alapon történik, szemben az SNA 1993 és az ESA 95 bruttó alapú gyakorlatával. Ennek a változásnak jelentős hatása van e tevékenységeknek a forrás-felhasználás keretrendszerben történő elszámolására;
- g) az ESA 2010 részletesebb iránymutatást nyújt általánosságban a pénzügyi vállalatokra, konkrétan pedig a különleges célú gazdasági egységekre vonatkozóan. Az állami irányítású, külföldön működő különleges célú gazdasági egységek kezelése úgy módosult, hogy a különleges célú gazdasági egységek részéről felmerült kötelezettségeket ezentúl a kormányzati számlákban kell feltüntetni;
- h) az ESA 2010 tisztázza, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok által kifizetett szuperosztalékokat rendkívüli kifizetésként és a sajáttőke-kivonásként kell kezelni;
- i) az ESA 2010 meghatározza a köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k) kezelésére vonatkozó elveket, valamint kiterjeszti a szerkezetátalakító ügynökségek kezelését;
- j) az ESA 2010 tisztázza a kormányzat és a köztulajdonban álló gazdasági társaságok közötti, illetve az értékpapírosító gazdasági egységekkel létrejött gazdasági műveletek kezelésének szabályait egyes olyan tételek jobb elszámolása érdekében, amelyek jelentősen befolyásolhatják az államadósságot;
- k) az ESA 2010 tisztázza a hitelgaranciák kezelésének szabályait, és új szabályokat tartalmaz a szabványosított hitelgaranciák, például az exporthitel-garanciák és diákhitel-garanciák kezelésére. Ennek lényege, hogy a garanciák lehívási valószínűségének mértékében pénzügyi eszközt és kötelezettséget kell elszámolni a számlákban.
- 1.52 Az ESA 2010-ben az ESA 95-höz képest bevezetett módosítások nem korlátozódnak fogalmi változásokra. Jelentős különbségek vannak az alkalmazási körben, illetve új fejezetekkel bővült ki a satellit számlákról, a kormányzati számlákról és a „külföld” számlákról szóló rész. Emellett a negyedéves számlákkal és a regionális számlákkal foglalkozó fejezetek is jelentősen kibővültek.

AZ ESA 2010 MINT RENDSZER ALAPELVEI

1.53 A rendszer legfontosabb jellemzői:

- a) a statisztikai egységek és csoportosításai;
- b) a gazdasági folyamatok és állományok;
- c) a számlák rendszere és az aggregátumok;
- d) az input-output keretrendszer.

A statisztikai egységek és csoportosításai

- 1.54 Az ESA 2010 rendszer két egységtípust és a gazdaság felosztásának két ennek megfelelő módját alkalmazza, amelyek meglehetősen különbözőek és különálló elemzési célokat szolgálnak.
- 1.55 Az első cél, azaz a jövedelmek, kiadások és pénzügyi folyamatok leírása, valamint a vagyonmérlegek elkészítése érdekében a rendszer a gazdasági egységeket fő funkcióik, viselkedésük és céljaik alapján szektorokba sorolja.
- 1.56 A második cél, azaz a termelési folyamatok leírása és az input-output elemzések érdekében a rendszer a szakosodott telephelyeket a tevékenységük jellege alapján ágazatokba sorolja. Egy tevékenységet mindig bizonyos input termékek, egy termelési folyamat és valamilyen termékkibocsátás jellemez.

A gazdasági egységek és szektorok

1.57 A gazdasági egységek olyan gazdasági alanyok, amelyek saját jogon képesek javak és eszközök tulajdonjogát megszerezni, kötelezettségeket vállalni, gazdasági tevékenységet végezni, valamint más egységekkel gazdasági műveleteket lebonyolítani. Az ESA 2010 rendszer alkalmazásában a gazdasági egységek öt egymást kölcsönösen kizáró belföldi gazdasági szektorba vannak sorolva:

- a) nem pénzügyi vállalatok;
- b) pénzügyi vállalatok;
- c) kormányzat;
- d) háztartások;
- e) háztartásokat segítő nonprofit intézmények.

Az öt szektor együttesen alkotja a belföldi gazdaság egészét. Az egyes szektorok alszektorokra tagolódnak. Az ESA 2010 rendszer minden szektorra, alszektorra, valamint a gazdaság egészére vonatkozóan is lehetővé teszi a teljes forgalmiszámla- és vagyონmérleg-sorozatok összeállítását. A nem rezidens egységek ezzel az öt hazai szektorral lépnek kapcsolatba, és a számlák megjelenítik a hazai szektorok és egy hatodik intézményi szektor, a külföld szektor közötti interakciókat.

A szakosodott telephelyek és az ágazatok

1.58 Azokat a gazdasági egységeket, amelyek egynél több tevékenységet végeznek, a tevékenység jellege szerint particionálni kell. Ennek a bemutatását a szakosodott telephelyek teszik lehetővé.

A szakosodott telephely a termelői minőségükben vizsgált gazdasági egységek mindazon részeit foglalja magában, amelyek egyetlen telephelyen vagy egymáshoz közeli telephelyeken helyezkednek el, és a NACE Rev. 2. egyszám (négy számjegyű) szakágazati szintű tevékenységének végzéséhez járulnak hozzá.

1.59 Az elszámolásban minden másodlagos tevékenységhez fel kell venni egy-egy szakosodott telephelyet, ha azonban nem állnak rendelkezésre az ilyen tevékenységek elkülönült leírásához szükséges számviteli dokumentumok, a szakosodott telephely több másodlagos tevékenységet fog egybe. Az a csoport, amelyet az összes azonos vagy hasonló tevékenységet folytató szakosodott telephely alkot, az ágazat.

Egy gazdasági egység egy vagy több szakosodott telephelyből áll; egy szakosodott telephely pedig egy és csakis egy gazdasági egységhez tartozhat.

1.60 A termelési folyamat elemzése céljára analitikus termelőegységet használ a rendszer. Ez az egység csak akkor figyelhető meg, ha egy szakosodott telephelyen egy fajta terméket állítanak elő, másodlagos tevékenység nélkül. Az ilyen fajta egységet nevezik homogén szakosodott egységnek. Összességük homogén ágazatot alkot.

Rezidens és nem rezidens egységek; a teljes gazdaság és a külföld

1.61 A gazdaság egészének meghatározása rezidens egységek révén történik. Egy egység akkor tekinthető egy ország rezidens egységének, ha elsődleges gazdasági érdekeltiségének központja az adott ország gazdasági területére esik – azaz az adott ország területén hosszabb ideig (legalább egy évig) folytat gazdasági tevékenységet. Az 1.57. pontban említett gazdasági szektorok rezidens gazdasági egységeket foglalnak magukban.

1.62 A rezidens egységek gazdasági műveleteket bonyolítanak nem rezidens egységekkel (azaz olyan egységekkel, amelyek más gazdaságokban rezidensek). Ezek a gazdasági műveletek az adott gazdaság külgazdasági műveletei, amelyek a „külföld” számlában jelennek meg. Így a külföld olyan szerepet játszik, mintha gazdasági szektor lenne, bár a nem rezidens egységeket csak annyiban tartalmazza a rendszer, amennyiben azok rezidens gazdasági egységekkel gazdasági műveleteket folytatnak.

1.63 Az ESA 2010 rendszerben gazdasági egységként kezelt, képzett rezidens egységek fogalom meghatározása a következő:

- a) a nem rezidens egységek azon részei, amelyek elsődleges gazdasági érdekeltiségének központja az adott ország gazdasági területén található (általában amelyek ott legalább egy évig gazdasági műveleteket folytatnak);
- b) az ország gazdasági területén föld- vagy épülettulajdonnal rendelkező nem rezidens egységek e tulajdonosi minőségükben, és kizárólag az ilyen földet vagy épületeket érintő gazdasági műveletek vonatkozásában.

Gazdasági folyamatok és állományok

- 1.64 A rendszer az adatok két alapvető típusát rögzíti: a gazdasági folyamatokra és az állományokra vonatkozó információkat.

A folyamatok egy adott időszakon belül végbemenő tevékenységekre és események hatásaira vonatkoznak, míg az állományok egy adott időpontban fennálló állapotot írnak le.

Folyamatok

- 1.65 A folyamatok a gazdasági érték létrehozását, átalakulását, cseréjét, átruházását vagy megszűnését tükrözik. A gazdasági egység eszközeinek vagy kötelezettségeinek értékében bekövetkező változásokat foglalják magukban. A gazdasági folyamatoknak két típusa létezik: a gazdasági műveletek és az eszközök egyéb változásai.

A gazdasági műveletek megjelennek minden olyan számlán és táblában, ahol folyamatok vannak feltüntetve, kivéve az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlát és az átértékelési számlát. Az eszközök egyéb változásai csak ebben a két számlában kerülnek elszámolásra.

Az elemi gazdasági műveleteket és egyéb folyamatokat a jellegük alapján aránylag kis számú típusba sorolják.

Gazdasági műveletek

- 1.66 Egy gazdasági művelet vagy a gazdasági egységek között kölcsönös megállapodáson alapuló interakció formájában megvalósuló gazdasági folyamat, vagy egyetlen gazdasági egységen belül végbemenő olyan tevékenység, amelyet célszerű gazdasági műveletként kezelni, mert ugyanazon egység két egymástól eltérő minőségben működik. A gazdasági műveletek négy fő csoportba oszthatók:

- a) termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek: a termékek eredetét (belföldi kibocsátás vagy import) és felhasználását (folyó termelőfelhasználás, végső fogyasztás, az állóeszköz-felhasználást tartalmazó felhalmozás, vagy export) írják le;
- b) jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletek: azt jelenítik meg, hogy a termelés során keletkezett hozzáadott érték hogyan oszlik meg a munka, a tőke és a kormányzat között, valamint leírják a jövedelem és a vagyon újraelosztását (jövedelem- és vagyonadók, valamint egyéb transzferek);
- c) pénzügyi gazdasági műveletek: a pénzügyi eszközök nettó beszerzésének vagy a kötelezettségek keletkezésének nettó egyenlegét írják le pénzügyi instrumentumtípusonként. Az ilyen gazdasági műveletek egyaránt előfordulnak nem pénzügyi tranzakciók ellentételezéseként, illetve kizárólag pénzügyi instrumentumokkal végzett gazdasági műveletként;
- d) a fenti három csoportba nem tartozó gazdasági műveletek: nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege.

A gazdasági műveletek tulajdonságai

Egységek közötti vagy egységen belüli gazdasági műveletek

- 1.67 A legtöbb gazdasági művelet két vagy több gazdasági egység között megy végbe. Az ESA 2010 rendszer azonban néhány gazdasági egységen belüli tevékenységet is gazdasági műveletként számol el. Az egységeken belüli gazdasági műveletek elszámolásának az a célja, hogy a gazdaságelemzés szempontjainak minél jobban megfelelő kép álljon rendelkezésre a kibocsátásról, a végső felhasználásról és a költségekről.
- 1.68 Az ESA 2010 rendszer által költségként elszámolt állóeszköz-felhasználás egységen belüli gazdasági művelet. A többi egységen belüli gazdasági művelet többsége termékekkel kapcsolatos gazdasági művelet, amelyek jellemzően akkor kerülnek elszámolásra, amikor a termelőként és végső fogyasztóként egyaránt fellépő gazdasági egység úgy dönt, hogy az általa termelt kibocsátás egy részét saját maga használja fel. Ilyen eset a háztartásokban és a kormányzatban gyakran előfordul.
- 1.69 Minden saját termelésű kibocsátást, amely ugyanazon a gazdasági egységen belül kerül végső felhasználásra, el kell számolni. Az ugyanazon gazdasági egységen belül folyó termelőfelhasználásra kerülő saját termelésű kibocsátást csak akkor kell elszámolni, ha a termelésre és a folyó termelőfelhasználásra ugyanazon a gazdasági egységen belül különböző szakosodott telephelyeken kerül sor. Az ugyanazon a szakosodott telephelyen belül előállított és folyó termelőfelhasználásként felhasznált kibocsátás nem kerül elszámolásra.

Monetáris és nem monetáris gazdasági műveletek

- 1.70 Monetáris gazdasági műveletek azok a gazdasági műveletek, amelyek esetében az egységek fizetőeszköz-egységekben kifejezve teljesítenek, illetve fogadnak kifizetéseket, vagy vállalnak kötelezettségeket, illetve kapnak eszközöket.

Azok a gazdasági műveletek, amelyek nem járnak készpénz vagy fizetőeszközben kifejezett eszközök vagy kötelezettségek cseréjével, nem monetáris gazdasági műveletek. Az egységen belüli gazdasági műveletek nem monetáris gazdasági műveletek. A több gazdasági egység részvételével létrejövő nem monetáris gazdasági műveletek a termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek (termékek természetbeni cseréje), a jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletek (természetbeni díjazás, természetbeni transzfer stb.) és az egyéb gazdasági műveletek (nem-termelt nem pénzügyi eszközök természetbeni cseréje) körében fordulhat elő. Az ESA 2010 rendszer minden gazdasági műveletet pénzben számol el. A nem monetáris gazdasági műveletek elszámolandó értékét tehát közvetve kell mérni, vagy egyéb módon becsléssel kell megállapítani.

Ellentételezéssel járó és ellentételezés nélküli gazdasági műveletek

- 1.71 Az egynél több egységet érintő gazdasági műveletek kétfélék lehetnek. Lehetnek „valamit valamiért”, azaz viszonzott gazdasági műveletek, vagy „valamit semmiért”, azaz viszonzatlan gazdasági műveletek. A viszonzott gazdasági műveletek gazdasági egységek közötti cserék, azaz javak, szolgáltatások vagy eszközök nyújtása ellentételezésért, például pénzért. A viszonzatlan gazdasági műveletek az egyik gazdasági egység által a másik számára ellentételezés nélkül készpénzben vagy természetben nyújtott juttatások. A viszonzott gazdasági műveletek mind a négy gazdasági műveleti csoportban előfordulnak, míg a viszonzatlan gazdasági műveletek elsősorban jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletek, például adók, társadalombiztosítási jellegű társadalmi juttatások vagy ajándékok. Ezeket a viszonzatlan gazdasági műveleteket hívják transzfereknek.

Átcsoportosított gazdasági műveletek

- 1.72 A gazdasági műveleteket ugyanúgy számolják el, ahogyan azok a részt vevő gazdasági egységeknél megjelennek. Néhány gazdasági művelet azonban átcsoportosításra kerül annak érdekében, hogy a mögöttes gazdasági kapcsolatok világosabbá váljanak. A gazdasági műveletek háromféleképpen csoportosíthatók át: keresztülvezetéssel, felosztással és a gazdasági művelet megbízójának elismerésével.

Keresztülvezetés

- 1.73 Egy gazdasági művelet, amely a részt vevő egységek szempontjából úgy tűnik, hogy közvetlenül az A és a C egységek között zajlik, a számlákban elszámolható úgy is, mintha közvetve egy harmadik, B egységen keresztül valósulna meg. Így az A és C között lezajló egyetlen gazdasági művelet két gazdasági műveletként kerül elszámolásra: az A és B közötti és a B és C közötti gazdasági műveletként. Ebben az esetben a gazdasági műveletet keresztülvezetik.
- 1.74 A keresztülvezetés egyik példája az, ahogyan a munkáltatók által közvetlenül a társadalombiztosítási alapoknak kifizetett munkáltatói társadalombiztosítási járulékokat számba veszik a számlákban. A rendszer ezeket a befizetéseket két gazdasági műveletként számolja el: a munkáltatók kifizetik a munkáltatói társadalombiztosítási járulékokat a munkavállalóknak, a munkavállalók pedig ugyanezeket a járulékokat befizetik a társadalombiztosítási alapokba. Mint minden keresztülvezetésnél, a cél itt is a gazdasági művelet mögötti gazdasági összefüggés megvilágítása, amely ebben az esetben annak kimutatása, hogy a munkáltatói társadalombiztosítási járulékok a munkavállalók javára befizetett járulékok.
- 1.75 A keresztülvezetés egy másik típusa a gazdasági művelet két vagy több gazdasági egység között létrejött gazdasági műveletként történő elszámolása, annak ellenére, hogy a részt vevő felek alapján egyáltalán nem kerül sor gazdasági műveletre. Erre példa az egyes biztosítási pénztárakban keletkezett és a biztosítók által megtartott tulajdonból származó jövedelem kezelése. A rendszer ezt a tulajdonból származó jövedelmet a biztosítók által a szerződőknek kifizetett jövedelemként számolja el, akik azután ugyanezt az összeget biztosítási díjkiegészítésként visszafizetik a biztosítóknak.

Felosztás

- 1.76 Ha a résztvevő felek számára egyetlen gazdasági műveletnek tűnő gazdasági műveletet két vagy több, különbözőképpen osztályozott gazdasági műveletként számolnak el, az a gazdasági művelet felosztását jelenti. A felosztás nem vonja maga után további egységeknek a gazdasági műveletbe történő bevonását.
- 1.77 A nem-életbiztosítási díjak befizetése tipikus felosztott gazdasági művelet. Bár a szerződők és a biztosítók ezeket a befizetéseket egy gazdasági műveletnek tekintik, az ESA 2010 rendszer ezeket két meglehetősen különböző gazdasági műveletre osztja: a nyújtott nem-életbiztosítási szolgáltatások ellenértékére és nettó nem-életbiztosítási díjakra. Egy másik példa a felosztásra, amikor valamely termék értékesítését úgy számolja el a rendszer, mint egyrészt a termék, másrészt a kereskedelmi árrés értékesítését.

A gazdasági művelet megbízójának elismerése

- 1.78 Ha valamely egység egy másik egység (a megbízó) nevében bonyolít le egy gazdasági műveletet, amit ez utóbbi egység finanszíroz, a gazdasági műveletet kizárólag a megbízó számláiban számolják el. Ennek az elvnek az alkalmazási körét lehetőség szerint tiszteltetben kell tartani, és nem lehet például megpróbálni – különféle feltételezésekkel élve – adókat vagy támogatásokat feltételezett végső befizetőknak/támogatásnyújtóknak, illetve végső kedvezményezetteknek elszámolni.

Az ilyen esetek egyik példája, amikor a kormányzat valamelyik egysége egy másik egység nevében szed be adókat. Az adót annál a kormányzati egységnél kell elszámolni, amelyik az adó kivetésére jogosult (akár megbízóként, akár a megbízó felhatalmazása alapján), valamint végső döntési jogkörrel rendelkezik az adó mértékének megállapítása és módosítása tekintetében.

Határesetek

1.79 A gazdasági művelet fogalm meghatározása feltételezi, hogy a gazdasági egységek közötti interakciónak kölcsönös megállapodással kell létrejönnie. A kölcsönös megállapodás azt jelenti, hogy a gazdasági egységeknek arról előzetesen tudomásuk volt, illetve ahhoz beleegyezésüket adták. Az adók, bírságok és pénzbeli szankciók megfizetése kölcsönös megegyezéssel történik, mivel a befizető állampolgárra vonatkoznak az ország törvényei. Az eszközök térítés nélküli lefoglalása azonban nem tekinthető gazdasági műveletnek, még ha törvény írja is elő.

Az illegális gazdasági tevékenységet akkor kell gazdasági műveletnek tekinteni, ha arra minden résztvevő egység kölcsönös megállapodásával kerül sor. Így az illegális kábítószeres vagy lopásból származó vagyontárgyak vásárlása, értékesítése vagy természetbeni cseréje gazdasági műveletnek minősül, míg a lopás nem.

Eszközök egyéb változásai

1.80 Az eszközök egyéb változásaként azokat a változásokat kell elszámolni, amelyek nem gazdasági műveletek eredményeképpen jönnek létre. Ezek lehetnek:

- a) az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai; vagy
- b) eszköztartási nyereségek és veszteségek.

Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai

1.81 Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai három fő kategóriába osztható változásokat kell elszámolni:

- a) eszközök nem gazdasági műveletek révén történő szokásos megjelenése és kikerülése;
- b) eszközök és kötelezettségek változása olyan kivételes, nem várt események miatt, amelyek nem gazdasági jellegűek;
- c) az osztályozásban és a szerkezetben bekövetkező változások.

1.82 Példa az 1.81. pont a) alpontjában említett kategórián belüli változásokra a felszín alatti természeti kincsek felfedezése vagy kimerülése, valamint a művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes gyarapodása. Példák az 1.81. pont b) alpontjában említett kategóriába sorolt változásokra: a természeti csapások, háború vagy súlyos bűncselekmények miatti eszközvesztések. Az adósság egyoldalú el nem ismerése és az eszközök térítés nélküli lefoglalása szintén a b) kategóriába tartozik. Végül, az 1.81. pont c) pontjában említett kategórián belüli változás egy példája: a gazdasági egységek átsorolása az egyik szektorból egy másikba.

Eszköztartási nyereség és veszteség

1.83 Eszköztartási nyereség és veszteség akkor fordul elő, amikor az eszközök árai megváltoznak. Ilyen nyereség és veszteség a pénzügyi és nem pénzügyi eszközök, illetve kötelezettségek bármely típusában keletkezhet. Az eszköztartási nyereség és veszteség pusztán annak eredményeképpen keletkezik az eszközök és kötelezettségek tulajdonosai számára, hogy az eszközök és kötelezettségek bizonyos ideig bármilyen átalakítás nélkül a tulajdonukban voltak.

1.84 A piaci folyó áron mért eszköztartási nyereséget, illetve veszteséget nominális eszköztartási nyereségnek, illetve veszteségnek nevezik. Ez az általános árszínvonal változásait tükröző semleges eszköztartási nyereségre és veszteségre, valamint az eszközöknek az általános árszínvonal változásain túlmenő árváltozásait tükröző reál-eszköztartási nyereségre és -veszteségre bontható fel.

Állományok

1.85 Az egy adott időpontban tartott eszközök és kötelezettségek jelentik az állományt. Az állományok minden elszámolási időszak elején és végén elszámolásra kerülnek. Az állományokat feltüntető számlák a vagyommérlegek.

1.86 A népesség és a foglalkoztatottak számadatai szintén állományként kerülnek rögzítésre. Ugyanakkor ezeket az állományokat az elszámolási időszakra átlagolva számolják el. Az ESA-hoz tartozó minden eszköz esetében – vagyis a pénzügyi eszközök és kötelezettségek, illetve a termelt és a nem termelt nem pénzügyi eszközök és kötelezettségek esetében egyaránt – elszámolásra kerül azok állománya. A rendszer ugyanakkor az eszközök elszámolását azokra az eszközökre korlátozza, amelyek valamilyen gazdasági tevékenység keretében felhasználásra kerülnek, és amelyek tulajdonjog tárgyát képezik.

1.87 Így az olyan eszközök állománya nem kerül elszámolásra, mint a tulajdonjog alá nem tartozó humántőke és természeti erőforrások.

Határain belül az ESA 2010 rendszer teljes körűen magába foglalja mind a gazdasági folyamatokat, mind az állományokat. Ez azt is jelenti, hogy minden állományváltozás teljes egészében megmagyarázható az elszámolt folyamatok ségítésével.

A számlák rendszere és az aggregátumok

Elszámolási szabályok

- 1.88 Egy számla a valamely egységnél vagy szektornál jelentkező értékváltozásokat számolja el a számlában kimutatott gazdasági folyamatok jellege szerint. A számla két oszlopból álló tábla. A folyó számlák azok a számlák, amelyek a termelést, a jövedelmek keletkezését és elsődleges elosztását, a jövedelmek elosztását és újraelosztását, valamint azok felhasználását mutatják. A felhalmozási számlák a tőkeszámlák és a pénzügyi számlák, valamint az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlák.

A számlák két oldalának terminológiája

- 1.89 Az ESA 2010 rendszer a folyó számlák jobb oldalán „forrásokat” szerepeltet; itt azok a gazdasági műveletek jelennek meg, amelyek egy egység vagy szektor gazdasági értékét növelik. A számlák bal oldala a „felhasználásokat” mutatja – azon gazdasági műveleteket, amelyek csökkentik a gazdasági értéket. A felhalmozási számlák jobb oldala a „kötelezettségek és nettó vagyon változásai”-t, bal oldala pedig az „eszközök változásai”-t mutatja. A vagyonmérlegek jobb oldalán a „kötelezettségek és nettó vagyon” (az eszközök és kötelezettségek különbözete), bal oldalán pedig az „eszközök” szerepelnek. Két egymást követő vagyonmérleg összehasonlítása a kötelezettségek és a nettó vagyon változásait, valamint az eszközváltozásokat mutatja meg.
- 1.90 Az ESA megkülönbözteti a jogi tulajdonjogot és a gazdasági tulajdonjogot. Annak kritériuma, hogy a javak egyik egységről a másik egységre történő átruházását elszámolják, az, hogy a gazdasági tulajdonjog az egyikről a másikra szálljon. A jogi tulajdonos az az egység, amelyiket a törvény szerint a tulajdonból származó haszon megilleti. A jogi tulajdonos azonban szerződhet egy másik egységgel abból a célból, hogy ez utóbbi kölcsönösen elfogadott ellenérték fejében átvállalja a javak termelésben való hasznosításának kockázatát és nyereségét. Jellegét tekintve a megállapodás pénzügyi lízing, ahol az ellenérték csak azt tükrözi, hogy a kölcsönadó az eszközt a kölcsönvevő rendelkezésére bocsátja. Például, ha egy bank jogi tulajdonosa egy repülőgépek, de pénzügyi lízing szerződést köt egy légitársasággal a repülőgép üzemeltetéséről, akkor a számlákban szereplő gazdasági műveletek szempontjából a légitársaság tekinthető a repülőgép tulajdonosának. Azzal egyidejűleg, hogy a légitársaság a repülőgép vásárlójaként kerül feltüntetésre, imputált hitelt kell elszámolni a banktól a légitársaság részére, amely tükrözi a repülőgép használatáért a jövőben fizetendő összegeket.

Kettős elszámolás/négyszeres elszámolás

- 1.91 Az egységek vagy szektorok esetében a nemzeti elszámolás a kettős elszámolás elvén alapszik. Minden gazdasági műveletet kétszer kell elszámolni, egyszer forrásként (vagy a kötelezettségekben bekövetkezett változásként), egyszer pedig felhasználásként (vagy eszközváltozásként). A forrásként vagy a kötelezettségekben bekövetkezett változásként elszámolt gazdasági műveletek összegének meg kell egyeznie a felhasználásként vagy eszközváltozásként elszámolt gazdasági műveletek összegével, ami lehetővé teszi a számlák összhangjának ellenőrzését.
- 1.92 A nemzeti számlák – az összes egység és az összes szektor esetében – a négyszeres elszámolás elvén alapulnak, mivel a legtöbb gazdasági műveletben két gazdasági egység vesz részt. Minden egyes gazdasági műveletet mindkét érintett félnél kétszer kell elszámolni. Például egy kormányzati egység által egy háztartásnak készpénzben kifizetett társadalmi juttatás a kormányzat számláiban a transzferek között felhasználásként, míg a készpénz és betétek soron negatív eszközbeszerzésként kerül elszámolásra; a háztartási szektor számláiban pedig a transzferek között forrásként, míg a készpénz és betétek soron eszközbeszerzésként kerül elszámolásra.
- 1.93 Az egy egységen belüli gazdasági műveletek (például a kibocsátásnak az azt előállító egység általi felhasználása) csak két elszámolást tesznek szükségessé, amelyek értékét becsléssel kell megállapítani.

Értékelés

- 1.94 A népességre és munkaerőre vonatkozó néhány változó kivételével az ESA 2010 rendszer minden gazdasági folyamatot és állományt pénzben fejez ki. A gazdasági folyamatokat és állományokat a csereértékük alapján kell mérni, vagyis azon az értéken, amelyen a gazdasági folyamatokat és állományokat ténylegesen készpénzre cserélik, vagy amelyen készpénzre cserélhetők lennének. Így az ESA-ban a piaci árak képezik az értékelés hivatkozási alapját.
- 1.95 Monetáris gazdasági műveletek, valamint készpénzállományok és kötelezettségek esetén a szükséges értékek közvetlenül rendelkezésre állnak. Az egyéb esetek többségében az értékelés legjobb módja az azokkal analóg javak, szolgáltatások vagy eszközök piaci értékének az alapul vétele. Ezt a módszert alkalmazzák például természetbeni cserék és a saját tulajdonú lakások lakásszolgáltatásai esetén is. Amikor nem áll rendelkezésre analóg termékek piaci ára – például a kormányzat által nyújtott nem piaci szolgáltatások esetén –, az értékelést a termelési költségek összeadásával kell elvégezni. Amennyiben nincs piaci ár, amely hivatkozási alapul szolgálhatna, és költségek sem állnak rendelkezésre, a gazdasági folyamatokat és állományokat a jövőbeni várható megtérülésük diszkontált jelenértékén is lehet értékelni. Ez utóbbi módszer csak végső esetben használható.
- 1.96 Az állományokat annak az időpontnak a folyó árain kell értékelni, amely időpontra a vagyonmérleg vonatkozik, és nem az állományokat alkotó javak vagy eszközök megtermelése vagy beszerzése időpontjának árain. Az állományokat az értékcsökkenéssel korrigált, becsült folyó beszerzési értéken vagy termelési költségen kell értékelni.

A termékeket érintő speciális értékelési eljárások

- 1.97 A szállítási költségek, kereskedelmi árresek, valamint a termékdadók és -támogatások egyenlege miatt egy adott termék előállítója és felhasználója általában különbözőképpen értékeli annak értékét. Ahhoz, hogy a gazdasági műveletekben részt vevők nézőpontját a lehető legjobban lehessen visszaadni, az ESA 2010 rendszer minden felhasználást beszerzési áron számol el, amely tartalmazza a szállítási költségeket, a kereskedelmi árresek és a termékdadók és -támogatások egyenlegét, míg a kibocsátás alapján kerül elszámolásra, amely nem tartalmazza ezeket az elemeket.
- 1.98 A termékek importját és exportját határparitáson kell elszámolni. Az összes importot és exportot az exportőr vámhatárán, vagyis FOB-paritáson kell értékelni. Az importőr és az exportőr országhatárai közötti külföldi szállítási és biztosítási szolgáltatások nincsenek benne a javak értékében, de szolgáltatásként elszámolásra kerülnek. A részletes külkereskedelmi adatokat tartalmazó táblák az importot az importőr határparitásán (CIF-paritáson) értékelve mutatják, mivel a részletes termékek szerinti bontásokhoz nem mindig lehetséges FOB-értékhez jutni. Az importált jószág értéke minden olyan szállítási és biztosítási szolgáltatást tartalmaz, amely az importőr határáig felmerül. Amennyiben ezek a szolgáltatások belföldi szolgáltatásokat is érintenek, e kimutató keretében teljes FOB-/CIF-korrekcióra kerül sor.

Változatlan áron történő értékelés

- 1.99 Változatlan áron történő értékelésen az elszámolási időszak gazdasági folyamatainak és állományainak a megelőző időszak árain történő értékelése értendő. A változatlan áron történő értékelés célja a gazdasági folyamatok és állományok értékeiben adott időszak alatt bekövetkező változások lebontása ár- és volumenváltozásokra. A változatlan áron vett gazdasági folyamatokat és állományokat a rendszer volumenalapúként kezeli.
- 1.100 Sok gazdasági folyamatnak és állománynak, például a jövedelemnek nincs saját ár- és mennyiségdimenziója. Ugyanakkor ezeknek a mutatóknak a vásárlóereje meghatározható a folyó értékek egy e célra megfelelő árindekszel történő deflálásával, például a készletváltozást nem tartalmazó végső nemzeti felhasználás árindeksze segítségével. A deflált gazdasági folyamatok és állományok más néven reálfolyamatok és reálállományok. Példa erre a rendelkezésre álló reáljövedelem.

Az elszámolás időpontja

- 1.101 A folyamatokat eredményszemléletben kell elszámolni, azaz akkor, amikor gazdasági érték keletkezik, átalakul vagy megszűnik, illetve akkor, amikor a követelések és kötelezettségek keletkeznek, átalakulnak, vagy azokat törlik.
- 1.102 A kibocsátást a termelés időpontjában kell elszámolni, nem akkor, amikor azt annak beszerzője kifizeti. Egy eszköz értékesítését azzal az időponttal kell elszámolni, amikor az eszközt átadják, és nem a vonatkozó kifizetés időpontjával. A kamatot abban az elszámolási időszakban kell elszámolni, amikor keletkezik, függetlenül attól, hogy azt abban az időszakban fizették-e ki. Valamennyi, monetáris és nem monetáris, valamint egységen belüli és egységek közötti folyamat elszámolására eredményszemléletet kell alkalmazni.
- 1.103 Szükséges lehet az ettől a megközelítéstől való eltérés az adók és más kormányzattal kapcsolatos folyamatok esetében, amelyek gyakran készpénzalapon kerülnek elszámolásra a kormányzati számlákban. E folyamatok készpénzalapúból eredményszemléletűvé történő pontos átalakítását nehézkes lehet elvégezni, ezért közelítő módszer is alkalmazható.
- 1.104 A kormányzatnak fizetendő adók és társadalombiztosítási járulékok elszámolására vonatkozó általános szabályok alóli kivételként e folyamatokat el lehet számolni a valószínűleg nem beszédhető rész nélkül, vagy ha ezt a részt is beszámítják, az ugyanazon elszámolási időszak alatt a kormányzattól az érintett szektoroknak juttatott tőketranszferrel ezt semlegesítik.
- 1.105 A folyamatokat az azokban részt vevő összes gazdasági egységnél, minden számlán, ugyanabban az időpontban kell elszámolni. A gazdasági egységek nem mindig ugyanazokat az elszámolási szabályokat alkalmazzák. Olyan gyakorlati okokból, mint például a késve érkező információk, még abban az esetben is felmerülhetnek eltérések a tényleges elszámolásban, ha ugyanazokat az elszámolási szabályokat alkalmazzák. Ennek következtében a gazdasági műveleteket az azokban részt vevők esetleg különböző időpontokban számolják el. Az ilyen eltéréseket korrekciókkal kell kiküszöbölni.

Konzolidálás és nettósítás*Konzolidálás*

- 1.106 A konszolidálás a csoportba sorolt egységek közötti gazdasági műveleteknek mind a forrásokból, mind a felhasználásokból történő kiküszöbölését, valamint az egymással szembenálló pénzügyi eszközeik és kötelezettségeik kiküszöbölését jelenti. Ez történik tipikusan olyankor, amikor a kormányzat alszektorainak számlái összevontan jelennek meg.
- 1.107 Alapelveként az alszektorokon vagy szektorokon belüli egységek közötti gazdasági folyamatok és állományok esetében nem kerülhet sor konszolidálásra.
- 1.108 Ugyanakkor kiegészítő kimutatókhoz és elemzésekhez készíthetők konszolidált számlák. Az ezen (al)szektorok más szektorokkal létrejött gazdasági műveleteivel kapcsolatos információk és az azoknak megfelelő „külső” pénzügyi pozíció nagyobb jelentőséggel bírhat, mint az átfogó bruttó adatok.

- 1.109 Ezen túlmenően, a hitelező/adós viszonyt bemutató számlák és táblák részletes képet nyújtanak a gazdaság finanszírozásáról és nagyon hasznosnak tekinthetők annak megértéséhez, hogy milyen csatornákon át jut el a finanszírozási többlet az eredeti hitelezőtől a végső hitelfelvevőig.

Nettósítás

- 1.110 Az egyes egységek vagy szektorok azonos típusú gazdasági műveleteket szerepeltethetnek mind felhasználásként, mind forrásként (például fizetnek és kapnak is kamatot), valamint azonos típusú pénzügyi eszközt szerepeltethetnek mind az eszköz, mind a kötelezettség oldalán. Az ESA megközelítése a bruttó elszámolás, eltekintve a nettósítás azon mértékétől, amely magukban az osztályozásokban rejlik.
- 1.111 A gazdasági műveletek egyes kategóriáiban eleve benne rejlik a nettósítás, aminek legkiemelkedőbb példája a „készletváltozás”, amely inkább az elemzés számára fontos összes felhalmozást hangsúlyozza, nem pedig a napi készletnövekedések és -csökkenések követését. Ehhez hasonlóan, néhány kivételtől eltekintve a pénzügyi számla és az „eszközök egyéb változásai” számlák is nettó alapon számolják el az eszköz- és kötelezettségnövekedéseket, és ezáltal az elszámolási időszak végén láthatóvá teszik az ilyen típusú folyamatok végső következményét.

Számlák, egyenlegező tételek és aggregátumok

- 1.112 Az egységek és egységek csoportjai esetében a gazdasági élet valamely szempontjához (például a termeléshez) kapcsolódó gazdasági műveleteket különböző számlák számolják el. A termelési számla esetében a gazdasági műveletek egyenlegező tétel beiktatása nélkül nem eredményezik a felhasználások és források egyenlőségét. Hasonlóképpen egy gazdasági egység vagy szektor összes eszköze és összes kötelezettsége között is be kell vezetni egy egyenlegező tételt (nettó vagyon). Az egyenlegező tételek önmagukban is sokatmondó mérőszámok a gazdasági teljesítménynek. A gazdaság egészére összesítve fontos aggregátumokat alkotnak.

A számlák sorozata

- 1.113 Az ESA 2010 rendszer az egymással összefüggő számlák sorozatára épül. A gazdasági egységek és szektorok számláinak teljes sorozatát a folyó számlák, a felhalmozási számlák és a vagyonmérlegek alkotják.
- 1.114 A folyó számlák a jövedelem termelésével, keletkezésével, elosztásával és újraelosztásával, valamint ennek a jövedelemnek a végső fogyasztás formájában történő felhasználásával foglalkoznak. A felhalmozási számlák az eszközök és kötelezettségek, valamint a nettó vagyon (a gazdasági egységénél vagy egységcsoportnál az eszközök és kötelezettségek különbsége) változását tartalmazzák. A vagyonmérlegek az eszközök és kötelezettségek, valamint a nettó vagyon állományát mutatják be.
- 1.115 A szakosodott telephelyek és az ágazatok számlasorozatai a rendszerben az első folyó számlákra korlátozódnak: a termelési számlára és „jövedelmek keletkezése” számlára, amelyek egyenlegező tétele a működési eredmény.

A „javak és szolgáltatások” számla

- 1.116 A „javak és szolgáltatások” számla a gazdaság egészére vagy termékcsoportokra nézve tartalmazza az összes forrást (kibocsátás és import), valamint a javak és szolgáltatások felhasználását (folyó termelőfelhasználás, végső fogyasztás, készletváltozás, bruttó állóeszköz-felhalmozás, értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege és export). Ez a számla ugyanabban az értelemben, mint a sorozat többi számlája, nem számla, és nem keletkeztet olyan egyenlegező tételt, amelyet a sorozat következő számlájára továbbvisznek. Ehelyett ez egy olyan elszámolási azonosság tábla formájában történő bemutatása, amely szerint a gazdaságban a kereslet minden termékre és termékcsoportra nézve egyenlő a kínálattal.

A „külföld” számla

- 1.117 A „külföld” számlához a rezidens és nem rezidens gazdasági egységek közötti gazdasági műveletek, valamint az ezekhez kapcsolódó eszköz- és kötelezettségállományok tartoznak.

Mivel a külföld az elszámolási szerkezetben hasonló szerepet játszik, mint egy gazdasági szektor, a „külföld” számla a külföld szempontjából kerül összeállításra. Ami a külföld számára forrás, az a teljes gazdaság számára felhasználás és fordítva. Ha az egyenlegező tétel pozitív, ez a külföld számára többletet, a teljes gazdaság számára pedig hiányt jelent, és a helyzet fordított, ha az egyenlegező tétel negatív.

A külföld abban eltér a többi szektorszámlától, hogy nem mutatja ki az összes külföldi számviteli tranzakciót, csak azokat, amelyeknek ellenoldali résztvevője a mérés tárgyát képező hazai gazdasághoz tartozik.

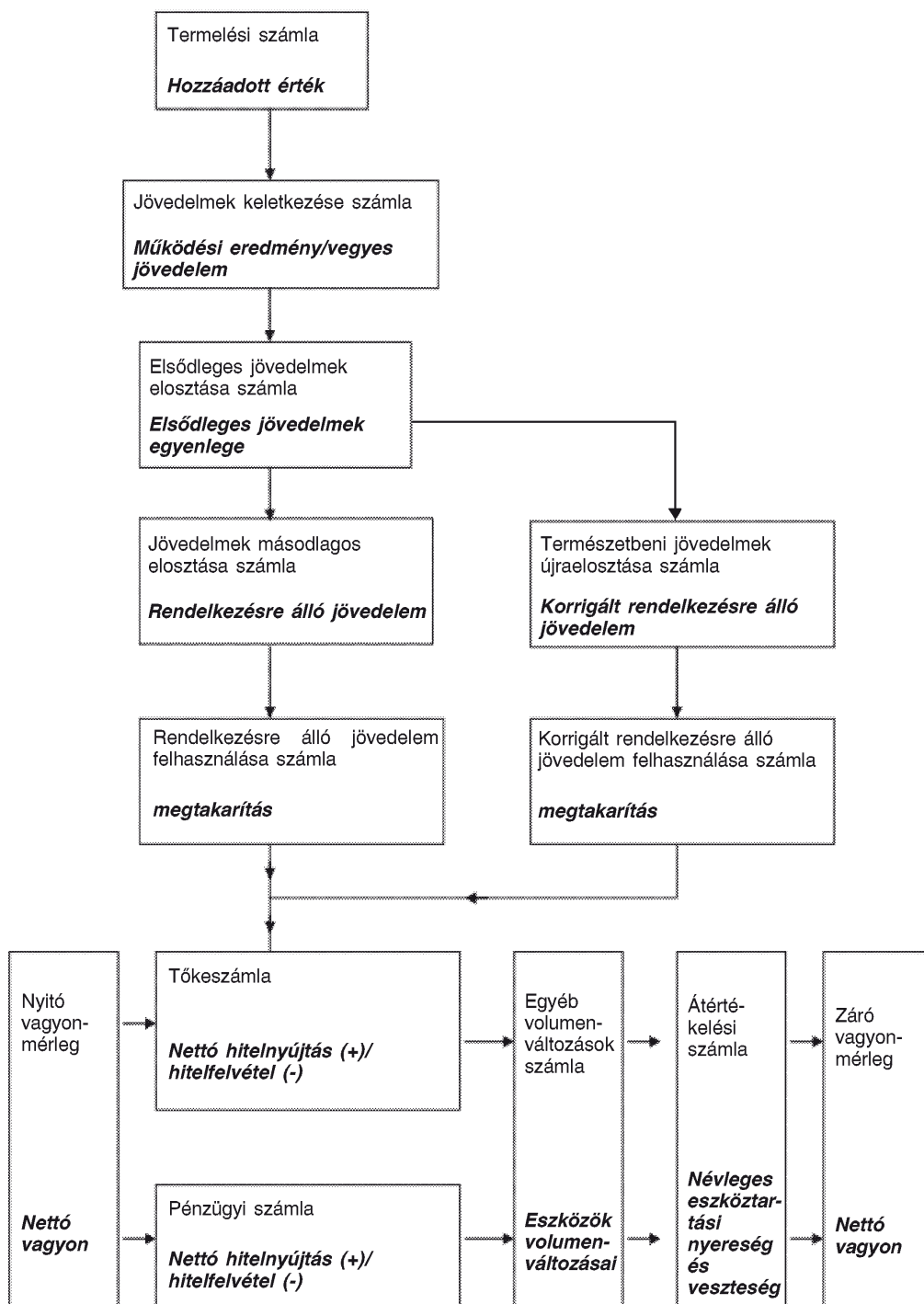
Egyenlemező tételek

1.118 Az egyenlemező tétel úgy állítható elő, hogy a számla egyik oldalán lévő tételek összértékéből kivonjuk a számla másik oldalán szereplő összértéket.

Az egyenlemező tételek sok információt tartalmaznak, köztük a számlák legfontosabb tételei közül néhányat, ahogy az az egyenlemező tételek alábbi példáiból is látható: hozzáadott érték, működési eredmény, rendelkezésre álló jövedelem, megtakarítás, nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel.

Az alábbi diagram a számlák sorozatát folyamatábrán mutatja be – minden egyes egyenlemező tétel félkövéren került feltüntetésre.

Diagram a számlák sorozatáról

- 1.119 A sorozat első számlája a termelési számla, amely a termelési folyamat kibocsátását és ráfordításait számolja el, egyenlemező tételként a hozzáadott értéket eredményezve.
- 1.120 A hozzáadott értéket továbbvizik a következő számlára, amely a „jövedelmek keletkezése” számla. Itt kerülnek elszámolásra a termelési folyamat során keletkező munkavállalói jövedelmeket és a termelés miatt a kormányzatnak fizetendő adókat, aminek eredményeként egyenlemező tételként a működési eredmény (vagy a háztartási szektor önálló vállalkozóinak vegyes jövedelme) vezethető le minden egyes szektor esetében. Ez a lépés azért szükséges, hogy a termelő szektorban működési eredményként vagy vegyes jövedelemként visszatartott hozzáadott érték összegét mérni lehessen.
- 1.121 Ezt követően a hozzáadott érték – munkavállalói jövedelem, adók és működési eredmény / vegyes jövedelem lebontásban – továbbkerül az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlára. A bontás lehetővé teszi az egyes tényezőjövödelmek jövedelemben részesülő egyes szektorok (nem pedig a termelő szektorok) szerinti eloszlásának bemutatását. Például minden munkavállalói jövedelem a háztartási szektor és a külföld szektor között oszlik el, míg a működési eredmény abban a vállalati szektorban marad, ahol keletkezett. Ebben a számlában kerülnek elszámolásra a szektorba be és onnan kiáramló tulajdonból származó jövedelem folyamatai oly módon, hogy az egyenlemező tétel a szektorba beáramló elsődleges jövedelem egyenlege lesz.
- 1.122 A következő számla – a „jövedelmek másodlagos eloszlása” számla – e jövedelmek transzferek segítségével történő újraelosztását számolja el. Az újraelosztás fő eszközei a háztartási szektorra kivetett kormányzati adók és a háztartási szektornak nyújtott társadalmi juttatások. Az egyenlemező tétel a rendelkezésre álló jövedelem.
- 1.123 Az alapszámlák fő sorozatában ezután a „rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla következik; ez a számla a háztartási szektor esetében fontos, mert itt kerül elszámolásra a háztartások végső kiadása, melynek maradványértéke – a háztartások megtakarításai – a számla egyenlemező tétele.
- 1.124 Ezzel egyidejűleg keletkezik egy párhuzamos számla, a „természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla. Ennek a számlának az a konkrét célja, hogy a természetbeni társadalmi juttatásokat az államháztartásból a háztartási szektornak juttatott imputált transzferként mutassa ki, és így a háztartások jövedelme az egyéni felhasználásra szolgáló kormányzati szolgáltatások értékével nő. A következő számlán (korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása) a rendelkezésre álló jövedelem háztartások általi felhasználása ugyanezzel az összeggel növekszik, mintha a háztartási szektor megvásárolná a kormányzat által nyújtott, egyéni felhasználásra szolgáló szolgáltatásokat. Ez a két imputálás kiegyenlíti egymást, így az egyenlemező tétel a megtakarítás, amely azonos a számlák fő sorozatában szereplő megtakarítással.
- 1.125 A megtakarítás továbbvezetésére kerül a tőkeszámlára, ahol a felhalmozás finanszírozására szolgál, lehetővé téve a szektorokból, illetve szektorokba történő tőke-transzfereket. A reáleszközök vásárlása tekintetében jelentkező alulköltés vagy túlköltés az egyenlemező tételben megjelenő nettó hitelnyújtáshoz vagy hitelfelvételhez vezet. A nettó hitelnyújtás kihelyezett többlet, a nettó hitelfelvétel pedig a hiány finanszírozása.
- 1.126 Végül a pénzügyi számlák kerülnek sorra, ahol minden egyes szektor részletes hitelnyújtása és hitelfelvétele jelenik meg, amelyek az egyenlemező tételben nettó hitelnyújtást vagy hitelfelvételt eredményeznek. Ennek pontosan egyeznie kell a tőkeszámla nettó hitelnyújtás / hitelfelvétel egyenlemező tételével, illetve bármilyen különbség csak a gazdasági tevékenységek valós és pénzügyi elszámolása közötti mérési eltérés lehet.
- 1.127 A diagram alsó sorában a bal oldali számla a nyitó vagyommérleg, amely az összes eszköz és kötelezettség – azaz mind a reál-, mind a pénzügyi eszközök és kötelezettségek – szintjét mutatja egy meghatározott időszak kezdetén. Egy gazdaság gazdagságát nettó vagyonával, azaz eszközei és kötelezettségei egyenlegével méri, amely a vagyommérleg alján látható.
- 1.128 Az eszközöknek és kötelezettségeknek az elszámolási időszak alatt történő különböző változásai a nyitó vagyommérlegtől balról jobbra haladva kerülnek elszámolásra. A tőkeszámla a reáleszközöket és -kötelezettségeket, a pénzügyi számla pedig a pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket érintő gazdasági műveletek miatt bekövetkezett változásokat mutatja ki. Más hatások hiányában ez lehetővé tenné a záró pozíció azonnali kiszámítását, a változásoknak a nyitó pozícióhoz történő hozzáadásával.
- 1.129 Változások mindazonáltal a termelés és fogyasztás gazdasági ciklusán kívül is történhetnek, és ezek a változások a záró időszakban hatással lesznek az eszközök és kötelezettségek értékére. A változások egyik fajtája az eszközök volumenváltozása – valós változások az állóeszközökben, amelyeket a gazdaságon kívüli események váltanak ki. Ilyen a természeti katasztrófa – például egy jelentős földrengés – miatti veszteség, amikor eszközök jelentős mennyiségben pusztulnak el, de nem gazdasági cseretranszakciók vagy transzferek miatt. Ezt a veszteséget az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán kell elszámolni, hogy az eszközöknek a tisztán a gazdasági eseményeket nézve várható szintjénél alacsonyabb szintjéről számot lehessen adni. Az eszközök (és kötelezettségek) értékében gazdasági műveletek eredményeként bekövetkező változástól eltérő változást okozhat továbbá az árváltozás, amely az eszközállomány tekintetében eszköztartási nyereséget és veszteséget eredményez. Ezt a változást az átértékelési számlákban kell elszámolni. Az eszköz- és kötelezettségállomány értékét befolyásoló e két kiegészítő hatás figyelembe vétele lehetővé teszi a záró vagyommérleg értékeinek megbecslését, mégpedig a nyitó helyzetnek az ábra alsó sorában szereplő forgalmi számlákban lévő változásokkal történő korrekciójával.

Aggregátumok

1.130 Az aggregátumok összetett értékek, amelyek a teljes gazdaság tevékenységének eredményét mérik, például a kibocsátást, a hozzáadott értéket, a rendelkezésre álló jövedelmet, a végső fogyasztást, a megtakarítást, a felhalmozást stb. Bár az aggregátumok kiszámítása nem kizárólagos célja az ESA-nak, a makrogazdasági elemzések, valamint az időbeni és térbeli összehasonlítások céljait szolgáló összegző mutatóként nagyon fontosak.

1.131 A rendszer az aggregátumok két típusát különbözteti meg:

- a) az ESA 2010 rendszerben közvetlenül a gazdasági műveletekre utaló aggregátumokat, mint például a javak és szolgáltatások kibocsátását, a végső fogyasztást, a bruttó állóeszköz-felhalmozást, a munkavállalói jövedelmeket stb.;
- b) a számlákban egyenlegező tételeket jelentő aggregátumokat, amelyen például a bruttó hazai termék piaci áron, a teljes gazdaság működési eredménye, a bruttó nemzeti jövedelem, a rendelkezésre álló nemzeti jövedelem, a megtakarítás, a folyó külső egyenleg, valamint a teljes gazdaság nettó vagyona (nemzeti vagyon).

1.132 A nemzeti számlákban az egy főre jutó mutatóknak fontos felhasználási területei vannak. Az olyan széles körű aggregátumoknál, mint a bruttó hazai termék, a nemzeti jövedelem vagy a háztartások végső fogyasztása, az általánosan alkalmazott nevező a teljes (rezidens) népesség. A háztartási szektor számláinak vagy azok egy részének alszektorokra bontásához az egyes alszektorokba tartozó háztartások és személyek számát használják fel.

A GDP: egy kiemelt aggregátum

1.133 A GDP az ESA egyik legfontosabb aggregátuma. A GDP egy gazdasági területen belül a teljes gazdasági tevékenységet méri, mely a gazdaság eredeti keresletét kielégítő kibocsátáshoz vezet. A GDP piaci áron történő mérésének három módja van:

- (1) a termelésen alapuló megközelítés, amelynek során a javak és szolgáltatások előállítására irányuló valamennyi tevékenység hozzáadott értékét összeadják, majd ehhez hozzáadják a termékadók és -támogatások egyenlegét;
- (2) a kiadáson alapuló megközelítés, amelynek keretében a gazdaság végső kibocsátásának a felhasználása során és a vagyon növelése során felmerült végső kiadásokat összegzik, hozzáadva ehhez a javak és szolgáltatások külkereskedelmének egyenlegét;
- (3) a jövedelmen alapuló megközelítés, amelynek során a javak és szolgáltatások előállítási folyamata során realizált jövedelmeket összegzik, hozzáadva ehhez a termelési és importadók és -támogatások egyenlegét.

1.134 A GDP mérésének ez a három megközelítése azt is tükrözi, hogy a GDP-t az összetevői alapján milyen különböző módokon lehet vizsgálni. A hozzáadott érték lebontható a gazdasági szektorok, illetve az egészhez hozzájáruló tevékenység vagy ágazat típusa szerint, például mezőgazdaság, feldolgozóipar, építőipar, szolgáltatások stb.

A végső felhasználási kiadások típus szerint a következőkre bonthatók le: háztartási kiadás, háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső kiadása, kormányzati végső kiadás, készletváltozás, állóeszköz-felhalmozás és az import költségével csökkentett export.

Az összjövedelem a jövedelem típusa szerint lebontható munkavállalói jövedelemre és működési eredményre.

1.135 Annak érdekében, hogy a GDP becslése az elérhető legjobb legyen, követendő bevált gyakorlat, ha a rendszer mindhárom megközelítés elemeit egy forrás-felhasználás keretrendszerbe integrálja. Ez lehetővé teszi a hozzáadott értékre és a jövedelemre vonatkozó ágazat szerinti becslések összehangolását, valamint a termékek kínálatának és keresletének kiegyenlítését. Ez az integrált megközelítés biztosítja a GDP összetevői közötti összhangot, valamint jobb becslést nyújt a GDP szintjéről, mintha a három közül csak az egyik megközelítést alkalmaznák. Ha a GDP-ből az állóeszköz-felhasználást levonjuk, a piaci áron számolt nettó hazai terméket (NDP) kapjuk meg.

Az input-output keretrendszer

1.136 Az input-output keretrendszer a bruttó hozzáadott érték, az ágazati ráfordítások és kibocsátások, a termékkínálat és -kereslet összetevőit, valamint a gazdaság gazdasági szektorokon átvélő felhasználásainak és forrásainak az összetételét egyesíti. A keretrendszer a gazdaságot úgy bontja fel, hogy minden jószágnak és szolgáltatásnak az ágazatok és a végső fogyasztók között egyetlen időszak (például egy negyedév vagy egy év) alatt történő gazdasági műveletei feltüntetésre kerüljenek. Az információk kétféleképpen mutathatók be:

- a) forrás- és felhasználástáblákban,
- b) szimmetrikus input-output táblákban.

Forrás- és felhasználástáblák

- 1.137 A forrás- és felhasználástáblák a gazdaság egészét ágazatok (például gépjárműipar) és termékek (például sport-szerek) szerint mutatja. A táblák a bruttó hozzáadott érték, az ágazati ráfordítások és kibocsátások, valamint a termékkereslet és -kínálat összetevői közötti kapcsolatokat mutatják. A forrás- és felhasználástáblák a gazdaság különböző gazdasági szektorait (például közösségi vállalatok) kapcsolják össze a javak és szolgáltatások importjának és exportjának, a kormányzati kiadásoknak, a háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények kiadásainak, valamint a felhalmozásnak az adataival.
- 1.138 A forrás- és felhasználástáblák készítése lehetővé teszi a nemzeti számlák összetevői közötti összhang és koherencia egyetlen részletes keretrendszeren belül történő vizsgálatát, és a GDP mérésére szolgáló három (azaz a termelésen, a jövedelmen és a kiadáson alapuló) megközelítés összetevőinek ötvözése által lehetővé teszi egyetlen GDP-becslés meghatározását.
- 1.139 Ha integrált módon egyenlítik ki őket, a forrás- és felhasználástáblák összhangot és koherenciát biztosítanak a következő három számla összetevőinek összekapcsolásában is:
- (1) a „javak és szolgáltatások” számla;
 - (2) a termelési számla (ágazatok és gazdasági szektorok szerint); és
 - (3) a „jövedelmek keletkezése” számla (ágazatok és gazdasági szektorok szerint).

Szimmetrikus input-output táblák

- 1.140 A szimmetrikus input-output táblák a forrás- és felhasználástáblákban és más további forrásokban szereplő adatokból vezethetők le, hogy a további elemzések számára elméleti alapot alkossanak.
- 1.141 Ezek a táblák szimmetrikus táblákat (termék x termék vagy ágazat x ágazat), Leontief-inverz-mátrixot és más diagnosztikai elemzéseket, például kibocsátásmultiplikátorokat tartalmaznak. E táblák külön tüntetik fel a hazai termelésű és az importált javak és szolgáltatások felhasználását, így biztosítva elméleti keretet a gazdaság további szerkezeti elemzéseihez, így többek között a végső kereslet összetevőinek, illetve a végső kereslet változásai által a gazdaságra gyakorolt hatásnak a vizsgálatához.
-

2. FEJEZET

AZ EGYSÉGEK ÉS AZ EGYSÉGEK CSOPORTOSÍTÁSA

- 2.01 Egy ország gazdasága olyan rendszer, amelyben az intézmények és az emberek a javak, szolgáltatások és fizetőeszközök (például pénz) cseréje és átruházása útján kapcsolatba lépnek egymással a javak és szolgáltatások előállítására és fogyasztására érdekében.

A gazdaságban az interakcióba lépő egységek olyan gazdasági alanyok, amelyek képesek eszközöket a tulajdonukban tartani, kötelezettségeket vállalni és gazdasági tevékenységet végezni, valamint más egységekkel gazdasági műveleteket lebonyolítani. Ezeket gazdasági egységnek hívják.

A nemzeti számlákban használt egységek fogalom meghatározása többféle célt szolgál. Egyrészt az egységek fontos építőkövei a gazdaságok földrajzi fogalmakkal, például nemzetekkel, régiókkal, valamint nemzetek csoportjaival (például monetáris vagy politikai uniókkal) történő meghatározásának. Másrészt nélkülözhetetlenek az egységek gazdasági szektorokba való csoportosításához. Harmadrészt elengedhetetlenek annak meghatározásához, hogy mely gazdasági folyamatok és állományok kerülnek elszámolásra. Az ugyanazon gazdasági egység különböző részei közötti gazdasági műveletek elvileg nem kerülnek elszámolásra a nemzeti számlákban.

- 2.02 A nemzeti számlákban alkalmazott egységek és csoportjaik meghatározásakor nem a statisztikai felmérésekben általában használt különféle egységtípusok fogalmát kell használni, hanem olyan fogalom meghatározást kell alkalmazni, amely megfelel az adott gazdasági elemzés igényeinek. A statisztikai felmérésekben alkalmazott egységek (például vállalatok, holdingtársaságok, szakosodott egységek, telephelyek, kormányzati szervek, nonprofit intézmények, háztartások stb.) nem feltétlenül alkalmasak a nemzeti számlák céljaira, mivel jogi, adminisztratív vagy számviteli jellegű kritériumok alapján kerülnek meghatározásra.

A statisztikusoknak figyelembe kell venniük az ESA 2010-ben meghatározott megfigyelési egységek definícióját is annak érdekében, hogy az adatok gyűjtésére szolgáló kérdőívekbe fokozatosan beépítsenek minden olyan információs elemet, amelyre az ESA 2010-ben alkalmazott megfigyelési egységeken alapuló adatok összeállításához szükség van.

- 2.03 Az ESA 2010 rendszer egyik jellemzője, hogy a gazdaság három különböző módon történő felosztásának megfelelően más és más egységtípusokat használ:

- (1) a folyamatok és pozíciók elemzéséhez elengedhetetlenül fontos olyan egységeket választani, amelyek lehetővé teszik a gazdasági szereplők közötti magatartásbeli összefüggések tanulmányozását;
- (2) a termelési folyamat elemzéséhez elengedhetetlenül fontos olyan egységeket választani, amelyek műszaki-gazdasági jellegű összefüggéseket helyeznek előtérbe, vagy amelyek a helyi tevékenységeket tükrözik;
- (3) a regionális elemzésekhez olyan egységek szükségesek, amelyek szakosodott telephely típusú tevékenységeket tükröznek.

A gazdasági egységeket úgy határozza meg a rendszer, hogy megfeleljenek az első feltételnek. Az (1) pontban leírt összefüggések olyan egységeket igényelnek, amelyek tükrözik az egység minden intézményi gazdasági tevékenységét.

A (2) és (3) pontban említett termelési folyamatok, műszaki-gazdasági összefüggések és regionális elemzések olyan egységeket igényelnek, mint például a szakosodott egységek. Ezen egységek leírása e fejezet későbbi részében található.

Az ESA 2010-ben alkalmazott egységek definiálása előtt meg kell határozni a teljes gazdaság határait.

A TELJES GAZDASÁG HATÁRAI

- 2.04 Azok az egységek alkotják egy ország gazdaságát, és azoknak a gazdasági folyamatai és állományai kerülnek elszámolásra az ESA 2010-ben, amelyek rezidens egységek. Egy gazdasági egység annak a gazdasági területnek a rezidens egysége, amelyben elsődleges gazdasági érdekeltiségének a központja található. Ezeket az egységeket rezidens egységnek hívják, függetlenül a bejegyzésük helyétől, jogi formájuktól és attól, hogy valamely művelet lebonyolításakor jelen vannak-e az adott gazdasági területen.

- 2.05 A gazdasági terület fogalma alatt az alábbi területek értendők:

- a) egy adott kormány tényleges közigazgatási és gazdasági irányítása alatt álló terület (földrajzi terület);

- b) a vámszabad területek, ideértve a vámraktárakat és a vámellenőrzés alatt álló termelő üzemeket;
- c) a nemzeti légtér, valamint azon parti tenger és a nemzetközi vizek alatt fekvő kontinentális talapzat, amelyek fölött az ország kizárólagos jogokat élvez;
- d) a területi enklávék (azaz a külföldön elhelyezkedő és nemzetközi szerződések vagy államközi megállapodások alapján az ország kormányzati szervei [követségek, konzulátusok, katonai bázisok, tudományos bázisok stb.] által használt földrajzi területek);
- e) az ország kontinentális talapzatán kívül, a nemzetközi vizek alatt található, az a)–d) pontokban meghatározott rezidens egységek által üzemeltetett olaj- és földgázlelőhelyek stb.

A halászhajók, egyéb hajók, úszó szerkezetek és légi járművek az ESA-ban mozgó berendezésként kezelendők, függetlenül attól, hogy az országban rezidens egységek tulajdonában vannak és/vagy ezek üzemeltetik, vagy pedig nem rezidens egységek tulajdonában vannak és rezidens egységek üzemeltetik őket. A mozgó berendezések tulajdonjogát (bruttó állóeszköz-felhalmozás) és használatát (kölcsönzés, biztosítás stb.) érintő gazdasági műveleteket azon ország gazdaságának kell tulajdonítani, amelyben a tulajdonos és/vagy az üzemeltető rezidens. Pénzügyi lízing esetén feltételezett a tulajdonjog-változás.

A gazdasági terület lehet a fent meghatározottnál nagyobb vagy kisebb terület. Nagyobb terület például a valutaunió – például az Európai Monetáris Unió –, kisebb például egy adott országrész, például régió.

- 2.06 A területen kívüli enklávé kívül esik a gazdasági terület fogalmán.

Egy adott ország saját földrajzi területének az alábbi szervezetek által használt részei sem gazdasági területek:

- a) más országok kormányzati szervei;
- b) az Európai Unió intézményei és szervei valamint
- c) az államok közötti nemzetközi egyezmények alapján tevékenykedő nemzetközi szervezetek.

Az Európai Unió intézményei és szervei által, valamint a nemzetközi szervezetek által használt területek különálló gazdasági területek. Az ilyen területek egyik jellemzője, hogy csak ezen intézmények a rezidens egységei.

- 2.07 Az „elsődleges gazdasági érdekeltség központja” arra utal, hogy van olyan hely az ország gazdasági területén belül, ahol az egység jelentős gazdasági tevékenységeket és gazdasági műveleteket végez, akár határozatlan ideig, akár egy meghatározott, hosszú (legalább egyéves) időszakon át. A gazdasági területen belül a föld és épületek tulajdonjoga elegendő ahhoz, hogy a tulajdonos elsődleges gazdasági érdekeltségének központja ott legyen.

A vállalkozások szinte mindig csak egyetlen gazdasághoz kötődnek. Az adóztatás és egyéb jogi követelmények miatt általában minden joghatóságban önálló jogi személyiséggel rendelkező egységet használnak a műveletekre. Abban az esetben, ha egyetlen jogi személyiséggel rendelkező egység két vagy több területen is jelentős műveleteket végez, statisztikai célokra külön gazdasági egységet kell meghatározni (például fióktelepek, földtulajdon és több területen működő vállalkozások vonatkozásában). Az ilyen jogi személyiséggel rendelkező egységek megosztásának eredményeképp egyértelmű, hogy a megosztással képzett vállalkozások mely terület rezidensei. Az „elsődleges gazdasági érdekeltség központja” nem jelenti azt, hogy a két vagy több területen jelentős műveleteket végző egységeket ne kellene felosztani.

Ha egy vállalat nem rendelkezik semmilyen fizikai dimenzióval, azt, hogy melyik terület rezidense, azon gazdasági terület alapján kell meghatározni, amelynek a joga szerint a vállalkozást bejegyezték vagy nyilvántartásba vették.

- 2.08 Egy adott ország rezidensnek tekintett egységei a következőképpen csoportosíthatók:

- a) olyan egységek, amelyeknek minden gazdasági művelete termeléssel, pénzügyekkel, biztosítással vagy újraelosztással kapcsolatos, kivéve a föld és az épületek tulajdonjogára vonatkozó gazdasági műveleteket;
- b) olyan egységek, amelyek a föld és az épületek tulajdonjogára vonatkozó gazdasági műveletek kivételével minden gazdasági műveletük tekintetében elsősorban fogyasztónak minősülnek;
- c) minden egység föld- és épülettulajdonosi minőségében, kivéve azon területen kívüli enklávék tulajdonosait, amelyek más ország gazdasági területének a részét képezik, vagy független államok.

2.09 A nem háztartási egységek gazdasági műveletei – a föld és az épületek tulajdonjogára vonatkozó gazdasági műveletek kivételével – két csoportba oszthatók:

- a) a kizárólag az ország gazdasági területén végzett tevékenységek: az ilyen tevékenységet végző egységek az ország rezidens egységei;
- b) több ország gazdasági területén legalább egy évig végzett tevékenységek: az egységnek csak az a része tekintendő az adott ország rezidens egységének, amelynek legfőbb gazdasági érdekeltiségének központja megtalálható az az ország gazdasági területén.

Egy rezidens gazdasági egység lehet képzett rezidens egység azon tevékenység viszonylatában, amelyet az adott országban egy másik országban rezidens egység legalább egy évig végez. Ha a tevékenység egy évnél rövidebb ideig tart, a tevékenység a termelő gazdasági egység tevékenységeinek része marad, és nem kell külön gazdasági egységet képezni. Ha a tevékenység – bár egy évnél tovább tart – jelentéktelen, valamint ha berendezések külföldön történő összeszereléséről van szó, szintén nem kell külön gazdasági egységet képezni, és a tevékenységek a termelő gazdasági egység tevékenységeként számolandók el.

2.10 A háztartások - föld- és épülettulajdonosi minőségüket kivéve - annak a gazdasági terület rezidens egységei, ahol elsődleges gazdasági érdekeltségük központja található. Rezidensnek minősülnek akkor is, ha bizonyos (egy évnél rövidebb) időt külföldön töltenek. Különösen a következő egységek tartoznak ide:

- a) a határ menti ingázó munkavállalók, vagyis olyan személyek, akik naponta átlépik a szomszédos ország határát munkavégzés céljából;
- b) idénymunkások, vagyis olyan személyek, akik az évszaktól függően több hónapra, de egy évnél kevesebb időre hagyják el az országot más országban való munkavégzés céljából;
- c) külföldre utazó turisták, orvosi kezelés alatt álló betegek, tanulók, vendégtisztviselők, üzletemberek, kereskedelmi utazók, művészek és járművek személyzetének külföldre utazó tagjai;
- d) külföldi kormányok területen kívüli enklávéiban foglalkoztatott, a helyi lakosság köréből alkalmazott személyzet;
- e) az Unió intézményeinek és olyan nemzetközi polgári vagy katonai szervezeteknek a személyzete, amelyek központja területen kívüli enklávékban van;
- f) az ország kormányának hivatalos, civil vagy katonai képviselői (beleértve háztartásukat is), akik területi enklávékban dolgoznak.

A tanulók a külföldi tanulmányaik hosszától függetlenül mindig rezidensként kezelendők.

2.11 Minden olyan egység, amely az adott ország gazdasági területén földdel vagy épülettel rendelkezik, föld- és/vagy épülettulajdonosi minőségében az ország rezidens egysége vagy képzett rezidens egysége.

A GAZDASÁGI EGYSÉGEK

2.12 *Fogalommeghatározás:* a gazdasági egység olyan gazdasági szervezet, amelyet fő funkciója gyakorlásában döntéshozatali önállóság jellemez. Egy rezidens egység abban az esetben alkot gazdasági egységet azon a gazdasági területen, ahol az elsődleges gazdasági érdekeltsegeinek központja található, ha rendelkezik döntéshozatali önállósággal, továbbá vagy teljes számlasorozatot vezet, vagy képes teljes számlasorozatot összeállítani.

A szervezet fő funkcióját illetően akkor rendelkezik döntéshozatali önállósággal, ha:

- a) saját jogon tulajdonjoggal rendelkezhet javak és eszközök felett; a javak és eszközök tulajdonjogát más gazdasági egységekkel lebonyolított gazdasági műveletek során átruházhatja;
- b) gazdasági döntéseket hozhat, és olyan gazdasági tevékenységeket végezhet, amelyekért a törvény előtt felelős és elszámoltatható;
- c) saját nevében felelősséget, valamint további pénzügyi és egyéb kötelezettségeket vállalhat, valamint szerződéseket köthet; és
- d) képes teljes számlasorozatot készíteni, amely a elszámolási időszak alatt lebonyolított valamennyi gazdasági műveletét tartalmazza, valamint vagyonmérleget összeállítani az eszközeiről és a kötelezettségeiről.

- 2.13 Ha egy szervezet nem rendelkezik a gazdasági egység jellemzőivel, a következő elvek lépnek érvénybe:
- a) a háztartások fő funkciójukat illetően döntéshozatali önállósággal rendelkezőként kezelendők, tehát gazdasági egységnek minősülnek, annak ellenére, hogy nem vezetnek teljes számlasorozatot;
 - b) az olyan szervezetek, amelyek nem vezetik a számlák teljes sorozatát, és szükség esetén sem képesek összeállítani ilyet, nem gazdasági egységek;
 - c) azok a szervezetek, amelyek – bár a számlák teljes sorozatát vezetik – nem rendelkeznek döntéshozatali önállósággal, az őket irányító egységek részei;
 - d) a szervezeteknek nem kell számlákat közzétenniük ahhoz, hogy gazdasági egységnek minősüljenek;
 - e) a termelést végző és a számlák teljes sorozatát vezető szervezetekből álló csoport egységeit akkor is gazdasági egységnek kell tekinteni, ha döntéshozatali önállóságukról részben lemondtak a csoport általános irányításáért felelős központi szerv (a vállalkozópont) javára; maga a vállalkozópont az irányítása alatt álló egységektől elkülönülő gazdasági egységnek tekintendő;
 - f) a kvázivállalatok olyan szervezetek, amelyek a számlák teljes sorozatát vezetik, és nem rendelkeznek jogi személyiséggel. Gazdasági és pénzügyi magatartásuk különbözik tulajdonosaik gazdasági és pénzügyi magatartásától, és hasonló a vállalatok magatartásához. Döntéshozatali önállósággal rendelkező és elkülönülő gazdasági egységnek tekintendők.

Vállalkozópont és holdingtársaság

2.14 A vállalkozópontok és a holdingtársaságok gazdasági egységek. Két típusuk van:

- a) A vállalkozópont olyan egység, amely vezetői ellenőrzést gyakorol a leányvállalatai felett. A vállalkozópontokat leányvállalataik leginkább meghatározó nem pénzügyi vállalati szektorához kell sorolni, kivéve ha minden leányvállalatuk vagy azok többsége pénzügyi vállalat, amely esetben kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezatként (S.126) kezelendők a pénzügyi vállalatok szektorában.

Nem pénzügyi és pénzügyi tevékenységet egyaránt folytató leányvállalatok esetében a vállalkozópontot abba a szektorba kell sorolni, amelyben a hozzáadott érték legnagyobb része létrejön.

A vállalkozópontok leírása a Gazdasági Tevékenységek Nemzetközi Standard Ágazati Osztályozásának 4. felülvizsgált változata (International Standard Industrial Classification of All Economic Activities Revision -ISIC Rev. 4.) M szakaszának 7010. osztályában (NACE Rev. 2., M 70.10) a következő:

Ebbe a szakágazatba tartozik az ugyanazon gazdasági szervezet gazdasági egységei feletti felügyeleti és irányító tevékenység; pl. az üzletvezetés; a vállalatra vagy vállalkozásra vonatkozó stratégiai vagy szervezeti tervezési és döntéshozói szerep ellátása; a hozzájuk tartozó egységek operatív ellenőrzése és a mindennapi működés irányítása.

- b) Az olyan holdingtársaság, amely leányvállalatok eszközeit birtokolja, de nem végez semmilyen irányítási tevékenységet, ún. captive finanszírozó társaság (S.127), és pénzügyi vállalként sorolandó be.

A holdingtársaságok leírása az ISIC Rev. 4. K szakaszának 6420. osztályában (NACE Rev. 2., K 64.20) a következő:

Ebbe a szakágazatba tartozik azon holdingtársaságok tevékenysége, amelyeknek a tulajdonában vannak egy bizonyos leányvállalat-csoportnak az eszközei (az ellenőrzéshez elegendő tulajdoni részesedéssel rendelkeznek), és amelyek fő tevékenysége az, hogy a tulajdonukban tartják a csoportot. Az ide tartozó holding szervezetek nem nyújtanak semmilyen egyéb szolgáltatást azoknak az üzleti vállalkozásoknak, amelyekben tulajdoni részesedéssel rendelkeznek, vagyis nem kezelnek vagy irányítanak más egységeket.

Vállalatscsoportok

- 2.15 Nagy vállalatscsoportok akkor jönnek létre, amikor egy anyavállalat több leányvállalatot irányít, amelyek a saját leányvállalataikat irányítják, és így tovább. A csoport minden tagja külön gazdasági egységként kezelendő, amennyiben megfelel a gazdasági egység fogalom meghatározásának.
- 2.16 A vállalatscsoportokat azért nem célszerű egyetlen gazdasági egységként kezelni, mert a csoportok időben nem mindig stabilak, és a gyakorlatban nem azonosíthatóak könnyen. Nehézségekbe ütközhet az adatok beszerzése olyan csoportokról, amelyek tevékenysége nem szorosan integrált. Sok csoport túl nagy és heterogén ahhoz, hogy egyetlen egységként lehessen kezelni, méretük és összetételük pedig egyesülések és átvételek eredményeként idővel változhat.

Különleges célú gazdasági egységek

- 2.17 A különleges célú gazdasági egység (special purpose entity – SPE; vagy special purpose vehicle – SPV) általában olyan korlátozott felelősségű vállalat vagy betéti társaság, amelyet korlátozott, egyedi vagy ideiglenes célok elérésére vagy valamely pénzügyi kockázat, egy adott adó vagy egy szabályozási kockázat elhatárolására hoznak létre.
- 2.18 A különleges célú gazdasági egységeknek nincs egységes fogalommeghatározása, de az alábbiak jellemzők rájuk:
- a) nincsenek munkavállalóik és nem-pénzügyi eszközeik;
 - b) a bejegyzési helyüket igazoló „cégtáblán” kívül csekély fizikai jelenléttel rendelkeznek;
 - c) mindig egy másik vállalathoz kapcsolódnak, gyakran leányvállalatként;
 - d) nem ugyanazon a területen rezidensek, mint a kapcsolódó vállalatok. Ha egy vállalat nem rendelkezik semmilyen fizikai jelenléttel, azt, hogy melyik terület rezidense, azon gazdasági terület alapján kell meghatározni, amelynek a joga szerint a vállalkozást bejegyezték vagy nyilvántartásba vették.
 - e) egy másik - kapcsolódó vagy nem kapcsolódó - vállalat munkavállalóinak az irányítása alatt állnak. A különleges célú gazdasági egység díjat fizet a neki nyújtott szolgáltatásokért, és díjat számít fel az anyavállalatának vagy az egyéb kapcsolódó vállalatoknak e költségek fedezésére. Csak ebben a termelőtevékenységben vesz részt, bár gyakran vállal kötelezettségeket a tulajdonosa nevében, és az általa birtokolt eszközök után általában befektetésből származó jövedelemben és eszköztartási nyereségben részesül.
- 2.19 Attól függetlenül, hogy egy egység ezen tulajdonságok mindegyikével rendelkezik-e vagy egyikkel sem, és hogy „különleges célú gazdasági egység” vagy hasonló megjelöléssel illetik-e vagy sem, besorolás tekintetében ugyanúgy kezelendő, mint bármely más gazdasági egység: a fő tevékenysége alapján sorolandó szektorba és ágazatba, kivéve, ha nem rendelkezik független cselekvési jogosultságokkal.
- 2.20 Tehát az ún. captive finanszírozókat, a mesterséges leányvállalatokat és a kormányzat független cselekvési jog nélküli különleges célú gazdasági egységeit az őket irányító szervezet szektorába kell besorolni. Ez alól akkor áll fenn kivétel, ha ezek az egységek nem rezidens egységek; ez esetben az őket irányító szervezettől külön sorolandók be. Kormányzati egységek esetében azonban a kormányzati számláknak tükrözniük kell a leányvállalat tevékenységeit.

Captive finanszírozók

- 2.21 Az olyan holdingtársaság, amely egyszerűen tulajdonában tartja bizonyos leányvállalatok eszközeit, a captive finanszírozók egyik példája. Egyéb, captive finanszírozóként kezelt egységek például a különleges célú gazdasági egységek fent leírt tulajdonságaival rendelkező egységek is: például az olyan befektetési alapok és nyugdíjpénztárok vagy az olyan egységek, amelyeket személyek vagy családok vagyonának tartására és kezelésére, kapcsolt (közvetítőnek is nevezhető) vállalatok nevében hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátására, valamint egyéb pénzügyi funkciók kivitelezésére használnak.
- 2.22 Az anyavállalattól való függetlenség egyik ismérve, hogy a leányvállalat – bizonyos mértékig – érdemileg rendelkezik eszközei és kötelezettségei felett, azaz viseli a hozzájuk kapcsolódó kockázatokat, és részesül a belőlük származó haszonból. Az ilyen egységeket a pénzügyi vállalatok szektorba kell sorolni.
- 2.23 Az ilyen típusú egységek, amelyek nem képesek az anyavállalattól függetlenül cselekedni, és egyszerűen csak passzívan birtokolják az eszközöket és kötelezettségeket („robotpilóta irányítja őket”), nem kezelendők külön gazdasági egységként, kivéve ha az anyavállalatuk gazdaságától eltérő gazdaságban rezidensek. Ha ugyanabban a gazdaságban rezidensek, mint az anyavállalatuk, akkor az alább leírtak szerint „mesterséges leányvállalatként” kezelendők.

Mesterséges leányvállalatok

- 2.24 Egy, az anyavállalat teljes tulajdonában álló leányvállalat létrehozható azért, hogy szolgáltatásokat nyújtson az anyavállalat vagy az ugyanazon csoporton belüli más vállalatok számára az adók elkerülése, illetve csőd esetén a kötelezettségek minimalizálása, vagy egy adott országban hatályos adó- vagy társasági jog szerinti egyéb technikai előnyök biztosítása érdekében.
- 2.25 Az ilyen típusú szervezetek általában nem felelnek meg a gazdasági egység kritériumainak, mert nem képesek az anyavállalatuktól függetlenül cselekedni, és korlátozott lehet az a képességük, hogy a vagyonmérlegükben szereplő eszközöket birtokolják vagy átruházzák. A kibocsátásuk szintjét és az ezért kapott árat az anyavállalatuk határozza meg, amely (esetleg az ugyanazon csoporton belüli más vállalatokkal együtt) az egyetlen ügyfelük. Így ezek az egységek nem különálló gazdasági egységként, hanem az anyavállalat szerves részeként kezelendők, és számláik konszolidáltak az anyavállalat számláival, kivéve ha nem annak a gazdaságnak a rezidensei, mint az anyavállalat.

- 2.26 Különbséget kell tenni az imént jellemzett mesterséges leányvállalatok és a csak kiegészítő tevékenységet végző egységek között. A kiegészítő tevékenységek köre azon típusú szolgáltatási funkciókra korlátozódik, amelyekre gyakorlatilag minden vállalatnak szüksége van valamilyen mértékben, például a helyiségek takarítása, a bérszámfejtés elvégzése vagy a vállalat számítástechnikai infrastruktúrájának biztosítása (lásd az 1. fejezet 1.31. pontját).

A kormányzat speciális célú egységei

- 2.27 A kormányzat is létrehozhat speciális célú egységeket, amelyek a captive finanszírozókhoz és a mesterséges leányvállalatokhoz hasonló jellemzőkkel és funkciókkal bírnak. Az ilyen egységek nem rendelkeznek a független cselekvéshez szükséges jogkörrel, és csak bizonyos gazdasági műveletekben vehetnek részt. Nem viselik a tulajdonukban lévő eszközökhöz és kötelezettségekhez kapcsolódó kockázatokat, és nem részesülnek azok hasznából. Ha ezek az egységek rezidensek, akkor a kormányzat szerves részeként, és nem különálló egységként kezelendők. Ha nem rezidensek, különálló egységként kezelendők. Az általuk külföldön lebonyolított gazdasági műveleteket figyelembe kell venni a kormánnyal lebonyolított megfelelő gazdasági műveletek elszámolásánál. Azt az egységet tehát, amely külföldön hitelt vesz fel, úgy kell tekinteni, mint amely az eredeti hitelfelvétellel megegyező összegben és feltételekkel hitelt nyújt a kormánynak.

- 2.28 Összefoglalva: a független cselekvési jogosultsággal nem rendelkező különleges célú gazdasági egységek számlái konszolidáltak az anyavállalat számláival, kivéve ha nem annak a gazdaságnak a rezidensei, mint az anyavállalat. Egy kivétel létezik ez alól az általános szabály alól: az az eset, amikor a nem rezidens különleges célú gazdasági egység létrehozója a kormányzat.

- 2.29 A képzett rezidens egységek fogalm meghatározása a következő:

- a) a nem rezidens egységek azon részei, amelyek elsődleges gazdasági érdekeltiségének központja az ország gazdasági területén található (ezek a legtöbb esetben azok, amelyek legalább egy évig gazdasági termelőtevékenységet végeznek az ország gazdasági területén);
- b) a nem rezidens egységek az ország gazdasági területén lévő föld- és/vagy épülettulajdonosi minőségükben, de kizárólag az ilyen földet vagy épületeket érintő gazdasági műveletek vonatkozásában.

A képzett rezidens egységek – függetlenül attól, hogy számlákat csak részlegesen vezetnek, és nem mindig rendelkeznek döntéshozatali önállósággal – gazdasági egységnek tekintendők.

- 2.30 Az alábbi típusú egységek gazdasági egységek:

- a) döntéshozatali önállósággal rendelkező, teljes számlasorozatot vezető egységek, mint például:
 - 1) magán- és közösségi vállalatok;
 - 2) önálló jogi személyiséggel felruházott szervezetek vagy társas vállalkozások;
 - 3) külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel felruházott közösségi célú termelők;
 - 4) önálló jogi személyiséggel felruházott nonprofit intézmények; valamint
 - 5) kormányzati szervek;
- b) teljes számlasorozatot vezető és – annak ellenére, hogy nincsenek az anyavállalatuktól külön bejegyezve – döntéshozatali önállósággal rendelkező egységek: kvázivállalatok;
- c) a számlák teljes sorozatát nem szükségszerűen vezető, de döntéshozatali önállósággal rendelkező egységek, nevezetesen:
 - 1) háztartások;
 - 2) képzett rezidens egységek.

A GAZDASÁGI SEKTOROK

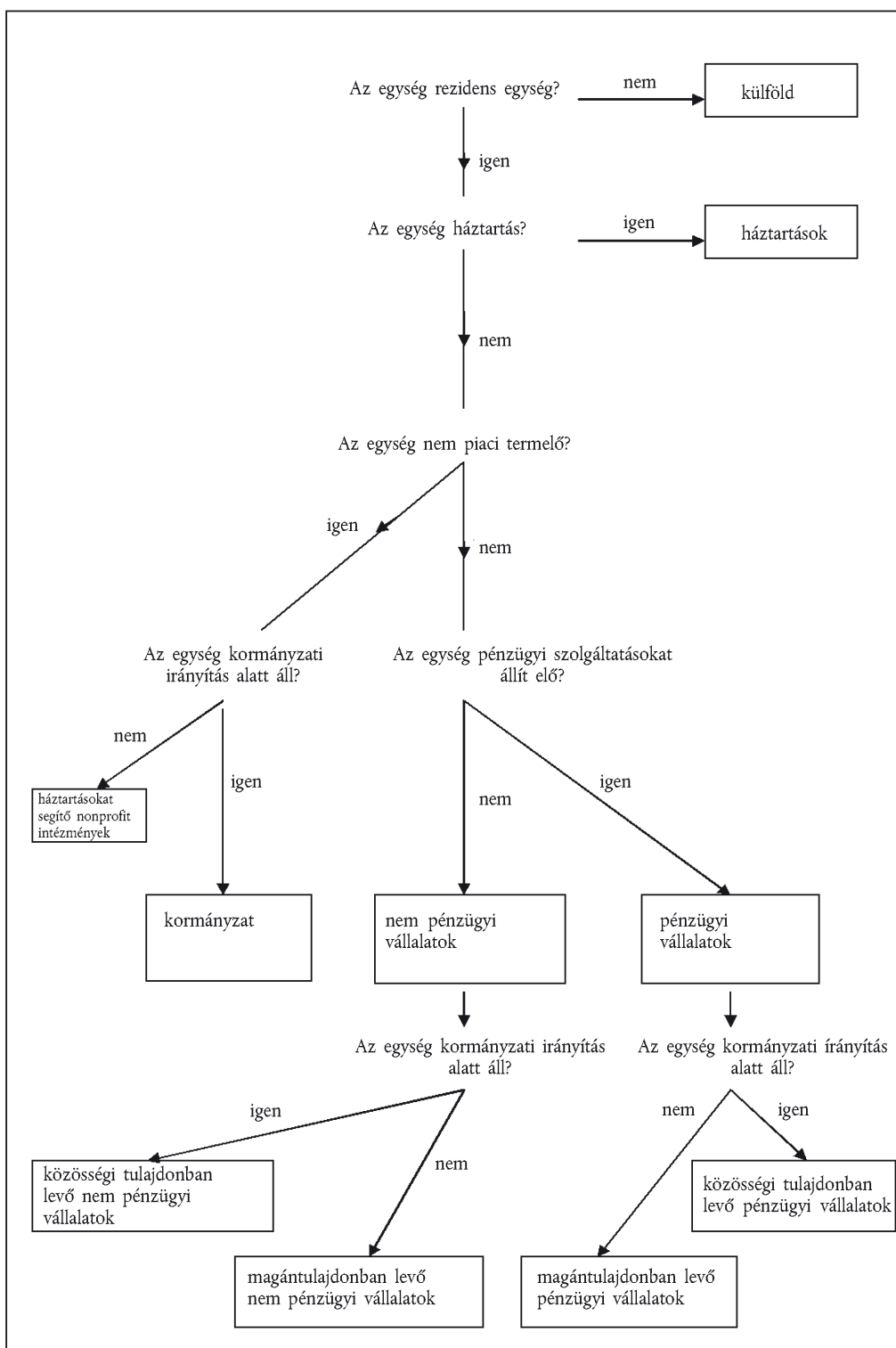
- 2.31 A makrogazdasági elemzések nem vizsgálják külön minden egyes gazdasági egységet, csak a hasonló jellegűek összesített tevékenységét. A gazdasági egységeket tehát csoportokba, azaz gazdasági szektorokba kell osztani, amelyek többségükben alszektorokra bomlanak.

2.1. táblázat – Szektorok és alszektorok

Szektorok és alszektorok			Közösségi	Hazai magántulajdonú	Külföldi irányítású
Nem pénzügyi vállalatok (S.11)		S.11	S.11001	S.11002	S.11003
Pénzügyi vállalatok (S.12)		S.12			
Monetáris pénzügyi intézmények (Monetary financial institutions - MFI-k)	Központi bank	S.121			
	Egyéb monetáris pénzügyi intézmények (Other monetary financial institutions -OMFI)	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
	Betétyűjítő vállalatok a központi bank kivételével	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Pénzügyi vállalatok az MFI-k és a nyugdíjpénztárak (Insurance corporations and pension funds - ICPF-ek) kivételével	Pénzpiaci alapok (Money market funds - MMF-ek)	S.124	S.12401	S.12402	S.12403
	Nem pénzpiaci befektetési alapok	S.125	S.12501	S.12502	S.12503
	Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével	S.126	S.12601	S.12602	S.12603
	Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek	S.127	S.12701	S.12702	S.12703
ICPF-ek	Captive finanszírozók és pénzkölcsönzők	S.128	S.12801	S.12802	S.12803
	Biztosítók (Insurance corporations - IC)	S.129	S.12901	S.12902	S.12903
Nyugdíjpénztárak (Pension funds - PF)		S.13			
Kormányzat		S.1311			
Központi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével)		S.1312			
Tartományi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével)		S.1313			
Helyi önkormányzatok (a társadalombiztosítási alapok kivételével)		S.1314			
Társadalombiztosítási alapok		S.14			
Háztartások		S.141+S.142			
Munkáltatók és munkavállaló nélküli önálló vállalkozók		S.143			
Munkavállalók		S.144			
Tulajdonból származó és transzferjövedelemben részesülő háztartások		S.1441			
Tulajdonból származó jövedelemben részesülő háztartások		S.1442			
Nyugdíjasok		S.1443			
Egyéb transzferekben részesülő háztartások		S.15			
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények		S.2			
Külföld		S.21			
Az Európai Unió tagállamai, intézményei és szervei		S.211			
Az Európai Unió tagállamai		S.212			
Az Európai Unió intézményei és szervei		S.22			
Nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek					

2.32 A szektorok és alszektorok mindegyike a hasonló típusú gazdasági magatartású gazdasági egységeket fogja össze.

2.1. ábra - A szervezeti egységek szektorokba sorolása

2.33 A gazdasági egységeket az általuk képviselt termelői típus alapján kell besorolni az egyes szektorokba. A besorolás függ az egységek fő tevékenységétől és funkciójától is, amelyek alapján feltételezhetően következtetni lehet gazdasági magatartásukra.

2.34 A 2.1. ábra azt mutatja, hogy az egységek hogyan csoportosíthatók a fő szektorokba. Egy rezidens, nem a háztartások szektorba tartozó egység szektorba sorolásához az ábra szerint meg kell határozni, hogy a kormányzat irányítja-e vagy sem, és hogy piaci vagy nem piaci termelőnek számít-e.

- 2.35 Egy pénzügyi vagy nem pénzügyi vállalat feletti irányítás a vállalat általános üzletpolitikájának a meghatározására való képességet jelenti, például szükség esetén a megfelelő igazgatók kiválasztása révén.
- 2.36 Egy vállalat vagy kvázivállalat irányítását egyetlen gazdasági egység (egy másik vállalat, háztartás, nonprofit intézmény vagy kormányzati egység) által biztosíthatja, hogy a szavazatra jogosító részvényeknek több mint a felével rendelkezik, vagy a részvényesek szavazati jogának több mint a felét egyéb módon az ellenőrzése alatt tartja.
- 2.37 A részvényesi szavazati jogok több mint a felének ellenőrzéséhez nem szükséges az, hogy magának az irányító gazdasági egységnek szavazati jogot biztosító részvénye legyen. Egy adott vállalat, a C vállalat lehet egy másik vállalat, a B leányvállalata, amelyben egy harmadik, az A vállalat a szavazati jogot biztosító részvények többségével rendelkezik. A C abban az esetben minősül a B vállalat leányvállalatának, ha a B vállalat ellenőrzi a részvényesek több mint a felének a C vállalatban lévő szavazati jogát, vagy a B vállalat a C részvényese, és rendelkezik azzal a joggal, hogy a C vállalat igazgatóinak többségét kinevezze vagy leváltssa.
- 2.38 A kormányzat biztosíthatja egy vállalat feletti ellenőrzési jogát olyan külön törvény, rendelet vagy szabályozás által is, amely feljogosítja a vállalati politika meghatározására. Annak eldöntéséhez, hogy a vállalatot a kormányzat irányítja-e, a következő jellemző mint legfontosabb tényező meglétét kell megvizsgálni:
- a) a kormányzat tulajdonában van a szavazatra jogosító részvények többsége;
 - b) az igazgatóság vagy irányító testület kormányzati ellenőrzése;
 - c) a kulcsszemélyzet kinevezésének és leváltásának kormányzati ellenőrzése;
 - d) az egység legfontosabb bizottságainak kormányzati ellenőrzése;
 - e) a kormányzat tulajdonában van az aranyrészvény;
 - f) különleges szabályozás;
 - g) a kormányzat a legjelentősebb ügyfél;
 - h) hitelfelvétel a kormányzattól.
- Akár egyetlen jellemző is elegendő lehet az irányítás megállapításához, de adott esetben több jellemző együttesen utalhat az irányításra.
- 2.39 A nonprofit intézmények önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezetként való elismeréséhez az irányítás következő öt jellemzőjét kell megvizsgálni:
- a) tisztségviselők kinevezése;
 - b) az eszközök biztosításáról szóló rendelkezések;
 - c) szerződéses megállapodások;
 - d) a finanszírozás mértéke;
 - e) a kormányzati kockázatoknak való kitettség mértéke.
- A vállalatokhoz hasonlóan akár egyetlen jellemző megléte is elegendő lehet az irányítás megállapításához, de adott esetben több jellemző együttesen utalhat az irányításra.
- 2.40 A piaci és nem piaci egységek közötti különbségtétel, és így a közzsférába tartozó egységek esetében azok kormányzati vagy vállalati szektorba sorolása az 1.37. pontban megállapított kritériumoktól függ.
- 2.41 A szektort az adott szektoron belül jellemző kritériumok alapján kell alszektorokra felosztani; a kormányzat például felosztható központi, tartományi és helyi önkormányzatra, illetve társadalombiztosítási alapokra. Ez lehetővé teszi az egységek gazdasági magatartásának még pontosabb leírását.

A szektorok és alszektorok számlái a megfelelő szektorhoz tartozó gazdasági egységek valamennyi tevékenységét nyilvántartják, függetlenül attól, hogy fő- vagy másodlagos tevékenységről van-e szó.

Minden gazdasági egység csak egy szektorhoz vagy alszektorhoz tartozik.

- 2.42 Amennyiben valamely gazdasági egység fő tevékenysége a javak és szolgáltatások előállítása, akkor először a termelői típusát kell meghatározni annak érdekében, hogy be lehessen sorolni valamelyik szektorba.
- 2.43 A 2.2. táblázat tartalmazza a termelők típusait, továbbá azokat a főtevékenységeket és funkciókat, amelyek az egyes szektorokat meghatározzák.

2.2. táblázat – A termelő típusa, valamint a főtevékenységek és funkciók szektoronkénti osztályozása

A termelő típusa	Főtevékenység és funkció	Szektor
Piaci termelő	Piaci javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)
Piaci termelő	Pénzügyi közvetítés, beleértve a biztosítási tevékenységet Kiegészítő pénzügyi tevékenységek	Pénzügyi vállalatok (S.12)
Közösségi célú nem piaci termelő	Nem piaci kibocsátás termelése és át(el)-adása közösségi és egyéni fogyasztásra, valamint a nemzeti jövedelem és vagyon újraelosztását célzó gazdasági műveletek lebonyolítása	Kormányzat (S.13)
Piaci termelő vagy saját végső felhasználásra termelő magán-termelő	Fogyasztás Piaci és saját végső felhasználási célú kibocsátás	Háztartások (S.14) mint fogyasztók mint vállalkozók
Nem piaci magántermelő	Nem piaci kibocsátás termelése és át(el)-adása egyéni fogyasztásra	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)

- 2.44 A „külföld” (S.2) szektor a rezidens és nem rezidens egységek közötti folyamatokra és pozíciókra vonatkozik. A nem rezidens egységeket a rendszer nem kategorizálja célkitűzéseik és magatartástípusaik hasonlósága alapján, hanem csak a rezidens egységekhez kapcsolódó folyamataik és pozícióik révén szerepelnek a rendszerben.

Nem pénzügyi vállalatok (S.11)

- 2.45 *Fogalom meghatározás:* a nem pénzügyi vállalatok szektor (S.11) olyan önálló jogi személyiséggel rendelkező gazdasági egységekből áll, amelyek piaci termelők, és amelyek fő tevékenysége a javak előállítása és a nem pénzügyi szolgáltatások nyújtása. A nem pénzügyi vállalatok szektor magában foglal nem pénzügyi kvázi vállalatokat is. (Lásd a 2.13. pont f) alpontját.)
- 2.46 Ezek a gazdasági egységek az alábbiak:
- olyan magán- és közösségi vállalatok, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
 - önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetek és társas vállalkozások, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
 - önálló jogi személyiséggel rendelkező közösségi célú termelők, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
 - önálló jogi személyiséggel rendelkező, nem pénzügyi vállalatokat segítő nonprofit intézmények vagy egyesületek, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
 - vállalatcsoportot irányító vállalatközpontok, amelyek piaci termelők, ha a vállalatcsoport összetevékenységének túlnyomó része – hozzáadott érték alapján mérve – a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;

- f) olyan különleges célú gazdasági egységek, amelyek fő tevékenysége a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
- g) olyan magán- és közösségi kvázivállalatok, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása.
- 2.47 „Nem pénzügyi kvázivállalat” minden olyan, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely piaci termelő, és fő tevékenysége a javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása, és amely megfelel a kvázivállalat fogalom meghatározásában szereplő feltételeknek (lásd a 2.13 pont f) alpontját).
- A nem pénzügyi kvázivállalatoknak elegendő információval kell rendelkezniük ahhoz, hogy a számlák teljes sorozatát vezethessék, és ugyanúgy működnek, mint a vállalatok. A tulajdonosaikhoz való tényleges viszonyuk megfelel a vállalatok és a részvényesek között fennálló viszonyoknak.
- A nem pénzügyi vállalatok mellett a háztartások, a kormányzati egységek vagy nonprofit intézmények nem pénzügyi kvázivállalatai is a nem pénzügyi vállalatok szektorába tartoznak, nem pedig a tulajdonosuk szektorába.
- 2.48 A számlák teljes sorozatának és a vagyonmérlegnek az összeállítása nem elegendő feltétele annak, hogy a rendszer a piaci termelőket a kvázivállalatokhoz hasonló gazdasági egységekként kezelje. A 2.46 pont a), b), c) és f) alpontja alá nem tartozó társas vállalkozások és közösségi célú termelők, valamint az egyéni vállalkozások – vezessék bár a számlák teljes sorozatát – általában nem önálló gazdasági egységek, mert nem élveznek döntéshozatali önállóságot, mivel vezetésük a tulajdonos háztartások, nonprofit intézmények vagy kormányok irányítása alatt áll.
- 2.49 A nem pénzügyi vállalatok közé tartoznak a kvázivállalatként kezelt képzett rezidens egységek is.
- 2.50 A nem pénzügyi vállalatok szektora három alszektorra tagolódik:
- a) közösségi tulajdonban levő nem pénzügyi vállalatok (S.11001);
 - b) hazai nem pénzügyi magánvállalatok (S.11002);
 - c) külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok (S.11003).

„Közösségi tulajdonban levő nem pénzügyi vállalatok” (S.11001) alszektor

- 2.51 *Fogalom meghatározás:* a „közösségi tulajdonban lévő nem pénzügyi vállalatok” alszektor magában foglalja az összes olyan nem pénzügyi vállalatot, kvázivállalatot és nonprofit intézményt, amely önálló jogi személyiséggel rendelkezik, piaci termelő, és kormányzati egységek irányítása alatt áll.
- 2.52 A közösségi kvázivállalatok közvetlenül a kormányzati egységek tulajdonában levő kvázivállalatok.

„Hazai nem pénzügyi magánvállalatok” (S.11002) alszektor

- 2.53 *Fogalom meghatározás:* a „hazai nem pénzügyi magánvállalatok” alszektor magában foglalja az összes olyan nem pénzügyi vállalatot, kvázivállalatot és nonprofit intézményt, amely önálló jogi személyiséggel rendelkezik, piaci termelő, és nem áll kormányzati vagy nem rezidens gazdasági egységek irányítása alatt.

Ez az alszektor tartalmazza azokat a közvetlen külföldi tőkebefektetéssel rendelkező vállalati és kvázivállalati egységeket, amelyek nem tartoznak a „külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok” alszektorba (S.11003).

„Külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok” (S.11003) alszektor

- 2.54 *Fogalom meghatározás:* a „külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok” alszektor magában foglalja mindazokat a nem pénzügyi vállalatokat és kvázivállalatokat, amelyek nem rezidens gazdasági egységek irányítása alatt állnak.

Ebbe az alszektorba tartoznak:

- a) a nem rezidens vállalatok leányvállalatai;
- b) azok a vállalatok, amelyek vállalatnak nem minősülő nem rezidens gazdasági egység irányítása alatt állnak: ilyenek például a külföldi kormány irányítása alatt álló vállalatok. Ide tartoznak az összehangoltan fellépő nem rezidens egységek csoportja által irányított vállalatok is;

- c) a nem rezidens vállalatok vagy jogi személyiséggel nem rendelkező termelők azon fióktelepei vagy egyéb, jogi személyiséggel nem rendelkező képviselői, amelyek képzett rezidens egységek.

Pénzügyi vállalatok (S.12)

- 2.55 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi vállalatok szektor (S.12) olyan önálló jogi személyiséggel rendelkező gazdasági egységekből áll, amelyek piaci termelők, és amelyek fő tevékenysége a pénzügyi szolgáltatások nyújtása. Az ilyen gazdasági egységek közé tartozik minden olyan vállalat és kvázivállalat, amelynek fő tevékenysége

a) a pénzügyi közvetítés (pénzügyi közvetítők); és/vagy

b) a pénzügyi kiegészítő tevékenység (kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek).

Ide tartoznak azok a pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó gazdasági egységek is, amelyek eszközeinek vagy kötelezettségeinek nagy része nem képezi gazdasági műveletek tárgyát a nyílt piacokon.

- 2.56 A pénzügyi közvetítés olyan tevékenység, amelyben a gazdasági egység saját számlájára pénzügyi eszközökre tesz szert és kötelezettségeket vállal azáltal, hogy a piacon pénzügyi tranzakciókban vesz részt. A pénzügyi közvetítők eszközeit és kötelezettségeit a pénzügyi közvetítés folyamatában például lejárattuk, nagyságuk, kockázatuk és más feltételeik tekintetében átcsoportosítják és átalakítják.

A pénzügyi kiegészítő tevékenységek a pénzügyi közvetítéssel összefüggő, de önmagukban nem járnak pénzügyi közvetítést jelentő tevékenységekkel.

Pénzügyi közvetítők

- 2.57 A pénzügyi közvetítési folyamatban pénzeszközök áramlanak a többlettel rendelkező és a pénziánnyal küzdő harmadik felek között. A pénzügyi közvetítő nemcsak más gazdasági egységek ügynökeként tevékenykedik, hanem saját kockázatot is vállal azáltal, hogy saját számlára szerez be pénzügyi eszközöket és vállal kötelezettségeket.
- 2.58 A pénzügyi közvetítői tevékenység a kötelezettségek minden kategóriájára kiterjedhet, kivéve az egyéb tartozások kategóriáját (AF.8). A pénzügyi közvetítői tevékenység által érintett pénzügyi eszközök bármelyik kategóriába tartozhatnak – a biztosítási, nyugdíj-, és szabványosított garancia-rendszerek (AF.6) kategóriájának kivételével –, beleértve az egyéb követelések kategóriáját is. A pénzügyi közvetítők a pénzeszközöket nem pénzügyi eszközökbe, akár ingatlanokba is fektethetik. Ahhoz, hogy a vállalat pénzügyi közvetítőnek minősüljön, pénzügyi kötelezettségeket kell vállalnia a piacon, és a forrásokat át kell alakítania. Az ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalatok nem pénzügyi közvetítők.
- 2.59 A biztosítók és nyugdíjpénztárak feladata a kockázatok megosztása. Az ilyen intézmények kötelezettségei közé a biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek (AF.6) tartoznak. A kötelezettségek ellentételei a – pénzügyi közvetítőként működő – biztosítók és nyugdíjpénztárak befektetései.
- 2.60 A befektetési alapok – a továbbiakban: pénzpiaci alapok és nem pénzpiaci alapok – elsődlegesen befektetési jegyek vagy egységek (AF.52) kibocsátása útján vállalnak kötelezettségeket. Ezeket a pénzeszközöket pénzügyi eszközök és/vagy ingatlanok vásárlása révén átalakítják. A befektetési alapokat a pénzügyi közvetítők közé kell sorolni. A saját részvényeiken kívüli eszközeik és kötelezettségeik értékében bekövetkező minden változás a saját tőkéjükben is tükröződik (lásd a 7.07. pontot). Mivel a saját tőkéjük összege a befektetési jegyek vagy egységek értékével egyezik meg, az alap eszközeinek és kötelezettségeinek értékében bekövetkező minden változás az ilyen a befektetési jegyeknek vagy egységeknek a piaci értékében is megmutatkozik. Az ingatlanokba befektető befektetési alapok pénzügyi közvetítők.
- 2.61 A pénzügyi közvetítés az eszközök megszerzésére és a kötelezettségek vállalására korlátozódik a lakossággal vagy annak pontosan meghatározott és viszonylag nagy alcsoportjaival szemben. Ha a tevékenység személyek vagy családok kis csoportjaira korlátozódik, nem történik pénzügyi közvetítés.
- 2.62 Az általános korlátozás alól, amely szerint a pénzügyi közvetítés piaci pénzügyi tranzakció, lehetnek kivételek. Ilyenek például a részt vevő helyhatóságtól függő városi hitel- és takarékbankok, illetve a pénzeszközök megszerzésében vagy befektetésében az anyavállalat-csoporttól függő, pénzügyi lízingtevékenységet végző vállalatok. Ahhoz, hogy pénzügyi közvetítőnek lehessen tekinteni őket, hitelnyújtásuknak és betétgyűjtésüknek függetlennek kell lennie az érintett önkormányzattól, illetve anyavállalat-csoporttól.

Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek

2.63 A pénzügyi kiegészítő tevékenységek a pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel végzett gazdasági műveletek lebonyolítására, vagy a források átalakítására és átcsoportosítására irányuló kiegészítő tevékenységeket foglalják magukban. A kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek nem vállalnak a pénzügyi eszközök megszerzésével vagy a kötelezettségek vállalásával kapcsolatos kockázatokat. A pénzügyi közvetítést segítik elő. Az olyan vállalkozások, amelyek valamennyi leányvállalata vagy azok többsége pénzügyi vállalat, kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek.

Pénzügyi vállalatok, amelyek nem pénzügyi közvetítők vagy kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek

2.64 A pénzügyi közvetítőknél és kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezeteken kívüli egyéb pénzügyi vállalatok olyan gazdasági egységek, amelyek pénzügyi szolgáltatásokat nyújtanak, és eszközeik vagy kötelezettségeik nagy része nem képezi gazdasági műveletek tárgyát a nyílt piacokon.

A pénzügyi vállalatok szektorba tartozó gazdasági egységek

2.65 A pénzügyi vállalatok (S.12) szektorban szereplő gazdasági egységek a következők:

- a) magán- vagy közösségi vállalatok, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a kiegészítő pénzügyi tevékenység;
- b) önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetek és társas vállalkozások, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a kiegészítő pénzügyi tevékenység;
- c) önálló jogi személyiséggel rendelkező közcélú termelők, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a kiegészítő pénzügyi tevékenység;
- d) önálló jogi személyiséggel rendelkező non-profit intézmények, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a kiegészítő pénzügyi tevékenység, vagy amelyek pénzügyi vállalatokat segítenek;
- e) vállalkozások, ha minden leányvállalatuknak vagy azok többségének – mint pénzügyi vállalatnak – a fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a kiegészítő pénzügyi tevékenység. Ezeket a vállalkozásokat a kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek (S.126) közé kell sorolni;
- f) holdingtársaságok, ha a fő szerepük az, hogy a leányvállalatok egy csoportjának az eszközeit birtokolják. A csoport összetétele lehet pénzügyi vagy nem pénzügyi jellegű – ez nem befolyásolja a holdingtársaságok captive finanszírozóként (S.127) való besorolását;
- g) olyan különleges célú gazdasági egységek, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi szolgáltatások nyújtása;
- h) jogi személyiséggel nem rendelkező befektetési alapok – ideértve a résztvevők csoportjának tulajdonában levő befektetési portfóliókat is –, amelyek irányítását általában más pénzügyi vállalatok végzik. Az ilyen alapok az irányító pénzügyi vállalattól elkülönülő gazdasági egységek;
- i) a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel foglalkozó, pénzügyi szabályozás és felügyelet alá tartozó (a legtöbb esetben a központi bankon kívüli betétgyűjtő vállalatok, biztosítók vagy nyugdíjpénztárak közé sorolt), jogi személyiséggel nem rendelkező egységek, amelyek döntéshozatali önállóságot élveznek és tulajdonosaiktól függetlenül önálló vezetés alatt állnak; a gazdasági és pénzügyi magatartásuk hasonló a pénzügyi vállalatokéhoz. Ebben az esetben különálló gazdasági egységként kezelendők. Ilyenek a nem rezidens pénzügyi vállalatok fióktelepei.

A pénzügyi vállalatok alszektora

2.66 A „pénzügyi vállalatok” szektor a következő alszektorokból áll:

- a) „központi bank” (S.121);
- b) „betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével” (S.122);
- c) „pénzpiaci alapok” (MMF) (S.123);
- d) „nem pénzpiaci befektetési alapok” (S.124);
- e) „egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” (S.125);
- f) „kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek” (S.126);
- g) „captive finanszírozók és pénzkölcsönzők” (S.127);

h) „biztosítók” (S.128); valamint

i) „nyugdíjpénztárak” (S.129).

A pénzügyi vállalatok alszektorainak egyesítése

- 2.67 Az EKB meghatározása szerinti monetáris pénzügyi intézmények (MFI) közé tartozik minden gazdasági egység, amely a következő alszektorokba tartozik: „központi bank” (S.121), „betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével” (S.122) és „pénzpiaci alapok (MMF)” (S.123).
- 2.68 Az egyéb monetáris pénzügyi intézmények közé azok a pénzügyi közvetítők tartoznak, amelyeken keresztül a „központi bank” (S.121) monetáris politikájának hatásai továbbgyűrűznek a gazdaság többi egységéhez. Ezek a „betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével” (S.122) és a „pénzpiaci alapok” (MMF) (S.123).
- 2.69 A kockázatok megosztásával foglalkozó pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak (ICPF). Ide tartoznak a következő alszektorok: a „biztosítók” (S.128) és a „nyugdíjpénztárak” (S.129).
- 2.70 A „pénzügyi vállalatok a monetáris intézmények és a biztosítók és nyugdíjpénztárak kivételével” a következő alszektorokból áll: „nem pénzpiaci befektetési alapok” (S.124), „egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” (S.125), „kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek” (S.126), valamint „captive finanszírozók és pénzkölcsönzők” (S.127).

A pénzügyi vállalatok alszektorainak felosztása közösségi, hazai magántulajdonú és külföldi irányítású pénzügyi vállalatokra

2.71 Az S.121. alszektor kivételével mindegyik alszektor tovább bontható a következők szerint:

a) közösségi tulajdonban levő pénzügyi vállalatok;

b) hazai pénzügyi magánvállalatok; valamint

c) külföldi irányítású pénzügyi vállalatok.

Az erre a felosztásra vonatkozó kritériumok megegyeznek a nem pénzügyi vállalatok felosztásánál alkalmazott kritériumokkal (lásd a 2.51–2.54 pontot).

2.3. táblázat – A pénzügyi vállalatok szektor és alszektorai

Szektorok és alszektorok		Közösségi	Hazai magántulajdonú	Külföldi irányítású		
Pénzügyi vállalatok	S.12					
Monetáris pénzügyi intézmények (MFI)	Központi bank	S.121				
	Egyéb monetáris pénzügyi intézmények (OMFI)	Betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Pénzpiaci alapok	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Pénzügyi vállalatok az MFI és az ICPF kivételével	Nem pénzpiaci befektetési alapok	S.124	S.12401	S.12402	S.12403	
	Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével	S.125	S.12501	S.12502	S.12503	
	Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek	S.126	S.12601	S.12602	S.12603	
	Captive finanszírozók és pénzkölcsönzők	S.127	S.12701	S.12702	S.12703	
Biztosítók és nyugdíjpénztárak (ICPF)	Biztosítók (IC)	S.128	S.12801	S.12802	S.12803	
	Nyugdíjpénztárak (PF)	S.129	S.12901	S.12902	S.12903	

Központi bank (S.121)

- 2.72 *Fogalommeghatározás:* a központi bank alszektor (S.121) minden olyan pénzügyi vállalatot és kvázivállalatot magában foglal, amelynek fő funkciója a fizetőeszköz-kibocsátás, a fizetőeszköz belső és külső értékének fenntartása, és az ország nemzetközi fizetőeszköz-tartalékai egészének vagy egy részének kezelése.
- 2.73 A következő pénzügyi közvetítők tartoznak az S.121. alszektorba:
- a) a nemzeti bank, abban az esetben is, ha a Központi Bankok Európai Rendszeréhez tartozik;
 - b) az olyan alapvetően állami jellegű központi monetáris intézmények (például a devizaállomány kezelésével vagy a fizetőeszköz-kibocsátással foglalkozó ügynökségek), amelyek a számlák teljes sorozatát vezetik, és döntéshozatali önállóságot élveznek a kormányzattal szemben. Amennyiben ezeket a tevékenységeket a kormányzaton vagy a központi bankon belül végzik, ezek céljára nincsenek külön gazdasági egységek.
- 2.74 Az S.121. alszektor a központi bankon kívül nem foglal magában más, pénzügyi vállalatokat vagy pénzügyi piacokat szabályozó vagy felügyelő ügynökséget vagy szervet. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.

Betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével (S.122)

- 2.75 *Fogalommeghatározás:* a „betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével” alszektor (S.122) magában foglal minden olyan pénzügyi vállalatot és kvázivállalatot – a központi bank és a pénzügyi piacok alszektorba soroltak kivételével –, amelyek elsősorban pénzügyi közvetítéssel foglalkoznak, és amelyek üzleti tevékenysége betéteknek és/vagy betétek lényegében helyettesítő eszközöknek az elfogadása gazdasági egységektől – vagyis nemcsak monetáris pénzügyi intézményektől –, valamint a saját kockázatra történő hitelnyújtás és/vagy értékpapír-befektetés.
- 2.76 A „betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével” alszektorba tartozó egységeket nem lehet egyszerűen bankoknak tekinteni, mivel olyan pénzügyi vállalatokat is magukban foglalhatnak, amelyek nem nevezik magukat banknak, vagy amelyeknek néhány országban nem engedélyezik a bank elnevezés használatát, miközben néhány egyéb, magát banknak nevező pénzügyi vállalat adott esetben nem betétgyűjtő vállalat. A következő pénzügyi közvetítők tartoznak az S.122. alszektorba:
- a) kereskedelmi bankok, „univerzális” bankok, „általános célú” bankok;
 - b) takarékpénztárak (beleértve a vagyonekezelő takarékbankokat, valamint takarékpénztárakat és hitelegyesületeket);
 - c) postai zsróintézmények, postabankok, zsróbankok;
 - d) vidékfejlesztési hitelbankok, mezőgazdasági hitelbankok;
 - e) szövetkezeti hitelbankok, hitelszövetkezetek;
 - f) szakosodott bankok (például befektetési bankok, értékpapír-kibocsátásra szakosodott bankok, privát bankok); valamint
 - g) elektronikus pénzintézetek, amelyek főtevékenysége a pénzügyi közvetítés.
- 2.77 Az alábbi pénzügyi közvetítőket az S.122. alszektorba kell besorolni abban az esetben, ha üzleti tevékenységük körébe tartozik a visszafizetendő források gyűjtése az ügyfelektől akár betétek formájában, akár más formában, például hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok folytatólagos kibocsátásával:
- a) jelzáloghitelek nyújtásával foglalkozó vállalatok (beleértve a lakás-takarékpénztárakat, jelzálogbankokat és jelzáloghitel-intézeteket);
 - b) önkormányzati hitelintézetek.
- Egyéb esetben a pénzügyi közvetítők az S.124. alszektorba tartoznak.
- 2.78 Az S.122. alszektor nem tartalmazza a következőket:
- a) vállalatközpontok, amelyek nem betétgyűjtő vállalatok, de olyan csoport egyéb egységeit felügyelik és irányítják, amely túlnyomórészt – a központi banktól eltérő – betétgyűjtő vállalatokból áll. Ezek a vállalatközpontok az S.126. alszektorba tartoznak;

- b) a betétgyűjtő vállalatokat segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező non-profit intézmények. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak; valamint
- c) olyan elektronikus pénzügyintézetek, amelyeknek nem főtevékenysége a pénzügyi közvetítés.

Pénzpiaci alapok (S.123)

- 2.79 *Fogalom meghatározás:* a „pénzpiaci alapok” alszektort (S.123) az olyan pénzügyi vállalatok és kvázivállalatok alkotják – a központi bank és a hitelintézetek alszektorokba tartozó vállalatok kivételével –, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés. Az üzleti tevékenységük abból áll, hogy a gazdasági egységek betéteit lényegében helyettesítő eszközként befektetési jegyeket vagy egységeket bocsátanak ki, és saját kockázatukra befektetéseket hajtanak végre, elsődlegesen pénzpiaci alapok befektetési jegyeibe/egységeibe, hitelviszonyt megtestesítő rövid lejáratú értékpapírokba és/vagy betétekbe.
- 2.80 A következő pénzügyi közvetítők tartoznak az S.123. alszektorba: befektetési alapok, beleértve a tőkekihelyező társaságokat, a befektetési vagyonkezelőket és egyéb kollektív befektetési formákat, amelyek befektetési jegyei vagy egységei a betéteket lényegében helyettesítő eszközök.
- 2.81 Az S.123. alszektor nem tartalmazza a következőket:
- a) vállalatközpontok, amelyek egy, túlnyomórészt pénzpiaci alapokból álló csoportot felügyelnek és irányítanak, de amelyek maguk nem minősülnek pénzpiaci alapnak. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak;
- b) a pénzpiaci alapokat segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező non-profit intézmények. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.

Nem pénzpiaci befektetési alapok (S.124)

- 2.82 *Fogalom meghatározás:* a „nem pénzpiaci befektetési alapok” alszektort (S.124) mindazon kollektív befektetési rendszerek alkotják – a pénzpiaci alszektorba sorolt rendszerek kivételével –, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés. Az üzleti tevékenységük abból áll, hogy olyan befektetési jegyeket vagy egységeket bocsátanak ki, amelyek nem a betéteket lényegében helyettesítő eszközök, és saját kockázatukra befektetéseket hajtanak végre elsődlegesen nem rövid lejáratú pénzügyi eszköznek minősülő pénzügyi eszközökbe és nem pénzügyi eszközökbe (általában ingatlanba).
- 2.83 A nem pénzpiaci befektetési alapok közé az olyan tőkekihelyező társaságok, befektetési alapok és egyéb kollektív befektetési rendszerek tartoznak, amelyek befektetési jegyeit vagy egységeit nem tekinthetők betéteket lényegében helyettesítő eszköznek.
- 2.84 A következő pénzügyi közvetítők tartoznak az S.124. alszektorba:
- a) nyílt végű befektetési alapok, amelyek befektetési jegyeit vagy egységeit a tulajdonosok kérésére – közvetlenül vagy közvetetten a vállalkozás eszközeiből – visszavásárolják vagy beváltják;
- b) zárt végű befektetési alapok rögzített részvénytőkével, ahol az alapba befektető vagy onnan kilépő befektetőknek meglévő részesedéseket kell megvásárolniuk vagy eladniuk;
- c) ingatlanbefektetési alapok;
- d) egyéb alapokba befektető befektetési alapok („az alapok alapjai”);
- e) a fedezeti alapok, amelyek közé a kollektív befektetési formák széles skálája tartozik, és amelyekre magas minimum befektetés, enyhe szabályozottság és változatos befektetési stratégiák jellemzők.
- 2.85 Az S.124. alszektor nem tartalmazza a következőket:
- a) a nyugdíjpénztárak alszektor részét képező nyugdíjpénztárak;
- b) speciális célú kormányzati alapok – úgynevezett állami befektetési alapok. A speciális célú kormányzati alap akkor minősül captive finanszírozónak, ha az pénzügyi vállalat. Azt, hogy a „speciális célú kormányzati alap” a kormányzat vagy a pénzügyi vállalatok szektorba sorolandó-e be, a 2.27 pontban foglalt, a kormányzat speciális célú egységeire vonatkozó kritériumok alapján kell meghatározni;

- c) vállalatközpontok, amelyek egy, túlnyomórészt nem pénzügyi alapokból álló csoportot felügyelnek és irányítanak, de amelyek maguk nem minősülnek befektetési alapnak. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak;
- d) nem pénzügyi befektetési alapokat segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező non-profit intézmények. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.

Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével (S.125)

- 2.86 *Fogalommeghatározás:* az „egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” alszektor (S.125) magában foglal minden olyan pénzügyi vállalatot és kvázivállalatot, amelynek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés, melynek keretében gazdasági egységekkel szemben olyan kötelezettségeket vállal, amelyet nem fizetőeszköz, betét, illetve befektetési jegy testesít meg, valamint nem kapcsolódik biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerekhez.
- 2.87 Az S.125. alszektorba a túlnyomórészt hosszú távú finanszírozással foglalkozó pénzügyi közvetítők tartoznak. A legtöbb esetben az ilyen futamidők túlnyomó alkalmazása különbözteti meg ezt az alszekort az egyéb monetáris pénzügyi intézmény alszektoroktól (S.122 és S.123). A nem pénzügyi befektetési alapok (S.124), a biztosítók (S.128) és a nyugdíjpénztárak (S.129) ettől az alszekortól a betétet lényegében helyettesítő eszközöknek nem minősülő befektetési jegyek vagy biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garanciarendszerek formájában vállalt kötelezettségek hiánya alapján választhatók el.
- 2.88 Az „egyéb pénzügyi közvetítők, a biztosítók és nyugdíjpénztárak kivételével” alszektor (S.125) az értékpapírosítási tranzakciókkal foglalkozó speciális pénzügyi vállalatokat (financial vehicle corporations, FVC), az értékpapírokkal és derivatívákkal foglalkozó ügynököket, a hitelnyújtással foglalkozó pénzügyi vállalatokat és a specializálódott pénzügyi vállalatokat tartalmazó alszektorra osztható. Ezt a 2.4. táblázat tartalmazza.

2.4. táblázat – Az „egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” alszektor (S.125) és felosztása

<p>Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével</p> <p>Értékpapírosítási tranzakciókkal foglalkozó speciális pénzügyi vállalatok</p> <p>Értékpapírokkal és derivatívákkal foglalkozó ügynökök</p> <p>Hitelnyújtással foglalkozó pénzügyi vállalatok valamint</p> <p>Specializálódott pénzügyi vállalatok</p>
--

- 2.89 Az S.125. alszektor nem foglalja magában az egyéb pénzügyi közvetítőket segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező non-profit intézményeket. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.

Értékpapírosítási tranzakciókkal foglalkozó speciális pénzügyi vállalatok

- 2.90 *Fogalommeghatározás:* az értékpapírosítási tranzakciókkal foglalkozó speciális pénzügyi vállalatok értékpapírosítási tranzakciókat végző vállalkozások. A gazdasági egység kritériumainak megfelelő értékpapírosítási tranzakciókkal foglalkozó speciális pénzügyi vállalatok az S.125. alszektorba tartoznak, egyébként pedig az anyavállalat szerves részeként kezelendők.

Értékpapírokkal és derivatívákkal foglalkozó ügynökök, hitelnyújtással foglalkozó pénzügyi vállalatok és specializálódott pénzügyi vállalatok

- 2.91 Az értékpapírokkal és derivatívákkal foglalkozó (saját számlára dolgozó) ügynökök saját számlára dolgozó pénzügyi közvetítők.
- 2.92 A hitelnyújtással foglalkozó pénzügyi vállalatok közé például az alábbiakkal foglalkozó pénzügyi közvetítők tartoznak:
 - a) pénzügyi lízing;
 - b) részletre vásárlás finanszírozása, személyi vagy kereskedelmi hitelek nyújtása; vagy
 - c) faktoring.
- 2.93 A specializálódott pénzügyi vállalatok pénzügyi közvetítők, például:
 - a) kockázattitőke- és fejlesztőtőke-társaságok;
 - b) export-/importfinanszírozási társaságok; vagy

- c) pénzügyi közvetítők, amelyek kizárólag monetáris pénzügyi intézményektől gyűjtenek betéteket és/vagy nyújtanak számukra a betéteket lényegében helyettesítő eszközöket, illetve vesznek fel hitelt; ezen pénzügyi közvetítők közé tartoznak a monetáris pénzügyi intézmények közötti visszavásárlási megállapodásokhoz kapcsolódó gazdasági műveleteket lebonyolító központi elszámolóházak (CCP-k) is.
- 2.94 Az olyan vállalatközpontok, amelyek fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és/vagy kiegészítő pénzügyi tevékenységekkel foglalkozó leányvállalatokból álló csoportot felügyelnek és irányítanak, az S.126. alszektorba tartoznak.

Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek (S.126)

- 2.95 *Fogalm meghatározás:* a „kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek” alszektor (S.126) magában foglalja mindazokat a pénzügyi vállalatokat és kvázivállalatokat, amelyek maguk nem pénzügyi közvetítők, de fő tevékenységük pénzügyi közvetítéshez szorosan kapcsolódó tevékenység.
- 2.96 A következő pénzügyi vállalatok és kvázivállalatok tartoznak az S.126. alszektorba:
- a) biztosítási brókerek, értékmentési és kárügyintézők, biztosítási és nyugdíj szaktanácsadók stb.;
 - b) hitelügynökök, értékpapírbrókerek, befektetési tanácsadók stb.;
 - c) tőzsdére vitellel foglalkozó, értékpapírok kibocsátását szervező vállalatok;
 - d) váltók és hasonló pénzügyi eszközök forgatmányozással való fedezését fő tevékenységként végző vállalatok;
 - e) derivatív és fedezeti eszközökkel, például csereügylet, opciós és határidős tőzsdei ügyletekkel (kibocsátás nélkül) foglalkozó vállalatok;
 - f) a pénzpiacok infrastruktúráját biztosító vállalatok;
 - g) pénzügyi közvetítők és a pénzpiacok központi felügyeleti hatóságai, ha elkülönült gazdasági egységek;
 - h) nyugdíjpénztárak, kölcsönös befektetési alapok stb. kezelői;
 - i) értéktőzsdei és biztosítási tőzsdei szolgáltatásokat nyújtó vállalatok;
 - j) pénzügyi vállalatokat segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező non-profit intézmények (lásd a 2.46 pont d) alpontját);
 - k) pénzforgalmi intézmények (amelyek elősegítik a pénzforgalmat az eladó és a vevő között).
- 2.97 Az S.126. alszektorba tartoznak azok a vállalatközpontok is, amelyek valamennyi leányvállalata vagy azok többsége pénzügyi intézmény.

Captive finanszírozók és pénzkölcsönzők (S.127)

- 2.98 *Fogalm meghatározás:* a „captive finanszírozók és pénzkölcsönzők” alszektor (S.127) magában foglalja az összes olyan pénzügyi vállalatot és kvázivállalatot, amelyek nem foglalkoznak sem pénzügyi közvetítéssel, sem kiegészítő pénzügyi szolgáltatások nyújtásával, és amelyek eszközeinek vagy kötelezettségeinek nagy része nem képezi gazdasági műveletek tárgyát a nyílt piacokon.
- 2.99 Az alábbi pénzügyi vállalatok és kvázivállalatok tartoznak az S.127. alszektorba:
- a) jogi személyiséggel rendelkező egységek, például vagyongazdálkodók, ingatlankezelők, ügynökségi vállalkozások vagy fedővállalkozások;
 - b) holdingtársaságok, amelyeknek leányvállalatok egy csoportja felett ellenőrzést biztosító tulajdoni részesedés van a tulajdonukban, és amelyek fő tevékenysége az, hogy a tulajdonukban tartják a csoportot anélkül, hogy bármilyen további szolgáltatást nyújtanának azoknak a vállalkozásoknak, amelyek tőkéjét birtokolják, vagyis nem kezelnek vagy irányítanak más egységeket;
 - c) gazdasági egységnek minősülő különleges célú gazdasági egységek, amelyek a nyílt piacokon forrásokat gyűjtenek abból a célból, hogy azt az anyavállalatuk használja fel;

- d) olyan egységek, amelyek kizárólag saját forrásaik vagy egy támogató által biztosított források felhasználásával nyújtanak pénzügyi szolgáltatásokat az ügyfelek egy meghatározott körének, és vállalják az adós késedelmes fizetésének pénzügyi kockázatát. Ilyenek például a pénzkölcsönzők, az olyan vállalatok, amelyek egy támogatótól – például egy kormányzati egységtől vagy non-profit intézménytől – kapott összegből diákoknak vagy külkereskedelmi célokra nyújtanak hitelt, valamint a főként hitelnyújtással foglalkozó zálogházak;
- e) általában állami befektetési alapnak nevezett különleges célú kormányzati alapok, amennyiben pénzügyi vállalatnak minősülnek.

Biztosítók (S.128)

2.100 *Fogalom meghatározás:* a biztosítók alszektor (S.128) magában foglalja mindazokat a pénzügyi vállalatokat és kvázivállalatokat, amelyek fő tevékenysége a kockázatok megosztásának formájában megvalósuló pénzközvetítés, főként közvetlen biztosítás vagy viszontbiztosítás formájában (lásd a 2.59 pontot).

2.101 A biztosítók az alábbi szolgáltatásokat nyújtják:

- a) egyéni vagy csoportos élet- és nem-életbiztosítás;
- b) viszontbiztosítás más biztosítók részére.

2.102 A nem-életbiztosítók a következőkre nyújthatnak biztosítási szolgáltatásokat:

- a) tűz (például kereskedelmi és magántulajdon);
- b) felelősség (sérülés);
- c) gépjármű (sajáthibás kár és felelősségbiztosítás);
- d) tengeri, légi és szárazföldi közlekedési biztosítás (ideértve az energiaügyi kockázatokat is);
- e) baleset és egészség; vagy
- f) pénzügyi biztosítás (garancia vagy kezesség vállalása).

A pénzügyi biztosítók vagy hitelbiztosítók, amelyeket garanciabankoknak is neveznek, az értékpapírosítás és egyéb hiteltermékek támogatásához nyújtanak garanciát vagy vállalnak kezességet.

2.103 A biztosítók nagyrészt jogi személyiséggel rendelkező vagy kölcsönösségi alapon működő egységek. A jogi személyiséggel rendelkező egységek a részvényesek tulajdonában állnak, és sokukat tőzsdén is jegyzik. A kölcsönös befektetési alapok a tagjaik tulajdonában vannak, és a nyereségüket osztalékok vagy bónuszok útján juttatják vissza a „nyereségrészesedéssel összekapcsolt” biztosítással rendelkező vagy „rész vevő” szerződőknek. A „captive” biztosítók általában egy nem pénzügyi vállalat tulajdonában állnak, és leginkább a részvényesek kockázatait biztosítják.

2.1. szövegdoboz – Biztosítástípusok

Biztosítás típusa	Szektor/Alszektor	
Közvetlen biztosítás	Életbiztosítás A szerződő rendszeresen vagy egy összegben fizet egy adott biztosítónak, amiért cserébe a biztosító garantálja, hogy egy adott időpontban vagy annál korábban egy megállapodás szerinti összeget vagy járadékot biztosít a szerződő számára.	Biztosítók
	Nem-életbiztosítás A bal-esetekhez, betegséghez, tűzhez, hitelhez stb. hasonló kockázatokat fedező biztosítás.	Biztosítók
Viszont-biztosítás	Egy biztosító által a váratlanul nagy számú vagy különösen nagy összegű követelések elleni védelem céljából vásárolt biztosítás.	Biztosítók

Biztosítás típusa			Szektor/Alszektor
Társadalom-biztosítás	Társadalombiztosítás A kedvezményezetteket a kormányzat kötelezi arra, hogy biztosítsák magukat bizonyos szociális jellegű kockázatok ellen.	Társadalom-biztosítási nyugdíjak	Társadalombiztosítási alapok
		Egyéb társadalombiztosítás	
	A társadalombiztosításon kívüli, munkaviszonnal kapcsolatos társadalombiztosítás A munkáltató a foglalkoztatás feltételül szabhatja, hogy a munkavállalók biztosítsák magukat bizonyos szociális jellegű kockázatok ellen.	Munkavi-szonyhoz kapcsolódó nyugdíjak	A munkáltató, a biztosítók, a nyugdíjpénztár vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények
		Munkavi-szonyhoz kapcsolódó egyéb társadalom-biztosítás	

2.104 Az S.128. alszektor nem tartalmazza a következőket:

- a) azok a gazdasági egységek, amelyek megfelelnek a 2.117. pontban felsorolt mindkét kritériumnak. Ezek az S.1314. alszektorba tartoznak;
- b) azok a vállalatközpontok, amelyek egy túlnyomórészt biztosítókból álló csoportot felügyelnek és irányítanak, de amelyek maguk nem minősülnek biztosítóknak. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.
- c) biztosítókat segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.

Nyugdíjpénztárak (S.129)

2.105 *Fogalom meghatározás:* a nyugdíjpénztárak alszektor (S.129) magában foglalja mindazokat a pénzügyi vállalatokat és kvázivállalatokat, amelyek fő tevékenysége a biztosított személyek társadalmi kockázatainak és szükségleteinek megosztása (társadalombiztosítás) keretében megvalósuló pénzügyi közvetítés. A nyugdíjpénztárak mint társadalombiztosítási rendszerek nyugdíjvédelmet, valamint gyakran haláleseti és fogyatékosági juttatásokat is biztosítanak.

2.106 Az S.129. alszektor csak azokat a társadalombiztosítási nyugdíjpénztárakat foglalja magában, amelyek az őket létrehozó egységektől elkülönülő gazdasági egységek. Az ilyen autonóm pénztárak döntéshozatali önállósággal rendelkeznek és a számlák teljes sorozatát vezetik. A nem autonóm nyugdíjpénztárak nem gazdasági egységek, az őket létrehozó gazdasági egység részét képezik.

2.107 A nyugdíjpénztári rendszerek résztvevői például egy vállalkozás vagy vállalkozáscsoport munkavállalói, egy szakágazat vagy egy ágazat munkavállalói, vagy azonos foglalkozású személyek. A biztosítási szerződésben foglalt juttatások lehetnek:

- a) a biztosított halála után az özvegy és a gyermekek részére kifizetett juttatások;
- b) a nyugdíjazást követően fizetett juttatások; vagy
- c) a biztosított fogyatékosá válását követően fizetett juttatások.

2.108 Néhány országban az említett kockázatokra az életbiztosítással foglalkozó biztosítók és a nyugdíjpénztárak egyaránt köthetnek biztosítást. Más országokban a felsorolt kockázati kategóriák némelyikére csak életbiztosítással foglalkozó biztosítónál lehet biztosítást kötni. Az életbiztosítókkal ellentétben a nyugdíjpénztárak működését a törvény a munkavállalók és önálló vállalkozók meghatározott csoportjaira korlátozza.

2.109 Nyugdíjpénztári rendszert szervezhetnek a munkáltatók vagy a kormányzat, de szervezhetik biztosítók is a munkavállalók nevében. Lehetőség van különálló gazdasági egységeket létrehozni a nyugdíjak fedezetére szolgáló eszközök kezelésére és a nyugdíjak folyósítására.

2.110 Az S.129. alszektor nem tartalmazza a következőket:

- a) azok a gazdasági egységek, amelyek megfelelnek a 2.117. pontban felsorolt mindkét kritériumnak. Ezek az S.1314. alszektorba tartoznak;

b) azok a vállalatközpontok, amelyek egy túlnyomórészt nyugdíjpénztárakból álló csoportot felügyelnek és irányítanak, de maguk nem minősülnek nyugdíjalapnak. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.

c) a nyugdíjpénztárakat segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező non-profit intézmények. Ezek az S.126. alszektorba tartoznak.

Kormányzat (S.13)

2.111 *Fogalom meghatározás:* a kormányzati szektor (S.13) magában foglalja mindazokat a gazdasági egységeket, amelyek nem piaci termelők, kibocsátásuk egyéni vagy közösségi fogyasztásra szolgál, és amelyek finanszírozása a többi szektorhoz tartozó egységek által teljesített kötelező hozzájárulással történik, valamint mindazokat a gazdasági egységeket, amelyek fő tevékenysége a nemzeti jövedelem és vagyon újraelosztása.

2.112 Az S.13. szektorba például a következő gazdasági egységek tartoznak:

a) kormányzati egységek, amelyek jogi eljárás útján jöttek létre abból a célból, hogy hatósági jogkörrel rendelkezzenek a gazdasági terület többi egysége felett, és amelyek bizonyos, elsősorban a közösség érdekeit szolgáló nem piaci javakat és szolgáltatásokat biztosító tevékenységek egy csoportját látják el és finanszírozzák;

b) kormányzati egységként működő vállalat vagy kvázivállalat, amennyiben a kibocsátása főként nem piaci, és egy kormányzati egység irányítása alatt áll;

c) olyan nonprofit intézmények, amelyek önálló jogi személyiséggel rendelkeznek, nem piaci termelők, és a kormányzat irányítása alatt állnak;

d) autonóm nyugdíjpénztárak, amennyiben a hozzájárulás jogi kötelezettség, és amennyiben a járulékok és juttatások befizetését/kifizetését és jóváhagyását illetően a kormányzat kezeli az alapokat.

2.113 A kormányzat szektor négy alszektorból áll:

a) Központi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1311);

b) Tartományi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1312);

c) Helyi önkormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1313);

d) társadalombiztosítási alapok (S.1314).

Központi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1311)

2.114 *Fogalom meghatározás:* ez az alszektor magában foglalja az állam összes közigazgatási egységét és az olyan központi kormányzati szerveket, amelyek illetékessége általánosságban kiterjed az ország egész gazdasági területére. A társadalombiztosítási alapokat kezelő szervek nem tartoznak ebbe az alszektorba.

Az S.1311. alszektorba tartoznak azok a nonprofit intézmények is, amelyek a központi kormányzat irányítása alatt állnak, és amelyek illetékessége az ország egész gazdasági területére kiterjed.

Az olyan piacszabályozási szervezetek, amelyek kizárólag vagy főként támogatások elosztói, az S.1311. alszektorba tartoznak. Az olyan szervezetek, amelyek feladata kizárólag vagy főként mezőgazdasági vagy élelmiszeripari termékek vásárlása, tartása és eladása, az S.11. szektorba tartoznak.

Tartományi kormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1312)

2.115 *Fogalom meghatározás:* ez az alszektor azokat a közigazgatási szervezeteket foglalja magában, amelyek elkülönült gazdasági egységek, és a társadalombiztosítási alapok kezelését kivéve, bizonyos kormányzati funkciókat gyakorolnak a központi kormányzati szint alatt és a helyi önkormányzati szint felett.

Az S.1312. alszektorba tartoznak azok a nonprofit intézmények is, amelyek a tartományi kormányzat irányítása alatt állnak, és amelyek tevékenysége a tartomány gazdasági területére korlátozódik.

Helyi önkormányzat (a társadalombiztosítási alapok kivételével) (S.1313)

2.116 *Fogalom meghatározás:* ez az alszektor olyan közigazgatási egységeket foglal magában, amelyek hatásköre kizárólag az ország gazdasági területének helyi részére terjed ki, a társadalombiztosítási alapokat kezelő szervek helyi képviselői kivételével.

Az S.1313. alszektorba tartoznak azok a nonprofit intézmények is, amelyek a helyi önkormányzat irányítása alatt állnak, és amelyek tevékenysége a helyi önkormányzat gazdasági területére korlátozódik.

Társadalombiztosítási alapok (S.1314)

2.117 *Fogalom meghatározás:* a „társadalombiztosítási alapok” alszektor azokat a központi, tartományi és helyi gazdasági egységeket foglalja magában, amelyek fő tevékenysége a társadalmi juttatások biztosítása, és megfelelnek a következő két feltételnek:

- a) törvény vagy más szabályozás erejénél fogva a lakosság bizonyos csoportjai kötelesek a rendszerben részt venni, vagy abba járulékot fizetni; valamint
- b) a társadalombiztosítási járulékok és juttatások megállapítása vagy jóváhagyása a kormányzat felelősségi körébe tartozik, függetlenül felügyeleti szervként vagy munkáltatóként betöltött szerepétől.

Általában nincs közvetlen kapcsolat az egyén kockázatoknak való kitettsége és az általa fizetett társadalombiztosítási járulék összege között.

Háztartások (S.14)

2.118 *Fogalom meghatározás:* a „háztartások” szektor (S.14) az egyéneket és az egyének csoportjait foglalja magában, egyrészt mint fogyasztókat, másrészt mint olyan vállalkozókat, akik piacra szánt javakat állítanak elő és pénzügyi vagy nem pénzügyi szolgáltatásokat nyújtanak (azaz piaci termelők), feltéve hogy a javak és szolgáltatások előállítását nem kvázivállalatként kezelt elkülönült gazdasági egységek keretében végzik. A szektorba tartoznak azok az egyének vagy csoportok is, akik kizárólag saját végső felhasználásra állítanak elő javakat vagy nem pénzügyi szolgáltatásokat.

A háztartások – mint fogyasztók – olyan egyazon lakhelyen élő személyek kis csoportjaként határozhatók meg, akik jövedelmüket és vagyonukat megosztják egymással, és bizonyos típusú – elsősorban a lakhatás és az ételmezés körébe tartozó – javakat és szolgáltatásokat közösen fogyasztanak.

A háztartások fő forrásai a következők:

- a) munkavállalói jövedelem;
- b) tulajdonból származó jövedelem;
- c) egyéb szektorokból érkező transzferek;
- d) piaci termékek eladásából származó bevételek; valamint
- e) a saját végső fogyasztásra szánt termékek kibocsátásából származó imputált bevételek.

2.119 A „háztartások” szektorba tartoznak a következők:

- a) azok az egyének vagy az egyének azon csoportjai, akiknek fő funkciója a fogyasztás;
- b) azok a tartósan intézetben élő személyek, akik gazdasági ügyekben kevés vagy semmilyen intézkedési vagy döntéshozatali önállósággal nem rendelkeznek (például kolostorokban élő egyházi rendek tagjai, hosszú ideig kórházban ápoltságban, hosszú idejű börtönbüntetésre ítélt rabok, tartósan nyugdíjasotthonokban élő idősek). Az ilyen személyek külön gazdasági egységként, különálló háztartásként kezelendők;
- c) azok az egyének vagy az egyének azon csoportjai, akiknek fő funkciója a fogyasztás, valamint emellett – kizárólag saját végső felhasználási célra – javak előállítása és nem pénzügyi szolgáltatások nyújtása; a rendszer a saját végső felhasználásra előállított szolgáltatásoknak csak két kategóriáját foglalja magában: a saját lakás-szolgáltatást és a fizetett alkalmazottak által nyújtott háztartási szolgáltatásokat;
- d) azok a jogi személyiséggel nem rendelkező egyéni vállalkozások és társas vállalkozások, amelyek piaci termelők, és nem kvázivállalatokként kezelendők; valamint

e) azok a háztartásokat segítő nonprofit intézmények, amelyek nem rendelkeznek önálló jogi személyiséggel, vagy amelyek bár rendelkeznek önálló jogi személyiséggel, jelentőségük azonban csekély.

2.120 Az ESA 2010-ben a „háztartások” szektor az alábbi alszektorokból áll:

a) munkáltatók (S.141) és munkavállaló nélküli önálló vállalkozók (S.142);

b) munkavállalók (S.143);

c) tulajdonból származó jövedelemben részesülő háztartások (S.1441);

d) nyugdíjasok (S.1442);

e) egyéb transzferjövedelemben részesülő háztartások (S.1443).

2.121 A háztartásokat a háztartás mint egységes egész legnagyobb jövedelmének kategóriája alapján (munkáltató jövedelem, munkavállalói jövedelem stb.) kell alszektorokba sorolni. Ha ugyanaz a háztartás egy adott kategóriában több forrásból is részesül jövedelemben, a besorolás alapja az, hogy az egyes kategóriák mekkora részt képviselnek a háztartási jövedelem egészéből.

Munkáltatók és munkavállaló nélküli önálló vállalkozók (S.141 és S.142)

2.122 *Fogalom meghatározás:* a „munkáltatók és munkavállaló nélküli önálló vállalkozók” alszektort a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél a háztartás egészének a legnagyobb jövedelemforrása az a (vegyes) jövedelem (B.3), amelyet a háztartás tagjai a tulajdonukban lévő, jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások keretében, piacra szánt javak és szolgáltatások előállításaként, fizetett munkavállalókkal vagy azok nélkül termelnek a maguk számára, még akkor is, ha ez a jövedelem nem haladja meg a háztartás összjövedelmének a felét.

Munkavállalók (S.143)

2.123 *Fogalom meghatározás:* a „munkavállalók” alszektort a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél a munkavállalói jövedelem (D.1) a legnagyobb jövedelemforrás a háztartás egésze számára.

Tulajdonból származó jövedelemben részesülő háztartások (S.1441)

2.124 *Fogalom meghatározás:* a „tulajdonból származó jövedelemben részesülő háztartások” alszektort a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél a tulajdonból származó jövedelem (D.4) jelenti a legnagyobb jövedelemforrást a háztartás egésze számára.

Nyugdíjasok (S.1442)

2.125 *Fogalom meghatározás:* a „nyugdíjasok” alszektort a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél a nyugdíjából származó jövedelem a legnagyobb jövedelemforrás a háztartás egésze számára.

A nyugdíjas háztartások olyan háztartások, amelyek jövedelmének fő forrása az öregségi vagy egyéb nyugdíjkból áll, beleértve a korábbi munkáltatóktól kapott nyugdíjakat is.

Egyéb transzferjövedelemben részesülő háztartások (S.1443)

2.126 *Fogalom meghatározás:* az „egyéb transzferjövedelemben részesülő háztartások” alszektort a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél az egyéb folyó transzferekből származó jövedelem a legnagyobb jövedelemforrás a háztartás egésze számára.

Egyéb folyó transzfernek nevezzük a tulajdonból származó jövedelmen, nyugdíjon és a tartósan intézetekben élő személyek jövedelmén kívüli összes folyó transzferet.

2.127 Ha a szektorba sorolás céljára nem áll rendelkezésre információ a háztartás teljes jövedelmének jövedelemforrás szerinti összetételére vonatkozóan, akkor a besoroláshoz a referenciaszemély jövedelmét kell felhasználni. A háztartás referenciaszemélye a legnagyobb jövedelemmel rendelkező személy. Ha ez utóbbi információ sem áll rendelkezésre, a háztartások alszektorba sorolásához annak a személynek a jövedelmét kell felhasználni, aki azt állítja magáról, hogy ő a referenciaszemély.

2.128 A háztartások alszektorba sorolásához fel lehet használni egyéb kritériumokat is, például a háztartások mint vállalkozások tevékenység szerinti besorolását: mezőgazdasággal foglalkozó háztartások és nem mezőgazdasággal foglalkozó háztartások.

Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)

- 2.129 *Fogalom meghatározás:* a „háztartásokat segítő nonprofit intézmények” szektort (S.15) olyan nonprofit intézmények alkotják, amelyek önálló jogi személyiséggel rendelkeznek, háztartásokat segítő tevékenységet folytatnak, és nem piaci magántermelők. Fő bevételi forrásuk a háztartásoktól mint fogyasztóktól származó önkéntes pénzbeli és természetbeni hozzájárulások, a kormányzati kifizetések és a tulajdonból származó jövedelem.
- 2.130 Ha ezek az intézmények nem túl jelentősek, akkor nem ebbe a szektorba, hanem a „háztartások” szektorba (S.14) tartoznak, mivel gazdasági műveleteik nem különböztethetők meg az ezen utóbbi szektorba tartozó egységek gazdasági műveleteitől. Azok a nem piaci, háztartásokat segítő nonprofit intézmények, amelyek kormányzati irányítás alatt állnak, a kormányzati szektorba (S.13.) tartoznak.

A „háztartásokat segítő nonprofit intézmények” szektor a háztartások számára nem piaci javakat és szolgáltatásokat nyújtó, háztartásokat szolgáló nonprofit intézmények alábbi főbb típusait tartalmazza:

- a) szakszervezetek, szakmai vagy tudományos társaságok, fogyasztói érdekvédelmi szervezetek, politikai pártok, egyházak vagy vallási közösségek (ideértve az állam által finanszírozott, de nem az állam által irányított szervezeteket is), valamint szociális, kulturális, szabadidős és sportklubok; továbbá
- b) jótékonyági és segélyszervezetek, amelyeket egyéb gazdasági egységek pénzbeli vagy természetbeni önkéntes transferei finanszíroznak.

Az S.15. szektor magában foglalja a nem rezidens egységeket segítő jótékonyági és segélyszervezeteket, de nem részei azok az intézmények, amelyekben a tagsági viszony feljogosít a javak és szolgáltatások egy előre meghatározott körének igénybevételére.

Külföld (S.2)

- 2.131 *Fogalom meghatározás:* a „külföld” szektor (S.2) az egységek olyan csoportja, amely nem jellemezhető egységesen funkciói és forrásai alapján. Mindazokat a nem rezidens egységeket tartalmazza, amelyek gazdasági műveleteket folytatnak, vagy egyéb gazdasági kapcsolatban állnak rezidens gazdasági egységekkel. Számlái általános áttekintést nyújtanak a teljes gazdaságot a külfölddel összekötő gazdasági kapcsolatokról. Ide tartoznak az Unió intézményei és a nemzetközi szervezetek is.
- 2.132 A külföld nem minősül szektornak abban a tekintetben, hogy rá vonatkozóan nem kell a számlák teljes sorozatát vezetni, de célszerű szektorként kezelni. A szektorok a teljes gazdaság részre bontásával kerülnek kialakításra abból a célból, hogy a rezidens gazdasági egységek gazdasági magatartás, célkitűzések és funkciók tekintetében hasonló, homogénebb csoportjai jöjjenek létre. Nem ez a helyzet a külföld szektornál: ebben a szektorban kell elszámolni a nem pénzügyi és pénzügyi vállalatok, nonprofit intézmények, háztartások és a kormányzat nem rezidens gazdasági egységekkel végrehajtott gazdasági műveleteit és a köztük lezajló folyamatokat, valamint a rezidensek és nem rezidensek egyéb gazdasági kapcsolatait, például a rezidenseknek a nem rezidensekkel szembeni követeléseit.
- 2.133 A külföldre vonatkozó számlák csak a rezidens gazdasági egységek és a nem rezidens egységek közötti gazdasági műveleteket tartalmazzák, az alábbiak kivételével:
- a) a „külföld” számlák a rezidens egységek által az importált termékek szállításával (az exportáló ország határáig) nyújtott szolgáltatásokat a FOB-paritáson mért import részeként tüntetik fel annak ellenére, hogy azokat rezidens egységek nyújtották;
 - b) a hazai gazdaság különböző szektoraiba tartozó rezidensek közötti, külföldi eszközöket érintő gazdasági műveleteket a külföldre vonatkozó részletes pénzügyi számlák tartalmazzák. Ezek a gazdasági műveletek nincsenek hatással az országnak a külfölddel szemben fennálló pénzügyi pozíciójára, de hatást gyakorolnak az egyes szektoroknak a külfölddel szemben fennálló pénzügyi kapcsolataira;
 - c) az országnak a különböző földrajzi zónákhoz tartozó nem rezidensek közötti kötelezettségekkel kapcsolatos gazdasági műveleteit a külföldnek a számlák földrajzi területek szerint részletezett alszámlái tartalmazzák. Bár ezek a gazdasági műveletek nincsenek hatással az országnak a külfölddel szemben fennálló összesített kötelezettségére, hatást gyakorolnak a világ különböző részeivel szembeni kötelezettségekre.
- 2.134 A külföld szektor (S.2) a következő részekből áll:

- a) az Európai Unió tagállamai, valamint intézményei és szervei (S.21):

1. az Európai Unió tagállamai (S.211);

2. az Európai Unió intézményei és szervei (S.212);

b) nem uniós tagországok és az Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek (S.22)

A termelőegységek szektorok szerinti besorolásának alkalmazása a legfontosabb, általánosan elterjedt jogi tulajdonformákra

- 2.135 Az alábbi áttekintés és a 2.31–2.44 pont összefoglalja azokat az alapelveket, amelyek meghatározzák a termelők szektorok szerinti osztályozását, követve az intézmények főbb típusaira alkalmazott egységes meghatározásokat.
- 2.136 A piaci termelő magán- és közösségi vállalatok besorolása a következő:
- a) a fő tevékenységként javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállításával foglalkozók az S.11. szektorba (nem pénzügyi vállalatok) tartoznak;
 - b) a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozók az S.12. szektorba (pénzügyi vállalatok) tartoznak.
- 2.137 A piaci termelő, önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetek és társas vállalkozások besorolása a következő:
- a) a fő tevékenységként javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállításával foglalkozók az S.11. szektorba (nem pénzügyi vállalatok) tartoznak;
 - b) a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozók az S.12. szektorba (pénzügyi vállalatok) tartoznak.
- 2.138 A külön jogszabály szerint önálló jogi személyiséggel rendelkező közösségi piaci termelők osztályozása a következő:
- a) a fő tevékenységként javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállításával foglalkozók az S.11. szektorba (nem pénzügyi vállalatok) tartoznak;
 - b) a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozók az S.12. szektorba (pénzügyi vállalatok) tartoznak.
- 2.139 Az önálló jogi személyiséggel nem rendelkező közösségi piaci termelők besorolása a következő:
- a) ha kvázivállalatok:
 - 1. a fő tevékenységként javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállításával foglalkozók az S.11. szektorba (nem pénzügyi vállalatok) tartoznak;
 - 2. a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és pénzügyi kiegészítő szolgáltatásokkal foglalkozók az S.12. szektorba (pénzügyi vállalatok) tartoznak.
 - b) ha nem kvázivállalatok: az S.13. szektorba (kormányzat) tartoznak, mivel ezek az egységek az őket irányító egységek szerves részét képezik.
- 2.140 A önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények (egyesületek és alapítványok) besorolása a következő:
- a) a piaci termelők és fő tevékenységként javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítását végzők az S.11. szektorba (nem pénzügyi vállalatok) tartoznak;
 - b) a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozók az S.12. szektorba (pénzügyi vállalatok) tartoznak;
 - c) a nem piaci termelők:
 - 1. az S.13. szektorba (kormányzat) tartoznak, amennyiben kormányzat által irányított közösségi célú termelők;

2. az S.15. szektorba (háztartásokat segítő nonprofit intézmények) tartoznak, amennyiben magántermelők.

2.141 Piaci termelést végző önálló jogi személyiséggel nem rendelkező egyéni vállalkozások és társas vállalkozások besorolása a következő:

a) ha kvázivállalatok:

1. a fő tevékenységként javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállításával foglalkozók az S.11. szektorba (nem pénzügyi vállalatok) tartoznak;

2. a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és pénzügyi kiegészítő szolgáltatásokkal foglalkozók az S.12. szektorba (pénzügyi vállalatok) tartoznak.

b) ha nem kvázivállalatok, az S.14. szektorba (háztartások) tartoznak.

2.142 A vállalatközpontok besorolása a következő:

a) S.11. (nem pénzügyi vállalatok) szektor, ha a piaci termelők közül álló teljes vállalatcsoport tevékenységének túlnyomó része javak és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása (lásd a 2.46 pont e) alpontját);

b) S.12. (pénzügyi vállalatok) szektor, ha a piaci termelők közül álló vállalatcsoport egész tevékenységének túlnyomó része pénzügyi közvetítés (lásd a 2.65. pont e) alpontját).

Az olyan holdingtársaságokat, amelyek leányvállalatok egy csoportjának eszközeit birtokolják, mindig pénzügyi vállalatként kell kezelni. A holdingtársaságoknak tulajdonában vannak az adott vállalatcsoport eszközei, de nem folytatnak semmilyen, a csoportot érintő irányítási tevékenységet.

2.143 A 2.5. táblázat sematikus formában mutatja be a fentiekben felsorolt eseteket.

2.5. táblázat – A termelőegységek szektorok szerinti besorolásának alkalmazása a legfontosabb, általánosan elterjedt gazdálkodási formákra

A termelő típusa Szokásos gazdálkodási forma leírása		Piaci termelők (javak és nem pénzügyi szolgáltatások)	Piaci termelők (pénzügyi közvetítés)	Nem piaci termelők	
				közösségi célú termelők	magán-termelők
Magán és közösségi vállalatok		S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok		
Önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezetek és társas vállalkozások		S.11. Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok		
Külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel felruházott közösségi célú termelők		S.11. Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok		
Önálló jogi személyiséggel nem rendelkező közösségi célú termelők	A kvázivállalatok jellemzőivel rendelkezők	S.11. Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok		
	Egyéb			S.13 Kormányzat	
Önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények		S.11. Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Kormányzat	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények

A termelő típusa Szokásos gazdálkodási forma leírása		Piaci termelők (javak és nem pénzügyi szolgáltatások)	Piaci termelők (pénzügyi közvetítés)	Nem piaci termelők	
				közösségi célú termelők	magán-termelők
Önálló jogi személyiséggel nem rendelkező társas vállalko- zások	A kvázivállalatok jellemzőivel rendelkezők	S.11. Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok		
	Egyéb	S.14 Háztartások	S.14 Háztartások		
Egyéni vállalkozások	Javak és nem pénzügyi szolgáltatások	S.11. Nem pénzügyi vállalatok			
	Pénzügyi szolgáltatások		S.12 Pénzügyi vállalatok		

A SZAKOSODOTT TELEPHELYEK ÉS AZ ÁGAZATOK

2.144 A javakat és szolgáltatásokat előállító gazdasági egységek többsége egyidejűleg több tevékenységgel foglalkozik. A fő tevékenységen kívül végezhetnek néhány másodlagos és kiegészítő tevékenységet is.

2.145 Tevékenységről beszélünk, ha adott erőforrások – például a berendezések, a munka(erő), a gyártási módszerek, az információs hálózatok vagy a termékek – együttes felhasználása meghatározott javak és szolgáltatások létrehozását eredményezi. Egy tevékenységet az input termékek, a termelési folyamat és a termékkibocsátás jellemez.

A tevékenységek a NACE Rev. 2. osztályozás különböző szintjei alapján határozhatóak meg.

2.146 Ha egy egység egynél több tevékenységet végez, a kiegészítő tevékenységeken kívüli összes tevékenységet (lásd a 3. fejezet 3.12. pontját) a bruttó hozzáadott érték alapján kell rangsorolni. Az ilyen módon megállapított legnagyobb bruttó hozzáadott érték alapján azután különbséget lehet tenni fő tevékenység és másodlagos tevékenységek között.

2.147 A termelési folyamatban, valamint a javak és szolgáltatások felhasználásában végbemenő folyamatok elemzéséhez oly módon kell megválasztani az egységeket, hogy világossá váljanak a műszaki-gazdasági jellegű kapcsolatok. Ez a követelmény azt jelenti, hogy a gazdasági egységeket kisebb és homogénebb egységekre kell felosztani a termelés jellege alapján. Ennek a követelménynek tesz eleget a szakosodott telephely gyakorlati szempontok figyelembevételével megalkotott fogalma is.

A szakosodott telephely

2.148 *Fogalom meghatározás:* a szakosodott telephely a szakosodott egységnek az a része, amely egy telephelynek feleltethető meg. A szakosodott telephelyet az SNA 2008 és az ISIC Rev. 4. létesítménynek nevezi. A szakosodott egység egy adott, termelői minőségében vizsgált gazdasági egység mindazon részeit tömöríti, amelyek egy bizonyos tevékenység ellátásához járulnak hozzá a NACE Rev. 2. osztályozás szakágazati (négy számjegyű) szintjén, és a gazdasági egység egy vagy több operatív szervezeti alegységének felelnek meg. A gazdasági egység információs rendszerének alkalmasnak kell lennie arra, hogy minden egyes szakosodott telephelyre vonatkozóan feltüntesse és kiszámítsa legalább a termelés, a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelmek, a működési eredmény és a bruttó állóeszköz-felhalmozás értékét.

A telephely földrajzilag meghatározott területen elhelyezkedő, javakat vagy szolgáltatásokat előállító gazdasági egység, vagy annak egy része.

A szakosodott telephely adott esetben egybeeshet egy teljes (termelői minőségében figyelembe vett) gazdasági egységgel, de soha nem tartozhat két különböző gazdasági egységhez.

2.149 Ha egy, javakat vagy szolgáltatásokat előállító gazdasági egység fő tevékenysége mellett egy vagy több másodlagos tevékenységet is végez, akkor azokkal azonos számú szakosodott egységekre kell felosztani, és a másodlagos tevékenységeket a fő tevékenységtől eltérő tevékenységi kód alá kell besorolni. A kiegészítő tevékenységek nem különülnek el a fő vagy a másodlagos tevékenységektől. A szakosodott egységek a hozzájuk kapcsolódó másodlagos tevékenységek keretében olyan termékeket is előállíthatnak, amelyek nem tartoznak annak a tevékenységnek a homogén csoportjába, amely alá be vannak sorolva, de amelyeket a rendelkezésre álló elszámolási adatok alapján nem lehet elkülöníteni a szakosodott egység tevékenységétől. Ez azt jelenti, hogy egy szakosodott egység egy vagy több másodlagos tevékenységet is végezhet.

Ágazatok

2.150 *Fogalommeghatározás:* az ágazat az azonos vagy hasonló tevékenységgel foglalkozó szakosodott telephelyeket foglalja magában. A legrészletesebb osztályozási szinten egy-egy szakágazat mindazon szakosodott telephelyekből áll, amelyek a NACE Rev. 2. osztályozás egy adott (négy számjegyű) szakágazata alá tartoznak, azaz amelyek a NACE Rev. 2. osztályozás szerinti azonos tevékenységet végeznek.

Az ágazatok magukban foglalják mind a piaci, mind a nem piaci javakat és szolgáltatásokat előállító szakosodott telephelyeket. Egy-egy ágazat a fogalommeghatározás szerint az azonos típusú termelőtevékenységgel foglalkozó szakosodott telephelyeket foglalja magában, függetlenül attól, hogy az ezeket a tevékenységeket végző gazdasági egységek piaci vagy nem piaci kibocsátást állítanak-e elő.

2.151 Az ágazatok három kategóriába sorolhatók:

- a) azok az ágazatok, amelyek piaci javakat és szolgáltatásokat (piaci ágazatok) és saját végső felhasználásra szánt javakat és szolgáltatásokat állítanak elő. a saját végső felhasználásra szánt szolgáltatások a saját lakásszolgáltatás és a fizetett alkalmazottak által nyújtott háztartási szolgáltatások;
- b) a nem piaci javakat és szolgáltatásokat előállító kormányzati ágazatok: a kormányzat nem piaci ágazatai;
- c) háztartásokat segítő nem piaci javakat és szolgáltatásokat előállító nonprofit intézményi ágazatok: háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem piaci ágazatai.

Az ágazatok osztályozása

2.152 A szakosodott telephelyek ágazati osztályozásához a NACE Rev. 2. osztályozási rendszert kell használni.

A HOMOGÉN SZAKOSODOTT EGYSÉGEK ÉS A HOMOGÉN ÁGAZATOK

2.153 A termelési folyamat elemzéséhez legmegfelelőbb egység a homogén szakosodott egység. Az ilyen egység egyedi tevékenységet végez, amelyet a felhasznált erőforrások, a termelési folyamat és a kibocsátás határoz meg.

A homogén szakosodott egység

2.154 *Fogalommeghatározás:* a homogén szakosodott egység olyan egyedi tevékenységet végez, amelyet a felhasznált erőforrások, a termelési folyamat és a kibocsátás határoz meg. A felhasznált és kibocsátott termékeket a fizikai jellemzőik, a feldolgozottságuk foka és az alkalmazott termelési technológia különbözteti meg más termékektől. Termékosztályozással azonosíthatóak (Tevékenységenkénti statisztikai termékosztályozás – CPA). A CPA olyan termékosztályozási rendszer, amelynek elemei az ágazati eredet szempontjából kerültek rendszerezésre, az ágazati eredet osztályozását pedig a NACE Rev. 2. osztályozási rendszer határozza meg.

A homogén ágazat

2.155 *Fogalommeghatározás:* a homogén ágazatot a homogén szakosodott egységek alkotják. Azt, hogy mely tevékenységek tartoznak egy adott homogén ágazatba, termékosztályozás alapján kell meghatározni. A homogén ágazat azokat és csak azokat a javakat vagy szolgáltatásokat állítja elő, amelyeket a termékosztályozás azonos csoportba sorol.

2.156 A homogén ágazatok a gazdasági elemzés céljára létrehozott egységek. A homogén szakosodott egységeket rendszerint nem lehet közvetlenül megfigyelni; az egységektől gyűjtött, statisztikai felmérésekben használt adatokat át kell rendezni ahhoz, hogy homogén ágazatok jöjjenek létre.

3. FEJEZET

TERMÉKEKKEL ÉS NEM TERMELT ESZKÖZÖKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK

TERMÉKEKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK ÁLTALÁBAN

3.01 *Fogalommeghatározás:* termék minden olyan jószág és szolgáltatás, amely a termelésnek minősülő tevékenység keretén belül jön létre. A termelést a 3.07 pont definiálja.

3.02 Az ESA a termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek alábbi fő kategóriáit különbözteti meg:

Gazdasági műveletek kategóriái	Kód
Kibocsátás	P.1
Folyó termelőfelhasználás	P.2
a végső fogyasztási kiadás	P.3
Tényleges végső fogyasztás	P.4
Bruttó felhalmozás	P.5
Javak és szolgáltatások exportja	P.6
Javak és szolgáltatások importja	P.7

3.03 A termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a „javak és szolgáltatások” számlán a kibocsátás és az import forrásként van elszámolva, a termékekkel kapcsolatos többi gazdasági művelet pedig felhasználásként;
- a termelési számlán a kibocsátás forrásként, a folyó termelőfelhasználás pedig felhasználásként van elszámolva; a bruttó hozzáadott érték ennek a két, termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletnek az egyenlegező tétele;
- a „rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számlán a végső fogyasztási kiadás felhasználásként van elszámolva;
- a „korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számlán a tényleges végső fogyasztás felhasználásként van elszámolva;
- a tőkeszámlán a bruttó felhalmozás felhasználásként (a nem pénzügyi eszközök változásaként) van elszámolva;
- a javak és szolgáltatások „külföld” számláján a javak és szolgáltatások importja forrásként, a javak és szolgáltatások exportja pedig felhasználásként van elszámolva.

A számlákon több jelentős egyenlegező tétel – például a hozzáadott érték, a bruttó hazai termék (GDP), a nemzeti jövedelem és a rendelkezésre álló jövedelem – meghatározása termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek alapján történik. A termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek definíciója ezért ezeket az egyenlegező tételeket is meghatározza.

3.04 A forrás táblában (lásd az 1.136 pontot) a kibocsátás és az import forrásként van elszámolva. A felhasználás táblában felhasználásként van elszámolva a folyó termelőfelhasználás, a bruttó felhalmozás, a végső fogyasztási kiadás és az export. A szimmetrikus input-output táblában a kibocsátás és az import mint forrás, a termékekkel kapcsolatos egyéb gazdasági műveletek mint felhasználás vannak elszámolva.

3.05 A termékek forrásai alapján (lásd: 3.44. pont), a termékek felhasználásai pedig piaci beszerzési áron (lásd: 3.06. pont) vannak értékelve. Egyes forrás- és felhasználás-típusok (pl. javak importja és exportja) esetében specifikusabb értékelési elveket kell alkalmazni.

3.06 *Fogalommeghatározás:*

A piaci beszerzési ár az az ár, amelyet a vevő fizet a termékért. A piaci beszerzési ár magában foglalja a következőket:

- a termékadók és terméktámogatások egyenlegét (a levonható adókat, például a termékek hozzáadottérték-adóját nem számítva);
- azok a szállítási díjak, amelyeket a vevő külön fizet azért, hogy a kívánt időben és helyen legyen a termék;

- c) a nagy tételben történő vagy szezonon kívüli vásárlás miatti kedvezmények levonása a szokványos árakból vagy díjakból.

A piaci beszerzési ár nem tartalmazza a következőket:

- a) hitel-megállapodás alapján pótlólagosan felmerülő kamat vagy szolgáltatási díjak;
- b) késedelmes fizetés miatt felmerülő külön költségek, ha a késedelmes fizetés azt jelenti, hogy a fizetésre nem a vásárláskor megállapított időszakon belül kerül sor.

Ha a felhasználás ideje nem esik egybe a vásárlás idejével, az idő múlásának következtében bekövetkezett árváltozások figyelembevétele érdekében korrekciókra kerül sor (a készletek árváltozásával szimmetrikus módon). Ezek a módosítások akkor fontosak, ha az adott termékek árai az év során jelentősen változnak.

TERMELÉS ÉS KIBOCSÁTÁS

- 3.07 *Fogalom meghatározás:* A termelés egy gazdasági egység ellenőrzése, felelőssége és irányítása alatt végzett tevékenység, amelynek során a gazdasági egység munkát, tőkét, valamint javakat és szolgáltatásokat használ fel javakból és/vagy szolgáltatásokból álló kibocsátás előállításához.

A termelés nem terjed ki az emberi beavatkozás és irányítás nélküli természetes folyamatokra, mint például a halállomány természetes növekedése a nemzetközi vizekben, a haltenyésztés azonban beletartozik a termelésbe.

- 3.08 A termelés magában foglalja a következőket:

- a) mindazon egyéni és közösségi felhasználási célú javak és szolgáltatások előállítása, amelyeket megtermelőiktől eltérő egységeknek nyújtanak.
- b) mindazon javak saját felhasználási célú előállítása, amelyeket termelőjük megtart saját végső fogyasztás vagy saját bruttó állóeszköz-felhalmozás céljára;

Bruttó állóeszköz-felhalmozási célú saját termelésre példa az olyan állóeszköz-termelés, mint az építés, a szoftverfejlesztés és a saját bruttó állóeszköz-felhalmozási célú ásványkincs-feltárás. A bruttó állóeszköz-felhalmozás fogalmát a 3.124–3.138 pont ismerteti.

A javak háztartások általi saját felhasználásra (önfogyasztásra) történő termeléséhez általában a következők tartoznak:

- (1) saját kivitelezésű (házilag) lakásépítés;
 - (2) mezőgazdasági termékek termelése és tárolása;
 - (3) mezőgazdasági termékek feldolgozása, mint például liszt előállítása őrléssel, gyümölcsök tartósítása szárítással és befőzéssel; tejtermékek, pl. vaj és sajt előállítása, valamint sör-, bor- és alkoholpárlat-termelés;
 - (4) egyéb elsődleges termékek termelése, mint sóbányászat, tőzgebányászat és vízfordás;
 - (5) más feldolgozásfajták, mint kelmészövés, fazekasság és bútorkészítés.
- c) saját tulajdonú lakásban lakó tulajdonos által önmagának nyújtott lakásszolgáltatás.
- d) a fizetett háztartási személyzet alkalmazásával létrehozott háztartási és személyi jellegű szolgáltatások.
- e) javakat eredményező önkéntes tevékenység. Ilyen tevékenységre példa a lakás, templom vagy más épület építése. Nem tartoznak ide a javakat nem eredményező önkéntes tevékenységek, például a fizetés nélküli gondozás és takarítás.

A fenti a)–e) alpontokban felsorolt tevékenységek termelésként szerepelnek, tekintet nélkül arra, hogy legálisak-e vagy regisztrálva vannak-e adózási, társadalombiztosítási, statisztikai és más közigazgatási szervnél vagy sem.

A javak háztartások általi saját fogyasztásra történő előállítása akkor kerül elszámolásra, ha az ilyen típusú termelés számottevő, vagyis mennyiségi szempontból jelentős az adott jöszág adott országbeli teljes kínálatához viszonyítva.

A javak háztartások általi, saját fogyasztásra történő előállításából csupán a következők szerepelnek: lakásépítés, valamint mezőgazdasági termékek termelése, raktározása és feldolgozása.

3.09 Nem tartozik a termelésbe azoknak a háztartási és személyi jellegű szolgáltatásoknak az előállítása, amelyeket ugyanazon háztartásban hoznak létre és fogyasztanak el. A háztartások által önállóan előállított háztartási szolgáltatások nem foglalják magukban például a következőket:

- a) a lakástakarítás, -festés és -karbantartás, amennyiben e tevékenységek végzése bérlők körében is általános;
- b) a tartós háztartási eszközök tisztítása, karbantartása és javítása;
- c) étel készítése és felszolgálása;
- d) a gyermekek gondozása, oktatása és nevelése;
- e) a beteg, gyenge és idős emberek ápolása; valamint
- f) a háztartás tagjainak vagy javaiknak a szállítása.

A fizetett háztartási személyzet alkalmazásával előállított háztartási és személyi jellegű szolgáltatások, valamint a saját tulajdonú lakás lakásslolgáltatása beleszámít a termelésbe.

Fő-, másodlagos és kiegészítő tevékenységek

3.10 *Fogalom meghatározás:* Egy szakosodott telephely (KAU) főtevékenysége az a tevékenység, amelynek hozzáadott értéke meghaladja az ugyanabban az egységben végzett bármely más tevékenységét. A főtevékenység osztályba sorolása a NACE Rev. 2 alapján történik, először az osztályozás legmagasabb szintjén és azután a részletesebb szinteken.

3.11 *Fogalom meghatározás:* A másodlagos tevékenység az adott szakosodott telephelyen belül, a főtevékenység mellett végzett tevékenység. A másodlagos tevékenységből eredő kibocsátást másodlagos terméknek nevezzük.

3.12 *Fogalom meghatározás:* A kiegészítő tevékenység olyan tevékenység, amelynek kibocsátását a vállalkozáson belüli felhasználásra szánják.

A kiegészítő tevékenység támogató tevékenység, amelyet egy vállalkozáson belül azért folytatnak, hogy lehetővé váljék a szakosodott telephely fő- vagy másodlagos tevékenységeinek elvégzése. A kiegészítő tevékenység által elfogyasztott valamennyi ráfordítást – anyag, munka, állóeszköz-felhasználás stb. – az általa támogatott fő- vagy másodlagos tevékenység ráfordításának kell tekinteni.

Példák kiegészítő tevékenységre:

- a) beszerzés;
- b) értékesítés;
- c) marketing;
- d) számvitel;
- e) adatfeldolgozás;
- f) szállítás;
- g) raktározás;
- h) karbantartás;
- i) takarítás; valamint
- j) biztonsági szolgáltatások.

A vállalkozások választhatnak, hogy maguk végzik el a kiegészítő tevékenységeket, vagy szakosodott szolgáltatóktól a piacon vásárolják meg az ilyen jellegű szolgáltatásokat.

A saját előállítású állóeszközök felhalmozása nem kiegészítő tevékenység.

- 3.13 A kisegítő tevékenységek nem önálló elkülönült egységek, illetve nem válnak el a fő- vagy másodlagos tevékenységektől, vagy azoktól az egységektől, amelyeket kiszolgálhatnak. Ennek megfelelően a kisegítő tevékenységeket ahhoz a szakosodott telephelyhez kell rendelni, amelyet kiszolgálhatnak.

Előfordulhat, hogy kisegítő tevékenységekre elkülönült helyszíneken kerül sor, amelyek a kiszolgált szakosodott telephelyétől eltérő régióban vannak. Az első albekezdésben említett szabály szigorú alkalmazása a kisegítő tevékenységek földrajzi besorolásánál az aggregátumok nagyságának alulbecslésével járna azokban a régiókban, amelyekben a kisegítő tevékenységek koncentrálnak. Ezért a rezidens elvnek megfelelően a kisegítő tevékenységeket ahhoz a régióhoz kell sorolni, ahol azokat folytatják, és abba az ágazatba, ahová az általuk kiszolgált szakosodott telephely tartozik.

Kibocsátás (P.1)

- 3.14 *Fogalom meghatározás:* A kibocsátás az elszámolási időszakban létrejött termékek összessége.

Példák kibocsátásra:

- a) azok a javak és szolgáltatások, amelyeket az egyik szakosodott telephely egy ugyanazon gazdasági egységhez tartozó másik szakosodott telephelynek nyújt;
 - b) a szakosodott telephely által előállított azon javak, amelyek készleten maradnak azon időszak végéig, amelyben gyártották őket, függetlenül azok későbbi felhasználásától. Nem kell külön azonosítani azokat a javakat és szolgáltatásokat, amelyeket ugyanazon elszámolási időszakban ugyanazon szakosodott telephelyen állítottak elő és használtak fel. Ezek nem részei az adott szakosodott telephely kibocsátásának és folyó termelőfelhasználásának.
- 3.15 Ha egy gazdasági egység több szakosodott telephelyből áll, a gazdasági egység kibocsátása az öt alkotó szakosodott telephelyek kibocsátásainak az összege, beleértve azok egymásnak szállított kibocsátásait is.

- 3.16 Az ESA 2010 a kibocsátás három fajtáját különbözteti meg:

- a) piaci kibocsátás (P.11);
- b) saját végső felhasználási célú kibocsátás (P.12);
- c) nem piaci kibocsátás (P.13).

Ezt a különbségtételt a szakosodott telephelyekre és a gazdasági egységekre is alkalmazni kell:

- a) piaci termelők;
- b) saját végső felhasználásra termelők;
- c) nem piaci termelők.

A piaci, a saját végső felhasználási célú és a nem piaci kibocsátás közötti különbségtétel a következők miatt alapvető:

- a) befolyásolja a kibocsátás és a kapcsolódó fogalmak értékelését (például: hozzáadott érték, bruttó hazai termék (GDP), valamint a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadásai);
- b) befolyásolja a gazdasági egységek szektorok szerinti osztályozását (például: mely egységek tartoznak a kormányzati szektorba, és melyek nem).

A különbségtétel meghatározza a kibocsátásra alkalmazandó értékelési elveket. A piaci kibocsátás és a saját végső felhasználási célú kibocsátás értékelése alapján történik. A nem piaci termelők összes kibocsátásának értékelésére a termelési költségek összegzésével kerül sor. Egy gazdasági egység kibocsátását szakosodott telephelyei kibocsátásainak összegeként kell értékelni, ezért az a piaci, a saját végső felhasználási célú és a nem piaci kibocsátás közötti különbségtételtől is függ.

A különbségtétel a gazdasági egységek szektorok szerinti osztályozásánál is szerepet kap. A nem piaci termelők a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorba tartoznak.

A különbségtételt felülről lefelé haladó módszerrel kell alkalmazni, azaz először a gazdasági egységekre, majd a szakosodott telephelyekre, azután pedig azok kibocsátására.

A kibocsátás a termék szintjén piaci kibocsátásként, saját végső felhasználási célú kibocsátásként vagy nem piaci kibocsátásként kerül besorolásra a kibocsátást létrehozó gazdasági egység és szakosodott telephely jellemzői szerint.

- 3.17 *Fogalom meghatározás:* Piaci kibocsátás az a kibocsátás, amelyet a piacon adnak el vagy kívánnak eladni.
- 3.18 A piaci kibocsátás a következőket foglalja magában:
- gazdaságilag jelentős áron értékesített termékek;
 - barterben elcsereált termékek;
 - természetbeni fizetésre használt termékek (beleértve a természetbeni munkavállalói jövedelmet és a természetbeni vegyes jövedelmet is);
 - egy szakosodott telephely által egy ugyanahhoz a gazdasági egységhez tartozó másik szakosodott telephely számára folyó termelőfelhasználás vagy végső felhasználási célra szállított termékek;
 - azok a termékek, amelyek a késztermékek vagy a befejezetlen termelés készleteit növelik, és valamelyik fenti felhasználási célt szolgálják (beleértve az állatok és növények természetes növekedését, valamint a befejezetlen építkezéseket, amelyeknek vásárlója ismeretlen).
- 3.19 *Fogalom meghatározás:* Gazdaságilag jelentős ár az az ár, amely jelentős mértékben befolyásolja, hogy a termelők milyen mennyiségű terméket hajlandók szállítani, illetve a vevők milyen mennyiségű termékhez akarnak hozzájutni. Ilyen ár akkor jön létre, ha mindkét alábbi feltétel teljesül:
- a termelőnek érdeke, hogy kínálatát az árhoz igazítsa akár abból a célból, hogy hosszú távon nyereségre tegyen szert, akár abból a célból, hogy az árbevétel legalább a tőke- és egyéb termelési költségeket fedezze; valamint
 - a fogyasztó szabadon dönthet arról, hogy vásárol-e vagy sem, és döntését a felszámított árak alapján hozza meg.
- Gazdaságilag nem jelentős árat általában annak érdekében számítanak fel, hogy sikerüljön bizonyos bevételt elérni vagy – teljes mértékben ingyen nyújtott szolgáltatások esetében – a túlzott keresletet bizonyos mértékben csökkenteni.
- Egy termék gazdaságilag jelentős ára a gazdasági egység és a kibocsátást előállító szakosodott telephely összefüggésében van meghatározva. Például piaci kibocsátásnak minősül, ha a háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásai valamennyi kibocsátásukat gazdaságilag jelentős áron értékesítik más gazdasági egységeknek. Más gazdasági egységek kibocsátása esetében a piaci tevékenység gazdaságilag jelentős áron történő megvalósításának képességét mennyiségi kritérium (az ún. 50 %-os kritérium) alapján kell vizsgálni, a termelési költségek és az árbevétel arányának figyelembe vételével. Eszerint piaci termelőnek az az egység tekinthető, amelynek árbevétele több éven át tartóan fedezi költségeinek legalább az 50 %-át.
- 3.20 *Fogalom meghatározás:* A saját végső felhasználási célú kibocsátás azokból a javakból és szolgáltatásokból áll, amelyeket ugyanazon gazdasági egység végső fogyasztásra vagy felhalmozásra tart meg.
- 3.21 Saját végső fogyasztásra megtartott terméket csak a háztartási szektor állíthat elő. Példák saját végső felhasználásra megtartott termékekre:
- a mezőgazdasági termelő által megtartott mezőgazdasági termékek;
 - saját tulajdonú lakások lakásszolgáltatásai;
 - fizetett személyzet alkalmazásával előállított háztartási szolgáltatások.
- 3.22 Saját felhalmozási célra felhasznált terméket bármely szektor előállíthat. Példák ilyen termékre:
- gépipari vállalkozás által gyártott szerszámgép;
 - a háztartások által végzett lakásépítés vagy -bővítés;
 - saját kivitelezésű építés, beleértve a háztartások csoportjai által végzett kommunális építkezéseket is;
 - saját előállítású szoftver;
 - saját célú kutatás és fejlesztés. A kutatás-fejlesztésre fordított kiadások csak akkor kell majd állóeszköz-felhalmozásként kezelni, ha a tagállamokban kielégítően magas szintet sikerül elérni a becslések megbízhatósága és összehasonlíthatósága terén.

- 3.23 *Fogalom meghatározás:* a nem piaci kibocsátás a más egységeknek ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron nyújtott kibocsátás.

A nem piaci kibocsátás (P.13) két tételre tagolódik: „Díjköteles nem piaci kibocsátás” (P.131.), mely különféle díjakból és költségekből áll, valamint az „Egyéb nem piaci kibocsátás” (P.132.), vagyis az ingyen nyújtott kibocsátás.

Nem piaci kibocsátás a következő okok miatt jön létre:

- a) előfordulhat, hogy technikailag lehetetlen megfizettetni az egyénnel a közösségi szolgáltatásokat, mert ezeknek a szolgáltatásoknak a fogyasztása nem követhető nyomon és nem ellenőrizhető. A közösségi szolgáltatások előállítását kormányzati egységek szervezik, és finanszírozásuk az árbevételektől eltérő forrásokból – nevezetesen az adókból és egyéb állami jövedelmekből – történik.
- b) a kormányzati egységek és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények előállíthatnak és kínálhatnak az egyes háztartások számára olyan javakat és szolgáltatásokat is, amelyekért felszámíthatnának díjat, de társadalom- vagy gazdaságpolitikai okok miatt úgy döntenek, hogy ezt nem teszik. Erre példa az oktatási és egészségügyi szolgáltatások ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron történő nyújtása.
- 3.24 *Fogalom meghatározás:* Piaci termelő az a szakosodott telephely vagy gazdasági egység, amely kibocsátásának nagyobb része piaci kibocsátás.
- Ha egy szakosodott telephely vagy egy gazdasági egység piaci termelő, akkor fő kibocsátása definíció szerint piaci kibocsátásnak minősül, mivel a piaci kibocsátás fogalmának meghatározására csak azután kerül sor, hogy az adott szakosodott telephely vagy gazdasági egység kibocsátása „piaci”, „saját végső felhasználási célú” vagy „nem piaci” kibocsátásként meghatározásra került.
- 3.25 *Fogalom meghatározás:* Saját végső felhasználásra termelőnek az a szakosodott telephely vagy gazdasági egység minősül, amely kibocsátásának nagyobb része az ugyanazon gazdasági egységen belüli saját végső felhasználást szolgálja.
- 3.26 *Fogalom meghatározás:* Nem piaci termelő az a szakosodott telephely vagy gazdasági egység, amely kibocsátásának nagyobb részét ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron nyújtja.

Gazdasági egységek: különbségtétel a „piaci”, a „saját végső felhasználási célú” és a „nem piaci” gazdasági egységek között

- 3.27 A gazdasági egységek mint termelők esetében a „piaci”, „saját végső felhasználási célú” és „nem piaci” közötti különbségtételt a 3.1. tábla foglalja össze, amely a szektoronkénti osztályozást is bemutatja.

3.1. tábla – A gazdasági egységek megkülönböztetése piaci, saját végső felhasználási célú és nem piaci termelői típusok szerint

A gazdasági egység típusa		Osztályozás			
Magán vagy közösségi?	Nonprofit intézmény vagy sem?	Piaci termelő?	A termelő típusa	Szektor(ok)	
1. magán-termelők	1.1 Háztartások tulajdonában levő, jogi személyiséggel nem rendelkező vállalatok (kivéve a háztartások tulajdonában levő kvázi-vállalatokat)		1.1 = piaci vagy saját végső felhasználási célú	Háztartások (S.14)	
	1.2 Egyéb magántermelők (beleértve a háztartások tulajdonában levő kvázi-vállalatokat is)	1.2.1 Magántulajdonú nonprofit intézmény	1.2.1.1 Igen	1.2.1.1 = piaci	Vállalatok
			1.2.1.2 Nem	1.2.1.2 = nem piaci	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények
	1.2.2 a nonprofit intézményeken kívüli egyéb magán-termelők		1.2.2 = piaci	Vállalatok	
2. közösségi termelők		2.1 Igen	2.1 = piaci	Vállalatok	
		2.2 Nem	2.2 = nem piaci	Kormányzat	

- 3.28 A 3.1. tábla azt mutatja, hogy egymás után több megkülönböztetést kell alkalmazni annak meghatározása érdekében, hogy egy gazdasági egységet a piaci termelőkhez, a saját végső felhasználásra termelőkhez vagy a nem piaci termelőkhez kell-e besorolni. Először a magán- és a közösségi termelők között kell különbséget tenni. Közösségi célú termelő a kormányzat által ellenőrzött termelő (az ellenőrzésnek a 2.38. pontban meghatározott fogalma értelmében).
- 3.29 Mint a 3.1. tábla mutatja, a magántermelők minden szektorban megtalálhatók, kivéve a kormányzati szektort. Ezzel szemben közösségi célú termelők csak a nem pénzügyi vállalatok szektorban, a pénzügyi vállalatok szektorban és a kormányzati szektorban vannak.
- 3.30 A magántermelők sajátos kategóriáját jelentik a háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásai. E kategóriába piaci termelők vagy saját végső felhasználásra termelők tartoznak. Ez utóbbi a saját tulajdonú lakás lakásszolgáltatás és a javak saját fogyasztásra történő termelése esetében fordul elő. A háztartások valamennyi jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozása a háztartások szektorba tartozik, kivéve a háztartások tulajdonában álló kvázivállalkozások. Ezek piaci termelők, és a nem pénzügyi vállalatok, illetve a pénzügyi vállalatok szektorba vannak sorolva.
- 3.31 Az egyéb magántermelők esetében meg kell különböztetni a nonprofit magánintézményeket és az egyéb magántermelőket.

Fogalom meghatározás: A nonprofit magánintézmény olyan jogi személyiséggel rendelkező vagy társulás jellegű egység, amely javak és szolgáltatások előállítása céljából működik, de amelynek jogi státusa nem teszi lehetővé, hogy jövedelmet, nyereséget vagy más pénzügyi hasznot biztosítson azon egységek számára, amelyek alapították, irányítják vagy finanszírozzák. Amennyiben termelő tevékenységei többletet termelnek, az nem ruházható át más gazdasági egységre.

Egy nonprofit magánintézmény akkor tartozik a nem pénzügyi vállalatok vagy a pénzügyi vállalatok szektorba, ha piaci termelő.

Egy nonprofit magánintézmény akkor tartozik a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorba, ha nem piaci termelő, kivéve ha a kormányzat irányítja. Ha egy nonprofit magánintézményt a kormányzat irányít, akkor a kormányzati szektorba tartozik.

Az összes többi olyan magántermelő, amely nem nonprofit intézmény, piaci termelő. E magántermelők besorolásukat tekintve a nem pénzügyi vállalatok vagy a pénzügyi vállalatok szektorba tartoznak.

- 3.32 A piaci és nem piaci kibocsátás, illetve a piaci és nem piaci termelők közötti különbségtétel során több különböző kritériumot kell alkalmazni. A piaci és nem piaci közötti különbségtétel szóban forgó kritériumai (lásd a gazdaságilag jelentős ár fogalom meghatározásáról szóló 3.19. pontot) a piaci körülmények fennállását és a termelő elégséges piaci magatartását hivatottak értékelni. A piaci és nem piaci közötti különbségtétel e mennyiségi kritériuma szerint a gazdaságilag jelentős áron eladott termékek esetében az árbevételnek legalább a termelési költségek felét fedeznie kell.
- 3.33 A piaci és nem piaci közötti különbségtétel e mennyiségi kritériumának alkalmazásakor az árbevétel és a termelési költségek fogalom meghatározása a következő:
- a) Az árbevétel nem tartalmazza a termékadókat, de tartalmaz minden olyan összeget, amelyet a kormányzat vagy az Unió intézményei juttatnak minden, ilyen jellegű tevékenységet folytató termelőnek; vagyis tartalmaz a kibocsátás volumenéhez vagy értékéhez kapcsolódóan fizetett minden összeget, de nem tartalmazza az általános deficitet fedező vagy adósságok rendezésére szolgáló támogatásokat.
- Az árbevétel e fogalom meghatározása megfelel az alapáron vett kibocsátásának, az alábbi szempontok kivételével:
- (1) alapáron vett kibocsátást csak azt követően lehet meghatározni, ha eldőlt, hogy a kibocsátás piaci vagy nem piaci: az árbevétel csak a piaci kibocsátás értékelésére alkalmazható; a nem piaci kibocsátás értékelése költségszinten történik;
- (2) a kormányzat által a köztulajdonban álló vállalatok vagy kvázivállalatok általános deficitjének fedezésére fizetett összegek a 4.35. pont c) alpontjában meghatározott egyéb terméktámogatások részét képezik. Következésképpen az alapáron vett piaci kibocsátás tartalmazza a kormányzat által az általános deficit fedezésére fizetett összegeket is.
- b) Az árbevétel nem tartalmaz más bevételi forrásokat, mint például az eszköztartási nyereséget (annak ellenére, hogy ez a vállalkozás üzleti bevételének szokásos és elvárt része lehet), a beruházási támogatásokat, az egyéb tőketranszfereket (pl. adósságtörlesztés) és a tulajdoni részesedés vásárlását.

- c) E kritérium alkalmazásában a termelési költségek megegyeznek a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelem, az állóeszköz-felhasználás, az egyéb termelési adók és a tőkeköltségek összegével. Az egyéb termelési támogatásokat nem kell levonni. A piaci és nem piaci közötti különbségtétel mennyiségi kritériumának alkalmazásakor az „árbevétel” és a „termelési költségek” fogalmi közötti összhang biztosítása végett a termelési költségekből ki kell zárni a saját előállítású eszközök felhalmozása kapcsán felmerülő összes költséget. Az egyszerűség kedvéért a tőkeköltségeket általában hozzávetőleg a nettó tényleges kamatfizetésnek lehet megfeleltetni. Pénzügyi szolgáltatások előállítói esetében azonban a kamatterhet kell alapul venni, vagyis a pénzügyi közvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díjánál (FISIM), kamatkorrekcióra kerül sor.

A piaci és nem piaci közötti különbségtétel mennyiségi kritériumának alkalmazásakor többéves időtartamot kell figyelembe venni. Az árbevétel mértékének évenkénti kisebb ingadozásai nem teszik szükségessé a gazdasági egység (valamint szakosodott telephelyei és kibocsátása) átsorolását.

- 3.34 Az árbevétel különböző elemekből állhat össze. Például egy kórház által nyújtott egészségügyi szolgáltatás esetében az árbevétel a következőknek felelhet meg:
- a) a munkáltatók vásárlásai, amelyeket munkavállalóiknak kifizetett természetbeni jövedelemként és ugyanezen munkavállalók végső fogyasztási kiadásaként kell elszámolni;
 - b) a magánbiztosítók vásárlásai;
 - c) a társadalombiztosítási alapok és a kormányzat vásárlásai, amelyeket természetbeni társadalmi juttatásként kell besorolni;
 - d) a háztartások visszatérítés nélküli vásárlásai (végső fogyasztási kiadás).

Csak az egyéb termelési támogatások és az ajándékok (pl. jótékonyági adományok) nem minősülnek árbevételnek.

Egy másik szemléltető példával élve, egy vállalkozás által értékesített szállítási szolgáltatás megfeleltethető a termelők folyó termelőfelhasználásának, a munkáltató által nyújtott természetbeni jövedelemnek, a kormányzat által nyújtott természetbeni társadalmi juttatásnak és a háztartások általi ingyenes beszerzésnek is.

- 3.35 A vállalkozásokat segítő nonprofit magánintézmények speciális esetet jelentenek. Ezeket általában az érintett vállalkozások csoportja finanszírozza hozzájárulásokkal vagy tagdíjakkal. A tagdíjakat nem transzferként, hanem a nyújtott szolgáltatások ellenértékéeként, azaz árbevételként kell értékelni. Ezek a nonprofit intézmények ezért piaci termelők, és a nem pénzügyi vállalatok vagy a pénzügyi vállalatok szektorba tartoznak.
- 3.36 A magán- és közösségi nonprofit intézmények árbevételét – az árbevételbe beleértve a kibocsátás volumenéhez kapcsolódóan fizetett valamennyi összeget – és termelési költségeit összehasonlító kritérium alkalmazása néhány konkrét esetben félrevezető lehet. Erre példa lehet a magán- és állami iskolák finanszírozása. A kormányzati kifizetések függhetnek a tanulók számától, de összegük a kormányzattal folytatott tárgyalásokon is eldőlhethet. Ilyen esetben ezek a kifizetések nem árbevételként vannak elszámolva, bár explicit kapcsolatban állhatnak a kibocsátás volumenének mértékével, mint például a tanulók számával. Ez azt vonja maga után, hogy a nagyrészt ilyen kifizetésekkel finanszírozott iskola nem piaci termelő.
- 3.37 A közösségi célú termelő lehet piaci termelő vagy nem piaci termelő. A piaci termelők a nem pénzügyi vállalatok szektorba, illetve a pénzügyi vállalatok szektorba vannak sorolva. Ha a gazdasági egység nem piaci termelő, akkor a kormányzati szektorba van sorolva.
- 3.38 A piaci termelő és a saját végső felhasználásra termelő szakosodott telephelyeknek nem lehet nem piaci kibocsátása. Kibocsátásuk így csak piaci kibocsátásként vagy saját végső felhasználási célú kibocsátásként vehető számba, és értékelésük is ennek megfelelően történik (lásd a 3.42.–3.53 pontokat).
- 3.39 A nem piaci termelő szakosodott telephelyek másodlagos kibocsátása lehet piaci kibocsátás és saját végső felhasználási célú kibocsátás. A saját végső felhasználási célú kibocsátás saját előállítású állóeszköz-felhalmozásból áll. A piaci kibocsátás előfordulását elvben a piaci és nem piaci közötti különbségtétel minőségi és mennyiségi kritériumainak az egyes termékekre való alkalmazásával kell meghatározni. Ilyen nem piaci termelők általi másodlagos piaci kibocsátásról lehet például szó, amikor egy állami kórház gazdaságilag jelentős árat kér bizonyos szolgáltatásaiért.
- 3.40 További példák: az állami múzeumok reprodukciók eladásából vagy a meteorológiai intézetek időjárás-előrejelzésekből származó árbevétele.

- 3.41 Nem piaci termelőnek szintén lehet bevétele gazdaságilag nem jelentős áron történő nem piaci kibocsátása értékesítéséből, például a múzeum belépőjegy-eladásból származó bevétele. Ezek a bevételek a nem piaci kibocsátáshoz tartoznak. Mindazonáltal, ha a két fajta (a jegyekből és a poszterek és levelezőlapok eladásából származó) bevételt nehéz megkülönböztetni, akkor az egész kezelhető vagy piaci kibocsátásból vagy nem piaci kibocsátásból származó bevételként. A két (alternatív) számbavétel közötti választásnak a két (a jegyeladásból, illetve a poszterek és képeslapok eladásából származó) bevételi fajta feltételezett relatív fontosságától kell függnie.

A kibocsátás számbavételének időpontja és értékelése

- 3.42 A kibocsátást akkor kell számba venni és értékelni, amikor az a termelési folyamat során keletkezik.
- 3.43 Valamennyi kibocsátást alapáron kell értékelni, de különleges konvenciók érvényesülnek a következőknél:
- a nem piaci kibocsátás értékelése;
 - a nem piaci termelők (szakosodott telephelyek) összes kibocsátásának értékelése;
 - az olyan gazdasági egységek összes kibocsátásának értékelése, amelyek esetében a szakosodott telephely nem piaci termelő.
- 3.44 *Fogalom meghatározás:* Az alapár az az ár, amelyet a termelő a vásárlótól kap a létrehozott jószág vagy szolgáltatás, vagyis a kibocsátás egy egységéért, mínusz az egységhez kapcsolódó minden olyan adó (pl. termékadó), amelynek felszámítására a termelés vagy az eladás következtében kerül sor, plusz az egységhez kapcsolódó minden olyan támogatás (pl. terméktámogatás), amely a termelés vagy az eladás alapján jár. Nem tartozik bele semmilyen szállítási díj, amit a termelő külön számláz ki. Nem tartozik bele a pénzügyi és nem pénzügyi eszközök utáni eszköztartási nyereség és veszteség sem.
- 3.45 A saját végső felhasználási célú kibocsátás (P.12) a piacon eladásra kínált hasonló termékek alapárain kerül értékelésre. Az ilyen kibocsátásnál nettó működési eredmény vagy vegyes jövedelem keletkezik. Példa: a saját tulajdonú lakás lakásszolgáltatása nettó működési eredményt eredményez. Amennyiben nem állnak rendelkezésre hasonló termékek alapárai, a saját végső felhasználási célú kibocsátás értékének megállapításához a termelési költséget kell alapul venni, amelyet (piaci termelők esetében) a nettó működési eredménynek vagy nettó vegyes jövedelemnek megfelelő haszonkulccsal meg kell növelni.
- 3.46 A befejezetlen termelés növekményei a késztermék folyó alapárán kerülnek értékelésre.
- 3.47 A befejezetlen termelésként kezelt kibocsátás értékének előzetes megbecslése érdekében az érték megállapításához a ténylegesen felmerült költségeket kell alapul venni, amelyet (piaci termelők esetében) a becsült működési eredménynek vagy vegyes jövedelemnek megfelelő haszonkulccsal meg kell növelni. Az ideiglenes becsléseket később felváltják a késztermékek (már ismert) tényleges értékének a befejezetlen termelés időszakára való felosztásával kapott értékek.
- A késztermékek kibocsátásának értéke az alábbiak értékének összege:
- értékesített vagy barterben elcserélt késztermékek;
 - készletre került késztermékek tételei, mínusz az abból kikerültek;
 - saját végső felhasználási célú késztermékek.
- 3.48 A befejezetlen állapotban az egység tulajdonába került épületek és építmények esetében az érték becslése az addigi költségeken alapul, amelyet meg kell növelni a működési eredménynek vagy vegyes jövedelemnek megfelelő haszonkulccsal. Ez a haszonkulcs akkor határozható meg, ha az érték a hasonló épületek és építmények árai alapján megbecsülhető. A szakaszos fizetések összegeit – feltételezve, hogy nem volt előlegfizetés és hátralék – fel lehet használni a vásárló által az egyes szakaszokra vállalt bruttó állóeszköz-felhalmozás értékének közelítésére.

Ha egy építmény saját kivitelezésű építése nem fejeződik be egy elszámolási időszakon belül, a kibocsátást meg kell becsülni a következő módszerrel: Ki kell számítani a folyó időszakban felmerült költségek és az építés teljes időszakában felmerült költségek arányát. Ezt az arányt kell alkalmazni a folyó alapáron becsült összes kibocsátásra. Ha nincs lehetőség a befejezett építmény értékét alapáron megbecsülni, akkor értékének megállapításához a termelési költségét kell alapul venni, amelyet (piaci termelők esetében) a nettó működési eredménynek vagy vegyes jövedelemnek megfelelő haszonkulccsal meg kell növelni. Ha a munka egy részét vagy egészét térítésmentesen végzik – ami a háztartások kommunális építkezései esetében előfordulhat –, akkor a teljes termelési költség-becslésben annak a becslése szerepel, hogy hasonló munkaerő-ráfordítások bértarifáival számolva mennyi lett volna a kifizetett munkaköltség.

- 3.49 A nem piaci termelő (szakosodott telephely) összes kibocsátása az összes termelési költségen, vagyis a következők összegeként van értékelve:
- a) folyó termelőfelhasználás (P.2);
 - b) munkavállalói jövedelem (D.1);
 - c) állóeszköz-felhasználás (P.51c);
 - d) az egyéb termelési adók (D.29) az egyéb termelési támogatásokkal csökkentve (D.39).

A termelt nem piaci javak és szolgáltatások költségei között nem szerepelnek a kamatfizetések (a pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díja, a FISIM kivételével). A termelt nem piaci javak és szolgáltatások költségei között szintén nem szerepel az imputált nettó tőkehozam, sem a nem piaci termelő tulajdonában lévő és nem piaci termelésre használt nem lakóépület imputált bérleti értéke.

- 3.50 Egy gazdasági egység összes kibocsátása az azt alkotó szakosodott telephelyek összes kibocsátásának az összege. Ez azokra a gazdasági egységekre is vonatkozik, amelyek nem piaci termelők.
- 3.51 Ha a nem piaci termelőnek nincs másodlagos piaci kibocsátása, akkor a nem piaci kibocsátás értékelése termelési költségen történik. A nem piaci termelő másodlagos piaci kibocsátása esetében a nem piaci kibocsátás értékelése maradéktételként - azaz az összes termelési költség mínusz a piaci kibocsátásából származó bevétel formában - történik.
- 3.52 A nem piaci termelő piaci kibocsátása alapján kerül értékelésre. Egy nem piaci szakosodott telephely teljes - azaz piaci, nem piaci és saját végső felhasználási célú - kibocsátása a termelési költségek összegével kerül értékelésre. Piaci kibocsátásának értékét a piaci termékek eladásából származó bevételei adják meg, a nem piaci kibocsátásának értéke pedig maradékként állítható elő, az összes kibocsátásának értéke és a piaci, valamint a saját végső felhasználási célú kibocsátása összegének a különbségeként. Ezekben a számításokban nem jelenik meg a nem piaci javak vagy szolgáltatások gazdaságilag nem jelentős áron történő eladásából származó bevételek értéke: ezek az eladások nem piaci kibocsátása értékének részei.
- 3.53 A továbbiakban CPA-szakaszok szerinti sorrendben a számbavétel idejének és a kibocsátás értékelésének egy sor kivételes esete és magyarázata következik.

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (A. szakasz)

- 3.54 A mezőgazdasági termékek kibocsátása úgy kerül elszámolásra, mintha annak termelése az egész időszak alatt folyamatos lenne (és nem csupán akkor, amikor a termést betakarítják, vagy az állatokat levágnák).

A növényben lévő növényeket, a lábon álló faállományt, az élelmezési célra tenyésztett hal- és állatállományt a folyamat során befejezetlen termelési készletként kell kezelni, és a folyamat végén kell átalakítani késztermékké.

A kibocsátásban nem szerepelnek a művelés alatt nem álló biológiai erőforrásokban beálló változások, így például a vadon élő állatok, madarak és halak növekedése vagy az erdők művelés nélküli növekedése.

Feldolgozóipar (C. szakasz); Építőipar. (F. szakasz)

- 3.55 Ha egy épület vagy egyéb építmény építése több elszámolási időszakra is kiterjed, akkor az egyes időszakokban teljesített kibocsátások az időszakok végén a vásárlónak történő eladásként kerülnek értékelésre, azaz a vásárló állóeszköz-felhalmozásaként, nem pedig az építőipar befejezetlen termeléseként. A kibocsátás úgy kezelendő, mintha több szakaszban adnák el a vásárlónak. Ha a szerződés szakaszos fizetést ír elő, a kibocsátás értéke hozzávetőleg megfeleltethető az egyes időszakokban teljesített szakaszos kifizetések értékének. Ha bizonytalan, hogy ki a végső tulajdonos, az egyes időszakokban létrejött befejezetlen kibocsátás befejezetlen termelésként kerül elszámolásra.

Nagy- és kiskereskedelmi szolgáltatások; gépjárműjavítás (G. szakasz)

- 3.56 A nagy- és kiskereskedelmi szolgáltatások kibocsátását a továbbértékesítésre szánt javakon elért kereskedelmi árréssel kell mérni.

Fogalom meghatározás: A kereskedelmi árrés a továbbértékesítésre szánt javak tényleges vagy imputált eladási ára és azon ár közötti különbség, amelyet a forgalmazónak kellene fizetnie a termék pótlásáért az eladás vagy más formában történő átruházása időpontjában.

Egyes javakon a kereskedelmi árrés negatív lehet, amennyiben ezek árai le vannak szállítva. A nem eladott, hanem hulladékként kikerült javakon is negatív az árrés. A munkavállalók számára természetbeni juttatásként átadott vagy a tulajdonosok által végső fogyasztásra visszatartott javak esetében a kereskedelmi árrés nulla.

A készlettartási nyereség vagy veszteség nem része a kereskedelmi árrésnek.

Egy nagykereskedő vagy egy kiskereskedő kibocsátását a következő azonosság írja le:

kibocsátás értéke =

az árbevétel értéke

plusz a továbbértékesítésre szánt javak, a folyó termelőfelhasználásra, a természetbeni munkavállalói jövedelemre és a természetbeni vegyes jövedelemre felhasznált javak értéke,

mínusz a továbbértékesítésre szánt javak értéke,

plusz a továbbértékesítésre szánt javak készletnövekedéseinek értéke,

mínusz a továbbértékesítésre szánt javak készleteiből kikerülő termékek értéke,

mínusz a szokásos mértékű káló, lopás vagy véletlenszerűen bekövetkezett kár miatti ismétlődő veszteségek értéke.

Szállítás, raktározás (H. szakasz)

- 3.57 A szállítási szolgáltatások kibocsátását a javak vagy a személyek szállításáért kapott összeg értéke méri. A szakosodott telephelyen belüli, saját felhasználási célú szállítás kiegészítő tevékenységnek minősül, és nem kerül külön azonosításra és elszámolásra.
- 3.58 A raktározási szolgáltatások kibocsátását a befejezetlen termelés növekményeként kell mérni. A készleten lévő javak árának növekedését nem szabad befejezetlen termelésnek és termelésnek tekinteni, hanem eszköztartási nyereségként kell kezelni. Ha az érték növekedése minőségváltozás nélküli áremelkedést tükröz, akkor az időszakban a raktározás költségein vagy a raktározási szolgáltatás kifejezett megvásárlásán túlmenően nincs további termelés. Az értéknövekedés azonban három esetben termelésnek minősül:
- a javak minősége az idő múlásával javulhat (pl. a bor esetében); csak abban az esetben, ha az érés a rendes termelési folyamat része; a javak minőségének javulása termelésnek minősül;
 - az adott jószág kínálatát vagy keresletét szezonális tényezők befolyásolják, amelyek az év során az ár rendszeres, kiszámítható ingadozásához vezetnek, annak ellenére, hogy a termék fizikai tulajdonságai nem feltétlenül változnak;
 - a termelési folyamat kellően hosszú ahhoz, hogy diszkonttényezők vonatkozzanak a jelentősen hosszú idővel a szállítás előtt elvégzett munkára.
- 3.59 A készleten lévő javak árában bekövetkező legtöbb változás nem a befejezetlen termelés növekménye. A raktározott javak értékében a raktározási költségeken túlmenően bekövetkező növekedés becslése céljából felhasználható az egy előre meghatározott időszakban az általános inflációs ráta felett várható értéknövekedés. Az előre meghatározott időszakon kívül bekövetkező minden nyereség továbbra is eszköztartási nyereségként vagy veszteségként kerül elszámolásra.
- A raktározási szolgáltatások nem foglalják magukban a pénzügyi eszközök, értéktárgyak vagy egyéb nem pénzügyi eszközök (mint például föld és épületek) tartásából eredő árváltozásokat.
- 3.60 Az utazási ügynökségek szolgáltatásainak kibocsátását az ügynökségek szolgáltatási díjainak (díjak vagy jutalékok) értékén kell mérni, nem pedig az utazó teljes kiadása alapján, melyet az utazási ügynökségnek fizetett (amely többek között tartalmazza a harmadik fél által végzett szállítás díját is).
- 3.61 Az utazásszervezői szolgáltatás kibocsátását az utazó által az utazásszervezőnek fizetett teljes kiadás alapján kell elszámolni.
- 3.62 Az utazási ügynökség és az utazásszervező szolgáltatásait az különbözteti meg egymástól, hogy az utazási ügynökség szolgáltatásai csupán közvetítést jelentenek az utazó részére, míg az utazásszervező szolgáltatásai egy utazásnak nevezett új terméket hoznak létre, amelynek különböző utazási, szállással és szórakozással kapcsolatos összetevői vannak.

Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (I. szakasz)

- 3.63 A szálláshelyek, éttermek, kávéházak stb. által nyújtott szolgáltatások kibocsátásának értékében szerepel az értékesített élelmiszerek, italok stb. értéke.

Pénzügyi, biztosítási tevékenység: a központi bank kibocsátása (K. szakasz)

A központi bank a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- a) monetáris politikai szolgáltatások;
- b) pénzügyi közvetítési szolgáltatások;
- c) pénzügyi vállalatok feletti felügyeleti szolgáltatások.

A központi bank kibocsátását költségei összegeként kell mérni.

Pénzügyi, biztosítási tevékenység: pénzügyi szolgáltatások általában (K. szakasz)

A pénzügyi szolgáltatások a következő szolgáltatásokból állnak:

- a) pénzügyi közvetítés (beleértve a biztosítási és nyugdíjszolgáltatásokat is);
 - b) Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek szolgáltatásai; valamint
 - c) egyéb pénzügyi szolgáltatások.
- 3.64 A pénzügyi közvetítés pénzügyi kockázatkezelés és likviditástranz-formáció. Az ezekkel a tevékenységekkel foglalkozó vállalatok például betét gyűjtésével, váltó, kötvény és egyéb értékpapír kibocsátásával jutnak forrásokhoz. A vállalatok ezeket és saját forrásaikat használják fel pénzügyi eszközök megszerzésére oly módon, hogy másoknak hitelt nyújtanak, valamint váltókat, kötvényt és egyéb értékpapírt vásárolnak. A pénzügyi közvetítés magában foglalja a biztosítási és nyugdíjszolgáltatásokat is.
- 3.65 A pénzügyi kiegészítő tevékenységet folytató vállalatok tevékenységei a kockázatkezelést és a likviditástranz-formációt segítik elő. A pénzügyi kiegészítő tevékenységet folytató vállalatok más egységek nevében járnak el, és a közvetítési szolgáltatás részeként maguk nem vállalnak kockázatot pénzügyi kötelezettségek vállalásával vagy pénzügyi eszközök megszerzésével.
- 3.66 Az egyéb pénzügyi szolgáltatások a monitoringszolgáltatásokat, például a részvény és a kötvénypiac monitoringját, a széfszolgáltatásokat (például drága ékszerek és fontos dokumentumok őrzése) és a kereskedési szolgáltatásokat, például deviza- és értékpapír-kereskedelmi szolgáltatásokat foglalják magukban.
- 3.67 Pénzügyi szolgáltatásokat e szolgáltatások szigorú felügyelete miatt szinte kizárólag pénzügyi intézmények nyújtanak. Ha például egy kiskereskedő hitellehetőséget kíván felkínálni vevőinek, a hitellehetőséget rendszerint a kiskereskedő pénzügyi leányvállalata vagy egy másik szakosodott pénzügyi intézmény nyújtja.
- 3.68 A pénzügyi szolgáltatások ellenértékének kiegyenlítése közvetve vagy közvetlenül történhet. Néhány pénzügyi eszközzel kapcsolatos gazdasági művelet közvetlen és közvetett díjakat egyaránt maga után vonhat. A pénzügyi szolgáltatások nyújtásának és díjazásának négy fő fajtája a következő:
- a) közvetlenül kiegyenlített pénzügyi szolgáltatások;
 - b) kamatok felszámításával kiegyenlített pénzügyi szolgáltatások;
 - c) pénzügyi eszközök és kötelezettségek pénzügyi piacokon történő megvásárlásával és eladásával kapcsolatos pénzügyi szolgáltatások;
 - d) azok a biztosítási és nyugdíjrendszerekben nyújtott pénzügyi szolgáltatások, amelyeknél a tevékenységet a biztosítási járulékok és a megtakarítások hozamai finanszírozzák.

Közvetlenül kiegyenlített pénzügyi szolgáltatások

- 3.69 Ezeket a pénzügyi szolgáltatásokat explicit díjak ellenében nyújtják; a szolgáltatások széles köre tartozik ide, amelyeket különböző típusú pénzügyi intézmények nyújthatnak. A közvetlen díjért nyújtott szolgáltatások jellegét a következő példák szemléltetik:
- a) a bankok díjat számítanak fel a háztartásoknak egy jelzálog megszervezése, egy befektetési portfólió kezelése vagy hagyaték kezelése fejében;
 - b) a szakosodott intézmények díjat számítanak fel a nem pénzügyi vállalatoknak egy vállalatfelvásárlás megszervezéséért vagy egy vállalatcsoport átszervezésének lebonyolításáért;

- c) a hitelkártya-társaságok díjat számítanak fel azoknak az egységeknek, amelyek hitelkártyát fogadnak el (általában az egyes eladások bizonyos százalékát);
- d) a kártyatulajdonosnak is felszámítanak egy explicit díjat, rendszerint évente, a kártya birtoklásáért.

Kamatok felszámításával kiegyenlített pénzügyi szolgáltatások

- 3.70 Pénzügyi közvetítésnél például egy pénzügyi intézmény, például egy bank betétet fogad el olyan egységektől, amelyek kamatra tartanak igényt azon pénzeszközök után, amelyeket a közvetlen jövőben nem kívánnak felhasználni, és ezeket kölcsönadja más olyan egységeknek, amelyeknek a pénzeszközei nem elégségesek szükségleteik fedezésére. A bank így ahhoz biztosít mechanizmust, hogy az egyik egység hitelezni tudjon a másiknak. A nyújtott szolgáltatásért mindkét fél díjat fizet a banknak: a pénzeszközt kölcsönadó egység azzal fizet, hogy a referencia-kamatlábnál alacsonyabb kamatlábat kap, a pénzeszközt kölcsönvevő egység pedig azzal, hogy a referencia-kamatlábnál magasabb kamatlábat fizet. A hitelfelvevő által a banknak fizetett kamatláb és a betéteseknek ténylegesen kifizetett kamatláb közötti különbség az FISIM.
- 3.71 Ritkán fordul elő, hogy a pénzügyi intézmény kihelyezéseinek összege pontosan megegyezék a nála betétként elhelyezett összeggel. Előfordulhat, hogy a betétként elhelyezett pénz egy részét még nem helyezték ki. Egyes hiteleket a bank esetleg saját forrásaiból finanszíroz, nem pedig idegen forrásokból. A finanszírozási forrástól függetlenül a nyújtott hitelekkel és elhelyezett betétekkel kapcsolatban szolgáltatás nyújtására kerül sor. A FISIM minden hitel és betét esetében imputált. Ezek a közvetett díjak csak a pénzügyi intézmények által nyújtott hitelekre, illetve a náluk elhelyezett betétekre vonatkoznak.
- 3.72 A referencia-kamatláb a betétekre és a hitelekre vonatkozó banki kamatlábak között helyezkedik el. A referencia-kamatláb nem egyezik meg a hitelekre és a betétekre vonatkozó kamatlábak számtani átlagával. A referencia-kamatlábként megfelelhet a bankközi hitelnyújtásra és hitelfelvételre vonatkozó kamatláb. Azonban – különösen akkor, ha nem rezidens pénzügyi intézmény érintett a gazdasági műveletben – a különböző devizanemekben denominált hitelek és betétek viszonylatában devizanemenként más és más referencia-kamatlábra van szükség.

A pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díjának (FISIM) leírása a 14. fejezetben szerepel.

Pénzügyi eszközök és kötelezettségek pénzügyi piacokon történő megvásárlásából és eladásából álló pénzügyi szolgáltatások

- 3.73 Amikor egy pénzügyi intézmény értékpapírt (pl. váltót vagy kötvényt) kínál eladásra, szolgáltatási díjat számít fel. A vételi ár (ask price) az értékpapír marzssal megnövelt becsült piaci értékével egyezik meg. Az értékpapír eladásakor egy másik díjat számítanak fel, melynek következtében az eladónak felkínált ár (bid price) a marzssal csökkentett piaci értékkel egyenlő. A vételi és eladási árak közötti marzsok a részvényekre, a befektetési jegyekre és a külföldi valutákra is vonatkoznak. Ezeket az marzsokat a pénzügyi szolgáltatásért számítják fel.

Biztosítási és nyugdíjrendszerekben nyújtott pénzügyi szolgáltatások, amelyeknél a tevékenységet biztosítási járulékok és megtakarítások hozamai finanszírozzák

- 3.74 Ezek körébe a következő pénzügyi szolgáltatások tartoznak. (Mindegyik források újraelosztását eredményezi.)
- a) Nem-életbiztosítás. A nem-életbiztosítás keretében a biztosító biztosítási díjat fogad el az ügyföltől, és azt megőrzi mindaddig, amíg kárigényt nem nyújtanak be, vagy a biztosítás le nem jár. A biztosító a biztosítási díjat befekteti, az ennek eredményeképpen képződő tulajdonból származó jövedelem pedig külön forrásként jelenik meg. A tulajdonból származó jövedelem olyan jövedelmet jelent, amelyről az ügyfél lemondott, és így azt a tényleges biztosítási díj implicit kiegészítéseképpen kell kezelni. A biztosító úgy határozza meg a tényleges biztosítási díjakat, hogy a biztosítási díjaknak a velük megtermelt tulajdonból származó jövedelemmel növelt és a várható kárigénnyel csökkentett összege elegendő marzsot képezzen, amelyet a biztosító saját kibocsátásaként megtart.

A nem-életbiztosítás kibocsátásának kiszámítása:

az összes megszolgált biztosítási díj,

plusz az implicit biztosítási díjkiegészítések (ez egyenlő a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó tulajdonból származó jövedelemmel),

mínusz a korrigált felmerült kárigények.

A biztosítónak tartalékok állnak a rendelkezésére, amelyek a meg nem szolgált biztosítási díjakból (a következő elszámolási időszakhoz kapcsolódó tényleges díjak) és a függő károkból állnak. A függő károk közé olyan kárigények tartoznak, amelyeket még nem jelentettek be, vagy bejelentettek, de még nem rendeztek, illetve bejelentettek és rendeztek, de még nem fizettek ki. Ezeket a tartalékokat biztosítástechnikai tartaléknak nevezik, és befektetésből származó jövedelem képzésére használják fel. Az eszköztartási nyereség vagy veszteség nem a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó jövedelem. Biztosítástechnikai tartalékát a biztosító másodlagos tevékenység (pl. lakás- vagy iroda-bérbeadás) keretében is befektetheti. Az ilyen másodlagos tevékenységekből származó nettó működési eredmény a biztosítástechnikai tartalék befektetéséből származó jövedelem.

A kibocsátás kiszámításánál alkalmazott megfelelő kárigényszintet „korrigált károk”-nak nevezik; ezek kétféleképpen határozhatók meg. A várakozáson alapuló módszer a korrigált károk szintjét a biztosító által kifizetett kárigények múltbeli mintáján alapuló modellből becsüli meg. A második módszer számviteli információkat használ fel: a korrigált károk értékét utólag vezeti le a ténylegesen felmerült károknak és a káringadozási tartalék (vagyis a váratlanul nagy kárigények teljesítésére félretett források) változásának összeadásával. Ha a káringadozási tartalékok nem elégségesek a korrigált károk normál szintre való visszaállításához, akkor a korrigált károkat saját forrásokból származó hozzájárulásokkal kell kiegészíteni. Mindkét módszer egyik fő jellemzője, hogy a váratlanul nagy károk nem vezethetnek ingadozó vagy negatív becsült kibocsátáshoz.

A biztosítástechnikai és káringadozási tartalékok pénzügyi szabályozás miatti változásai az eszközök mennyiségében bekövetkezett egyéb változásoként kerülnek elszámolásra; a kibocsátás kiszámítása szempontjából nem játszanak szerepet. Ha információhiány miatt a korrigált károk becsülésére alkalmazott egyik módszer sem használható, ezek helyett szükségessé válhat a kibocsátás – szokásos profittal növelt – költség szintű becsülése.

Nyereségrészesedéssel összekapcsolt biztosítások esetében a kibocsátás számításakor a nyereségrészesedéssel összekapcsolt biztosításokra elkülönített tartalékok változását le kell vonni.

- b) Az életbiztosítási kötvény egy megtakarítási forma. A szerződő meghatározott számú évig biztosítási díjat fizet a biztosítónak bizonyos jövőbeni időpontban nyújtandó juttatások ígérete ellenében. Ezek a juttatások kifejezhetőek a fizetett biztosítási díjakkal összefüggő képlet formájában, vagy függhetnek attól, hogy mennyire sikeresen fekteti be a biztosító a forrásokat. Az életbiztosítás kibocsátásának kiszámítási módszere ugyanazokat az általános elveket követi, mint a nem-életbiztosításé. A díjak befizetése és a juttatások kifizetése közötti időintervallumok miatt azonban külön figyelembe kell venni a biztosítástechnikai tartalékok változásait. Az életbiztosítás kibocsátásának kiszámítása a következőképpen történik:

a megszolgált díjak,

plusz a díjkiegészítések, mínusz az esedékes juttatások,

mínusz az életbiztosítás biztosítástechnikai tartalékainak növekményei (plusz tartalékának növekedése (plusz csökkenése).

A biztosítási díjakat pontosan ugyanúgy határozzák meg az életbiztosítás esetében, mint a nem-életbiztosításnál. A díjkiegészítések az életbiztosítás esetében jelentősebbek, mint a nem-életbiztosításnál. A juttatások megítélésükkor vagy kifizetésükkor kerülnek elszámolásra. Az életbiztosítások esetében nem kell kiszámítani a juttatások értékének kiigazított becsülését, mivel az életbiztosítás esetében nem érvényesül ugyanaz a nem várt volatilitás a fizetésben. Az életbiztosítási technikai tartalékok minden évben növekednek a befizetett új díjak és a szerződők részére jóváírt (de általuk ki nem vont) új befektetési jövedelem miatt, és csökkennek a kifizetett juttatások miatt. Így az életbiztosítás kibocsátását ki lehet számítani úgy, mint az életbiztosítás technikai tartalékainak befektetéséből származó teljes jövedelem és a szerződőknek ténylegesen jóváírt és a biztosítástechnikai tartalékokhoz hozzáadott tulajdonból származó jövedelem különbségét.

Ha azonban ez a módszer az adatok hiánya miatt nem megvalósítható vagy nem vezet megfelelő eredményre, az életbiztosítás kibocsátását a termelési költségek szokásos profittal növelt összegként is ki kell számítani.

- c) A viszontbiztosítás kibocsátását pontosan ugyanúgy kell meghatározni, mint a nem-életbiztosítás esetében, akár életbiztosítási, akár nem-életbiztosítás viszontbiztosításáról van szó.
- d) A társadalombiztosítási rendszerek működtetésének kibocsátása azok szervezési módjától függ. Példák a rendszerek működtetésének módjaira:
- (1) A társadalombiztosítási rendszerek olyan, az állam által előírt és ellenőrzött társadalombiztosítási rendszerek, amelyek a közösség egészére kiterjednek. Feladatuk, hogy juttatások útján támogassák a polgárokat az öregség, rokkantság vagy haláleset, betegség, munkahelyi sérülés, munkanélküliség, családgondozás és egészségügyi ellátás stb. kapcsán felmerülő szükségleteikben. Külön egységek megkülönböztetése esetén ezek kibocsátását ugyanúgy kell meghatározni, mint minden nem piaci kibocsátást, vagyis a költségek összegként. Abban az esetben, ha nem kerül sor külön egységek megkülönböztetésére, a társadalombiztosítás kibocsátását a működésének megfelelő kormányzati szint kibocsátása foglalja magában.
 - (2) Ha egy munkáltató saját társadalombiztosítási rendszert működtet, a kibocsátás értékét a költségek összegként kell meghatározni, amely magában foglalja a rendszer működtetése során esetlegesen felhasznált állóeszközök hozamának becsülését is. A kibocsátás értékét akkor is ugyanilyen módon kell mérni, ha a munkáltató elkülönített nyugdíjalapot hoz létre a rendszer kezelésére.

- (3) Ha egy munkáltatóbiztosítót bíz meg, hogy a nevében kezelje a rendszert, a kibocsátás értéke a biztosító által felszámított díj.
- (4) Egy több munkáltató által működtetett rendszer esetében a kibocsátás értékét ugyanúgy kell mérni, mint az életbiztosítások viszonylatában: a rendszerhez befolyó befektetési jövedelemnek a tartalékokhoz hozzáadott összegek csökkentett összegeként.
- e) A szabványosított hitelgarancia-rendszerek kibocsátásának mérése az érintett termelő típusától függ. Ha egy szabványosított hitelgarancia-rendszer piaci termelőként működik, a kibocsátás értékét ugyanúgy kell kiszámítani, mint a nem-életbiztosítások esetében. Ha a rendszer nem piaci termelőként működik, a kibocsátás értékét költségszinten kell kiszámítani.

Ingtalanok szolgáltatásai (L. szakasz)

- 3.75 A saját tulajdonú lakás lakásslolgáltatásának kibocsátását a bérleti díj becsült értéke szerint kell értékelni, azon az értéken, amelyet a lakó egy hasonló lakásért fizetne, olyan tényezőket figyelembe véve, mint az elhelyezkedés, a lakókörnyezetben rendelkezésre álló létesítmények stb., illetve a lakás nagysága és minősége. A lakástól különálló garázs esetében, amit a tulajdonos a lakásslolgáltatás részeként végső fogyasztási célra használ, hasonló becslést kell alkalmazni. A külföldön lévő saját tulajdonú lakás, pl. nyaraló bérleti értékét nem a hazai termelés részeként kell számba venni, hanem mint szolgáltatásimpotót, az abból származó nettó működési eredményt pedig külföldről származó elsődleges jövedelemként. A nem rezidensek tulajdonában lévő saját lakásslolgáltatás elszámolásakor az eljárás hasonló. Az időben megosztott használatú (time-sharing) apartmanok esetében a szolgáltatási díj megfelelő százalékát kell figyelembe venni.
- 3.76 A saját tulajdonú lakás lakásslolgáltatása értékének becsülésére a rétegzési módszert kell használni. A lakásállományt az elhelyezkedés, a lakás fajtája és egyéb, a bérleti díjat meghatározó tényezők mentén rétegekre kell osztani. A bérlások tényleges bérleti díjáról származó információkat kell használni a teljes lakásállomány bérleti értékének becsüléséhez. Egy adott réteg tényleges átlagos bérleti díját kell alkalmazni az adott réteg összes lakása esetében. Amennyiben a bérleti díjakra vonatkozó információk mintavételes felmérésekből származnak, a teljes lakásállományra vonatkozó összes bérleti díj kiszámítása a bérlások egy részét és az összes saját tulajdonú lakást érinti. A rétegenkénti bérleti díj fogalom meghatározására vonatkozó részletes eljárást először egy bázisévre vonatkozóan kell elvégezni, majd az eredményt extrapolálni kell a későbbi időszakokra.
- 3.77 A saját tulajdonú lakásokra eső bérleti díj a rétegzési módszernél egy bútorozatlan lakás használati jogáért a magánszektorban fizetendő bérleti díjként kerül meghatározásra. Az imputált bérleti díjak megállapítása céljából valamennyi, a magánszektorban kötött szerződésben szereplő bútorozatlan lakás bérleti díja felhasználásra kerül. Ebben a magánszektorban a kormányzati szabályozás miatt alacsony szintű bérleti díjai is beletartoznak. Amennyiben a bérlőtől származik az információ, a megfigyelt bérleti díjat korrigálni kell a közvetlenül a tulajdonosnak fizetett lakástámogatás hozzáadásával. Ha a megfigyelt bérleti díjak fentiekben meghatározott mintanagysága nem elegendő, az imputálás céljára felhasználhatók a bútorozott lakások megfigyelt bérleti díjai, amennyiben kiigazításra kerülnek a bútorok költségével. Kivételes esetben az állami tulajdonban lévő lakások megnövelt bérleti díja is felhasználható. A rokonok vagy munkavállalók számára áron alul kiadott lakások bérleti díja nem használható fel.
- 3.78 A „rétegzési módszer” alkalmazandó az összes bérlásra vonatkozó adatok kiszámítására. Előfordulhat, hogy az imputáláshoz a fentiek szerint felhasznált átlagos bérleti díj a bérlakáspiac bizonyos szegmenseiben nem megfelelő: például a bútorozott lakások arányosan csökkentett bérleti díja vagy a megnövelt állami bérleti díjak nem felelnek meg a ténylegesen kiadott lakások tekintetében. Ebben az esetben ki kell alakítani a ténylegesen kiadott bútorozott, illetve a szociális lakások külön rétegét, amelyben a megfelelő átlagos bérleti díjakat kell alkalmazni.
- 3.79 Amennyiben nem áll rendelkezésre olyan széleskörű kölcsönzői piac, amely a saját tulajdonú lakások tekintetében jellemzőnek tekinthető, a saját tulajdonú lakásokra a költség alapú módszert kell alkalmazni.
- A költség alapú módszer esetében a lakásslolgáltatások kibocsátását a folyó termelőfelhasználás, az állóeszköz-felhasználás, az egyéb termékadók és -támogatások egyenlege és a nettó működési eredmény összege adja.
- A nettó működési eredmény méréséhez a saját tulajdonú lakásállomány folyó áron számított nettó értékére alkalmazott állandó éves reálmegtérülési rátát (újraelőállítási költségek) kell alkalmazni.
- 3.80 A nem lakóépületekhez kapcsolódó ingatlanszolgáltatások kibocsátását az esedékes bérleti díjak értékével kell mérni.

Szakmai, tudományos és műszaki szolgáltatások (M. szakasz); Adminisztratív és támogató szolgáltatások (N. szakasz)

- 3.81 A tartós bérlet (gép vagy eszköz stb. kölcsönzése) kibocsátását a fizetett bérleti díj értéke alapján kell mérni. A tartós bérlet különbözik a pénzügyi lízingtől: a pénzügyi lízing az állóeszközök beszerzésének egyik finanszírozási módja, amikor a lízingbeadó hitel nyújt a lízingbevevőnek. Pénzügyi lízing esetében a lízingdíj tőketörlesztésből és kamatfizetésből áll, a közvetlen szolgáltatásokért felszámított csekély díj mellett (lásd a 15. fejezetet: Szerződések, lízingek és licencek.)

- 3.82 A kutatás és fejlesztés (K+F) módszeresen végzett alkotó munka, amelynek célja a tudásmennyiség növelése, és ezen tudásmennyiség új termékek – köztük a meglévő termékek jobb változatainak vagy minőségének – felfedezésére vagy kifejlesztésére, valamint új vagy hatékonyabb termelési folyamatok felfedezésére vagy kifejlesztésére való felhasználása. A főtevékenységhez képest jelentős nagyságú K+F tevékenység a szakosodott telephely másodlagos tevékenységeként kerül elszámolásra. Amikor ez lehetséges, a K+F tevékenység számára külön szakosodott telephelyet kell megkülönböztetni.
- 3.83 A K+F szolgáltatás kibocsátásának mérése a következőképpen történik:
- a) a piaci keretek között működő kutatólaboratóriumok és -intézetek K+F tevékenységét az értékesítésekből, szerződésekből, illetve díjakból, stb. származó bevétel alapján a szokásos módon kell értékelni;
 - b) az ugyanazon gazdasági szervezeten belüli K+F szolgáltatás felhasználását a becsült alapáron kell értékelni, azon az áron, amit akkor kellene fizetni, ha a kutatást alvállalkozótól vásárolná az adott gazdasági szervezet. Hasonló K+F tevékenységek alvállalkozói piacának hiányában ezt a termelési költségek összegeként kell megállapítani, amelyet (piaci termelők esetében) a nettó működési eredménynek vagy vegyes jövedelemnek megfelelő haszonkulccsal meg kell növelni;
 - c) az állami intézmények, egyetemek és nonprofit kutatóintézetek K+F tevékenységét a termelési költségek összegeként kell megállapítani. A nem piaci K+F termelők K+F értékesítéséből származó bevételét másodlagos piaci kibocsátásként kell elszámolni.
- A K+F kiadásait meg kell különböztetni az oktatás és képzés költségeitől. A K+F kiadásai nem tartalmazzák a fő- vagy másodlagos tevékenységben létrehozott szoftverek fejlesztési költségeit.

Közigazgatási és védelmi szolgáltatások, kötelező társadalombiztosítási szolgáltatások (O. szakasz)

- 3.84 A közigazgatási, védelmi és kötelező társadalombiztosítási szolgáltatásokat nem piaci szolgáltatásként nyújtják, következésképp ennek megfelelően értékelendők.

Oktatás (P. szakasz); Humán-egészségügyi és szociális ellátás (Q. szakasz)

- 3.85 Az oktatási és egészségügyi szolgáltatások esetében pontosan el kell határolni egymástól a piaci és az egyéb nem piaci termelőket, és azok piaci és egyéb nem piaci kibocsátását. Például az oktatás és a gyógyászati kezelés bizonyos fajtáiért névleges díjat kérhetnek a kormányzati intézmények (vagy más intézmények speciális támogatások következtében), míg más oktatási szolgáltatásért és egészségügyi kezelésért adott esetben piaci tarifát számítanak fel. Egy másik példa, amikor egyrészt a kormányzat, másrészt piaci keretek között működő intézmények nyújtják ugyanazt a típusú szolgáltatást (pl. felsőoktatás).

A K+F tevékenységek nem tartoznak az oktatási és az egészségügyi szolgáltatások körébe; az egészségügyi oktatás, pl. az egyetemi klinikák oktatási szolgáltatása nem tartozik az egészségügyi tevékenységek körébe.

Művészet, szórakoztatás, szabadidő (R. szakasz); Egyéb szolgáltatások (S. szakasz)

- 3.86 A könyvek, felvételek, filmek, szoftverek, hangfelvételek, lemezek stb. termelése két szakaszból áll, és mérése ennek megfelelően történik:
- (1) A szellemi termékek esetében az eredeti termékek előállításának kibocsátását értékesítési áron kell elszámolni, vagy ha nincs értékesítés, akkor a hasonló eredeti termékért fizetett alapáron, vagy (a nettó működési eredménynek megfelelő haszonkulccsal megnövelt) termelési költségen, vagy a termelésben való felhasználásából a jövőben várható bevétel diszkontált értékén.
 - (2) Az eszközt tulajdonosa közvetlenül felhasználhatja, vagy másolatokat készít belőle a későbbi időszakokban. Ha a tulajdonos más termelőnek engedélyezi, hogy az eredeti terméket felhasználja, akkor a licenccből származó díj, jutalék, jogdíj stb. szolgáltatások kibocsátása. Az eredeti termék eladását azonban negatív állóeszköz-felhalmozásként kell értékelni.

Háztartások munkaadói tevékenysége (T. szakasz)

- 3.87 Azoknak a háztartási szolgáltatásoknak a kibocsátását, amelyek azt fizetett háztartási alkalmazottak alkalmazásával állítják elő, a fizetett munkavállalói jövedelemmel kell mérni; ez tartalmazza a természetbeni jövedelmet is, mint például az élelmiszer vagy a szállás.

FOLYÓ TERMELŐFELHASZNÁLÁS (P.2)

- 3.88 *Fogalommeghatározás:* A folyó termelőfelhasználás azokat a javakat és szolgáltatásokat tartalmazza, amelyek ráfordításként a termelési folyamat során felhasználásra kerülnek. Nem tartoznak ebbe a körbe az állóeszközök, amelyek elhasználódását állóeszköz-felhasználásként kell elszámolni. A javakat és szolgáltatásokat vagy átalakítják, vagy teljesen felhasználják a termelési folyamat során.

3.89 A folyó termelőfelhasználás körébe a következők tartoznak:

- a) a kisegítő tevékenység ráfordításaként felhasznált javak és szolgáltatások. Általános példák erre a beszerzés, értékesítés, marketing, számvitel, adatfeldolgozás, szállítás, raktározás, karbantartás, biztonsági szolgáltatás stb. Ezek a javak és szolgáltatások nem különíthetők el a szakosodott telephely fő (vagy másodlagos) tevékenységének folyó termelőfelhasználásától;
- b) az ugyanazon gazdasági egység egy másik szakosodott telephelyétől kapott javak és szolgáltatások;
- c) az állóeszközök bérleti díja, pl. gépek, autók, szoftverek és szórakoztató alkotások eredeti példányainak tartós bérlete;
- d) a nem termelt eszközként elszámolt rövid távú szerződések, lízingek és licencké díjai; nem tartozik ebbe a körbe az ilyen nem termelt eszközök közvetlen megvásárlása;
- e) a vállalatokat segítő nonprofit intézményeknek fizetett tagdíjak, hozzájárulások vagy illetékek (lásd a 3.35. pontot);
- f) az olyan tételek, amelyek nem minősülnek állóeszköz-felhalmozásnak, mint:
 - (1) az általános műveletekre használt olcsó eszközök, mint pl. fűrész, lapát, kés, balta, kalapács, csavarhúzó, csavarkulcs, szorítókulcs és egyéb kézi szerszámok; kis szerkezetek, mint a zsebszámológép; Az ilyen tartós eszközökkel kapcsolatos összes kiadást folyó termelőfelhasználásként kell elszámolni;
 - (2) a termelésben használt állóeszközök rendszeres karbantartása és javítása;
 - (3) a személyzet képzése, piackutatás és hasonló tevékenységek, ha azokat külső ügynökségtől vásárolják, vagy ugyanazon gazdasági egység elkülönült szakosodott telephelye nyújtja;
 - (4) a kutatás-fejlesztésre fordított kiadásokat akkor kell majd állóeszköz-felhalmozásként kezelni, ha a tagállamokban kielégítően magas szintet sikerül elérni a becslések megbízhatósága és összehasonlíthatósága terén;
- g) a munkáltató által megtérített munkavállalói kiadások olyan eszközökért, amelyek a munkáltatók termelési tevékenységéhez szükségesek, például olyan szerszámok vagy védőruházat, amelynek megvásárlására szerződésben kötelezik a munkavállalót;
- h) a munkáltatók olyan kiadásai, amelyek mind a saját, mind a munkavállalóik hasznát szolgálják, mivel a termeléshez szükségesek. Példák:
 - (1) a munkavállalók foglalkoztatása során keletkező utazási, különélési, költözési és reprezentációs kiadások megtérítése;
 - (2) munkahelyi kényelmi feltételek biztosítása;A vonatkozó kiadások listáját a munkavállalói jövedelemmel (D.1) foglalkozó pontok tárgyalják (lásd a 4.07. pontot);
- i) a szakosodott telephelyek által fizetett nem-életbiztosítási díjak (lásd a biztosításról szóló 16. fejezetben). A biztosítási díjból le kell vonni a kárkifizetést és a biztosítástechnikai tartalék nettó változását fedező részt, hogy folyó termelőfelhasználásként csak a szolgáltatási díjak kerüljenek elszámolásra. A biztosítástechnikai tartalék nettó változását a fizetett biztosítási díj százalékában fel kell osztani a szakosodott telephelyek között;
- j) a rezidens termelők által igénybe vett pénzügyi közvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM);
- k) a központi banki kibocsátáson belüli nem piaci kibocsátást teljes mértékben az egyéb pénzügyi közvetítők folyó termelőfelhasználásába kell sorolni.

3.90 A folyó termelőfelhasználásnak nem részei:

- a) a bruttó felhalmozási tételek, mint pl.:
 - (1) az értéktárgyak;
 - (2) az ásványkincsek feltárása;

- (3) a nagyobb állapotjavítások, túl azokon, amelyek az állóeszköz jó állapotban tartásához szükségesek; például: felújítás, rekonstrukció vagy bővítés;
- (4) közvetlenül vásárolt vagy saját felhasználási célra gyártott szoftver;
- (5) katonai fegyverek és a szállításukhoz szükséges berendezések;
- b) nem termelt eszközök beszerzéseként kezelt kiadások. Például: hosszú távú szerződések, lízingek és licencek (lásd a 15. fejezetet);
- c) természetbeni bérként és keresetként elszámolt munkáltatói kiadások;
- d) a kormányzati egységek által nyújtott közszolgáltatások, amelyeket piaci vagy saját végső felhasználásra termelők használnak fel (ezeket a kormányzat közösségi fogyasztási kiadásaként kell elszámolni);
- e) az egyazon elszámolási időszakban, ugyanazon szakosodott telephely által termelt és felhasznált javak és szolgáltatások (ezeket kibocsátásként sem kell számba venni);
- f) a kormányzati engedélyekre történt kifizetések, és egyéb termelési adóként kezelendő illetékek;
- g) természeti erőforrások (pl. föld) használatára szóló engedélyek ellenértéke, amelyeket bérleti díjként, vagyis tulajdonból származó jövedelem kifizetéseként kell kezelni.

A folyó termelőfelhasználás elszámolási időpontja és értékelése

- 3.91 A folyó termelőfelhasználásra fordított termékeket akkor kerülnek értékelésre és elszámolásra, amikor e termékek bekerülnek a termelési folyamatba. Ezeket a hasonló javakra vagy szolgáltatásokra a felhasználás időpontjában fennálló beszerzési áron kell elszámolni.
- 3.92 A termelő egységek nem közvetlenül számolják el a termelésben felhasznált javakat. A ráfordításként felhasznált javak vásárlását veszik számba, és abból levonják az azokból képzett készletek értékének változását.

VÉGSŐ FOGYASZTÁS (P.3, P.4)

- 3.93 A végső fogyasztás esetében két fogalom használatos:

- a) végső fogyasztási kiadás (P.3);
- b) tényleges végső fogyasztás (P.4).

A végső fogyasztási kiadás a háztartások, a háztartásokat segítő nonprofit intézmények és a kormányzat által az egyéni és közösségi szükségletek kielégítése érdekében felhasznált javakra és szolgáltatásokra fordított kiadás. Ezzel szemben a tényleges végső fogyasztás a javak és szolgáltatások beszerzésére vonatkozik. A két fogalom közötti különbség a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által finanszírozott, de természetbeni társadalmi transzferként a háztartásoknak kínált javak és szolgáltatások értékelésében rejlik.

Végső fogyasztási kiadás (P.3)

- 3.94 *Fogalom meghatározás:* A végső fogyasztási kiadások olyan kiadások, amelyek a rezidens gazdasági egységeknél olyan javakkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban merülnek fel, amelyeket az egyéni szükségletek vagy kívánalmak, vagy egy közösség tagjainak közös szükségletei kielégítése céljából használnak fel.

- 3.95 A háztartások végső fogyasztási kiadásai a következőket tartalmazzák:

- a) a saját tulajdonú lakás lakásszolgáltatása;
- b) a természetbeni jövedelmek, úgymint:

- (1) a munkavállalók által természetbeni jövedelemként kapott javak és szolgáltatások;
- (2) a háztartások tulajdonában lévő, jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások által kibocsátásként előállított javak és szolgáltatások, amelyeket a háztartások tagjai fogyasztanak el. Ilyenek például az élelmiszerek és egyéb mezőgazdasági javak, a saját tulajdonú lakásszolgáltatás és a fizetett háztartási alkalmazottak (személyzet, szakácsok, kertészek, sofőrök stb.) alkalmazása révén előállított háztartási szolgáltatások;

- c) azok a tételek, amelyeket nem folyó termelőfelhasználásként kell elszámolni, mint:
- (1) a bérlő vagy a tulajdonos által a lakás kisebb külső, vagy belső javításaihoz és szállításához használt anyagok;
 - (2) a tartós fogyasztási cikkek – beleértve a járműveket is – javításához és karbantartásához felhasznált anyagok;
- d) a nem felhalmozásként elszámolt tételek, így különösen a tartós fogyasztási cikkek, amelyek több elszámolási időszakon keresztül is ellátják funkciójukat; ide tartozik egyes tartós fogyasztási cikkek tulajdonjogának egy vállalatról egy háztartásra történő átruházása is;
- e) a közvetlenül elszámolt pénzügyi szolgáltatások és a pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díjának (FISIM) az a része, amelyet a háztartások végső fogyasztására használnak fel;
- f) a szolgáltatások implicit díján elszámolt biztosítási szolgáltatások;
- g) a szolgáltatások implicit díján elszámolt nyugdíjpénztári szolgáltatások;
- h) a háztartások által engedélyek stb. fejében fizetett összegek, amelyeket e szolgáltatások vásárlásaként kell elszámolni (lásd a 4.79. és 4.80. pontot);
- i) valamely kibocsátás gazdaságilag nem jelentős áron történő vásárlása, pl. múzeumi belépődíj.
- 3.96 A háztartások végső fogyasztási kiadásába nem tartoznak bele a következők:
- a) a természetbeni társadalmi transferek, amelyek először a háztartások kiadásaként jelennek meg, de később azokat a társadalombiztosítás megtéríti, pl. bizonyos gyógykezelési kiadások;
 - b) folyó termelőfelhasználásként vagy bruttó felhalmozásként elszámolt tételek, mint például:
 - (1) az olyan üzleti célból felmerült kiadások, amelyek a háztartások tulajdonában levő jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásoknál merültek fel, pl. olyan tartós fogyasztási cikkek kapcsán, mint a járművek, bútorok vagy elektronikus eszközök (bruttó állóeszköz-felhalmozás), és nem tartós fogyasztási cikkek kapcsán, mint pl. az üzemanyag (amelyet folyó termelőfelhasználásként kell értékelni);
 - (2) a saját lakás tulajdonosánál a lakás olyan jellegű szállításával, karbantartásával és javításával kapcsolatban felmerült kiadások, amelyet bérlők jellemzően nem végeznek (a lakásszolgáltatás folyó termelőfelhasználásként kell értékelni);
 - (3) a lakásvásárlás (bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell értékelni);
 - (4) az értéktárgyak vásárlása (bruttó felhalmozásként kell értékelni);
 - c) az olyan tételek, mint a nem termelt eszközök beszerzése, különösen a földtulajdoné;
 - d) minden adónak minősülő háztartási befizetés. (lásd a 4.79 és 4.80 pontot);
 - e) a háztartásokat segítő nonprofit intézményeknek, mint például szakszervezeteknek, szakmai egyesületeknek, fogyasztói egyesületeknek, egyházaknak, valamint társadalmi, kulturális, szabadidős és sportkluboknak a háztartások által fizetett tagdíjai, hozzájárulásai és egyéb befizetései;
 - f) a háztartások pénzbeli vagy természetbeni önkéntes transferei jótékonyági szervezeteknek vagy egyéb segítségnyújtó szervezeteknek.
- 3.97 A háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadásai két különálló kategóriára oszthatók:
- a) A háztartásokat segítő nonprofit intézmények által létrehozott javak és szolgáltatások értéke, a saját előállítású állóeszköz-felhalmozás és a háztartások vagy más egységek kapcsolódó kiadásai kivételével;

- b) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények olyan javak és szolgáltatások vásárlására fordított kiadásai, amelyeket piaci termelők állítottak elő, és amelyeket – változatlan formában, mindenfajta átalakítás nélkül – természetbeni társadalmi transzferként nyújtanak a háztartásoknak saját végső fogyasztásukra.
- 3.98 A kormányzat végső fogyasztási kiadásain (P.3) belül a háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez hasonlóan, a kiadások két típusát kell elszámolni; ezek:
- a) a kormányzat által létrehozott javak és szolgáltatások értéke (P.1), a nem saját előállítású állóeszköz-felhalmozás (a P.12 szerint), a piaci kibocsátás (P.11) és a díjköteles nem piaci kibocsátás (P.131) kivételével;
- b) a kormányzat olyan javak és szolgáltatások vásárlására fordított kiadásai, amelyeket piaci termelők állítottak elő, és amelyeket – változatlan formában, mindenfajta átalakítás nélkül – természetbeni társadalmi transzferként nyújtanak a háztartásoknak (D.632). A kormányzat fizet ezekért a javakért és szolgáltatásokért, amelyeket az eladók nyújtanak a háztartásoknak.
- 3.99 A vállalatoknak nem lehetnek végső fogyasztási kiadásai. Azon jószág- és szolgáltatásvásárlásaik, amelyek a háztartások esetében végső fogyasztásként szerepelnek, esetükben vagy folyó termelőfelhasználási tételnek, vagy a dolgozóknak nyújtott természetbeni munkavállalói jövedelemnek, azaz a háztartások imputált végső fogyasztási kiadásának minősülnek.

Tényleges végső fogyasztás (P.4)

- 3.100 *Fogalom meghatározás:* A tényleges végső fogyasztás azokat a javakat és szolgáltatásokat tartalmazza, amelyeket a rezidens gazdasági egységek az emberi szükségletek közvetlen kielégítése céljából használnak fel, legyenek azok egyéni vagy közösségi jellegű szükségletek.
- 3.101 *Fogalom meghatározás:* Az egyéni fogyasztás céljából felhasznált javak és szolgáltatások („egyéni fogyasztásra szolgáló javak és szolgáltatások”) olyan termékek és szolgáltatások, amelyeket háztartások használnak fel az adott háztartásban élő tagok szükségleteinek és igényeinek kielégítésére. Az egyéni fogyasztásra szolgáló javak és szolgáltatások jellemzői a következők:
- a) az egyes háztartásoknak vagy azok tagjainak jószág- vagy szolgáltatásbeszerzése és a beszerzés időpontja megfigyelhető és számba vehető;
- b) a háztartás elfogadja a javakkal vagy szolgáltatással való ellátást, és megteszi a szükséges lépéseket a javak vagy szolgáltatások fogyasztása céljából (pl. iskolalátogatás vagy kórházi tartózkodás);
- c) a javaknak vagy szolgáltatásoknak olyanoknak kell lenniük, hogy annak egy háztartás, személy vagy személyek csoportja által történő felhasználása kizárja azok más háztartások vagy személyek által történő felhasználását.
- 3.102 *Fogalom meghatározás:* Közösségi célú szolgáltatások: közösségi fogyasztásra szánt szolgáltatások, amelyeket a közösség valamennyi tagja vagy a közösség egy meghatározott része – pl. egy meghatározott régióban élő összes háztartás – számára egyidejűleg nyújtvák. A közösségi célú szolgáltatások jellemzői a következők:
- a) a közösség vagy a közösség egy meghatározott részének tagjai – pl. egy meghatározott régióban vagy területen élők – számára egyidejűleg nyújthatók;
- b) az ilyen szolgáltatások felhasználása általában passzív, és nincs szükség az elfogadásukra vagy valamennyi érintett aktív részvételére;
- c) az egyén ellátása az adott közösségi célú szolgáltatással nem csökkenti a mások számára ugyanabban a közösségben vagy részközösségben rendelkezésre álló, közösségi célú szolgáltatás mennyiségét.
- 3.103 A háztartások minden végső fogyasztási kiadása egyéni jellegű. A háztartásokat segítő nonprofit intézmények által nyújtott valamennyi jószágot és szolgáltatást egyéni jellegűként kell kezelni.
- 3.104 A kormányzati egységek által nyújtott javak és szolgáltatások esetében az egyéni és közösségi célú termékek és szolgáltatások közötti határvonal a „Kormányzati funkciók osztályozása” (COFOG) alapján húzható meg.

Az alábbi címek alá tartozó valamennyi kormányzati végső fogyasztási kiadást egyéni célú fogyasztási kiadásként kell figyelembe venni:

- a) 7.1 Gyógyászati termékek, eszközök és készülékek

7.2 Járóbeteg-ellátás

- 7.3 Fekvőbeteg-ellátás
 - 7.4 Közegészségügyi szolgáltatások
 - b) 8.1. Szabadidős és sporttevékenységekkel kapcsolatos szolgáltatások
 - 8.2 Kulturális szolgáltatások
 - c) 9.1 Iskolaelőkészítő és alapkú oktatás
 - 9.2 Középfokú oktatás
 - 9.3 Középfokot meghaladó, de nem felsőfokú oktatás
 - 9.4 Felsőoktatás
 - 9.5 Nem besorolható szintű oktatás
 - 9.6 Az oktatáshoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások
 - d) 10.1 Betegséggel és rokkantsággal kapcsolatos tevékenységek
 - 10.2 Idősek ellátásával kapcsolatos tevékenységek
 - 10.3 Elhunyt személyek túlélő családtagjainak ellátásával kapcsolatos tevékenységek
 - 10.4 Családi és gyermekeknek járó juttatásokkal kapcsolatos tevékenységek
 - 10.5 Munkánélküli ellátással kapcsolatos tevékenységek
 - 10.6 Lakáscélú szociális ellátás
 - 10.7 Társadalmi kirekesztés máshová nem sorolt esetei.
- 3.105 Ennek alternatívájaként a kormányzat egyéni fogyasztási kiadásai az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (COICOP) 14. részének felelnek meg, amely a következő csoportokat foglalja magában:
- 14.1 Lakásszolgáltatás (a COFOG 10.6. csoportjának felel meg)
 - 14.2 Egészségügy (a COFOG 7.1.–7.4. csoportjának felel meg)
 - 14.3 Szabadidő és kultúra (a COFOG 8.1. és 8.2. csoportjának felel meg)
 - 14.4 Oktatás (a COFOG 9.1.–9.6. csoportjának felel meg)
 - 14.5 Szociális ellátás (a COFOG 10.1.–10.5. csoportjának, valamint 10.7. csoportjának felel meg)
- 3.106 A kormányzati fogyasztási kiadások fennmaradó része közösségi célú fogyasztási kiadás.
- Ide a következő COFOG-csoportok tartoznak:
- a) Általános közszolgáltatások (1. rész)
 - b) Védelem (2. rész)
 - c) Közrend és közbiztonság (3. rész)
 - d) Gazdasági ügyek (4. rész)
 - e) Környezetvédelem (5. rész)
 - f) Lakás- és közműellátás (6. rész)

g) Közigazgatás, szabályozás, általános információk terjesztése és statisztika (összes rész)

h) Kutatás és fejlesztés (összes rész).

3.107 Az alkalmazott különböző fogyasztás-fogalmak közötti kapcsolatokat a 3.2. táblázat mutatja be:

3.2. táblázat – Kiadást finanszírozó szektor

	Kormányzat	Háztartásokat segítő non-profit intézmények (NPISH)	Háztartások (S.14)	Háztartások
Egyéni fogyasztás	X (=Természetbeni társadalmi transz- ferek)	X (=Természetbeni társadalmi transz- ferek)	X	Háztartások tényleges egyéni végső fogyasztása
Egyéni fogyasztás	X	0	0	Kormányzat tényleges közösségi végső fogyasztása
Összesen	Kormányzat végső fogyasztási kiadásai	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadásai	Háztartások végső fogyasztási kiadásai	Tényleges végső fogyasztás = Összes végső fogyasztási kiadás

X: alkalmazandó
0: nem alkalmazandó

3.108 A háztartásokat segítő nonprofit intézmények valamennyi végső fogyasztási kiadása egyéni fogyasztásként kerül elszámolásra. Az összes tényleges végső fogyasztás egyenlő a háztartások tényleges végső fogyasztásának és a kormányzat tényleges végső fogyasztásának összegével.

3.109 A külföld szektorral szemben természetbeni társadalmi transzfert (bár monetáris értelemben vannak ilyen transzferek) nem lehet elszámolni. Az összes tényleges végső fogyasztás egyenlő az összes végső fogyasztási kiadással.

A végső fogyasztási kiadások számbavételének és értékelésének időpontja

3.110 A jóságért történő fizetés elszámolási időpontja a tulajdonjog átruházásának időpontja; a szolgáltatásért történő fizetés elszámolási időpontja pedig a szolgáltatás egészének teljesítése.

3.111 A javak bérleti vagy hasonló hitelszerződés (beleértve a pénzügyi lízinget is) keretében történő beszerzését a javak átvételének időpontjában kell elszámolni, még akkor is, ha ezen időpontban nem történik meg a tulajdonjog-átruházás.

3.112 A saját célú fogyasztás a saját végső fogyasztásra történő kibocsátáskor kerül elszámolásra.

3.113 A háztartások végső fogyasztási kiadásait piaci beszerzési áron kell elszámolni. Ez az az ár, amelyet a vásárló a vásárlás időpontjában ténylegesen fizet a termékért. Részletesebb meghatározás a 3.06 pontban található.

3.114 A természetbeni munkavállalói jövedelemként kapott javakat és szolgáltatásokat alapáron kell értékelni, ha azokat a munkáltató állította elő, és a munkáltató által fizetett piaci beszerzési áron, ha a munkáltató vásárolta azokat.

3.115 A saját fogyasztásra visszatartott javakat vagy szolgáltatásokat alapáron kell értékelni.

3.116 A kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények saját maguk által termelt végső fogyasztási termékekkel kapcsolatos kiadásait a termelés időpontjában kell elszámolni, s ugyanez vonatkozik az ilyen típusú, a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által nyújtott szolgáltatásokra is. A piaci termelőkől végső fogyasztási kiadásra vásárolt javak és szolgáltatások esetében az elszámolás időpontja a beszerzés időpontja.

3.117 A kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadása (P.3) egyenlő kibocsátásuk összértékével (P.1), hozzáadva ehhez a piaci termelőkől a háztartások részére vásárolt termékekkel kapcsolatos kiadásokat és a természetbeni társadalmi transzferek egy részét (D.632), valamint levonva az egyéb egységektől származó befizetéseket, a piaci kibocsátást (P.11), a díjköteles nem piaci kibocsátást (P.131) és a saját előállítású állóeszköz-felhalmozást (P.12).

A tényleges végső fogyasztás elszámolásának és értékelésének időpontja

- 3.118 A gazdasági egységek jószág- és szolgáltatás beszerzésének időpontja az az időpont, amikor ezen egységek a jószág új tulajdonosává válnak, vagy amikor számukra a szolgáltatást nyújtják.
- 3.119 A beszerzést (a tényleges végső fogyasztást) piaci beszerzési áron annál az egységnél kell értékelni, amelyiknél a kiadás felmerül.
- 3.120 Azokat a természetbeni transfereket, amelyek nem tartoznak a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által nyújtott természetbeni társadalmi transzferek körébe, úgy kell értékelni, mintha pénzbeli transzferek lennének. Következésképpen a javak vagy szolgáltatások értékét azoknál a gazdasági egységeknél vagy szektoroknál kell elszámolni, amelyek azokat beszerezték.
- 3.121 A két aggregátumnak, a végső fogyasztási kiadásoknak és a tényleges végső fogyasztásnak az értéke ugyanaz. A rezidens háztartások által természetbeni társadalmi transzferként kapott javakat és szolgáltatásokat ugyanazon az áron kell értékelni, mint a kiadási aggregátumok esetében.

BRUTTÓ FELHALMOZÁS (P.5)

- 3.122 A bruttó felhalmozás az alábbiakból tevődik össze:
- a) bruttó állóeszköz-felhalmozás (P.51g):
 - (1) állóeszköz-felhasználás (P.51c)
 - (2) nettó állóeszköz-felhalmozás (P.51n);
 - b) készletváltozás (P.52);
 - c) értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege (P.53).
- 3.123 A bruttó felhalmozást a bruttó állóeszköz-felhasználás alapján kell kiszámítani. A nettó felhalmozás számítása az állóeszköz-felhasználásnak a bruttó felhalmozásból való levonásával történik.

Bruttó állóeszköz-felhalmozás (P.51g)

- 3.124 *Fogalom meghatározás:* A bruttó állóeszköz-felhalmozás (P.51) a rezidens termelők adott időszak alatti állóeszköz-beszerzésének és -eladásának egyenlege, plusz a nem termelt állóeszközöknek a termelő vagy a gazdasági egységek termelőtevékenységének eredményeként bekövetkező bizonyos értéknövekedése. Az állóeszközökhöz olyan termelt eszközök tartoznak, amelyeket több mint egy éven át használnak a termelésben.
- 3.125 A bruttó állóeszköz-felhalmozás pozitív és negatív értékekből is áll:
- a) pozitív értékek:
 - (1) a megvásárolt új vagy használt állóeszközök;
 - (2) a termelő saját használatára termelt és felhasznált állóeszközök (beleértve a félkész vagy nem teljesen kész állóeszközök saját termelését);
 - (3) a barter formában beszerzett új vagy használt állóeszközök;
 - (4) a természetbeni tőketranszferként kapott új vagy használt állóeszközök;
 - (5) a felhasználó által pénzügyi lízing keretében beszerzett új vagy használt állóeszközök;
 - (6) az állóeszközökön és meglévő történelmi műemlékeken végzett nagyjavítások;
 - (7) az újratermelőddő természeti erőforrások természetes növekedése;
 - b) negatív értékek, azaz negatív beszerzésként nyilvántartott állóeszköz-eladások:
 - (1) az eladott használt állóeszközök;

(2) a barter formában átadott használt állóeszközök;

(3) a természetbeni tőkeátruházásként átadott használt állóeszközök.

3.126 Az eladott állóeszközök nem tartalmazzák a következőket:

a) az állóeszköz-felhasználás (amelybe beleértendő az előreláthatóan bekövetkező véletlen kár);

b) a rendkívüli veszteségek, mint például az aszály vagy egyéb természeti csapások következtében keletkezett veszteségek (ezek az eszközök egyéb volumenváltozásaként kerülnek elszámolásra).

3.127 A bruttó állóeszköz-felhalmozás alábbi típusai különböztethetők meg:

(1) lakások;

(2) egyéb épületek és építmények; ez magában foglalja a jelentős mértékű meliorációt.

(3) gépek és berendezések, úgymint hajók, gépkocsik és számítógépek;

(4) fegyverrendszerek;

(5) művelés alatt álló biológiai erőforrások, pl. fák és élő állatok;

(6) a nem termelt eszközök, mint például föld, szerződések, lízingek és licencek tulajdonjog-átruházásának költségei;

(7) K+F, beleértve a szabadon rendelkezésre álló K+F előállítását. A K+F-re fordított kiadásokat csak akkor kell majd állóeszköz-felhalmozásként kezelni, ha a tagállamokban magas szintet sikerül elérni a becslések megbízhatósága és összehasonlíthatósága terén;

(8) az ásványkincsek feltárása és értékelése;

(9) számítógépes szoftverek és adatbázisok;

(10) szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányai;

(11) egyéb szellemi tulajdonjogok.

3.128 A meliorizáció (talajjavítás) az alábbiakat tartalmazza:

a) a talaj visszanyerése a tengertől, ilyen rendeltetésű gátak, partfalak vagy töltések építésével;

b) erdőirtás, sziklamentesítés stb. abból a célból, hogy a földet alkalmassá tegyék a termelésben első alkalommal történő használatra;

c) mocsárlecsapolás vagy sivatagi öntözés gátak, árkok és öntözőcsatornák építésével; tengerek vagy folyók árvizei, ill. erózió elleni védelem víztörők, partfalak vagy árvédelmi falak építésével.

Bár ezek a tevékenységek jelentős új építmények, pl. partfalak, árvédelmi falak és töltések létrejöttét eredményezik, ezeket az építményeket nem közvetlenül egyéb javak és szolgáltatások előállításához használják fel, hanem a termőföld mennyiségének és minőségének javítására, és maga a termőföld, azaz egy nem termelt eszköz az, amelyet a termelésben használnak. A villamos energia termelése céljából épített töltés például más célt szolgál, mint a tenger kirekesztésére épített töltés. E kettő közül csak az utóbbi típusú töltés építése tartozik a meliorizáció kategóriához.

3.129 A bruttó állóeszköz-felhalmozás körébe a következő határesetek tartoznak:

a) a háztartások lakóhelyéül használt lakóhajók, lakóuszályok, mobilházak és lakókocsik, valamint az ezekhez kapcsolódó építmények, mint pl. garázsok vásárlása;

b) a katonai célokra használt építmények és berendezések;

c) a nem katonai egységek által használt könnyűfegyverek és páncélozott járművek;

- d) az évről évre a termelésben felhasznált állatállományban, pl. a tenyészállományban, a tejelő tehén-, a gyapjáért tartott juh- és az igásállat-állományban bekövetkezett változások;
- e) az évről évre nevelt faállomány, pl. a gyümölcsfák, a szőlő, a gumifa, a pálmafák stb. állományának változásai;
- f) a használt állóeszközökön a szokásos karbantartáson és javításokon túlmenően végzett nagyjavítások;
- g) a pénzügyi lízing keretében történő állóeszköz-beszerzés;
- h) a termelésleállítási költségek, vagyis az ártalmatlanítással, elhelyezéssel járó nagy költségek, pl. az atomerőművek leszerelési költségei vagy a hulladéklerakók bezárásakor felmerülő szennyezésmentesítési költségek.

3.130 A bruttó állóeszköz-felhalmozás nem tartalmazza:

- a) a folyó termelőfelhasználásként elszámolható olyan gazdasági műveleteket, mint pl.:
 - (1) kis értékű eszközök termelési célra történő vásárlása;
 - (2) szokásos karbantartás és javítás;
 - (3) az operatív lízing-szerződés keretében felhasználandó állóeszközök beszerzése (lásd a 15. fejezetet: Szerződések, lízingek és licencek.) Az állóeszközt felhasználó vállalkozás esetében az eszközök bérleti díját folyó termelőfelhasználásként kell kezelni. Az eszköz tulajdonosa esetében a beszerzési költség bruttó állóeszköz-felhalmozásként kerül elszámolásra;
- b) a készletváltozásként nyilvántartott gazdasági műveleteket:
 - (1) a levágásra nevelt állatokat, beleértve a baromfit is;
 - (2) a fatermelési céllal nevelt fákat (befejezetlen termelés);
- c) a háztartások által végső fogyasztás céljára beszerzett gépeket és berendezéseket;
- d) az állóeszközök után keletkezett eszköztartási nyereséget és veszteséget;
- e) az állóeszközökben katasztrófa miatt keletkezett veszteségeket, pl. a művelés alatt álló eszközök és a tenyésztett állatállomány elpusztulását betegség kitörése miatt, amelyet a biztosítás általában nem fedez, vagy a rendkívüli árvizek, szél vagy erdőtüzek okozta károkat;
- f) egy meghatározott tőkeeszköz tényleges megvásárlására vagy megépítésére vonatkozó kötelezettségvállalás nélkül félretett vagy tartalékba helyezett forrásokat, pl. kormányzati infrastrukturális alap.

3.131 A használt állóeszközök nagyjavítása formájában történő bruttó állóeszköz-felhalmozás az azonos típusú új állóeszközök beszerzéseként kerül elszámolásra.

3.132 A szellemi termékek a kutatás és fejlesztés, tanulmányozás vagy innováció eredményei, amelyek olyan tudáshoz vezetnek, amelynek felhasználását törvényi vagy egyéb módon korlátozzák.

A szellemi tulajdonjogi eszközök körébe sorolandók pl. a következők:

- a) K+F eredmények;
- b) az ásványkincsfeltárások eredményei a tényleges próbafúrások, a légi vagy egyéb kutatások, a szállítás stb. költségén értékelve;
- c) a termelésben több mint egy éven keresztül használatra szánt számítógépes szoftverek és nagy adatbázisok;
- d) szórakoztató, irodalmi és művészeti alkotások (kéziratok, mintadarabok, filmek, hangfelvételek stb.) eredeti példányai.

3.133 Mind az állóeszközöknél, mind a nem termelt nem pénzügyi eszközöknél a tulajdonjog-átruházásnak az új tulajdonos által viselt költségei az alábbiakból állnak:

- a) az (új vagy használt) eszköznek a kívánt helyen és időben történő átvételekor felmerült költségek, pl. szállítási költségek, üzembe helyezési költségek, összeszerelési költségek stb.;
- b) a felmerült szakmai költségek vagy díjak, pl. a felügyelőknek, mérnököknek, jogászoknak, értékbecslőknek stb. kifizetett díjak és az ingatlanügynököknek, árverezőknél stb. kifizetett jutalékok;
- c) az új tulajdonos által az eszköz tulajdonjogának átruházása után fizetendő adók. Ezek az adók a közvetítői szolgáltatások után, illetve adott esetben a tulajdonjog-átruházás után, de nem a megvásárolt eszköz után kivetett adók.

A fenti költségek mindegyikét az új tulajdonos bruttó állóeszköz-felhalmozásaként kell elszámolni.

A bruttó állóeszköz-felhalmozás számbavételének időpontja és értékelése

3.134 A bruttó állóeszköz-felhalmozást akkor kell elszámolni, amikor az állóeszközök tulajdonjoga az azokat a termelésben felhasználni szándékozó gazdasági egységhez kerül.

Ezen szabály módosul a következők esetében:

- a) pénzügyi lízing, amikor a lízingbeadó és a lízingbevevő között történő tulajdonjog-átruházás imputálása történik,
- b) saját előállítású bruttó állóeszköz-felhalmozás, amelynek elszámolása a termelés időpontjában történik.

3.135 A bruttó állóeszköz-felhalmozást piaci beszerzési áron kell értékelni, amely magába foglalja a beszerzési költségeket és a tulajdonjog átruházásának egyéb költségeit. Saját előállítású állóeszközök esetében az értékelés a hasonló állóeszközök alapárain történik, illetve ha hasonló eszközök árai nem állnak rendelkezésre, a termelési költségek alapján, amelyet (piaci termelők esetében) a nettó működési eredménynek vagy vegyes jövedelemnek megfelelő haszonkulccsal meg kell növelni.

3.136 A szellemi termékek megvásárlásának értékelése többféle módon történik:

- a) ásványkincs-feltárások esetében: a tényleges kutatófúrások és próbafúrások költségein, valamint az ezekkel kapcsolatos olyan vizsgálatok költségein, mint például a légi- vagy egyéb felmérések;
- b) számítógépes szoftverek esetében: piaci beszerzés esetén a piaci beszerzési ár vagy ennek hiányában a becsült alapár alapján, vagy ha nem állapítható meg alapár, házon belül végzett fejlesztés esetén a termelési költségek szerint, amelyet (piaci termelők esetében) a nettó működési eredménynek megfelelő haszonkulccsal meg kell növelni;
- c) szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások eredeti példányai esetében: eladás esetén az értékelés a vevő által kifizetett ár alapján történik, ha pedig nem eladásról van szó, akkor a következő becslési eljárások fogadhatók el:

- i. a hasonló eredeti példányokért fizetett alapár;
- ii. a termelési költségek összege, amelyet (piaci termelők esetében) a nettóműködési eredménynek megfelelő haszonkulccsal meg kell növelni; vagy
- iii. a várt jövőbeni bevételek diszkontált értéke.

3.137 A használt állóeszközök eladását eladási alapon kell elszámolni, levonva az eladónál felmerült tulajdonjog-átruházás összes költségét.

3.138 A tulajdonjog-átruházás költségei vonatkozhatnak mind a termelt eszközökre, beleértve az állóeszközöket is, mind a nem termelt eszközökre, mint amilyen a föld.

Ezek a költségek a termelt eszközök értékelésekor beleszámítanak a piaci beszerzési árakba. A föld és egyéb nem termelt eszközök esetében elkülönítve kezelendők maguktól a vételi és eladási ártól, és a bruttó állóeszköz-felhalmozás kategóriáiban, külön tétel alatt kerülnek elszámolásra.

Állóeszköz-felhasználás (P.51c)

- 3.139 *Fogalom meghatározás:* Az állóeszköz-felhasználás (P.51c) az egység tulajdonában lévő állóeszközök értékének a természetes elhasználódás és az elavulás következtében bekövetkező csökkenését jelenti. Ez a becsült értékcsökkenés magában foglalja az állóeszközökben biztosítással fedezhető véletlenszerűen bekövetkezett kár miatt bekövetkező veszteségekre képzett tartalékot. Az állóeszköz-felhasználás fedezi a várható termelésleállítási költségeket is, mint például atomerőművek vagy olajfűtőtornyok leszerelésének költségeit vagy a hulladéklerakók bezárásakor felmerülő szennyezésmentesítési költségeket. Ezeket a termelésleállítási költségeket az élettartam végén kell elszámolni állóeszköz-felhasználásként, a termelésleállítási költségek bruttó állóeszköz-felhalmozásként történő elszámolásakor.
- 3.140 Az állóeszköz-felhasználást valamennyi állóeszköze ki kell számítani (az állatok kivételével), beleértve a szellemi tulajdonjogokat, a meliorációt és a nem termelt eszközökkel kapcsolatos tulajdonjog-átruházás költségeit is.
- 3.141 Az állóeszköz-felhasználás különbözik az adózás vonatkozásában megengedett, vagy az üzleti számlákon kimutatott amortizációtól. Az állóeszköz-felhasználást az állóeszközök állománya és az adott javak különböző kategóriáinak várható átlagos gazdasági élettartama alapján kell megbecsülni. Az állóeszközök állományának kiszámításánál a folyamatos leltározás módszerét (perpetual inventory method - PIM) kell alkalmazni, ha az állóeszközök állományáról közvetlen információ nem áll rendelkezésre. Az állóeszközök állományának értéke az adott időszak piaci beszerzési árain kerül meghatározásra.
- 3.142 Az állóeszközök biztosítással fedezhető, véletlenszerűen bekövetkezett kár miatti veszteségeit a kérdéses javak átlagos élettartamának kiszámításánál kell figyelembe venni. Az adott elszámolási időszakon belül a gazdasági egészére nézve a véletlenszerűen bekövetkezett károkról feltételezhető, hogy megfelelnek az átlagnak, vagy közelítenek hozzá. Az egyes egységek, valamint az egységek egyes csoportjai tekintetében mutatkozhat eltérés a véletlenszerűen bekövetkezett károk tényleges és átlagos értéke között. Ilyen esetben a szektoroknál jelentkező eltéréseket az állóeszközök egyéb volumenváltozásaiaként kell elszámolni.
- 3.143 Az állóeszköz-felhasználást a „lineáris” módszerrel kell kiszámítani, amely szerint az állóeszköz értékét annak teljes élettartama alatt állandó kulcs szerint írják le.
- 3.144 A tárgyi eszközök hatékonyságcsökkenésének típusától függően esetenként a mértani leírási módszert használják.
- 3.145 A számlarendszerben az állóeszköz-felhasználást minden egyenlegező tételnél fel kell tüntetni, amely ennek megfelelően bruttó és nettó értéken is szerepel. A „bruttó” számbavétel azt jelenti, hogy az állóeszköz-felhasználás nem kerül levonásra, míg a „nettó” számbavételnél az állóeszköz-felhasználás levonásra került.

Készletváltozás (P.52)

- 3.146 *Fogalom meghatározás:* A készletváltozást úgy kell megállapítani, hogy a készletre kerülő javak értékét csökkenteni kell a készletből kivont javak értékével, valamint a készleten lévő javak szokásos veszteségeinek értékével.
- 3.147 Fizikai károsodás ill. véletlenszerűen bekövetkezett kár vagy lopás miatt bármely típusú, készleten lévő javakban bekövetkezhetnek szokásos veszteségek, például:
- anyagok és fogyóeszközök veszteségei;
 - befejezetlen termelés veszteségei;
 - késztermékek veszteségei;
 - továbbértékesítésre szánt javak veszteségei (pl. bolti lopás).
- 3.148 A készletek az alábbi kategóriákból állnak:
- anyagok és fogyóeszközök:

az anyagok és fogyóeszközök a termelésben folyó termelő-ráfordításként felhasználni szándékozott készletekben lévő valamennyi terméket tartalmazzák; ide tartoznak a kormányzati készletek is. Az olyan tételek, mint az arany, gyémánt stb. akkor szerepelnek a készletek között, ha ipari célra vagy egyéb termelésre kívánják felhasználni azokat;
 - befejezetlen termelés:

a befejezetlen termelés a még be nem fejezett kibocsátást jelenti. Ez termelőjének a készleteiben kerül elszámolásra. Ezen termelés különböző formái például a következők:

 - a növénytelen lévő kultúrnövények;

- (2) a vágásra még nem érett fa és a még fejlődő állatállomány;
- (3) a befejezetlen építmények (kivéve az előzetesen megkötött adásvételi szerződés alapján létrehozottakat vagy a saját kivitelezésűeket; mindkét eset az állóeszköz-felhalmozáshoz tartozik);
- (4) a befejezetlen egyéb állóeszközök, pl. hajók és olajfúrótornyok;
- (5) részben befejezett kutatómunka jogi vagy tanácsadói munkák keretében;
- (6) részben befejezett filmkészítés;
- (7) részben befejezett számítógépes programok.

Minden, az adott időszak végén még be nem fejezett termelési folyamatot mint befejezetlen termelést kell számba venni. Ez különösen a negyedéves számláknál lényeges, pl. amikor a mezőgazdasági termény növekedése nem fejeződik be egy negyedéven belül.

A termelési folyamat befejeződése a befejezetlen termelés csökkenését jelenti. Ezen a ponton minden befejezetlen termelés átalakul késztermékké.

c) késztermékek:

a késztermékek a készletek részeként abból a kibocsátásból állnak, amelyet termelője nem kíván tovább feldolgozni, mielőtt más gazdasági egységeknek értékesítené azokat;

d) továbbértékesítésre szánt javak:

továbbértékesítésre szánt javak azok a javak, amelyeket aktuális állapotához képest változatlan állapotban történő újraértékesítés céljából szereznek be.

A készletváltozások elszámolásának időpontja és értékelése

- 3.149 A készletváltozások elszámolásának időpontja és értékelése összhangban áll a termékekkel kapcsolatos egyéb gazdasági műveletekre vonatkozókkal. Ez vonatkozik különösen a folyó termelőfelhasználásra (pl. anyagokra és fogyóeszközökre), a kibocsátásra (pl. befejezetlen termelésre és a mezőgazdasági termékek tárolásából származó kibocsátásra), valamint a bruttó állóeszköz-felhalmozásra (pl. a befejezetlen termelésre). Azokat a javakat, amelyek feldolgozása külföldön történik és ennek során megváltozik a gazdasági tulajdonosuk, bele kell számítani az exportba (és később ugyanúgy az importba is). Az export a készletek csökkenésében tükröződik, és a kapcsolódó későbbi import készletnövekedésként szintén nyilvántartásba kerül, feltéve hogy az árut nem használják fel vagy adják el azonnal.
- 3.150 A készletváltozások mérésekor a javak a készletbe kerülés időpontjában, a készletből kikerülő javak pedig a készletből történő kikerülés időpontjában kerülnek értékelésre.
- 3.151 A készletváltozásokkor a javak értékét a következő árak felhasználásával kell megállapítani:
- a) a termelő készleteibe átkerülő késztermékek kibocsátásának értékelése úgy történik, mintha abban az időpontban adnák el folyó alapon;
 - b) a befejezetlen termelés növekményének értékelése a késztermék becsült folyó alapárának arányában történik;
 - c) a termelés befejeződéskor a befejezetlen termelés készletből való kikerülése miatt bekövetkező csökkenés értékelése a befejezetlen termék folyó alapárán történik;
 - d) a készletből eladás miatt kikerülő javak értékelése alapon történik;
 - e) a nagy- és kiskereskedők stb. készleteibe kerülő, továbbértékesítésre szánt javak értékelése a kereskedő tényleges vagy becsült piaci beszerzési árain történik;
 - f) a továbbértékesítésre szánt készletből kikerülő javak értékelése azon a piaci beszerzési áron történik, amelyen a kikerülés időpontjában pótolható, nem pedig a beszerzéskor fizetett áron.

- 3.152 A fizikai károsodásból, biztosítható, véletlenszerűen bekövetkezett kárból vagy lopásból eredő veszteségek elszámolása és értékelése a következő módon történik:
- anyagoknál és fogyóeszközöknél: a termelésből ténylegesen kikerülő anyagként és fogyóeszközként (folyó termelőfelhasználás);
 - befejezetlen termelésnél: az ugyanabban az időszakban folytatott termelésből eredő növekedést csökkentő tételként;
 - késztermékeknel és a továbbértékesítésre szánt javaknál: a nem károsodott jószág folyó árán kikerült tételként.
- 3.153 Hiányos információk esetén a következő közelítési módszerek alkalmazandók a készletváltozás megbecsülésére:
- ha a készletek volumenének változásai rendszerek, elfogadható közelítési módszer a készletváltozás nagyságát megszorozni az időszakra vonatkozó átlagárakkal. A felhasználók vagy nagy-, illetve kiskereskedők tulajdonában lévő készleteknél piaci beszerzési árat kell használni; a saját termelőik tulajdonában lévő készletek esetében pedig alapárakat;
 - amennyiben a szóban forgó javak árai állandóak, a készletváltozások abban az esetben is becsülhetők a volumenváltozás és az átlagár szorzata alapján, ha a készletek mennyisége ingadozik;
 - ha mind a készletek nagysága, mind azok árai jelentősen változnak az elszámolási időszakon belül, kifinomultabb közelítő módszerekre van szükség, például a készletváltozások negyedéves értékelésére vagy az elszámolási időszakon belüli ingadozás megoszlásáról szóló előzetes információ felhasználására (az ingadozás a naptári év végén, a betakarítási idő alatt stb. lehet a legnagyobb);
 - ha az időszak elején és végén érvényes értékekről rendelkezésre áll információ (pl. nagy- vagy kiskereskedelem esetén, ahol a készletek gyakran sok különböző termékből állnak), de nincs külön-külön információ az ákról és a mennyiségekről, az időszak kezdete és vége közötti mennyiségi változásokat becsülni kell. A készletváltozás becslésének egyik módja az egyes termékfajták állandónak feltételezett forgási sebességének becslése.

Az árak szezonális változásai tükrözhetnek minőségi különbségeket, pl. a gyümölcsök és zöldségek kiárusítási vagy idényen kívüli árait. Ezeket a minőségi változásokat a mennyiségben bekövetkezett változásként kell kezelni.

Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege (P.53)

- 3.154 *Fogalom meghatározás:* Az értéktárgyak olyan nem pénzügyi javak, amelyeket elsődlegesen nem termelésre vagy fogyasztásra használnak fel, normál körülmények között hosszú időn át (fizikailag) nem károsodnak, és amelyeket elsődlegesen értékmegőrzésre szereznek be és tartanak.
- 3.155 Az értéktárgyak az alábbi típusú javakat foglalják magukban:
- drágakövek és nemesfémek, pl. gyémánt, nem monetáris arany, platina, ezüst stb.;
 - antik és egyéb művészeti tárgyak, pl. festmények, szobrok stb.;
 - egyéb értéktárgyak, pl. drágakövekből és nemesfémekből készített ékszerek és gyűjteménydarabok.
- 3.156 Az ilyen típusú javakat a következő esetekben például értéktárgyak beszerzéseként vagy eladásaként kell elszámolni:
- a központi bankok és egyéb pénzügyi közvetítők nem monetáris arany, ezüst stb. beszerzése vagy eladása;
 - ezeknek a javaknak az azon vállalatok által történő beszerzése vagy eladása, amelyek fő- vagy melléktevékenységként nem foglalkoznak ilyen típusú javak gyártásával vagy kereskedelmével. Ez a beszerzés vagy eladás nem szerepel ez utóbbi vállalatok folyó termelő-felhasználásában vagy állóeszköz-felhalmozásában;
 - az ilyen javak háztartások általi beszerzése vagy eladása. Ezek a beszerzések nem szerepelnek a háztartások végső fogyasztási kiadásai között;

Az ESA alkalmazásában megállapodás szerint az alábbi esetek is értéktárgyak beszerzéseként vagy eladásaként kerülnek elszámolásra:

- a) az ilyen javak ékszerészek és műkereskedők általi beszerzése vagy eladása (az értéktárgyak általános meghatározása alapján ezen javak ékszerészek és műkereskedők által történő beszerzését készletváltozásként kell elszámolni);
- b) az ilyen javak múzeumok általi beszerzése vagy eladása (az értéktárgyak általános meghatározása alapján ezen javak múzeumok által történő beszerzését állóeszköz-felhalmozásként kell elszámolni).

Ezzel a konvencióval elkerülhető a felhalmozás három fő típusa – azaz az értéktárgyak beszerzésének és eladásának az egyenlege, az állóeszköz-felhalmozás és a készletváltozások – közötti gyakori átsorolás, pl. a háztartások és műkereskedők között ilyen termékekkel folytatott ügyletek esetén.

- 3.157 Az értéktárgyak előállításának értékelése alapján történik. Minden egyéb értéktárgy-beszerzés értékelése az érték fizetett piaci beszerzési áron történik, beleértve az ügynöki díjakat vagy jutalékokat is. Ha kereskedőtől vásárolták az értéktárgyakat, ezek az árak tartalmazzák a kereskedelmi árrést. Az értéktárgyak eladásának értékelése az eladók által kapott árakon történik, az ügynököknek vagy egyéb közvetítőknek kifizetett minden díj vagy jutalék levonása után. Az értéktárgyak rezidens szektorok közötti beszerzésének és eladásának egyenlege nulla, csak az ügynöki és kereskedői árrések maradnak meg.

JAVAK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK IMPORTJA ÉS EXPORTJA (P.6 és P.7)

- 3.158 *Fogalom meghatározás:* A javak és szolgáltatások exportja a rezidensek által nem rezidensek számára árukkal és szolgáltatásokkal végzett gazdasági műveletekből (eladás, barter és ajándékok) áll.

- 3.159 *Fogalom meghatározás:* A javak és szolgáltatások importja a nem rezidensek által rezidensek számára árukkal és szolgáltatásokkal végrehajtott gazdasági műveletekből (vásárlás, barter és ajándékok) áll.

- 3.160 A javak és szolgáltatások exportja és importja nem tartalmazza:

- a) az anya- és leányvállalat különböző földrajzi helyzetéből adódó, határokon átnyúló műveleteket (establishment trade), azaz:

(1) a rezidens vállalatok nem rezidens leányvállalatai által nem-rezidenseknek teljesített szállításokat, pl. rezidens multinacionális vállalkozás tulajdonában levő/irányítása alatt álló külföldi leányvállalatok által külföldön történő eladásokat;

(2) a nem rezidens vállalatok rezidens leányvállalatai által rezidenseknek teljesített szállításokat, pl. külföldi multinacionális cég hazai leányvállalatai általi (belföldi) értékesítéseket.

- b) a külföldre irányuló vagy külföldről származó elsődleges jövedelem-áramlásokat, pl. a munkavállalói jövedelmeket, a közvetlen befektetésekből származó kamatokat és bevételeket. A közvetlen befektetésből származó jövedelmek tartalmazhatnak olyan nem elkülöníthető részt, amely különböző szolgáltatások igénybevételét hivatott finanszírozni; ilyen szolgáltatás például a munkavállalók képzése, a menedzsment-szolgáltatások, valamint a szabadalmak és védjegyek felhasználása;

- c) pénzügyi eszközök vagy nem termelt eszközök, pl. föld határokon átnyúló adás-vételét.

- 3.161 A javak és szolgáltatások importján és exportján belül a következőket különböztetjük meg:

- a) Unión belüli szállítások;
- b) Unión kívüli import és export.

Mindkét típusra exportként, illetve importként hivatkozunk.

Javak exportja és importja (P.61 és P.71)

- 3.162 Javak exportjára és -importjára akkor kerül sor, ha a javak tulajdonjoga rezidensről nem rezidensre vagy nem rezidensről rezidensre száll át. Ez független attól, hogy a javak fizikailag átlépik-e a határokat vagy sem.

- 3.163 Leányvállalatok (fiókok vagy leányvállalatok, ill. külföldi érdekeltségek) közötti szállítások esetében: a gazdasági tulajdonjog-változást imputálni kell, ha a leányvállalatok között javak szállítására kerül sor. Ez csak akkor érvényes, ha a javakat átvevő gazdasági egység vállalja a felelősséget a piac számára biztosított kínálat és árak szintjére vonatkozó döntésekért.

- 3.164 A következő esetekben például a javak exportja anélkül történik meg, hogy az átlépne az országhatárt:
- A nemzetközi vizeken működő rezidens egységek által termelt javakat közvetlenül a külföldi országokban lévő nem rezidenseknek adják el. Ilyen termékek például az olaj, a gáz, a halászati termékek, a hasznosítható tengeri hulladék stb.;
 - állandó helyhez nem kötött szállítóberendezések és egyéb mozgatható berendezések;
 - a javak a tulajdonjog-változás után még azelőtt elvesznek vagy megsemmisülnek, hogy az exportáló ország határán keresztüljutnának;
 - közvetlen reexport esetén, vagyis ha a javakat egy rezidens nem rezidenstől vásárolja meg, majd ezt követően továbbértékesíti azokat egy másik nem rezidensnek, anélkül hogy a javak belépnienek a reexportőr gazdaságába.
- Hasonló esetek merülnek fel javak importjánál is.
- 3.165 A javak importja és exportja magában foglalja az alábbi terméktípusok viszonylatában a rezidensek és nem rezidensek között létrejövő gazdasági műveleteket is:
- nem monetáris arany;
 - ezüstrudak, gyémántok, valamint egyéb nemesfémek és drágakövek;
 - forgalomba nem kerülő papírpénzek és érmék, valamint ki nem bocsátott értékpapírok (jóságként és nem névértéken értékelve);
 - villamos energia, gáz és víz;
 - a határokon átvitt állatállomány;
 - csomagposta;
 - adományokkal és hitelekkel finanszírozott javakat is tartalmazó állami export;
 - biztonsági készletező vállalat tulajdonába kerülő vagy onnan kikerülő javak;
 - rezidens vállalat által nem rezidens érdekeltségeinek szállított javak, a feldolgozásra szánt javakat kivéve;
 - rezidens vállalathoz annak nem rezidens érdekeltségétől érkező javak, a feldolgozásra szánt javakat kivéve;
 - csempészett jóságok vagy adók, pl. importvámok és hozzáadottérték-adó céljából be nem jelentett termékek;
 - egyéb nem nyilvántartott szállítmányok, pl. ajándékok és a megállapított minimum értéknél kisebb értékű szállítmányok.
- 3.166 Az alábbi javak nem számítanak importnak és exportnak, annak ellenére, hogy átléphetik a nemzeti határt:
- az országon átmenő tranzitjavak;
 - az ország saját nagykövetségei, katonai bázisai vagy egy másik ország nemzeti határain belüli beékelte területei számára vagy által szállított javak;
 - szállítóberendezések és egyéb mozgatható típusú berendezések, amelyek az országot ideiglenesen hagyják el, a gazdasági tulajdonjog megváltoztatása nélkül (pl. a külföldön történő üzembe helyezéshez vagy építéshez szükséges építőipari berendezések);
 - a feldolgozásra, karbantartásra, szervizelésre vagy javításra külföldre küldött berendezések és egyéb javak; ez vonatkozik a bér munkában külföldön feldolgozott javakra is, ha azokban jelentős fizikai változás következik be;
 - egyéb javak, amelyek az országot ideiglenesen hagyják el, és amelyek általában egy éven belül eredeti állapotukban és a gazdasági tulajdonjog megváltozása nélkül kerülnek vissza;
- erre példák a kiállítási és szórakoztatási célokból külföldre küldött javak, a tartós bérlet tárgyát képező javak, beleértve a több éven át tartó bérletet, és a nem rezidensnek történő értékesítés nélkül visszaküldött termékeket;
- bizományi javak elveszése vagy megsemmisülése a határt átlépése után és a tulajdonjog-változás bekövetkezése előtt.

3.167 A javak importját és exportját akkor kell elszámolni, amikor a javak tulajdonjoga átszáll. A tulajdonjog-változás akkor tekinthető megtörténtnek, amikor a gazdasági műveletben részt vevő felek könyveikben és számláikban elszámolják azt. Ez nem feltétlenül esik egybe a szerződéses folyamat különböző szakaszaival, pl.:

- a) a kötelezettségvállalás időpontjával (a szerződés kelte);
- b) a javak eladásának és a szolgáltatások nyújtásának időpontjával és a fizetési követelés átvételével (transzfer időpontja);
- c) a fenti követelés rendezésének időpontjával (a fizetés dátuma).

3.168 A javak importját és exportját az exportáló ország határán FOB-paritáson kell értékelni. Ez az érték:

- a) a javak alapján számított értéke;
- b) plusz az említett határpontig teljesített kapcsolódó szállítási és forgalmazási szolgáltatások, beleértve a továbbfuvarozással kapcsolatban a fuvarozóra háruló berakodási költséget;
- c) plusz az exportált javakra esedékes összes adó és támogatás egyenlege; az Unión belüli szállítások esetében ez az érték tartalmazza a hozzáadottérték-adót és az exportáló országban a javakra kifizetett egyéb adókat is.

A forrás-felhasználás, ill. a szimmetrikus input-output táblákban az egyes termékcsoportokba tartozó javak importját az importáló ország határára számolt CIF-paritáson (költség-biztosítás-fuvardíj) értékelik.

3.169 *Fogalom meghatározás:* A CIF-ár az importáló ország határára szállított jószág ára vagy a rezidensnek nyújtott szolgáltatás ára az országon belül érvényes importvámok vagy egyéb importadók vagy kereskedelmi adók, illetve a szállítási árak kifizetése előtt.

3.170 Bizonyos körülmények között szükség lehet FOB-érték becslésére vagy más mérőszámmal való helyettesítésére, pl.:

- a) ha a javak barterének értékelését azon az alapon végzik, amelyet az exportőr akkor kapott volna, ha a javakat készpénzért adta volna el;
- b) a leányvállalatok közötti gazdasági műveleteknél: általában a tényleges transzferértéket kell alkalmazni. Ugyanakkor, ha ezek különböznek a piaci ártól, ezeket egy a piaci árnak megfelelően becsült értékkel kell helyettesíteni;
- c) pénzügyi lízing alapján átruházott javaknál: a javak a lízingbeadó által kifizetett piaci beszerzési áron kerülnek értékelésre, és nem a bérleti díjfizetések kumulált értéke alapján;
- d) vámadatok (Unión kívüli kereskedelem) vagy INTRASTAT információk (Unión belüli kereskedelem) alapján értékelt jószágimportnál. Egyik adatforrás sem FOB-paritáson számolja az értéket, hanem az Unió határára kalkulált CIF-paritást és a nemzeti határra kalkulált CIF-paritást alkalmazzák. Mivel a FOB-paritásokat csak az aggregálás legmagasabb szintjén, a CIF-paritásokat pedig az árucsoport szintjén alkalmazzák, ezeket a módosításokat csak a legmagasabb szintű aggregálás szintjén kell alkalmazni; ez a módosítás az ún. CIF/FOB-kiigazítás;
- e) ha a javak importjának vagy exportjának a becslése felmérésből vagy az ad hoc információk különböző típusai alapján történik. Ezekben az esetekben rendelkezésre állnak a javak szerinti bontású összárbevételi adatok. A becslés a piaci beszerzési árakon és nem a FOB-paritáson alapul.

Szolgáltatások exportja és importja (P.62 és P.72)

3.171 *Fogalom meghatározás:* A szolgáltatások exportja a rezidensek által a nem rezidenseknek nyújtott valamennyi szolgáltatást magában foglalja.

3.172 *Fogalom meghatározás:* A szolgáltatások importja a nem rezidensek által a rezidenseknek nyújtott valamennyi szolgáltatást magában foglalja.

3.173 A szolgáltatások exportja az alábbi eseteket foglalja magában:

- a) exportált javak szállítása, miután azok elhagyták az exportáló ország határát, ha rezidens fuvarozó nyújtja ezt a szolgáltatást (a 3.3. tábla 2. és 3. esete);

- b) importált javak rezidens fuvarozó általi szállítása:
- (1) az exportáló ország határáig, ha a javak értéke megállapítása FOB-paritáson történik a FOB-paritásban foglalt szállítási érték kompenzálására (a 3.4. tábla 3. esete);
 - (2) az importáló ország határáig, ha a javak értékelése CIF-paritáson történik a CIF-paritásban foglalt szállítási érték kompenzálására (a 3.4. tábla 3. és 2. CIF esete);
- c) javak rezidensek által nem rezidensek nevében végzett szállítása, amely nem jár a javak importjával vagy exportjával (pl. azok a szállítások, amelyek nem hagyják el az országot vagy a hazai területen kívüli szállítás);
- d) a rezidens fuvarozók által nem rezidensek nevében végzett személyszállítás;
- e) nem rezidensek nevében végzett feldolgozási és javítási tevékenységek; ezeket a tevékenységeket nettó értéken kell elszámolni, szolgáltatások exportjaként, a feldolgozott vagy javított javak értéke nélkül;
- f) berendezések üzembe helyezése, beszerelése külföldön, ha a projekt jellegénél fogva korlátozott időtartamú;
- g) rezidensek által nem rezidenseknek nyújtott pénzügyi szolgáltatások, beleértve a szolgáltatások explicit és implicit díját is, mint pl. a FISIM-et;
- h) rezidensek által nem rezidenseknek nyújtott biztosítási szolgáltatások az implicit szolgáltatási díjak összege alapján;
- i) nem rezidens turisták és üzleti utazók kiadásai. Ezen kiadások szolgáltatásnak minősülnek; a forrás-felhasználás és a szimmetrikus input-output táblákban résztermékenkénti bontásra van szükség;
- j) nem rezidensek kiadásai rezidensek által nekik nyújtott egészségügyi és oktatási szolgáltatásokért; ide tartozik ezeknek a szolgáltatásoknak mind a hazai területen, mind a külföldön történő nyújtása;
- k) nem rezidensek saját tulajdonú üdülőinek a lakásszolgáltatásai (lásd a 3.77. pontot);
- l) rezidensek által nem rezidenseknek fizetett szerzői és licencdíjak, amely bevételek szellemi tulajdonjogokkal, pl. szabadalmak, szerzői jogok, védjegyek, ipari eljárások, koncessziók stb. engedélyezett felhasználásával, valamint az elkészített eredeti példányok vagy prototípusok, pl. kéziratok, festmények stb. licenc-megállapodásokon keresztül történő használatával kapcsolatosak.

3.174 A szolgáltatások importja a szolgáltatások exportjának tükörképeként a 3.173. pontban található, és csak a következő szolgáltatások importját kell pontosabban meghatározni.

3.175 A szállítási szolgáltatások importja az alábbi eseteket foglalja magában:

- a) az exportált javaknak az exportáló ország határáig történő szállítása, ha nem rezidens fuvarozó végzi azt az exportált termék FOB-paritáson számított értékében foglalt szállítási érték kompenzálására (a 3.3. tábla 4. esete);
- b) az exportált javak nem rezidens fuvarozó általi szállítása:
- (1) az exportáló ország határától külön szállítási szolgáltatásként, ha az importált javak értékelése FOB-paritáson történik (a 3.4. tábla 4. és 5. FOB-paritás);
 - (2) az importáló ország határától külön szállítási szolgáltatásként, ha az importált javak értékelése CIF-paritáson történik (ebben az esetben az exportáló és az importáló ország határai közötti szállítási szolgáltatások értéke már benne van a javak CIF-paritásában; a 3.4. tábla 4. esete);

c) javak nem rezidensek által a rezidensek nevében végzett szállítása, amely nem jár a javak importjával vagy exportjával (pl. a tranzitként végzett szállítás vagy a hazai területen kívüli szállítás);

d) a nem rezidens fuvarozók által rezidens fuvarozók nevében végzett nemzetközi vagy nemzeti személyszállítás.

A szállítási szolgáltatások importja nem tartalmazza az exportált javak szállítását, miután az elhagyta az exportáló ország határát, ha a szolgáltatást nem rezidens fuvarozó nyújtja (a 3.3. tábla 5. és 6. esete). A javak exportjának értékelése FOB-paritáson történik, és így minden ilyen szállítási szolgáltatást nem rezidensek, azaz egy nem rezidens fuvarozó és egy nem rezidens importőr közötti gazdasági műveletnek kell tekinteni. Ez akkor érvényes, ha ezeket a szállítási szolgáltatásokat az exportőr CIF-paritáson kötött exportszerződések alapján fizeti ki.

3.176 A rezidensek közvetlen külföldi vásárlásai révén történő import magában foglalja a rezidensek üzleti vagy magáncélú külföldi utazásai közben vásárolt minden jószágot és szolgáltatást. Két kategóriát meg kell különböztetni, mivel ezek eltérő kezelést igényelnek:

a) az üzleti utazók összes, üzlettel kapcsolatos kiadása folyó termelőfelhasználásnak minősül;

b) minden egyéb kiadás, függetlenül attól, hogy az üzleti utazókat vagy más utazókat terhelik-e, a háztartások végső fogyasztási kiadásaihoz tartozik.

3.177 A szolgáltatások importját és exportját a szolgáltatásnyújtás időpontjában kell elszámolni. Ez legtöbbször egybeesik azzal az időponttal, amikor a szolgáltatásokat nyújtják. A szolgáltatások importjának értékelése piaci beszerzési áron, a szolgáltatások exportjának értékelése alapján történik.

3.3. táblázat – Az exportált javak szállításának kezelése

Belföldi terület		Közbenes terület		Importáló ország területe	
1. rezidens fuvarozó ⇒		2. rezidens fuvarozó ⇒		3. rezidens fuvarozó ⇒	
4. nem rezidens fuvarozó ⇒		5. nem rezidens fuvarozó ⇒		6. nem rezidens fuvarozó ⇒	
Javak exportja (FOB)	Szolgáltatások exportja	Javak importja (CIF/FOB)	Szolgáltatások importja		
1. x	—	—	—		
2. —	x	—	—		
3. —	x	—	—		
4. x	—	—	—	x	
5. —	—	—	—	—	
6. —	—	—	—	—	

3.178 Magyarázat az alábbi tábla értelmezéséhez: A tábla első része azt mutatja, hogy az exportált javak szállításának hat különböző lehetősége létezik attól függően, hogy a fuvarozó rezidens-e vagy sem, és hogy hol történik a szállítás: hazai területen lévő helyről a nemzeti határig, a nemzeti határtól az importáló ország határáig vagy az importáló ország határától egy, az importáló országban található helyig. A tábla második része azt mutatja, hogy a fenti hat lehetőségénél a szállítási költségeket javak exportjaként, szolgáltatásexportként, áruimportként vagy szolgáltatásimportként kell-e nyilvántartásba venni.

3.4. tábla – Az importált javak szállításának kezelése

Belföldi terület		Közbenes terület		Exportáló ország területe	
1. rezidens fuvarozó ⇐		2. rezidens fuvarozó ⇐		3. rezidens fuvarozó ⇐	
4. nem rezidens fuvarozó ⇐		5. nem rezidens fuvarozó ⇐		6. nem rezidens fuvarozó ⇐	

	Importált javak értékelése	Javak importja	Szolgáltatások importja	Javak exportja (FOB)	Szolgáltatások exportja
1.	CIF/FOB	—	—	—	—
2.	FOB CIF	— x	— —	— —	— x
3.	CIF/FOB	x	—	—	x
4.	CIF/FOB	—	x	—	—
5.	FOB CIF	— x	x —	— —	— —
6.	CIF/FOB	x	—	—	—

3.179 Magyarázat az alábbi tábla értelmezéséhez: A tábla első része azt mutatja, hogy az importált javak szállításának hat különböző lehetősége létezik attól függően, hogy a fuvarozó rezidens-e vagy sem, és hogy hol történik a szállítás: az exportáló országban lévő helyről ennek az exportáló országnak a határáig, az exportáló ország határától az importáló ország határáig és a nemzeti határtól a hazai területen található helyig. A tábla második része azt mutatja a fenti hat lehetőség mindegyikénél, hogy a szállítási költségeket javak importjaként, szolgáltatásimportként, javak exportjaként vagy szolgáltatásexportként kell-e nyilvántartásba venni. Néhány esetben (2. és 5. eset) ez a nyilvántartás függ az importált javakra alkalmazott értékelési elvtől. Megjegyzendő, hogy az importált javak értékének CIF-paritásról FOB-paritásra történő átszámítása a következőkből tevődik össze:

- a) CIF-/FOB-kiigazítás, azaz 2 CIF-ről 2 FOB-ra (csökkenti az összes importot és exportot);
- b) CIF-/FOB-átsorolás, azaz 5 CIF-ről 5 FOB-ra (az összes import és export változatlan marad).

HASZNÁLT JAVAKKAL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK

3.180 *Fogalom meghatározás:* A használt javak olyan javak, amelyeknek már volt használójuk (a készletek kivételével).

3.181 A használt javak magukban foglalják:

- a) a termelőegységek által más egységeknek eladott épületeket és egyéb állóeszközöket, amelyeket:
 - (1) ugyanabban a formában használnak fel újra;
 - (2) lebontanak vagy leszerelnek; az ennek eredményeképpen keletkező javak nyersanyaggá válnak (pl. ócskavas), amelyet új javak előállításához (pl. acél) használnak fel;
- b) az egyik egység által egy másik egységnek eladott értéktárgyakat;
- c) a háztartások által más egységnek eladott tartós fogyasztási cikkek, amelyeket:
 - (1) ugyanabban a formában használnak fel újra;
 - (2) szétbontanak és bontási anyagokká alakítanak át;
- d) nem tartós javak (pl. papírhulladék, rongyhulladék, régi ruhák, régi palackok stb.) eladása bármelyik egység által, újbóli felhasználásra vagy új termékek előállítására szolgáló nyersanyagként.

A használt javak transzferét az eladónál negatív kiadásként (értékesítésként), a vevőnél pedig pozitív kiadásként (beszerzésként) kell elszámolni.

3.182 A használt javak fenti fogalom meghatározásából az alábbiak következnek:

- a) ha a használt állóeszköz vagy értéktárgy eladása két rezidens termelő között történik, a bruttó állóeszköz-felhalmozásként elszámolt pozitív és negatív értékek – a tulajdonjog-átruházás költségeinek kivételével – kiegyenlítik egymást a gazdaság egészére nézve;

- b) ha egy használt, helyhez kötött, nem mozgatható állóeszközt (pl. épületet) nem rezidensnek adnak el, akkor ezt pénzügyi eszköz megvásárlásaként, azaz egy képzett rezidens egységben való tulajdoni részesedés vásárlásaként kell kezelni. Ez a képzett rezidens egység lesz az állóeszköz feltételezett megvásárlója. Az állóeszköz adásvétele következképpen rezidens egységek között zajlik;
- c) ha egy használt, mozgatható állóeszköz, pl. hajó vagy repülőgép exportálásra kerül, a gazdaságon belül nem kerül elszámolásra pozitív nettó állóeszköz-felhalmozás az eladó negatív nettó állóeszköz-felhalmozásával szemben;
- d) tartós javak – pl. jármű – állóeszközként vagy tartós fogyasztási cikként sorolhatók be, a tulajdonostól és a felhasználás céljától függően. Ha az ilyen javak tulajdonjogát egy vállalkozástól egy háztartásra végső fogyasztásként történő felhasználás céljából átruházzák, a vállalatnál negatív nettó állóeszköz-felhalmozásként, a háztartásnál pedig pozitív fogyasztási kiadásként kerül számbavételre. Amikor egy ilyen termék tulajdonjoga egy háztartástól egy vállalatra kerül átruházásra, a háztartásnál negatív végső fogyasztási kiadásként, a vállalatnál pedig pozitív nettó állóeszköz-felhalmozásként kerül nyilvántartásba;
- e) a használt értéktárgyakkal kapcsolatos gazdasági műveleteket az értéktárgynak a vevő által történő beszerzésésként (pozitív nettó tőkefelhalmozásként) és az eladó által történő eladásaként (negatív nettó tőkefelhalmozásként) kell elszámolni. Külfölddel létrejött gazdasági művelet esetén javak importjaként vagy exportjaként kell számba venni. Az értéktárgynak a háztartás által történő eladását nem kell negatív végső fogyasztási kiadásként számba venni;
- f) ha használt katonai tartós javakat az állam külföldre ad el, ezt javak exportjaként és negatív állóeszköz-felhalmozásként számolják el a kormányzatnál.

3.183 A használt javakkal kapcsolatos gazdasági műveleteket elszámolásának időpontja a tulajdonjog átruházásának időpontja. Ehhez az adott javakkal kapcsolatos gazdasági művelet típusnak megfelelő értékelési elvet kell alkalmazni.

NEM TERMELT ESZKÖZÖK BESZERZÉSÉNEK ÉS ELADÁSÁNAK EGYENLEGE (NP)

3.184 *Fogalom meghatározás:* A nem termelt eszközök olyan eszközök, amelyeket (a termelés fogalma szerint) nem termeltek, de javak és szolgáltatások előállításánál során felhasználhatók.

3.185 A nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegén belül három kategória különböztethető meg:

- a) természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege (NP.1);
- b) szerződések, lízingek és licencek beszerzésének és eladásának egyenlege (NP.2);
- c) a cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege (NP.3).

3.186 A természeti erőforrások az alábbi kategóriákat tartalmazzák:

- a) föld;
- b) ásványkincsek és energiaforrások;
- c) művelés alatt nem álló biológiai erőforrások;
- d) vízkészletek;
- e) rádiófrekvenciák;
- f) egyéb természeti erőforrások.

A természeti erőforrások nem foglalják magukban a művelés alatt álló biológiai erőforrásokat, amelyek termelt eszköznek minősülnek. A művelés alatt álló biológiai erőforrások beszerzését és eladását nem a természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlegésként kell elszámolni, hanem állóeszköz-felhalmozásként. A természeti erőforrások ideiglenes felhasználásához kapcsolódó kifizetések sem természeti erőforrások beszerzésésként kerülnek elszámolásra, hanem hasznobérleti díjként, vagyis tulajdonból származó jövedelemként (lásd a 15. fejezetet: Szerződések, lízingek és licencek.)

3.187 A föld fogalom meghatározás magát a földterületet jelenti, amelyhez a talajtakaró és a hozzá kapcsolódó felszíni vizek egyaránt hozzátartoznak. A kapcsolódó felszíni vizek közé tartoznak azok a belföldi vízterületek (víztározók, folyók, tavak stb.), amelyek felett tulajdonjogok gyakorolhatóak.

- 3.188 Az alábbi tételek nem tartoznak a föld fogalma alá:
- a) a földterületen álló épületek vagy egyéb építmények, illetve a rajta áthaladó létesítmények (pl. utak, alagutak);
 - b) szőlőültetvények, gyümölcsöskertek, illetve egyéb faültetvények és minden más termesztett növénykultúra stb.;
 - c) a felszín alatti természeti kincsek,
 - d) művelés alatt nem álló biológiai erőforrások;
 - e) felszín alatti vízkészletek.
- Míg a fenti a) és b) pont a termelt állóeszközök, addig a c), d) és e) pont a nem termelt eszközök típusába tartozik.
- 3.189 A föld és egyéb természeti erőforrások beszerzési és eladási értékét a beszerzés/eladás időpontjában érvényes piaci árakon kell megállapítani. A természeti erőforrásokkal kapcsolatos műveleteket ugyanazon az értéken kell elszámolni a vásárló és az eladó számláján. Ez az érték nem tartalmazza a természeti erőforrás tulajdonjogának átruházásával kapcsolatos költségeket. Ezen költségeket bruttó állóeszköz-felhalmozásként kezeli a rendszer.
- 3.190 A szerződések, lízingek és licencként mint nem termelt eszközök az alábbi osztályokból állnak:
- a) piacképes tartós bérletek;
 - b) természeti erőforrások felhasználására szóló engedélyek, pl. halászati kvóta;
 - c) meghatározott tevékenységek folytatására szóló engedélyek, pl. kibocsátási engedélyek és korlátozott számú kaszinóra vagy taxik bizonyos területen történő üzemeltetésére szóló engedélyek;
 - d) jövőbeni javakhoz és szolgáltatásokhoz fűződő kizárólagos jogosultság, pl. labdarúgók szerződésai vagy egy kiadó kizárólagos joga egy megnevezett szerző új műveinek kiadására.
- 3.191 A szerződések, lízingek és licencként mint nem termelt eszközök kategóriájába nem tartozik bele az ilyen eszközök tartós bérlete; a tartós bérlettel kapcsolatos fizetéseket folyó termelőfelhasználásként kell elszámolni.
- A szerződések, lízing és licencként beszerzésének és eladásának értéke nem tartalmazza a tulajdonjog átruházásával kapcsolatos költségeket. A tulajdonjog-átruházás költségei a bruttó állóeszköz-felhalmozás egyik összetevőjének minősülnek.
- 3.192 *Fogalommeghatározás:* A cégérték és a marketingeszközök értéke a vállalatért mint működő vállalkozásért fizetett érték, valamint az eszközeinek és a kötelezettségeinek az egyenlege közötti különbözet. Az eszközök kötelezettségekkel csökkentett értékének kiszámításához minden egyes eszközt és kötelezettséget külön kell meghatározni és értékelni.
- 3.193 A cégérték csak akkor kerül elszámolásra, ha értékét egy piaci gazdasági művelet, például a teljes vállalat eladása igazolja. A vállalat egészétől különválasztva, egyedileg eladott marketingeszközök eladása e tétel alatt kerül elszámolásra.
- 3.194 A nem termelt eszközök beszerzésének és eladásnak egyenlegét a „szektorok”, a „teljes gazdaság” és a „külföld” tőkeszámláján kell kimutatni.
-

4. FEJEZET

JÖVEDELEMELOSZTÁSI MŰVELETEK

- 4.01 *Fogalom meghatározás:* A jövedelemelosztási műveletek olyan gazdasági műveletek, amelyek a termeléssel létrehozott hozzáadott értéket a munkára, a tőkére és a kormánzatnak járó részre osztják fel, valamint olyan gazdasági műveletek, amelyeken keresztül a jövedelem és a vagyon újraelosztása történik.

A rendszer különbséget tesz folyó transzferek és tőketranszferek között; a tőketranszfer révén nem jövedelem, hanem megtakarítás vagy vagyon újraelosztása történik.

MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEM (D.1)

- 4.02 *Fogalom meghatározás:* Munkavállalói jövedelem (D.1) alatt a munkáltató által a munkavállaló részére, az elszámolási időszak alatt elvégzett munkája ellenértékéért fizetett valamennyi pénzbeli vagy természetbeni díjazás értendő.

A munkavállalói jövedelem elemei:

- a) bérek és keresetek (D.11):

- pénzbeli bérek és keresetek;
- természetbeni bérek és keresetek;

- b) munkáltatók társadalombiztosítási járulékai (D.12):

- munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulékai (D.121):
 - munkáltatók tényleges nyugdíjjárulékai (D.1211);
 - munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járulékai (D.1212);
- a munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékai (D.122):
 - munkáltatók imputált nyugdíjjárulékai (D.1221);
 - munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járulékai (D.1222).

Bérek és keresetek (D.11)**Pénzbeli bérek és keresetek**

- 4.03 A pénzbeli bérek és keresetek tartalmazzák a munkavállaló által fizetendő összes társadalombiztosítási járulék, jövedelemadó és egyéb kifizetés stb. értékét, ideértve azokat is, amelyeket a munkavállaló helyett a munkáltató von le és fizet be közvetlenül a társadalombiztosítási rendszerbe, az adóhatóságnak stb.

A pénzbeli bérek és keresetek az alábbi típusú díjazásokat tartalmazzák:

- a) a rendszeres időközönként fizetendő alapbéreket és -kereseteket;
- b) a túlóra, éjszakai munka, hétvégi munka, kellemetlen vagy veszélyes körülmények miatt megnövelt kifizetéseket;
- c) a megélhetési támogatásokat, a helyi pótlékokat és a kikiüldetési járulékokat;
- d) ösztönző rendszerek keretében nyújtott, a vállalat általános teljesítményéhez kötött prémiumokat vagy egyéb rendkívüli juttatásokat; a termelékenység vagy nyereségen alapuló prémiumokat, karácsonyi és újévi prémiumokat, a munkavállalói társadalombiztosítási juttatások kivételével (lásd a 4.07. pont c) alpontját); a „13-14. havi” fizetést (éves kiegészítő fizetést);
- e) a munkahelyre és munkahelyről történő utazásra fizetett pótlékokat, a munkavállalók kötelességeinek teljesítése közben felmerülő utazási, különélési, elköltözési és szórakozási költségekre nyújtott pótlékok vagy térítések kivételével (lásd a 4.07. pont a) alpontját);

- f) a hivatalos munkaszüneti napokra történő kifizetéseket vagy az éves szabadságok idejére fizetett díjazást;
- g) a munkavállalóknak kifizetett jutalékokat, borraivalókat, ügyeleti és vezetői díjakat;
- h) a munkáltatók által a munkavállalók javára megtakarítási rendszerekbe folyósított befizetéseket;
- i) a vállalatától kilépő munkavállalók számára teljesített rendkívüli kifizetéseket, ha ezek a kifizetések nem kapcsolódnak kollektív szerződéshez;
- j) a munkáltató által a munkavállalóknak készpénzben kifizetett lakhatási támogatásokat.

Természetbeni bérek és keresetek

- 4.04 *Fogalom meghatározás:* A természetbeni bérek és keresetek a munkáltatók által ingyen vagy csökkentett áron nyújtott olyan javakat és szolgáltatásokat, ill. egyéb nem pénzbeli juttatásokat foglalják magukban, amelyeket a munkavállalók saját idejükben és saját választásuk szerint, saját igényeiknek vagy szükségleteiknek, illetve háztartásuk többi tagja igényeinek vagy szükségleteinek kielégítésére vehetnek igénybe.
- 4.05 A természetbeni bérek és keresetek a következőket foglalják magukban:
- a) ételek és italok, beleértve az üzleti utazások alatt elfogyasztott ételeket és italokat; nem tartoznak azonban ide a rendkívüli munkakörülmények miatt szükséges speciális ételek vagy italok. Az ingyenes étkezési lehetőségek, a támogatásban részesülő étkezdékben kapott árengedmények összege és az étkezési utalványok formájában kapott juttatások viszont beletartoznak a természetbeni bérekbe és keresetekbe;
 - b) az a munkáltatók által közvetlenül nyújtott saját tulajdonú béreltlakás-szolgáltatás, illetve egyéb lakhatási szolgáltatás, amelyet a munkavállaló háztartásának valamennyi tagja igénybe vehet;
 - c) azok az egyenruhák vagy egyéb speciális ruházatok, amelyeket a munkavállalók a munkahelyen kívül és a munkában egyaránt hordhatnak;
 - d) a munkavállalók személyes használatára rendelkezésre bocsátott járművek vagy egyéb tartós fogyasztási cikkek által képviselt szolgáltatások értéke;
 - e) a munkáltató saját termelési folyamataiból származó, kibocsátásként létrehozott javak és szolgáltatások, pl. ingyenes utazás a vasutak vagy légitársaságok munkavállalói számára, ingyenes szén a bányászok, illetve ingyenes élelmiszer a mezőgazdaságban dolgozók számára;
 - f) sport-, szabadidős, vagy üdülési célú szolgáltatások rendelkezésre bocsátása a munkavállalók és családtagjaik számára;
 - g) a munkába és a munkából történő utazás, kivéve, ha az a munkáltató idejében (munkaidő alatt) történik; olyan autóparkolás, amelyért egyébként fizetni kellene;
 - h) a munkavállalók gyermekeinek gyermekgondozási szolgáltatások biztosítása;
 - i) a munkáltatók által a munkavállalók javára az üzemi tanácsoknak vagy hasonló testületeknek teljesített befizetések;
 - j) a munkavállalóknak juttatott bónuszrészvények;
 - k) a munkavállalóknak kedvezményes kamattal nyújtott hitelek. A juttatás értékét a munkavállaló által piaci feltételekkel felvehető hitelre fizetendő kamat és a ténylegesen fizetett (kedvezményes) kamat különbségéért kell megbecsülni. E juttatást a „jövedelem keletkezése” számlán a bérek és keresetek között kell elszámolni, a „jövedelmek elsődleges elosztása” számlán pedig egy ezzel megegyező összegű munkavállalói kamatfizetést kell imputálni a munkáltató részére.
 - l) részvényopciók: a munkáltató lehetőséget ad a munkavállalónak részvények előre meghatározott áron történő jövőbeni vásárlására (lásd a 4.168–4.178. pontot);
 - m) a vállalati szektorokban végzett rejtett tevékenységekből származó olyan jövedelem, amely az ilyen tevékenységekben résztvevő munkavállalókhöz kerül saját felhasználás céljára.
- 4.06 A munkavállalónak természetbeni bér és kereset címén juttatott javakat és szolgáltatásokat alapáron kell értékelni, ha azokat a munkáltató állította elő, és piaci beszerzési áron, ha a munkáltató vásárolta azokat. A természetbeni bérek és keresetek összege a szóban forgó javak és szolgáltatások alapáron számított értékével (illetve a munkáltató által történő vásárlásuk esetén piaci beszerzési áras értékével) egyenlő akkor, ha azokat térítésmentesen bocsátják a munkavállalók rendelkezésére. Ezt az értéket a nem ingyen, hanem csökkentett áron biztosított javak és szolgáltatások esetében csökkenteni kell a munkavállaló által fizetett összeggel.

4.07 A bérek és keresetek nem tartalmazzák:

- a) a munkáltató termelési folyamatához szükséges munkáltatói kiadásokat. Ezek a következők:
- (1) a munkavállalók utazási, különélési, elköltözési és szórakozási költségei címén kifizetett juttatások vagy térítések, ha ezek munkaköri kötelezettségeik teljesítése folyamán merültek fel;
 - (2) a munkahelyen biztosított kényelmi juttatások, a munka jellege miatt szükséges orvosi vizsgálatok költségei és a munkában viselt munkaruházattal kapcsolatos kiadások;
 - (3) olyan típusú munkahelyi elhelyezési szolgáltatások, amelyeket a munkavállalók háztartásának tagjai nem vehetnek igénybe – pl. kabin, hálóterem, munkásszállás és barakk;
 - (4) a rendkívüli munkakörülmények miatt szükséges speciális ételek vagy italok;
 - (5) a munkavállalóknak a munkájukhoz szükséges szerszámok, berendezések vagy a speciális ruházat megvásárlása után kifizetett költségtérítések, illetve bérük vagy keresetük azon része, amelyet – munkaszerződésük értelmében – a munkavállalók ilyen vásárlásra kötelesek költeni. Amennyiben a munkaszerződése alapján szerszámok, berendezések, speciális ruházat stb. vásárlására kötelezett munkavállaló költségeit nem térítik meg teljes mértékben, a fennmaradó összeg levonásra kerül a munkavállalói bérek és keresetek összegéből, és hozzáadódik a munkáltatók folyó termelőfelhasználásához.

A munkáltatók folyó termelőfelhasználásaként kell elszámolni azoknak a javaknak és szolgáltatásoknak a költségeit, amelyeket a munkáltatók azért kötelesek a munkavállalóik részére biztosítani, hogy az utóbbiak elvégezhesék munkájukat;

- b) A bérek és keresetek azon összegét, amelyet a munkáltatók a munkavállalóiknak betegség, anyaság, üzemi baleset, rokkantság stb. esetén átmenetileg fizetnek. Az ilyen kifizetéseket egyéb nem nyugdíjjellegű társadalombiztosítási ellátásként (D.6222) kell elszámolni, miközben ugyanezek az összegek a munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járuléka (D.1222) soron is megjelennek;
- c) a gyermekek, a házastárs vagy a család kapcsán nyújtott egyéb, foglalkoztatáshoz kötődő társadalombiztosítási juttatásokat, illetve az oktatási vagy egyéb, eltartottakhoz kapcsolódó támogatásokat, valamint a munkavállalók vagy családtagjaik részére biztosított ingyenes orvosi szolgáltatásokat (kivéve a munka jellege miatt szükséges juttatásokat);
- d) a munkáltató által a bérek és keresetek után fizetendő adókat – például a létszámadót. A vállalkozások által fizetendő fenti adók vagy a kifizetett bérek és keresetek meghatározott százalékában vagy alkalmazottankénti fix összegben kerülnek megállapításra. Ezeket az adókat egyéb termelési adóként kell elszámolni;
- e) a bedolgozók részére teljesítménybérben történt kifizetéseket. Ha a bedolgozó jövedelme – az elvégzett munka mértékétől függetlenül – azon termelési folyamatok kibocsátási értékének függvénye, amelyekért az adott személy felelős, ez a fajta díjazás arra utal, hogy a dolgozó önálló vállalkozó.

A munkáltatók társadalombiztosítási járuléka (D.12)

4.08 *Fogalom meghatározás:* A munkáltatók társadalombiztosítási járuléka alatt azon járulékok értendők, amelyeket a munkáltatók a társadalombiztosítási rendszerekbe vagy más magánbiztosítási rendszerekbe fizetnek be azért, hogy alkalmazottaik részére biztosítsák a társadalmi juttatásokat.

A munkavállalói jövedelem részeként kell elszámolni azt a munkáltatók társadalombiztosítási járulékaival megegyező összeget, amelyet a munkáltatók azért fizetnek ki, hogy munkavállalóik társadalmi juttatásokra való jogosultságát biztosítsák. A munkáltató által fizetett társadalombiztosítási járuléka lehet tényleges vagy imputált.

A munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléka (D.121)

4.09 *Fogalom meghatározás:* A munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléka (D.121) a munkáltatók által a munkavállalóik javára a biztosítóknak (a társadalombiztosításnak és a foglalkoztatással kapcsolatos társadalombiztosítási rendszereknek) fizetett összegeket tartalmazzák. Ide tartozik minden olyan jogszabály, megállapodás vagy szerződés szerinti vagy önkéntes járuléka, amely társadalmi kockázatok vagy szükségletek fedezésére szolgáló biztosítás ellenértéke.

Bár az ilyen járulékokat a munkáltatók fizetik a biztosítóknak, a munkavállalói jövedelem részének tekintendők; ezért ezeket úgy kell elszámolni, mintha a munkavállalók fizetnék a járulékokat a biztosítóknak.

A munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulékaik kétfélek lehetnek: nyugdíjcélú és egyéb célú befizetések, amelyeket az alábbi két tétel alatt külön kell elszámolni:

- a) munkáltatók tényleges nyugdíjjárulékaik (D.1211);
- b) munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járulékaik (D.1212).

A munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járulékaik a nyugdíjtól elkülönülő szociális kockázatok és szükségletek, mint például betegség, anyaság, üzemi baleset, rokkantság, létszámleépítés, stb. miatti elbocsátás kapcsán fizetendő járulékokat tartalmazzák.

A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékaik (D.122)

4.10 *Fogalom meghatározás.* A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékaik (D.622) jelentik az ellentételét azoknak (a munkavállalók társadalombiztosítási járulékaiknak esetleges összegével csökkentett) egyéb társadalombiztosítási juttatásoknak, amelyeket a munkáltatók közvetlenül fizetnek ki munkavállalóik, korábbi munkavállalóik vagy egyéb jogosult személyek részére anélkül, hogy biztosító vagy önálló nyugdíjpénztár közreműködését vennék igénybe, illetve külön alapot vagy elkülönített tartalékot hoznának létre e célra.

A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékaik az alábbi két kategóriára oszlanak:

- a) Munkaadók imputált nyugdíjjárulékaik (D.1221)

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszereknek két típusa van: befizetésekkel meghatározott rendszer és a szolgáltatással meghatározott rendszer.

A befizetésekkel meghatározott rendszer az, ahol a juttatásokat a rendszerbe befizetett járulékok és az alapok befektetéseinek hozamai határozzák meg. A nyugdíjazáskor a munkavállaló visel minden, a kifizetendő juttatásokra vonatkozó kockázatot. Az ilyen rendszerekben nincsenek imputált járulékok, kivéve ha a rendszert maga a munkáltató működteti. Ebben az esetben a rendszer működtetésének költségeit a munkavállalói jövedelem részeként a munkavállalónak fizetendő imputált járulékként kell kezelni. Ezt az összeget a háztartások pénzügyi szolgáltatásokra felhasznált végső fogyasztási kiadásaként is el kell számolni.

Szolgáltatással meghatározott rendszer az, ahol a tagok számára fizetendő juttatásokat a rendszer szabályai határozzák, azaz egy képlet határozza meg a fizetendő vagy a minimálisan fizetendő juttatást. A szolgáltatással meghatározott rendszerben általában a munkáltató és a munkavállaló is fizet járulékot; a munkavállaló fizetésének adott százalékát kötelező jelleggel fizeti be a rendszerbe. A megállapított juttatások költségeinek viselése a munkáltató kötelessége. A munkáltató viseli a juttatás nyújtására vonatkozó kockázatot.

A szolgáltatással meghatározott rendszerekben a munkáltatók imputált járuléka a következőképpen kerül kiszámításra:

A munkáltató imputált járuléka egyenlő

a juttatásoknak a foglalkoztatás aktuális időtartama miatti növekedésének az összege

mínusz a munkáltató tényleges járulékaiknak összege

mínusz a munkavállaló által befizetett bármilyen járulékok összege

plusz a rendszer működtetésének költsége

Néhány rendszert nem-járulékalapú rendszernek lehet nevezni, mivel sem a munkáltatók, sem a munkavállalók nem fizetnek tényleges járulékot. Ennek ellenére a munkáltatók imputált járulékaik az itt leírtaknak megfelelően kiszámításra és imputálásra kerülnek.

Amennyiben a kormányzati alkalmazottak részére létrehozott rendszerek nyugdíjjogosultságai nem kerülnek rögzítésre a központi számlákon, a kormányzati munkáltatók imputált nyugdíjjárulékaik biztosításmatematikai számítások alapján történő becsléssel kell megállapítani. Kizárólag azokban az esetekben azonban, amikor a biztosításmatematikai számítások révén nem készíthető kellően megbízható becslés, a következő további két eljárással is megbecsülhető a kormányzati munkáltatók imputált nyugdíjjáruléka:

- (1) a mindenkori munkavállalóknak fizetett bérek és keresetek ésszerű szinten megállapított százalékos arányában, vagy

- (2) az aktuálisan (mind a munkavállalók, mind a kormányzat mint munkáltató által) fizetendő juttatások és a ténylegesen fizetendő járulékok különbségeként.

b) Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai (D.1222)

Bár bizonyos társadalmi juttatásokat a munkáltatók közvetlenül és nem a társadalombiztosítási alapok vagy egyéb biztosítók közreműködésével fizetnek ki, e kifizetések szociális jóléti juttatásnak minősülnek. Mivel e juttatások költségei a munkáltatók munkaerő-költségeinek részét képezik, a munkavállalói jövedelmek közé is be kell számítani őket. Ennélfogva e munkavállalók részére az azon társadalombiztosítási járulék-összeggel megegyező értékű munkavállalói díjazást is imputálni kell, amely a szociális juttatásokhoz való, ezen összeg alapján felhalmozott jogosultságok biztosításához szükséges. Ezek az összegek figyelembe veszik a munkavállalók és munkáltatók által ténylegesen fizetett járulékokat, és nemcsak a mindenkor fizetendő juttatások színvonalától függenek, hanem attól is, hogy a jövőben várhatóan hogyan módosulnak a munkáltatók e rendszerek keretében fennálló kötelezettségei olyan tényezők következményeként, mint a jelenlegi és korábbi munkavállalók létszámában, kormegoszlásában és várható élettartamában bekövetkező változások. A járulékok imputált értéke ugyanolyan típusú biztosításmatematikai számításokon alapul, mint amelyeket a biztosítók által felszámított díjak kiszámításánál alkalmaznak.

A gyakorlatban azonban nehézségekbe ütközhet az ilyen imputált járulékok pontos összegének kiszámítása. A munkáltató saját maga is készíthet becsléseket – esetleg a hasonló tőkefedezeti rendszerekbe befizetett járulékok alapján –, hogy kiszámítsa valószínű jövőbeni kötelezettségeit, és ezek a becslések felhasználhatók, amennyiben rendelkezésre állnak. Egy másik elfogadható módszer a mindenkor munkavállalók részére kifizetett bérek és keresetek egy ésszerű szinten meghatározott százalékos arányának az alkalmazása. Ezen kívül az egyetlen gyakorlati alternatívát az imputált járulékok fedezéséhez szükséges imputált díjazás becslése jelenti, mégpedig a munkáltató által ugyanazon elszámolási időszak alatt fizetendő nem tőkefedezeti alapú, nem nyugdíjjellegű ellátások felhasználásával. Az adott időszakban ténylegesen kifizetett juttatások alapján elfogadható módon becsülhető a járulékok és a kapcsolódó imputált díjazás összege.

- 4.11 A szektorok számláin a közvetlen társadalombiztosítási juttatások költségei először a „jövedelmek keletkezése” számlán, a felhasználások között a munkavállalói jövedelem egyik elemeként jelennek meg, másodsor pedig a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a felhasználások között, társadalombiztosítási juttatásként. Az utóbbi számla kiegyensúlyozása érdekében feltételezzük, hogy a munkavállalók háztartásai visszafizetik a munkáltatók szektorainak a munkáltatók által fizetett imputált társadalombiztosítási járulékokat, amelyek az esetlegesen a munkavállalók által fizetett társadalombiztosítási járulékokkal együtt finanszírozzák az ugyanazon munkáltatók által számukra nyújtott közvetlen társadalmi juttatásokat. Ez a képzett körforgás hasonlít a munkáltatók által fizetett tényleges társadalombiztosítási járulékok körforgásához; utóbbi esetében a járulékok áthaladnak a háztartások számláin, és úgy tekintendők, mint amelyeket azután a háztartások befizetnek a biztosítók részére.

4.12 A munkavállalói jövedelmek elszámolásának időpontja:

- a) a bérek és keresetek (D.11) abban az időszakban kerülnek elszámolásra, amikor a munkát elvégzik. Ugyanakkor az eseti prémiumokat vagy egyéb rendkívüli kifizetéseket – pl. a 13. havi fizetéseket – akkor kell elszámolni, amikor kifizetésük esedékessé válik. A részvényopciók elszámolásának időpontját a nyújtás és a megszolgálat időpontja közötti időszakra kell tenni. Ha az adatok hiányosak, az opció értékét a megszolgálat időpontjának megfelelően kell elszámolni;
- b) a munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulékait (D.121) a munkavégzés időszakára kell elszámolni;
- c) a munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékait (D.122) a következő kategóriákban kell elszámolni:
- (1) azt a részt, amely a közvetlen kötelező társadalmi juttatások ellentételét jelenti, a munkavégzés időszakára kell elszámolni;
 - (2) azt a részt, amely a közvetlen önkéntes társadalmi juttatások ellentételét jelenti, a jelzett juttatások kifizetésének időpontjában kell elszámolni.

4.13 A munkavállalói jövedelem a következőkből tevődik össze:

- a) a rezidens munkáltatók által a rezidens munkavállalók részére fizetett jövedelem;
- b) a nem rezidens munkáltatók által a rezidens munkavállalók részére fizetett jövedelem;
- c) a rezidens munkáltatók által a nem rezidens munkavállalók részére fizetett jövedelem.

Az a)–c) alpontban felsorolt elemeket a következőképpen kell elszámolni:

- (1) a rezidens munkáltatók által a rezidens és a nem rezidens munkavállalók részére fizetett jövedelem az a) és c) alpontban felsorolt tételek összege, és ez az összeg azon szektorok és teljes gazdasági ágazatok „jövedelem keletkezése” számláin kerül elszámolásra a felhasználások között, amelyekhez a munkáltatók tartoznak;

- (2) a rezidens és nem rezidens munkáltatók által a rezidens munkavállalóknak kifizetett jövedelem az a) és b) alponban felsorolt tételek összege, és ez az összeg a háztartások „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján, a források között kerül elszámolásra;
- (3) a b) alponban említett tétel, a nem rezidens munkáltatók által a rezidenseknek kifizetett jövedelem az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján, a felhasználások között kerül elszámolásra;
- (4) a c) alponban említett tétel, a rezidens munkáltatók által a nem rezidenseknek kifizetett jövedelem az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján, a források között kerül elszámolásra.

TERMELÉSI ÉS IMPORTADÓK (D.2)

- 4.14 *Fogalom meghatározás:* A termelési és importadók (D.2) azokat a pénzben vagy természetben teljesített kötelező, viszonzatlan kifizetéseket tartalmazzák, amelyeket a kormányzat vagy az Európai Unió intézményei vetnek ki javak és szolgáltatások termelésével és importjával, munkaerő alkalmazásával, föld, ingatlan vagy a termelésben felhasznált egyéb eszközök tulajdonjogával vagy használatával kapcsolatosan. Ezek az adók nyereségtől függetlenül fizetendőek.
- 4.15 A termelési és importadók közé a következők tartoznak:
- a) termékadók (D.21):
 - (1) hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adó) (D.211);
 - (2) importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével (D.212):
 - importvámok (D.2121);
 - importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével (D.2122);
 - (3) termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével (D.214);
 - b) egyéb termelési adók (D.29).

Termékadók (D.21)

- 4.16 *Fogalom meghatározás:* A termékadók (D.21) azok az adók, amelyeket előállított vagy gazdasági műveletben részt vevő adott javak vagy szolgáltatások egységei után kell befizetni. Az adó lehet a jóság vagy szolgáltatás mennyiségi egységére vetített meghatározott pénzösszeg, vagy lehet az előállított vagy gazdasági műveletben részt vevő javak vagy szolgáltatások egységárának vagy értékének meghatározott százalékaként kiszámított összeg. A termékre kivetett adóknak – függetlenül attól, melyik gazdasági egység fizeti azokat – szerepelniük kell a termékadók között, kivéve ha kifejezetten egy másik tétel alatt számolandók el.

Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók) (D.211)

- 4.17 *Fogalom meghatározás:* A hozzáadottérték-típusú adó (hozzáadottérték-adó) a javak vagy szolgáltatások olyan adója, amelyet a vállalkozások szednek be a termelési folyamat egymást követő fázisaiban, és amely végül teljes egészében a végső vásárlót terheli.

Ez a tétel tartalmazza azt a hozzáadottérték-adót, amelyet a kormányzat szed be, és amelyet a belföldi és importált termékekre vetnek ki, valamint a hozzáadottérték-adóra vonatkozó szabályokhoz hasonló előírások szerint kivetett egyéb levonható adókat. A hozzáadottérték-típusú adók elnevezése a továbbiakban összefoglalóan hozzáadottérték-adó. Ezek közös jellemzője, hogy a termelőknek csak az árbevétel utáni hozzáadottérték-adó és a folyó termelőfelhasználási, illetve bruttó állóeszköz-felhalmozási célú beszerzéseik utáni hozzáadottérték-adó különbségét kell megfizetniük a kormányzat részére.

A hozzáadottérték-adó elszámolása nettó értéken történik abban az értelemben, hogy:

- a) a javak és szolgáltatások kibocsátását és az importot a kiszámlázott hozzáadottérték-adó nélkül kell értékelni;
- b) a javak és szolgáltatások beszerzését a vissza nem igényelhető hozzáadottérték-adóval együtt kell elszámolni. A hozzáadottérték-adót olyan adóként kell elszámolni, amely az eladókat nem, és a vevők közül is csak azokat terheli, akik nem tudják visszaigényelni. A hozzáadottérték-adó nagyobbik része a végső felhasználás, azaz főként a háztartások fogyasztása után fizetett adóként kerül elszámolásra.

A teljes gazdaság szintjén a hozzáadottérték-adó összege egyenlő az összes kiszámlázott és az összes visszaigényelhető hozzáadottérték-adó különbségével (lásd a 4.27. pontot).

Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével (D.212)

4.18 *Fogalom meghatározás:* Az „importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével” tétel (D.212) egyrészt azokat az importált javakra kivetett kötelező befizetéseket tartalmazza (a hozzáadottérték-adó kivételével), amelyeket a kormányzat vagy az Európai Unió intézményei írnak elő annak ellenében, hogy engedélyezzék ezek szabad áramlását a gazdasági területen, másrészt pedig a nem rezidens egységek által a rezidens egységek részére nyújtott szolgáltatások adóit foglalja magában.

Ezek közé a kötelező befizetések közé tartoznak az alábbiak:

- a) importvámok (D.2121): ezek olyan vámok vagy más importdíjak, amelyek meghatározott javak után a vámtarifarendszer előírásai alapján akkor fizetendők, amikor a felhasználó ország gazdasági területére felhasználás céljából belépnek;
- b) importadók a hozzáadottérték-adók és az importvámok kivételével (D.2122).

Ez a tétel tartalmazza:

- (1) az importált mezőgazdasági termékekre kivetett illetékeket;
- (2) az importra kivetett monetáris kompenzációs összegeket;
- (3) bizonyos importtermékekre kivetett jövedéki adókat és különleges adókat, feltéve hogy a hazai eredetű hasonló termékekre kivetett ilyen jellegű adókat a termelő egység maga fizeti;
- (4) a javak és szolgáltatások importja után fizetendő, az árbevételhez kapcsolódó általános adókat;
- (5) a nem rezidens vállalatok által a gazdasági területen belül rezidens egységek számára nyújtott meghatározott szolgáltatások után fizetendő adókat;
- (6) meghatározott javak és szolgáltatások importjára vonatkozóan monopóliummal rendelkező állami vállalatok nyereségét, amelyet ezek az állam részére átadnak.

Az importadók és importvámok hozzáadottérték-adót nem tartalmazó nettó értékének kiszámítása úgy történik, hogy az importadók és importvámok hozzáadottérték-adó nélküli értékéből (D.212) le kell vonni az importtámogatások (D.311) összegét.

Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével (D.214)

4.19 *Fogalom meghatározás:* A termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével tétel (D.214) a javakra és szolgáltatásokra kivetett olyan adókat foglalja magában, amelyek megfizetése ezeknek a javaknak és szolgáltatásoknak az előállítása, exportja, eladása, átadása, lízingelése vagy leszállítása következtében, illetve ezek saját fogyasztásra vagy saját tőkefelhalmozásra történő felhasználása miatt válik esedékessé.

4.20 E tétel alá tartoznak az alábbiak:

- a) jövedéki adók és fogyasztási adók (az importadók és -vámok közé tartozó adók kivételével);
- b) bizonyos termékek, pl. szeszes italok vagy dohány eladása, illetve a jogi okmányok vagy csekkek után fizetendő bélyegilletékek;
- c) pénzügyi és tőkeműveletek után fizetendő adók, amelyeket nem pénzügyi és pénzügyi eszközök, valamint külföldi fizetőeszköz adásvétele esetén kell befizetni. Ezek akkor válnak esedékessé, amikor a föld vagy egyéb eszközök tulajdonjoga megváltozik, kivéve ha ez tőketranszfer (főleg örökségekkel és ajándékokkal kapcsolatos transzferek) eredményeképpen történik. Ezeket a közvetítők szolgáltatásai után fizetendő adóként kell kezelni;
- d) gépkocsi-regisztrációs adók;
- e) szórakoztatás után fizetendő adók;
- f) lottójáték, szerencsejáték és fogadások után fizetendő adók, a nyeremények után fizetendő adók kivételével;
- g) biztosítási díjak után fizetendő adók;
- h) egyéb meghatározott szolgáltatások – szállodai vagy szállásszolgáltatások, lakásszolgáltatások, éttermi, szállítási, hírközlési, hirdetési szolgáltatások – után fizetendő adók;

- i) általános értékesítési vagy forgalmi adók (a hozzáadottérték-típusú adók kivételével): ezek tartalmazzák a gyártók nagy- és kiskereskedelmi forgalma után fizetendő értékesítési adókat, a beszerzések adóit és a forgalmi adókat;
 - j) a fiskális monopóliumok állam részére átadott nyeresége, kivéve az adott javak vagy szolgáltatások importja feletti monopóliumot gyakorlókét (ezeket a D.2122 tartalmazza). A fiskális monopóliumok olyan állami vállalatok, amelyek meghatározott típusú javak vagy szolgáltatások előállítására vagy forgalmazására annak érdekében kaptak törvényes monopóliumot, hogy bevételt termeljenek, és nem azért, hogy az állam gazdaság- vagy szociálpolitikai célkitűzéseinek megvalósítását elősegítsék. Nem tekintendő fiskális monopóliumnak, ha egy állami vállalat szándékos gazdaság- vagy szociálpolitikai megfontolás alapján kap monopoljogokat, a jószág vagy szolgáltatás, ill. a termelési technológia speciális jellege – például közműszolgáltatások, postahivatalok és távközlés, vasutak stb. – miatt;
 - k) exportvámok és az export után beszedett monetáris kompenzációs összegek.
- 4.21 A nettó termékadók kiszámítása a terméktámogatásoknak (D.31) a termékadók összegéből (D.21) való levonásával történik.

Egyéb termelési adók (D.29)

- 4.22 *Fogalom meghatározás:* Az egyéb termelési adók (D.29) minden olyan adót magukban foglalnak, amelyek a vállalatoknál a termelői tevékenység gyakorlása következtében merülnek fel, az előállított vagy értékesített javak vagy szolgáltatások mennyiségétől vagy értékétől függetlenül.

Az egyéb termelési adók tárgyát képezheti a föld, az állóeszközök vagy a termelési folyamatban alkalmazott munkaerő, illetve bizonyos tevékenységek vagy gazdasági műveletek.

- 4.23 Az egyéb termelési adókhöz (D.29) az alábbiak tartoznak:
- a) a vállalkozások (beleértve a saját lakásukban lakó tulajdonosokat) által a termelés céljára felhasznált föld, épületek vagy egyéb építmények tulajdonjoga vagy használata után fizetendő adók;
 - b) az állóeszközök (például járművek, gépek és berendezések) termelési célból történő használata után fizetendő adók, függetlenül attól, hogy az eszköz a termelő tulajdonát vagy bérlet tárgyát képezi-e;
 - c) az összbértömeg után kivetett adók és a létszámadók;
 - d) a termelési célból lebonyolított nemzetközi gazdasági műveletek (például külföldi utazások, külföldi átutalások vagy nem rezidensekkel végzett hasonló műveletek) után kivetett adók;
 - e) a vállalatok által üzleti vagy szakmai engedélyek megszerzése érdekében befizetett adók, ha ezeket az engedélyeket az esedékes összegek befizetése után automatikusan megadják. Ez esetben valószínű, hogy ezen adók egyszerűen a bevételnövelés eszközei, bár a kormányzat adhat a befizetések ellenében valamilyen tanúsítványt vagy engedélyt. Ha azonban az állam az engedélyek kiadását bizonyos szabályozó feladatok ellátására használja – például, amikor az állam az engedély megadásának feltételeként ellenőrzi az üzleti helyiségek alkalmasságát vagy biztonságosságát, a felhasznált berendezések megbízhatóságát vagy biztonságosságát, az alkalmazott személyzet szakmai hozzáértését, ill. az előállított javak vagy szolgáltatások minőségét vagy színvonalát –, a befizetéseket szolgáltatások megvásárlásaként kell elszámolni, kivéve, ha az engedélyekért felszámított összegek nem állnak arányban az állam által végzett ellenőrzések költségeivel;
 - f) a termelési tevékenységekből származó környezetszennyezés miatt kivetett adók. Ide tartoznak a mérgező gázoknak, folyadékoknak vagy egyéb káros anyagoknak a környezetbe történő kibocsátása vagy elhelyezése után kivetett adók. Nem kell ide sorolni a hulladékok vagy mérgező anyagok összegyűjtése és ártalmatlanítása miatt a közszolgáltatók részére teljesített kifizetéseket, amelyek a vállalkozások folyó termelőfelhasználásának részét képezik;
 - g) a mezőgazdaságban gyakran alkalmazott átalányrendszerből következő hozzáadottértékadó-alulkompenzáció.
- 4.24 Az egyéb termelési adók tétel nem tartalmazza a háztartások személyes használatában lévő járművek stb. után kivetett adókat, amelyeket a folyó jövedelemadók, vagyonadók stb. között kell elszámolni.

Az Európai Unió intézményeinek befizetett termelési és importadók

- 4.25 Az Európai Unió intézményeinek befizetett termelési és importadók főleg az alábbi, az uniós intézmények nevében a nemzeti kormányok által beszedett adókat foglalják magukban: a közös agrárpolitikából származó bevételeket: az importált mezőgazdasági termékek után kivetett illetékeket, az exportra és importra kivetett monetáris kompenzációs összegeket, a cukortermelési illetékeket és az izoglükózra kivetett adókat, a tejszár- és gabonára kivetett közös felelősségvállalás miatti adókat; a harmadik országokkal folytatott kereskedelemről származó bevételeket: az Európai Közösségek integrált vámtarifája (TARIC) alapján kivetett vámilletékeket;

Az Európai Unió intézményeinek befizetett termelési és importadók nem tartalmazzák a hozzáadottérték-adó alapú harmadik saját forrást, amely az Unió hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai (D.76) tétel alatt az egyéb folyó transzfereknél található (lásd a 4.140. pontot).

Termelési és importadók: az elszámolás időpontja és az elszámolandó összegek

- 4.26 A termelési és importadók elszámolása: a termelési és importadók akkor kerülnek elszámolásra, amikor az adófizetési kötelezettség alapját képező tevékenység, művelet vagy egyéb esemény megtörténik.
- 4.27 Néhány adóköteles gazdasági tevékenység, művelet vagy esemény azonban elkerüli az adóhatóság figyelmét: ezek a tevékenységek, műveletek vagy események nem vezetnek – követelések vagy tartozások formájában megjelenő – pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek keletkezéséhez. Csak azok az összegek kerülnek elszámolásra, amelyeket adókimutatás, -bevallás vagy egyéb, az adózóval szemben adófizetési kötelezettséget keletkeztető eszköz igazol. Az adókimutatással nem igazolt adók után nem kerül sor imputálásra.

A számlákon nyilvántartott adók két forrásból származnak: adókimutatással és adóbevallással megállapított vagy pénzforgalmi bevételek alapján megállapított összegekből.

- a) Az adókimutatás vagy adóbevallás használata esetében az összegeket egy a kimutatott és bevallott, de soha be nem fizetett összegeknek megfelelő együtthatóval kell módosítani. Alternatív eljárás lehet a megfelelő szektorokba történő, az említett korrekcióval egyenértékű tőketranszfer elszámolása (D.995), a 4.165. pont j) pontjában leírtak szerint. A kimutatott és bevallott, de be nem fizetett összegek esetében az együtthatókat a korábbi tapasztalatok és a mindenkor várakozások alapján kell meghatározni. A különböző adótípusokhoz tartozó együtthatókat külön-külön kell megállapítani.
- b) Ha az adóelszámolás alapjául pénzforgalmi bevételeket használnak fel, akkor pénzforgalmi korrekciót kell alkalmazni. A pénzforgalmi bevételt arra az időszakra kell elszámolni, amikor az adófizetési kötelezettség alapját képező tevékenység bekövetkezett. Az ilyen korrekció a tevékenység folytatása és az adó befizetése közötti átlagos időeltéréseken alapul.
- 4.28 Az elszámolt adók összértékének tartalmaznia kell az esedékes adók hátralékaira felszámolt kamatot és az adóhatóságok által kimutatott bírságokat, ha nem lehetséges ezeket a kamatokat és bírságokat az adóktól függetlenül nyilvántartani. Az adók összértéke tartalmazza az adóhátralékok beszedésével vagy behajtásával kapcsolatban esetlegesen kiszabott díjakat is. Az összértéket csökkenti a kormányzat által gazdaságpolitikai alapon nyújtott minden adókedvezmény összege, illetve a túlfizetések miatt történő összes adó-visszafizetés.
- 4.29 A számlarendszerben a termelési és importadók (D.2) a következőképpen kerülnek elszámolásra:
- a) a teljes gazdaság „jövedelmek keletkezése” számláján a felhasználás oldalon;
- b) a kormányzati szektor „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján, valamint az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a forrás oldalon.

A termékadók a teljes gazdaság „javak és szolgáltatások” számláján a források között szerepelnek. Ezáltal lehetővé válik a javak és szolgáltatások – termékadók nélkül értékelt – forrásainak kiegyensúlyozása azok felhasználásaival, amelyek értékelésekor pedig ezeket az adókat számításba kell venni.

Az egyéb termelési adók (D.29) az azokat befizető ágazatok vagy szektorok „jövedelmek keletkezése” számláin felhasználásokként kerülnek elszámolásra.

TÁMOGATÁSOK (D.3)

- 4.30 *Fogalom meghatározás:* A támogatások (D.3) olyan viszonzatlan folyó kifizetések, amelyeket a kormányzat vagy az Európai Unió intézményei nyújtanak a rezidens termelőknek.

A támogatás nyújtására például a következő indokok miatt kerülhet sor:

- a) a termelési szint befolyásolása;
- b) a termékek árszintjének befolyásolása; vagy
- c) a termelési tényezők díjazásának befolyásolása.

A nem piaci termelők csak akkor kaphatnak egyéb termelési támogatásokat, ha ezek a kifizetések a piaci és nem piaci termelőkre egyaránt alkalmazandó általános szabályoktól függenek.

A terméktámogatások nem piaci kibocsátásnál (P.13) nem kerülnek elszámolásra.

- 4.31 Az Európai Unió intézményei által nyújtott támogatások csak az általuk közvetlenül a rezidens termelőgyegeknek teljesített folyó transzfereket tartalmazzák.
- 4.32 A támogatások az alábbiak szerint csoportosíthatók:
- a) terméktámogatások (D.31);
 - (1) importtámogatások (D.311);
 - (2) egyéb terméktámogatások (D.319);
 - b) egyéb termelési támogatások (D.39).

Terméktámogatások (D.31)

- 4.33 *Fogalommeghatározás:* A terméktámogatások (D.31) az előállított vagy importált jószág vagy szolgáltatás egysége után fizetendő támogatások.

A terméktámogatások összege az alábbi módokon határozható meg:

- a) a jószág vagy a szolgáltatás mennyiségi egységére meghatározott konkrét pénzüsszeg;
- b) az egységár meghatározott százaléka;
- c) egy meghatározott irányár és a vevő által ténylegesen kifizetett piaci ár különbözete.

A terméktámogatás a jószág előállítása, értékesítése vagy importja esetén fizetendő, de más körülmények között is lehet esedékes, például a jószág átadása, lízingelése vagy szállítása esetén, illetve annak saját fogyasztásra vagy saját állóeszköz-felhalmozásra történő felhasználása esetén.

A terméktámogatások csak a piaci kibocsátásra (P.11) vagy a saját végső felhasználási célú kibocsátásra (P.12) vonatkozhatnak.

Importtámogatások (D.311)

- 4.34 *Fogalommeghatározás:* Az importtámogatások (D.311) közé azok a javak és szolgáltatások után járó támogatások tartoznak, amelyek kifizetése akkor válik esedékesé, amikor a termékek felhasználás céljából belépnek a gazdasági területre, vagy amikor a szolgáltatásokat rezidens gazdasági egységek részére nyújtják.

Az importtámogatások tartalmazhatnak olyan veszteségeket is, amelyek a kormányzat tudatos gazdaságpolitikája alapján keletkeznek azon kormányzati kereskedelmi szervezeteknél, amelyek funkciója nem rezidensektől vásárolt termékek alacsonyabb áron történő eladása rezidensek részére.

Egyéb terméktámogatások (D.319)

- 4.35 Az egyéb terméktámogatások (D.319) közé tartoznak:
- a) a belföldön felhasznált termékekre nyújtott támogatások: ide kerülnek azok a támogatások, amelyeket a rezidens termelők részére fizetnek ki a gazdaság területén felhasznált vagy elfogyasztott termékeik után;
 - b) azoknak a kormányzati kereskedelmi szervezeteknek a veszteségei, amelyek „feladata” rezidens termelők termékeinek vásárlása és azután azoknak alacsonyabb áron való értékesítése rezidensek és nem rezidensek részére, amennyiben ez a veszteség tudatos kormányzati gazdaság- vagy szociálpolitikán alapul;
 - c) a közösségi vállalatok és kvázivállalatok számára nyújtott olyan támogatások, amelyek célja azoknak a veszteségeknek az ellensúlyozása, amelyek e vállalatok termelési tevékenysége során az átlagos termelési költségeknél alacsonyabb árak szándékos kormányzati vagy európai gazdaság- vagy szociálpolitika alapján történő felszámítása miatt keletkeznek;
 - d) a közvetlen exporttámogatások, amelyeket közvetlenül a rezidens termelők részére fizetnek ki akkor, amikor a jószág elhagyja a gazdaság területét, vagy amikor a szolgáltatásokat nem rezidensek részére teljesítik. Kivételt képeznek viszont a korábban megfizetett termékadókat vámolásakor történő visszafizetési és a lemondás azokról az adókról, amelyek megfizetése akkor lett volna esedékes, ha a javakat a gazdasági területen belüli értékesítésre vagy felhasználásra szánták volna.

Egyéb termelési támogatások (D.39)

4.36 *Fogalom meghatározás:* Az egyéb termelési támogatásokat (D.39) a rezidens termelőegységek által a termelésben való részvételük következtében kapott, terméktámogatásokon kívüli támogatások alkotják.

A nem piaci termelők a nem piaci kibocsátásuk alapján csak akkor részesülhetnek egyéb termelési támogatásban, ha ezek a kormányzattól származó kifizetések a piaci és nem piaci termelőkre egyaránt alkalmazandó általános szabályozástól függenek.

4.37 Az egyéb termelési támogatások (D.39) közé tartoznak például az alábbiak:

- a) bér- és munkaerő-támogatások: azaz a teljes bér- vagy keresettömeg, ill. a teljes munkaerő vagy bizonyos típusú személyek, pl. fizikailag fogyatékos személyek vagy tartósan munkanélküli személyek foglalkoztatása, vagy a vállalatok által szervezett vagy finanszírozott képzési programok költségei után járó támogatások;
- b) a szennyezés csökkentésére szánt támogatások: ezek a támogatások a szennyező anyagok környezetbe jutásának csökkentése vagy kiküszöbölése érdekében vállalt kiegészítő eljárások bizonyos költségeinek vagy összes költségének fedezésére szánt folyó támogatások;
- c) a rezidens termelőegységek részére kamatkedvezmény formájában nyújtott, vissza nem térítendő támogatások akkor is, ha tőkefelhalmozást segítenek elő. Ha a vissza nem térítendő támogatás kettős célt szolgál, azaz mind az adósság visszafizetésének finanszírozását, mind az esedékes kamat kifizetését, és amennyiben nem lehetséges arányosan megosztani a két elem között, a vissza nem térítendő támogatás egészét beruházási támogatásként kell kezelni. A kamatkedvezmény formájában nyújtott, vissza nem térítendő támogatások olyan folyó transzferek, amelyeknek az a rendeltetése, hogy csökkentsék a termelők működési költségeit. Ezeket a számlákban a termelőknek nyújtott támogatásként kell kezelni még akkor is, ha a kamatkülönbözetet a kormányzat közvetlenül a hitelt nyújtó hitelintézetnek fizeti ki;
- d) az átalányrendszer következtében szükségessé váló hozzáadottértékadó-túlkompenzáció, ami például a mezőgazdaságban gyakran előfordul.

4.38 Az alábbiak nem kezelendők támogatásként (D.3):

- a) a kormányzat által a háztartások mint fogyasztók részére nyújtott folyó transzferek. Ezeket vagy társadalmi juttatásként (D.62 vagy D.63) vagy máshová nem sorolt folyó transzferekként (D.75) kell elszámolni;
- b) a kormányzat különböző részei – mint nem piaci javak és szolgáltatások előállítói – közötti folyó transzferek az egyéb termelési támogatások (D.39) kivételével. A folyó transzferek elszámolására a „folyó transzferek a kormányzaton belül” tétel (D.73) alatt kerül sor;
- c) beruházási támogatások (D.92);
- d) társadalombiztosítási alapokba történő rendkívüli befizetések, amennyiben az ilyen befizetéseknek a célja az érintett alapok biztosítástechnikai tartalékának növelése. Ezek a befizetések egyéb tőketranszferekként (D.99) kerülnek elszámolásra;
- e) a kormányzat által a nem-pénzügyi vállalatok és kvázivállalatok részére, azok több pénzügyi év alatt felgyülemlett veszteségeinek vagy a vállalat hibáján kívüli tényezők miatt bekövetkezett rendkívüli veszteségeknek a fedezésére teljesített transzferek, amelyek az egyéb tőketranszferek (D.99) között kerülnek elszámolásra;
- f) a termelőegységek kormányzattal szemben keletkezett adósságainak törlése (amelyek például a kormányzati szervek által a több pénzügyi éven keresztül kereskedelmi veszteségeket felhalmozó nem-pénzügyi vállalatnak nyújtott hitelekkel származnak). Az ilyen műveleteket a számlákban az egyéb tőketranszferek (D.99) között kell kimutatni;
- g) a kormányzat vagy a külföld által teljesített azon kifizetések, amelyek tőkejavak háborúk, egyéb politikai események vagy természeti katasztrófák miatti károsodásai vagy veszteségei miatt történnek. E tételek az egyéb tőketranszferek (D.99) között kerülnek elszámolásra;
- h) a társas vállalkozások kormányzat által megvásárolt részvényei és egyéb értékpapírai, amelyek a tulajdoni részesedések és befektetési jegyek (AF.5) tétel alatt kerülnek kimutatásra;
- i) kormányzati szerv által valamely közösségi vállalatot érintő rendkívüli nyugdíjköltségekért vállalt felelősség alapján teljesített kifizetések. Ezek a kifizetések a máshová nem sorolt folyó transzferek (D.75) között kerülnek elszámolásra;

- j) a kormányzat által a piaci termelők részére kifizetett azon összegek, amelyek részben vagy egészében fedezik azon javak vagy szolgáltatások értékét, amelyeket az említett piaci termelők közvetlenül és egyedileg nyújtanak háztartások részére azok szociális kockázataival és szükségleteivel összefüggésben (lásd a 4.84. pontot), és amelyekre a háztartások jogosultak. Ezek a kifizetések a kormányzat egyéni fogyasztási kiadásai (P.31), következésképpen a természetbeni társadalmi juttatások – a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által megvásárolt, termelt piaci javak és szolgáltatások (D.632) alatt, valamint a háztartások tényleges egyéni fogyasztásaként (P.41) is szerepelniük kell.
- 4.39 Az elszámolás időpontja: A támogatások (D.3) akkor kerülnek elszámolásra, amikor a támogatás alapjául szolgáló művelet vagy esemény (termelés, eladás, import stb.) megtörténik.
- A speciális esetek a következők:
- a) a vételár és a kormányzati kereskedelmi szerv által felszámított eladási ár közötti különbséget fedező támogatások akkor kerülnek elszámolásra, amikor a javakat az intézmény megvásárolja;
- b) a termelő által elszenvedett veszteség fedezésére szolgáló támogatások akkor kerülnek elszámolásra, amikor a kormányzati szerv úgy dönt, hogy fedezi a veszteséget.
- 4.40 A támogatások (D.3) a következőképpen kerülnek elszámolásra:
- a) a teljes gazdaság „jövedelmek keletkezése” számláján negatív tételként a felhasználások között;
- b) a kormányzati szektor „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján és az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján negatív tételként a források között.
- A terméktámogatások a teljes gazdaság „javak és szolgáltatások” számláján negatív tételként kerülnek elszámolásra a források között.
- Az egyéb termelési támogatások (D.39) az adott támogatásban részesülő ágazatok vagy szektorok „jövedelmek keletkezése” számláján a források között kerülnek elszámolásra.
- A termelési és importadók, valamint a támogatások vonatkozásában több árfolyammal működő rendszer következményei: a tagállamok jelenleg nem alkalmaznak több árfolyamot. A több árfolyammal működő rendszer:
- a) az importra kivetett implicit adókat hozzáadottérték-adó és importvámok nélküli importadóként (D.2122) kezeli;
- b) az exportra kivetett implicit adókat hozzáadottérték-adó és importadók nélküli termékadóként (D.214) kezeli;
- c) az importra nyújtott implicit támogatásokat importtámogatásként (D.311) kezeli;
- d) az exportra nyújtott implicit támogatásokat egyéb terméktámogatásként (D.319) kezeli.

TULAJDONBÓL SZÁRMAZÓ JÖVEDELEM (D.4)

- 4.41 *Fogalm meghatározás:* A tulajdonból származó jövedelem (D.4) a pénzügyi eszköznek vagy a természeti erőforrásnak a pénzügyi eszköz vagy természeti erőforrás tulajdonosa által egy másik gazdasági egység rendelkezésére bocsátásáért cserébe járó jövedelem. A pénzügyi eszközök használatáért fizetendő jövedelem a befektetésből származó jövedelem, míg a természeti erőforrások használatáért fizetendő jövedelem a haszonbérleti díj. A tulajdonból származó jövedelem a befektetésből származó jövedelem és a haszonbérleti díj összege.

A tulajdonból származó jövedelem osztályozása a következőképpen történik:

- a) kamat (D.41);
- b) vállalatok felosztott jövedelme (D.42);
- (1) osztalék (D.421);
- (2) tulajdonosok jövedelmekivonása kvázivállalatokból (D.422);
- c) külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme (D.43);
- d) befektetésből származó egyéb jövedelem (D.44);
- (1) biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem (D.441);

(2) nyudíjjogosultságok után fizetendő befektetési jövedelem (D.442);

(3) kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem (D.443);

e) bérleti díj (D.45).

Kamat (D.41)

4.42 *Fogalom meghatározás:* A kamat (D.41) pénzügyi eszközök tulajdonosainak jár a pénzügyi eszközök egy másik gazdasági egység rendelkezésére bocsátása fejében. Ez a következő pénzügyi eszközökre vonatkozik:

a) betétek (AF.2);

b) hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3);

c) kölcsön (AF.4);

d) egyéb követelések (AF.8)

A különleges lehívási jogok birtoklásából és allokálásából, valamint a nem allokált arany számlákból származó jövedelem kamatként kezelendő. A kamatozó pénzügyi eszközök a hitelezőknek az adósokkal szembeni követelése. Amikor a hitelezők pénzt adnak kölcsön az adósoknak, akkor a fentiekben felsorolt pénzügyi instrumentumok keletkeznek.

Betéti és hitelkamatok

4.43 A pénzintézetek részére a hitelek után, illetve a pénzintézetek által a betétekre fizetendő kamatok tartalmaznak egy olyan árrészhez kapcsolódó korrekciót, amely a kölcsönök nyújtásakor és a betétek elfogadásakor a pénzintézetek által nyújtott szolgáltatások implicit díjának felel meg. A kamatkifizetés vagy kamatbevétel szolgáltatási részre és a nemzeti számlák kamatkoncepciójának megfelelő részre oszlik. A banki kamatként feltüntetett, a pénzintézeteknek teljesített tényleges kifizetéseket és a pénzintézetektől érkező bevételeket úgy kell felosztani, hogy a nemzeti számlák koncepciójának megfelelő kamatot és a szolgáltatási díjakat külön lehessen elszámolni. A kölcsönfelvevők által a pénzintézeteknek fizetett, nemzeti számla szerinti kamat összege a fizetendő díjak becsült értékével kisebb, mint a banki kamat, míg a betétesek részére fizetendő, nemzeti számla szerinti kamat összege a fizetendő szolgáltatási díj értékével nagyobb, mint a banki kamat. A díjak értéke a pénzintézetek termelési számláin szolgáltatás értékesítéseként, az ügyfélszámlákon a felhasználások között jelenik meg.

Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra fizetett kamat

4.44 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kamata a váltók és hasonló rövid lejáratú eszközök, valamint a különféle kötvények kamatait jelenti.

Váltókra és hasonló rövid lejáratú eszközökre fizetett kamat

4.45 A névérték és a kibocsátás időpontjában kifizetett ár közötti különbözet (azaz a diszkont) határozza meg általában a váltó élettartama alatt fizetendő kamatot. A váltó értékének az elhatárolt kamatok miatt bekövetkező emelkedése nem képez eszköztartási nyereséget, mivel a növekmény a vissza nem fizetett tőkerész növekedése, nem pedig az eszköz árváltozása miatt keletkezik. A váltó értékében bekövetkezett egyéb változásokat viszont eszköztartási nyereségként/veszteségként kell kezelni.

Kötvények kamata

4.46 A kötvények olyan hosszú lejáratú értékpapírok, amelyek a tulajdonosuk részére feltétel nélküli jogot biztosítanak rögzített vagy szerződésben meghatározott módon változó pénzjövdelemre kamatfizetés formájában, vagy feljogosítanak egy meghatározott fix összeg felvételére egy vagy több meghatározott időpontban (az értékpapír visszaváltásakor), vagy biztosíthatják a jogot mindkettőre.

a) Kamatszervény nélküli kötvények: ebben az esetben nincs kamatfizetés. A kamat a visszaváltási ár és a kibocsátási ár különbsége, amelyet a kötvény lejáratáig terjedő időszakot alkotó évekre kell elosztani. Az egyes években keletkező kamatot a tulajdonos újra befekteti a kötvénybe, így az elhatárolt kamat összege egyrészt a kötvénytulajdonos által történő újabb kötvényvásárlásként, másrészt pedig a kibocsátó vagy adós által történő újabb kötvénykibocsátásként (tehát az eredeti kötvénymennyiség növekedéseként) kerül elszámolásra a pénzügyi számlán;

b) Egyéb kötvények, beleértve a mélyen a névérték alatt kibocsátott kötvényeket. A kamat két összetevőből áll:

(1) az egyes időszakokban kifizetett kamatból származó pénzjövedelem összege;

(2) az egyes időszakokban a visszaváltási ár és a kibocsátási ár közötti különbség miatt felhalmozódó kamat összege, amelynek kiszámítása a kamatszelvény nélküli kötvényekhez hasonló módon történik;

c) Indexált értékpapírok:

(1) a fizetendő kamat és/vagy a tőkekövetelés egy általános árindexhez vannak kapcsolva. A tőkekövetelés értékének a referenciaindex mozgása miatt egy bizonyos elszámolási időszak folyamán bekövetkező változását az abban az időszakban felhalmozódott kamatként kell kezelni, amely hozzáadódik bármely egyéb olyan kamatösszeghez, amelynek kifizetése az adott időszakban esedékes;

(2) a lejáratkor fizetendő összegek egy kevés összetevő alapján számolt indexhez vannak kapcsolva, amely tartalmazza az eszköztartási nyereség elérésére törekvést. A kamatfelhalmozás mértéke a kibocsátás időpontjában határozandó meg a felhalmozási ráta megállapításával. Ennek megfelelően a kamat a kibocsátási árnak és az adós által fizetendő kumulált összeg kibocsátáskor érvényes piaci várakozások szerinti értékének különbözete, ezt az összeget az eszköz élettartama során felhalmozódott kamatként kell kezelni. Ez a megközelítés jövedelemként számolja el a kibocsátáskor a lejáratig számított hozamot, amely számításban figyelembe van véve az indexálásnak az instrumentum létrehozásának pillanatában várható hatásai is. Ha a mögöttes index értéke nem az eredetileg feltételezett módon alakul, eszköztartási nyereség vagy veszteség keletkezik, amely az eszköz élettartama alatt általában nem egyenlítődik ki.

Az indexálás miatt felhalmozódó kamat tehát újra befektetésre kerül az értékpapírba, ezt pedig el kell számolni az értékpapír-tulajdonos és a kibocsátó pénzügyi számláján.

Kamat-csereügyletek és határidős kamatláb-megállapodások

4.47 A csereügylet alapján fizetett összegeket nem tulajdonból származó jövedelemként, kamat formájában kell elszámolni, hanem a pénzügyi számlán a pénzügyi derivatívához kapcsolódó gazdasági műveletként. A határidős kamatláb-megállapodások szerinti gazdasági műveleteket a pénzügyi számlán pénzügyi derivatívához kapcsolódó gazdasági műveletként kell elszámolni el, és nem tulajdonból származó jövedelemként.

Pénzügyi lízing kamata

4.48 A pénzügyi lízing egyfajta finanszírozási mód, amely például gép vagy berendezés vásárlásának finanszírozására szolgálhat. A lízingbe adó megvásárolja a berendezést, a lízingbe vevő pedig szerződésben kötelezi magát, hogy lízingdíjat fizet, amely lehetővé teszi a lízingbeadó számára, hogy a szerződés időtartama alatt visszakapja összes költségét azzal a kieső kamatbevétellel együtt, amelyben a berendezés vásárlásához használt pénzügyi révén részesülhetett volna.

A lízingbeadó úgy tekintendő, mint aki az eszközért fizetett piaci beszerzési ár értékével megegyező összegű hitelt nyújt a lízingbevevőnek; ez a hitel a lízing futamideje alatt visszafizetésre kerül. A lízingbevevő által az egyes időszakokban fizetett lízingdíj ezért két összetevőből áll: tőketörlesztésből és kamatfizetésből. Az imputált hitel kamatlábát a lízing időtartama alatt az eszköz piaci beszerzési árával kapcsolatos, lízingdíj formájában kifizetett teljes összeg határozza meg. A lízingdíj kamatot megtestesítő része a lízing időtartama alatt a tőke törlesztésével párhuzamosan csökken. A lízingbevevő által eredetileg felvett hitel – a tőkeösszeg ezt követő törlesztéseivel együtt – a lízingbe adó és a lízingbe vevő pénzügyi számláin kerül elszámolásra. A kamatfizetéseket a „jövedelmek elsődleges elosztása” számlán, a kamatok között kell elszámolni.

Egyéb kamat

4.49 Az egyéb kamat kategóriába tartoznak a következők:

- a) banki folyószámlahitelek kamata;
- b) az eredeti betételejratot követően bennhagyott betétek kamata; valamint
- c) a sorsolással meghatározott, egyes kötvénytulajdonosoknak teljesített kifizetések.

Az elszámolás időpontja

4.50 A kamat elszámolása eredményszemléletben történik, azaz a kamatot úgy kell elszámolni, ahogy az a hitelező által nyújtott hitel tőkeösszégén az idők során folyamatosan halmozódik fel. Az egyes elszámolási időszakok alatt felhalmozódó kamatot el kell számolni függetlenül attól, hogy azt ténylegesen kifizették-e, vagy pedig a fennálló tőkeösszeghez adták-e hozzá. Ha nem fizették ki, akkor a tőkeösszeg növekményét a pénzügyi számlában a hitelezőnél pénzügyi eszköz megszerzéseként, az adósnál pedig ezzel egyező összegben keletkező kötelezett-séggként kell elszámolni.

4.51 A kamat az arra kivetett adók levonása előtt kerül elszámolásra. A kapott és kifizetett kamatot a kamatkedvezmények figyelembe vételével kell elszámolni, függetlenül attól, hogy ezeket a támogatásokat közvetlenül a pénzügyi intézményeknek vagy a kedvezményezetteknek fizetik-e ki (lásd a 4.37. pontot).

Mivel a pénzügyi közvetítők által nyújtott szolgáltatások értéke eloszlik a különböző ügyfelek között, a pénzügyi közvetítők által teljesített vagy kapott tényleges kamatfizetések módosításra kerülnek azért, hogy ki lehessen iktatni azt a kamatrést, amely a pénzügyi közvetítők által felszámított implicit szolgáltatási díjnak felel meg. A hitelfelvevők által a pénzügyi közvetítőknek fizetett kamat összegét csökkenteni kell a fizetendő díjak becsült értékével, a betétesek részére fizetendő kamat összegét ellenben meg kell növelni a megfelelő értékkel. A díjak értékét a pénzügyi közvetítők ügyfeleknek nyújtott szolgáltatásaiért fizetett díjként kell kezelni, és nem kamatfizetesként.

4.52 A számlarendszerben a kamat a következőképpen kerül elszámolásra:

- a) a szektorok „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján a források és a felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a források és felhasználások között.

A vállalatok felosztott jövedelme (D.42)

Osztalék (D.421)

4.53 *Fogalom meghatározás:* Az osztalékok (D.421) a részvények (AF.5) tulajdonosai által kapott tulajdonból származó jövedelmek olyan formái, amelyekre ezek a tulajdonosok például annak eredményeképpen válnak jogosulttá, hogy pénzeszközöket bocsátanak a vállalatok rendelkezésére.

A saját tőke bevonása a forrásbevonás egyik módja. Az idegen tőkével ellentétben a saját tőke-bevonás nem hoz létre pénzben konkrétan meghatározott kötelezettséget, és nem jogosítja fel állandó vagy előre meghatározott jövedelemre a vállalat részvényeinek tulajdonosait. A vállalat által a részvényeseknek vagy tulajdonosoknak fizetett nyereség valamennyi formája osztaléknak minősül.

4.54 Osztaléknak minősülnek továbbá:

- a) a pénzügyi évre járó osztalékok kifizetéseként a részvényesek számára kibocsátott részvények. Ez nem tartalmazza a bónuszrészvények kibocsátását, amely a tartalékok és fel nem osztott nyereség formájában megjelenő saját források tőkésítését jelenti, és amely a részvényeseket részvénytulajdonuk arányában új részvényekhez juttatja;
- b) önálló jogi személyiséggel rendelkező, társas vállalkozásnak nem minősülő közösségi vállalatok által a kormányzat részére befizetett jövedelem;
- c) a rejtett tevékenységekből származó olyan jövedelmek, amelyek a tevékenységekben résztvevő vállalatulajdonosokhoz kerülnek saját felhasználás céljára.

4.55 Az osztalék (D.421) nem tartalmazza a szuperosztalékokat.

A szuperosztalékok a korábbi időszak osztalék- és nyereségszintjéhez viszonyítva magas osztalékok. Annak megállapításához, hogy az osztalék magas-e, a felosztható jövedelem fogalma alkalmazandó. Egy vállalat felosztható jövedelmének kiszámításához a vállalkozói jövedelem összegéhez hozzá kell adni a vállalatnak járó folyót-ranszfereknek a fizetendő folyóttranszferek összegével csökkentett összegét, és ebből le kell vonni a nyugdíjjogosultság változásai miatt szükséges korrekciót. A jelenlegi osztalékszint realitásának értékelése során az osztalékok és a felosztható jövedelem egymáshoz viszonyított, közelmúltbeli arányát kell figyelembe venni. Amennyiben a bejelentett osztalék szintje jelentősen magasabb a közelmúltbeli szintnél, az osztaléktöbblet pénzügyi tranzakcióként kezelendő, és szuperosztaléknak minősül. A szuperosztalékot – jogi személyiséggel rendelkező és kvázi-társas vállalkozás, illetve külföldi és belföldi tulajdonban lévő vállalat esetében egyaránt – a vállalatból való saját tőke-kivonásnak (F.5) kell tekinteni.

4.56 A közösségi vállalatok esetében a szuperosztalékok nagy összegű, nem rendszeres vagy olyan kifizetések, amelyek meghaladják a vonatkozó elszámolási időszak vállalkozói jövedelmét, valamint amelyeket a felhalmozott tartalékokból vagy eszközök eladásából fedeznek. A közösségi vállalatok szuperosztalékát a saját tőke-kivonás (F.5) tételben kell elszámolni, és a mértéke egyenlő a kifizetett összeg és a vonatkozó elszámolási időszak vállalkozói jövedelme közti különbséggel (lásd a 20.206. pontot).

Az időközi osztalékokkal a 20.207. pont foglalkozik.

4.57 Az elszámolás időpontja: Bár az osztalékok a jövedelem egy meghatározott időszak alatt keletkezett részét képviselik, nem eredményszemlélet alapon kerülnek elszámolásra. Az osztalék bejelentését követő rövid időszakban, még mielőtt az ténylegesen kifizetendő lenne, a részvények értékesíthetők osztalékszelvény nélkül (ex dividend), ami azt jelenti, hogy az osztalék annak fizetendő, aki az osztalékbejelentés időpontjában a részvény tulajdonosa, és nem annak, aki a kifizetés időpontjában a tulajdonosa. Ezért az osztalékszelvény nélkül értékesített részvény kevesebbet ér, mint az, amelyre nem vonatkozik az említett korlátozás. Az osztalékok elszámolásának ideje az az időpont, amikor a részvényjegyzés nem az osztalékot tartalmazó, hanem az osztalékszelvény nélküli áron történik.

Az osztlékok a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a) felhasználásként azoknak a szektoroknak az „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján, amelyekbe a vállalatok tartoznak;
- b) forrásként azoknak a szektoroknak az „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján, amelyekbe a részvényesek tartoznak;
- c) forrásként és felhasználásként az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján.

Tulajdonosok jövedelemkivonása kvázivállalatokból (D.422)

- 4.58 *Fogalom meghatározás:* A tulajdonosok jövedelemkivonása kvázivállalatokból (D.422) tételbe azok az összegek tartoznak, amelyeket a vállalkozók saját céljaikra kvázivállalataik nyereségéből elvonnak.

Az ilyen kivonásokat a vállalkozások tulajdonosai által rendszeresen fizetendő folyó jövedelem-, vagyonaadó stb. levonása előtt kell elszámolni.

Ha a kvázivállalat nyereséget termel, a tulajdonos egység dönthet úgy, hogy a nyereség egy részét vagy egészét – elsősorban befektetési célból – a vállalkozásban hagyja. A vállalkozásban hagyott jövedelem a kvázivállalat megtakarításaként jelentkezik, és csak a tulajdonos egységek által ténylegesen kivett nyereség kerül elszámolásra a számlákban a tulajdonosok jövedelemkivonása kvázivállalatokból tétel alatt.

- 4.59 Ha a nyereséget rezidens vállalatok fiókirodái, ügynökségei stb. külföldön termelik meg, és ezek a fiókirodák stb. nem rezidens egységnek minősülnek, a visszatartott nyereség külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelmeként jelenik meg (D.43). Csak az anyavállalat részére ténylegesen átutalt jövedelem kezelendő a számlákban kvázivállalatokból kivett, külföldről kapott jövedelmeként. Ugyanezeket az elveket kell alkalmazni a gazdasági területen működő fiókirodák, ügynökségek stb. és az ezeket birtokló nem rezidens anyavállalat közötti kapcsolatokra is.

- 4.60 A tulajdonosok jövedelemkivonása kvázivállalatokból tétel tartalmazza a rezidensek által külföldi föld és ingatlan tulajdonosaként, vagy a nem rezidensek által az érintett gazdasági területen lévő föld vagy ingatlan tulajdonosaként kapott nettó működési eredményt. A nem rezidens egységek által egy adott ország gazdasági területén végzett, földdel és ingatlannal kapcsolatos műveletekhez kapcsolódóan képzett rezidens egységeket kell létrehozni, amelyekben a nem rezidens tulajdonos rendelkezik tulajdoni részesedéssel.

A tulajdonosok által lakott, külföldön található lakóingatlanok bérleti értékét szolgáltatásimportként, az ennek megfelelő nettó működési eredményt pedig külföldről kapott elsődleges jövedelmeként kell elszámolni; a nem rezidens tulajdonosok által lakott lakóingatlanok bérleti értéke szolgáltatásexportként, az ennek megfelelő nettó működési eredmény pedig a külföldnek fizetett elsődleges jövedelmeként kerül elszámolásra.

A „tulajdonosok jövedelemkivonása kvázivállalatokból” tétel tartalmazza a kvázivállalatok rejtett tevékenységéből származó jövedelmet is, amely az említett tevékenységekben részt vevő tulajdonosokhoz kerül saját felhasználás céljára.

- 4.61 A tulajdonosok jövedelemkivonása kvázivállalatokból tétel nem tartalmazza azokat az összegeket, amelyekhez tulajdonosaik az alábbi műveletek révén jutnak:

- a) meglévő állóeszközök eladása;
- b) föld és más nem termelt eszközök eladása;
- c) vagy saját tőke kivonása.

Az ilyen összegek a pénzügyi számlán a saját tőke kivonásaként kezelendők, mivel a kvázivállalat saját tőkéjéből való részesedés teljes vagy részleges megszüntetését eredményezik. Ha azonban a kvázivállalat a kormányzat tulajdonában van, és működése szándékos kormányzati gazdaság- és szociálpolitika eredményeképpen folyamatosan veszteséges, a veszteségek fedezésére a kormányzat által a vállalatnak nyújtott minden rendszeres forrásnyújtást támogatásként kell kezelni.

- 4.62 Az elszámolás időpontja: a kvázivállalatokból való jövedelemkivonás a művelet tulajdonos általi végrehajtásakor kerül elszámolásra.

- 4.63 A számlarendszerben a kvázivállalatokból való jövedelemkivonás a következőképpen jelenik meg:

- a) felhasználásként azoknak a szektoroknak az „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján, amelyekbe a kvázivállalatok tartoznak;

- b) forrásként a tulajdonos szektorok „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján;
- c) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások és a források között.

Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme (D.43)

- 4.64 *Fogalom meghatározás:* A külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme (D.43) egyenlő a külföldi befektetéssel működő vállalat működési eredményével

plusz az összes kapott tulajdonból származó jövedelem vagy folyó transzfer

minusz az összes általa fizetett tulajdonból származó jövedelem vagy folyó transzfer, beleértve a külföldi befektetők részére teljesített tényleges átutalásokat és a külföldi befektetéssel működő vállalat jövedelme, vagyona stb. után fizetendő minden folyó adót.

- 4.65 A közvetlen külföldi tőkebefektetéssel működő vállalat olyan jogi személyiségű vagy jogi személyiség nélküli vállalat, amelyben egy másik gazdaságban rezidens befektető jogi személyiségű vállalat esetén a törzsrésztvények vagy szavazati jogok legalább 10 %-ával, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező vállalat esetén ennek megfelelő részesedéssel rendelkezik. A közvetlen külföldi befektetéssel működő vállalat fogalmába beletartoznak a leányvállalatok, a társult vállalatok és a fiókvállalatok. Leányvállalatnak minősül az a vállalat, amelyben a befektető több mint 50 %-os részesedéssel rendelkezik, társult vállalat az a vállalat, amelyben a befektető legfeljebb 50 %-os részesedéssel rendelkezik, a fiókvállalat pedig teljes egészében a befektető irányítása vagy közös irányítás alatt álló, jogi személyiséggel nem rendelkező vállalat. A közvetlen külföldi befektetés lehet közvetlen, illetve tulajdonosi lánc esetén közvetett. A „közvetlen külföldi befektetéssel működő vállalat” tágabb fogalom, mint a „külföldi irányítású vállalat”.

- 4.66 A közvetlen külföldi befektetéssel működő vállalat vállalkozói jövedelmének tényleges felosztása osztalék formájában vagy a kvázivállalatokból való jövedelemkivonással történhet. Ezenkívül a visszatartott jövedelmet úgy kell tekinteni, mintha azt a külföldi befektetők között a vállalat saját tőkéjéből való részesedésük arányában felosztották és nekik átutalták volna, ők pedig azt újra befektették volna a pénzügyi számlán lévő saját tőkéhez való hozzáadással. A közvetlen külföldi tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem lehet pozitív és lehet negatív.

- 4.67 Az elszámolás időpontja: a közvetlen külföldi befektetés újrabefektetett jövedelme akkor kerül elszámolásra, amikor keletkezik.

A számlarendszerben a közvetlen külföldi tőkebefektetések újrabefektetett jövedelme az alábbi módon kerül elszámolásra:

- a) a szektorok „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján a felhasználások és a források között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások és a források között.

Egyéb befektetésből származó jövedelem (D.44)

Biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem (D.441)

- 4.68 *Fogalom meghatározás:* A biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem egyenlő a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó elsődleges jövedelmek összegével. Az érintett tartalékok azok, amelyek esetében a biztosítótársaság megfelelő kötelezettséget ismer el a szerződőkkel szemben.

A biztosítástechnikai tartalékokat a biztosítók pénzügyi eszközökbe vagy földbe (amelyekből a nettó, azaz a fizetett kamatok levonása utáni tulajdonból származó jövedelem származik) vagy ingatlanba (amely nettó működési eredményt hoz létre) fektetik.

A biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelmet fel kell osztani az életbiztosítással rendelkezők és a nem-életbiztosítással rendelkezők között, és így kell elszámolni.

A nem-életbiztosítások esetében a biztosítónak a szerződővel szembeni kötelezettsége egyenlő a társaságnál letétbe helyezett, de még meg nem szolgált biztosítási díjjal, a ki nem fizetett kártérítések értékével és a be nem jelentett kárigények, illetve a bejelentett, de nem rendezett kárigények céltartalékával. Ezen kötelezettség ellentétékeként a biztosító technikai tartalékokkal rendelkezik. Az e tartalékok befektetéséből származó jövedelmet a szerződők jövedelmeként kell kezelni, ezután pedig fel kell osztani a szerződők között az „elsődleges jövedelmek elosztása” számlán, és a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a biztosítótársaságnak visszafizetett biztosítási díj-kiegészítésként kell kezelni.

Egy díjfizetési alapon működő, szabványosított hitelgarancia-rendszert működtető gazdasági egység számára is keletkezhet befektetési jövedelem a rendszer tartalékain, és ezt szintén a díjakat fizető egységekre elosztva kell kimutatni (amelyek lehetséges, hogy nem ugyanazok az egységek, mint amelyek a garancia előnyeit élvezik), és a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán díjkiegészítésként kell kezelni.

Az életbiztosítások és életjáradékok esetében a biztosítóknak a szerződőkkel és a járadékra jogosultakkal szembeni kötelezettsége megegyezik a várható kifizetések jelenértékével. A kötelezettségek ellentételezéseként a biztosítók rendelkeznek a szerződők bizonyos pénzeszközeivel, amelyek a nyereségrészesedéses biztosításokra bejelentett bónuszokat, valamint a szerződők és járadékjogosultak jövőbeli bónuszainak és egyéb követeléseinek kifizetésére képzett céltartalékokat foglalják magukban. Az említett a pénzeszközöket különféle pénzügyi és nem pénzügyi eszközökbe fektetik.

Az életbiztosítási szerződő felé bejelentett bónuszokat a biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelemként kell elszámolni, és a szerződők által a biztosítótársaságnak kifizetett díjkiegészítésként kezelendők.

Az életbiztosítások szerződőinek járó befektetési jövedelmet a biztosító által a háztartásoknak fizetendőként kell elszámolni az „elsődleges jövedelmek felosztása” számlán. A nem-életbiztosítások és nyugdíjak esetétől eltérően ez az összeg átkerül a megtakarításokhoz, és ezt követően pénzügyi tranzakcióként, egész pontosan az életbiztosítók kötelezettségeinek növekményeként kerül elszámolásra, az új biztosítási díjak mellett a szolgáltatási díjak és fizetendő juttatások levonásával.

Nyugdíjjogosultságok után fizetendő befektetési jövedelem (D.442)

4.69 Nyugdíjjogosultság kétféle nyugdíjrendszer – befizetésekkel vagy szolgáltatással meghatározott rendszer – valamelyikéből keletkezhet.

Befizetésekkel meghatározott rendszer az, ahol a mind a munkavállalók, mind a munkáltatók által befizetett járulékokat befektetik a munkavállalók mint jövőbeli nyugdíjasok részére. A nyugdíjak finanszírozására nincs egyéb forrás, és a nyugdíjalapot nem használják egyéb célokra. A befizetésekkel meghatározott jogosultságokra fizetendő, befektetésből származó jövedelem egyenlő az alapok befektetésből származó jövedelmével, hozzáadva az alap tulajdonában lévő földek vagy ingatlanok bérbeadásából befolyt jövedelmet.

A szolgáltatással meghatározott rendszerre jellemző, hogy a nyugdíjasok számára folyósítandó kifizetések mértékét képlet használatával határozzák meg. Ennek következtében a jogosultságok szintjét meg lehet határozni az összes jövőbeli kifizetés jelenértékéeként, amely az élettartam biztosításmatematikai becslésével és a kamatláb vagy leszámítolási kamatláb közgazdasági becslésével számítható ki. Az év elején fennálló jogosultságok jelenértéke növekszik (az év során), mivel a jogosultságok esedékességének időpontja egy évvel közelebb kerül. A szolgáltatással meghatározott rendszerek esetében ez a növekedés a nyugdíjjogosultak befektetésből származó jövedelmének tekintendő. A növekedés összegét nem befolyásolja az, hogy a nyugdíjrendszer rendelkezik-e elegendő forrással minden kötelezettség teljesítéséhez, sem a forrás növekedésének típusa, például, hogy befektetésből származó jövedelem vagy eszköztartási nyereség-e.

Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosainak járó befektetési jövedelem (D.443)

4.70 A kollektív befektetési alapok – beleértve a kölcsönös befektetési alapokat és a befektetési alapokat – rész tulajdonosainak járó befektetési jövedelem a következő elkülönülő részből áll:

— kollektív befektetési alapok rész tulajdonosainak járó osztalék (D.4431);

— kollektív befektetési alapok rész tulajdonosainak visszatartott nyeresége (D.4432).

Az osztalékot a vállalatok osztalékához hasonlóan kell elszámolni, a fentebb ismertetett módon. A visszatartott nyereséget a közvetlen külföldi tőkebefektetéssel működő vállalatok esetében leírt elvek alapján kell elszámolni, de a közvetlen külföldi tőkebefektetések újrabefektetett jövedelmét kihagyva. A fennmaradó visszatartott nyereség a befektetési jegyek tulajdonosainak jár (így magának a befektetési alapnak nem marad megtakarítása) és azt a befektetési jegyek tulajdonosai – a pénzügyi számlán elszámolt gazdasági művelettel– visszaforgatják az alapba.

A kölcsönös befektetési alap tulajdonból származó jövedelmét a befektetési jegyek tulajdonosainak tulajdonból származó jövedelmeként kell elszámolni, akkor is, ha nem kerül felosztásra, hanem a nevükben visszaforgatják.

A tulajdonosok befektetési jegyeikből közvetetten fizetnek az alapkezelőknek befektetések kezeléséért. E szolgáltatás díja nem az alapnál, hanem a tulajdonosnál jelentkezik kiadásként.

Az elszámolás időpontja: az egyéb befektetésből származó jövedelem akkor kerül elszámolásra, amikor keletkezik.

4.71 A számlarendszerben az egyéb befektetésből származó jövedelem az alábbi módon kerül elszámolásra:

a) a szerződők és befektetési jegy-tulajdonosok „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján a források között;

- b) a biztosítók, nyugdíjpénztárak és befektetési alapok „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján a felhasználások között;
- c) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások és a források között.

Haszonbérleti díj (D.45)

- 4.72 *Fogalom meghatározás:* A haszonbérleti díj olyan jövedelem, amelyet egy természeti erőforrás tulajdonosa kap cserébe azért, hogy a természeti erőforrást egy másik gazdasági egység rendelkezésére bocsátja.

A haszonbérleti díjnak két típusa van: föld haszonbérleti díja és felszín alatti természeti kincsek haszonbérleti díja. Az egyéb természeti erőforrások (például a rádiófrekvenciák) haszonbérleti díjai ugyanezt a mintát követik.

A haszonbérleti és a lízing-, illetve bérleti díj között az a különbség, hogy a haszonbérleti díj a tulajdonból származó jövedelem egy formája, míg a lízing-, illetve bérleti díj szolgáltatás ellenértéke. A bérleti díj tartós bérlet keretében kifizetett összeg, amelyet egy másik egység tulajdonában lévő állóeszköz használatáért fizetnek. A haszonbérleti díj az erőforrások haszonbérlete keretében a természeti erőforrások ellenértékéeként fizetett összeg.

Földbérleti díj

A földtulajdonos által a bérlőtől kapott haszonbérleti díj a tulajdonból származó jövedelem egyik formáját képezi. Földbérleti díjnak minősülnek a belföldi vizek és folyók tulajdonosai részére az ilyen vizeknek a rekreációs vagy egyéb célokból, többek között halászati célból történő hasznosítási joga után fizetendő bérleti díjak is.

A tulajdonosnál a földtulajdon után adófizetési kötelezettség és karbantartási költségek merülnek fel. Ezek az adók és költségek a föld használatára jogosult személy által fizetendő adóként és költségként kezelendők, aki jogosult ezeket levonni abból a haszonbérleti díjból, amelyet egyébként a földtulajdonos számára fizetnie kellene. Az ilyen módon az adókkal vagy egyéb, a földtulajdonos által fizetendő költségekkel csökkentett bérleti díj az „adózás utáni haszonbérleti díj”.

- 4.73 A földbérleti díjak nem tartalmazzák az azokon elhelyezkedő épületek vagy lakások bérleti díjait; az utóbbi összegeket az épület vagy lakás tulajdonosa által a bérlő részére nyújtott piaci szolgáltatás ellenértékéeként kell kezelni, és a számlákon a bérlő folyó termelőfelhasználásaként vagy végső fogyasztásaként kell elszámolni. Ha nincs objektív számítási alap, amely szerint a fizetett összeg felosztható lenne földbérleti díjra és épületbérleti díjra, akkor a teljes összeget földbérleti díjként kell kezelni, amennyiben becslések szerint a föld értéke meghaladja a rajta lévő épület értékét, egyébként viszont épületbérleti díjként kell elszámolni.

Felszín alatti természeti kincsek után fizetendő haszonbérleti díj

- 4.74 Ez a tétel tartalmazza az ásvány- és fosszilizüstüzelőanyag-lelőhelyek (szén-, kőolaj- vagy földgázlelőhelyek) azon – magán vagy kormányzati egységek körébe tartozó – tulajdonosai számára fizetendő koncessziós díjakat, akik bérleti jogot biztosítanak más gazdasági egységek részére, lehetővé téve számukra, hogy ezeket a lelőhelyeket egy bizonyos időszakon keresztül feltárják és kitermeljék.
- 4.75 A haszonbérleti díjak elszámolásának időpontja: a haszonbérleti díjak abban az időszakban kerülnek elszámolásra, amikor esedékessé válnak.
- 4.76 A számlarendszerben a bérleti díjakat az alábbi módon számolják el:
- a) a szektorok „elsődleges jövedelmek elosztása” számláján a források és a felhasználások között;
- b) a források és a felhasználások között az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján.

FOLYÓ JÖVEDELEM-, VAGYON- ÉS MÁS ADÓK (D.5)

- 4.77 *Fogalom meghatározás:* A folyó jövedelem-, vagyon- és más adók (D.5) tartalmazzak minden, a kormányzat és a külföld által a gazdasági egységek jövedelmére és vagyonára időszakosan (rendszeresen) kivetett pénzbeli vagy természetbeni, kötelező, ellenszolgáltatással nem járó terhet, valamint néhány olyan időszakonként fizetendő adót, amely nem jövedelem- vagy vagyonalapú.

A folyó jövedelem-, vagyon- és más adókat két csoportra osztjuk:

- a) jövedelemadók (D.51);
- b) egyéb folyó adók (D.59).

Jövedelemadók (D.51)

- 4.78 *Fogalom meghatározás:* A jövedelemadók (D.51) közé a jövedelemre, nyereségre és tőkenyereségre kivetett adók tartoznak. Ezeket az adókat magánszemélyek, háztartások, vállalatok vagy nonprofit intézmények tényleges vagy vélelmezett jövedelmére vetik ki. Tartalmazzák az ingóságokra, földre vagy más ingatlanvagyonra kivetett adókat is, amennyiben tulajdonosaik jövedelmét a fenti vagyontárgyak alapján határozzák meg.

A jövedelemadók közé tartoznak:

- a) az egyének vagy háztartások (pl. munkaviszonyból, vagyonból, vállalkozásból, nyugdíjakból stb. származó) jövedelme után fizetendő adók, beleértve a munkáltatók által közvetlenül a fizetésből levont adókat. A jogi személyiséggel nem rendelkező vállalatok tulajdonosainak jövedelme után fizetendő adók is ide tartoznak;
- b) a vállalatok jövedelme vagy nyeresége után fizetendő adók;
- c) az eszköztartási nyereség után fizetendő adók;
- d) a szerencsejáték vagy egyéb fogadások nyeresémei után fizetendő adók, amelyeket a nyerteseknek a kapott összegekből kell kifizetni, megkülönböztetve ezeket a nyeresémi- vagy szerencsejátékot szervezők forgalma után fizetendő adóktól, amelyek termékadóként kezelendők.

Egyéb folyó adók (D.59)

4.79 Az egyéb folyó adók (D.59) közé tartoznak:

- a) a tőke után fizetendő folyó adók, amelyeket a tulajdonosok a föld vagy az épületek tulajdonjoga vagy használata, valamint a nettó vagyon és egyéb eszközök (pl. ékszerek) után fizetnek, kivéve a D.29 alatt említett (a vállalkozások által a termelési tevékenységben való részvételük miatt fizetett) és a D.51 (jövedelemadók) alatti adókat;
- b) a felnőttekre vagy a háztartásokra a jövedelemtől vagy a vagyontól függetlenül kivetett fejadó;
- c) a személyek vagy háztartások összes kiadása után fizetendő költségadók;
- d) a háztartások által (nem üzleti célra) használt járművek, hajók vagy repülők birtoklásáért vagy használatáért, vagy vadászati, kilövési vagy halászati stb. engedélyekért fizetett összegek. Az adók és a kormányzattól vásárolt szolgáltatások közötti különbséget a vállalatok által fizetett összegek esetében használt kritériumok szerint lehet meghatározni, vagyis ha az engedélyek kiadása a kormányzat részéről kevés vagy semmilyen munkát nem igényel, és a kiadott engedélyeket az esedékes összegek befizetésekor automatikusan megadják, valószínű, hogy ezek egyszerűen a bevételek növelésének eszközei, bár a kormányzat a befizetett összegek fejében kiadhat egyfajta igazolást vagy engedélyt, ezekben az esetekben az ilyen befizetéseket adóként kell kezelni. Ha azonban az állam az engedélyek kiadását bizonyos szabályozási feladatok ellátására használja (például ellenőrzi az érintett személyek szakmai hozzáértését vagy képzettségét), a befizetett összegeket a kormányzat által nyújtott szolgáltatások megvásárlásaként, és nem adófizetesként kell elszámolni, kivéve, ha az engedélyekért felszámított összegek nem állnak arányban a szolgáltatások nyújtásának költségével;
- e) a nemzetközi gazdasági műveletek – pl. külföldi utazás, külföldi átutalások, külföldi befektetések stb. – után fizetendő adók, kivéve a termelők által fizetendő adókat és a háztartások által fizetett importvámokat.

4.80 A folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók nem tartalmazzák:

- a) az örökösödési adókat, hagyatéki illetékeket vagy az élők közötti ajándékozások után fizetendő adókat, amelyeket a kedvezményezettek tőkéje után vetnek ki, és amelyek a tőkeadók (D.91) tétel alatt szerepelnek;
- b) a tőke vagy vagyon utáni eseti vagy rendkívüli adókat, amelyek a tőkeadók (D.91) között kerülnek elszámolásra;
- c) a vállalatok által birtokolt vagy bérelt és a termeléshez felhasznált föld, épületek vagy egyéb eszközök után fizetendő adókat, amelyeket az egyéb termelési adók (D.29) között kell elszámolni;
- d) a háztartások által az engedélyekért fizetendő összegeket, kivéve a járművek, csónakok vagy repülőgépek használatára vonatkozó engedélyeket, ill. a vadászati, kilövési vagy halászati engedélyeket: ide tartoznak a vezetői vagy repülési engedélyek, a fegyvertartási engedély, valamint a kormányzat részére fizetett díjak, pl. múzeumi vagy könyvtári belépődíjak, szemétdíj, útlevek díjai, repülőtéri és bírósági illetékek stb., amelyeket legtöbb esetben a kormányzat által nyújtott szolgáltatások vásárlásaként kell kezelni (amennyiben teljesítik a 4.79 pont d) pontjában a szolgáltatásként való elszámoláshoz meghatározott feltételeket).

4.81 Az elszámolandó adók összértéke tartalmazza az esedékes adóhátralékokra felszámolt kamatot és az adóhatóságok által kivetett bírságokat is, ha nincsenek adatok a kamatok és bírságok egymástól elkülönült becsléséhez. Beletartoznak az adók behajtásával és kivetésével kapcsolatos költségek, amelyeket azonban csökkenteni kell a kormányzat által gazdaságpolitikai szempontból nyújtott minden adókedvezménnyel és túlfizetés miatt visszatérített összeggel.

A támogatások és társadalmi juttatások az adórendszeren keresztül adókedvezmények formájában történő rendelkezésre bocsátása, és a kifizetési rendszerek és az adóbeszedési rendszerek összekapcsolása egyre elterjedtebb. Az adókedvezmények adókönyvitést jelentenek, így csökkentik a kedvezményezettek adókötelezettségét.

Ha az adójóváírási rendszerben az adókedvezmény és az adókötelezettség közötti pozitív különbözet a kedvezményezettet illeti, akkor a rendszer kifizető adójóváírási rendszer. Egy ilyen rendszerben az adójóváírás közvetlen kifizetésére adózó és nem adózó esetében is sor kerülhet. A kifizető adójóváírási rendszerben az adójóváírás teljes összege kormányzati kiadásként kerül elszámolásra, nem az adóbevételeket csökkentő tényezőként.

Ezzel ellentétben a nem kifizető adójóváírási rendszer esetén az adójóváírás összege legfeljebb az adókötelezettség összegének felelhet meg. Az ilyen rendszerben az adójóváírás az adórendszer szerves része, és a kormányzat adóbevételét csökkenti.

- 4.82 A jövedelmek, a vagyon stb. folyó adóit akkor kell elszámolni, amikor a fizetési kötelezettség alapjául szolgáló tevékenység, gazdasági művelet vagy egyéb esemény megtörténik.

Mindíg akad azonban néhány olyan gazdasági tevékenység, gazdasági művelet vagy esemény, amelyeknek az adójogszabályok szerint adófizetési kötelezettséget kellene jelenteniük az érintett egységekre vonatkozóan, de rendszeresen elkerülük az adóhatóságok figyelmét. Nem lenne reális azt feltételezni, hogy ezek a tevékenységek, műveletek vagy események pénzügyi eszközöket vagy kötelezettségeket hoznak létre követelések vagy tartozások formájában. Az elszámolandó összegeket csak akkor kell kifizetendőként kezelni, ha adókimutatás, -bevallás vagy olyan egyéb okmány igazolja azokat, amely egyértelműen arra kötelezi az adózókat, hogy fizessenek. Az adókimutatással nem igazolt adók után nem kerül sor imputálásra.

A számlákon nyilvántartott adók két forrásból származnak: adókimutatással és adóbevallással megállapított vagy készpénzbevételek alapján esedékes összegekből.

- a) Az adókimutatás vagy adóbevallás használata esetében az összegeket egy a kivetett és bevallott, de soha be nem fizetett összegeknek megfelelő együtthatóval kell módosítani. Alternatív megoldásként a módosítással megegyező összegű, a megfelelő ágazatba irányuló tőketranszfer kerül elszámolásra. A kivetett és bevallott, de be nem fizetett összegek esetében az együtthatókat a korábbi tapasztalatok és a mindenkori várakozások alapján kell meghatározni. Az együtthatókat a különböző adótípusokhoz igazodva kell megállapítani;
- b) Ha pénzforgalmi szemléletben készülnek az elszámolások, akkor azokat át kell számítani időkülönbséggel korrigált pénzforgalmi szemléletre, azaz az elszámolás időpontja az adófizetési kötelezettség alapját képező tevékenység, gazdasági művelet vagy egyéb esemény megtörténtének ideje (vagy néhány jövedelemadó esetében az adóösszeg meghatározásának időpontja). E korrekció a tevékenység, gazdasági művelet vagy más esemény (vagy az adóösszeg meghatározása) és a pénzforgalmi szemléletű adóbevétel közötti átlagos időbeli eltérésekre alapul.

A munkáltató által a kifizetés helyén levont folyó jövedelemadót, vagyonadót stb. be kell számítani a bérekbe és keresetekbe még akkor is, ha azt a munkáltató ténylegesen nem utalta át a kormánynak. A háztartási szektornál kerül kimutatásra a kormányzati szektornak fizetett teljes összeg. A ténylegesen be nem fizetett összegeket a D.995. tétel alatt a kormányzattól a munkáltatók szektorának teljesített tőketranszferként kerülnek semlegesítésre.

Néhány esetben a jövedelemadó-fizetési kötelezettséget csak a jövedelem keletkezésénél későbbi elszámolási időszakban lehet meghatározni. Bizonyos rugalmasságra van tehát szükség a fenti adók elszámolási időpontjának tekintetében. A kifizetés helyén levont jövedelemadók – pl. a munkáltatók által közvetlenül a fizetésből levont adók és a rendszeres jövedelemadó-előlegek – abban az időszakban számolhatók el, amelyben kifizetik azokat, és minden jogerős jövedelemadó-fizetési kötelezettséget abban az időszakban lehet rögzíteni, amelyben a kötelezettség meghatározásra került.

A folyó jövedelem-, vagyon- stb. adókat az alábbi módon kell elszámolni:

- a) azoknak a szektoroknak a „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján, amelyekbe az adózók tartoznak, a felhasználások között;
- b) a kormányzat „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján a források között;
- c) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások és a források között.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI JÁRULÉKOK ÉS JUTTATÁSOK (D.6)

- 4.83 *Fogalom meghatározás:* A társadalmi juttatások a közösen szervezett rendszerek vagy az ilyen rendszereken kívüli kormányzati egységek és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a háztartásoknak nyújtott olyan pénzbeli vagy természetbeni transzferek, amelyek célja, hogy mentesítsék a háztartásokat számos kockázat vagy szükséglet pénzügyi terhe alól; magukban foglalják a kormányzat által a termelőknek nyújtott olyan támogatásokat, amelyek a háztartások javát és a szociális kockázatok vagy szükségletek fedezését szolgálják.

- 4.84 A társadalmi juttatások alapjául a következő kockázatok vagy szükségletek szolgálhatnak:

- a) betegség;
- b) rokkantság, munkaképtelenség;

- c) foglalkozási baleset vagy betegség;
- d) öregség;
- e) özvegyesség;
- f) anyaság;
- g) család;
- h) foglalkoztatási támogatás;
- i) munkanélküliség;
- j) lakhatás;
- k) oktatás;
- l) általános rászorultság.

A lakhatás esetében társadalmi juttatásnak minősülnek az állami hatóságok által a bérlőknek a bérleti díjak csökkentése érdekében fizetett összegek, az állami hatóságok mint munkáltatók által fizetett külön juttatások kivételével.

4.85 A társadalmi juttatások tartalmazzák:

- a) azokat a folyó vagy egyösszegű transzfereket, amelyek az egész közösségre vagy annak jelentős részeire kiterjedő azon rendszerekből származnak, amelyekbe járulékokat fizetnek be, és amelyeket költségvetési szervek hoznak létre és ellenőriznek (társadalombiztosítási rendszerek);
- b) azokat a folyó és egyösszegű transzfereket, amelyeket a munkáltatók által a munkavállalók, volt munkavállalók vagy azok hozzátartozói javára szervezett rendszerekből származnak (foglalkoztatáshoz kapcsolódó egyéb társadalombiztosítási rendszerek). A járulékokat fizethetik munkavállalók és/vagy munkáltatók, valamint önálló vállalkozók is;
- c) a kormányzati egységektől és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó olyan folyó transzferek, amelyeknek nem feltétele a korábbi járulékfizetés, és amelyek juttatására a háztartások felhasználható jövedelmének becsült értéke alapján kerül sor. Az ilyen transzferek általánosságban társadalombiztosítási jellegű juttatások néven ismertek.

4.86 A társadalmi juttatások nem tartalmazzák:

- a) a kizárólag a biztosított saját kezdeményezésére, munkáltatójától vagy az államtól függetlenül kötött biztosításokon alapuló biztosítási kártérítéseket;
- b) a kizárólagosan bizonyos kedvezmények megszerzése céljából kötött biztosításokon alapuló biztosítási kártérítéseket, még ha e biztosítások kollektív szerződés alapján jöttek is létre.

4.87 Ahhoz, hogy egy egyéni biztosítási rendszer a társadalombiztosítási rendszer részének minősüljön, azoknak az eseményeknek vagy körülményeknek, amelyek ellen a biztosítással rendelkező résztvevőket biztosítják, meg kell egyezniük a 4.84 pontban felsorolt kockázatokkal vagy szükségletekkel; ezenkívül a következő feltételek közül is legalább egynek teljesülnie kell:

- a) a rendszerben való részvételt vagy törvény írja kötelezően elő, vagy pedig a munkavállaló vagy a munkavállalók csoportjának foglalkoztatási feltételeként van előírva;
- b) a rendszer kollektív jellegű, amelyet a munkavállalók – alkalmazottak, önálló vállalkozók vagy alkalmazásban nem állók – egy kijelölt csoportja javára működtetnek, a részvétel pedig az adott csoport tagjaira van korlátozva;
- c) a munkáltató a munkavállaló nevében fizet (tényleges vagy imputált) járulékot a rendszerbe, függetlenül attól, hogy a munkavállaló is fizet-e járulékot vagy sem.

4.88 *Fogalommeghatározás:* A társadalombiztosítási rendszerek olyan rendszerek, amelyekben a résztvevőket munkáltatók vagy a kormányzat arra kötelezi vagy ösztönzi, hogy a saját vagy hozzátartozóik jólétét esetleg hátrányosan befolyásoló bizonyos eseményekre vagy körülményekre biztosítást kössenek. Az ilyen rendszerekben a társadalombiztosítási járulékokat a munkavállalók vagy mások, vagy a munkavállalók nevében a munkáltatók fizetik annak érdekében, hogy biztosítsák a jelenlegi vagy azt követő időszakban a társadalombiztosítási juttatásokra való jogosultságot a munkavállalók vagy más járulékfizetők, azok eltartottjai vagy túlélő hozzátartozói számára.

A társadalombiztosítási rendszerek a dolgozók csoportjai számára szervezett rendszerek, vagy törvény teszi azokat elérhetővé minden munkavállaló vagy bizonyos munkavállalói csoportok számára, ideértve az alkalmazásban nem állókat és az alkalmazottakat egyaránt. Ezek a rendszerek az egy munkáltató által alkalmazott dolgozók egy kijelölt csoportja javára működtetett magánbiztosítási rendszerektől az ország teljes munkaerő-állományára kiterjedő társadalombiztosítási rendszerekig terjedhetnek. Az ilyen rendszerekben való részvétel lehet önkéntes az érintett munkavállalók számára, de a kötelező részvétel elterjedtebb. Az egyéni munkáltatók által szervezett rendszerekben való kötelező részvételt előírhatják például a munkáltató és a munkavállalók által kollektíven meghatározott foglalkoztatási feltételek.

4.89 A társadalombiztosítási rendszereknek két típusa különböztethető meg:

- a) teljes közösségre vagy a közösség nagy részére kiterjedő társadalombiztosítási rendszerek, amelyeket költségvetési szervek hoznak létre, ellenőriznek és finanszíroznak. Az ilyen rendszerekből fizetendő nyugdíjak függhetnek a kedvezményezett bérszintjétől vagy a foglalkoztatási előzményektől. A nem nyugdíjjellegű ellátások ritkábban függhetnek a bérszinttől;
- b) A második típusba az egyéb foglalkoztatáshoz kapcsolódó rendszerek tartoznak. Az ilyen rendszerek a munkáltató-munkavállaló viszony alapján biztosítanak jogosultságot olyan nyugdíj és esetleg egyéb juttatások igénybevételére, amelyek esetében nem a kormányzatot terheli a társadalombiztosítási rendelkezések alapján a juttatások szolgáltatásáért való felelősség.

4.90 A kormányzati egységek által saját munkavállalóik és nem a teljes aktív népesség számára szervezett társadalombiztosítási rendszereket az egyéb foglalkoztatáshoz kapcsolódó rendszerek és nem a társadalombiztosítási rendszerek közé kell sorolni.

Nettó társadalombiztosítási járulékok (D.61)

4.91 *Fogalom meghatározás:* A nettó társadalombiztosítási járulékok alatt azon tényleges vagy imputált társadalombiztosítási járulékok értendők, amelyeket a háztartások a társadalombiztosítási rendszerekbe befizetnek azért, hogy fedezetet képezzenek a fizetendő juttatásokra. A nettó társadalombiztosítási járulék (D. 61) a következőkből áll:

Munkaadók tényleges társadalombiztosítási járulécai (D.611)

plusz Munkaadók imputált társadalombiztosítási járulécai (D.612)

plusz Háztartások tényleges társadalombiztosítási járulécai (D.613)

plusz Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járulécai (D.614)

mínusz Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai (D.615C).

A társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai alatt a rendszereket kezelő egységek által felszámolt szolgáltatási díjak értendők. E díjak a nettó társadalombiztosítási járulékok (D.61) kiszámításának részét képezik: nem újraelosztási műveletek, hanem a kibocsátás és a fogyasztási kiadások részét képezik.

Munkaadók tényleges társadalombiztosítási járulécai (D.611)

4.92 A munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulécai (D.611) a D.121-es gazdasági műveletnek felelnek meg.

A munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulécai alatt azon járulékok értendők, amelyeket a munkáltatók a társadalombiztosítási rendszerekbe vagy az egyéb, foglalkoztatáshoz kapcsolódó társadalombiztosítási rendszerekbe befizetnek azért, hogy alkalmazottaik részére társadalmi juttatásokat biztosítsanak.

Mivel a munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulékaik teljesítése munkavállalóik javára történik, ezek értékét úgy kell elszámolni, mintha az a munkavállalók jövedelmének egyik összetevője lenne a pénzbeli és természetbeni bérekkel és keresetekkel együtt. Ezt követően a társadalombiztosítási járulékok a munkavállalók által a társadalombiztosítási rendszerekbe és egyéb, foglalkoztatáshoz kapcsolódó társadalombiztosítási rendszerekbe befizetett folyó transzferként kerülnek elszámolásra.

Ez a tétel két kategóriára oszlik:

- a) a munkáltatók tényleges nyugdíjjárulécai (D.6111), amelyek a D.1211 transzfernek felelnek meg;
- b) a munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai (D.6112), amelyek a D.1212 transzfernek felelnek meg.

- 4.93 A tényleges társadalombiztosítási járulékok kötelező fizetését előírhatja törvény vagy rendelet, vagy fizethetők egy bizonyos ágazatban kollektív szerződés, vagy egy adott vállalkozásnál a munkáltató és munkavállalók közötti megegyezés alapján, vagy azért, mert magában az egyedi munkaszerződésben szerepel e kötelezettség. Bizonyos esetekben a járulékok önkéntesek lehetnek.

Ilyen önkéntes járulékok az alábbiak:

- a) társadalombiztosítási alapba való befizetésre jogszabályban nem kötelezett személyek társadalombiztosítási járulécai;
 - b) a biztosítóknak (vagy az ugyanabba a szektorba sorolt nyugdíjpénztáraknak) fizetett társadalombiztosítási járulékok, amelyek befizetésére a vállalkozások által alkalmazottaik javára szervezett, önkéntes belépéssel működő kiegészítő biztosítási rendszerek keretében kerül sor;
 - c) a munkavállalók vagy önálló vállalkozók számára tagsági lehetőséget kínáló, megtakarítással összekötött biztosítási rendszerekbe fizetett járulékok.
- 4.94 Az elszámolás időpontja: a munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulécai (D.611) akkor kerülnek elszámolásra, amikor a járulékfizetési kötelezettség alapjául szolgáló munkát elvégzik.
- 4.95 A számlákon rögzített, a kormányzati szektor részére fizetendő társadalombiztosítási járulékok két forrásból származhatnak: járulékkivetéssel és járulékbavallással megállapított vagy pénzforgalmi bevételek alapján megállapított összegekből.

- a) Járulékkivétel vagy -bevallás használata esetén az összegeket egy a kivetett és bevallott, de soha be nem fizetett összegeknek megfelelő együtthatóval kell módosítani. Alternatív eljárásként a megfelelő szektorokba történő tőketranszfer az említett korrekcióval egyenértékű elszámolás lehet. A kivetett és bevallott, de be nem fizetett összegek esetében az együtthatókat a korábbi tapasztalatok és a mindenkori várakozások alapján kell meghatározni. Az együtthatókat a különböző társadalombiztosítási járulékokhoz külön-külön kell megállapítani.
- b) Ha az elszámolás alapjául pénzforgalmi bevételeket használnak fel, akkor pénzforgalmi korrekciót kell alkalmazni. A pénzforgalmi bevételt arra az időpontra kell elszámolni, amikor a társadalombiztosításijárulékk-fizetési kötelezettséget létrehozó tevékenység végbement (vagyis a kötelezettség keletkezett). E korrekció alapját képezheti a tevékenység (vagy a kötelezettség létrejötte) és a készpénzbevétel időpontja közötti átlagos időbeli eltérés.

A munkáltató által a kifizetés helyén levont, a kormányzati szektor részére fizetendő társadalombiztosítási járulékokat be kell számítani a bérekbe és keresetekbe még akkor is, ha azt a munkáltató ténylegesen nem utalta át a kormányzatnak. Az elszámolás szerint a háztartási szektor fizeti meg a kormányzati szektornak a teljes összeget. A ténylegesen be nem fizetett összegek a D.995. tétel alatt a kormányzattól a munkáltatók szektorának teljesített tőketranszferként kerülnek semlegesítésre.

- 4.96 A munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulécai a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a) a „háztartások jövedelmeinek másodlagos elosztása” számláján felhasználásként;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján felhasználásként (nem rezidens háztartások esetén);
- c) a „rezidens biztosítók vagy munkáltatók jövedelmének másodlagos elosztása” számlában a források között;
- d) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a források között (nem rezidens biztosítók vagy munkáltatók esetén).

Munkaadók imputált társadalombiztosítási járulécai (D.612)

- 4.97 *Fogalom meghatározás:* A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulécai (D.612) a munkáltatók által közvetlenül (azaz a munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulékaitól függetlenül) a jelenlegi vagy korábbi munkavállalóknak és más jogosult személyeknek fizetett társadalmi juttatások ellentételét jelentik (levonva abból az esetleges munkavállalói társadalombiztosítási járulékokat).

A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulécai megfelelnek a munkavállalói jövedelem tétel alatt ismertetett D.122 folyamatnak. Az imputált társadalombiztosítási járulékok értékét biztosításmatematikai megfontolások alapján, vagy a meglévő alkalmazottak részére kifizetett bérek és keresetek megfelelő százaléka alapján, vagy az elszámolási időszak alatt a vállalkozás által fizetendő nem tőkefedezeti, nem nyugdíjjellegű ellátások értékével egyenlő összegben kell megállapítani.

A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulécai (D.612) az alábbi két kategóriára oszlanak:

- a) a munkáltatók imputált nyugdíjjárulécai (D.6121). Ezek a járulékok a D.1221 folyamatnak felelnek meg;

- b) munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai (D.6122). Ezek a járulékok a D.1222 folyamatnak felelnek meg.
- 4.98 Az elszámolás időpontja: a munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékait, amely a közvetlen kötelező társadalmi juttatások ellentételét jelenti, a munka elvégzésének időszakára kell elszámolni. Az önkéntes közvetlen társadalombiztosítási juttatások ellentételezését képező munkáltatói imputált társadalombiztosítási járulékok elszámolása arra az időpontra történik, amikor a juttatásokat nyújtják.
- 4.99 A munkáltatók imputált társadalombiztosítási járuléakai a következőképpen kerülnek elszámolásra:
- a) a háztartások esetében a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán és az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások között;
- b) a források között azoknak a szektoroknak a „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján, amelyekhez a munkáltatók vagy rezidens biztosítók tartoznak, valamint az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján.

Háztartások tényleges társadalombiztosítási járuléakai (D.613)

- 4.100 *Fogalom meghatározás:* A háztartások tényleges társadalombiztosítási járuléakai a munkavállalók, önálló vállalkozók vagy alkalmazásban nem állók által a társadalombiztosítási rendszerekben saját javukra teljesített befizetéseket tartalmazzák.

A háztartások tényleges társadalombiztosítási járuléakai (D.613) az alábbi két kategóriára oszlanak:

- a) a háztartások tényleges nyugdíjjáruléakai (D.6131);
- b) a háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai (D.6132).

Az elszámolás időpontja: A háztartások tényleges társadalombiztosítási járulékaiknak elszámolása eredmény szemléletű alapon történik. Az alkalmazásban állókra vonatkozóan az elszámolás akkor történik, amikor a járulékfizetési kötelezettség alapjául szolgáló munkát elvégzik. Az alkalmazásban nem álló személyek esetében az elszámolás időpontja az, amikor a járulékok teljesítése esedékessé válik.

A számlarendszerben a háztartások tényleges társadalombiztosítási járulékait a következő módon kell elszámolni:

- a) a felhasználások között a háztartások „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján és az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján;
- b) a források között azoknak a szektoroknak a „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján, amelyekhez a munkáltatók tartoznak, valamint az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján.

Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járuléakai (D.614)

- 4.101 *Fogalom meghatározás:* A háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járuléakai az elszámolási időszakban a nyugdíjjogosultságok és a nem nyugdíjjellegű jogosultságok állománya után kapott tulajdonból származó jövedelmet tartalmazzák.

Ez a tétel két kategóriára oszlik:

- a) háztartások kiegészítő nyugdíjjáruléakai (D.6141);
- b) háztartások kiegészítő nem nyugdíjcélú járuléakai (D.6142). A D.6142. tétel a háztartásoknak szociális kockázatok és szükségletek – mint például betegség, anyaság, üzemi baleset, rokkantság, létszámleépítés miatti elbocsátás stb. – esetén fizetendő kiegészítő járulékokat tartalmazza.

A háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járuléakai a nyugdíjpénztárak kezelői által a háztartásoknak fizetendő tulajdonból származó jövedelemhez tartoznak az „elsődleges jövedelmek felosztása” számlán (nyugdíjjogosultságok után fizetendő befektetési jövedelem – D 442).

Mivel ezt a jövedelmet a nyugdíjpénztárak kezelői a gyakorlatban visszatartják, ezért ezt a „jövedelem másodlagos felosztása” számlán a háztartások által – háztartások társadalombiztosítási kiegészítő járulékaként – a nyugdíjpénztárak részére visszafizetett jövedelemként kell kezelni.

Az elszámolás időpontja: a háztartások társadalombiztosítási kiegészítő járuléakai teljesítéskor kerülnek elszámolásra.

Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások (D.62)

4.102 A D.62. tétel három altételből épül fel:

Pénzbelitársadalombiztosítási juttatások (D.621);

Egyéb társadalombiztosítási juttatások (D.622);

Pénzbeli szociális segélyek (D.623)

Pénzbeli társadalombiztosítási juttatások (D.621)

4.103 *Fogalommeghatározás:* A pénzbeli társadalombiztosítási juttatások a társadalombiztosítási alapok által a háztartásoknak fizetendő társadalombiztosítási juttatásokat tartalmazzák. A visszatérítések elkülönülnek a fentiekől, és természetbeni transzferként (D.632) kezelendők.

Az ilyen juttatásokat a társadalombiztosítási rendszerek keretében nyújtják.

A juttatások a következőkre oszthatók fel:

— pénzbeli társadalombiztosítási nyugellátások (D.6211);

— pénzbeli, nem nyugdíj jellegű társadalombiztosítási ellátások (D.6212);

Egyéb társadalombiztosítási juttatások (D.622)

4.104 *Fogalommeghatározás:* Az egyéb társadalombiztosítási juttatások a munkáltatók által az egyéb, foglalkoztatáshoz kapcsolódó társadalombiztosítási rendszerek keretében fizetendő juttatásokat tartalmazzák. Az egyéb, foglalkoztatáshoz kapcsolódó társadalombiztosítási juttatások azok a (pénzbeli vagy természetbeni) társadalmi juttatások, amelyek a társadalombiztosítási rendszerektől eltérő rendszerekből fizetendők az ilyen rendszerekbe járulékot fizetők, azok hozzátartozói vagy túlélő hozzátartozói részére.

Ezek a juttatások jellemzően tartalmazzák:

a) a normál vagy csökkentett összegű bérek fizetését a munkából való hiányzás időszakaira, amely betegség, baleset, anyaság stb. következménye lehet;

b) az eltartottak után járó családi, oktatási illetve egyéb juttatásokat;

c) a volt munkavállalóknak vagy azok túlélő hozzátartozóinak fizetett öregségi vagy özvegyi nyugdíjokat, valamint az elbocsátás, rokkantság, baleseti halál stb. esetén a munkavállalóknak vagy azok túlélő hozzátartozóinak kifizetett végkielégítéseket (ha azokat kollektív szerződés előírja);

d) a munkavállaló munkájával össze nem függő általános orvosi szolgáltatásokat;

e) a szanatóriumok és az időszotthonok szolgáltatásait.

Az egyéb társadalombiztosítási juttatások (D.622) a következőképpen oszthatók fel:

— egyéb társadalombiztosítási nyugellátások (D.6221);

— egyéb nem nyugdíjjellegű társadalombiztosítási ellátások (D.6222).

Pénzbeli szociális segélyek (D.623)

4.105 *Fogalommeghatározás:* A társadalombiztosítási jellegű pénzbeli társadalmi juttatások azok a folyó transferek, amelyeket a kormányzati egységek vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények nyújtanak a háztartásoknak ugyanazon igények kielégítésére, amelyek kielégítésére a társadalombiztosítási juttatások is szolgálnak, de amelyek nyújtása nem olyan társadalombiztosítási rendszerek keretében történik, amelyekben (általában járulékfizetéssel) tagságot kell szerezni.

Ezért ezek nem tartalmazzák a társadalombiztosítási alapok által fizetett juttatásokat. A társadalombiztosítási jellegű társadalmi juttatások az alábbi körülmények között fizethetők ki:

a) Nincs olyan társadalombiztosítási rendszer, amely lefedettséget nyújtana a szóban forgó körülmények között.

b) Annak ellenére, hogy működik egy vagy több ilyen társadalombiztosítási rendszer, az érintett háztartások nem vesznek részt azokban, és nem jogosultak társadalombiztosítási juttatásokra.

c) A társadalombiztosítási juttatások nem elegendőek a szóban forgó szükségletek fedezésére, a társadalombiztosítási jellegű társadalmi juttatások kiegészítésként kerülnek kifizetésre.

d) Az általános szociálpolitika részeként.

Ezek a juttatások nem tartalmazzák a társadalombiztosítási rendszerek által általában nem fedezett eseményekre vagy körülményekre kifizetett folyó transzfereket (pl. a természeti katasztrófákra teljesített, az egyéb folyó transzferek vagy egyéb tőketranszferek alatt nyilvántartott tételeket).

4.106 A természetbeli társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások (D.62) elszámolásának időpontja:

a) a pénzbeli társadalmi juttatások akkor kerülnek elszámolásra, amikor a juttatásokra vonatkozó követelések keletkeznek;

b) a természetbeli társadalmi juttatások akkor kerülnek elszámolásra, amikor a szolgáltatásokat nyújtják, vagy akkor, amikor a nem piaci termelők által közvetlenül a háztartások rendelkezésére bocsátott javak tulajdonjoga megváltozik.

4.107 A természetbeli társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások (D.62) a következőképpen kerülnek elszámolásra:

a) a juttatásokat nyújtó szektorok „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján a felhasználások között;

b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások között (a külföld által nyújtott juttatások esetén);

c) a „háztartások jövedelmeinek másodlagos elosztása” számláján forrásként;

d) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján forrásként (a nem rezidens háztartásoknak nyújtott juttatások esetén).

Természetbeli társadalmi juttatások (D.63)

4.108 *Fogalom meghatározás:* A természetbeli társadalmi juttatások (D.63) az egyes háztartásoknak a kormányzati egységek és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron nyújtott javakból és szolgáltatásokból állnak; ezek származhatnak piaci beszerzésből, illetve a kormányzati egységek vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által termelt nem piaci kibocsátásból. Ezeket a juttatásokat adókból, egyéb állami jövedelemből vagy társadalombiztosítási járulékból, ill. a háztartásokat segítő nonprofit intézmények esetében adományokból és tulajdonból származó jövedelemből finanszírozzák.

Az ingyenesen vagy gazdaságilag nem jelentős áron a háztartások rendelkezésére bocsátott szolgáltatásokat egyéni szolgáltatásnak tekinti a rendszer, így különböztetve meg azokat a közösség egészének vagy a közösség jelentős részének nyújtott közösségi szolgáltatásoktól (például honvédelem vagy közvilágítás). Az egyéni szolgáltatások főleg oktatási és egészségügyi szolgáltatásokból állnak, bár gyakran előfordulnak egyéb típusú, például lakás-, kulturális és szórakoztató szolgáltatások is.

4.109 A természetbeli társadalmi juttatások (D.63) a következőképpen oszthatók fel:

Természetbeli társadalmi juttatások – a kormányzattól és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó nem piaci termelés (D.631)

Fogalom meghatározás: A természetbeli társadalmi juttatások – a kormányzattól és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó nem piaci termelés (D.631) olyan egyedi javak és szolgáltatásokat jelent, amelyeket a nem piaci termelők közvetlenül nyújtanak a kedvezményezettek részére. A háztartások által fizetett ellenérték teljes összegét le kell vonni.

Természetbeli társadalmi juttatások – a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által megvásárolt piaci termelés (D.632)

Fogalom meghatározás: A természetbeli társadalmi juttatások – a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által megvásárolt piaci termelés (D.632) kategóriába tartoznak az egyedi javak és szolgáltatások:

a) a háztartásoknál bizonyos javak vagy szolgáltatások vásárlásából, illetve igénybevételeiből eredően felmerült, jóváhagyott költségek után a társadalombiztosítási alapok által teljesített visszatérítések formájában; vagy

b) amelyeket a piaci termelők által közvetlenül a kedvezményezetteknek juttatnak, amelyekből a kormányzat megvásárolja a megfelelő javakat vagy szolgáltatásokat.

A háztartások által fizetett ellenérték teljes összegét le kell vonni.

Ha a háztartás olyan árut vagy szolgáltatást vásárol meg, amelynek költségét utólag részben vagy teljes egészében megtéríti számára a társadalombiztosítási alap, a háztartás úgy tekinthető, mintha a társadalombiztosítási alap helyett járna el. Tulajdonképpen a háztartás rövid lejáratú hitelt bocsát a társadalombiztosítási alap rendelkezésére, amely törlesztettnek minősül, mihelyt az alap visszatérítette a háztartásnak az adott összeget.

A visszatérített költség elszámolása úgy történik, mintha a kiadás közvetlenül a társadalombiztosítási alaphoz merült volna fel abban az időpontban, amikor a háztartás lebonyolította a vételt, míg a háztartásnál csak a kifizetett piaci beszerzési ár és a visszatérített összeg közötti esetleges különbség kerül kimutatásra. Így a visszatérített összeg nem kezelendő a társadalombiztosítási alapoktól a háztartásoknak juttatott pénzbeli folyó transzferként.

- 4.110 Természetbeli társadalmi juttatás (D.63) például az orvosi vagy fogorvosi kezelés, a sebészeti ellátás, kórházi elhelyezés, szemüveg vagy kontaktlencse, orvosi műszer vagy felszerelés, valamint a társadalombiztosítási kockázatok vagy szükségleteket kielégítő hasonló javak és szolgáltatások.

A társadalombiztosítási rendszer által nem fedezett egyéb transzfer a szociális lakásszolgáltatás, a lakástámogatás, a napközi otthonok és a szakmai képzés támogatása, a közlekedési árakból adott engedmények (feltéve, hogy ezek szociális célt szolgálnak), valamint a társadalmi kockázatok és szükségletek fedezésére, illetve kielégítésére szolgáló hasonló javak és szolgáltatások. A szociális kockázatok és szükségletek körén kívül, amikor a kormány javakat és szolgáltatásokat, például szabadidős, kulturális vagy sportszolgáltatásokat nyújt a háztartásoknak ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron, ezeket természetbeli társadalmi juttatásként, ezen belül „a kormányzat és a háztartásokat segítő non-profit intézmények által termelt nem piaci javak és szolgáltatások” (D.631) számlán kell elszámolni.

- 4.111 Az elszámolás időpontja: A természetbeli társadalmi juttatások (D.63) a szolgáltatásnyújtás időpontjában kerülnek elszámolásra, vagy akkor, amikor a termelők által közvetlenül a háztartások rendelkezésére bocsátott javak tulajdonjoga megváltozik.

A természetbeli társadalmi juttatások (D.63) elszámolása:

- a) a juttatásokat nyújtó szektorok „természetbeli jövedelmek újraelosztása” számláján a felhasználások között;
- b) a háztartások „természetbeli jövedelmek újraelosztása” számláján a források között történik.

Az átruházott javak és szolgáltatások értéke a „korrigált rendelkezésre álló jövedelem” számlán felhasználásként kerül kimutatásra.

A külfölddel kapcsolatosan nem történik semmiféle természetbeli társadalmi juttatás (ezek a transzferek a D.62 alatt, a természetbeli társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatásoknál kerülnek elszámolásra).

EGYÉB FOLYÓ TRANSZFEREK (D.7)

Nettó nem-életbiztosítási díjak (D.71)

- 4.112 *Fogalom meghatározás:* A nettó nem-életbiztosítási díjak (D.71) a gazdasági egységek által kötött biztosítási szerződések alapján fizetendő biztosítási díjak. A háztartások által kötött biztosítási szerződések azok, amelyeket a háztartások saját elhatározásból és saját hasznukra, munkáltatójuktól vagy a kormányzattól függetlenül és minden társadalombiztosítási rendszeren kívül kötöttek. A nettó nem-életbiztosítási díjak tartalmazzák mind a szerződők által az elszámolási időszak alatt a biztosítási fedezetért fizetendő tényleges díjakat (megszolgált díjakat), mind pedig a szerződőknek a biztosítók kezelési költségeinek levonása után járó tulajdonból származó jövedelemből fizetendő díjkiegészítéseket.

A nettó nem-életbiztosítási díjak azok az összegek, amelyek azért állnak rendelkezésre, hogy fedezetet nyújtsanak a javakban vagy a vagyonban, illetve a személyekben a természeti tényezők vagy az emberek okozta károk (tűz, árvíz, ütközések, lopás, erőszak, baleset, betegség stb.) esetén, vagy olyan pénzügyi veszteségek bekövetkezésekor, amelyeket pl. a betegség, a munkanélküliség, balesetek stb. okoznak.

A nettó nem-életbiztosítási díjak két kategóriára oszlanak:

- a) nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak (D.711)
- b) nettó nem-életági viszontbiztosítási díjak (D.712).

- 4.113 Az elszámolás időpontja: a nettó nem-életbiztosítási díjak akkor kerülnek elszámolásra, amikor megszolgálják azokat.

A nettó nem-életbiztosítási díjak az adott időszakban vagy megelőző időszakokban kifizetett teljes díj azon részei, amelyekből a kezelési költségeket levonták, és amelyek fedezik az adott időszakban fennálló kockázatokat.

Az adott időszakban megszolgált díjakat meg kell különböztetni az adott időszak alatt befizetendő díjaktól, amelyek valószínűleg egyaránt fedezik a későbbi időszakokban érvényessé váló, valamint a folyó időszakban fennálló kockázatokat.

A nettó nem-életbiztosítási díjak a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a) a rezidens szerződők esetében a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások között (nem rezidens szerződők esetében);
- c) a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a források között a rezidens biztosítók esetében;
- d) nem rezidens biztosítók esetében az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a források között.

Nem-életbiztosítási követelések (D.72)

4.114 *Fogalom meghatározás:* A nem-életbiztosítási követelések (D.72) a nem-életbiztosítási szerződések szerint esedékes követelések, tehát azok az összegek, amelyeket a biztosítók a személyek vagy javak (beleértve az állóeszközöket) által elszenvedett sérülések vagy károk rendezésére kötelesek kifizetni.

Ez a tétel két kategóriára oszlik:

- a) közvetlen nem-életbiztosítási követelések (D.721);
- b) nem-élet ági viszontbiztosítási követelések (D.722).

4.115 A nem-életbiztosítási követelés nem tartalmazza a szociális segélyként teljesített kifizetéseket.

A nem-életbiztosítási követelés rendezését a károsultnak juttatott transzferként kell elszámolni. Ezeket a kifizetéseket folyó transzferként kell kezelni még akkor is, ha nagy összegekről van szó, amelyek állóeszköz megsemmisülése vagy komoly személyi sérülés következtében keletkeznek.

Néhány kivételesen nagy – pl. katasztrófa nyomán felmerült – követelést folyó transzfer helyett tőketranszferként is el lehet számolni (lásd a 4.165 pont k) alpontját).

A károsultak által kapott összegeket általában nem kötelező semmilyen konkrét célra felhasználni, és a károsodott vagy megsemmisült javakat vagy eszközöket nem kell megjavíttatni vagy pótolni.

A szerződők bizonyos követelései harmadik fél tulajdonában vagy személyében bekövetkezett károk vagy sérülések miatt merülnek fel. Ezekben az esetekben a jogos követeléseket a biztosító által közvetlenül a sérült felek részére fizetendő összegként kell elszámolni, és nem közvetett módon, a szerződő közbeiktatásával.

4.116 A nettó viszontbiztosítási díjak és követelések kiszámítása pontosan ugyanolyan módon történik, mint a nem-életbiztosítási díjak és követeléseké. Mivel a viszontbiztosítási üzletág néhány országra korlátozódik, a viszontbiztosítási szerződések túlnyomó részét nem rezidens egységekkel kötik.

Előfordul, hogy bizonyos egységek, különösen a kormányzati egységek, olyan garanciát nyújtanak a nem teljesítő hitelezőkkel szemben, amelyek jellegükben a nem-életbiztosításhoz hasonlítanak. Ez akkor történik, ha sok ugyanolyan garancia kerül kibocsátásra, és valójában becsülhető a nemteljesítések összesített szintje. Ebben az esetben a befizetett díjak (és az azokból befolyt tulajdonból származó jövedelem) a nem-életbiztosítási díjakkal megegyező módon kerülnek elszámolásra, és a szabványosított hitelgaranciák keretében benyújtott igényeket a nem-életbiztosítási követelésekkel megegyező módon kell kezelni.

4.117 Az elszámolás időpontja: a nem-életbiztosítási követelések elszámolása akkor történik, amikor azon baleset vagy egyéb káresemény bekövetkezik, amely ellen a biztosítást kötötték.

E követelések a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a) a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a felhasználások között a rezidens biztosítók esetében;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján felhasználásként (nem rezidens biztosítók esetében);

- c) a kedvezményezett szektorok „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján forrásként;
- d) az elsődleges jövedelmek és folyó transferek „külföld” számláján a források között (nem rezidens kedvezményezettek esetében).

Folyó transferek a kormányzaton belül (D.73)

4.118 *Fogalom meghatározás:* A kormányzaton belüli folyó transferek (D.73) közé a kormányzat különböző alszektora (központi kormányzat, tartományi kormányzatok, helyi önkormányzatok és társadalombiztosítási alapok) közötti transferek tartoznak az adók, az állami támogatások, a beruházási támogatások és az egyéb tőketranszferek kivételével.

A kormányzaton belüli folyó transferek (D.73) nem tartalmazzák a másik egység nevében lebonyolított gazdasági műveleteket; ezeket csak egyszer kell kimutatni a számlákon, mégpedig annak a kedvezményezett egységnek a forrásai között, amelynek a nevében a műveletet végzik (lásd az 1.78 pontot). Ez főként akkor fordul elő, amikor valamely kormányzati szerv (pl. a központi költségvetés egyik egysége) olyan adókat szed be, amelyek teljes összegét vagy egy részét automatikusan átutalják egy másik kormányzati szerv (pl. helyi önkormányzat) számára. Ebben az esetben a másik kormányzati szerv számára beszedett adókat úgy kell elszámolni, mintha azokat közvetlenül ez utóbbi szervezet szedte volna be, ezek tehát nem kormányzaton belüli folyó transferek. Ez a megoldás különösen arra az esetre érvényes, amikor a másik kormányzati szervezetnek szánt adók a központi költségvetés által kivetett adókon felüli pótlólagos adótételek formájában jelennek meg. Az adóknak az első költségvetési szervtől a második részére történő átutalásában mutatkozó késedelem a pénzügyi számlán az „egyéb követelések és tartozások”-nál jelenik meg.

Az adóbevételek azon transferei, amelyek a központi költségvetéstől egy másik kormányzati szervnek átutalt transzfercsomag részét képezik, a kormányzaton belüli folyó transferek közé tartoznak. Az ilyen transferek nem tartoznak egyik adó kategóriába sem, és nem automatikusan, hanem főleg bizonyos (megyei és önkormányzati) alapokon keresztül, a központi költségvetés által meghatározott felosztási táblázattal összhangban történnek.

- 4.119 Az elszámolás időpontja: A kormányzaton belüli folyó transfereket arra az időpontra vonatkozóan kell elszámolni, amikorra az érvényben lévő szabályozás előírja lebonyolításukat.
- 4.120 A kormányzaton belüli folyó transfereket a kormányzati szektor alszektora „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a felhasználások és a források között kell kimutatni. A kormányzaton belüli folyó transferek a kormányzati szektor belső gazdasági folyamataihoz tartoznak, és nem jelennek meg a szektor egészére vonatkozó konszolidált számlákon.

Nemzetközi együttműködésből származó folyó transferek (D.74)

4.121 *Fogalom meghatározás:* A nemzetközi együttműködésből származó folyó transferek (D.74) közé tartozik valamennyi, a kormányzat és a külföldi kormányok vagy nemzetközi szervezetek közötti pénzbeli vagy természetbeli transzfer, kivéve a beruházási támogatásokat és az egyéb tőketranszfereket.

4.122 A D.74. tétel alatt találhatók:

- a) a nemzetközi szervezeteknek fizetett kormányzati hozzájárulások (kivéve a tagországok kormányai által szupranacionális szervezeteknek fizetendő adókat);
- b) a kormányzat által az a) pontban hivatkozott intézményektől vagy szervezetektől kapott valamennyi folyó transzfer. Az Európai Unió intézményei által közvetlenül rezidens piaci termelőknek juttatott folyó transferek a külföld által fizetett támogatásként kerülnek elszámolásra;
- c) a kormányok közötti pénzbeli (pl. a külföldi országok vagy tengerentúli területek költségvetési hiányának finanszírozása) vagy a természetbeli folyó transferek (pl. élelmiszer, katonai felszerelés, természeti katasztrófák után sürgősségi segély, élelem, ruházat, gyógyszerek stb. formájában nyújtott adományok);
- d) valamely kormányzat vagy az Európai Unió valamelyik intézménye vagy valamelyik nemzetközi szervezet által fizetett bérek és keresetek, amelyeket a fejlődő országoknak nyújtott szaktanácsadói munkát végzőknek vagy technikai segítségnyújtásban résztvevő szakértőknek fizettek ki.

A nemzetközi együttműködésből származó folyó transferek tartalmazzák a kormányzat és az országban található nemzetközi szervezetek közötti transfereket is, mivel a nemzetközi szervezetek nem tartoznak annak az országnak a rezidens gazdasági egységei közé, amelyben találhatók.

4.123 Az elszámolás időpontja: kötelező transzfer esetén a transzfer lebonyolítására a hatályos szabályozás alapján meghatározott időpont, illetve önkéntes transzfer esetén a transzfer lebonyolításának időpontja.

- 4.124 A nemzetközi együttműködésből származó folyó transzferek a következőképpen kerülnek elszámolásra:
- a) a kormányzati szektor esetén a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a felhasználások és a források között;
 - b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások és a források között.

Máshová nem sorolt folyó transzferek (D.75)

A háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek (D.751)

4.125 *Fogalom meghatározás:* A háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek közé a háztartásoktól (beleértve a nem rezidens háztartásokat is), illetve kisebb mértékben az egyéb egységektől kapott minden önkéntes hozzájárulás (a hagyatékok kivételével), tagsági díj és pénzbeli segély tartozik.

4.126 A háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek közé a következők tartoznak:

- a) a háztartások által a szakszervezeteknek és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorába sorolt politikai, sport-, kulturális, vallási és hasonló szervezeteknek fizetett rendszeres tagsági díjak;
- b) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények számára a háztartások, a vállalatok és a külföld által fizetett önkéntes hozzájárulások (a hagyatékok kivételével), beleértve az élelmiszer, ruházat, takaró, gyógyszer stb. formájában adományként a jótékonyági szervezeteknek nyújtott, a rezidens vagy nem rezidens háztartások részére történő szétosztásra szánt természetbeli transzfereket. Ez az eljárás a fogyasztási cikkekre érvényes, mivel a nagy adományok (nem pénzügyi eszköznek számító értéktárgyak) transzfereit az egyéb tőketranszferek (D.99) között kell elszámolni (lásd a 4.165 pont e) alpontját).

A háztartásoktól származó felesleges vagy használt cikkekből álló adományok nem jelennek meg a számlákon transzferként;

- c) a kormányzattól származó segélyek és támogatások, kivéve a tőkekiadások finanszírozásának konkrét céljával történt transzfereket, amelyek a beruházási támogatások között szerepelnek.

Nem tartoznak a háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek közé a vállalkozásokat kiszolgáló piaci nonprofit intézmények, pl. a kereskedelmi kamarák vagy szakmai egyesületek számára befizetett tagsági és hasonló díjak, mivel ezeket a nyújtott szolgáltatás ellenértékéért kell kezelni.

4.127 Az elszámolás időpontja: a háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzfereket a lebonyolításkor kell elszámolni.

4.128 A háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a) a hozzájárulást teljesítő szektorok esetében a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások között;
- c) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorának esetében a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a források között.

Háztartások közötti folyó transzferek (D.752)

4.129 *Fogalom meghatározás:* A háztartások közötti folyó transzferek (D.752) közé tartozik az összes, a rezidens háztartások által pénzben vagy természetben teljesített vagy kapott transzfer, amelyet a rezidens vagy nem-rezidens háztartások számára teljesítenek, vagy azoktól kapnak. Ezek közé a transzferek közé kell sorolni az emigránsok vagy a külföldön tartósan letelepedett (illetve egy évig vagy ennél hosszabb ideig külföldön dolgozó) munkavállalók által származási országukban élő családtagjaik, vagy a szülőktől távol élő gyermekek számára történő transzfereket.

4.130 A háztartások közötti folyó transzferek elszámolásának időpontja: amikor a transzfer megtörténik.

4.131 A háztartások közötti folyó transzferek a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a) a háztartások esetében a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a felhasználások és a források között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások és a források között.

Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek (D.759)

Bírságok és pénzbeli szankciók

4.132 *Fogalom meghatározás:* A bíróságok vagy a kvázi bírósági szervek által a gazdasági egységekre kirótt bírságokat vagy pénzbeli szankciókat egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferként (D.759) kell kezelni.

4.133 Az egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek (D.759) nem tartalmazzák

- a) az adóhatóságok által adócsalás vagy késedelmes adófizetés miatt kivetett bírságokat és pénzbeli szankciókat, amelyeket általában nem lehet megkülönböztetni maguktól az adóktól, és ezért az adók kategóriájában maradnak;
- b) az engedélyek megszerzéséért fizetendő díjakat, amelyek vagy adók, vagy pedig a kormányzati egységek által nyújtott szolgáltatásokért fizetett összegek.

4.134 Az elszámolás időpontja: a bírságok és pénzbeli szankciók elszámolása a kötelezettségek felmerülésekor történik.

Nyeremény- és szerencsejátékok

4.135 *Fogalom meghatározás:* A nyereményszelvényekért vagy fogadásokért kifizetett összegek két részből állnak: a nyere-mény- vagy szerencsejátékok szervező egységnek fizetett kezelési költségből és a fennmaradó folyó transzferből, amelyet a nyerteseknek fizetnek ki.

A kezelési költség összege lehet magas, és előfordulhat, hogy fedeznie kell a szerencsejáték lebonyolítására kivetett adókat is. A rendszerben a transzferek úgy tekintendők, mint amelyek közvetlenül a nyeremény- vagy szerencsejátékokban résztvevők, azaz a háztartások között történnek. Ha nem rezidens háztartások is részt vesznek benne, jelentős nettó transzferek történhetnek a háztartások szektora és a külföld között.

Az elszámolás időpontja: a maradék folyó transzferek akkor kerülnek elszámolásra, amikor megtörténnek.

Kártérítési összegek

4.136 *Fogalom meghatározás:* A kártérítési összegek a gazdasági egységek által a többi gazdasági egység számára személyi sérülésért vagy vagyoni kárért való kártérítés címén fizetett folyó transzferekből állnak, a nem-életbiztosítási követelések kivételével. A kártérítési összegek a bíróság által megítélt, kötelezően fizetendő vagy bíróságon kívüli megállapodás alapján fizetett önkéntes kártérítések. Ez a tétel tartalmazza a kormányzati egységek vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a természeti csapások okozta sérülésekre vagy károokra kártérítésként önkéntesen fizetett összegeket, a tőketranszferek kivételével.

4.137 Az elszámolás időpontja: a kártérítési összegek elszámolása azok teljesítésekor (önkéntes kifizetés) vagy esedékes-ségkor történik (kötelező kifizetések).

4.138 Máshová nem sorolt folyó transzferek egyéb formái:

- a) a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől a kormányzathoz irányuló folyó transzferek, amelyek nem adók;
- b) a kormányzat által a nem pénzügyi vállalatok és kvázivállalatok közé sorolt állami vállalatoknak teljesített kifizetések, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a rendkívüli nyugdíjköltségeket fedezzék;
- c) a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a rezidens vagy nem rezidens háztartások részére fizetett utazási ösztöndíjak és egyéb díjak;
- d) a kormányzat által bizonyos időközönként a háztartások részére, azok megtakarításai után fizetett prémiumok, amellyel az adott időszak alatt elért megtakarításokat jutalmazták;
- e) a szociális szervezetek háztartások javára történt kiadásainak a háztartások által teljesített visszatérítései;
- f) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a külföld számára nyújtott folyó transzferek;
- g) a vállalati szponzorálás, ha a fizetett összegek nem tekinthető reklám vagy egyéb szolgáltatás ellenértékének (például jó ügy érdekében történt transzferek vagy ösztöndíjak);
- h) a kormányzat által a háztartások mint fogyasztók részére teljesített folyó transzferek, ha ezek elszámolása nem társadalmi juttatásként történik;
- i) a Központi Bank által a monetáris pénzügyi intézményeknek teljesített transzfer (S.122 és S.125) a Központi Bank kibocsátásából a nem közvetlenül elosztott rész folyó termelőfelhasználásának fedezésére (lásd a 14. fejezetet: FISIM).

4.139 Az elszámolás időpontja: a 4.138 tételben szereplő transzferek elszámolása lebonyolításukkor történik, kivéve a kormányzat által vagy a kormányzat számára teljesített transzfereket, amelyek esedékes-ségkor kerülnek elszámolásra.

Az egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek az alábbi módon jelennek meg:

- a) valamennyi szektor esetében a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a források és felhasználások között;

b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a felhasználások és a források között.

Az Unió hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai (D.76)

4.140 *Fogalom meghatározás:* A hozzáadottértékadó-alapú és GNI-alapú harmadik, illetve negyedik uniós saját forrás (D.76) az egyes tagállamok kormánya által az Európai Unió intézményeinek fizetett folyó transzferek.

A hozzáadottértékadó-alapú harmadik uniós saját forrás (D.761) és a GNI-alapú negyedik uniós saját forrás (D.762) az uniós intézmények költségvetéséhez való hozzájárulás. Az egyes tagállamok hozzájárulásának mértéke a hozzáadottértékadó-alap és a GNI szintjétől függ.

A D.76. tétel a máshová nem sorolható, a kormányzat által az Európai Unió intézményeinek teljesített, nem adóból származó hozzájárulásokat (D.763) is tartalmazza.

Az elszámolás időpontja: A hozzáadottértékadó- és GNI-alapú harmadik, illetve negyedik saját forrás elszámolása a fizetés esedékességének időpontjában történik.

A hozzáadottértékadó- és GNI-alapú harmadik, illetve negyedik saját forrás a következőképpen kerül elszámolásra:

a) a kormányzat „jövedelmek másodlagos elosztása” számláján a források között;

b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján a források között.

NYUGDÍJJOGOSULTSÁGOK VÁLTOZÁSA MIATTI KORREKCIÓ (D.8)

4.141 *Fogalom meghatározás:* A nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció (D.8) ahhoz szükséges, hogy a háztartások megtakarításaiban megjelenjenek az azon nyugdíjjogosultságokban bekövetkező változások, amelyek vonatkozásában a háztartások konkrét követeléssel rendelkeznek. A nyugdíjjogosultság változása a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán elszámolt járulékokból és juttatásokból származik.

4.142 Mivel a háztartásokat a rendszer a pénzügyi számlákon és a vagyonmérlegben a nyugdíjjogosultságok tulajdonosaiként kezeli, korrekciós tételre van szükség annak biztosítására, hogy a megkapott nyugdíjak feletti nyugdíjjárulékok ne befolyásolják a háztartások megtakarítását.

A fenti hatás semlegesítésére alkalmazott korrekció egyenlő:

A nyugdíjak kapcsán azon nyugdíjrendszerekbe fizetendő tényleges és imputált társadalombiztosítási járulékok összege, amely nyugdíjrendszerekkel szemben a háztartások konkrét követeléssel rendelkeznek.

plusz a nyugdíjrendszer kedvezményezettjeinek járó tulajdonból származó jövedelemből fizetendő járulékkiegészítések összege

mínusz az ezzel összefüggő kezelési költségek

mínusz a nyugdíjrendszerek által társadalombiztosítási juttatásként kifizetett nyugdíjak összege.

Ezt a korrekciós tételt a megtakarítás kiszámítása előtt kell hozzáadni a háztartások rendelkezésre álló jövedelméhez vagy korrigált rendelkezésre álló jövedelméhez a „jövedelmek felhasználása” számlákon.

Ily módon a háztartások megtakarítása ugyanakkora, mint amekkora akkor lenne, ha a nyugdíjjárulékokat és nyugdíjbevételeket nem számolták volna el folyó transzferként a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán. Ez a korrekciós tétel ahhoz szükséges, hogy összehangolja a háztartásoknak a rendszer pénzügyi számláján nyilvánított megtakarításait a nyugdíjjogosultságaik változásával. Természetesen ellentétes kiigazításokra is szükség van a nyugdíjak kifizetéséért felelős egységek „jövedelmek felhasználása” számláján.

4.143 Az elszámolás időpontja: a korrekció elszámolása az azt alkotó folyamatok időpontjának megfelelően történik.

4.144 A nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció a következőképpen kerül elszámolásra:

a) a felhasználások között azoknak a szektoroknak a „jövedelmek felhasználása” számláján, amelyekhez a nyugdíjak fizetéséért felelős egységek tartoznak;

b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján felhasználásként (nem rezidens egységek esetén);

- c) a háztartások szektorában a „jövedelmek felhasználása” számlákon a források között;
- d) az elsődleges jövedelmek és folyó transferek „külföld” számlán a források között (nem rezidens háztartások esetén).

TŐKETRANSZFEREK (D.9)

4.145 *Fogalm meghatározás:* A tőketranszfer feltétele, hogy a gazdasági művelet résztvevőinek legalább egyike eszközbeszerzést vagy -eladást végezzen. Akár készpénzben, akár természetben történnek, a transferek azonos mértékű változást idéznek elő a gazdasági művelet egyik vagy mindkét résztvevőjének vagyonmérlegében feltüntetett pénzügyi vagy nem pénzügyi eszközeiben.

4.146 A természetbeli tőketranszfer a (készleteken és készpénzen kívüli) eszköz tulajdonjogának átruházásából vagy a kötelezettség hitelező által történő törléséből áll anélkül, hogy ennek fejében bármilyen ellentételezés történne.

A pénzbeli tőketranszfer az egyik fél által (készleteken kívüli) eszköz(ök) eladásával létrejött vagy a másik fél által várhatóan vagy kötelezően (készleteken kívüli) eszköz beszerzéséhez felhasznált pénzbeli transzferből áll. A másik fél, az átvevő köteles a készpénzt a transzfer megtörténtének feltételeként eszköz vagy eszközök megszerzésére fordítani.

A nem pénzügyi eszközök transzferértékét az a becsült ár adja meg, amelyen az új vagy használt eszköz a piacon eladható, hozzáadva bármilyen szállítási, beszerelési vagy a tulajdonjog átruházásához kapcsolódó más költséget, amelyek az átadót terhelik, azonban az átvevő által viselt hasonló költségek nem tartoznak ide. A pénzügyi eszközök transfereit a pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek eladásával vagy átadásával megegyező módon kell értékelni.

4.147 A tőketranszferek a tőkeadókat (D.91), a beruházási támogatásokat (D.92) és az egyéb tőketranszfereket (D.99) foglalják magukban.

Tőkeadók (D.91)

4.148 *Fogalm meghatározás:* A tőkeadók (D.91) a gazdasági egységek tulajdonában lévő eszközök vagy vagyon értéke után, illetve a gazdasági egységek között hagyaték, élők közötti ajándékozás vagy egyéb transzfer eredményeképpen átruházott eszközök értéke után nem rendszeresen vagy nagyon ritka időközönként kivetett adókat foglalják magukban.

4.149 A tőkeadók (D.91) tartalmazzák:

- a) a tőketranszferekre kivetett adókat: az örökösödési adókat, hagyatéki illetékeket vagy az élők közötti ajándékozások után fizetendő adókat, amelyeket a kedvezményezettek tőkje után vetnek ki. Az eszköz-eladásra kivetett adók nem tartoznak ide;
- b) a tőkeilletékeket: a gazdasági egységek tulajdonában lévő eszközök vagy vagyon után kivetett eseti és rendkívüli adókat. Ezek tartalmazzák az értéknövekedési illetékeket, azaz a mezőgazdasági területeknek a terület kereskedelmi vagy lakáscélra történő felhasználására adott építési engedélyekből fakadó értéknövekedésére kivetett adókat.

A tőkenyereségre kivetett adók nem tőkeadóként kerülnek elszámolásra, hanem a jövedelemre, vagyonra stb. kivetett folyó adók között.

4.150 A számlákon nyilvántartott adók két forrásból származnak: adóketéssel és adóbevallással megállapított vagy készpénzbevételek alapján esedékes összegekből.

- a) Az adóketés vagy adóbevallás használata esetében az összegeket módosítani kell egy a kivetett és bevallott befizetetlen összegeknek megfelelő együtthatóval. Alternatív megoldásként a módosítással megegyező összegű, a megfelelő ágazatba irányuló tőketranszfer kerül elszámolásra. A kivetett és bevallott, de be nem fizetett összegek esetében az együtthatókat a korábbi tapasztalatok és a mindenkori várakozások alapján kell meghatározni. Az együtthatókat a különböző adótípusokhoz igazodva kell megállapítani;
- b) A készpénzbevételek felhasználásakor azok időpontját úgy kell korrigálni, hogy a készpénz bevételezésének időpontja az adófizetési kötelezettség alapját képező tevékenység elvégzésének időpontja legyen (illetve ennek hiányában az az időpont, amikor az adóösszeg megállapításra került). E korrekció a tevékenység (vagy az adóösszeg meghatározásának) és a pénzforgalmi szemléletű adóbevételek közötti átlagos időbeli eltéréseken alapul.

4.151 A tőkeadók a következőképpen kerülnek elszámolásra:

- a) azoknak a szektoroknak a tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai (-) között, amelyekbe az adók tartoznak;
- b) a „kormányzat” tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai (+) között;

c) a „külföld” tőkeszámláján a kötelezettségek és a nettó vagyon változásai között.

Beruházási támogatások (D.92)

4.152 *Fogalom meghatározás:* A beruházási támogatások (D.92) a kormányzat vagy a külföld által más rezidens vagy nem rezidens gazdasági egységek állóeszköz-beszerzési költségeinek teljes vagy részleges finanszírozására nyújtott pénzbeli vagy természetbeli tőketranszfereket tartalmazzák.

A külföld által teljesített beruházási támogatások magukban foglalják azokat, amelyeket az Európai Unió intézményei közvetlenül fizetnek (pl. az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által teljesített transfereket).

4.153 A természetbeli transferek a kormányzat által a rezidens vagy nem rezidens egységeknek átadott szállítóeszközöket, gépeket vagy egyéb felszereléseket, valamint közvetlenül a rezidens vagy nem rezidens egységek rendelkezésére bocsátott épületeket vagy egyéb építményeket tartalmazzák.

4.154 A kormányzat által a gazdaság egyéb szektorai javára végzett tőkefelhalmozás értéke a beruházási támogatások között kerül elszámolásra, ha a kedvezményezett megállapítható, és az eszköz tulajdonosává válik. Ezekben az esetekben a tőkefelhalmozást eszközváltozásként a kedvezményezett tőkeszámláján kell elszámolni, és ezt abból a beruházási támogatásból finanszíroztattnak kell tekinteni, amely ugyanazon a számlán a kötelezettségek és a nettó vagyon változásai között jelenítendő meg.

4.155 A beruházási támogatások (D.92) tétel nemcsak az ugyanazon időszak alatti tőkefelhalmozás finanszírozására szánt egyösszegű kifizetéseket tartalmazza, hanem a tőkefelhalmozás vonatkozásában egy korábbi időszak alatt teljesített részletfizetéseket is. Beruházási támogatásként kezelendő a kormányzat által a vállalatok számára fizetett éves összegek azon része, amely a vállalatok által kormányzati tőkefelhalmozási projektek céljára felvett hitelek törlesztésére szolgál.

4.156 A kormányzat kamatkedvezmény céljából nyújtott támogatásai nem tartoznak a beruházási támogatások közé. A kamatterhek egy részének a kormányzati szervek által történő átvállalása folyó jövedelemelosztási művelet. Ugyanakkor, ha a kormányzat által nyújtott támogatás kettős célt szolgál – a felvett hitel törlesztésének finanszírozását és a hitel törkeresze utáni kamat kifizetését –, és ha nem lehetséges ezt a két elemet különválasztani, akkor a számlákon a támogatás teljes összegét beruházási támogatásként kell kezelni.

4.157 A nem pénzügyi vállalatoknak és a kvázivállalatoknak nyújtott beruházási támogatások a magánvállalatok részére nyújtott támogatásokon kívül tartalmazzák a gazdasági egységként elismert közösségi vállalatoknak nyújtott tőketámogatásokat is, feltéve, hogy a támogatást nyújtó kormányzati szerv nem tart fenn visszatérítésre vonatkozó igényt a közösségi vállalattal szemben.

4.158 A háztartások szektora számára nyújtott beruházási támogatások tartalmazzák a vállalatokon vagy kvázivállalatokon kívüli vállalkozások részére felszerelésekre és korszerűsítésre nyújtott, valamint a háztartásoknak a lakásépítésre, -vásárlásra és -felújításra nyújtott támogatásokat is.

4.159 A kormányzatnak nyújtott beruházási támogatások tartalmazzák a kormányzat alszektora számára a tőkefelhalmozás finanszírozása céljából teljesített kifizetéseket (kivéve a kamatkedvezmény formájában nyújtott támogatásokat). A kormányzaton belüli beruházási támogatások a kormányzati szektor belső gazdasági folyamataihoz tartoznak, és nem jelennek meg a szektor egészére vonatkozó konszolidált számlákon. A kormányzaton belüli beruházási támogatásnak minősül például a központi kormányzattól a helyi önkormányzatokhoz irányuló transzfer, amely azok bruttó tőkefelhalmozásának finanszírozására szolgál. A meghatározatlan célt szolgáló transferek a kormányzaton belüli folyó transzferként kerülnek elszámolásra még akkor is, ha tőkefelhalmozási kiadásra fordítják őket.

4.160 A kormányzat és a külföld által a nonprofit intézményeknek nyújtott beruházási támogatásokat a 4.159 pontban meghatározott kritériumok alkalmazásával kell megkülönböztetni a nonprofit intézményeknek nyújtott folyó transferektől.

4.161 A külföldnek nyújtott beruházási támogatásokat a nem rezidens egységek tőkefelhalmozásának finanszírozásához kötött transferekre kell korlátozni. Ezek a támogatások tartalmazzák például a hidak, utak, gyárak, kórházak vagy iskolák fejlődő országokban történő építésére vagy nemzetközi szervezetek számára épületek építésére nyújtott viszonzatlan transfereket is. Lehetnek bizonyos időn keresztül több részletben fizetett és egy összegben fizetett támogatások is. E tétel tartalmazza az állóeszközök ingyen vagy csökkentett áron történő megszerzését is.

4.162 Az elszámolás időpontja: a pénzbeli beruházási támogatásokat akkor kell elszámolni, amikor kifizetésük esedékessé válik. A természetbeli beruházási támogatásokat akkor mutatjuk ki, amikor az eszköz tulajdonjoga megváltozik.

4.163 A beruházási támogatások a következőképpen kerülnek elszámolásra:

a) a „kormányzat” tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai (–) között;

- b) a támogatásban részesülő szektor tőkeszámláján a kötelezettségek és a nettó vagyon változásai (+) között;
- c) a „külföld” tőkeszámláján a kötelezettségek és a nettó vagyon változásai között.

Egyéb tőketranszferek (D.99)

4.164 *Fogalom meghatározás:* Az egyéb tőketranszferek (D.99) azokat a beruházási támogatásokon és tőkeadókon kívüli transzfereket tartalmazzák, amelyek nem a jövedelmet, hanem a megtakarítás vagy vagyon újraelosztását jelentik a gazdaság különböző szektorai vagy alszektorai illetve a külföld között. Az egyéb tőketranszferek teljesíthetők készpénzben vagy természetben (adósságtórtás vagy -törlesztés), és önkéntes vagyonátutalásoknak felelnek meg.

4.165 Az egyéb tőketranszferek (D.99) közé az alábbi gazdasági műveletek tartoznak:

- a) a kormányzat vagy a külföld által a háborús események, egyéb politikai események vagy természeti csapások (pl. árvizek) következtében megsemmisült vagy károsodott termelési eszközök tulajdonosai részére teljesített kifizetések;
- b) a kormányzat által a nem pénzügyi vállalatok és kvázivállalatok számára a több pénzügyi éven keresztül felgyülemlett veszteségek, illetve a vállalat önhibáján kívüli okokból bekövetkező rendkívüli veszteségek fedezésére nyújtott transzferek (még tőkeinjekció esetén is);
- c) a váratlan kiadások vagy felhalmozódott deficitek fedezésére szánt, a kormányzat alszektorai közötti transzferek. Az ilyen, a kormányzat alszektorai közötti transzferek a kormányzati szektoron belüli folyamatok, és nem jelennek meg a szektor egészére vonatkozó konszolidált számlán;
- d) a kormányzat által nem rendszeres időközönként a háztartások részére azok megtakarításai után kifizetett prémiumok, amellyel az adott többéves időszak alatt elért megtakarításokat jutalmazták;
- e) hagyaték, személyek közötti nagy értékű adomány, valamint a különböző egységek közötti adományok, ideértve a nonprofit intézmények számára történő hagyatékot vagy nagy értékű adományt is. Nonprofit intézmény számára nyújtott adomány például egy új egyetemi kollégium, könyvtár, laboratórium stb. építési költségeire szánt adomány;
- f) a különböző szektorokhoz vagy alszektorokhoz tartozó gazdasági egységek között megállapodás alapján törölt adósságokat ellentételező gazdasági műveletek (például egy külföldi országtól az államnak járó adósságnak a kormányzat által történő eltörlése; olyan garanciák teljesítéseként történő kifizetések, amelyek a nemfizető adóst felmentik kötelezettségei alól) – kivéve a kormányzati szektor részére fizetendő adókat és társadalombiztosítási járulékokat (lásd a 4.165 pont j) alpontját). Ezek a kölcsönös megállapodással törölt adósságok a hitelezőtől az adósnak történő, a fennálló adósságnak a törlesztés időpontjában kimutatott értékével azonos összegű tőketranszferként kezelendők. Az adósság átvállalását ellentételező gazdasági művelet és más hasonló gazdasági műveletek (a nem szabványos garanciarendszerekhez kapcsolódó garanciák érvényesítése vagy az adósság újraütemezése az adósság egy részének eltörlésével vagy áthelyezésével) szintén tőketranszfernek minősülnek. Nem tartoznak azonban ide a következők:

- (1) a kvázivállalattal szembeni pénzügyi követelések törlése és a kvázivállalat kötelezettségeinek átvállalása a kvázivállalat tulajdonosa által. Ez az eset a tulajdoni részesedésekkel és befektetési jegyekkel végzett gazdasági műveletként kezelendő (F.5);
- (2) azon közösségi vállalat adósságának a kormányzat által történő eltörlése vagy adósságának átvállalása, amely a rendszerből mint gazdasági egység kilép. Ezt az esetet az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán mutatjuk ki (K.5);
- (3) közösségi vállalat adósságának a kormányzat által történő eltörlése vagy adósságának átvállalása abban az esetben, ha az a folyamatban lévő, rövid időn belül megvalósítandó privatizációs folyamat részeként történik. Ez az eset a tulajdoni részesedésekkel és befektetési jegyekkel végzett gazdasági műveletként kezelendő (F.5).

Az adósságelírás nem gazdasági egységek közötti gazdasági művelet, ezért nem jelenik meg sem a tőkeszámlán, sem a pénzügyi számlán. Ha a hitelező úgy határoz, hogy leírja az adósságot, ezt a hitelező és az adós „eszközök egyéb volumenváltozásai” számláján kell elszámolni. A behajthatatlan adósságokra képzett tartalékokat az intézményi termelőegység belső könyvelési tételeként kell kezelni, és nem jelennek meg a rendszerben, kivéve a nemteljesítő hitelekkel összefüggésben várható veszteségek esetében, amelyek a mérlegekben a kiegészítő tételek között szerepelnek. Az adósságnak az adós által történő egyoldalú megtagadása szintén nem gazdasági művelet, és nem kerül elszámolásra;

- g) a realizált eszköztartási nyereségek (vagy veszteségek) egy másik szektorhoz átcsoportosított része, például a biztosítók által a háztartásoknak átadott eszköztartási nyereség. A közvetett (például egy holdingvállalat közreműködésével végzett) privatizációs folyamat kormányzatot illető bevételeit ellentételező gazdasági műveleteket azonban a tulajdonosi részesedésekkel és befektetési jegyekkel végzett pénzügyi műveletként (F.5) kell elszámolni, és azok közvetlenül nem befolyásolják a kormányzat nettó hitelnyújtásának/-felvételének szintjét;

- h) a biztosítási szerződések által nem fedezett károokra vagy balesetekre kártérítésként teljesített jelentősebb kifizetések (kivéve a kormányzat vagy a külföld által teljesített, az a) pontban leírt kifizetéseket). A kifizetéseket bíróság rendelte el, vagy peren kívül állapodtak meg róluk. Erre példa a jelentős robbanások, olajkiömlések, a gyógyszerek mellékhatásai stb. által okozott károk megtérítése is;
- i) a munkáltatók (beleértve a kormányzatot) vagy a kormányzat által (szociális feladatként) a társadalombiztosítási alapokba történő rendkívüli befizetések, amennyiben ezeknek a befizetéseknek a célja a fenti alapok biztosításmatematikai tartalékainak növelése. A társadalombiztosítási alapoktól a háztartások felé irányuló, ezt kísérő kiigazításokat szintén egyéb tőke-transzferként (D.99) kell elszámolni;
- j) ha a kormányzati szektornak fizetendő adók és társadalombiztosítási járulékok adókiivetés és adóbevallás alapján kerülnek elszámolásra, akkor azt a részt, amely valószínűleg nem hajtható be, ugyanazon elszámolási időszakban kell semlegesíteni. Ez „egyéb tőke-transzfer” (D.99) formájában, a D.995. tétel alatti bejegyzésként kerül elszámolásra, a kormányzat és az érintett szektorok között. Ezt a D.995-be tartozó folyamatot le kell bontani a különféle érintett adónemek és társadalombiztosítási járuléktípusok kódjai szerint;
- k) katasztrófa utáni kárrendezés: a katasztrófa nyomán felmerült biztosítási kártérítéseknek a biztosítási ágazattól szerzett információk alapján megállapított összegét a biztosítók által a szerződőknek teljesített tőke-transzferként kell elszámolni. Ha a katasztrófához kapcsolódó kárigényeket illetően a biztosítási ágazat nem tud információt nyújtani, a katasztrófához kapcsolódó kárigényeket a katasztrófa időszakában benyújtott tényleges és korrigált kárigények különbségeként kell megbecsülni;
- l) a közösség által épített olyan eszközök, amelyek karbantartását később a kormányzat átvállalja.
- 4.166 Az elszámolás időpontja:
- a) az egyéb pénzbeli tőke-transzfererek esedékességgkor kerülnek elszámolásra;
- b) az egyéb természetbeli tőke-transzfererek akkor kerülnek elszámolásra, amikor az eszköz tulajdonjoga megváltozik, vagy a hitelező törli a kötelezettséget.

4.167 Az egyéb tőke-transzfereteket a „szektorok” és a „külföld” tőkeszámláján a kötelezettségek és a nettó vagyon változásai között kell kimutatni.

MUNKAVÁLLALÓI RÉSZVÉNYOPCIÓK

- 4.168 A részvényopció olyan természetbeli jövedelem, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a munkáltató lehetőséget ad a munkavállalónak részvények meghatározott áron történő jövőbeli megvásárlására. A munkavállalói részvényopció a pénzügyi derivatívákhoz hasonlít; előfordulhat, hogy a munkavállaló nem él az opcióval, akár azért, mert a részvényár az adott időpontban alacsonyabb az opció érvényesítésére meghatározott árnál, vagy azért, mert kielégett az adott munkáltató alkalmazásából, és így elveszíti az opciót.
- 4.169 A munkáltató tájékoztatja munkavállalóit arról a döntéséről, hogy a részvényopciót adott áron (kötési ár vagy lehívási ár), bizonyos idő elteltével, meghatározott feltételek szerint (például, hogy a munkavállaló még mindig a vállalkozás alkalmazásában áll, vagy a vállalkozás teljesítményétől függően) számukra elérhetővé teszi. A munkavállalói részvényopció nemzeti számlákban való elszámolásának időpontját körültekintően kell meghatározni. A „nyújtás időpontja” az az időpont, amikor az opciót elérhetővé teszik a munkavállaló számára, a „megszolgálatás időpontja” az a legkorábbi időpont, amikor az opciót igénybe veheti, a „lehívás időpontja” pedig az az időpont, amikor ténylegesen igénybe veszi az opciót (vagy az elévül).
- 4.170 A Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB) számviteli ajánlása szerint a vállalatnak az opciók nyújtás időpontjában érvényes valós értékét úgy kell megállapítania, hogy a részvények kötési árát megszorozza a megszolgálati időpontban várhatóan lehívható opciók számával, elosztva a megszolgálati időpontjáig várható szolgáltatási évek számával.
- 4.171 Az ESA-ban, ha nem áll rendelkezésre sem megfigyelhető piaci ár, sem a vállalat által az előbbi ajánlás szerint elvégzett becslés, az opciók értékelését el lehet végezni egy részvényopció-árazási modell használatával. Ezeknek a modelleknek a célja az opció értékét befolyásoló két tényező megragadása: meg kell tudniuk becsülni azt az összeget, amellyel a szóban forgó részvény piaci ára a megszolgálati időpontjában meghaladja a kötési árát, és le kell tudniuk képezni azt az eshetőséget, hogy az ár tovább emelkedik a megszolgálati és a lehívás időpontja között.
- 4.172 Az opció lehívása előtt a munkáltató és a munkavállaló közötti megállapodás egy származtatott pénzügyi eszköz sajátosságával rendelkezik, és mint ilyen, mindkét félnél a pénzügyi számlákon kerül kimutatásra.
- 4.173 A munkavállalói részvényopciók értékbecslését a nyújtás időpontjában kell elvégezni. Ezt az összeget a munkavállalói jövedelem részeként kell megjeleníteni, és lehetőség szerint a nyújtás időpontja és a megszolgálati időpontja közötti időszakra kell tenni. Ha ez nem lehetséges, az opció értékét a megszolgálati időpontjának megfelelően kell elszámolni.

- 4.174 A részvényopciók kezelési költségét a munkáltató viseli, és azt a folyó termelőfelhasználás részeként kell kezelni csakúgy, mint bármely más, a munkavállalói jövedelemhez kapcsolódó adminisztratív funkciót.
- 4.175 Annak ellenére, hogy a részvényopciók értékét jövedelemként kell kezelni, a részvényopciókhoz kapcsolódóan nincs befektetésből származó jövedelem.
- 4.176 A pénzügyi számlán a részvényopciók háztartások általi megvásárlása megfelel a munkavállalói jövedelem vonatkozó részének, a munkáltató megfelelő kötelezettségével.
- 4.177 Elviekben a nyújtás időpontja és a megszolgálatás időpontja közötti bármilyen értékváltozást a munkavállalói jövedelem részeként kell kezelni, míg a megszolgálatás időpontja és a lehívás időpontja közötti bármilyen értékváltozást nem munkavállalói jövedelemként, hanem eszköztartási nyereségként vagy veszteségként kell kezelni. A gyakorlatban nagyon valószínűtlen, hogy a részvényopciók munkáltatókat terhelő költségbecslését módosítják a nyújtás időpontja és a lehívás időpontja között. Ezért, gyakorlati okok miatt, a nyújtás időpontja és a lehívás időpontja közötti teljes növekedést eszköztartási nyereségként vagy veszteségként kell kezelni. A részvény árának a kötési árat meghaladó értéke eszköztartási nyereség a munkavállalónak és eszköztartási veszteség a munkáltatónak, és fordítva.
- 4.178 Amikor egy részvényopció lehívásra kerül, a vagyonmérlegbe beírt tétel eltűnik, és helyette a megvásárolt részvények értéke kerül beírásra. Ez az osztályozásbeli változás a pénzügyi számlán gazdasági műveletekkel történik, és nem az eszközvolumen egyéb változásai között.
-

5. FEJEZET

PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK

- 5.01 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi tranzakciók (F) olyan, pénzügyi eszközökkel (AF) és kötelezettségekkel végrehajtott gazdasági műveletek, amelyek rezidens gazdasági egységek között vagy rezidens és nem rezidens gazdasági egységek között jönnek létre.
- 5.02 A gazdasági egységek közötti pénzügyi tranzakció jelentheti egy pénzügyi eszköz és az ellentételező kötelezettség egyidejű létrejöttét vagy megszűnését, egy pénzügyi eszköz tulajdonjogának megváltozását, vagy egy kötelezettség átvállalását.

A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

Pénzügyi eszközök, pénzügyi követelések és kötelezettségek

- 5.03 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi eszközök az alábbiak: az összes pénzügyi követelés, a tulajdoni részesedések és a monetáris arany tömbarany-összetevője.
- 5.04 A pénzügyi eszközök egyik funkciója az értékek hordozása: a gazdasági tulajdonosukhoz azáltal befolyt hasznot képviselik, hogy az birtokolja vagy használja őket meghatározott ideig. Segítségükkel érték vihető át egy elszámolási időszakraól egy másikra. A tulajdonosnak járó haszon kiegyenlítésére kifizetés útján – jellemzően készpénz (AF.21) vagy folyószámlabetétek (AF.22) – formájában kerül sor.
- 5.05 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi követelés a hitelező azon joga, hogy az adóstól egyszeri vagy többszöri kifizetésben részesüljön.
- A pénzügyi követelések olyan pénzügyi eszközök, amelyeknek kötelezettségek feleltethetők meg. A tulajdoni részesedések és befektetési jegyek (AF.5) is olyan pénzügyi eszközöknek minősülnek, amelyeknek kötelezettségek feleltethetők meg, még akkor is, ha a tulajdonosnak a vállalattal szembeni követelése nem rögzített összeg.
- 5.06 *Fogalom meghatározás:* kötelezettségek akkor keletkeznek, ha az adós egy vagy több alkalommal fizetést köteles teljesíteni a hitelező részére.
- 5.07 A monetáris hatóságok által tartalékeszközként tartott monetáris arany tömbarany összetevője pénzügyi eszközként kezelendő akkor is, ha valamely tulajdonosnak nincsenek követelései más konkrét egységekkel szemben. A tömbarany esetében nincs annak megfeleltethető kötelezettség.

Feltételes eszközök és feltételes kötelezettségek

- 5.08 *Fogalom meghatározás:* a feltételes eszközök és feltételes kötelezettségek olyan megállapodások, melyek keretében az egyik fél csak bizonyos konkrét feltételek fennállása esetén köteles egy vagy több alkalommal fizetést teljesíteni egy másik egység részére.
- Mivel nem keletkezhetnek feltétel nélküli kötelezettségeket, a feltételes eszközök és feltételes kötelezettségek nem minősülnek pénzügyi eszközöknek és kötelezettségeknek.
- 5.09 A feltételes eszközök és a feltételes kötelezettségek közé tartoznak az alábbiak:
- harmadik felek által vállalt egyszeri fizetési garanciák, mivel a fizetés csak abban az esetben teljesítendő, ha az adós nem fizet;
 - hitelígervények, amelyek garanciát nyújtanak források rendelkezésre bocsátására, amelyek esetében ugyanakkor nem állnak fenn pénzügyi eszközök mindaddig, amíg a forrásokat ténylegesen nem folyósítják;
 - akkreditívek, amelyek bizonyos szerződésben meghatározott okmányok bemutatásának a feltételéhez kötött fizetési ígervényt képeznek;
 - hitelkeretek, amelyek meghatározott ügyfélnek nyújtott, konkrét összeghatárig igénybe vehető kölcsönígervényt képeznek;
 - értékpapír-kibocsátási megállapodások (note issuance facilities, NIF) jegyzési garanciavállalással, amelyek garanciát biztosítanak arra, hogy a potenciális adós képes lesz saját kibocsátású, rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat eladni, és hogy a kibocsátó bank vállalja, hogy az összes, piacon nem értékesített értékpapírt maga fogja jegyezni, vagy azokkal egyenértékű előlegeket nyújt; valamint
 - az állam által előírt szolgáltatással meghatározott, nem tőkefedezeti, munkáltatói nyugdíjrendszerek vagy társadalombiztosítási nyugdíjpénztárak keretében biztosított nyugdíjjogosultságok. Ezeket a nyugdíjjogosultságokat a társadalombiztosítás keretében az adott időszakig felhalmozott nyugdíjjogosultságokra vonatkozó kiegyenlítő táblázatban kell rögzíteni, és nem a központi számlákban.

- 5.10 Nem tartoznak a feltételes eszközök és a feltételes kötelezettségek közé az alábbiak:
- biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek tartalékai (AF.6);
 - származtatott pénzügyi eszközök (AF.7), amelyek esetében maguk a megállapodások piaci értékkel rendelkeznek, mivel piacon forgalmazhatóak vagy velük ellenirányú ügylet köthető.
- 5.11 Bár a feltételes eszközök és a feltételes kötelezettségek nem kerülnek elszámolásra a számlákban, gazdaságpolitikai és elemzési szempontból fontosak, ezért szükség van velük kapcsolatban információk gyűjtésére, és azok kiegészítő adatként történő bemutatására. Még ha a feltételes eszközök és a feltételes kötelezettségek tekintetében esetleg nem is merülne fel tényleges fizetési kötelezettség, a feltételes kötelezettségek magas szintje nem kívánatos kockázati szintet jelezhet az azok biztosítását vállaló egységeknél.

5. 1. mező - A garanciák kezelése a számlarendszerben

- B5.1.1. *Fogalom meghatározás:* a garanciák olyan megállapodások, amelyekben a kezes vállalja a hitelezővel szemben, hogy a hitelfeltevő nemfizetése esetén kezesként fedezni fogja azt a veszteséget, amely a hitelezőnél keletkezne.

A garancianyújtás gyakran díjfizetés ellenében történik.

- B5.1.2. A rendszer a garanciák három típusát különbözteti meg. Ezek csak a pénzügyi eszközök esetében nyújtott garanciákra vonatkoznak. A gyártók által nyújtott szavatosságra és az egyéb garanciákra a rendszer nem javasol külön eljárást. A garanciák e három típusa a következők:

- származtatott pénzügyi eszközzel, például hitel-nemteljesítési csereügylettel nyújtott garanciák. Az ilyen a származtatott eszközök a referenciaeszközök nemteljesítési kockázatán alapulnak, és nem egyes kölcsönkhöz vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz kapcsolódnak.
- nagy számban, rendszerint meglehetősen kis összegekre kibocsátott szabványosított garanciák. Példaként az exporthitel-garanciák vagy a diákhitel-garanciák említhetők. Annak ellenére, hogy egyetlen konkrét szabványosított garancia lehívása valószínűségének mértéke sem állapítható meg bizonyosan, az a tény, hogy sok hasonló garancia létezik, lehetővé teszi a garancialehívások számának megbízható becslését. A szabványosított garanciák úgy kezelendők, mint amelyek nem feltételes eszközöket, hanem pénzügyi eszközöket keletkeztetnek.
- egyszeri garanciák, melyek esetében összehasonlítható esetek hiányában semmilyen fokú pontossággal nem lehet a kapcsolódó kockázatot kiszámítani. Az egyszeri garancia megadása feltételes eszköznek vagy feltételes kötelezettségnek tekintendő, így nem kerül rögzítésre pénzügyi eszközként vagy kötelezettségként.

A pénzügyi eszközök és kötelezettségek kategóriái

- 5.12 A rendszer a pénzügyi eszközök nyolc kategóriáját különbözteti meg. Ezek a következők:

AF.1 Monetáris arany és különleges lehívási jogok;

AF.2 Készpénz és betétek;

AF.3 Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok;

AF.4 Kölcsönök;

AF.5 Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek;

AF.6 Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek;

AF.7 Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók;

AF.8 Egyéb követelések/tartozások.

- 5.13 Minden pénzügyi eszközhöz tartozik egy ellentételező kötelezettség; ez alól csak a monetáris arany kategóriába sorolt, a monetáris hatóságok által tartalékeszközként birtokolt monetáris arany tömbarany összetevője és a különleges lehívási jogok (F.1) képeznek kivételt. E kivételt figyelembe véve a kötelezettségek nyolc kategóriáját különbözteti meg a rendszer, melyek az ellentételezett pénzügyi eszközök egy-egy kategóriájának felelnek meg.

- 5.14 A pénzügyi tranzakciók osztályozása megfelel a pénzügyi eszközök és kötelezettségek osztályozásának. A rendszer a pénzügyi tranzakciók nyolc kategóriáját különbözteti meg. Ezek a következők:
- F.1 Monetáris arannyal és különleges lehívási jogok;
 - F.2 Készpénz és betétek;
 - F.3 Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok;
 - F.4 Kölcsönök;
 - F.5 Tulajdoni részesedés és befektetési jegyek;
 - F.6 Biztosítási, nyugdíj- és szabványosítottgarancia-rendszerek;
 - F.7 Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók;
 - F.8 Egyéb követelések/tartozások.
- 5.15 A pénzügyi követelések és kötelezettségek szimmetriája miatt az „eszköz” kifejezés egyaránt vonatkozik a pénzügyi tranzakciók eszköz- és kötelezettségoldalára. Használata nem vonja maga után a pénzügyi eszközök és kötelezettségek érvényének kiterjesztését olyan mérlegen kívüli tételekre, amelyek a monetáris és pénzügyi statisztikák esetenként pénzügyi instrumentumokként említene.

Vagyonmérleg, pénzügyi számla és „egyéb gazdasági folyamatok”

- 5.16 Az egy adott időpontban tartott pénzügyi eszközöket és fennálló kötelezettségeket a vagyonmérlegben kell elszámolni. A pénzügyi tranzakciók változásokat eredményeznek a nyitó és záró vagyonmérlegek között. A nyitó- és a zárómérleg közti változásokat ugyanakkor egyéb gazdasági folyamatok is eredményezhetik, amelyek nem gazdasági egységek közötti, kölcsönös megállapodáson alapuló interakcióknak felelnek meg. A pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos egyéb gazdasági folyamatokat a pénzügyi eszközök és kötelezettségek átértékelésére, valamint a pénzügyi eszközök és kötelezettségek nem pénzügyi tranzakciókból adódó volumenváltozására lehet felosztani. Az átértékelések az átértékelési számlán kerülnek elszámolásra, a volumenváltozások pedig az „eszközök egyéb volumenváltozása” számlán.
- 5.17 A pénzügyi számla a számlák sorozatának utolsó olyan számlája, amely tranzakciókat tart nyilván. A pénzügyi számlának nincsen olyan egyenlegező tétele, amelyet egy másik számlára át kellene vinni. A pénzügyi számla egyenlegező tétele, a pénzügyi eszközök nettó beszerzésének, valamint a nettó felmerült kötelezettségeknek a különbözete nettó hitelnyújtást (+) vagy nettó hitelfelvételt (-) (B.9F) mutat.
- 5.18 A pénzügyi számla egyenlegező tétele elméletileg megegyezik a tőkeszámla egyenlegező tételével. A gyakorlatban általában mégis eltérés van a kettő között, mivel különböző statisztikai adatok alapján számítják őket.

Értékelés

- 5.19 A pénzügyi tranzakciókat tranzakciós értéken kell elszámolni, vagyis azon a nemzeti valutában kifejezett értéken, amelyen az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek gazdasági egységek között üzleti megfontolások alapján létrejönnek, megszűnnek, cserére, vagy átvállalásra kerülnek.
- 5.20 A pénzügyi tranzakciók, valamint azok ellentételező pénzügyi, vagy nem-pénzügyi tranzakciói ugyanazon a tranzakciós értéken tartandók nyilván. Ennek három lehetősége a következő:
- a) A pénzügyi tranzakció nemzeti valutában történő fizetést von maga után: a tranzakciós érték az ügyletben szereplő összeggel egyezik meg;
 - b) A pénzügyi tranzakció külföldi valutában történik, és az ellentételező tranzakció nem nemzeti valutában történik: a tranzakciós érték a fizetési összegnek a fizetés időpontjában érvényes piaci árfolyamon a nemzeti valutára átszámított értéke; valamint
 - c) Sem a pénzügyi tranzakció, sem pedig az azt ellentételező tranzakció nem készpénzben vagy egyéb fizetési eszközzel történő tranzakció: a tranzakciós érték az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek aktuális piaci értéke.

- 5.21 A tranzakciós érték egy bizonyos pénzügyi tranzakcióra és az azt ellentételező tranzakcióra vonatkozik. A tranzakciós érték fogalmát világosan meg kell különböztetni a piacon jegyzett ártól, a méltányos piaci ártól, vagy bármely más olyan értéktől, amelynek az a célja, hogy a hasonló pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek csoportjára vonatkozó jellemző árakat fejezze ki. Olyan esetekben viszont, amikor egy pénzügyi tranzakció ellentételező tranzakciója például egy transzfer, és ezért a pénzügyi tranzakcióra nem pusztán kereskedelmi megfontolások alapján kerül sor, a tranzakciós érték az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek aktuális piaci értéke.
- 5.22 A tranzakciós érték nem foglalja magában a kezelési költségeket, szolgáltatási díjakat, jutalékokat vagy a tranzakciók végrehajtása során nyújtott szolgáltatások ellenértékéeként kifizetett más hasonló összegeket; ezeket ugyanis szolgáltatások fejében kifizetett összegként kell rögzíteni. A tranzakciós érték nem foglalja magába a pénzügyi tranzakciókat terhelő adókat sem; ezeket a termékadó körébe tartozó szolgáltatási adóként kell kezelni. Ha egy pénzügyi tranzakció új kötelezettség keletkezésével jár, a tranzakciós érték megegyezik a keletkező kötelezettségeknek az előre fizetett kamatokkal csökkentett összegével. Hasonlóképpen, valamely kötelezettség megszűnése esetén a tranzakciós érték úgy a hitelező, mint az adós szempontjából a kötelezettség csökkenésével egyenlő.

Nettó és bruttó elszámolás

- 5.23 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi tranzakciók nettó elszámolása azt jelenti, hogy a vásárolt pénzügyi eszközöket az értékesített pénzügyi eszközök levonásával, a keletkező kötelezettségeket pedig a teljesített kötelezettségek levonásával számolják el.

Lehetőség van a különböző jellemzőkkel bíró és különböző adósokkal vagy hitelezőkkel szembeni pénzügyi tranzakciók nettó elszámolására, feltéve, hogy azok ugyanahhoz a kategóriához vagy alkategóriához tartoznak.

- 5.24 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi tranzakciók bruttó elszámolása azt jelenti, hogy a vásárolt és értékesített eszközök külön-külön kerülnek elszámolásra, akár csak a keletkező és teljesített kötelezettségek.

A pénzügyi tranzakciók bruttó elszámolása esetén a nettó hitelnyújtás és nettó hitelfelvétel értéke megegyezik a nettó elszámolással kapható értékekkel.

A pénzügyi tranzakciókat részletes pénzügyi piaci elemzések esetében bruttó értéken kell rögzíteni.

Konzolidálás

- 5.25 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi számlában történő konszolidálás azt az eljárást jelenti, hogy a gazdasági egységek egy adott csoportján belül a pénzügyi eszközökkel végzett tranzakciókat kiegyenlítik az ugyanezen a csoporton belül a kötelezettségekkel terén végzett ellentételező tranzakciókkal.

Konzolidálás végezhető a teljes gazdaság, a gazdasági szektorok és az alszektorok szintjén. A külföld pénzügyi számlája a fogalom meghatározás szerint konszolidált számlának minősül, mivel csak a nem rezidens gazdasági egységeknek csak a rezidens gazdasági egységekkel szembeni tranzakciói kerülnek rögzítésre.

- 5.26 Különböző típusú elemzésekhez a konszolidálás különböző szintjei alkalmasak. Például a teljes gazdaságra vonatkozó pénzügyi számla konszolidálása a gazdaságnak a nem rezidens gazdasági egységekkel folytatott pénzügyi tranzakcióit hangsúlyozza, mivel a rezidens gazdasági egységek közötti összes pénzügyi tranzakciót nettósítják a konszolidáláskor. A szektorok esetében a konszolidálás lehetővé teszi a nettó hitelnyújtó, illetve hitelfelvevő szektorok közötti összesített pénzügyi tranzakciók nyomon követését. Pénzügyi vállalatok esetében az alszektorok szintjén történő konszolidálás részletesebb adatokkal szolgál a pénzügyi közvetítésről, és lehetővé teszi például a monetáris pénzügyi intézmények többi pénzügyi vállalattal szembeni tranzakcióinak azonosítását, éppúgy, mint a más rezidens szektorokkal és nem rezidens gazdasági egységekkel szembeni tranzakcióinak azonosítását. Egy másik olyan terület, ahol hasznos lehet az alszektorok szintjén végezni a konszolidálást, az államháztartási szektor, mivel így itt a kormányzat különböző alszektoraik között végzett tranzakciók is kimutatásra kerülnek.
- 5.27 Az ESA 2010-ben az elszámolási tételeket rendszerint nem konszolidálják, mivel a konszolidált pénzügyi számlához információra van szükség a gazdasági egységek partnereiről. Ehhez a pénzügyi tranzakciókról az azokban részt vevő felek szerint lebontott adatokkal kell rendelkezni. A konszolidált államháztartási kötelezettségek összeállításához például különbséget kell tenni az államháztartási kötelezettségek birtokosai körében az államháztartás és más gazdasági egységek között.

Nettósítás

- 5.28 *Fogalom meghatározás:* a nettósítás az egyetlen gazdasági egység szintjén történő konszolidálást jelenti, melynek során a számla két oldalán az egy és ugyanazon tranzakciós tétel alatt szereplő elszámolási tételeket ellentételezik egymással szemben. A nettósítás kerülendő, kivéve ha hiányoznak megfelelő forrásadatok.

- 5.29 A nettósítás különböző szintű lehet, elvégezhető a pénzügyi eszközök és kötelezettségek egy vagy több kategóriája vagy alkategóriái tekintetében.
- 5.30 Ha egy gazdasági egység egyik részlege ugyanezen gazdasági egység másik részlege által kibocsátott kötvényeket vásárol, akkor ez a tranzakció az adott egység pénzügyi számláján nem egy követelésnek valamely részleg által egy másik részlegtől való vásárlásaként kerül rögzítésre. A tranzakciót nem konszolidálandó eszközök beszerzéseként, hanem kötelezettségek megszűnéséként számolják el. Az ilyen pénzügyi eszközök nettósított eszközöknek tekintendők. A nettósítás kerülendő, ha a jogi előírások teljesítéséhez a pénzügyi eszközt az eszközök és a kötelezettségek oldalán egyaránt ki kell mutatni.
- 5.31 A nettósítás elkerülhetetlen lehet egy gazdasági egység tranzakcióinál a származtatott pénzügyi eszközök területén, ahol rendszerint nem állnak rendelkezésre külön adatok az eszközök és a kötelezettségek terén végzett tranzakciókról. Helyénvaló e tranzakciók nettósítása, mert a származtatott eszköz-pozíció értéke előjelet válthat, azaz eszköz-pozícióból kötelezettség-pozícióba válthat át, mivel a származtatott ügylet referenciasz-közének értéke megváltozik a szerződésben szereplő árhoz képest.

A pénzügyi tranzakciók elszámolási szabályai

- 5.32 A négyszeres elszámolás olyan számviteli gyakorlat, amelynek során azokat a tranzakciókat, amelyek két gazdasági egységet érintenek, mindkét gazdasági egységénél kétszer rögzítik. Amennyiben például vállalatok termékeket készpénzre cserélnek, az ügylet mindkét egység termelési és pénzügyi számláján feltüntetésre kerül. A négyszeres elszámolás biztosítja az érintett gazdasági egységek elszámolásának szimmetriáját, és egyben a konzisztenciát a számlákon belül.
- 5.33 A pénzügyi tranzakciókhoz mindig tartozik egy ellentételező tranzakció. Ezen ellentételezés eszköze lehet egy másik pénzügyi tranzakció vagy egy nem pénzügyi tranzakció.
- 5.34 Amikor egy tranzakció és ellentételező tranzakciója egyaránt pénzügyi tranzakció, akkor ezek a tranzakciók megváltoztatják a pénzügyi eszköz- és kötelezettségportfóliót, ezen kívül megváltoztathatják a gazdasági egységek pénzügyi eszközeinek, illetve kötelezettségeinek összegét is, de nem változtatják meg a nettó hitelnyújtást / nettó hitelfelvételt, illetve a nettó hitelfelvételt.
- 5.35 Egy pénzügyi tranzakció ellentételezője lehet nem pénzügyi tranzakció is, például egy termékkel, jövedelemelosztással, vagy egy nem termelt nem pénzügyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági művelet. Amikor egy pénzügyi tranzakciót ellentételező gazdasági művelet nem pénzügyi tranzakció, megváltozik a gazdasági egységek nettó hitelnyújtása / nettó hitelfelvétele.

Folyó transzfert vagy tőketranszfert magába foglaló pénzügyi tranzakció, mint ellentételező tranzakció

- 5.36 Egy pénzügyi tranzakció ellentételező tranzakciója lehet egy transzfer. A pénzügyi tranzakció ebben az esetben pénzügyi eszköz tulajdonjogának megváltozásával, kötelezettség adósként való vállalásával, ún. adósságtávállalással, vagy pedig a pénzügyi eszköz és az azt ellentételező kötelezettség egyidejű felszámolásával, azaz az adósságtörléssel, vagy adósságelengedéssel jár. Az adósság átvállalása és az adósság elengedése tőketranszfernek (D.9), és a tőkeszámlán kerülnek rögzítésre.
- 5.37 Ha egy kvázi vállalat tulajdonosa kötelezettséget vállal át a kvázi vállalatától, vagy a kvázi vállalat szemből fennálló pénzügyi követelését elengedi, akkor az adósság átvállalását, illetve az adósság elengedését ellentételező tranzakció tulajdoni részesedésekkel végzett tranzakciónak minősül (F.51). Ugyanakkor, ha a művelet felhalmozott veszteségek vagy egy különösen nagy mértékű veszteség fedezésére irányul vagy folyamatos veszteségekkel kapcsolatos; nem pénzügyi tranzakciónak – tőketranszfernek vagy folyó transzfernek – minősül.
- 5.38 Ha a kormányzat elengedi vagy átvállalja egy olyan közösségi tulajdonú vállalat adósságát, amelyik gazdasági egységként megszűnik a rendszer része lenni, akkor sem a tőkeszámlán, sem a pénzügyi számlán nem kell tranzakciót rögzíteni. Ebben az esetben ezt a gazdasági folyamatot az „eszközök egyéb volumenváltozása” számlán kell elszámolni.
- 5.39 Ha a kormányzat egy rövid idő alatt végrehajtandó privatizációs folyamat részeként engedi el, vagy vállalja át egy állami vállalat adósságát, akkor az ellentételező tranzakció tulajdoni részesedésekkel végzett tranzakciónak (F.51) minősül a privatizációs bevételek teljes összegéig. Más szóval úgy tekintendő, hogy a kormányzat az állami vállalat adósságának elengedésével vagy átvállalásával ideiglenesen megnöveli a vállalatban lévő tulajdoni részesedését. A privatizáció annyit jelent, hogy az állam a tulajdoni részesedésének értékesítésével lemond az adott vállalat feletti ellenőrzéséről. Egy ilyen adósságelengedés vagy -átvállalás az állami vállalat saját tőkéjének növekedéséhez vezet, részvénykibocsátás hiányában is.

- 5.40 A rossz követelések leírása a hitelezők által, illetve valamely kötelezettség adós általi egyoldalú felmondása, azaz az adósság megtagadása nem tartozik a tranzakciók körébe, mivel nem járnak gazdasági egységek között közös megállapodás alapján létrejövő interakcióval. A rossz követelések hitelezők általi leírását az „eszközök egyéb volumenváltozása” számlán kell elszámolni.

Tulajdonból származó jövedelmet tartalmazó pénzügyi tranzakció, mint ellentételező tranzakció

- 5.41 Egy pénzügyi tranzakció ellentételező tranzakciója lehet tulajdonból származó jövedelem.
- 5.42 A kamatot (D.41) az adós fizeti a hitelezőnek bizonyos, a következő kategóriákba tartozó pénzügyi követelések után: monetáris arany és különleges lehívási jogok (AF.1), készpénz és betétek (AF.2), hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3), kölcsön (AF.4) és az egyéb követelések / tartozások (AF.8).
- 5.43 A kamatot úgy kell kezelni, mint ami a tőketartozás időszaka alatt folyamatosan elhatárolódik a hitelező számára a tőke összege után. Valamely kamattétel (D.41) ellentételező tranzakciója egy olyan pénzügyi tranzakció, amely a hitelező részéről pénzügyi követelést támaszt az adóssal szemben. A kamat felhalmozását a pénzügyi számlán ahhoz a pénzügyi eszközhöz könyvelik le, amelyikhez tartozik. Ennek a pénzügyi tranzakciónak a hatása a kamat újrabefektetése. A tényleges kamatfizetést nem kamatként kell elszámolni (D.41), hanem olyan készpénzben és betétekben végzett tranzakcióként (F.2), amellyel szemben a szóban forgó eszköz visszafizetése áll, aminek eredményeként a hitelezőnek az adóssal szemben fennálló nettó pénzügyi követelése csökken.
- 5.44 Ha az elhatárolt kamatot nem fizetik meg a lejárat időpontjában, akkor kamathátralék keletkezik. Mivel az elhatárolt kamat az, ami elszámolásra kerül, a kamathátralék nem változtatja meg a pénzügyi eszközök és kötelezettségek teljes összegét.
- 5.45 A vállalati jövedelem magába foglalja az osztalékokat (D.421), a tulajdonosok jövedelemkivonását kvázivállalatokból (D.422), a közvetlen külföldi tőkebefektetések újra befektetett jövedelmét (D.43) és a hazai vállalatok nem osztott eredményét. Újrabefektetett jövedelmek esetében az ellentételező pénzügyi tranzakció hatása az, hogy a tulajdonból származó jövedelmet visszaforgatják a közvetlen tőkebefektetéssel működő vállalatba.
- 5.46 Az osztalékokat attól az időponttól kezdődően kell befektetésből származó jövedelemként elszámolni, amikor a részvényeket osztalékszelvény nélkül kezdik jegyezni. Ugyanez vonatkozik a kvázi vállalatokból történő jövedelemkivonásokra is. eltérő módon kell az elszámolást végezni az olyan rendkívül magas osztalékok vagy nagy kivonások esetében, amelyek a vállalat tulajdonosai részére történő elosztásra rendelkezésre álló jövedelem összege tekintetében nincsenek összhangban a közelmúltra vonatkozó tapasztalatokkal. Az ilyen túlzott osztalékkifizetés nem befektetésből származó jövedelemként, hanem pénzügyi számlán nyilvántartott tőke kivonás-ként számolandó el.
- 5.47 A befektetési alapok által kapott, az igazgatási költségek egy részével csökkentett tulajdonosi jövedelmet, amely a befektetési jegy tulajdonosait illeti meg, még ha felosztására nem is került ténylegesen sor, tulajdonból származó jövedelemként kell elszámolni, és a pénzügyi számlán a befektetési jegyek tulajdonosai részére történő elosztásra rendelkezésre álló jövedelem teljes összege a befektetési jegyek tulajdonosainak járó, de fel nem osztott jövedelem az alap újrabefektetett jövedelmeként kezelendő.
- 5.48 A biztosítottak befektetési jövedelmét (D.44), a nyugdíjjogosultak és a befektetési jegyek tulajdonosai részére kell elszámolni. A biztosító, a nyugdíjpénztár vagy a befektetési alap által ténylegesen felosztott összegtől függetlenül a biztosító, a pénztár vagy az alap által felvett, befektetésből származó jövedelem teljes összege a biztosítottak vagy a részvénytulajdonosok részére felosztott összegként számolandó el. A ténylegesen fel nem osztott összeg elszámolása a pénzügyi számlán történik, újrabefektetésként.

Az elszámolás időpontja

- 5.49 A pénzügyi tranzakciókat és a nekik megfelelő ellentételező tranzakciókat ugyanabban az időpontban számolják el.
- 5.50 Ha egy pénzügyi tranzakció ellentételező művelete nem pénzügyi művelet, akkor mindkét tranzakciót azzal az időponttal kell elszámolni, amikor a nem pénzügyi tranzakcióra sor kerül. Ha például termékek vagy szolgáltatások értékesítése nyomán kereskedelmi hitel keletkezik, akkor ezt a pénzügyi tranzakciót azzal az időponttal kell elszámolni, amikor a tételek a vonatkozó, nem pénzügyi számlára kerülnek, amikor a termék tulajdonjoga átszáll, vagy amikor a szolgáltatást nyújtják.
- 5.51 Ha egy pénzügyi tranzakció ellentételező tranzakciója pénzügyi tranzakció, akkor három lehetőség állhat fenn:
- a) ha mindkét pénzügyi tranzakciót pénzbeli vagy más fizetési eszköz útján foganatosítják: az első fizetés időpontjában kell őket elszámolni;
 - b) ha a két pénzügyi tranzakció közül csak az egyik történik készpénzfizetéssel vagy más fizetési eszköz útján: a fizetés időpontjában kell őket elszámolni; valamint

- c) ha a két pénzügyi tranzakció közül egyik sem készpénzfizetéssel vagy más fizetési eszköz útján történik: az első pénzügyi tranzakció bekövetkezésének időpontjában kell őket elszámolni.

A tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi számla

- 5.52 A tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi számla vagy az adós/hitelező szerint részletezett pénzügyi számla a nem konszolidált pénzügyi számlának egy kibővített változata. Ez három dimenzióban mutatja be a pénzügyi tranzakciókat, megjelölve a tranzakcióban részt vevő mindkét felet, továbbá a tranzakció tárgyát képező pénzügyi eszköz jellegét.

A tranzakciók e bemutatási módja információkkal szolgál az adós-hitelezői kapcsolatrendszeréről és összhangban van a tranzakciókban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi mérleggel. Nem szolgáltat információkat azokról a gazdasági egységekről, amelyek részére a pénzügyi eszközök értékesítésre kerültek, vagy amelyektől a pénzügyi eszközöket vásárolták. Ugyanez vonatkozik a kötelezettségek terén végzett vonatkozó tranzakciókra is. A tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi számlát tőkeáramlási mátrixnak is nevezik.

- 5.53 A négyszeres elszámolás elve alapján a tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi számlának három dimenziója van: a pénzügyi eszköz kategóriája, az adós szektora és a hitelező szektora. A tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi számla olyan háromdimenziós táblákat igényel, amelyek pénzügyi eszköz, adós és hitelező szerinti bontást tartalmaznak. Az ilyen táblák a pénzügyi tranzakciókat adós szektorokra és hitelező szektorokra lebontva mutatják (lásd: 5.1. táblázat).
- 5.54 A pénzügyi eszközök kategóriájában a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok táblája azt mutatja, hogy a tárgyidőszakban a tranzakciók eredményeképpen a háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények (275) által megszerzett, hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknak az ilyen értékpapírok értékesítésével csökkentett állománya olyan követeléseket jelent, amely a nem pénzügyi vállalatokkal (65), pénzügyi vállalatokkal (43), az államháztartással (124) és a külfölddel (43) állnak fenn. A táblázat azt is mutatja, hogy a tárgyidőszakban végzett tranzakciók eredményeképpen a nem pénzügyi vállalatoknál a visszavásárlások levonásával 147 egységnyi, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír formájában megvalósuló kötelezettség merült fel: az ebben a formában teljesítendő kötelezettségeik közül a más nem pénzügyi vállalatokkal szembeni kötelezettségeik harminccal, a pénzügyi vállalatokkal szembeniek huszonnégyvel, államháztartással szembeni kötelezettségeik ötvennel, a háztartásokat segítő nonprofit intézményekkel szembeniek hatvanöttenel, a külfölddel szemben teljesítendő huszonnégyvel nőttek. A háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem bocsátottak ki hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat. A külföld konszolidált bemutatása miatt nem jelennek meg a táblában a nem rezidens gazdasági egységek között tranzakciók. Hasonló táblák állíthatók össze az összes pénzügyieszköz-kategóriához.

5.1. táblázat - Tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi számla hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetében

Adós szektor		Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok nettó kibocsátása						
		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Kormányzat	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Nemzetgazdaság	Külföld	Összesen
Hitelező szektor								
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok nettó beszerzése	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	30	11	67		108	34	142
	Pénzügyi vállalatok	23	22	25		70	12	82
	Államháztartás	5	2	6		13	19	32
	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények	65	43	124		232	43	275
	Nemzetgazdaság	123	78	222		423	108	531
	Külföld	24	28	54		106		106
	Összesen	147	106	276		529	108	637

- 5.55 A tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi számla lehetővé teszi annak elemzését, hogy ki kit, milyen összeggel és milyen pénzügyi eszközzel finanszíroz. Választ ad olyan kérdésekre, mint például a következők:
- Melyek az egyes gazdasági szektorok által beszerzett nettó pénzügyi eszközök vagy a szektoroknál felmerült nettó kötelezettségek ellentételező szektorai?
 - Melyek azok a vállalatok, amelyek finanszírozásában részt vesz az államháztartási szektor?
 - Milyen összegben szereznek (az eladások levonásával) a rezidens szektorok és a külföld az államháztartás, a pénzügyi vagy a nem pénzügyi vállalatok és a külföld által kibocsátott (a visszavásárlások levonásával), hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat?

PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK RÉSZLETES OSZTÁLYOZÁSA KATEGÓRIÁK SZERINT

Az alábbi fogalom meghatározások és leírások a pénzügyi eszközökre vonatkoznak. A tranzakciók elszámolását az F kód jelzi. A megfelelő eszköz vagy kötelezettség állományának szintjét vagy pozícióját az elszámolásnál az AF kód jelöli.

Monetáris arany és különleges lehívási jogok (F.1)

5.56 A monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR) (F.1) kategóriába két alkategória tartozik:

- a monetáris arany (F.11); valamint
- az SDR (F.12).

Monetáris arany (F.11)

Fogalom meghatározás

- 5.57 A monetáris arany olyan arany, amelyekre a monetáris hatóságok formálnak jogot, és amelyeket tartalékeszközként tartanak.
- Magában foglalja a tömbaranyat és a nem rezidenseknél elhelyezett olyan nem allokált aranyszámlákat, amelyek aranyra szóló követelést jelentenek.
- 5.58 A monetáris hatóságok közé a központi bank és azok a kormányzati intézmények tartoznak, amelyek olyan műveleteket hajtanak végre, melyek általában a központi bank feladatkörébe tartoznak. Ilyen műveletek többek között a pénzkibocsátás, a tartalékok képzése és kezelése, valamint a valutastabilizációs alapok működtetése.
- 5.59 A monetáris hatóságok tényleges ellenőrzése alatt állni azt jelenti, hogy:
- a rezidens egységek ezekkel a követelésekkel kapcsolatban csak a monetáris hatóságok által meghatározott feltételek vagy a monetáris hatóságok kifejezett jóváhagyása alapján végezhetnek tranzakciókat nem rezidens intézményekkel;
 - a monetáris hatóságok igény szerint felhasználhatják a nem rezidens intézményekkel szembeni követeléseket a fizetési mérleg finanszírozásának és egyéb, kapcsolódó célok teljesítése érdekében; valamint
 - egy korábbi jogszabály vagy más kötelező rendelkezés megerősíti a fenti a) és b) pontot.
- 5.60 A monetáris arany vagy a tartalékeszközök között található, vagy nemzetközi pénzügyi szervezetek birtokában van. A következők alkotják:
- tömbarany (beleértve az allokált aranyszámlákon tartott monetáris aranyat is); valamint
 - nem rezidenseknél elhelyezett nem allokált aranyszámlák.
- 5.61 A monetáris arany részét képező tömbarany az egyetlen olyan pénzügyi eszköz, amelynek nincs ellentételező kötelezettsége. Legalább 995/1 000 tisztaságú érmék, ötvények vagy rudak alkotják. A nem tartalékeszközként tartott tömbarany nem pénzügyi eszköz, és a nem monetáris aranyhoz tartozik.
- 5.62 Az allokált aranyszámlák egy meghatározott arany mennyiség felett biztosítanak tulajdonjogot. Az arany tulajdonjoga annál az egységénél marad, amely letétbe helyezi azt. Ezek a számlák általában vásárlási, megőrzési és értékesítési lehetőségeket kínálnak. Tartalékeszközként történő tartás esetén az allokált aranyszámlák monetáris aranyként, ezáltal pénzügyi eszközként kerülnek besorolásra. Nem tartalékeszközként történő tartás esetén az allokált aranyszámlák egy áru, nevezetesen nem monetáris arany feletti tulajdonjogot képviselnek.

- 5.63 Az allokált aranyzámlákkal ellentétben a nem allokált aranyzámlák egy arany átadására szóló követelést testesítenek meg a számlakezelővel szemben. Tartalékeszközként történő tartás esetén a nem allokált aranyzámlák a monetáris arany, ezáltal pénzügyi eszközök kategóriájába sorolandók be. A nem tartalékeszközként vezetett, nem allokált aranyzámlák betétnek tekintendők.
- 5.64 A monetáris arannyal kapcsolatos tranzakciók túlnyomó részét a monetáris arannak a monetáris hatóságok közötti, vagy bizonyos nemzetközi pénzügyi intézmények közötti adásvétele képezi. Monetáris arannyal kapcsolatos tranzakciókat ezektől eltérő gazdasági egységek nem végezhetnek. A monetáris hatóságok pénzügyi számláin a monetáris arany vásárlása pénzügyi eszközök növekedéseként, eladása pedig pénzügyi eszközök csökkenéseként számolandó el. Az ellentételező tételeket pénzügyi eszközök csökkenéseként, illetve pénzügyi eszközök növekedéseként kell elszámolni el a külföldnél.
- 5.65 Ha a monetáris hatóságok nem monetáris arannyal egészítik ki monetáris aranykészleteiket (például azáltal, hogy aranyat vesznek a piacon), vagy készleteikből monetáris aranyat szabadítanak fel nem monetáris célra (például azáltal, hogy aranyat adnak el a piacon), akkor az az arany monetizálásának illetve demonetizálásának tekintendő. Az arany monetizálása, illetve demonetizálása nem keletkeztet tételeket a pénzügyi számlában, de keletkeztet tételeket az eszközök egyéb volumenváltozása számlán az eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásaként, vagyis az arannak mint értéktárgynak (AN.13) monetáris arannyá történő átminősítéséért. (AF.11) (6.22–6.24 pont). Az arany demonetizálásakor a monetáris aranyat az értéktárgyak osztályába kell átsorolni.
- 5.66 Az aranyban kifejezett betétek, kölcsönök és értékpapírok a monetáris aranytól eltérő pénzügyi eszközként kezelendők és külföldi valutában megadott, hasonló pénzügyi eszközök megfelelő kategóriájába sorolandók. Az arany-csereügyletek monetáris aranyat vagy nem monetáris aranyat érintő értékpapír-visszavásárlási megállapodások (repók). Az arany betétre történő átváltását jelentik azzal a megállapodással, hogy a tranzakciót egy megállapodás szerinti időpontban és aranyáron a jövőben visszafordítják. A fordított tranzakciók elszámolásának általános gyakorlatát követve az arany átvétele nem számolja el az aranyat a mérlegében, míg az arany eladója nem veszi ki az aranyra vonatkozó tételt a mérlegéből. Az arany-csereügyleteket mindkét félnek olyan, biztosítékkal fedezett hitelként kell elszámolnia, ahol a fedezeti biztosíték az arany. A monetáris arany csereügyletek monetáris hatóságok között vagy monetáris hatóságok és egyéb felek között jönnek létre; a nem-monetáris arany csereügyletek hasonló tranzakciók, de azokban nem vesznek részt monetáris hatóságok.
- 5.67 Az aranykölcsönök arany megadott időtartamra történő átadását jelentik. Más fordított tranzakciókhoz hasonlóan az arany tulajdonjoga ebben az esetben is átszáll, de az aranyár-változás miatti kockázat és haszon az aranyat kölcsönadó félnél marad. Az aranyat kölcsönzők gyakran harmadik felek részére történő eladásai fedezésére használják fel ezeket a tranzakciókat az aranyhiány időszakában. Az arany használatáért az eredeti tulajdonos részére díjat kell fizetni, amely az alapul szolgáló eszköz értéke és a fordított tranzakció időtartama függvényében kerül meghatározásra.
- 5.68 A monetáris arany egy pénzügyi eszköz; az aranykölcsön díja ennek megfelelően a pénzügyi eszköznek egy másik gazdasági egység számára történő rendelkezésére bocsátásáért fizetendő összeg. A monetárisarany-hitelekhez kapcsolódó díjak kamatként kezelendők. Az egyszerűsítés kedvéért egyezményesen ugyanez vonatkozik a nem monetáris arany kölcsönei után fizetett díjakra is.

SDR-ek (F.12)

- 5.69 *Fogalom meghatározás:* az SDR-ek azok a nemzetközi tartalékeszközök, amelyeket a Nemzetközi Valutaalap (IMF) hozott létre, és amelyet az IMF-tagok vehetnek igénybe meglévő tartalékeszközeinek kiegészítésére.
- 5.70 Az IMF Különleges Lehívási Jogok Osztálya kezeli a tartalékeszközöket az SDR-eknek az IMF tagországai és bizonyos nemzetközi ügynökségek (együttes megnevezésükön: a résztvevők) közötti elosztásával.
- 5.71 Az SDR-ek elosztás útján történő létrehozása, valamint visszavonás útján történő megszűnése tranzakciónak számít. Az SDR-ek bruttó tételként, eszköz beszerzéséként kerül elszámolásra az egyes résztvevők monetáris hatóságainak pénzügyi számláiban, a külföld esetében pedig kötelezettség keletkezéséért.
- 5.72 SDR-ekkel kizárólag hivatalos egységek, azaz központi bankok és egyes nemzetközi szervezetek rendelkeznek; ezek a jogok a résztvevők és az egyéb hivatalos egységek között átruházhatók. Az SDR-ek valamennyi tulajdonos számára szavatolt és feltétel nélküli jogot biztosítanak arra, hogy egyéb tartalékeszközökhöz, különösen külföldi fizetőeszközökhöz jussanak más IMF-tagoktól.
- 5.73 Az SDR-ek olyan eszközök, amelyekhez kötelezettségek társulnak, de az eszközök nem az IMF-fel, hanem a résztvevőkkel szembeni együttes követeléseket jelentik. Egy résztvevő SDR-készletének egy részét vagy akár egészét is eladhatja egy másik résztvevőnek más tartalékeszközökért, különösen külföldi fizetőeszközökért cserébe.

Készpénz és betétek (F.2)

- 5.74 *Fogalom meghatározás:* készpénz és betétek alatt a nemzeti és külföldi valutában forgalomban lévő készpénz és betétek értendők.
- 5.75 A készpénzzel és betétekkel kapcsolatos pénzügyi tranzakcióknak három alkategóriája létezik:
- Készpénz (F.21);
 - Folyószámlabetétek (F.22); valamint
 - Egyéb betétek (F.29).

Készpénz (F.21)

- 5.76 *Fogalom meghatározás:* Készpénz a monetáris hatóságok által kibocsátott vagy engedélyezett bankjegyek és pénzérmekek.
- 5.77 A készpénzhez tartoznak a következők:
- a rezidens monetáris hatóságok által nemzeti fizetőeszközként kibocsátott, forgalomban lévő, rezidens és nem rezidens személyek által birtokolt bankjegyek és pénzérmekek; valamint
 - a nem rezidens monetáris hatóságok által külföldi fizetőeszközként kibocsátott, forgalomban lévő, és rezidens személyek által birtokolt bankjegyek és pénzérmekek.
- 5.78 Nem tartoznak a készpénz közé:
- a forgalomban nem lévő bankjegyek és pénzérmekek, például a központi banki saját bankjegykészletei vagy a biztonsági bankjegytartalékok; valamint
 - az általános fizetőeszközként nem használt emlékérmék. Ezek értéktárgyként kerülnek besorolásra.

5.2. mező - Az eurorendszer által kibocsátott fizetőeszköz

- B5.2.1. Az eurorendszer által kibocsátott eurobankjegyek és -pénzérmekek az euroövezeti tagállamok hazai fizetőeszközei. Bár az eurokészpénznek az egyes résztvevő tagállamok rezidensei birtokában lévő állománya hazai készpénznek tekintendő, a rezidens nemzeti központi bank kötelezettségének kizárólag az adott nemzeti bank összkibocsátásból való névleges – az EKB-tőkében való részesedés alapján számított – részesedésének megfelelő mértékben minősül. Ennek következményeként nemzeti szempontból az euroövezetben a rezidensek hazai készpénz-állományának egy része nem rezidensekkel szembeni pénzügyi követelés lehet.
- B5.2.2. Az eurorendszer által kibocsátott készpénz bankjegyeket és pénzérmekeket foglal magában. A bankjegyeket az eurorendszer bocsátja ki, a pénzérmekeket az euroövezethez tartozó központi kormányzatok, de a pénzérmekek a konvenció szerint a nemzeti központi bankok kötelezettségeinek minősülnek, amelyek ennek ellentételezéseként az államháztartással szemben névleges követeléssel bírnak. Az eurobankjegyeket és -pénzérmekeket az euroövezet rezidensei vagy az euroövezet nem-rezidensei birtokolhatják.

Betétek (F.22 és F.29)

- 5.79 *Fogalom meghatározás:* a betétek a betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok, illetve bizonyos esetekben a központi kormányzat (mint adósok) által nyilvánosan kínált, szabványosított, nem átruházható szerződések, amelyek lehetővé teszik a hitelezők számára bizonyos tőkeösszeg elhelyezését majd későbbi kivonását. Betétek esetében az adós rendszerint a teljes tőkeösszeget visszatéríti a befektetőnek.

Folyószámlabetétek (F.22)

- 5.80 *Fogalom meghatározás:* a folyószámlabetétek olyan betétek, amelyek névértéken bármikor készpénzre válthatók, és szankciók, korlátozások nélkül közvetlenül felhasználhatók csekkel, váltóval, átutalással, csoportos beszedéssel/átutalással vagy más közvetlen fizetési lehetőséggel történő fizetéshez.
- 5.81 A folyószámlabetétek főleg rezidens betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok, bizonyos esetekben a központi kormányzat vagy nem rezidens gazdasági egységek kötelezettségeit jelentik. A folyószámlabetétek közé sorolandók:
- a monetáris pénzügyi intézmények közötti bankközi pozíciók;
 - a betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok által a számukra kötelezően előírt tartalékösszegeken felül a központi banknál tartott betétek, amelyet előzetes értesítés és korlátozás nélkül felhasználhatnak;

- c) azok a betétek, amelyek a monetáris pénzügyi intézményeknél keletkeznek a központi bankkal szemben monetáris aranyat nem érintő, nem allokált aranyszámlák formájában, továbbá más megfelelő betétek nemesfém-számlák formájában;
 - d) devizabetétek csereügyletek keretében;
 - e) az IMF-nél lévő tartalékpozíció, amely a „reserve tranche”-ot képezi, vagyis azok az SDR- vagy devizaösszegek, amelyeket egy tagország rövid időn belül lehívhat az IMF-től, valamint az IMF-fel szembeni más olyan követelések, amelyek azonnal a tagországok rendelkezésére állnak, beleértve az ország IMF részére adott hitelnyújtását is az általános hitelegezmény (GAB) és az új hitelegezmény (NAB) alapján.
- 5.82 A folyószámlabetétekhez folyószámlahitelek is kapcsolódhatnak. Ha a számla egyenlege negatívvá válik, akkor az egyenleg nullára történő csökkenését betét kivonásaként, a folyószámlahitel összegét pedig kölcsönnyújtásként kell figyelembe venni.
- 5.83 Valamennyi rezidens szektor és a külföld birtokában lehetnek folyószámlabetétek.
- 5.84 A folyószámlabetétek valutanem szerint hazai valutában vagy külföldi valutában vezetett folyószámlabetétek lehetnek.

Egyéb betétek (F.29)

- 5.85 *Fogalom meghatározás:* az egyéb betétek a folyószámlabetétektől eltérő betétek. Az egyéb betétek nem használhatók fel fizetőeszközként, kivéve a lejáratkor vagy egy megállapodás tárgyát képező felmondási idő után, illetve nem válhatnak készpénzre vagy folyószámlabetétekre valamilyen jelentős korlátozás vagy szankció nélkül.
- 5.86 Az egyéb betétek a következőket foglalja magába:
- a) lekötött betétek, amelyek nem válnak azonnal szabadon felhasználhatóvá, hanem csak a megállapodás szerinti lejáratkor. Határozott időre vannak lekötve vagy felmondással válthatók vissza. Ide tartoznak a betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok által kötelező tartalékként a központi banknál elhelyezett betétek is, amennyiben a betétesek nem tudják felmondás vagy korlátozás nélkül felhasználni azokat;
 - b) takarékbetétek, takarékbetétkönyvek, át nem ruházható takarékkönyvek, illetve át nem ruházható letéti jegyek;
 - c) valamilyen megtakarítási konstrukció vagy szerződés révén keletkező betétek. Az ilyen betétek gyakran azt a kötelezettséget róják a betétesre, hogy adott ideig rendszeresen végezzen befizetést és a befizetett tőke, valamint annak elhatárolt kamata csak egy meghatározott időtartam elteltével válik hozzáférhetővé. Ezeket a betéteket esetenként a megtakarítási időszak végén lakásvásárlás, vagy lakásépítés céljára nyújtott kölcsönökkel kombinálják, amelyek összege arányban áll a felhalmozott betétösszeggel;
 - d) takaré- és hitelszövetkezetek, lakástakarék-pénztárak, stb. által kiállított, azon névre szóló (olykor takaréklevélnék is nevezett) betéti okiratok, amelyek azonnal vagy viszonylag rövid időn belül visszaválthatók, de másra át nem ruházhatók;
 - e) a származtatott pénzügyi eszközökkel összefüggésben befizetett azon visszafizetendő letétek, amelyek a monetáris pénzügyi intézmények kötelezettségeit jelentik;
 - f) azon rövid lejáratú visszavásárlási megállapodások (repók), amelyek a monetáris pénzügyi intézmények kötelezettségeit képezik; valamint
 - g) az IMF-fel szemben fennálló, a nemzetközi tartalékok részét képező, hitel formájában nem megjelenő pénzügyi kötelezettségek; ezek az IMF „Általános Források” Számláján a Valutaalap által biztosított hitel igénybevételéből származnak. Ez a tétel egy-egy tagnak az IMF-nél elhelyezett, visszavásárlási kötelezettség alá tartozó saját fizetőeszközének mennyiségét jelzi.
- 5.87 Az egyéb betétek nem foglalják magukba sem az átruházható letéti jegyeket, sem az átruházható takaréklevélnéket. Ezek a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3) közé sorolandók.
- 5.88 Az egyéb betétek valutanem szerint hazai valutában vagy külföldi valutában vezetett egyéb betétek lehetnek.

Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (F.3)

- 5.89 *Fogalom meghatározás:* a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok az adósság tényét tanúsító átruházható pénzügyi eszközök.

A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok legfontosabb jellemzői

- 5.90 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok jellemzői:
- a) a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátásának időpontja;
 - b) a kibocsátási ár, amelyen a befektetők megvásárolják a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat azok első kibocsátásakor;
 - c) a visszavásárlás vagy a lejárat időpontja, amikor a tőke utolsó részletének a szerződésben meghatározott visszafizetése esedékes;
 - d) visszavásárlási ár vagy névérték, amely a kibocsátó által a lejáratkor a tulajdonos részére fizetendő összeg;
 - e) eredeti futamidő, amely a kibocsátás időpontja és a szerződésben meghatározott utolsó fizetés közötti időtartam;
 - f) hátralévő futamidő, amely a referencia-időpont és a szerződésben meghatározott utolsó fizetés közötti időtartam;
 - g) kamatláb, amelyet a kibocsátó fizet a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tulajdonosainak, a kamat lehet rögzített a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír teljes élettartamára vagy változhat az infláció, a kamatlábak vagy az eszközárak változása szerint. A rövid lejáratú értékpapírok és a kamatszelvény nélküli hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok nem kínálnak szelvénymutatást.
 - h) kamatfizetési időpontok, amikor a kibocsátó kifizeti a kamatot az értékpapírok tulajdonosainak;
 - i) a kibocsátási ár, a visszavásárlási ár és a kamatláb megállapítható (vagy kifizethető) nemzeti fizetőeszközben vagy külföldi fizetőeszközben is; valamint
 - j) a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok hitelminősítése, amely az egyes hitelviszonyt megtestesítő értékpapír-kibocsátások hitelképességét értékeli. A minősítési kategóriákat elismert ügynökségek határozzák meg.

Az első albekezdés c) pontját illetően a lejárat időpontja egybeeshet a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír részvényre történő átváltásával. Ebben az összefüggésben az átválthatóság azt jelenti, hogy a tulajdonos a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt a kibocsátó törzsrészvényére válthatja át. A kicserélhetőség azt jelenti, hogy a tulajdonos a kibocsátótól eltérő vállalat részvényeire válthatja át a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt. A meghatározott lejáratú időponttal nem rendelkező, örökjáradék jellegű értékpapírokat a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz kell sorolni.

- 5.91 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kategória olyan pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket tartalmaz, amelyek különböző osztályozások szerint írhatók le – a lejárat, a tulajdonos és a kibocsátó szektor és alszektor, a valutanem és a kamatláb típusa szerint.

Az eredeti futamidő és a valutanem szerinti osztályozás

- 5.92 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatban végzett tranzakciók az eredeti futamidő szerint két alkategóriára bonthatók:
- a) rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (F.31); valamint
 - b) hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (F.32).
- 5.93 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok lehetnek nemzeti valutában vagy külföldi valutában denomináltak. A külföldi valutában denominált, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tovább bonthatók valutanem szerint; a bontás más és más lehet attól függően, hogy az egyes külföldi valuták milyen jelentőségűek egymáshoz képest egy adott gazdaság számára.
- 5.94 A tőke és a kamatszelvény tekintetében adott külföldi valuta árfolyamához kötött, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat úgy kell besorolni, mintha abban az adott külföldi valutában denomináltak lennének.

A kamatláb típusa szerinti osztályozás

- 5.95 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok a kamatláb típusa szerint is osztályozhatók. A rendszer a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok három csoportját különbözteti meg, ezek:
- a) Fix kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok;
 - b) Változó kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok; valamint
 - c) Vegyes kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok.

Fix kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

- 5.96 A fix kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok lehetnek:
- egyszerű hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, amelyeket névértéken bocsátanak ki és vásárolnak vissza;
 - A névértékhez képest diszkonton vagy felárral kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok. Példaként a kincstárjegyek, a kereskedelmi kötvények, a saját váltók, a bemutatóra szóló váltók, a váltóforgatmányok és a letéti jegyek említhetők meg;
 - alacsony kamatfizetésű és a névértékhez képest jelentős diszkonttal kibocsátott diszkontkötvények;
 - kamatszelvény nélküli kötvények, amelyek szelvényszerűsítés nélküli, egyszeri kifizetésű hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok. A kötvényt a névértékhez képest diszkonttal értékesítik, és a tőkét a lejáratkor, illetve olykor részletekben fizetik vissza. A kamatszelvény nélküli kötvények kialakíthatók fix kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokból a szelvények „letépésével”, azaz a szelvényeknek az értékpapír végső tőketörlesztést megtestesítő részéről történő leválasztásával és a velük való önálló kereskedéssel;
 - külön forgalmazott kamat-, illetve tőkekövetelést megtestesítő értékpapírok (STRIPS), vagy leválasztott kamatszelvényű hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, amelyek olyan értékpapírok, amelyek kamat-, illetve tőkekövetelést megtestesítő részét elkülönítették vagy „szétválasztották” egymástól, és azután külön-külön értékesítik;
 - az örökjáradék jellegű, valamint a visszahívható és visszaváltható hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, illetve törlesztésialap-rendelkezést tartalmazó hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok;
 - átváltható kötvények, amelyek a tulajdonos döntése szerint a kibocsátó részvényeire válthatók át, amelyek ettől kezdve részvényeknek minősülnek; valamint
 - részvényre átcserélhető kötvények, azzal a lehetőséggel, hogy az értékpapír – egy bizonyos későbbi időpontban, megállapodás tárgyát képező feltételek mellett – a kibocsátótól eltérő vállalat részvényére váltható át, rendszerint olyan leányvállalat vagy vállalat részvényére, amelyben a kibocsátó részesedéssel rendelkezik.
- 5.97 A fix kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz más olyan hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok is tartoznak, mint például a részvényopciós utalványt tartalmazó kötvények, az alárendelt kötvények, az osztalékra nem jogosító elsőbbségi részvények, amelyek fix jövedelmet fizetnek, de nem biztosítanak részesedést a vállalat felszámolásakor fennmaradó vagyonból, továbbá ide tartoznak az együttesen kibocsátott, hitel- és tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapírok is.

Változó kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

- 5.98 A változó kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok azon értékpapírok, amelyek esetében a kamat és/vagy a tőke törlesztése az alábbiak valamelyikének függvénye:
- a termékek és szolgáltatások általános árindexe (például fogyasztói árindex);
 - egy kamatláb; vagy
 - egy eszközár.
- 5.99 A változó kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok általában a hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz tartoznak, kivéve ha az eredeti futamidejük egy év vagy annál rövidebb idő.
- 5.100 Az inflációhoz és az eszközárhoz kapcsolódó hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz azok a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tartoznak, amelyeket inflációhoz kötött kötvényként, illetve áruhoz kötött kötvényként bocsátanak ki. Az áruhoz kötött kötvény kamata és/vagy visszavásárlási értéke egy áru árához kapcsolódik. Azokat a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, amelyeknek a kamata egy másik hitelfelvevő hitelminősítéséhez kötődik, indexhez kötött hitelviszonyt megtestesítő értékpapírként kell besorolni, mivel a hitelminősítések a piaci feltételekre reagálva nem változnak folyamatosan.
- 5.101 A kamatlábhöz kötött hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetében a szerződésben meghatározott névleges kamat és/vagy a visszavásárlási érték változik a nemzeti valutában kifejezve. A kibocsátás időpontjában a kibocsátó nem ismerheti a kamat- és a tőke-törlesztések értékét.

Vegyes kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

- 5.102 A vegyes kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok fix és változó szelvénycamatlábal egyaránt rendelkeznek élettartamuk alatt, és a változó kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz sorolandók. Azokat a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat foglalják magukba, amelyek az alábbiakkal rendelkeznek:
- fix kamatszelvény és változó kamatszelvény egyszerre;
 - fix vagy változó kamatszelvény egy referencia-időpontig, majd pedig változó vagy fix kamatszelvény a referencia-időponttól a lejáratú időpontig; vagy

- c) kamatszervény-fizetések, amelyek előre rögzítettek a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok élettartamára, de amelyek időben nem állandóak. Ezeket lépcsőzetes kamatozású hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknak nevezzük.

Zártkörű értékpapír-kibocsátás

- 5.103 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok a zártkörű értékpapír-kibocsátásokat is magukba foglalják. Zártkörű értékpapír-kibocsátás az, amikor a kibocsátó a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat közvetlenül adja el kis számú befektetőnek. E hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátóinak hitelképességét általában nem értékeli a hitelminősítő ügynökségek, és az értékpapírokat általában nem értékesítik tovább, illetve nem árazzák újra, ennek következtében a másodlagos piac kevésbé mély. A legtöbb zártkörű értékpapír-kibocsátás azonban megfelel az átruházhatóság kritériumának, ezért a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz sorolandók.

Értékpapírosítás

- 5.104 Fogalom meghatározás: az értékpapírosítás az olyan hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátása, amelyeknél a kamatszervény- vagy tőketörlesztés fedezeteként meghatározott eszközök vagy jövőbeli jövedelem-áramlás szolgál. Sokféle eszköz vagy jövőbeli jövedelemáramlás használható fel az értékpapírosításhoz, ideértve többek között a lakó- és a kereskedelmi ingatlanokra adott jelzáloghiteleket, a fogyasztási hiteleket, a vállalkozói hiteleket, az állami hiteleket, a biztosítási szerződéseket, a hitelderivatívákat és különféle jövőbeni jövedelmeket.
- 5.105 Az eszközök és a jövőbeli jövedelemáramlások értékpapírosítása olyan fontos pénzügyi újítás, amelynek eredményeképpen a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok létrehozásának, piaci értékesítésének és kibocsátásának elősegítésére új pénzügyi vállalatok jöttek létre, melyeknek szolgáltatásait széles körben veszik igénybe. Az értékpapírosítást különböző megfontolások ösztönözték. A vállalatok esetében ezek az ösztönzők a következők: a banki hitelkonstrukciónál olcsóbb finanszírozás, a szabályozási tőkekövetelmények mérséklése, különböző kockázattípusok, például a hitelkockázat vagy a biztosítási kockázat átruházása, illetve a finanszírozási források diverzifikálása.
- 5.106 Az értékpapírosítási formák a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok különböző piacain, illetve az egyes piacokon belül eltérőek. Ezek a rendszerek két nagy csoportba sorolhatók, amelyek a következők:
- a) egy pénzügyi vállalat kapcsolódott be az eszközök értékpapírosításába, és sor került azoknak az eszközöknek az átvételére az eredeti tulajdonostól, amelyek a fedezetet biztosítják, ez a tranzakció tényleges eladási értékpapírosítás néven ismert; valamint
- b) azok az értékpapírosítási típusok, amelyeknél egy pénzügyi vállalat csak az eszközök értékpapírosításába és a hitelkockázat átruházásába kapcsolódott be hitel-nemteljesítési csereügylet (CDS) felhasználásával – az eredeti tulajdonos megtartja az eszközöket, de továbbadja a hitelkockázatot. Ez szintetikus értékpapírosítás néven ismert.
- 5.107 Az 5.106 bekezdés a) pontjában említett értékpapírosítási típus esetében értékpapírosítási vállalat jön létre, hogy birtokába vegyen értékpapírosított eszközöket vagy egyéb, az eredeti tulajdonos által értékpapírosított eszközöket, és olyan hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat bocsát ki, amelyeket az említett eszközök fedeznek.
- 5.108 Fontos különösen annak megállapítása, hogy az eszközök értékpapírosításába bekapcsolódó pénzügyi vállalat aktívan kezeli-e portfólióját a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátásával, vagy csak egyszerűen olyan ügynökként működik, amely passzívan kezeli az eszközöket vagy birtokolja a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat. Ha a pénzügyi vállalat jogilag az eszköz-portfólió birtokosa, és olyan hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat bocsát ki, amelyek érdekeltséget teremtenek a portfólióban, és számlák teljes sorozatával rendelkezik, akkor az egyéb pénzügyi közvetítők kategóriába sorolt pénzügyi közvetítőként tevékenykedik. Az eszközök értékpapírosításába bekapcsolódott pénzügyi vállalatokat meg kell különböztetni azoktól a szervezetektől, amelyeket kizárólag a pénzügyi eszközök és kötelezettségek speciális portfólióinak birtoklására hoztak létre. Ez utóbbi szervezetek anyavállalattal együtt kezelendők, ha ugyanabban az országban rezidensek, mint amelyekben az anyavállalat is. Ha azonban a szervezet nem rezidens, elkülönült gazdasági egységként kezelendő, és a más vállalat által ellenőrzött zárt pénzügyi intézmények kategóriájába tartozik.
- 5.109 Az 5.106 bekezdés b) pontjában említett értékpapírosítási típus esetében az eszközök eredeti tulajdonosa vagy a biztosítást vásárló a hitel-nemteljesítési csereügylettel (CDS) átruházza a diverzifikált referenciaszervezők halmazához kapcsolódó hitelkockázatot egy értékpapírosítási vállalatra, de magukat az eszközöket megtartja. A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátásából származó hozamokat betétbe vagy egy másik biztos befektetésbe, mint például a legjobb minőségű („AAA”) kötvényekbe helyezik, és a betétre elhatárolt kamatot, illetve a hitel-nemteljesítési csereügyletből származó bevétel finanszírozza a kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kamatösszegét. Hitel-nemteljesítés esetén csökken az eszközfedezetű értékpapírok (ABS) tulajdonosainak járó tőke – az alacsonyabb besorolású értékpapírosztályok tulajdonosa viseli először a veszteségeket stb. A kamatszervény- és tőketörlesztés is átirányítható a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok befektetőitől a biztosíték eredeti tulajdonosához a hitel-nemteljesítés veszteségének fedezésére.
- 5.110 Az eszközfedezetű értékpapír (ABS) olyan hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, amely után a tőke és/vagy kamatot kizárólag meghatározott pénzügyi vagy nem pénzügyi eszközök által generált pénzforgalomból fizetendő.

Fedezett kötvények

- 5.111 Fogalom meghatározás: a fedezett kötvények egy pénzügyi vállalat által kibocsátott vagy egy pénzügyi vállalat által teljes mértékben garantált, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok. A kibocsátó vagy kezes pénzügyi vállalat nem teljesítése esetén a kötvénytulajdonosoknak elsőbbségi követelési joguk van a fedezeti eszközökre, a pénzügyi vállalattal szembeni rendes követelés mellett.

Kölcsön (F.4)

5.112 *Fogalom meghatározás:* kölcsön akkor jön létre, amikor a hitelezők pénzt adnak kölcsön az adósoknak.

A kölcsön legfontosabb jellemzői

5.113 A kölcsön jellemzői a következők:

- a) a kölcsönnyújtás feltételeit vagy a kölcsönt nyújtó pénzügyi vállalat szabja meg, vagy a kölcsönt nyújtó, illetve a kölcsönt felvevő fél egymás között közvetlenül, vagy ügynök beiktatásával megállapodás útján rögzíti;
- b) a kölcsönnyújtás során rendszerint a hitelt felvevő fél a kezdeményező; valamint
- c) a kölcsön feltétel nélküli adósság a hitelező felé, amit lejáratkor az adós köteles visszafizetni és visszafizetésig kamatozik.

5.114 Kölcsön lehet valamennyi rezidens szektor és a külföld pénzügyi eszköze vagy kötelezettsége. A betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok a rövid lejáratú kötelezettségeket rendszerint betétként, és nem kölcsönként tartják nyilván.

A kölcsönök osztályozása az eredeti futamidő, a pénznem és a hitelnyújtás célja szerint

5.115 A kölcsönökkel kapcsolatban végzett tranzakciók az eredeti futamidő szerint két kategóriára bonthatók:

- a) rövid lejáratú kölcsönök (F.41) rövid eredeti futamidővel, beleértve a felmondásra visszafizetendő kölcsönöket is; valamint
- b) hosszú lejáratú kölcsönök (F.42) hosszú eredeti futamidővel.

5.116 Elemzés céljából a kölcsönök további alkategóriákra bonthatók:

- a) nemzeti valutában meghatározott kölcsönök; valamint
- b) külföldi valutában kifejezett kölcsönök.

A háztartások esetében hasznos alkategóriák a következők:

- a) fogyasztási célú kölcsönök;
- b) lakásvásárlási kölcsönök; valamint
- c) egyéb kölcsönök.

A kölcsönrel kapcsolatos tranzakciók és a betétekkel kapcsolatos tranzakciók közötti különbség

5.117 A kölcsönrel kapcsolatos tranzakciók (F.4) és a betétekkel kapcsolatos tranzakciók (F.22) között az a különbség, hogy az adós a kölcsön esetében szabványosított, nem átruházható szerződéseket kínál, a betét esetében azonban nem.

5.118 A betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok részére nyújtott rövid lejáratú kölcsönöket egyezményesen a folyószámlabetétek vagy az egyéb betétek alkategóriájába, míg a betétgyűjtő vállalatoktól eltérő gazdasági egységeknek nyújtott rövid lejáratú kölcsönöket a rövid lejáratú kölcsönök alkategóriájába kell sorolni.

5.119 A betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok közötti pénzhelyezéseket mindig betétként kell rögzíteni.

A kölcsönrel kapcsolatos tranzakciók és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatos tranzakciók közötti különbség

5.120 A kölcsönrel kapcsolatos tranzakciók (F.4) és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatos tranzakciók (F.3) között az a különbség, hogy a kölcsön nem átruházható pénzügyi eszközök, míg a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok átruházható pénzügyi eszközök.

5.121 Az esetek többségében a kölcsönt egyetlen okmány igazolja és a kölcsönökkel kapcsolatos tranzakciók egyetlen hitelező és egyetlen adós között zajlanak le. Ezzel szemben a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír-kibocsátás nagyszámú azonos okmányból áll, amelyek mindegyike valamilyen kerek összeget képvisel és ezek együttesen teszik ki a kölcsön teljes összegét.

5.122 A kölcsönnek létezik másodlagos piaca is. Azokban az esetekben, amikor a kölcsönök átruházhatóvá válnak egy szervezett piacon, a kölcsönt a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz kell átsorolni, feltéve, hogy van bizonyíték a másodlagos piaci kereskedelemre, beleértve az árjegyzők meglétét is, és gyakori a pénzügyi eszköz jegyzése, például a vételi és eladási árfolyam különbözetének megadásával. Általában az eredeti kölcsön explicit konverziója is megtörténik.

- 5.123 A szabványosított kölcsönöket a legtöbb esetben pénzügyi vállalatok kínálják és gyakran háztartásokhoz helyezik ki. A feltételeket a pénzügyi vállalatok szabják, és a háztartások csak arról dönthetnek, hogy elfogadják vagy elutasítják azokat. A nem szabványosított kölcsönök feltételei viszont általában a hitelező és az adós között folytatott tárgyalások eredményeként alakulnak ki. Ez fontos kritériuma annak, hogy könnyebben meg lehessen különböztetni a nem szabványosított kölcsönöket a hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroktól. Nyilvános értékpapír-kibocsátás esetén a kibocsátás feltételeit a hitelfelvevő határozza meg, esetlegesen a kibocsátást irányító bankkal / lead manager bankkal) folytatott konzultációt követően. Zártkörű értékpapír-kibocsátás esetén viszont a hitelező és az adós tárgyalásos úton alakítja ki a kibocsátás feltételeit.

A kölcsönökkel, a kereskedelmi hitelekkel és a kereskedelmi váltókkal kapcsolatos tranzakciók közötti különbség

- 5.124 A kereskedelmi hitel olyan hitel, amelyet közvetlenül a termékek szállítója és a szolgáltatások nyújtója biztosít ügyfeleinek. Kereskedelmi hitel akkor keletkezik, ha a termékek és a szolgáltatások kifizetése nem a termék tulajdonjogának megváltozásával vagy a szolgáltatás nyújtásával egy időben történik meg.
- 5.125 A kereskedelmi hitelt megkülönböztetik a kereskedelmet finanszírozó kölcsönöktől, amelyek kölcsönnek minősülnek. A termékek szállítója vagy a szolgáltatások nyújtója által kibocsátott, az ügyfélnek címzett kereskedelmi váltók, amelyeket a szállító később egy pénzügyi vállalatnál számítól le, egy harmadik fél követelésévé válnak az ügyféllel szemben.

Értékpapír-kölcsönzés és visszavásárlási megállapodások

- 5.126 *Fogalom meghatározás:* az értékpapír-kölcsönzés az értékpapíroknak a kölcsönadó által a kölcsönvevő részére történő ideiglenes átruházását jelenti. Az értékpapírok kölcsönvevőjétől megkövetelhető, hogy fedezetként biztosítson eszközöket készpénz vagy értékpapírok formájában az értékpapírok kölcsönadója részére. A jogcím a tranzakció mindkét része esetében átszáll, így a kölcsönvett értékpapírok és a fedezetek eladhatók, illetve továbbkölcsönözhetőek.
- 5.127 *Fogalom meghatározás:* az értékpapír-visszavásárlási megállapodás olyan megállapodás, amely értékpapírok, például hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok vagy részvények átadására vonatkozik készpénz vagy egyéb fizetési eszköz ellenében, ugyanazon vagy hasonló értékpapírok fix áron történő visszavásárlásának vállalása mellett. A visszavásárlási kötelezettség egy meghatározott jövőbeni időpontra vonatkozhat, vagy „nyitott” lejáratú idejű lehet.
- 5.128 A készpénzfedezett értékpapír-kölcsönzés és a visszavásárlási megállapodás (repó) eltérő pénzügyi ügyletek, de gazdasági hatásuk azonos, amennyiben mind a kettő biztosítékkal fedezett kölcsön, mivel mindkettő esetében értékpapíroknak kölcsön- vagy betétfedezetként történő átadására kerül sor, és betétgyűjtéssel foglalkozó vállalat a pénzügyi ügylet keretében értékesíti az értékpapírokat. A két ügylet különböző jellemzőit az 5.2. táblázat tartalmazza.

5. 2 táblázat - Az értékpapír-kölcsönzés és a visszavásárlási megállapodások legfontosabb jellemzői

Jellemző	Értékpapír-kölcsönzés		Visszavásárlási megállapodások	
	Készpénz-fedezet	Készpénzfedezet nélkül	Konkrét értékpapírok	Általános fedezet
A csere hivatalos módja	Értékpapír-kölcsönzés, amelynél a kölcsönvevő vállalja, hogy visszaadja az értékpapírokat a kölcsönadónak		Értékpapír-értékesítés és a visszavásárlás vállalása a keretszerződés feltételei szerint	
A csere formája	Értékpapír – készpénz	Értékpapír – más fedezet (ha van)	Értékpapír – készpénz	Készpénz – értékpapír
Ellenszol-gáltatás	Készpénz-fedezet átadójának (az értékpapír kölcsönvevő-jétől)	Értékpapírok (nem fedezeti értékpapírok) átadójának (az értékpapír kölcsönadójától)	Készpénz átadójának	Készpénz átadójának
Az ellenszol-gáltatás módja	Díj	Díj	Repo-kamat	Repo-kamat

- 5.129 Az értékpapír-kölcsönzés és a visszavásárlási megállapodások keretében átadott értékpapírok úgy kezelendők, mint amelyek nem változtatták meg a gazdasági tulajdonjogot, mert továbbra is a kölcsönadó az értékpapír kamataiból származó jövedelem kedvezményezettje, és az értékpapír bármilyen árváltozásának szintén ő viseli kockázatát, illetve élvezeti hasznát.
- 5.130 Sem a pénzeszközök értékpapír-visszavásárlási megállapodások alapján való átadása és átvétele, sem pedig a készpénzfedezett értékpapír-kölcsönzés nem vonja maga után újabb hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátását. A pénzeszközök monetáris pénzügyi intézményektől eltérő gazdasági egységek részére történő átadása kölcsönként, a betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok esetében pedig betétként kezelendő.

- 5.131 Ha az értékpapír-kölcsönzéshez nem társul készpénzátadás, vagyis ha egy értékpapírnak egy másik értékpapírra történő átcsereléséről van szó, vagy ha az egyik fél fedezet nélkül adja át az értékpapírt, akkor nem következik be kölcsönökkel, betétekkel vagy értékpapírokkal kapcsolatos tranzakció.
- 5.132 A repók esetében a készpénzletétek elhelyezése kölcsönnek minősül.
- 5.133 Az arany-csereügyletek az értékpapír-visszavásárlási megállapodásokhoz hasonlítanak azzal az eltéréssel, hogy a fedezet az arany. Az arany külföldi fizetőeszközben vezetett betétre történő átváltását foglalják magukba azzal a megállapodással, hogy a tranzakció megfordítására kerül sor egy megállapodás tárgyát képező jövőbeni időpontban, megállapodás tárgyát képező aranyáron. A tranzakciót fedezeti biztosítékkal ellátott kölcsönként vagy betétként számolják el.

Pénzügyi lízingek

- 5.134 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi lízing olyan szerződés, amely révén a lízingbeadó, egy eszköz jogos tulajdonosa az eszköz tulajdonjogához kapcsolódó kockázatokat és hasznokat átadja a lízingbevevőnek. A pénzügyi lízing keretében a lízingbeadó úgy tekintendő, mint aki kölcsönt nyújt a lízingbevevőnek, amellyel az megszerzi az eszközt. Ezután a lízingelt eszközt nem a lízingbeadó, hanem a lízingbevevő mérlegében kell kimutatni; a megfelelő kölcsön kimutatása a lízingbeadó eszközöként és a lízingbevevő kötelezettségeként történik.
- 5.135 A pénzügyi lízingeket az különbözteti meg a lízingek egyéb fajtáitól, hogy a tulajdonjog kockázatai és hasznai átszállnak az áru jog szerinti tulajdonosáról az áru használójára. A lízingek egyéb fajtái a következők: i. tartós bérlet; ii. haszonbérlet. A 15. fejezetben meghatározott szerződések, lízingek és licencok lízingnek is minősülhetnek.

Egyéb kölcsönfajták

- 5.136 A kölcsön kategóriája a következőket foglalja magába:
- a) folyószámlabetétek folyószámlahitele, amikor a fedezet nélkül igénybevett összeget nem negatív folyószámlabetétként kezelik;
 - b) más folyószámlák folyószámlahitele, például vállalatcsoporton belüli egyenlegek a nem pénzügyi vállalatok és leányvállalataik között; nem tartoznak ide azonban azok az egyenlegek, amelyek a monetáris pénzügyi intézmények betétek alkategóriába sorolt kötelezettségeit képezik;
 - c) munkavállalói pénzügyi követelések a vállalati nyereségben való részesedésük folytán;
 - d) visszafizetendő margin-számlák azokkal a származtatott pénzügyi eszközökkel összefüggésben, amelyek a monetáris pénzügyi intézményektől eltérő gazdasági egységek kötelezettségeit képezik;
 - e) kölcsönök, amelyek bankelfogadványok megfelelői;
 - f) jelzálogkölcsönök;
 - g) fogyasztási hitelek;
 - h) rulírozó hitelek;
 - i) részletfizetéses kölcsönök;
 - j) bizonyos kötelezettségek teljesítésének garanciáját biztosító kölcsönök;
 - k) betétgaranciák mint a viszontbiztosító társaságoknak a viszontbiztosított társaságokkal szembeni pénzügyi követelései;
 - l) az IMF-fel szembeni, kölcsönök formájában megjelenő igazolt pénzügyi követelések az Általános Tartalék-számlán, ideértve az általános hitelegyezmény (GAB) és az új hitelegyezmény (NAB) keretében adott hitelnyújtást is; valamint
 - m) IMF-hitel formájában megjelenő, IMF-fel szembeni kötelezettségek, vagy a szegénységet csökkentő és a növekedést segítő program (PRGF) keretében nyújtott kölcsönök.
- 5.137 A nem teljesítő kölcsönök speciális eseteit a 7. fejezet tárgyalja.

A kölcsön kategóriájába nem tartozó pénzügyi eszközök

- 5.138 A kölcsön kategóriája a következőket nem foglalja magában:
- a) egyéb követelések/tartozások (AF.8), beleértve a kereskedelmi hiteleket és az előlegeket (AF.81); valamint

- b) pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek, amelyek abból adódnak, ha ingatlanvagyon, pl. földterület és épületek nem-rezidens személyek tulajdonában vannak. Ezeket az egyéb tulajdoni részesedések (AF.519) közé kell sorolni.

Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek vagy egységek (F.5)

- 5.139 *Fogalom meghatározás:* a tulajdoni részesedések és a befektetési jegyek vagy egységek a részjegyeket vagy egységeket kibocsátó gazdasági egységek eszközeivel szembeni maradványköveteléseket jelentik.
- 5.140 A tulajdoni részesedések és a befektetési jegyek két alkategóriára bontható:
- a) tulajdoni részesedések (F.51); valamint
- b) befektetési jegyek vagy egységek (F.52).

Tulajdoni részesedések (F.51)

- 5.141 *Fogalom meghatározás:* a tulajdoni részesedés olyan pénzügyi eszköz, amely a vállalatok fennmaradó vagyonával szembeni követelés, amely az összes egyéb követelés teljesítése után érvényesíthető.
- 5.142 A jogi személyiséggel rendelkező egységekben meglévő tulajdoni részesedések tulajdonjogát rendszerint részvények, letéti igazolások, részesedések vagy hasonló okmányok igazolják. Az angol shares, illetve stock kifejezés jelentése azonos (magyarul: részvény).

Letéti igazolások

- 5.143 *Fogalom meghatározás:* a letéti igazolások más gazdaságokban jegyzett értékpapírok tulajdonjogát képviselik; a letéti igazolások tulajdonjoga az alapul szolgáló értékpapírok közvetlen tulajdonjogának minősül. Az egyik tőzsdén jegyzett letéti jegyek egy másik tőzsdén jegyzett értékpapírok tulajdonjogát képviselik. A letéti igazolások elősegítik az értékpapír-tranzakciókat az eredeti jegyzési országtól eltérő gazdaságokban. Az alapul szolgáló értékpapírok részvények vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok lehetnek.
- 5.144 A tulajdoni részesedések kategória a következő alkategóriára bontható:
- a) tőzsdei részvények (F.511);
- b) nem tőzsdei részvények (F.512), valamint
- c) egyéb tulajdoni részesedések (F.519).
- 5.145 A tőzsdei és a nem tőzsdei részvények egyaránt átruházhatók, és tulajdoni részesedést megtestesítő értékpapírként szerepelnek.

Tőzsdei részvények (F.511)

- 5.146 *Fogalom meghatározás:* a tőzsdei részvények olyan tulajdoni részesedést megtestesítő értékpapírok, amelyeket egy tőzsdén jegyeznek. Az adott tőzsde lehet elismert értékpapírtőzsde vagy a másodlagos értékpapírpiacon valamilyen más formája. A tőzsdei részvényeket tőzsdén jegyzett részvényeknek is nevezik. A tőzsdei részvények tőzsdei árfolyamának megléte azt jelenti, hogy a napi árfolyamok általában közvetlenül rendelkezésre állnak.

Nem tőzsdei részvények (F.512)

- 5.147 *Fogalom meghatározás:* a nem tőzsdei részvények olyan tulajdoni részesedést megtestesítő értékpapírok, amelyeket nem jegyeznek tőzsdén.
- 5.148 A tulajdoni részesedést megtestesítő értékpapírok a tőzsdén nem jegyzett korlátolt felelősségű társaságok által kibocsátott részvényeket foglalják magukba az alábbiak szerint:
- a) tőkerészesedések, amelyek birtokosaik részére közös tulajdonosi státuszt biztosítanak és arra jogosítják fel őket, hogy részesüljenek a teljes felosztott nyereségből, illetve felszámolás esetén részt kapjanak a nettó vagyonból;
- b) visszavásárolt részvények, amelyek tőkéje visszafizetésre került, de amit megtartanak a részvényesek, akik továbbra is közös tulajdonosok maradnak és akik továbbra is jogosultak arra, hogy részesedjenek a fennmaradó jegyzett tőke utáni osztalékfizetés nyomán megmaradó nyereségből, illetve abból a többletből, ami felszámoláskor esetleg marad, azaz a fennmaradó jegyzett tőkével csökkentett nettó eszközökből;
- c) a jegyzett tőke részét nem képező, osztalékra jogosító, de szavazati jogot nem biztosító részvények, amelyeket alapítói részvényeknek, nyereségrészesedést biztosító részvényeknek és csak osztalékra jogosító részvényeknek is neveznek. Az osztalékra jogosító részvények nem biztosítják a közös tulajdonosi státuszt azok számára, akiknek a birtokában vannak, vagyis a részvénytulajdonosnak nincs joga részesedni a jegyzett tőkéből annak visszafizetése esetén, nincs joga a tőkehozamhoz, nincs szavazati joga a részvénytársasági közgyűlésen stb. Mindazonáltal ezek a részvények jogot biztosítanak birtokosaiknak arra, hogy a jegyzett tőke után fizetett osztalék nyomán fennmaradó nyereségből valamilyen arányban, illetve a felszámolás esetén fennmaradó többlet valamilyen hányadából részesüljenek;

- d) osztaléktöbbletre jogosító elsőbbségi részvények, amelyek részesedést biztosítanak a birtokosoknak egy vállalat felszámolása nyomán fennmaradó vagyon felosztásában. A birtokosoknak joguk van arra is, hogy a rögzített, százalékban megadott osztalékon felül rendkívüli osztalékokat kapjanak. A rendkívüli osztalékokat általában a bejelentett törzsozthalékok arányában fizetik ki. Felszámolás esetén az osztaléktöbbletre jogosult elsőbbségi részvényesek jogosultak az azokból a bevételekből való részesedésre, amelyeket a törzsrészvényesek kapnak, illetve visszakaphatják azt az összeget, amit a részvényeikért fizettek.

Első nyilvános tőzsdei bevezetés, tőzsdei jegyzés, forgalomban tartás megszüntetése és részvény-visszavásárlás

- 5.149 Az első nyilvános tőzsdei bevezetés (IPO) – más néven „forgalomba hozatal” vagy „részvények tőzsdére vitele” – akkor következik be, amikor egy vállalat első alkalommal bocsát ki tulajdoni részesedéseket megtestesítő értékpapírokat a nyilvánosság számára. Ezeket a tulajdoni részesedéseket megtestesítő értékpapírokat gyakran kis méretű, fiatal vállalatok bocsátják ki finanszírozási okokból, vagy nagy vállalatok annak érdekében, hogy a tőzsdén jegyzett vállalattá váljanak. Az első nyilvános tőzsdei bevezetéskor a kibocsátó segítséget kaphat egy jegyzési garanciavállalással foglalkozó szervezettől, amely segít a kibocsátandó tulajdoni részesedést megtestesítő értékpapír típusának, a legjobb eladási árfolyamnak és a piacra vitel időpontjának a meghatározásában.
- 5.150 A tőzsdei jegyzés azt jelenti, hogy a vállalat részvényei szerepelnek a részvények azon listáján, amelyekkel hivatalosan kereskednek egy értékpapírtőzsdén. Rendszerint a kibocsátó vállalat kérelmezi a tőzsdei jegyzést, egyes országokban azonban a tőzsde kezdeményezheti a vállalat jegyzését például azért, mert részvényeivel már aktívan kereskednek informális csatornákon keresztül. Az első tőzsdei jegyzés követelményei közé általában a következők tartoznak: több évre visszamenő pénzügyi kimutatások; elegendő össznévértékű részvény rendelkezésre bocsátása a nyilvánosság számára, mind abszolút értékben, mind pedig az összes forgalomban lévő részvény százalékos arányában; valamint rendszerint független értékelők véleményeit tartalmazó jóváhagyott kibocsátási tájékoztató. A forgalomban tartás megszüntetése azt jelenti, hogy az adott vállalat részvényeit törlik a tőzsdén jegyzett részvények sorából. Erre akkor kerül sor, ha egy vállalat beszünteti az üzleti tevékenységet, csődöt jelent, nem felel meg az értékpapírtőzsde jegyzési szabályainak, vagy kvázi vállalattá vagy nem társasági formában működő vállalattá válik, gyakran összeolvadás vagy felvásárlás eredményeképpen. A tőzsdei jegyzést tőzsdei részvények kibocsátásaként és nem tőzsdei részvények visszavásárlásaként kell elszámolni, míg a forgalomban tartás megszüntetését a tőzsdei részvények visszavásárlásaként és – adott esetben – nem tőzsdei részvények kibocsátásaként kell elszámolni.
- 5.151 A vállalatok visszavásárolhatják saját tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapírjaikat részvény-visszavásárlás formájában, amit a saját részvények vásárlásának vagy megszerzésének is neveznek. A részvény-visszavásárlás olyan pénzügyi tranzakcióként számolandó el, amely készpénzt biztosít a meglévő részvénytulajdonosoknak a vállalat forgalomban lévő tőkéje egy részének fejében. Ez azt jelenti, hogy a vállalat készpénzt ad a forgalomban lévő részvények számának csökkentéséért. A vállalat vagy bevonja a részvényeket, vagy „saját részvény-állományként” megtartja őket újraértékesítés céljából.

A tulajdoni részesedéseket megtestesítő értékpapírok körébe nem tartozó pénzügyi eszközök

- 5.152 A tulajdoni részesedéseket megtestesítő értékpapírok nem tartalmazzák a következőket:
- a kibocsátáskor jegyzésre felkínált, de le nem jegyzett részvényeket. Ezek nem tartandók nyilván;
 - részvényekre átváltható kötvények. Átváltásuk időpontjáig ezek hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknak (AF.3) minősülnek;
 - korlátlan felelősségű tagok részesedését bejegyzett társas vállalkozásokban. Ezeket az egyéb tulajdoni részesedésekhez kell sorolni;
 - kormányzati részesedéseket jogilag részvénytőkével rendelkező társaságként létrehozott nemzetközi szervezetekben. Ezeket az egyéb tulajdoni részesedések közé (AF.519) kell sorolni;
 - a kibocsátott bónusz részvényeket, vagyis azon részvényeket, amelyeket ellenérték nélkül bocsátanak a részvényesek rendelkezésére az azok birtokában lévő részvények arányában. Az ilyen kibocsátás, amely sem a részvényesekkel szemben fennálló vállalati kötelezettségeken, sem azokon az arányokon nem változtat, amelyek az egyes részvényesek által a vállalatban birtokolt vagyonrészek között állnak fenn, nem képez pénzügyi tranzakciót. A részvényfelosztások sem rögzítendőek.

Egyéb tulajdoni részesedések (F.519)

- 5.153 Fogalom meghatározás: az egyéb tulajdoni részesedések közé a tulajdoni részesedések mindazon formái tartoznak, amelyek sem a tőzsdei részvények (AF.511), sem a nem tőzsdei részvények (AF.512) alpontba nem sorolhatók be.
- 5.154 Az egyéb tulajdoni részesedések közé tartoznak:
- a vállalati tulajdoni részesedések mindazon formái, amelyek nem részvények, beleértve a következőket:
 - a jogi személyiség nélküli társaságokban lévő tulajdoni részesedések;
 - olyan korlátozott felelősségű társaságokban lévő tulajdoni részesedések, melyek tulajdonosai üzlettársak és nem részvényesek;

3. önálló jogi személyiséggel rendelkező egyéb nem részvénytársaságokba befektetett tőke;
 4. önálló jogi személyként elismert szövetkezeti társulásokba befektetett tőke.
- b) az államháztartás tőkebefektetései olyan, különleges törvények alapján önálló jogi személyként elismert, állami vállalatokban, amelyek tőkéje nincsen felosztva részvényekre;
 - c) az államháztartás tőkebefektetése a központi bank tőkéjében;
 - d) állami tőkebefektetések nemzetközi és nemzetek fölötti szervezetekben – az IMF kivételével – akkor is, ha ezek jogilag részvénytőkével létrehozott társaságok (pl. az Európai Befektetési Bank);
 - e) az EKB pénzügyi forrásai az egyes nemzetek központi bankjainak hozzájárulásaiból;
 - f) pénzügyi és nem pénzügyi kvázivállalatokba fektetett tőke. E befektetések összegének a készpénzben vagy természetben eszközölt új befektetéseknek az esetleges tőke kivonásokkal csökkentett összege tekintendő;
 - g) pénzügyi követelések, amelyekkel a nem rezidens egységek rendelkeznek a képzett rezidens egységekkel szemben és fordítva.

A tulajdoni részesedésekkel végzett tranzakciók értékelése

- 5.155 Az új részvények kibocsátási értéken tartandók nyilván, ami a névérték és az árszámítást jelenti.
- 5.156 A forgalomban lévő részvényekkel kapcsolatos tranzakciók azok tranzakciós értéken tartandók nyilván. Ha a tranzakciós érték nem ismert, akkor az a tőzsdei részvények esetében a tőzsdei árfolyam vagy a piaci ár, a nem tőzsdei részvények esetében pedig a hipotetikus piaci érték alapján becsülendő meg.
- 5.157 Az olyan részvények értékét, amelyeket készpénzben vagy részvényben igénybe vehető osztalékként nyújtottak, a kibocsátó által javasolt osztalékösszeg alapján kell meghatározni.
- 5.158 A bónuszrészvény-kibocsátások nem tartandók nyilván. Azokban az esetekben viszont, amikor a bónusz részvények kibocsátása egy vállalat részvényeinek piaci összértékében változást idéz elő, akkor azt a változást az átértékelési számlán kell rögzíteni.
- 5.159 A tulajdoni részesedések (F.51) tranzakciós értéke a tulajdonosok által vállalataik, vagy kvázi vállalataik részére átadott pénzeszközök összege. A pénzeszközök átadása néhány esetben a vállalat vagy kvázi vállalat kötelezettségeinek átvállalásával biztosítható.

Befektetési jegyek vagy egységek (F.52)

- 5.160 *Fogalom meghatározás:* a befektetési jegyek egy befektetési alap részjegyei, ha az alap vállalati szerkezettel rendelkezik. Egyes országokban egységek néven ismertek, ha az alap letétkezelőként működik. A befektetési alapok olyan kollektív befektetési vállalkozások, amelyeken keresztül a befektetők egyesítik forrásaikat pénzügyi és/vagy nem pénzügyi eszközökbe történő befektetéshez.
- 5.161 A befektetési alapokat kölcsönös befektetési alapoknak, tőkekihelyező társaságoknak, speciális befektetési alapoknak és átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásoknak (AÉKBV) is nevezik, és lehetnek nyíltvégű, félig nyíltvégű vagy zártvégű alapok.
- 5.162 A befektetési jegyek tőzsdén jegyzett vagy tőzsdén nem jegyzett értékpapírok lehetnek. A tőzsdén nem jegyzett befektetési jegyek általában kérésre visszafizetendők, mégpedig a befektetési jegyeknek a pénzügyi vállalatok saját tőkéjén belül képviselt részaránya szerinti értéken. A saját tőkét különböző összetevőik piaci ára alapján rendszeres időközönként újra kell értékelni.
- 5.163 A befektetési jegyek két alkatagóriára bonthatók:
- pénzpiaci alap (MMF) befektetési jegyei vagy egységei (F.521); valamint
- nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei /egységei.

MMF befektetési jegyek vagy egységek (F.521)

- 5.164 *Fogalom meghatározás:* az MMF befektetési jegyeket vagy egységeket a pénzpiaci alapok (MMF) bocsátják ki. Az MMF befektetési jegyek vagy egységek átruházhatóak, és gyakran a betéteket lényegében helyettesítő eszközöknek tekinthetők.

Nem pénzügyi alapok befektetési jegyei/egységei (F.522)

- 5.165 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi alapok befektetési jegyeitől vagy egységeitől eltérő egyéb befektetési jegyek vagy egységek egy MMF-től eltérő befektetési alap értékének egy részével szemben támasztott követelést testesítnek meg. Az ilyen befektetési jegyeket és egységeket befektetési alapok bocsátják ki.
- 5.166 A pénzügyi alapok befektetési jegyeitől vagy egységeitől eltérő egyéb befektetési jegyek vagy egységek közül a tőzsdén nem jegyzett befektetési jegyek vagy egységek általában kérésre visszafizetendők, mégpedig azoknak a pénzügyi vállalatok saját tőkéjén belül képviselt részaránya szerinti értéken. A saját tőkét különböző összetevőik piaci ára alapján rendszeres időközönként újra kell értékelni.

A befektetési jegyekkel vagy egységekkel kapcsolatos tranzakciók értékelése

- 5.167 A befektetési jegyekkel vagy egységekkel kapcsolatos tranzakciók értékébe bele kell számítani az alapokhoz való nettó hozzájárulás értékét.

Biztosítási, nyugdíj- és szabványosítottgarancia-rendszerek (F.6)

- 5.168 Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek hat alkategóriába bonthatók:

- a) nem-életbiztosítási technikai tartalékok (F.61);
- b) életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok; (F.62)
- c) nyugdíjjogosultságok (F.63);
- d) nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései (F.64);
- e) nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok (F.65); valamint
- f) szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok (F.66).

Nem-életbiztosítási technikai tartalékok (F.61)

- 5.169 *Fogalom meghatározás:* a nem-életbiztosítási technikai tartalékok olyan pénzügyi követelések, amelyeket a nem-életbiztosítással rendelkező biztosítottak támasztanak a nem-életbiztosító társaságokkal szemben, a meg nem szolgált díjak és a felmerült kárigények vonatkozásában.
- 5.170 A meg nem szolgált díjakat és a felmerült kárigényeket érintő nem-életbiztosítási technikai tartalékok terén végzett tranzakciók olyan kockázatokhoz kapcsolódnak, mint a balesetek, a betegség vagy a tűz, illetve viszontbiztosításhoz kötődnek.
- 5.171 A meg nem szolgált díjak befizetett, de még be nem szolgált biztosítási díjak. A biztosítási díjakat rendszerint a biztosítási tartam kezdetén fizetik. Az eredményszemléletben tekintve a biztosító a biztosítási díjakat a biztosítás tartama alatt szolgálja meg, így az első díj előleget jelent.
- 5.172 A függő károk esedékes, de még nem rendezett kárigények, ideértve azokat az eseteket is, amikor az összeg vitatott, vagy a kárigényhez vezető esemény már bekövetkezett, de bejelentése még nem történt meg. Az esedékes, de még nem rendezett kárigények a függő biztosítási kárigényekre képzett tartalékoknak felelnek meg, amelyek a biztosítók által olyan események kapcsán kifizetendőnek minősített összegek, amely események már bekövetkeztek, de amelyek tekintetében a kárigényeket még nem rendezték.
- 5.173 A biztosítók más technikai tartalékokat, például kárkiegyenlítési tartalékokat is képezhetnek. Ezek azonban csak akkor számolandók el kötelezettségként, illetve ennek megfelelő eszközként, amikor bekövetkezik egy kötelezettséget keletkeztető esemény. Egyébként a kárkiegyenlítési tartalékok a biztosító által alkalmazott, megtakarítást képviselő belső elszámolási tételeknek számítanak a rendszertelenül bekövetkező események fedezésére, és nem felelnek meg a biztosítottak már felmerült kárigényeinek.

Életbiztosítás- és életjáradék-jogosultságok(F.62)

- 5.174 *Fogalom meghatározás:* az életbiztosítás- és életjáradék-jogosultságok olyan pénzügyi követelések, amelyeket az életbiztosítással rendelkező biztosítottak és járadékkezdvezményezettek támasztanak az életbiztosítást kínáló vállalatokkal szemben.
- 5.175 Az életbiztosítási és életjáradék-jogosultságokat juttatások nyújtására használják a biztosítottak részére a biztosítás lejártakor, vagy a kedvezményezettek juttatásban részesítése céljából alkalmazzák a biztosítottak halálakor, ezért a saját tőkéjétől elkülönítve kezelendők. A járadékok esetében a tartalékok a jövedelem jövőbeli, a kedvezményezettek haláláig esedékes juttatására vonatkozó kötelezettség jelenértékének biztosításmatematikai számításán alapulnak.
- 5.176 Az életbiztosítási és életjáradék-jogosultsággal kapcsolatos tranzakciókhoz hozzáadandó és levonandó tételek tartoznak.

- 5.177 A pénzügyi tranzakciók tekintetében a hozzáadandó tételek a következők:
- az aktuális elszámolási időszak ténylegesen megszolgált díja; valamint
 - a biztosítási díjkiegészítések, amelyek a jogosultságok befektetéséből származó, a szolgáltatási díjak levonása után a biztosítottaknak tulajdonított jövedelemnek felelnek meg.
- 5.178 A levonandó tételek a következők:
- az eléérésre szóló illetve hasonló biztosítási kötvények birtokosainak járó összegek; valamint
 - a lejárat előtt felbontott biztosítási kötvények után járó kifizetések.
- 5.179 Ha egy társaság az alkalmazottai részére csoportos biztosítást köt, akkor nem a munkáltató, hanem a munkavállalók a kedvezményezettek, mivel ők a ténylegesen biztosított személyek.

Nyugdíjjogosultság (F.63)

- 5.180 *Fogalom meghatározás:* a nyugdíjjogosultságok olyan pénzügyi követelések, amelyeket a jelenlegi munkavállalók és a volt munkavállalók támasztanak:
- munkáltatóikkal szemben;
 - illetve egy olyan nyugdíjpénztárral szemben, amelyet a munkáltató jelölt meg a munkáltató és a munkavállaló közötti kompenzációs megállapodás részeként a nyugdíjak fizetésére; vagy
 - egy biztosítóval szemben.
- 5.181 A nyugdíjjogosultsággal kapcsolatos tranzakciók értéke a hozzáadandó és a levonandó tételek különbségeként számítható ki, amely tételeket meg kell különböztetni a nyugdíjpénztárak által befektetett pénzeszközök névleges eszköztartási nyereségétől, illetve veszteségétől.
- 5.182 A pénzügyi tranzakciók tekintetében a hozzáadandó tételek a következők:
- a munkavállalók, a munkáltatók, az önálló, illetve más gazdasági egységek által a nyugdíjpénztárakkal szemben követeléssel rendelkező magánszemélyek vagy háztartások nevében ténylegesen befizetett és az aktuális elszámolási időszakban megszolgált járulékok; valamint
 - az adott nyugdíjrendszerhez tartozó nyugdíjjogosultságok befektetéséből származó jövedelmeknek megfelelő, a pénztár működtetésének ideje alatt felmerült szolgáltatási díjak levonása után a pénztártagoknak jutó járulékkiegészítések.
- 5.183 A levonandó tételek a következők:
- a nyugdíjasok, vagy azok eltartott családtagjai részére rendszeres szociális juttatásként, vagy egyéb juttatás formájában fizetett összegek; valamint
 - a nyugdíjba vonuló személyek részére egy összegben fizetett szociális juttatások.

Feltételes nyugdíjjogosultságok

- 5.184 Nem tartoznak a nyugdíjjogosultságok kategóriájába a nem tőkefedezeti, állam által előírt szolgáltatással meghatározott munkáltatói nyugdíjrendszerként vagy a társadalombiztosítási nyugdíjpénztárként besorolt gazdasági egységek által létrehozott feltételes nyugdíjjogosultságok. A hozzájuk tartozó tranzakciók nem számlázandók el teljes mértékben, egyéb folyamataik és állományaik nem szerepeltetendők a fő számlákban, fel kell azonban tüntetni őket a társadalombiztosítás keretében az adott időszakig felhalmozott nyugdíjjogosultságokra vonatkozó kiegészítő táblában. A feltételes nyugdíjjogosultságok nem minősülnek sem a központi kormányzat, a tartományi kormányzatok, a helyi önkormányzatok vagy a kötelező társadalombiztosítási alapok alszektor kötelezettségeinek, sem a leendő kedvezményezettek pénzügyi eszközeinek.

Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései (F.64)

- 5.185 A munkáltató szerződést köthet harmadik féllel a munkavállalóit érintő nyugdíjpénztár kezelésére. Ha a munkáltató határozza meg továbbra is a nyugdíjpénztár működési feltételeit, illetve fenntartja az alap finanszírozási hiányával kapcsolatos felelősséget, valamint azt a jogot, hogy túlf finanszírozás esetén a többletet megtartsa, akkor a munkáltató a nyugdíjkezelőnek, a nyugdíjkezelő irányítása alatt dolgozó egység pedig a nyugdíjfolyósítónak minősül. Ha a munkáltató és a harmadik fél közötti megállapodás olyan, hogy a munkáltató a finanszírozási hiánnyal kapcsolatos kockázatot és felelősséget átengedi a harmadik félnek annak fejében, hogy a harmadik fél megtarthassa az esetleges többletet, akkor a harmadik fél válik a nyugdíjkezelővé és nyugdíjfolyósítóvá.

- 5.186 Ha a nyugdíjkezelő a nyugdíjfolyósítótól eltérő egység és a nyugdíjpénztárnál felhalmozódó összeg a jogosultságok növekedése alá csökken, a nyugdíjpénztárnak a nyugdíjkezelővel szembeni követelést kell rögzíteni. Ha a nyugdíjpénztárnál felhalmozódó összeg meghaladja a jogosultságok növekedését, jelentkezik egy a nyugdíjpénztár által a nyugdíjkezelő részére fizetendő összeg.

Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok (F.65)

- 5.187 A nettó járulékoknak a juttatásokhoz képesti többlete a biztosítási rendszer kedvezményezettekkel szembeni kötelezettségének a növekedését jelenti. Ezt a tételt korrekciós tételként kell kimutatni a „jövedelem felhasználása” számlában. A kötelezettségek növekedéseinek a pénzügyi számlában is ki kell mutatni. Ez a tétel valószínűleg csak ritkán fordul elő, és gyakorlati szempontból az ilyen nem nyugdíjjellegű jogosultságokban bekövetkező változások a nyugdíjjogosultságoknál szerepeltethetők.

Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok (F.66)

- 5.188 *Fogalom meghatározás:* a szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok olyan pénzügyi követelések, amelyekkel a szabványosított garanciák kedvezményezettjei rendelkeznek a garanciát nyújtó gazdasági egységekkel szemben.
- 5.189 A szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok a nettó díjak előlegeit és a szabványosított garanciákkal kapcsolatos még rendezetlen lehívások teljesítésére szolgáló tartalékokat jelentik. Az előre kifizetett biztosítási díjakra képzett tartalékokhoz hasonlóan a szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok is a díjelőlegeket (biztosítási díjelőlegeket) és a még nem rendezett lehívásokat (követeléseket) foglalják magukban.
- 5.190 A szabványosított garanciák tömegesen, rendszerint meglehetősen kis összegekre és azonos feltételekkel nyújtott garanciák. Három fél vesz részt ezekben a megállapodásokban, a kölcsönvevő, a kölcsönadó és a kezes. A kölcsönvevő és a kölcsönadó egyaránt köthet szerződést a kezzel arra, hogy ez utóbbi visszafizeti a kölcsönt a kölcsönadónak a kölcsönvevő nemteljesítése esetén. Példaként az exporthitel-garanciák vagy a diákhitel-garanciák említhetők.
- 5.191 Bár nem határozható meg egy adott kölcsönvevő nemteljesítésének a valószínűsége, általában azt becsülik meg, hogy a hasonló kölcsönvevők csoportjából hány fog mulasztani. A nem-életbiztosítókhoz hasonlóan az üzleti területen tevékenykedő kezes is azt várja, hogy az összes befizetett díj, továbbá a díjak és a tartalékok utáni tulajdonból származó jövedelem fedezi a nemteljesítések várható összegét és az azokhoz kapcsolódó költségeket, és ezen felül nyeresége is lesz. Ennek megfelelően a szabványosított garanciaként jellemzett garanciákat a nem-életbiztosításhoz hasonlóan kell figyelembe venni.
- 5.192 A szabványosított garanciák az olyan különböző pénzügyi eszközöket érintő garanciákra terjednek ki, mit például a betétek, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, a kölcsönök és a kereskedelmi hitel. A szabványosított garanciákat általában pénzügyi vállalatok nyújtják, ideértve többek között a biztosítókat, de azokat nyújthatja a kormányzat is.
- 5.193 Ha egy gazdasági egység szabványosított garanciákat kínál, akkor díjakat számít fel és kötelezettségeket vállal a garancia lehívásának teljesítésére. A kezes számláiban a kötelezettségek értéke megegyezik a meglévő garanciák alapján várható lehívások jelenértékével, mindazon összegek, amelyeket a kezes várhatóan vissza tud nyerni a nemteljesítő kölcsönvevőktől. A kötelezettséget a szabványosított garanciák lehívására képzett lehívott tartalékoknak nevezzük.
- 5.194 Egy garancia többéves időtartamra is kiterjedhet. A díj lehet évente vagy az időszak kezdetén fizetendő. Elvileg a díj a garancia ideje alatt az évek során kapott díjbevételt képviseli, miközben a kötelezettség az időszak rövidülésével párhuzamosan csökken (feltételezve azt, hogy a kölcsönvevő részletekben törleszt). Így az elszámolást a járadékok esetében alkalmazott módon kell végezni a befizetett díjak alapján, a jövőbeni kötelezettség csökkenését feltételezve.
- 5.195 A szabványosított garanciák rendszerének az a természete, hogy sok azonos típusú garancia létezik, bár nem mindegyik szól pontosan ugyanarra az időtartamra, és nem mindegyik kezdődik vagy végződik ugyanabban az időpontban.
- 5.196 A nettó díjakat a fizetendő díj és a díjkiegészítés (amely egyenlő a garanciáért díjat fizető egységnek járó tulajdonból származó jövedelemmel) összegeként kell kiszámítani, amiből levonásra kerülnek az adminisztrációs költségek stb. Ezeket a díjakat a gazdaság bármelyik szektora fizetheti, és az a szektor kapja, amelyhez a kezes tartozik. A szabványosított garanciarendszerek keretében a lehívásokat a kezes fizeti és a garancia által érintett pénzügyi eszköz kölcsönadója kapja, függetlenül attól, hogy a díjat a kölcsönadó vagy a kölcsönvevő fizette-e. A pénzügyi tranzakciók az új garanciáért járó díjak kifizetése és a meglévő garanciákat érintő lehívások közötti különbségre vonatkoznak.

Szabványosított garanciák és egyszeri garanciák

- 5.197 A szabványosított garanciákat az alábbi két kritérium szerint különböztetendők meg az egyszeri garanciáktól:
- a) a szabványosított garanciák jellemzője egyrészt a tranzakciók gyakori ismétlődése hasonló paraméterekkel, másrészt a közös kockázatviselés; valamint
 - b) a kezesek a rendelkezésre álló statisztikák alapján meg tudják becsülni az átlagos veszteségeket.

Az egyszeri garanciák egyediek, és a kezesek nem tudják megbízhatóan megbecsülni a lehívások kockázatát. Az egyszeri garanciák nyújtása feltételes kötelezettségvállalásnak minősül, nem kell elszámolni. A kormány által nyújtott bizonyos garanciák kivételt jelentenek és a 20. fejezetben szerepelnek.

Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók (F.7)

5.198 A származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók két alkategóriára oszthatók:

- a) Származtatott pénzügyi eszközök (F.71); valamint
- b) Munkavállalói részvényopciók (F.72).

Származtatott pénzügyi eszközök (F.71)

5.199 *Fogalom meghatározás:* a származtatott pénzügyi eszközök olyan pénzügyi eszközök, amelyek meghatározott pénzügyi eszközökhöz vagy mutatóhoz vagy áruhoz kapcsolódnak, amelyek révén mintegy magukkal a pénzügyi kockázatokkal lehet a pénzügyi piacokon kereskedni. A származtatott pénzügyi eszközök megfelelnek a következő feltételeknek:

- a) pénzügyi vagy nem-pénzügyi eszközökhöz, egy eszközcsoporthoz vagy egy indexhez kapcsolódnak;
- b) átruházhatóak vagy velük ellenirányú ügylet köthető a piacon; valamint
- c) nem kerül sor visszafizetendő tőkeösszeg rendelkezésre bocsátására.

5.200 A származtatott pénzügyi eszközöket számos célra használják, ideértve a kockázatkezelést, a fedezeti ügyleteket, és a piacok közötti arbitrázsügyleteket, a spekulációt és a munkavállalói javadalmazást. A származtatott pénzügyi eszközökhöz lehetővé teszik a felek számára speciális pénzügyi kockázatok – például kamatkockázat, valuta-árfolyam-, tőke- és áruár-kockázat, hitelkockázat – átadását más olyan egységeknek, amelyek hajlandók az ilyen kockázatok vállalására, rendszerint az elsődleges eszköz adásvétele nélkül. Ennek megfelelően a származtatott pénzügyi eszközök másodlagos eszközöknek minősülnek.

5.201 A származtatott pénzügyi eszközök értéke az alapul szolgáló eszköz árából származik: ez a referenciaár. A referenciaár kapcsolódhat pénzügyi vagy nem-pénzügyi eszközhöz, kamatlábhöz, árfolyamhoz, egy másik származtatott eszközhöz vagy két ár közötti különbözethez. A származtatott ügylet utalhat egy indexre, árák egy kosárára vagy más olyan tételekre, mint például az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei vagy az időjárási viszonyok.

5.202 A származtatott pénzügyi eszközök osztályozhatóak eszközök szerint, mint pl. opciós ügyletek, határidős ügyletek és hitelderivatívák vagy a piaci kockázat szerint, mint devizaswap ügyletek, kamatláb-swapügyletek stb.

Opciók

5.203 *Fogalom meghatározás:* az opciók olyan szerződések, amelyek anélkül, hogy bármire köteleznék az opcióra jogosultat, jogosultságot biztosítanak neki arra, hogy adott időszakon belül, illetve adott időpontban előre meghatározott áron eszközöket vásároljon az opció kibocsátójától, illetve ilyen eszközöket adjon el neki.

A vételi jog vételi opció néven, az eladás joga eladási opció néven ismert.

5.204 Az opció vásárlója díjat fizet (az opció ára) az opció eladójának annak fejében, hogy ez utóbbi vállalja, hogy a szerződésben megállapított áron eladja, illetve megvásárolja a mögöttes eszközt. A díj az opció vevője számára pénzügyi eszköz, az opció eladója számára pedig kötelezettség. Fogalmilag a díj tekinthető úgy, hogy annak része a szolgáltatási díj is, amelyet külön kell rögzíteni. A részletes adatok hiányában azonban a feltételezéseket, amennyire lehet, kerülni kell a szolgáltatási összetevő azonosításakor.

5.205 Az opciós utalványok az opciók egy formáját képezik. Az opciós utalványok jogot, de nem kötelezettséget biztosítanak a jogosultnak arra, hogy az opciós utalvány kibocsátójától bizonyos számú részvényt vagy kötvényt vásároljanak meghatározott feltételek mellett, meghatározott időtartamra. Vannak devizaopciós utalványok is, amelyek azon a mennyiségen alapulnak, amennyi egy adott pénznemből szükséges egységnyi másik pénznem megvásárlásához, valamint ún. kétdevizás opciós utalványok (cross currency warrants), amelyek esetében mind az egyik, mind a másik pénznem más, mint az elszámolási pénznem, továbbá indexre, kosárra és árára vonatkozó opciós utalványok.

5.206 Az opciós utalvány leválasztható, és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírtól elkülönítetten is lehet kereskedni vele. Ennek eredményeképpen elvben két különálló pénzügyi eszközt kell rögzíteni, az opciós utalványt mint származtatott pénzügyi eszközt és a kötvényt mint hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt. A beágyazott származtatott terméket tartalmazó opciós utalványokat elsődleges jellemző tulajdonságaik szerint kell besorolni.

Határidős ügyletek

5.207 *Fogalom meghatározás:* a határidős ügyletek olyan szerződések, amelyek alapján két fél egy alapul szolgáló eszköz meghatározott mennyiségének egy meghatározott időpontban történő cseréjében állapodik meg a felek által elfogadott áron (a kötési áron).

- 5.208 A tőzsdei határidős ügyletek (futures) olyan határidős szerződések, amelyekkel a szervezett értéktőzsdéken kereskednek. A tőzsdei határidős ügyleteket és más határidős szerződéseket általában, de nem mindig, készpénzfizetéssel vagy valamilyen más pénzügyi eszköz átadásával, és nem az alapul szolgáló eszköz átadásával rendezik, így azokat az alapul szolgáló tételtől elkülönítetten értékelik és értékesítik. Elterjedt határidős típusú szerződés például a csereügylet és a határidős kamatláb-megállapodás.

Az opciók és a határidős ügyletek összevetése

- 5.209 Az opciók az alábbiak szerint állíthatók szembe a határidős ügyletekkel:
- Kötéskor általában nem kell fizetni a határidős szerződésért, és a származtatott ügylet értéke kezdetben nulla; opciók esetében azonban díjat kell fizetni a szerződés megkötésekor, és ebben az időpontban a szerződést a díj összege alapján értékelik.
 - Mivel a határidős szerződés élettartama alatt változnak a piaci árak, a kamatlábak vagy az árfolyamok, a szerződés pozitív értékű lehet az egyik félnél (eszközként) és megfelelő negatív értéket vehet fel a másik félnél (kötelezettségként). Az, hogy melyik félnél pozitív, melyiknél negatív az érték, változhat annak függvényében, hogy a szerződés kötési árához képest miként alakulnak az alapul szolgáló eszközt érintő piaci folyamatok. Így ebben az esetben a gyakorlatban nehezen különböztethetők meg az eszköztranzakciók és a kötelezettségtranzakciók. Ezért más pénzügyi eszközöktől eltérően a határidős ügyletekkel kapcsolatos tranzakciók az eszközökön és a kötelezettségeken kívül, nettó értéken számolandók el. Az opciók esetében mindig a vevő a hitelező, és mindig az eladó az adós.
 - A lejáratkor a beváltás mindig feltétel nélküli a határidős ügylet esetében, míg az opciós ügylet esetében az opció vásárlója határozza meg, hogy él-e az opcióval. Egyes opciók beváltása automatikus, ha lejáratkor pozitív az értékük.

Csereügyletek

- 5.210 *Fogalom meghatározás:* a csereügylet szerződéses megállapodás két fél között, akik abban állapodnak meg, hogy bizonyos időszak során, előre meghatározott szabályok szerint egy megállapodás szerinti névértékű tőkéhez kapcsolódó pénzáramlást cserélnek egymással. A leggyakoribb típusai a kamatláb-swap, az F/X swap és a devizaswap ügylet.
- 5.211 A kamatláb-csereügyletek egy adott névértékű tőke után járó, különböző jellegű kamatáramlások cseréjét jelentik, amely tőke soha nem cserél gazdát. A kamatláb-csereügyletek keretében sor kerülhet fix kamatozással meghatározott pénzáramlás, változó kamatozással meghatározott pénzáramlás vagy adott pénznem szerinti kamatozással meghatározott pénzáramlás cseréjére. A kiegyenlítés gyakran nettó értéken, készpénzfizetéssel történik, összege a megállapodás szerinti névértékű tőke után – a szerződésben meghatározott két kamatláb alapján – járó kamat aktuális különbsége.
- 5.212 Az F/X swapügyletek a szerződésben meghatározott árfolyamon, devizában végrehajtott tranzakciók.
- 5.213 A devizaswap ügyletek a kamatáramlások cseréjét, valamint a tőkeösszegek cseréjét jelentik megállapodott árfolyamon, a szerződés lejártakor.

Határidős kamatláb-megállapodások (FRA)

- 5.214 *Fogalom meghatározás:* a határidős kamatláb-megállapodás olyan szerződéses megállapodás, amelyben két fél a kamatláb-változások elleni védelemül egy bizonyos névértékű tőkeösszeg után – amely tőkeösszeg soha nem cserél gazdát – meghatározott teljesítési napon fizetendő kamat mértékéről állapodik meg. A határidős kamatláb-megállapodásokat nettó értéken, készpénzfizetéssel teljesítik a kamatláb-csereügyletekhez hasonló módon. A kifizetendő összegeket a megállapodásban szereplő határidős kamatláb és a teljesítés időpontjában érvényes piaci kamatláb közötti különbség alapján állapítják meg.

Hitelderivatívák

- 5.215 *Fogalom meghatározás:* a hitelderivatívák olyan származtatott eszközök, amelyek elsődleges célja a hitelkockázattal való kereskedés.
- A hitelderivatívákat a hitelkockázattal és az értékpapír-kockázattal való kereskedéshez tervezték. A hitelderivatívák a határidős vagy az opciós ügyleti szerződések formáját ölthetik, és más származtatott pénzügyi eszközökhöz hasonlóan gyakran szabványos jogi megállapodások keretében valósulnak meg, ami elősegíti a piaci értékelést. A hitelkockázat a kockázat eladójáról, aki a védelmet veszi, a kockázat vevőjére, aki a védelmet eladja, díj ellenében száll át.
- 5.216 A kockázat vevője készpénzt fizet a kockázat eladójának nem-teljesítés esetén. A hitelderivatíva a nem teljesítő egység által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok átadásával is teljesíthető.
- 5.217 A hitelderivatívák típusai a következők: nemteljesítési opciós ügyletek, hitel-nemteljesítési csereügyletek (CDS) és teljes hozamú csereügyletek. A CDS-index olyan forgalmazott hitelderivatíva-index, amely a CDS-felárak alakulását tükrözi.

Hitel-nemteljesítési csereügyletek

- 5.218 *Fogalom meghatározás:* a hitel-nemteljesítési csereügyletek (CDS) hitelbiztosítási szerződések. Céljuk a hitelező (a hitel-nemteljesítési csereügylet vevője) veszteségeinek fedezése, amikor
- egy adott referenciaegységgel kapcsolatban (tehát nem egy konkrét hitelviszonyt megtestesítő értékpapír vagy kölcsön esetében) hitelesemény következik be. A referenciaegységet érintő hitelesemény lehet nem-teljesítés, de lehet bármilyen (meghatározott körbe tartozó) esedékessé váló kötelezettség után járó fizetés elmulasztása, például adósság-átütemezés, szerződéses kötelezettségvállalás (covenant) megszegése esetén vagy más esetekben.
 - egy adott hitelfelvételre szolgáló eszköz, általában hitelviszonyt megtestesítő értékpapír vagy kölcsön kapcsán következik be nemteljesítés. A csereügyletekhez hasonlóan a hitel-nemteljesítési csereügylet vevője (akit a kockázat eladójának tekintenek) több alkalommal díjat fizet a hitel-nemteljesítési csereügylet eladója (akit a kockázat vevőjének) részére.
- 5.219 Ha nincs nemteljesítés a kapcsolódó egység, illetve a hitelfelvételre szolgáló eszköz vonatkozásában, akkor a kockázat eladója tovább fizeti a díjakat a szerződés végéig. Ha nemteljesítés következik be, akkor a kockázat vevője kártalanítja a kockázat eladóját a veszteségért, és a kockázat eladója a továbbiakban nem fizeti a díjakat.

A származtatott pénzügyi eszközök körébe nem tartozó pénzügyi eszközök

- 5.220 A származtatott pénzügyi eszközök nem foglalják magukba a következőket:
- azt a mögöttes eszközt, amelyen a származtatott pénzügyi eszköz alapul;
 - azon strukturált értékpapírokat, amelyek egyrészt egy hitelviszonyt megtestesítő értékpapírból vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kosarából, másrészt egy származtatott pénzügyi eszközökből vagy származtatott pénzügyi eszközök kosarából állnak; a származtatott eszközök elválaszthatatlanok a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírtól, és az eredetileg befektetett tőkeösszeg nagy a származtatott eszközökből várható nyereséghez képest. Származtatott eszközöknek minősülnek azok a pénzügyi eszközök, amelyeknél a várható nyereséghez képest kis tőkeösszegeket fektetnek be és amelyek esetében a teljes tőkeösszeg kockázattal van. Azokat a pénzügyi eszközöket, amelyeknél a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír összetevő és a származtatott összeg összetevő elválasztható egymástól, ennek megfelelően kell osztályozni;
 - a származtatott eszközökkel összefüggő visszafizetendő margin-számlákat az érintett gazdasági egységektől függően az egyéb betétekhez vagy a kölcsönhöz kell sorolni. A szerződés élettartama során esetlegesen felmerülő eszköz/kötelezettség pozíciókat csökkentő vagy megszüntető, nem-visszafizetendő margin-számlákat azonban a szerződés alapján történő rendezésként kell kezelni és a származtatott eszközök terén végzett tranzakciókhoz kell sorolni;
 - azokat a másodlagos eszközöket, amelyek nem átruházhatóak és amelyek esetében nem köthető ellenirányú ügylet a piacon; valamint
 - az arany-csereügyleteket, amelyek ugyanolyan természetűek, mint az értékpapír-visszavásárlási megállapodások.

Munkavállalói részvényopciók (F.72)

- 5.221 *Fogalom meghatározás:* a munkavállalói részvényopciók olyan adott napon kötött megállapodások, amelyek alapján a munkavállalók a munkáltató meghatározott számú részvényét vásárolhatják meg egy meghatározott áron, vagy egy meghatározott időpontban, vagy a megszolgálatás időpontját közvetlenül követő adott időszakon belül.

A következő kifejezéseket használják:

A megállapodás időpontja a „juttatás időpontja”

A megállapított vételár a „kötési ár”.

Az első időpont, amikor a megállapodás szerint a vétel lehetséges, a „megszolgálatás időpontja”

A megszolgálatási időpontot követő időszak, amelyben a vásárlásra sor kerülhet, az „érvényesítési időszak”.

- 5.222 A munkavállalói részvényopciók terén végzett tranzakciókat a pénzügyi számlában a részvényopció értékével képviselt munkavállaló-javadalmazási tétel ellentételeként kell rögzíteni. Az opció értékét el kell osztani a juttatás időpontja és a megszolgálatás időpontja közötti időszakra; ha a részletes adatok hiányoznak, akkor a megszolgálatás időpontjában kell rögzíteni. Ezt követően a tranzakciókat az érvényesítési időpontban kell rögzíteni, vagy ha forgathatóak és ténylegesen forgatják is őket, akkor a megszolgálatás időpontja és az érvényesítési időszak vége között kell rögzíteni.

A származtatott eszközök és munkavállalói részvényopciók terén végzett tranzakciók értékelése

- 5.223 Az opciók másodlagos kereskedelme és teljesítés előtti lezárása pénzügyi tranzakciókkal jár. Ha az opciópozíciót nem zárják le a teljesítés előtt, akkor két lehetőség van: érvényesítik az opciót, vagy nem. Az opció érvényesítése esetén az opció eladója vagy olyan összeget fizet az opcióra jogosult részére, amely az opció alapjául szolgáló eszköz napi piaci ára és a kötési ár közötti különbözethez felel meg, vagy sor kerülhet az opció alapjául szolgáló, a napi piaci áron nyilvántartott pénzügyi vagy nem pénzügyi eszköz megvételére, illetve eladására, valamint ennek tranzakciópárjaként a kötési ár összegének kifizetésére az opcióra jogosult és az opció eladója között. Az opció alapjául szolgáló eszköz napi piaci ára és a kötési ár közötti különbség mindkét esetben egyenlő az opció likvidációs értékével, vagyis az opció teljesítéskori értékével. Azokban az esetekben, amikor az opciót nem érvényesítik, tranzakcióra nem kerül sor. Azonban az opció eladója eszköztartási nyereséget, míg az opcióra jogosult eszköztartási veszteséget könyvelhet el (ami mindkét esetben azonos a szerződés megkötésekor fizetett díjjal), amit az átértékelési számlán kell rögzíteni.
- 5.224 Származtatott eszközzel kapcsolatos tranzakcióként számolandó el az ügyletekkel való mindenféle kereskedés és a teljesítés nettó értéke. A származtatott ügyletek létrehozásához kapcsolódó tranzakciók rögzítésére is szükség lehet. Sok esetben azonban a két fél anélkül köt egymással származtatott ügyletet, hogy bármelyikük is fizetne a másiknak; az ilyen esetekben a szerződést létrehozó tranzakció értéke nulla és a pénzügyi számlán ténylegesen semmi nem jelenik meg.
- 5.225 Az opciós ügyletek, a határidős ügyletek, a csereügyletek és az egyéb származtatott ügyletek lebonyolításáért a brókernek vagy közvetítőnek kifizetett, illetve a tőle kapott explicit jutalékösszeget a megfelelő számlán a szolgáltatások ellenértékéiként kifizetett összegként kell kezelni. Úgy tekintendő, hogy a csereügyletben résztvevő felek között szolgáltatás nyújtására nem kerül sor, ugyanakkor a csereügylet lebonyolításáért harmadik félnek kifizetett összegek a szolgáltatás ellenértékének minősülnek. A csereügylet-megállapodások esetében, amikor tőkeösszegeket cserélnek, a megfelelő folyamatokat a mögöttes eszközzel végrehajtott tranzakcióként kell elszámolni; más pénzáramlásokat a származtatott pénzügyi eszközök és a munkavállalói részvényopciók (F.7) kategóriában kell rögzíteni. Bár fogalmilag úgy tekinthető, hogy az opció eladójának fizetett díj a szolgáltatási díjat is magában foglalja, a gyakorlatban általában nincsen mód a szolgáltatási összetevő megkülönböztetésére. Ezért a teljes árat kell a pénzügyi eszköznek a vevő részéről történő beszerzéseként, az eladó oldalán pedig kötelezettség keletkezéseként rögzíteni.
- 5.226 Ha a szerződések nem foglalnak magukba tőkecserét, akkor a kötéskor nem rögzítendő tranzakció. Ez mindkét esetben annyit jelent, hogy ebben az időpontban egy zéró nyitóértékkel rendelkező származtatott eszköz keletkezik. Következésképpen a csereügylet értéke az alábbiak közül valamelyikkel lesz egyenlő:
- a) a tőkeösszegek esetében annak a különbségnek az aktuális piaci értéke, amely a visszacserélendő tőkerész várható jövőbeni piaci és szerződésben rögzített értéke között fennáll; valamint
 - b) más kifizetések esetében a szerződésben kikötött bármely jövőbeli pénzáramlás aktuális piaci értéke.
- 5.227 A származtatott eszköz értékében idővel bekövetkező változásokat az átértékelési számlán kell rögzíteni.
- 5.228 A tőke további cseréit a csereügylet-szerződés feltételei és kikötései fogják szabályozni, annak pedig velejárója lehet, hogy a pénzügyi eszközök cseréjére az ilyen eszközök aktuális piaci áratól eltérő áron kerül sor. A csereügylet-szerződést aláíró felek között olyan ellentételező fizetésre kerül sor, amelyet a szerződés megszab. A piaci ár és a szerződéses ár különbözete ekkor az eszköznek/kötelezettségnek az esedékesség napján érvényes likvidációs értékével egyezik meg, és a származtatott pénzügyi eszközök és a munkavállalói részvényopciók (F.7) tétellel kapcsolatos tranzakcióként rögzítendő. Összességében a származtatott pénzügyi eszközök és a munkavállalói részvényopciók terén végzett tranzakcióknak meg kell felelniük a csereügylet-szerződés futamideje során bekövetkező teljes átértékelési nyereségnek, illetve veszteségnek. Ez az elszámolási mód analógiát mutat a teljesítés előtt le nem zárt opciók esetében alkalmazandó, fent ismertetett elszámolásmóddal.
- 5.229 A gazdasági egységek esetében a csereügylet vagy a határidős kamatláb-megállapodásokat a származtatott pénzügyi eszközök és a munkavállalói részvényopciók tételnél kell rögzíteni az eszközök oldalán, ha nettó eszközértékkel rendelkeznek. Ha a csereügyletnek nettó kötelezettség értéke van, akkor konvenció szerint az eszközök oldalán rögzítik, az eszközök és a kötelezettség oldal közötti váltás elkerülése érdekében. Ennek megfelelően a negatív nettó kifizetések növelik a nettó értéket.

Egyéb követelések/tartozások (F.8)

- 5.230 *Fogalm meghatározás:* az egyéb követelések/tartozások az olyan pénzügyi, vagy nem-pénzügyi tranzakciók ellentételezéseként keletkezett pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciókat foglalja magába, amelyek esetében e tranzakciók és a hozzájuk tartozó pénzügyi teljesítések eltérő időpontban következnek be.
- 5.231 Az egyéb követelések/tartozások közé azok a pénzügyi követelésekkel kapcsolatos tranzakciók tartoznak, amelyek áruk vagy szolgáltatások ellenértékének korai vagy késedelmes teljesítéséből, az elosztási tranzakciókból vagy a másodlagos piacon végzett pénzügyi tranzakciókból fakadnak.

5.232 Az egyéb követelésekkel/tartozásokkal kapcsolatos pénzügyi tranzakciók az alábbiakat tartalmazzák:

- a) kereskedelmi hitelek és előlegek (F.81); valamint
- b) egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (F.89).

Kereskedelmi hitelek és előlegek (F.81)

- 5.233 *Fogalommeghatározás:* a kereskedelmi hitelek és előlegek közé tartoznak azok a pénzügyi követelések, amelyek egyrészt az áruk és a szolgáltatások szállítói által az ügyfelek részére biztosított közvetlen hitelnújtásból, másrészt a még rendelkezésre nem bocsátott áruk és szolgáltatások ellenértékéként az ügyfelek által előzetesen, a befejezetlen vagy el sem kezdett termelésért fizetett előlegekből erednek.
- 5.234 Kereskedelmi hitelek és előlegek akkor keletkeznek, ha az áruk és a szolgáltatások kifizetése nem az áru tulajdonjogának megváltozásával vagy a szolgáltatás nyújtásával egy időben történik meg. Ha a fizetésre a tulajdonjog megváltozása előtt kerül sor, akkor előlegről van szó.
- 5.235 A felmerült, de még ki nem fizetett FISIM (a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja) a megfelelő pénzügyi eszköznél, rendszerint a kamatnál, a biztosítási díjelőleg pedig a biztosítástechnikai tartalékoknál (F.61) szerepel; egyik esetben sem rögzítendő tétel a kereskedelmi hitelek és előlegek alkategóriában.
- 5.236 A kereskedelmi hitelek és előlegek alkategória a következőket tartalmazza:
- a) olyan áruészállításra, vagy szolgáltatásnyújtásra vonatkozó pénzügyi követelések, ahol a kifizetésre még nem került sor;
 - b) a faktoring társaságok által elismert kereskedelmi hitel, kivéve, ha azt hitelként kezelik;
 - c) épületek idővel felhalmozódó bérleti díj; valamint
 - d) áruk és szolgáltatások ellenértékének hátralékai, amennyiben azok nem hitelekből adódnak.
- 5.237 A kereskedelmi hiteleket meg kell különböztetni a kereskedelmi váltók formájában megvalósuló kereskedelem-finanszírozástól, valamint a kereskedelem finanszírozásához harmadik felek által nyújtott hitelektől.
- 5.238 A kereskedelmi hitelek és előlegek nem foglalja magába a kereskedelmi hitelek finanszírozására szolgáló hiteleket. Ezek hitelként sorolandók be.
- 5.239 A kereskedelmi hitelek és előlegek kategória az eredeti futamidő alapján rövid lejáratú és hosszú lejáratú kereskedelmi hitelekre és előlegekre választható szét.

Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (F.89)

- 5.240 *Fogalommeghatározás:* az egyéb követelések/tartozások olyan pénzügyi követelések, amelyek a másodlagos piacon végrehajtott jövedelemelosztási tranzakciók, illetve pénzügyi tranzakciók, valamint az ezekhez tartozó pénzügyi teljesítések közötti időbeli eltérésekből fakadnak.
- 5.241 Az egyéb követelések/tartozások kategória magába foglalja a felmerült tranzakciók, valamint a velük összefüggésben végrehajtott kifizetések közötti időbeli eltérés miatt keletkező pénzügyi követeléseket; ezek például:
- a) bérek és keresetek;
 - b) adók és társadalombiztosítási járulékok;
 - c) osztalékok;
 - d) bérleti díjak; valamint
 - e) értékpapírok vásárlása és értékesítése.
- 5.242 Az elhatárolt kamatösszeg és kamathátralék nem egyéb követelésként/tartozásokként, hanem annál a pénzügyi eszköznél vagy kötelezettségnél rögzítendő, amelyre elhatárolták. Ha az elszámolás az elhatárolt kamatösszeget nem az ugyanabba a pénzügyi eszközbe történő visszaforgatásként kezeli, akkor az az egyéb követelések/tartozások közé sorolandó.
- 5.243 A kamatként kezelt értékpapír-kölcsönzési és aranyhitelezési díjak esetében a megfelelő tételeket nem a hozzájuk kapcsolódó eszköznél, hanem az egyéb követelések/tartozások között kell szerepeltetni.

5.244 Az egyéb követelések/tartozások nem tartalmazzák:

- a) Azokat a statisztikai eltéréseket (hibákat), amelyek nem az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos tranzakciók, a jövedelemelosztási tranzakciók vagy a pénzügyi tranzakciók, illetve az ezekhez tartozó pénzügyi teljesítések közötti időbeli eltérésekből adódóan merülnek fel.
- b) Az előre történő, vagy a késedelmes kifizetéseket a pénzügyi eszközök létrehozása, illetve az egyéb követelések/tartozások közé besoroltaktól eltérő kötelezettségek teljesítése esetén. Ezek az előre történő, vagy késedelmes kifizetések továbbra is a megfelelő eszköz kategóriában maradnak.
- c) Az egyéb követelések/tartozások között szerepeltetendő, az államháztartás részére fizetendő adók és társadalombiztosítási járulékok összegeiből ki kell hagyni az adók és társadalombiztosítási járulékok valószínűleg be nem szedhető részét, amely így értékkel nem rendelkező államháztartási követelést képvisel.

5.1. MELLÉKLET

A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK BESOROLÁSA

5.A1.01 A pénzügyi tranzakciók különböző kritériumok – a pénzügyi eszköz típusa, az átruházhatóság, a jövedelem típusa, a lejárat, a fizetőeszköz és a kamat típusa – szerint osztályozhatók.

A pénzügyi tranzakciók kategóriák szerinti besorolása

5.A1.02 A pénzügyi tranzakciókat az 5.3 táblázat szerinti kategóriákba és alkategóriákba kell sorolni. A pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók besorolása megfelel a pénzügyi eszközök és kötelezettségek besorolásának.

5.3. táblázat - A pénzügyi tranzakciók besorolása

Kategória	Kód		
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	F.1		
Monetáris arany		F.11	
Különleges lehívási jogok (SDR)		F.12	
Készpénz és betétek	F.2		
Készpénz		F.21	
Folyószámlabetétek		F.22	
Egyéb betétek		F.29	
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	F.3		
Rövid lejáratú		F.31	
Hosszú lejáratú		F.32	
Kölcsönök	F.4		
Rövid lejáratú		F.41	
Hosszú lejáratú		F.42	
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek vagy egységek	F.5		
Tulajdoni részesedések		F.51	
Tőzsdei részvények			F.511
Nem tőzsdei részvények			F.512
Egyéb tulajdoni részesedések			F.519
Befektetési jegyek vagy egységek		F.52	

Kategória	Kód		
Pénzpiaci alapok befektetési jegyei vagy egységei (MMF)			F.521
Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei			F.522
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garanciarendszerek	F.6		
Nem-élet biztosítástechnikai tartalékok		F.61	
Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok		F.62	
Nyugdíjjogosultságok		F.63	
Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései		F.64	
Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok		F.65	
Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok		F.66	
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	F.7		
A munkavállalói részvényopcióktól eltérő származtatott pénzügyi eszközök		F.71	
Munkavállalói részvényopciók		F.72	
Egyéb követelések/tartozások	F.8		
Kereskedelmi hitelek és előlegek		F.81	
Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével		F.89	

5.A1.03 A pénzügyi tranzakciók, valamint a pénzügyi eszközök és kötelezettségek osztályozása elsősorban a likviditáson, az átruházhatóságon és a pénzügyi eszközök jogi sajátosságain alapul. A kategóriák meghatározásai általában véve függetlenek a gazdasági egységek besorolásától. A pénzügyi eszközök és kötelezettségek besorolása azonban tovább részletezhető a gazdasági egységek szerinti albesorolással. Példa erre a központi banktól eltérő betétgyűjtéssel foglalkozó vállalatok közötti folyószámlabetétek besorolása bankközi pozícióként.

A pénzügyi tranzakciók átruházhatóság szerinti besorolása

5.A1.04 A pénzügyi követelések aszerint is megkülönböztethetőek, hogy átruházható -e vagy nem. Egy követelés akkor átruházható, ha tulajdonjoga azonnal átruházható egy egységről egy másikra átadás vagy forgatmányozás, illetve származtatott eszközök esetében ellenirányú ügylet kötése révén. Míg bármelyik pénzügyi eszközzel lehet potenciálisan kereskedni, a átruházható eszközöket szervezett tőzsdén történő vagy „tőzsdén kívüli” (OTC) kereskedésre tervezték, bár a tényleges kereskedés nem képezi az átruházhatóság szükséges feltételét. Az átruházhatóság elengedhetetlen feltételei a következők:

- átruházhatóság vagy származtatott pénzügyi eszközök esetében ellenirányú ügylet kötésének lehetősége;
- a szabványosítás, amit gyakran az egymással felcserélhetőség és ISIN-kód megléte bizonyít; valamint
- az eszköz tulajdonosa nem tartja fenn a visszakereseti jogot az előző tulajdonossal szemben.

5.A1.05 Az értékpapírok, a pénzügyi derivatívák és munkavállalói részvényopciók (AF.7) átruházható pénzügyi követelések. Az értékpapírok közé a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3), a tőzsdei részvények (AF.511), a nem tőzsdei részvények (AF.512) és a befektetési jegyek (AF.52) tartoznak. A pénzügyi derivatívák és a munkavállalói részvényopciók nem minősülnek értékpapírnak még akkor sem, ha átruházható pénzügyi eszközök. A pénzügyi derivatívák speciális pénzügyi vagy nem-pénzügyi eszközökhöz vagy indexekhez kapcsolódnak, amelyek révén magukkal a pénzügyi kockázatokkal lehet a pénzpiacokon kereskedni.

5.A1.06 A monetáris arany és az SDR-ek (AF.1), a fizetőeszköz és a betétek (AF.2), a kölcsön (AF.4), az egyéb tulajdoni részesedések (AF.519), a biztosítás, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek (AF.6), és az egyéb követelések/tartozások (AF.8) nem átruházhatóak.

Strukturált értékpapírok

5.A1.07 A strukturált értékpapírok általában egy értékpapír vagy értékpapír-kosár és egy származtatott pénzügyi eszköz vagy származtatott eszköz-kosár kombinálásából jönnek létre. Strukturált értékpapírnak nem minősülő pénzügyi eszközök például olyan strukturált betétek, amelyek a betétek és a származtatott pénzügyi eszközök jellemzőit egyesítik. Míg a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok jellemzője általában, hogy az adásvétel időpontjában a tőke összegét az egyik fél a másik fél részére juttatja, majd ezt az összeget vissza kell fizetni, a származtatott termékek esetében ez nincs így.

A pénzügyi tranzakciók jövedelemtípus szerinti besorolása

5.A1.08 A pénzügyi tranzakciók az általuk létrehozott jövedelem típusa szerint is osztályozhatók. A jövedelem és a megfelelő pénzügyi eszközök és kötelezettségek összekapcsolása elősegíti a megtérülési ráta kiszámítását. Az 5.4 táblázat a részletes osztályozást mutatja tranzakciók és jövedelemtípusok szerint. Míg a monetáris arany és az SDR-ek, a betétek, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, a kölcsön és az egyéb követelések/tartozások kamatoznak, a tulajdoni részesedések után járó jövedelem formája túlnyomórészt osztalék, jövedelem újrabefektetése vagy kvázivállalatokból történő jövedelemkivonás. A befektetési jegyek, illetve a biztosítástechnikai tartalékok tulajdonosainak befektetési jövedelem jár. A származtatott ügyletben való részvétellel kapcsolatos bevétel nem kerül jövedelemként elszámolásra, mivel tőke nem cserél gazdát.

5.4. táblázat - A pénzügyi tranzakciók jövedelemtípus szerinti besorolása

Pénzügyi tranzakciók	Kód	Jövedelemtípus	Kód
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	F.1	Kamat	D.41
Készpénz	F.21	Nincs	
Folyószámlabetétek	F.22	Kamat	D.41
Egyéb betétek	F.29	Kamat	D.41
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	F.3	Kamat	D.41
Kölcsönök	F.4	Kamat	D.41
Tulajdoni részesedések	F.51	Vállalatok felosztott jövedelme	D.42
		Újrabefektetett jövedelem	D.43
Tőzsdei és nem tőzsdei részvények	F.511	Osztalék	D.421
	F.512	Újrabefektetett jövedelem	D.43
Egyéb tulajdoni részesedések	F.519	Tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól	D.422
		Újrabefektetett jövedelem	D.43
		Osztalék	D.421
Befektetési jegyek vagy egységek	F.52	Befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	D.443
Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	F.6	Biztosítások szerződőinek járó befektetési jövedelem	D.441
		Nyugdíjjogosultságra fizetendő befektetési jövedelem	D.442
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	F.7	Nincs	
Egyéb követelések/tartozások	F.8	Kamat	D.41

A pénzügyi tranzakciók kamatlábtípus szerinti besorolása

5.A1.09 A kamatozó pénzügyi eszközök és kötelezettségek a kamatláb típusa szerint fix, változó és vegyes kamatlábra bonthatók.

- 5.A1.10 A fix kamatlábú pénzügyi eszközök esetében – a pénzügyi eszköz teljes élettartamára vagy meghatározott számú évre – rögzítik a szerződéses nominális kamat összegét, az eszköz pénznemében megadva. A hatályba lépés időpontjában az adós számára ismert a kamat- és a tőketörlesztés ütemezése és mértéke.
- 5.A1.11 A változó kamatlábú pénzügyi eszközök esetében a kamat- és a tőketörlesztés valamilyen kamatlábhoz, az áruk és szolgáltatások valamely általános árindexéhez, vagy eszközárhoz kapcsolódnak. A referenciaérték a piaci viszonyokra reagálva ingadozik.
- 5.A1.12 A vegyes kamatlábú pénzügyi eszközök olyan eszközök, amelyek fix és változó kamatlábbal egyaránt rendelkeznek élettartamuk alatt, és a változó kamatlábú pénzügyi eszközökhöz sorolandók.

A pénzügyi tranzakciók lejárat szerinti besorolása

- 5.A1.13 A kamatlábak, az eszközök hozama, a likviditás vagy az adósságszolgálati képesség elemzéséhez szükségessé válhat a pénzügyi eszközök és kötelezettségek futamidő szerinti bontása.

Rövid lejárat és hosszú lejárat

- 5.A1.14 *Fogalom meghatározás:* a rövid lejáratú pénzügyi eszköz vagy kötelezettség a hitelező kérésére bemutatáskor vagy egy éven, vagy annál rövidebb időn belül visszafizetendő. A hosszú lejáratú pénzügyi eszköz vagy kötelezettség valamely egy éven túli időpontban fizetendő vissza, vagy nem rendelkezik meghatározott lejáratral.

Eredeti futamidő és hátralévő futamidő

- 5.A1.15 *Fogalom meghatározás:* A pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek eredeti futamideje a kibocsátás időpontja és az utolsó fizetés időpontja közötti időtartam. A pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek hátralévő futamideje a referencia-időpont és az utolsó fizetés időpontja közötti időtartam.
- 5.A1.16 Az eredeti futamidő fogalma a hitelezési/értékpapír-kibocsátási tevékenység megértése szempontjából hasznos. Ennek megfelelően a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok és a kölcsön az eredeti futamidő szerint rövid lejáratú és hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra és hitelekre bonthatók.
- 5.A1.17 A hátralévő futamidő az adósságpozíciók és az adósságszolgálati képességek elemzése szempontjából fontosabb.

A pénzügyi tranzakciók valutanemek szerinti besorolása

- 5.A1.18 A pénzügyi eszközök és kötelezettségek számos kategóriája, alkategóriája és alpontja részletezhető valutanem szerint is.
- 5.A1.19 A külföldi valutanemben kifejezett pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek közé tartoznak a valutakosárban, például SDR-ben kifejezett pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek, továbbá az aranyban kifejezett pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek. A nemzeti és a külföldi valutanem megkülönböztetése különösen a készpénz és betétek (AF.2), a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3) és a kölcsön (AF.4) vonatkozásában hasznos.
- 5.A1.20 Az elszámolási valutanem eltérhet az eszköz/kötelezettség valutanemétől. Az elszámolási valutanem az a valutanem, amelyre az elszámolás időpontjában a pénzügyi eszközök, például az értékpapírok pozícióit és állományváltozásait átváltják.

Pénzmenyiségek

- 5.A1.21 A monetáris politikai elemzés megkövetelheti a pénzmenyiségek (M1, M2 és M3) pénzügyi számlán történő azonosítását. Az ESA 2010-ben nem szerepel a pénzmenyiségek meghatározása.

6. FEJEZET

EGYÉB (GAZDASÁGI) FOLYAMATOK

BEVEZETÉS

- 6.01 Az egyéb (gazdasági) folyamatok körébe az eszközök és a kötelezettségek értékének tranzakciókon kívüli változásai tartoznak. Ezek a folyamatok nem minősülnek tranzakciónak, mivel legalább egy jellemző tekintetében nem felelnek meg a tranzakció fogalommeghatározásának; például a tranzakcióban részt vevő gazdasági egységek nem kölcsönös megállapodás alapján cselekednek (példának okáért az eszközök térítés nélküli lefoglalása esetén), vagy ha a változás nem tisztán gazdasági jelenség, hanem természeti esemény (például földrengés) eredménye. Az eszköz külföldi fizetőeszközben kifejezett értéke változhat az árfolyam változása esetén is.

AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK EGYÉB VÁLTOZÁSAI

- 6.02 *Fogalommeghatározás:* az eszközök és kötelezettségek egyéb változásai az eszközök és kötelezettségek tőke- és a pénzügyi számlán nyilvántartott tranzakciók útján bekövetkező változásaihoz nem tartozó olyan gazdasági folyamatok, amelyek megváltoztatják az eszközök és a kötelezettségek értékét

Az egyéb változásoknak két típusát különbözteti meg a rendszer. Az első az eszközök és kötelezettségek volumenváltozása. A második a névleges eszköztartási nyereségből és veszteségből adódik.

Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai (K.1–K.6)

- 6.03 A tőkeszámlán a termelt és nem-termelt eszközök eszközbeszerzés vagy -eladás, állóeszköz-felhasználás, valamint készletnövekedés, -csökkenés, illetve ismétlődő készletveszteségek révén kerülhetnek be egy szektorba, vagy ki a szektorból. A pénzügyi számlán a pénzügyi eszközök és kötelezettségek akkor kerülnek be a rendszerbe, ha egy adós jövőbeli fizetési kötelezettséget vállal egy hitelezővel szemben, és akkor kerülnek ki belőle, amikor ezt a kötelezettséget teljesítették.
- 6.04 Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai közé tartoznak azok a folyamatok, amelyek során az eszközök és kötelezettségek nem tranzakció eredményeként kerülnek be a számlára, illetve kerülnek onnan ki. Ilyen folyamat például a természeti erőforrások feltárásával, kimerülésével vagy pusztulásával kapcsolatos növelő és csökkentő tételek.

Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásaihoz soroljuk a kivételes és váratlan, nem gazdasági események hatásait, valamint a gazdasági egységek, illetve az eszközök és kötelezettségek osztályozásának vagy struktúrájának módosításából eredő változásokat.

- 6.05 Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásaihoz hat kategória tartozik:

- a) eszközök megjelenése a gazdaságban (K.1);
- b) nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból (K.2);
- c) katasztrófa miatti veszteségek (K.3);
- d) térítés nélküli lefoglalások (K.4);
- e) máshova nem sorolt egyéb volumenváltozások (K.5); valamint
- f) osztályozási változások (K.6).

Eszközök megjelenése a gazdaságban (K.1)

- 6.06 Az eszközök megjelenése a gazdaságban a termelt és nem termelt eszközöknek nem a termelés eredményeként bekövetkező volumennövekedését fejezi ki. A következők tartoznak ide:
- a) a műemlékek, így például különleges régészeti, történelmi vagy kulturális jelentőséggel rendelkező építmények vagy helyszínek, és amelyek értéke a mérlegben első ízben kerül feltüntetésre;
 - b) az értéktárgyak, azaz drágakövek, antikvitás és műtárgyak esetében valamely tárgy azon komoly értékének vagy művészeti jelentőségének első ízben történő feltüntetése, amely eddig a mérlegben nem volt nyilvántartva;
 - c) kitermelhető felszín alatti természeti kincsek – szén, olaj, földgáz, fémtartalmú és nem-fém tartalmú ásványkincsek – feltárása. Szintén ide tartozik az az eset is, amikor a készletek értéke azért növekszik, mert kiaknázásuk a technológiai haladás vagy a viszonylagos árváltozások következtében gazdaságossá válik;

- d) a művelés alatt nem álló biológiai erőforrások – például természetes erdők, halállomány – természetes növekedése, amennyiben az ilyen gazdasági eszközök növekedése nem áll semmilyen gazdasági egység közvetlen ellenőrzése és kezelése alatt, és nem tartozik semmilyen gazdasági egység felelősségi körébe, ezért nem tekinthető termelésnek;
- e) egyéb természeti erőforrások bevonása a gazdasági tevékenységek körébe: olyan természeti erőforrások, amelyek „státuszuk” megváltoztatásával gazdasági eszközzé lényegülnek át. Ide tartozik például az érintetlen erdők kitermelésének megkezdése, a megművelésre alkalmatlan vagy műveletlen földterületek gazdaságilag hasznosíthatóvá tétele, a területhódítás, illetve a vízellátás kiépítési költségei. A természeti erőforrások értéke növekedhet a közelben zajló gazdasági tevékenység hatására is: a föld értékessé válhat a közelben zajló fejlesztés vagy bekötőtűt létesítésének hatására is. A melioráció költségei bruttó állóeszköz-felhalmozásként tartandók nyilván, a földterület értéknövekedésének a melioráció értékét meghaladó része azonban új eszköz megjelenéseként;
- f) a természeti kincsekben azok gazdasági hasznosítása miatt bekövetkező minőségi változások. A minőségi változásokat volumenváltozásként kell nyilvántartani. Az itt elszámolt minőségi változások képezik az ellentétét a gazdasági hasznosítás megváltozásának, amit osztályozási változásként kell kimutatni (lásd a 6.21. bekezdést). A művelés alatt álló föld építési területté történő átsorolása eredményezhet értéknövekedést, illetve az osztályozás megváltozását. Ebben az esetben az eszköz maga már az eszközök körébe tartozik, és csak a gazdasági hasznosítás miatti minőségváltozás tekintendő eszközmegjelenésnek. Egy másik példa erre a tejelő szarvasmarha értékének a vártnál hamarabbi vágóhídra küldés miatti növekedése;
- g) átruházható szerződések, lízingszerződések, szabadalmak vagy engedélyek nyújtásából származó érték első megjelenése. Az ilyen szerződések, lízingszerződések, szabadalmak vagy engedélyek értéke akkor minősül eszköznek, ha a bennük foglalt jogosultság értéke meghaladja a fizetendő díjakét, a jogtulajdonos pedig másokra való átruházás révén realizálhatja a hasznot; valamint
- h) a cégértékben és a marketingeszközök értékében bekövetkező változások, melyek akkor jelennek meg, amikor a gazdasági egységeket a saját tőkéjüket meghaladó áron értékesítik (lásd a 7.07. pontot); a vételár saját tőkét meghaladó részét megvásárolt cégértéknek és marketingeszközöknek nevezik. Nem tekinti a rendszer gazdasági eszköznek a cégértéket, ha azt adásvétel nem támasztja alá.

Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból (K.2)

6.07 A nem termelt nem pénzügyi eszközök kikerülése a gazdaságból a következőket foglalja magában:

- a) természeti erőforrások kimerülése, ami az alábbiakat öleli fel: a felszín alatti természeti kincsek értékének csökkenése és az eszközök kategóriájába tartozó (lásd a 6.06. pont e) alpontját), művelés alatt nem álló biológiai erőforrások betakarítás, erdőkivágás vagy a fenntartható szintet meghaladó mértékű kitermelés miatti kimerülése. Az ide tartozó bejegyzések nagy része a 6.06. pont c)–f) alpontjában felsoroltak ellentétele;
- b) Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból, amelyek:
- a megvásárolt cégérték és marketingeszközök értékének leírása; valamint
 - az átruházható szerződések, lízingszerződések, szabadalmak és engedélyek biztosította jogok lejártá.

Katasztrófa miatti veszteségek (K.3)

6.08 Az egyéb volumenváltozásként elszámolt, katasztrófa miatti veszteségek a gazdasági eszközöket elpusztító nagyarányú, egyszeri és felismerhető események következményei.

6.09 Ide tartoznak a földrengések, a vulkánkitörések, az árapály okozta tengerhullámvész, a kivételesen nagy erejű hurrikánok, az aszály és egyéb természeti csapások; a háborús események, lázadások és más politikai események; valamint az olyan technológiai balesetek, mint a jelentősebb mérgezőanyag-szivárgások vagy a radioaktív részecskék levegőbe történő kibocsátása. Ilyen események például:

- a talajminőség romlása, amit a szokásos mértéket meghaladó áradások és szélkárók idéznek elő;
- művelés alatt álló eszközök megsemmisülése aszály vagy járványok kitörése következtében;
- épületek, berendezések, illetve értéktárgyak megsemmisülése erdőtüzekben vagy földrengések nyomán; valamint
- pénz, illetve bemutatásra szóló értékpapírok véletlen megsemmisülése természeti katasztrófa, politikai események, illetve a tulajdonjogra vonatkozó bizonyítékok megsemmisülése következtében.

Térítés nélküli lefoglalás (K.4)

- 6.10 Térítés nélküli lefoglalásra akkor kerül sor, amikor a kormányzati vagy egyéb gazdasági egységek más gazdasági egységek, köztük nem-rezidens egységek tulajdonát képező eszközöket vesznek birtokukba anélkül, hogy azért teljes összegű kártérítést fizetnének, miközben a lefoglalás indoka nem adófizetés behajtása, nem bírságolás, sem pedig más adójellegű kivetés. A bűncselekményhez kapcsolódó tulajdon lefoglalása büntetésnek minősül. Az ilyen egyoldalú lefoglalás térítés nélküli részét máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásként kell elszámolni.
- 6.11 Az ingó és ingatlan eszközök hitelezők által kért végrehajtása nem minősül térítés nélküli lefoglalásnak, mivel a felek közötti megállapodás kifejezetten vagy általánosan lehetőséget biztosít ennek az eszköznek az alkalmazására.

Máshova nem sorolt egyéb volumenváltozások (K.5)

- 6.12 A máshova nem sorolt egyéb volumenváltozások (K.5) az eszközök gazdasági értékére kiható váratlan események hatásait jelentik.
- 6.13 A nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai például az alábbiakat tartalmazzák:
- a) előre nem látható elévülés. Az állóeszköz-felhasználás kiszámításához használt feltevések nem veszik figyelembe az állóeszközök előre nem látható elévülését. A tényleges elévülés meghaladhatja a várt elévülés összegét. Ennek következtében el kell számolni az állóeszközök értékének azt a csökkenését, ami például a fejlettebb technológia bevezetésének következménye;
 - b) a szokásos mértékű károkra elszámolt, terv szerinti állóeszköz-felhasználás és a tényleges veszteségek közötti különbségek. Az állóeszköz-felhasználás nem fedezi az előre nem látható károkat, így előfordulhat, hogy a szokásosan várható károk becsült összege a tényleges kárt nem fedezi (vagy meghaladja azt). Ezért az állóeszközök értékében az ilyen események hatására bekövetkező előre nem látható csökkenésnek vagy növekedésnek megfelelő korrekciót kell végezni. Az olyan korrekció szerepelhet, amely a mértéke alapján nem tekinthető katasztrófa miatti veszteségnek;
 - c) az állóeszközöknek az állóeszköz-felhasználásban el nem számolt minőségi romlása. Ide tartozik az állóeszközök értékének csökkenése például az épületek felületén, vagy a gépjármű-karosszériákon a levegő és az esővíz savassága által kifejtett, előre nem látható hatások következtében;
 - d) termelési létesítmények felszámolása a beruházás befejezése vagy gazdasági használatbavétele előtt;
 - e) a készletekben kivételes okok miatt bekövetkezett veszteségek (pl. tűzkár, rablás vagy a gabonakészletek kártevőkkel történt fertőzése miatt), amelyek nem minősülnek katasztrófa miatti veszteségnek.
- 6.14 A pénzügyi eszközökre és kötelezettségekre vonatkozó, máshova nem sorolt egyéb volumenváltozások például az alábbiakat tartalmazzák:
- a) pénzben vagy bemutatóra szóló értékpapírokban rendkívüli események (pl. tűzkár vagy lopás) miatt bekövetkező veszteségek, amelyek nem minősülnek katasztrófa miatti veszteségnek; a forgalomból bevont, át nem váltható fizetőeszköz, kivéve azokat az összeget, ahol a fizetőeszközt értéktárggyá sorolták;
 - b) a pénzügyi követelések leírásból eredő változásai. E változások nem tartandók nyilván a pénzügyi számlán, mivel a felek között nincs kölcsönös megállapodás. A hitelező például úgy ítélheti meg, hogy egy adott pénzügyi követelés – például csőd eljárás vagy felszámolás miatt – nem behajtható, ezért a követelést nem tünteti fel a mérlegben. A hitelező által behajthatatlannak ítélt követelést az eszközök egyéb volumenváltozásai között kell elszámolni. Az ehhez a követeléshez tartozó kötelezettséget a teljes gazdaság számlái egyensúlyának megtartása érdekében az adós mérlegéből is törölni kell. Ezen elv alól kivételt képeznek az államháztartásnak fizetendő adók és társadalombiztosítási járulékok, lásd a 6.15. pont d) alpontját;
 - c) az életbiztosításban, az életjáradék-jogosultságban és a nyugdíjjogosultságban a demográfiai feltételezések miatt bekövetkező változások;
 - d) a szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok, ha a lehívás feltételezett mértéke meghaladja a bevételek és behajtások feltételezett összegét.

- 6.15 Nem tartoznak a máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásokhoz a következők:

- a) a pénzügyi követelések leírásból eredő változásai, amelyek a forgalomképes pénzügyi követelések tényleges piaci értékét tükrözik: ezeket a változásokat az átértékelési számlán kell elszámolni;

- b) tartozás törlése az adós és a hitelező kölcsönös megállapodása alapján (tartozás törlése vagy tartozás elengedése): a tartozástörlést a hitelező és az adós közötti tranzakcióként kell elszámolni (lásd a 4.165. pont f) alpontját).
- c) adósság megtagadása: a rendszer nem ismeri el valamely kötelezettségnek az adós részéről történő egyoldalú törlését;
- d) az államháztartásnak fizetendő, az államháztartás által egyoldalúan behajthatatlannak ítélt adók és társadalombiztosítási hozzájárulások (lásd az 1.57., a 4.27. és a 4.82. bekezdést).

Változások az osztályozásban (K.6)

6.16 Az osztályozási változások kategóriába tartoznak a szektorok szerinti osztályozásban és a gazdasági egységek szerkezetében, valamint az eszközök és kötelezettségek osztályozásában bekövetkezett változások.

A szektorok szerinti osztályozásban és a gazdasági egységek szerkezetében bekövetkezett változások (K.61)

- 6.17 Valamely gazdasági egység átsorolása az egyik szektorból egy másikba együtt jár azzal, hogy teljes vagyonomérlege is átkerül, tehát ha például a háztartási szektorba sorolt gazdasági egység pénzügyi tekintetben függetlenedik tulajdonosától, kvázivállalattá válhat, és ekkor át kell sorolni a nem pénzügyi vállalati szektorba.
- 6.18 A szektor szerinti osztályozásban bekövetkező változások következtében a teljes vagyommérleg átkerül az egyik szektorból vagy alszektorból egy másikba. A vagyommérleg átkerülését követően adott esetben sor kerülhet az eszközök és kötelezettségek konszolidálására vagy dekonszolidálására, amit ebben a kategóriában kell feltüntetni.
- 6.19 A gazdasági egységek átszervezések miatti változásai körébe bizonyos pénzügyi eszközöknek és kötelezettségeknek a vállalati szerkezetátalakításból adódó megjelenése és eltűnése tartozik. Amikor egy vállalat önálló jogi személyisége azért szűnik meg, mert beolvad egy vagy több más vállalatba, akkor az összes olyan pénzügyi eszköz és kötelezettség, köztük a részvények és az egyéb tulajdoni részesedések, amelyek a szóban forgó vállalat és az azt beolvasztó többi vállalat közötti viszony részeként léteztek, eltűnnek a rendszerből. Pénzügyi tranzakcióként kell azonban nyilvántartásba venni egy vállalat részvényeinek és egyéb tulajdoni részesedéseinek a vállalati fúzió keretében történő azon felvásárlását, amely a felvásárló vállalat és a korábbi tulajdonosok között történik. A meglévő részvényeknek a felvásárló vállalat, illetve egy új vállalat részvényeivel történő lecserélését olyan részvény-visszavásárlásként kell elszámolni, mint amelyet új részvények kibocsátása kísér. A beolvasztott vállalat és harmadik felek közötti pénzügyi eszközök/kötelezettségek változatlanul maradnak és a beolvasztó vállalatra szállnak át.
- 6.20 Amikor egy vállalat jogilag két vagy több gazdasági egységre bomlik, akkor a pénzügyi eszközök és kötelezettségek megjelenését az előbbihez hasonló módon a szektorok szerinti osztályozásban és a szerkezetben bekövetkezett változások között kell elszámolni.

Az eszközök és kötelezettségek osztályozásában bekövetkezett változások (K.62)

- 6.21 Az eszközök és kötelezettségek osztályozása akkor változik, ha az eszközök és kötelezettségek a nyitó mérlegben más kategóriában jelennek meg, mint a záró mérlegben. Példa erre a földhasználat megváltoztatása vagy az addigi lakóépületek kereskedelmi célra történő hasznosítása, illetve ennek az ellentettje. A föld esetében mindkét tételnek (a korábbi kategóriára vonatkozó negatív tételnek és az új kategóriára vonatkozó pozitív tételnek) azonos értékkel kell szerepelnie. A föld értékében a használat változása miatt bekövetkező változást nem átértékelésként – azaz nem az eszközök megjelenése a gazdaságban és nem a nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból kategóriában –, hanem volumenváltozásként kell elszámolni.
- 6.22 A tömbarany formában tartott monetáris arany megjelenése és kikerülése nem pénzügyi tranzakció eredménye; a rendszerbe az eszközök egyéb volumenváltozása kategóriában kerül be, és ugyanebben a kategóriában kerül ki onnan.
- 6.23 Az osztályozás változásának különleges esete áll fenn a tömbarany vonatkozásában. A tömbarany – a tulajdonostól és a vásárlás okától függően – minősülhet monetáris arany (pénzügyi eszköz) vagy nem monetáris arany (értéktárgy). A tömbarany nem monetáris kategóriából monetárisba történő átsorolását monetizálásnak, a monetáris kategóriából nem monetárisba történő átsorolását pedig demonetizálásnak nevezik.
- 6.24 A tömbarany-műveleteket a következőképpen kell elszámolni:

- a) Amennyiben a monetáris hatóság rezidens gazdasági egység vagy nem rezidens, nem monetáris hatóság gazdasági egység számára tartalékként nyilvántartott tömbaranyat ad el, akkor nem monetáris aranyban számolandó el a tranzakció. Az arany demonetizálása – ami a tömbarany monetáris eszközből nem monetárisra való átsorolása – közvetlenül a tranzakció előtt történik, és a monetáris hatóság eszközeinek egyéb volumenváltozásai között számolandó el.

- b) Amennyiben a monetáris hatóság nem rezidens vagy rezidens gazdasági egységtől olyan tömbaranyat vásárol tartalékeszköznek, amely addig nem volt tartalékeszköz, a tranzakció nem monetáris aranyban számolandó el. Az arany monetizálása – ami a tömbarany nem monetáris eszközből monetárisra való átsorolása – közvetlenül a tranzakció után történik, és a monetáris hatóság eszközeinek egyéb volumenváltozásai között számolandó el.
- c) Ha az eladó és a vevő különböző gazdaságok monetáris hatóságai, és mindketten a tartalékeszközök között tartják nyilván a tömbaranyat, akkor a tömbarany-tranzakció a pénzügyi számlán számolandó el.
- d) Egyéb esetben a tömbarany soha nem számít monetáris eszköznek, a tranzakció ezért nem monetáris aranyban számolandó el.

A monetáris hatóságra vonatkozó példák a nemzetközi pénzügyi szervezetek esetében is alkalmazandók.

- 6.25 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok részvénné történő átváltása nem az eszközök és kötelezettségek osztályozásában bekövetkezett változások között számolandó el, hanem mint két pénzügyi tranzakció.

Névleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.7)

- 6.26 Az átértékelési számlán tartandó nyilván az eszközök és kötelezettségek tulajdonosainál az elszámolási időszakban keletkező névleges eszköztartási nyereség és veszteség, ami az eszközök és kötelezettségek árszintjében és ársztruktúrájában bekövetkező változásokat tükrözi. A névleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.7) kategóriába a semleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.71) és a reál-eszköztartási nyereség és -veszteség (K.72) tartozik.
- 6.27 *Fogalom meghatározás:* az eszközzel kapcsolatos névleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.7) az eszköz árnövekedése vagy -csökkenése miatt a tulajdonosnál felmerülő eszközérték-növekedés vagy csökkenés. A kötelezettséggel kapcsolatos névleges eszköztartási nyereség és veszteség a kötelezettség árnövekedése vagy -csökkenése miatt a kötelezettség értékelésében bekövetkezett változás.
- 6.28 Eszköztartási nyereség keletkezik akkor, ha valamely eszköz értéke növekszik vagy valamely kötelezettség értéke csökken. Eszköztartási veszteség keletkezik akkor, ha valamely eszköz értéke csökken vagy valamely kötelezettség értéke nő.
- 6.29 Az átértékelési számlán elszámolt névleges eszköztartási nyereség és veszteség az eszközökön, illetve a kötelezettségeken keletkezik, ez a nyereség vagy veszteség lehet realizált és lehet nem realizált. Az eszköztartási nyereség akkor minősül realizáltnak, ha a kérdéses eszközt eladják, bevonják, azt felhasználják, vagy más módon válnak meg tőle, illetve amikor a kötelezettséget visszafizetik. Nem realizált az a nyereség, amely az elszámolási időszak végén még tulajdonban lévő eszközzel, illetve ki nem egyenlített kötelezettséggel kapcsolatosan merül fel. A realizált nyereség alatt általában olyan nyereséget kell érteni, amely abban a teljes periódusban realizálódik, amelynek során az eszköz tulajdonban volt, illetve a kötelezettség kiegyenlített volt, akár egybeesik ez a periódus az elszámolási időszakokkal, akár nem. Minthogy azonban az eszköztartási nyereség és veszteség nyilvántartása eredményszemléletben történik, a realizált és a nem-realizált nyereség és veszteség közötti különbség – bár bizonyos szempontból szükséges lenne – nem jelenik meg az osztályozásban és a számlákon.
- 6.30 Az eszköztartási nyereség és veszteség a nem-pénzügyi eszközök, a pénzügyi eszközök és a kötelezettségek valamennyi csoportjával kapcsolatos nyereséget és veszteséget tartalmazza. Így a termelők birtokában lévő készleteken, köztük a befejezetlen termelésen keletkező eszköztartási nyereséget és veszteséget is itt kell elszámolni.
- 6.31 Névleges eszköztartási nyereség és veszteség minden olyan eszközön és kötelezettségen keletkezhet, amely bármennyi ideig is, de az elszámolási időszak folyamán tulajdonban volt, tehát nemcsak azokon az eszközökön és kötelezettségeken, amelyek a nyitó és/vagy a záró mérlegben megjelennek. Egy bizonyos eszköznek vagy kötelezettségnek, vagy egy bizonyos eszköz-, illetve kötelezettségtípus adott mennyiségének a tulajdonosa számára két időpont között felmerülő névleges eszköztartási nyereség és veszteség meghatározása a következő: az eszköz vagy kötelezettség folyó értéke a későbbi időpontban, mínusz az eszköz vagy kötelezettség folyó értéke a korábbi időpontban, feltéve hogy az eszköz vagy kötelezettség minősége, illetve mennyisége nem változik a szóban forgó időszakban.
- 6.32 Az egy bizonyos eszköz adott q mennyiségén o és t időpontok között keletkező G névleges eszköztartási nyereség a következő módon írható le: $G = (p_t - p_o) \times q$,
ahol p_o és p_t az eszköz ára o és t időpontban. A nemzeti valutában rögzített folyó értékű pénzügyi eszközöknél és kötelezettségeknél, ahol a p_o és a p_t meghatározás szerint azonos, a névleges eszköztartási nyereség mindig nulla.
- 6.33 A névleges eszköztartási nyereség és veszteség értékének kiszámításához az eszközbeszerzés és -eladás értékét ugyanúgy kell meghatározni, ahogyan ezen értéket a tőke- és a pénzügyi számlán nyilvántartják, az eszközállomány értékét pedig ugyanúgy kell meghatározni, ahogyan ezen értéket a vagyonmérlegben nyilvántartják. Állóeszköz esetében egy beszerzés értékét az az összeg adja, amit a vásárló a termelőnek vagy az eladónak fizet, amihez hozzáadódik még a tulajdonjog átruházása következtében a vásárlónál felmerülő járulékos költségek. Egy használt állóeszköz eladásának értékét az az összeg jelenti, amit az eszközért az eladó a vásárlótól kap, és amiből le kell vonni a tulajdonjog átruházása miatt az eladónál felmerülő költségeket.

- 6.34 A 6.33 bekezdésben ismertetett eset alól kivételt képez, ha a tényleges ár különbözik az eszköz piaci árától. Ebben az esetben a tényleges ár és a piaci érték közötti különbség tőketranszfernek minősül, a beszerzést pedig piaci áron kell elszámolni. Ilyen különösen a nem-piaci szektorokat érintő tranzakcióknál történik.
- 6.35 Négy olyan helyzetet különböztet meg a rendszer, amiből névleges eszköztartási nyereség és veszteség keletkezik:
- a teljes elszámolási időszak alatt birtokolt eszköz esetében: az elszámolási időszak folyamán keletkező névleges eszköztartási nyereség egyenlő az eszköz záró mérlegben szereplő értéke és a nyitó mérlegben lévő értéke közötti különbség csökkentve az elszámolási időszakban történt állóeszköz-felhasználással. Ezek az értékek az eszközök becsült értékei, úgy kell kezelni azokat, mintha beszerzésükre a mérlegkészítések időpontjaiban került volna sor. A névleges nyereség nem realizált;
 - az időszak kezdetén birtokolt, de az időszak során eladott eszköz esetében: a keletkező névleges eszköztartási nyereség egyenlő: az eladási érték és a nyitó mérlegben szereplő érték közötti különbség, csökkentve az elszámolási időszak során az eladás előtt történt állóeszköz-felhasználás összegével. A névleges nyereség realizált;
 - az időszak folyamán beszerzett és az időszak végén még mindig birtokolt eszköz esetében: a keletkező névleges eszköztartási nyereség, amely egyenlő: az eszköz záró mérlegben szereplő értéke csökkentve a beszerzési értékkel és az elszámolási időszakban történt állóeszköz-felhasználással. A névleges nyereség nem realizált; valamint
 - az elszámolási időszak folyamán beszerzett és eladott eszköz esetén: a keletkező névleges eszköztartási nyereség egyenlő: az eladási érték csökkentve a beszerzési értékkel és az elszámolási időszakban a beszerzés és az eladás között történt állóeszköz-felhasználással. A névleges nyereség realizált.
- 6.36 Névleges eszköztartási nyereség és veszteség eszközökön és kötelezettségeken keletkezik, lehet realizált vagy nem-realizált. Elszámolása az érintett szektorok, a teljes gazdaság és a külföld átértékelési számláján történik.

Semleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.71)

- 6.37 *Fogalom meghatározás:* az eszközökkel vagy kötelezettségekkel kapcsolatos semleges eszköztartási nyereség és veszteség (K.71) olyan eszköztartási nyereség és veszteség, amely akkor keletkezik, ha az eszköz vagy kötelezettség ára az időszak során ugyanolyan arányban változik meg, mint ahogyan az általános árszínvonal módosul.
- 6.38 A semleges eszköztartási nyereség és veszteség meghatározására azért van szükség, hogy könnyebben lehessen meghatározni a reál-eszköztartási nyereséget és -veszteséget, ami meghatározza a reál vásárlóerő szektorok közötti újraelosztását.
- 6.39 Az általános árindexet jelölje r . A valamely eszköz adott q mennyiségén felmerülő semleges eszköztartási nyereség (NG) o és t időpont között a következő képlet szerint határozható meg: $NG = p_o \times q (r_t/r_o - 1)$,

ahol $p_o \times q$ az eszköz folyó értéke o időpontban, és r_t/r_o az általános árindex o és t időpont közötti változásának mértéke. Ugyanezt az r_t/r_o indexet kell alkalmazni az összes eszközre és kötelezettségekre.

- 6.40 A semleges eszköztartási nyereség és veszteség kiszámításához a végső felhasználási kiadások alapján számolt árindex alkalmazandó.
- 6.41 A semleges eszköztartási nyereséget és veszteséget a „semleges eszköztartási nyereség és veszteség” számlán kell elszámolni, amely a szektorok, a teljes gazdaság és a külföld átértékelési számlájának egyik alszámlája.

Reál-eszköztartási nyereség és -veszteség (K.72)

- 6.42 *Fogalom meghatározás:* a reál-eszköztartási nyereség és -veszteség (K.72) az adott eszközre vagy kötelezettségre vonatkozik, és az a névleges és semleges eszköztartási nyereség és veszteség közötti különbség.
- 6.43 A valamely eszköz adott q mennyiségén o és t időpontok között felmerülő reál-eszköztartási nyereség (RG) meghatározása:

$$RG = G - NG, \text{ vagy}$$

$$\text{másképpen } RG = (p_t/p_o - r_t/r_o) \times p_o \times q$$

- 6.44 Az eszközökön és kötelezettségeken keletkező reál-eszköztartásnyereség és -veszteség értéke attól függ, hogyan változott ezek ára a szóban forgó időszak folyamán az egyéb árak átlagos, az általános árindekszel mért változásához viszonyítva.
- 6.45 A reál-eszköztartásnyereség és -veszteség a „reál-eszköztartásnyereség és -veszteség” számlán tartandó nyilván, ami az átértékelési számla alszámlája.

Eszköztartási nyereség és veszteség a pénzügyi eszköz és kötelezettség típusa szerint

Monetáris arany és SDR-ek (AF.1)

- 6.46 Mivel a monetáris aranyat rendszerint amerikai dollárban jegyzik, nemcsak az aranyárfolyam, hanem a dollárárfolyam változása miatt is névleges eszköztartási nyereség és veszteség keletkezik.
- 6.47 Mivel az SDR-ek árfolyamkosáron alapulnak, nemzeti valutában kifejezett értékűk, és ezzel együtt pedig az eszköztartási nyereség és veszteség a kosárban lévő valuták nemzeti valutával szembeni árfolyamai alapján változik.

Készpénz és betétek (AF.2)

- 6.48 A nemzeti pénznemben kifejezett készpénz és betétek folyó értéke időben változatlan marad. Az ilyen eszköz „ára” mindig egységnyi, míg a mennyiséget az határozza meg, hogy az eszköz értéke hány pénznemegységet tesz ki az eszköz pénznemében. Az ilyen eszközökön keletkező névleges eszköztartási nyereség és veszteség értéke mindig nulla. Ennek okán az ilyen eszközök nyitó, illetve záró állományának értéke közötti különbség – az egyéb volumenváltozások kivételével – teljes egészében az eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveletek értékeiből adódik. Ez tehát azon ritka esetek egyike, amikor a gazdasági műveleteket általában le lehet vezetni a vagyonmérleg adataiból.
- 6.49 A betétek elhatárolt kamatát úgy kell elszámolni a pénzügyi számlán, mint amit a tulajdonosa egyidejűleg újból befektet a betétbe.
- 6.50 A külföldi készpénzben tartott pénzeszközökön és egyéb fizetőeszközben denominált betéteken az árfolyamváltozások miatt névleges eszköztartási nyereség, illetve veszteség keletkezik.
- 6.51 A rögzített értékkel rendelkező eszközök semleges és reál-eszköztartásnyereségének és -veszteségének kiszámításához egyaránt szükség van a tranzakciók lebonyolításának időpontjaira és értékadataira, valamint a nyitó és záró mérlegben feltüntetett értékeikre. Feltételezzük például azt, hogy egy betét elhelyezésére és kivonására egyazon elszámolási időszakon belül kerül sor, miközben az általános árszínvonal emelkedik. Ekkor a betét keletkező semleges nyereség pozitív értékű, a reál nyereség negatív, és összege a betéti időszak időtartamától és az inflációs rátától függ. Az ilyen reálveszteségeket lehetetlen úgy elszámolni, hogy nincsenek adatok az elszámolási időszak során történt tranzakciók értékéről, valamint időpontjáról.
- 6.52 Nagy általánosságban arra lehet következtetni, hogy amennyiben jelentős a pozitív és negatív tranzakciók abszolút összértéke a nyitó és záró mérlegek szintjéhez viszonyítva, úgy a rögzített folyó értékű pénzügyi eszközök és kötelezettségek semleges és reál-eszköztartásnyereségének és -veszteségének mérlegadatokból nyert, közelítő becsléssel megállapított értékei önmagukban valószínűleg nem teljesen kielégítőek. Még a pénzügyi tranzakciók értékeinek bruttó alapon történő elszámolása, azaz az elhelyezett és kivont betétek külön történő számbavétele – szemben a betétek összértéke mínusz a kivonások értéke megközelítéssel – sem lehet elegendő a betételhelyezések időzítésére vonatkozó információk nélkül.

Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3)

- 6.53 Amikor felárral vagy diszkontálva kerül sor hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (pl. kötvények) kibocsátására – a jóval a névérték alatt kibocsátott és a nem kamatozó kötvényeket is beleértve –, akkor a kibocsátási ár és a névérték, illetve a lejáratkori visszaváltási érték közötti különbséget tekintjük a kamatnak, amit a kibocsátó a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír futamideje folyamán fizetni köteles. Az ilyen kamatot tulajdonból származó jövedelemként kell elszámolni, amit a hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátója fizet és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír tulajdonosa kap kézhez a kibocsátó által a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír futamideje alatt a kamatszelvényre rendszeres időközönként ténylegesen fizetett kamattal.
- 6.54 Az elhatárolt kamatot úgy kell elszámolni a pénzügyi számlán, mint amit a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír tulajdonosa egyidejűleg újból a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírba fektet. Ezért ezt a tételt a pénzügyi számlán a meglévő eszközökhöz hozzáadódó újabb eszközbeszerzésként kell elszámolni. Ennélfogva egy hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír piaci értékének fokozatos növekedése, ami az elhatárolt és újra befektetett kamatok felhalmozódásának tudható be, a kihelyezett tőkerésznek, vagyis az eszköz nagyságának növekedését tükrözi. Ez alapjában véve nem árnövekedés, hanem mennyiségi vagy volumennövekedés, ami nem képez eszköztartási nyereséget a hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír tulajdonosa, illetve eszköztartási veszteséget a kibocsátója számára. A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok minőségileg is változnak az idők folyamán, ahogy a lejárat időpontja közeleg; ezért lényeges annak felismerése, hogy az elhatárolt kamatok felhalmozódásának tulajdonítható értéknövekedésük nem árnövekedés, és nem hoz létre eszköztartási nyereséget.

6.55 A rögzített kamatozású, hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok ára viszont szintén megváltozik, amikor a piaci kamatlábak változnak. Az ár változásának iránya fordított a kamatláb-mozgásokhoz képest. Adott kamatlábváltozásnak egy bizonyos hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír árára gyakorolt hatása annál kisebb, minél közelebbi az értékpapír lejáratú ideje. A hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok piaci kamatlábak változásainak betudható árváltozásai nem mennyiségi, hanem árváltozásokat jelentenek. Ennek következtében névleges eszköztartási nyereséget vagy veszteséget hoznak létre úgy a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátói, mint tulajdonosai részére. A kamatlábak emelkedése névleges eszköztartási nyereséget generál az értékvizonyt megtestesítő értékpapír kibocsátója, illetve ennek megfelelő nagyságú eszköztartási veszteséget az értékpapír tulajdonosa számára.

6.56 A változó kamatlábú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kamat-, illetve tőketörlesztési valamely általános áru- vagy szolgáltatási indexhez (például a fogyasztói árindexhez), kamatlábhoz (például EURIBOR, LIBOR), kötvényhozamhoz vagy eszközhöz kapcsolódnak.

Amennyiben a kamattörlesztés vagy a kihelyezett tőke értéke általános árindexhez kapcsolódik, a kihelyezett tőke értékének a meghatározott index mozgása miatt egy bizonyos elszámolási időszak folyamán bekövetkező változását az ebben az időszakban elhatárolt kamatként kell kezelni, amely hozzáadódik bármely egyéb olyan kamatösszeghez, amelynek kifizetése az adott időszakban esedékes.

Ha a lejáratkor fizetendő összeg indexálásának célja, hogy eszköztartási nyereséget hozzon létre – ilyen például, ha csak egyetlen, szűken meghatározott elem alapján indexálnak –, akkor a vonatkozó index alakulásának az eredeti elvárásoktól való bármilyen eltérése eszköztartási nyereséget vagy veszteséget keletkeztet, ami általában nem egyenlítődik ki az eszköztartás időtartama alatt.

6.57 A névleges eszköztartási nyereség és veszteség a rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetében ugyanúgy alakul, mint a hosszú lejáratúak esetében. Minthogy azonban a rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok lejáratú ideje sokkal hamarabb elérkezik, a kamatláb-változások által generált eszköztartási nyereség általában sokkal kisebb, mint az azonos névértékű, hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetében.

Hitelek (AF.4)

6.58 Azokra a kölcsönökre, amelyekkel nem kereskednek, ugyanaz érvényes, mint a készpénzre és a betétekre. Amikor viszont egy létező kölcsönt értékesítenek egy másik gazdasági egység részére, akkor a hitelleírás, azaz a visszavásárlási és a tranzakciós ár közötti különbséget az eladó és a vásárló átértékelési számláján kell elszámolni a tranzakció időpontjával egyidejűleg.

Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek (AF.5)

6.59 A bónuszrészvények csak a kibocsátott részvények számát és össznévértékét növelik, de nem befolyásolják a részvények összességének piaci értékét. Ez a törzsrészvények tulajdonosainak részesedés szerint juttatott további vállalati részvények, azaz az osztalékrészvények esetében is így van. A bónusz- és az osztalékrészvényeket nem tüntetik fel a számlákon. Ugyanakkor az ilyen kibocsátások azt a célt szolgálják, hogy javuljon a részvénylikviditás a piacon, emiatt tehát emelkedhet a kibocsátott részvények piaci összértéke, ez esetben ezt a változást névleges eszköztartási nyereségként kell elszámolni.

Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garancia-rendszerek (AF.6)

6.60 Amennyiben a biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerekhez kapcsolódó tartalékokat és jogosultságokat nemzeti fizetőszkőzben tartják, akkor a készpénzekhez, betétekhez és hitelekhez hasonlóan itt sem képződik névleges eszköztartási nyereség, illetve veszteség. A kötelezettségvállalások teljesítéséhez a pénzügyintézetek által használt eszközökön azonban képződik eszköztartási nyereség és veszteség.

6.61 A biztosítottak és kedvezményezettek felé fennálló kötelezettségek a tranzakciók, egyéb volumenváltozások és átértékelések eredményeképpen változnak. Az átértékelések a biztosításmatematikai számítások legfontosabb feltevéseiben bekövetkező változásoknak köszönhetőek. Az említett feltevések a diszkontráta, a berráta és az inflációs ráta.

Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók (AF.7)

6.62 A származtatott pénzügyi eszközök értéke megváltozhat az alapul szolgáló eszköz értékének változása, az alapul szolgáló eszköz árának volatilitásában bekövetkező elmozdulás, illetve a teljesítés vagy a lejárat közelgő időpontja következtében. A származtatott pénzügyi eszközök és a munkavállalói részvények értékének ilyen változásait árváltozásnak kell tekinteni, és átértékelésként elszámolni.

Egyéb követelések/tartozások (AF.8)

6.63 Azokra az egyéb követelésekre és tartozásokra, amelyekkel nem kereskednek, ugyanaz vonatkozik, mint a belföldi készpénzre, a betétekre és a hitelekre. Amikor viszont egy létező kereskedelmi hitelt értékesítenek egy másik gazdasági egység részére, akkor a visszavásárlási és a tranzakciós ár közötti különbséget átértékelésként kell elszámolni a tranzakció időpontjával egyidejűleg. Mivel azonban a kereskedelmi hitelek általában rövid lejáratúak, értékesítésük révén új pénzügyi eszköz jöhet létre.

Külföldi valutában nyilvántartott eszközök

- 6.64 A külföldi valutában nyilvántartott eszközök és kötelezettségek értékét azok külföldi valutában kifejezett piaci értékével kell mérni, amit a mindenkori devizaárfolyamon kell átszámítani nemzeti valutára. Ennélfogva az eszközök árának és az árfolyamnak a változásai is névleges eszköztartási nyereséget vagy veszteséget eredményezhetnek. Az elszámolási időszak folyamán keletkező névleges eszköztartási nyereség és veszteség úgy számítható ki, hogy a tranzakciók és egyéb volumenváltozások értékét le kell vonni a nyitó és a záró mérleg értékeinek különbözetéből. Ehhez előbb a külföldi valutában nyilvántartott eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók értékét a műveletek végrehajtásának időpontjában érvényes árfolyamok felhasználásával át kell számítani nemzeti fizetőeszközre, a nyitó és a záró mérleg értékeit pedig a mérlegkészítés időpontjában érvényes árfolyamokon kell átszámítani. Ez annyit jelent, hogy a műveletek külföldi valutában kifejezett összértékének – nettó beszerzés, azaz beszerzés mínusz eladás – átszámítása tulajdonképpen egy súlyozott átlagárfolyam segítségével történik, ahol a súlyokat a különböző időpontokban lebonyolított tranzakciók értékei képviselik.
-

7. FEJEZET

VAGYONMÉRLEGEK

- 7.01 *Fogalommeghatározás:* a vagyonsmérleg olyan kimutatás, amelyet egy bizonyos időpontra vonatkozóan készítenek el egy adott gazdasági egység vagy egységcsoport gazdasági tulajdonában levő eszközök és kötelezettségek értékéről.
- 7.02 A vagyonsmérleg egyenlegező tétele a nettó vagyon (B.90). A vagyonsmérlegben elszámolt eszközök és kötelezettségek állományának értékét azokon az adott időpontban érvényes piaci árakon kell meghatározni, amelyekre a vagyonsmérleg vonatkozik, de bizonyos kategóriák esetében a nominálértéket kell alapul venni. Vagyonmérleget a rezidens gazdasági szektorokra, alszektorokra, a nemzetgazdaság egészére, valamint a külföld szektorra kell összeállítani.
- 7.03 A vagyonsmérleg olyan módon teszi teljessé a számlák sorozatát, hogy kimutassa a termelési, a jövedelemelosztási és -felhasználási, valamint a felhalmozási számlák tételeinek a gazdaság vagyonsállományára gyakorolt hatását.
- 7.04 A gazdasági szektorban a vagyonsmérlegben szereplő egyenlegező tétel a nettó vagyon.
- 7.05 A nemzetgazdaságban az egyenlegező tételre gyakran nemzeti vagyonsként hivatkoznak, amely a nem pénzügyi eszközök és a külfölddel szembeni nettó pénzügyi eszközök összértéke.
- 7.06 A külföld vagyonsmérlegét ugyanúgy állítják össze, mint a rezidens gazdasági szektorok és alszektorok vagyonsmérlegét. E vagyonsmérleg a nem rezidens rezidensekkel szembeni pénzügyi eszközeinek és kötelezettségeinek állományából áll. A fizetési mérlegről és külfölddel szembeni befektetési pozícióról szóló kézikönyvben (6. kiadás) (BPM6) a rezidens nem rezidensekhez viszonyítva összeállított vagyonsmérlegét külfölddel szembeni befektetési pozíciónak (IIP) hívják.
- 7.07 A saját tőke a vagyonsmérlegben szereplő kötelezettségek, azaz a nettó vagyon (B.90), valamint a tulajdoni részesedések és a befektetési jegyek (AF.5) értékének összege.
- 7.08 A nem pénzügyi és a pénzügyi vállalatok szektorában és alszektoraiban a saját tőke egy elemzési célokra jól használható, a nettó vagyonhoz hasonló tétel.
- 7.09 A vállalatok nettó vagyona általában különbözik kibocsátott részvényeik és más, saját tőkét megtestesítő értékpapírjaik értékétől. A kvázivállalatok nettó vagyonának értéke nulla, mivel az alaptőke feltételezhetően megegyezik az eszközök nem tőkejellegű kötelezettségekkel csökkentett értékével. A közvetlen tőkebefektetéssel működő rezidens vállalatok nettó vagyonának értéke is nulla, mivel ezek nem rezidens vállalatok fiókvállalatai és kvázivállalatnak tekinthetők.
- 7.10 A pénzügyi eszközök és kötelezettségek egyenlegező tétele a pénzügyi nettó vagyon (BF.90).
- 7.11 A vagyonsmérleg az eszközök és a kötelezettségek értékét egy bizonyos időpontra vonatkozóan mutatja be. A vagyonsmérleget egy adott elszámolási időszak kezdetén és végén állítják össze; az időszak kezdetekor készített nyitó vagyonsmérleg megegyezik a megelőző időszak végén készített záró vagyonsmérleggel.
- 7.12 A nyitó vagyonsmérlegben és a záró vagyonsmérlegben szereplő, egy bizonyos típusú eszközállomány értékét egy alapvető elszámolási azonosság kapcsolja össze a következőképpen:

egy bizonyos típusú eszközállomány értéke a nyitó vagyonsmérlegben

plusz	gazdasági műveletek	az elszámolási időszak folyamán lebonyolított gazdasági műveletek során beszerzett eszközök összértéke
mínusz		az elszámolási időszak folyamán lebonyolított gazdasági műveletek során eladott eszközök összértéke
mínusz		adott esetben állóeszköz-felhasználás
plusz	az eszközök egyéb volumenváltozó-sai	az adott eszközt érintő egyéb pozitív volumenváltozások
mínusz		az adott eszközt érintő egyéb negatív volumenváltozások

plusz	átértékelések	az időszak folyamán az adott eszköz árának változásából adódó névleges eszköztartási nyereség értéke
mínusz		az időszak folyamán az adott eszköz árának változásából adódó névleges eszköztartási veszteség értéke

egyenlő az adott eszközállománynak a záró vagyonmérlegben kimutatott értékével.

Olyan táblázat is készíthető, amely egy bizonyos típusú kötelezettségállomány értékét kapcsolja össze a nyitó vagyonmérlegben és a záró vagyonmérlegben.

- 7.13 A nyitó és a záró vagyonmérleg között fennálló elszámolási összefüggéseket, amelyek gazdasági műveleteknek, az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásainak, illetve az eszköztartási nyereségnek és veszteségnek a következményei, a 7.2. melléklet sémá szerűen mutatja be.

AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK TÍPUSAI

Az eszköz meghatározása

- 7.14 A vagyonmérlegekben elszámolt eszközök gazdasági eszközök.
- 7.15 *Fogalom meghatározás:* a gazdasági eszköz funkciója az értékek hordozása: azt a hasznot képviselik, amely a gazdasági tulajdonos híz belőlük abból adódóan, hogy birtokolja vagy használja őket egy bizonyos ideig. Segítségükkel az általuk képviselt érték átvihető egy elszámolási időszakra a következőre.
- 7.16 Gazdasági haszon egyrészt az elsődleges jövedelem, például a működési eredmény, amely abból adódik, hogy a gazdasági tulajdonos használja az eszközt, vagy a tulajdonból származó jövedelem, amely abból adódik, hogy a gazdasági tulajdonos a használati jogot másnak engedi át. A hasznot egyrészt az eszköz használata jelenti, másrészt az az érték, ideértve az eszköztartási nyereséget és veszteséget is, amely az eszköz eladásakor vagy megszüntetésekor keletkezik.
- 7.17 Egy eszköz gazdasági tulajdonosa nem feltétlenül a jogi tulajdonos. A gazdasági tulajdonos az a gazdasági egység, amely a kapcsolódó kockázatok vállalása következtében jogosult az eszköz használatából származó haszonra.
- 7.18 A gazdasági eszközök osztályozását és körét a 7.1. táblázat foglalja össze. Az eszközök egyes csoportjainak részletes meghatározását a 7.1. melléklet mutatja be.

AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEKHEZ NEM TARTOZÓ TÉTELEK

- 7.19 Nem tartozik az eszközök és kötelezettségek közé:
- a) a humán tőke;
 - b) azon természeti kincsek, amelyek nem tekinthetők gazdasági eszközöknek (például a levegő vagy a folyóvíz);
 - c) a tartós fogyasztási cikkek; valamint
 - d) az olyan feltételes eszközök és kötelezettségek, amelyek nem pénzügyi eszközök és kötelezettségek (lásd a 7.31. bekezdést).

AZ ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK CSOPORTJAI

- 7.20 A vagyonmérlegek tételei két fő csoportra oszthatók: a „nem pénzügyi eszközök” (jelölésük: AN) és a „pénzügyi eszközök és kötelezettségek” (jelölésük: AF) csoportra.
- 7.21 A nem pénzügyi eszközök lehetnek termelt nem pénzügyi eszközök (jelölésük: AN.1) és nem termelt nem pénzügyi eszközök (jelölésük: AN.2).

Termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1)

- 7.22 *Fogalom meghatározás:* a termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1) a termelési folyamatok kibocsátásai.
- 7.23 A termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1) osztályozásának az a célja, hogy a termelésben betöltött szerepük alapján különbséget lehessen tenni közöttük. Az egy évnél hosszabb ideig, a termelésben rendszeresen vagy folyamatosan használt állóeszközök, a termelés során folyó termelőfelhasználásként felhasznált készletek, az értékesített vagy átadott készletek, valamint az értéktárgyak tartoznak ebbe a csoportba. Az értéktárgyakat első sorban nem termelési vagy a fogyasztási célra használják fel, hanem értékőrző szerepük miatt vásárolják meg és birtokolják.

Nem termelt nem pénzügyi eszközök (AN.2)

- 7.24 *Fogalm meghatározás:* a nem termelt nem pénzügyi eszközök (AN.2) olyan gazdasági eszközök, amelyek nem termelési folyamatok eredményeként jönnek létre. Ezek a természeti erőforrások, a szerződések, lízingek és licenck, valamint a cégérték és a marketingeszközök.
- 7.25 A nem termelt eszközök osztályozásának az a célja, hogy a nem termelt eszközök között a létrejöttük módja alapján lehessen különbséget tenni. Néhány ilyen eszköz a természetben fordul elő, mások – a „társadalmi konstrukciók” – jogi vagy elszámolási műveletek során keletkeznek.
- 7.26 Hogy mely természeti kincseket kell felvenni a vagyonmérlegbe, azt a gazdasági eszköz általános meghatározásának megfelelően az dönti el, hogy az eszközök ténylegesen gazdasági tulajdonba vehetők-e, és képesek-e tulajdonosaik részére gazdasági hasznot biztosítani a meglévő technológia, az ismeretek, a gazdasági lehetőségek, a rendelkezésre álló erőforrások, valamint az érvényes árányok mellett. Nem sorolja ide a rendszer azokat a természeti kincseket, amelyek felett tulajdonosi jogokat nem gyakorolnak, például a nyílt tengert vagy a levegőt.
- 7.27 A szerződések, lízingek és licenck csak akkor tekinthetők nem pénzügyi eszközöknek, ha az adott jogi megállapodás gazdasági haszonhoz juttatja ezek jogosultját a megállapodás szerint fizetendő összegeken kívül, és a jogosult jogilag és a gyakorlatban is realizálhat ilyen hasznot azok másokra történő átruházása révén.

Pénzügyi eszközök és kötelezettségek (AF)

- 7.28 *Fogalm meghatározás:* a pénzügyi eszközök (AF) gazdasági eszközök, amelyek közé tartozik valamennyi pénzügyi követelés, - a tulajdoni részesedések és a tőmbaranyként tartott monetáris arany (5.03. bekezdés). Kötelezettségek akkor keletkeznek, amikor az adós kötelezett arra, hogy egyszeri vagy sorozatos kifizetést teljesítsen a hitelezőnek (5.06. pont).
- 7.29 A pénzügyi eszközök funkciója az értékek hordozása: azt a hasznot képviselik, amely a gazdasági tulajdonosuk híz belőlük egy vagy több alkalommal abból adódóan, hogy birtokolja vagy használja őket egy bizonyos ideig. Segítségükkel az általuk képviselt érték átvihető egy elszámolási időszakra a következőre. A tulajdonos valamilyen fizetési eszköz megszerzésével híz hasznot az eszközből (5.04. pont).
- 7.30 Minden pénzügyi eszköznek van egy ellentételező kötelezettsége, kivéve a tőmbaranyként tartott monetáris aranyat, amely a „monetáris arany és különleges lehívási jogok” csoportba tartozik. (AF.1).
- 7.31 A feltételes eszközök és feltételes kötelezettségek olyan megállapodások, amelyekben az egyik fél csak bizonyos feltételek teljesülésekor köteles egyszeri vagy sorozatos kifizetéseket teljesíteni a másik fél számára (5.08. pont). Ezek nem pénzügyi eszközök és kötelezettségek.
- 7.32 A pénzügyi eszközök és kötelezettségek osztályozása megfelel a pénzügyi tranzakciók osztályozásának (5.14. pont). A pénzügyi eszközök és kötelezettségek csoportjainak és alcsoportjainak a fogalm meghatározását, valamint a kiegészítő magyarázatokat az 5. fejezet tartalmazza. Ezek a fogalm meghatározások itt nem szerepelnek újra, ugyanakkor a 7.1. melléklet tartalmazza a rendszerben meghatározott eszközök és kötelezettségek összefoglalását.

7.1 táblázat — Az eszközök osztályozása

AN.	NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.1 + AN.2)
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
AN.11	Állóeszközök (1)
AN.111	Lakások
AN.112	Egyéb épületek és építmények
AN.1121	Nem lakás céljára szolgáló épületek
AN.1122	Egyéb építmények
AN.1123	Melioráció
AN.113	Gépek és berendezések
AN.1131	Szállítóeszközök

AN.	NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.1 + AN.2)
AN.1132	IKT-berendezések
AN.1139	Egyéb gépek és berendezések
AN.114	Fegyverrendszerek
AN.115	Művelés alatt álló biológiai erőforrások
AN.1151	Haszonállatok
AN.1152	Ültevények
AN.117	Szellemi tulajdont képező termékek
AN.1171	Kutatás és fejlesztés
AN.1172	Ásványkincsfeltárás és -értékelés
AN.1173	Számítógépes szoftverek és adatbázisok
AN.11731	Számítógépes szoftverek
AN.11732	Adatbázisok
AN.1174	Szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányai
AN.1179	Egyéb szellemi tulajdont képező termékek
AN.12	Készletek
AN.121	Anyagok és fogyóeszközök
AN.122	Befejezetlen termelés
AN.1221	Befejezetlen termelés művelés alatt álló biológiai erőforrásokon
AN.1222	Egyéb befejezetlen termelés
AN.123	Késztermékek
AN.124	Katonai készletek
AN.125	Továbbértékesítésre kerülő termékek
AN.13	Értéktárgyak
AN.131	Nemesfémek és drágakövek
AN.132	Antikvitások és egyéb műtárgyak
AN.133	Egyéb értéktárgyak
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
AN.21	Természeti erőforrások
AN.211	Föld
AN.2111	Épületek és építmények alatt húzódó földterületek
AN.2112	Művelés alatt álló földterületek
AN.2113	Üdülőterület a hozzá tartozó vízfelülettel
AN.2119	Egyéb földterület a hozzá tartozó vízfelülettel

AN.	NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.1 + AN.2)
AN.212	Ásványkincsek és energiatartalékok
AN.213	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások
AN.214	Vízkészletek
AN.215	Egyéb természeti erőforrások
AN.2151	Rádiófrekvenciák
AN.2159	Egyéb
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck
AN.221	Piacképes tartós bérletek
AN.222	Természeti erőforrások használatára vonatkozó engedélyek
AN.223	Meghatározott tevékenységek gyakorlására vonatkozó engedélyek
AN.224	Jövőbeli termékekre és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultság
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege

(¹) Kiegészítő tétel AN.m: tartós fogyasztási cikkek.

AF	PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (¹) (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7 + AF.8)
AF.1	Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)
AF.11	Monetáris arany
AF.12	Különleges lehvási jogok (SDR)
AF.2	Készpénz és betétek
AF.21	Készpénz
AF.22	Folyószámlabetétek
AF.29	Egyéb betétek
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
AF.31	Rövid lejáratú
AF.32	Hosszú lejáratú
AF.4	Kölcsönök
AF.41	Rövid lejáratú
AF.42	Hosszú lejáratú
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek vagy egységek
AF.51	Tulajdoni részesedések
AF.511	Tőzsdei részvények
AF.512	Nem tőzsdei részvények
AF.519	Egyéb tulajdoni részesedések

AF	PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ⁽¹⁾ (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7 + AF.8)
AF.52	Befektetési jegyek vagy egységek
AF.521	MMF befektetési jegyek/egységek
AF.522	Nem- MMF befektetési jegyek/egységek
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
AF.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok
AF.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok
AF.63	Nyugdíjjogosultságok
AF.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései
AF.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok
AF.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
AF.71	Származtatott pénzügyi eszközök
AF.72	Munkavállalói részvényopciók
AF.8	Egyéb követelések/tartozások
AF.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek
AF.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével

(¹) Kiegészítő tételek AF.m1 Közvetlen külföldi tőkebefektetés; AF.m2: Nem teljesítő hitelek.

A MÉRLEGTÉTELEK ÉRTÉKÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Az érték megállapításának általános elvei

- 7.33 Az egyes mérlegtételek értékét úgy kell megállapítani, mintha beszerzésük azon a napon történt volna, amelyikre a vagyonmérleg vonatkozik. Az eszközök és kötelezettségek értékét a mérlegkészítés időpontjában érvényes piaci árak felhasználásával kell megállapítani.
- 7.34 Az elszámolt értékeknek az azon időpontban érvényes piaci árakat kell tükrözniük, amelyre a vagyonmérleg vonatkozik. Megfigyelhető piaci árak hiányában – mely akkor fordulhat elő, ha van ugyan piac, de a közelmúltban nem került sor eszközök értékesítésére a piacon – becslés útján kell megállapítani, hogy milyenek lennének az árak, ha az eszközöket abban az időpontban vásárolnák meg a piacon, amelyre a vagyonmérleg vonatkozik.
- 7.35 A legtöbb pénzügyi eszközre és kötelezettségre, a meglévő ingatlanokra (épületek és egyéb építmények, valamint a hozzájuk tartozó földterületek), a meglévő szállítóeszközökre, az ültetvényekre és állatállományra, valamint az újonnan előállított állóeszközökre és készletekre vonatkozó piaci árak általában rendelkezésre állnak.
- 7.36 A saját használatra előállított nem pénzügyi eszközök értékét alapon kell meghatározni. Amennyiben alapárak nem állnak rendelkezésre, akkor a meghatározás hasonló termékek alapárain, illetve ha ez nem lehetséges, akkor költség alapon történik.
- 7.37 A megfigyelhető piaci árakon, illetve a megfigyelhető árból vagy felmerült költségekből becsült árakon kívül a nem pénzügyi eszközök értékét a következőképpen is meg lehet becsülni:
- a) a beszerzések és az eladások egyenlegének az eszközök élettartamára vonatkoztatott átértékelésével és összeállításával; vagy
 - b) a jövőbeli gazdasági haszon jelenértéke, azaz a diszkontált érték alapján.

- 7.38 A piaci érték megállapítása a pénzügyi instrumentumok állományai (és a velük folytatott gazdasági műveletek) értékelésének legfőbb elve. A pénzügyi instrumentumok a pénzügyi követelésekkel azonosak. Ezekhez a pénzügyi eszközökhöz kötelezettségek tartoznak. A piaci érték az az érték, amelyen az ügyleti szándékkal rendelkező felek – kizárólag kereskedelmi megfontolások alapján – beszerzik vagy eladják a pénzügyi eszközöket. A piac értékbe a jutalékok, díjak és adók nem számítandók be, meghatározásakor azonban a szerződő felek az elhatárolt kamatot is figyelembe vehetik.
- 7.39 A nominálérték az eredetileg meghitelezett tőke, valamint a későbbi hitelek és az elhatárolt kamatok törlesztéssel csökkentett összege. A nominálérték nem azonos a névértékkel.
- a) Egy külföldi fizetőeszközben kifejezett pénzügyi instrumentum hazai valutában kifejezett nominálértéke tartalmazza az árfolyamváltozásból eredő eszköztartási nyereséget és veszteséget is.
- A külföldi fizetőeszközben kifejezett pénzügyi instrumentumok értékét az abban az időpontban érvényes pénzügyi árfolyamon kell nemzeti valutára átszámítani, amelyre a vagyommérleg vonatkozik. Ennek az árfolyamnak a prompt vételi és az eladási árfolyam közötti középárfolyamnak kell lennie.
- b) Egyes pénzügyi instrumentumok, például a kevés összetevő alapján számolt indexhez kapcsolt, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetében a nominálérték az index változásaiból eredő eszköztartási nyereséget és veszteséget is magában foglalhatja.
- c) Egy pénzügyi instrumentum piaci értéke bármikor eltérhet a nominálértékétől a piaci árak változásaiból eredő átértékelések következtében. A piaci árak változása eredhet olyan általános piaci feltételekből, mint például a piaci kamatláb változásai, olyan egyedi körülményekből, mint például a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt kibocsátó szerv vélt hitelképességének változása, és az általános piaci likviditást, illetve az adott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírra jellemző egyedi piaci likviditást érintő változásból.
- d) Így ezekre az értékekre az alábbi alapegyenlet vonatkozik:

$$\text{Piaci érték} = \text{Nominálérték} + \text{a piaci árak változásaiból eredő átértékelések.}$$

- 7.40 Néhány nem pénzügyi eszköz esetében az átértékelt eredeti beszerzési ár az eszköz teljes várható élettartama alatt nullára csökken. Egy ilyen eszköz értékét élettartamának adott időpontjában a folyó beszerzési ár és az ilyen leírások kumulatív értékének különbözete adja.
- 7.41 A legtöbb állóeszközt úgy lehet elszámolni a vagyommérlegben, hogy a folyó piaci beszerzési árat csökkentik a felhalmozott állóeszköz-felhasználás értékével; azaz a leírt pótlási költséggel. A továbbra is használt állóeszközök csökkentett értékének összege a nettó tőkeállomány. A bruttó tőkeállomány az akkumulált állóeszköz-felhasználás értékét is tartalmazza.

NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN)

Termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1)

Állóeszközök (AN.11)

- 7.42 Az állóeszközöket lehetőség szerint piaci áron számolandók el (vagy új eszközök saját használatra történő előállítására esetén alapáron), vagy ha ez nem lehetséges, a beszerzési vételáron, amelyet az akkumulált állóeszköz-felhasználással kell csökkenteni. A mérlegértékbe bele kell foglalni a vevőt terhelő, az állóeszköz tulajdonjogának átruházásával kapcsolatos költséget, amelyet megfelelő mértékben kell csökkenteni az arra az időszakra vonatkozó állóeszköz-felhasználással, amelynek során a gazdasági eszköz várhatóan a vevő tulajdonában marad.

Szellemi tulajdont képező termékek (AN.117)

- 7.43 Az ásványkincsfeltárások és -értékelés (AN.1172) értékét a feltárást és értékelést végző gazdasági egységnek fizetett összegek kumulált értéke alapján, vagy saját költségen vállalt feltárást esetén a feltárást során felmerült költségek alapján kell meghatározni. A feltárások esetében a korábban elvégzett és teljes összegben még le nem írt munkálatok értékét a tárgyidőszakban érvényes árak és költségek figyelembevételével kell átértékelni.
- 7.44 A szellemi tulajdont képező termékek, például számítógépes szoftverek, szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányainak értékét beszerzési áron kell meghatározni, ha az adott termékek piaci forgalomban vannak. A nyitóértéket úgy lehet megbecsülni, hogy összesíteni kell a tárgyidőszak árait átértékelt termelési költségeket. Ha az értéket e módszerrel nem lehet megállapítani, akkor az eszköz használatából eredő várható bevételek jelenértékét kell megbecsülni.

Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költségei (AN.116)

- 7.45 A földterület kivételével a nem termelt eszközök tulajdonjogának átruházásával járó költséget külön kell feltüntetni a tökeszámlán, és bruttó állóeszköz-felhalmozásnak kell tekinteni. A vagyommérlegben viszont az ilyen költségeket bele kell foglalni azon eszköz értékebe, amellyel kapcsolatban felmerültek, akkor is, ha az eszköz nem termelt eszköz. A tulajdonjog átruházásának költsége tehát nem szerepel külön tételként a vagyommérlegben. A vállalatok vagy a kormányzat által beszerzett pénzügyi eszközök tulajdonjogának átruházásával járó költséget folyó termelőfelhasználásnak, a háztartások által beszerzett pénzügyi eszközök tulajdonjogának átruházásával járó költséget végső fogyasztásnak, a nem rezidensek által beszerzett pénzügyi eszközök tulajdonjogának átruházásával járó költséget pedig szolgáltatások exportjának kell tekinteni.

Készletek (AN.12)

- 7.46 A készletek értékét nem a termékek készletbe kerülésének időpontjában érvényes árak alapján kell megállapítani, hanem az abban az időpontban érvényes árak alapján, amelyre a vagyommérleg vonatkozik.
- 7.47 Az anyagok és fogyóeszközök készleteinek értékét a piaci beszerzési árak alapján, míg a késztermékek és a befejezetlen termelés készleteinek értékét az alapárak felhasználásával kell meghatározni. A továbbértékesített termékek készleteinek értékét, ha azokon a forgalmazó semmiféle további feldolgozási műveletet nem végez, az abban az időpontban érvényes árak alapján kell meghatározni, amelyre a vagyommérleg vonatkozik, és a nagy- és kiskereskedőknél felmerülő szállítási költségeket figyelmen kívül kell hagyni. A befejezetlen termelés készleteinek a záró vagyommérlegben szereplő értékét az időszak végéig felmerült termelési összköltség arányos részének és egy hasonló készterméknek abban az időpontban érvényes alapárának szorzatával kell kiszámítani, amelyre a vagyommérleg vonatkozik. Ha az ilyen késztermékek alapárjai nem állnak rendelkezésre, akkor a termelési költségeknek a várható nettó működési eredmény vagy a becsült nettó vegyes jövedelem alapján becsült nyereségkulccsal növelt értéke is alkalmazható.
- 7.48 Az egyszeres felhasználásra kerülő termények, ültetvények (a szálfa kivételével) és a vágóállatok értéke az ilyen termékek piaci árát alapul véve állapítható meg. A lábon álló szálfa értéke úgy becsülhető meg, hogy az erdő vágásérettségének eléréseig, illetve a kivágás stb. során felmerülő kiadások levonása után le kell vonni a szálfa folyó áron történő értékesítéséből származó jövőbeli jövedelmet is.

Értéktárgyak (AN.13)

- 7.49 Az értéktárgyak – műtárgyak, antikvitások, ékszerek, drágakövek, nem monetáris arany és egyéb fémek – értékét a folyó árak alapján kell megállapítani. Amennyiben ezeknek az eszközöknek létezik szervezett piaca, úgy értéküket azon a tényleges vagy becsült áron kell meghatározni, amely nem foglalja magában az ügynöki díjakat, illetve jutalékokat, és amelyet akkor értenek el, ha azon a napon értékesítenék őket a piacon, amelyre a vagyommérleg vonatkozik. Ellenkező esetben értéküket a folyó árszínvonalnak megfelelően átértékelt beszerzési árak alapján kell meghatározni.

*Nem termelt nem pénzügyi eszközök (AN.2)**Természeti erőforrások (AN.21)**Föld (AN.211)*

- 7.50 A vagyommérlegben a föld értékét a folyó piaci ára alapján kell meghatározni. A meliorációval kapcsolatos kiadásokat bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell elszámolni, és az ennek révén keletkezett érték többletet ki kell venni a föld vagyommérlegben feltüntetett értékéből, és azt ehelyett a melioráció eszközcsoportjában (AN.1123) kell szerepeltetni.
- 7.51 A föld értékét becsült piaci értékesítési áron kell meghatározni, a jövőbeli értékesítéssel együtt járó tulajdonjog-átruházás költségét nem számítva. Ha sor kerül átruházásra, akkor azt – konvenció szerint – bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell elszámolni, és költségeit ki kell venni a vagyommérleg AN.211 pontjában feltüntetett föld értékéből, és ehelyett AN.1123 típusú eszközként kell feltüntetni. Ezt az értéket állóeszköz-felhasználás elszámolásával nullára kell csökkenteni abban a tervezett időszakban, amikor az új tulajdonos használni kívánja a földet.
- 7.52 Ha a föld értéke nem különíthető el a rajta található épületek, illetve egyéb építmények értékétől, akkor az eszközöket a legértékesebb eszköz csoportjába kell sorolni.

Ásványkincs- és energiataralékok (AN.212)

- 7.53 A föld felszínén vagy felszíne alatt húzódó ásványlelőhelyeken feltárt adott technológiai szint és a viszonylagos árszínvonal mellett gazdaságosan kitermelhető készletek értékét az eszközök kereskedelmi célú kitermeléséből várható nettó bevételeinek jelenértéke alapján kell megállapítani.

Egyéb természeti kincsek (AN.213, AN.214 és AN.215)

- 7.54 Mínthogy megfigyelhető árak a művelés alatt nem álló biológiai erőforrások (AN.213), a vízkészletek (AN.214) és egyéb természeti erőforrások (AN.215) esetében valószínűleg nem állnak rendelkezésre, ezért azok értékét a belőlük várhatóan keletkező jövedelem jelenértéke alapján kell megállapítani.

Szerződések, lízingek és licenckek (AN.22)

- 7.55 Fogalom meghatározás: a szerződéseket, lízingeket és licenckeket akkor kell eszközként elszámolni, ha a következő feltételek teljesülnek:
- a szerződés, lízing vagy licenc feltételeiben olyan árat határoznak meg az eszközhasználatra vagy a szolgáltatásnyújtásra vonatkozóan, amely különbözik az érvényes piaci ártól; valamint
 - valamelyik szerződő fél realizálja az árkülönbözetet.
- A szerződések, lízingek és licenckek értékét a jogokat biztosító okiratok átruházásából szerzett információ alapján, vagy a jogi megállapodás kezdetekor fennálló helyzethez viszonyítva, a várható jövőbeli bevételeknek a vagyommérleg készítésekor megállapított jelenértéke alapján lehet meghatározni.
- 7.56 E csoport olyan eszközöket foglal magában, amelyek piacképes tartós bérletekből, természeti erőforrások használatára vonatkozó licenckekből, meghatározott tevékenységek gyakorlására vonatkozó engedélyekből és jövőbeni termékekre és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultságból származhatnak.
- 7.57 Az eszköz értéke az érvényes ár megállapodásban kikötött árat meghaladó részének nettó jelenértékével egyenlő. Változatlan feltételek mellett, ez a megállapodás tartamának lejáratához közeledve csökkenni fog. Az eszköz értékének az érvényes ár módosulásából származó változásait névleges eszköztartási nyereségként és veszteségként kell elszámolni.
- 7.58 A piacképes tartós bérlet típusú eszközöket csak akkor kell eszközként elszámolni, ha a lízingbe vevő gyakorolja az árkülönbség realizálásához fűződő jogait.

A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege (AN.23)

- 7.59 Az cégérték, valamint a marketingeszközök mérleg szerinti értéke a gazdasági egység eladásakor a saját tőke elszámolt értékét meghaladóan fizetett ártöbblet, amelyet a későbbi csökkentésekhez igazodva átértékelnek, mivel a nyitóértéket nem termelt eszközök gazdaságból való kikerüléseként (K.2) kell leírni. A leírás mértéke megfelel az üzleti számviteli standardoknak.
- 7.60 A márkanevek, impresszumok, védjegyek, logók és domainnevek a marketingeszközök közé sorolhatók.

PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK (AF)

- 7.61 Az átruházható pénzügyi instrumentumok közé sorolt pénzügyi eszközök és kötelezettségek, például a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, a tulajdoni részesedések, befektetési jegyek vagy egységek és pénzügyi derivatívák értékét piaci értékük alapján kell meghatározni. A nem átruházható pénzügyi instrumentumok értékét nominálértéken kell megállapítani (lásd a 7.38 és a 7.39 pontot). Az ellentételező pénzügyi eszközöknek és kötelezettségeknek az értéke megegyezik a vagyommérlegben. Ezek az értékek nem tartalmazhatják a jutalékokat, díjakat és adókat. A jutalékokat, díjakat és adókat a gazdasági művelet lebonyolítása során nyújtott szolgáltatás-ként kell elszámolni.

Monetáris arany és SDR-ek (AF.1)

- 7.62 A monetáris arany (AF.11) értékét a szervezett arany piacokon megállapított árak alapján kell meghatározni.
- 7.63 Az SDR-ek (SDR) (AF.12) értékét az IMF naponta határozza meg. A hazai pénznemre vonatkozó átváltási árfolyamokhoz a devizapiacokon lehet hozzájutni.

Készpénz és betétek (AF.2)

- 7.64 A készpénz (bankjegyek és pénzermék – AF.21) értéke a készpénz névértéke.
- 7.65 A betétek (AF.22, AF.29) vagyommérlegben elszámolt értéke a nominálérték.
- 7.66 A külföldi valutában meghatározott készpénzt és betéteket át kell váltani hazai valutára a vagyommérleg készítésekor érvényes prompt vételi és eladási árfolyam közötti középárfolyamon.

Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3)

- 7.67 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat piaci értéken kell elszámolni.

- 7.68 A rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.31) értékét piaci érték alapján kell meghatározni. Ha adott esetben nem áll rendelkezésre piaci érték, és nem kell magas inflációval vagy magas nominális kamatlábakkal számolni, akkor a következő esetekben lehet piaci értéket a nominálérték alapján megbecsülni:
- a) névértéken kibocsátott, rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok; valamint
 - b) rövid lejáratú, diszkontált, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetén.
- 7.69 A hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.32) értékét piaci értékük alapján kell megállapítani, függetlenül attól, hogy ezek olyan kötvények-e, amelyek után a kötvénytulajdonosok rendszeres kamatfizetésben részesülnek, vagy olyan névérték alatt kibocsátott, illetve diszkont kötvények-e, amelyek után kevés vagy semmilyen kamatot nem fizetnek.

Hitelek (AF.4)

- 7.70 Mind a hitelezőkre, mind az adósokra vonatkozó, vagyommérlegben elszámolandó értékek nominálértékek, függetlenül attól, hogy a hitelek teljesítő vagy nem teljesítő hitelek-e.

Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek (AF.5)

- 7.71 A tőzsdei részvények (AF.511) értékét piaci értékük alapján kell meghatározni. Mind az eszközökre, mind a kötelezettségekre vonatkozóan ugyanazt az értéket kell alkalmazni, jóllehet a részvények jogilag nem a kibocsátó kötelezettségét tükrözik, hanem olyan, az adott vállalat felszámolási értékéből való részesedésnek megfelelő tulajdonjogot, ahol a felszámolási érték előre nem ismert.
- 7.72 A tőzsdei részvények értékét a tőzsdén vagy más szervezett pénzpiacon megfigyelhető reprezentatív piaci középáron kell meghatározni.
- 7.73 A szervezett piacon nem forgalmazott, nem tőzsdei részvények (AF.512) értéke a következőket alapul véve becsülhető:
- a) adott esetben a tőzsdén jegyzett részvények értéke;
 - b) a saját tőke értéke; vagy
 - c) a várható nyereség diszkontálása, a megfelelő piaci árfolyam, a nyereséghányad, valamint a gazdasági egység közelmúltbeli kiigazított nyereségének szorzata alapján.

A becslésnél azonban figyelembe kell venni a tőzsdei és a nem tőzsdei részvények közti – különösen likviditásbeli – különbségeket, és számolni kell a vállalat, illetve az üzletág fennállása során felhalmozott nettó vagyonnal.

- 7.74 A becslésnél alkalmazható módszer a rendelkezésre álló alapstatisztikáktól függ. Figyelembe vehetők például a nem tőzsdei részvényeket is érintő fúziós lépések. Amennyiben a nem tőzsdei vállalatok saját tőkéjének értéke átlagosan és a tőzsdéi arányában a tőzsdei részvényekkel rendelkező vállalatok értékéhez hasonlóan változik, a mérleg szerinti értéke egy hányados segítségével számítható. Ez a hányados a nem tőzsdei vállalatok saját tőkéjének értékét hasonlítja össze a tőzsdén jegyzett vállalatok saját tőkéjének értékével:

a nem tőzsdei részvények értéke = a hasonló tőzsdei részvények piaci ára × (a tőzsdén nem jegyzett vállalatok saját tőkéje) / (a tőzsdén jegyzett hasonló vállalatok saját tőkéje).

- 7.75 A részvényár / saját tőke hányados értéke ágazonként változhat. Ezért megfelelőbb a nem tőzsdei részvények folyó árát ágazonként külön kiszámítani. Egyéb olyan különbségek is létezhetnek a jegyzett és nem jegyzett vállalatok között, amelyek hatással lehetnek a becsléses módszerre.
- 7.76 Az egyéb tulajdoni részesedések (AF.519) olyan tulajdoni részesedések, amelyek nem értékpapírok formájában vannak jelen a piacon. Ezek lehetnek például kvázivállalatokban (például fiókok, vagyonkezelő alapok, korlátozott felelősségű társaságok és egyéb partnerségek), közösségi vállalatokban, jogi személyiséggel nem rendelkező alapokban és képzett egységekben (ideértve az ingatlanon és természeti erőforrásokon fennálló nem rezidens tulajdonjog kifejezésére létrehozott képzett rezidens egységeket) megszerzett részesedések. A nemzetközi szervezetekben szerzett, nem részvény formájában kibocsátott tulajdon is az egyéb tulajdoni részesedések közé sorolható.
- 7.77 A kvázivállalatok egyéb tulajdoni részesedéseinek értékét saját tőkéjüknek megfelelően kell meghatározni, mivel ezek nettó vagyona konvenció szerint nullával egyenlő. Az egyéb egységek értékének meghatározásához a nem tőzsdei részvényekkel kapcsolatban alkalmazott módszerek közül a legmegfelelőbb érték meghatározási módszert kell követni.

- 7.78 A részvényeket vagy egységeket kibocsátó vállalatoknak is lehetnek egyéb tulajdoni részesedései.
- 7.79 A tőzsdei befektetési jegyek vagy egységek (AF.52) árát is a piaci ár alapján kell meghatározni. A nem tőzsdei befektetési jegyek vagy egységek piaci értékét a nem tőzsdei részvényekhez hasonlóan kell megbecsülni. Ha ezeket az alap saját maga visszavásárolhatja, értéküket a visszavásárlási értéken kell megállapítani.

Biztosítási, nyugdíj- és szabványosítottgarancia-rendszerek (AF.6)

- 7.80 A nem-élet biztosítástechnikai tartalékként (AF.61) elszámolt összegek magukban foglalják a kifizetett, de még meg nem szolgált díjakat, valamint a függő károk kiegyenlítésére tartalékolt összegeket. Ez utóbbiak tulajdonképpen a kárrendezés során kifizetendő összegek jelenértékei, ideértve a vitatott biztosítási igényeket és a már bekövetkezett, de még be nem jelentett biztosítási események fedezésével kapcsolatos igényeket.
- 7.81 Az életbiztosításként és járadékjogosultsággként (AF.62) elszámolt összegek a várható követelések kiegyenlítéséhez szükséges tartalékokat tükrözik.
- 7.82 A nyugdíjjogosultsággként (AF.63) elszámolt összegek a nyugdíjrendszer típusától függenek.
- 7.83 A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerben a rendszerben részt vevő munkavállalóknak ígért nyugdíjak szintjét egy előzetesen megállapított képlettel határozzák meg. A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszer kötelezettsége megegyezik az ígért nyugdíjak jelenértékével.
- 7.84 A befizetésekkel meghatározott rendszerben a juttatásokat a nyugdíjrendszer által megszerzett eszközök teljesítményétől függően fizetik ki. A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszer esetében a kötelezettséget az alap eszközeinek folyó piaci értéke képezi. Az ilyen alapok nettó vagyonának értéke mindig nulla.
- 7.85 A szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékként (AF.66) elszámolt érték a várható visszatérítésekkel csökkentett követelések várható szintje.

Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók (AF.7)

- 7.86 A származtatott pénzügyi eszközöket (AF.71) piaci áron kell a vagyonmérlegben elszámolni. Ha nem áll rendelkezésre piaci ár, például tőzsdén kívüli opcióknál, a származtatott pénzügyi eszköz értékét a pozíció átadásához vagy ellenértékű ügylet kötéséhez szükséges összeg, illetve a fizetendő jutalék alapján kell megállapítani.
- 7.87 Az opciók esetén az opció eladójánál ellentételező kötelezettség keletkezik, amely az opcióra jogosult jogainak kivásárlási költsége.
- 7.88 Az opciós és határidős ügyletek piaci értéke a pozitív (eszköz) és a negatív (kötelezettség) pozíciók között változhat, a mögöttes termékek árváltozásainak függvényében, így ezek az opció eladója és az opció jogosultja szempontjából egyszer eszközök, másszor kötelezettségek lehetnek. Egyes opciós és határidős ügyletek margin-számlával működnek, ahol a nyereséget és veszteséget naponta rendezik; ezekben az esetekben a mérleg szerinti érték nulla.
- 7.89 A munkavállalói részvényopciók (AF.72) értékét az átadott részvény valós értékét alapul véve kell meghatározni. A méltányos értéket a juttatás időpontjában kell megállapítani az egyenértékű forgalomképes opciók piaci értéke alapján, vagy ha az opciók piaci értéke nem áll rendelkezésre, opcióárazási modell alkalmazásával.

Egyéb követelések/tartozások (AF.8)

- 7.90 Azokat a kereskedelmi hiteleket és előlegeket (AF.81), valamint a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével egyéb követeléseket/tartozásokat (AF.89), amelyek a jövedelemelosztási tranzakciók – például adók, társadalombiztosítási járulékok, osztalékok, bérleti díjak, bérek és keresetek – és a pénzügyi tranzakciók közötti időbeli különbségekből erednek, mind a hitelezőkre, mind az adósokra vonatkozóan nominálértéken kell megállapítani. Az AF.89 kategórián belül fizetendő adók és társadalombiztosítási járulékok nem tartalmazhatják a valószínűleg be nem szedhető összegeket, mivel ezek érték nélküli kormányzati követelést jelentenek.

PÉNZÜGYI MÉRLEGEK

- 7.91 A pénzügyi mérleg bal oldalán kell feltüntetni a pénzügyi eszközöket, jobb oldalán pedig a kötelezettségeket. A pénzügyi mérleg egyenlegező tételét a pénzügyi nettó vagyon (BF.90) képezi.

- 7.92 Egy rezidens szektor vagy alszektor pénzügyi mérlege lehet konszolidált vagy nem konszolidált mérleg. A nem konszolidált pénzügyi mérlegben az adott szektorba vagy alszektorba besorolt gazdasági egységek valamennyi pénzügyi eszköze és kötelezettsége fel van tüntetve, ideértve azokat is, amelyek esetében a megfelelő kötelezettség, illetve eszköz is az adott szektorhoz vagy alszektorhoz tartozik. A konszolidált pénzügyi mérlegben nem szerepelnek azok a pénzügyi eszközök és kötelezettségek, amelyek esetében a megfelelő ellentételező kötelezettség, illetve eszköz ugyanahhoz a szektorhoz vagy alszektorhoz tartozik. A külföld pénzügyi mérlege definíció szerint konszolidált. A rendszerben szereplő elszámolási tételek azonban főszabályként nem konszolidáltak, ezért egy adott rezidens szektor vagy alszektor pénzügyi mérlegét nem konszolidáltan kell elkészíteni.
- 7.93 A tranzakcióban részt vevő feleket feltüntető pénzügyi mérleg (azaz az adósok/hitelezők szerint részletezett pénzügyi mérleg) a pénzügyi mérlegnek olyan bővített változata, amely a pénzügyi eszközöket az adósok, a kötelezettségeket pedig a hitelezők ágazati bontásában is feltünteti. Így információkkal szolgál az adós-hitelezői kapcsolatrendszeréről és megfelel az adósok/hitelezők szerint részletezett pénzügyi számlának.

KIEGÉSZÍTŐ TÉTELEK

- 7.94 Ahhoz, hogy bizonyos szektorok tekintetében a részletesebb elemzés szempontjából jelentős tételek is szerepeljenek a vagyonmérlegekben, az alábbi három kiegészítő tételt kell feltüntetni az elemzést segítő tételként:
- tartós fogyasztási cikkek (AN.m);
 - közvetlen külföldi tőkebefektetés (AF.m1);
 - nem teljesítő hitelek (AF.m2).

Tartós fogyasztási cikkek (AN.m)

- 7.95 *Fogalom meghatározás:* a tartós fogyasztási cikkek a háztartások által végső fogyasztás céljából egy évnél hosszabb ideig rendszeresen igénybe vett tartós javak. Ezek a tételek kiegészítő tételként kerülnek a vagyonmérlegekbe. A fő vagyonmérlegbe nem kerülnek bele, mivel a „háztartás” szektor „jövedelem felhasználása” számláján kell őket az elszámolási időszakban elfogyasztott és nem fokozatosan felhasznált tételként elszámolni.
- 7.96 A tartós fogyasztási cikkek háztartások (mint végső fogyasztók) által birtokolt állományának – azaz a szállítóeszközöknek (AN.1131) és az egyéb gépeknek és berendezéseknek (AN.1139) – az értékét a piaci ár alapján kell megállapítani a kiegészítő tételben, az állóeszköz-felhasználásnak megfelelő értékcsökkenés levonása után. A tartós fogyasztási cikkek alcsoportjait és tételeit a 23. fejezet tartalmazza.
- 7.97 A tartós javakat – például a gépjárműveket – az állóeszközök vagy a tartós fogyasztási cikkek közé kell sorolni, a tulajdonos ágazati besorolásától, illetve a rendeltetésüktől függően. Egy adott gépjárművet például használhat egy adott kvázivállalat termelési célra, de igénybe vehetik a háztartás tagjai is végső fogyasztási célokra. A vagyonmérlegben a „nem pénzügyi vállalatok” szektorra (S.11) vonatkozó értékeknek tükrözniük kell, hogy az adott cikkek milyen arányban használja a kvázivállalat. Ugyanez vonatkozhat a „unkaadók” (beleértve saját számlás munkavállalókat is) (S141 + S142) alszektorra is. A végső fogyasztó „háztartások” szektornak (S.14) tulajdonítható arányt a kiegészítő tételben kell elszámolni, az állóeszköz-felhasználásnak megfelelő értékcsökkenés levonása után.

Közvetlen külföldi tőkebefektetés (AF.m1)

- 7.98 A közvetlen befektetésnek minősülő pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket a befektetések jellege szerint a hitelek (AF.4), a tulajdoni részesedések és befektetési jegyek vagy egységek (AF.5) vagy az egyéb követelések/tartozások (AF.8) csoportban kell feltüntetni. A közvetlen befektetés ezen csoportokba felvett összegét külön kiegészítő tételként kell szerepeltetni.

Nem teljesítő hitelek (AF.m2)

- 7.99 A hiteleket nominálértéken kell elszámolni a vagyonmérlegben.
- 7.100 A bizonyos ideje nem törlesztett hiteleket a hitelező vagyonmérlegében kiegészítő tételként kell feltüntetni. Az ilyen hitelek a nem teljesítő hitelek.
- 7.101 *Fogalom meghatározás:* a hitel akkor nem teljesítő hitel, ha a) a kamatok vagy a tőke törlesztése legalább 90 napos késedelembe esett; b) a legalább 90 napja esedékes kamatot tőkésítették, refinanszírozták, vagy megállapodás alapján a fizetést elhalasztották, vagy c) a fizetés ugyan 90 napnál kevesebb ideje esedékes, de alapos okból (például, mert az adós csődeljárást kezdeményez) megkérdőjelezhető, hogy a fizetést teljes körűen teljesítik-e.
- 7.102 Csak az olyan hitel tekinthető nem teljesítő hitelnek, amelyet az adott országban érvényes konvenciók szerint is nem teljesítőnek minősül. Amennyiben egy adott hitelt (vagy bármilyen helyettesítő hitelt) nem teljesítő hitelnek minősítenek, akkor az mindaddig annak számít, amíg a befizetések be nem érkeznek, vagy a hitel, vagy bármely, az eredeti helyettesítő későbbi hitelre vonatkozó tőkét le nem írják.

7.103 A nem teljesítő hitelekhez két kiegészítő tételre van szükség:

- a) az ilyen hitelek főmértékben szereplő nominálértékére; valamint
- b) az ilyen hitelek realizálható értékére.

7.104 A realizálható értékhez legközelebb a valós érték áll, amely „az az érték, amely a két fél közötti feltételezett piaci ügylet értékéhez legközelebb áll”. A valós értéket a hasonló instrumentumokkal folytatott gazdasági műveletek alapján, illetve a hitelező vagyonmértékéből meghatározható pénzforgalom diszkontált jelenértéke alapján lehet megállapítani. A valós értékre vonatkozó adatok hiányában a kiegészítő tételre a második legjobb megközelítést kell alkalmazni, és a várható hitelveszteséggel csökkentett nominálértéket kell feltüntetni.

A nem teljesítő hitelek elszámolása

7.105 Az „államháztartás” és a „pénzügyi vállalatok” szektor nem teljesítő hiteleit kiegészítő tételként kell elszámolni azon szektorokéival együtt, amelyek esetében e hitelek összege jelentős. Amennyiben a külföldnek vagy a külföld által nyújtott hitelek jelentősek, azokat is kiegészítő tételként kell elszámolni.

7.106 Az alábbi táblázat a nem teljesítő hitelekre vonatkozó tételeket és tranzakciókat mutatja be, hogy teljesebb képet adjon az állományokról, a gazdasági műveletekről, az átsorolásokról és a leírásokról.

7.107 A példában szereplő hitelek nominálértéke a t-1 időpontban összesen 1 000, amely 500 egységnyi teljesítő és 500 egységnyi nem teljesítő hitelből áll. A nem teljesítő hitelek többségét, 400 egységet hitelveszteségek fedezetére képzett céltartalékok fedezik, míg 100 egység fedezetlen marad. A táblázat második része kiegészítő információkkal szolgál a nem teljesítő hitelek realizálható értékéről. Ez a nominálérték és a hitelveszteségek fedezetére képzett céltartalékok közötti különbségből kapható meg. Ez az érték t-1 időpontban legyen 375. A t-1 és t közötti időszakban e hitelek egy részét a teljesítő hitelekből illetve a még nem fedezett hitelekből átsorolták a nem teljesítő hitelek közé (vagy a nem teljesítő hitelekből a teljesítő, illetve fedezett hitelek közé), vagy leírták. Az egyes tranzakciók a táblázat megfelelő oszlopaiban találhatók. A hitelveszteségek fedezetére képzett céltartalékokat illetően a nominálérték és a realizálható érték is szerepel.

7.108 A hitelveszteségek fedezetére képzett céltartalékokkal kapcsolatos értékeléseket az egységekre vonatkozó elszámolási szabványoktól, a jogállástól és az adózási szabályoktól függően kell elvégezni, ami igen heterogén eredményekhez vezethet a hitelveszteségek fedezetére képzett céltartalékok összegét és tartamát illetően. Ez megnehezíti a nem teljesítő hitelek főszámlán történő elszámolását, ezért kell őket feltüntetni kiegészítő tételként. A főszámlán való elszámolás helyett célszerűbb a realizálható értéket is feltüntetni kiegészítő tételként a teljesítő vagy nem teljesítő hitelek nominálértékén kívül.

A nem teljesítő hitelek elszámolása

Tételek	Állomány	ügylet	Átsorolás	Leírás	Állomány
	t-1	t-1 és t közötti időszak			t
Nominálérték					
Hitelek	1 000	200	0	- 90	1 110
Teljesítő hitelek	500	200	- 50		650
Nem teljesítő hitelek	500		50	- 90	460
Hitelveszteségek fedezetére szolgáló céltartalékokkal fedezett	400		70	- 90	380
Hitelveszteségek fedezetére szolgáló céltartalékokkal még nem fedezett	100		- 20		80
Realizálható érték					
Nem teljesítő hitelek	375		24	- 51	348
= Nominálérték	500		50	- 90	460
- Hitelveszteségek fedezetére szolgáló céltartalékok	125		26	- 39	112
ebből nem fedezett	100		- 20		80

7.1. MELLÉKLET

AZ EGYES ESZKÖZCSOPORTOK ÖSSZEFOGLALÁSA

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Nem Pénzügyi Eszközök (AN)	Olyan nem pénzügyi tételek, amelyek felett a gazdasági egységek egyenként vagy közösen gyakorolják tulajdonjogaikat, továbbá amelyekből tulajdonosaik gazdasági haszonra tehetnek szert azáltal, hogy bizonyos ideig a birtokukban tartják vagy használják őket, vagy e használatot másoknak átengedik. E nem pénzügyi eszközök állóeszközökből, készletekből, értéktárgyakból, a társadalmi konstrukciókból és szellemi tulajdont képező termékekből állnak.
Termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1)	Olyan nem pénzügyi eszközök, amelyek termelési folyamatok kibocsátásai. A termelt nem pénzügyi eszközök közé az alábbiakban meghatározott állóeszközök, készletek és értéktárgyak tartoznak.
Állóeszközök (AN.11)	Olyan termelt nem pénzügyi eszközök, amelyeket egy évnél hosszabb ideig rendszeresen vagy folyamatosan használnak a termelési folyamatokban. Az állóeszközök közé az alábbiakban meghatározott lakások, egyéb épületek és építmények, gépek és berendezések, fegyverrendszerek, művelés alatt álló biológiai erőforrások és szellemi tulajdont képező termékek tartoznak.
Lakások (AN.111)	<p>Olyan épületek, amelyeket kizárólagosan vagy elsődlegesen lakásként használnak, a hozzájuk tartozó kiegészítő építményekkel, mint például a garázsok, valamint a lakásokba beszerelt állandó tartozékokkal együtt. Ide kell sorolni azokat a lakóhajókat, bárkákat, mobilházakat és lakókocsikat is, amelyek a háztartások elsődleges lakóhelyeül szolgálnak, valamint az első-sorban lakásnak minősített műemléképületeket (lásd AN.1121.). A terület megtisztításának és előkészítésének költségeit is itt kell elszámolni.</p> <p>Ide tartoznak például az olyan lakóépületek, mint az egy- vagy kétlakásos ingatlanok és az egyéb, tartós bennlakásra szánt lakóépületek.</p> <p>Az építés alatt álló lakások akkor sorolandók ide, ha úgy tekinthető, hogy a végső felhasználó megszerezte a lakás tulajdonjogát, vagy azért, mert az építkezés saját célra történik, vagy azért, mert a feltételezhető tulajdonszerzés adásvételi szerződéssel igazolható. A katonai személyzet számára vásárolt lakásokat azért kell idesorolni, mert azokat – a polgári egységek által megvásárolt lakásokhoz hasonlóan – lakásként használják.</p> <p>A lakások értékéből le kell vonni a hozzájuk tartozó földterületek értékét, amelyet külön történő csoportosítás esetén a „föld” (AN.211) eszközcsoport tartalmaz.</p>
Egyéb épületek és építmények (AN.112)	<p>Az egyéb épületek és építmények közé az alábbiakban meghatározott nem lakáscélú épületek, az egyéb építmények és a melioráció tartoznak.</p> <p>Az építés alatt álló épületeket és építményeket akkor kell idesorolni, ha úgy tekinthető, hogy a végső felhasználó megszerezte a lakás tulajdonjogát, vagy azért, mert az építkezés saját célra történik, vagy azért, mert a feltételezhető tulajdonszerzés adásvételi szerződéssel igazolható. Ide kell sorolni a katonai célú épületeket és építményeket is.</p> <p>Az egyéb épületek és építmények értékéből le kell vonni a hozzájuk tartozó földterületek értékét, amelyet külön történő csoportosítás esetén a „föld” (AN.211) eszközcsoport tartalmaz.</p>
Nem lakás céljára szolgáló épületek (AN.1121)	<p>Nem lakáscélú épületek közé sorolandók a kapcsolódó építmények szerves részét képező tartozékok, felszerelések és berendezések, valamint a helyszín megtisztításának és előkészítésének költségei. Ide tartoznak azok a műemléképületek (lásd AN.1122) is, amelyek elsősorban nem lakóépületek.</p> <p>A műemléképületek egyedi történelmi, nemzeti, regionális, helyi vallási vagy szimbolikus jelentőségükről ismerhetők fel. Ezek azért középületek, mert nyitva állnak a lakosság előtt, és nem azért, mert köztulajdonban vannak. A látogatóknak gyakran belépődíjat kell fizetniük. Az új műemlékek, illetve a meglévő műemlékeken végzett nagyobb mértékű felújítások állóeszköz-felhasználását viszonylag hosszú élettartamot feltételezve kell kiszámítani.</p> <p>A nem lakáscélú épületek közé sorolandók még például a raktárak és az ipari épületek, a kereskedelmi épületek, valamint a szórakoztatóipari létesítmények, szállodák, éttermek, az oktatási és egészségügyi intézmények épületei.</p>

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Egyéb építmények (AN.1122)	<p>A lakóépületektől eltérő építmények, ideértve az utcák, a szennyvízcsatornák, valamint a helyszín megtisztításának és előkészítésének költségeit. Ide tartoznak azok a műemléképületek is, amelyek lakásként, vagy nem lakáscélú épületként nem besorolhatóak; valamint az ásványkincsek és energiatartalékok bányászataival összefüggő aknák, járatok és egyéb építmények, valamint az egyéb építményekkel szomszédos, de ezen építmények szerves részét nem képező föld meliorációját szolgáló árvízvédelmi gátak, töltések.</p> <p>Ide sorolhatók az autópályák, utcák, utak, vasutak és repülőtéri kifutópályák; hidak, az emelt pályatesttel rendelkező autópályák, alagutak és aluljárók; a vízi utak, kikötők és gátak, valamint az egyéb vízépítési műtárgyak; távvezetékek, a távközlési és nagyfeszültségű vezetékek; a helyi vezetékek és kábelek, a melléklétesítmények; a bányászati és ipari létesítmények; a sportlétesítmények és üdülők.</p>
Melioráció (AN.1123)	<p>Azon tevékenységek értéke, amelyek nagymértékben növelik a földterület mennyiségét, valamint javítják a minőségét vagy a termelékenységét, illetve amelyek megelőzik minőségének romlását.</p> <p>Ide sorolható például az eszköz értékének a földterület megtisztításából, az erózió megakadályozásából, a kutak építéséből és a kisebb víztározók kialakításából eredő növekedése.</p> <p>Ide tartozik a földterület tulajdonjoga átruházásának a később leírandó költsége is.</p>
Gépek és berendezések (AN.113)	<p>Az alább meghatározott szállítóeszközök, valamint információs és kommunikációs technológiák (IKT) berendezései, valamint egyéb gépek és berendezések tartoznak ide azok kivételével, amelyeket háztartások vásárolnak meg végső fogyasztási célokra.</p> <p>A viszonylag olcsó és meglehetősen stabil áron megvásárolt szerszámok, például a kéziszerszámok nem tartoznak ide. Szintén nem tartoznak ide az épületek elválaszthatatlan részét képező gépek és berendezések, amelyeket a lakásoknál, illetve a nem lakóépületeknél kell feltüntetni.</p> <p>Nem sorolhatók ide a befejezetlen gépek és berendezések, kivéve ha saját használatra állítják elő őket, mivel a végfelhasználó csak az eszköz átvételének időpontjától minősül az eszköz tulajdonosának. Ide kell sorolni a fegyverrendszereken kívüli, katonai célra beszerzett gépeket és berendezéseket is.</p> <p>A háztartások által végső fogyasztásra beszerzett gépeket és berendezéseket, mint például a járműveket, bútorokat, konyhai berendezéseket, számítógépeket és kommunikációs berendezéseket stb. nem eszközökként kell kezelni. Ehelyett azokat a háztartásokra vonatkozó vagyonmérleg „tartós fogyasztási cikkek” kiegészítő tételébe kell sorolni. A háztartások által elsősorban lakásként használt lakóhajókat, bárkákat, mobil házakat és lakókocsikat lakásként kell elszámolni.</p>
Közlekedési eszközök (AN.1131)	<p>Emberek és tárgyak szállítására szolgáló berendezések. Ide kell sorolni például a termékek tevékenységek szerinti 2008. évi osztályozása (CPA 2008) 29., „Közúti jármű gyártása”, valamint a 30. „Egyéb jármű gyártása” osztályba tartozó termékeket az alkatrészek kivételével.</p>
IKT-berendezések (AN.1132)	<p>Információs és kommunikációs technológiai (IKT) berendezések: elektronikus vezérléssel működő eszközök és az eszközök elektronikus alkatrészei. Ide sorolhatók például a 2008. évi CPA 26.1. „Elektronikai alkatrész, áramköri kártya gyártása”, illetve a 26.2. „Számítógép, perifériás egység gyártása” csoportjába tartozó termékek.</p>
Egyéb gépek és berendezések (AN.1139)	<p>Máshová nem sorolt gépek és berendezések. Ide tartoznak például a 2008. évi CPA 26. „számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása” (a 26.1. és 26.2. csoport kivételével), 27. „Villamos berendezés gyártása”, 28. „Gép, gépi berendezés gyártása”, 31. „Bútorgyártás” és 32. „Egyéb feldolgozóipari tevékenység” osztályába sorolt termékek, az alkatrészek, illetve a beszerelési, javítási és karbantartási szolgáltatások kivételével.</p>
Fegyverrendszerek (AN.114)	<p>Járművek és egyéb berendezések, például hadihajók, tengeralattjárók, katonai célú légi járművek, harckocsik, rakétahordozók, rakétavető stb. A legtöbb ezek által szállított egyszer használatos fegyvereket katonai készletként (AN.124) kell elszámolni, de az egyéb eszközöket, mint amilyenek a támadó felek folyamatos elrettentésére használt, nagy rombolóképességgel rendelkező ballisztikus rakéták, az állóeszközök közé kell sorolni.</p>

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Művelés alatt álló biológiai erőforrások (AN.115)	Ide tartoznak az alábbi, gazdasági egységek közvetlen irányítása, felelőssége és igazgatása alatt álló tenyész-, tejelő-, igavonó stb. állatok, valamint szőlőültetvények, gyümölcsöskertek és egyéb, rendszeresen termést hozó fák ültetvényei. A művelés alatt álló éretlen eszközök csak akkor tartoznak ide, ha saját felhasználásra termelik őket.
Haszonállatok (AN.1151)	Ide tartoznak az olyan állatok, amelyek természetes növekedése és regenerációja a gazdasági egységek közvetlen irányítása, felelőssége és igazgatása alatt áll. Ide kell sorolni a tenyészállományokat (a halakat és a baromfit is beleértve), a fejősteheneket, az igavonó állatokat, a juhokat vagy más olyan állatot, amelyet gyapjú előállítására céljából tartanak, továbbá a szállítás, a versenyzés vagy szórakoztatás céljára tartott állatokat.
Ültetvények (AN.1152)	Ide tartoznak az évenkénti termésért termesztett fák (a szőlőt és a cserjeféléket is beleértve), köztük azok, amelyek gyümölcsöt és csonthejas gyümölcsöt hoznak, növényi nedveket és gyantát adnak, fakérgükből és faleveleikből különféle termékek készülnek, és amelyek természetes növekedése és regenerációja a gazdasági egységek közvetlen irányítása, felelőssége és igazgatása alatt áll.
Szellemi tulajdont képező termékek (AN.117)	Olyan, egy évnél hosszabb ideig tartó használatra szánt állóeszközök, amelyek az alábbi fogalom meghatározások szerinti kutatás-fejlesztés eredményeiből, ásványkincsfeltárásokból és -felmérésekből, számítógépes szoftve-rekből és adatbázisokból, szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányaiból és egyéb szellemi tulajdont képező termékekből állnak.
Kutatás és fejlesztés (AN.1171)	Azon alkotó munkával kapcsolatos kiadások értéke, amelyet azért végeznek, hogy a tudást növeljék, ideértve az emberi, kulturális és társadalmi tudást, és ezt a tudásállományt új alkalmazások kialakítására használják fel. Az értéket a jövőben várható gazdasági haszonban kifejezve kell meghatározni. Ha az értéket nem lehet ésszerűen megbecsülni, akkor konvenció szerint a költségek összege alapján kell meghatározni, és ide kell érteni a sikertelen kutatás-fejlesztés költségét is. A tulajdonos számára hasznot nem hozó kutatás-fejlesztés nem sorolható az eszközökhöz, ehelyett folyó termélfelhasználásként kell elszámolni.
Ásványkincsfeltárás és -értékelés (AN.1172)	A kőolaj-, földgáz-, valamint nem kőolajlelőhelyek feltárására, illetve a feltárások további feldolgozására fordított kiadások értéke. A kiadások közé tartoznak az előzetes engedélyezési díjak, az engedélyek költsége, a beszerzési költségek, a szakértői véleményezés költségei, valamint a tényleges próba- és kutatófúrás költségei, továbbá a próbafúrásokhoz szükséges légi és egyéb felmérések költségei, valamint a szállítási költségek stb.
Számítógépes szoftver (AN.11731)	Számítógépes programok, programleírások és segédanyagok rendszer- és alkalmazásszoftverekhez. Ide tartoznak az eredeti szoftverfejlesztések és későbbi bővítések, valamint az AN.11731 eszközök példányaik beszerzése.
Adatbázisok (AN.11732)	Olyan adatállományok, amelyek szervezetségük révén lehetővé teszik az adatokhoz való hatékony hozzáférést és az adatok hatékony felhasználását. A kizárólag saját használatra létrehozott adatbázisok esetében az értéket a költségek alapján kell meghatározni; e költségek nem tartalmazzák az adatbázis-kezelő rendszer és az adatok beszerzésének költségeit.
Szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányai (AN.1174)	Eredeti filmek, hangfelvételek, kéziratok, magnetofonszalagok, modellek stb., amelyekre színházi előadásokat, rádió- és televízió-műsorokat, zenei előadásokat, sporteseményeket, irodalmi és művészeti alkotásokat stb. rögzítenek, vagy amelyek ilyen alkotásokat tartalmaznak. A saját felhasználásra előállított művek is ide tartoznak. Előfordul, például filmek esetében, hogy több eredeti példány van.
Egyéb szellemi tulajdont képező termékek (AN.1179)	Máshová nem sorolt új információk, szaktudás stb., amelyek csak a tulajdonosuk által vagy a tulajdonosuk által kiadott engedéllyel használhatók fel a termelési folyamatban.

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Készletek (AN.12)	<p>Olyan termelt eszközök, amelyek közé a tárgyidőszakban vagy egy korábbi időszakban létrehozott, és értékesítés, a termelésben történő felhasználás, vagy bármilyen egyéb későbbi felhasználás céljából tárolt termékek és szolgáltatások tartoznak. Az alábbi fogalom meghatározások szerinti anyagokat és fogyóeszközöket, befejezetlen termelést, késztermékeket és továbbértékesítésre kerülő termékeket kell idesorolni.</p> <p>Ide tartoznak a kormányzat birtokában lévő készletek, többek között a stratégiai jelentőségű anyagok készletei, a gabonakészletek és az ország szempontjából különleges fontossággal bíró termékek.</p>
Anyagok és fogyóeszközök (AN.121)	<p>Olyan termékek, amelyeket tulajdonosaik folyó termelőráfordításként saját termelési folyamataikban kívánnak felhasználni a továbbértékesítés szándéka nélkül.</p>
Befejezetlen termelés (AN.122)	<p>Olyan termékek és szolgáltatások, amelyek részben befejezettek, de amelyeket további feldolgozás nélkül általában nem adnak át más egységeknek, vagy amelyek még nem érettek, és amelyeknek a termelését egy későbbi időszakban ugyanazon termelő folytatja. Nem tartoznak ide azok a részben befejezett szerkezetek, amelyek esetében úgy tekinthető, hogy a végső felhasználó megszerezte a tulajdonjogot, vagy azért, mert a kivitelezés saját használatra történik, vagy azért, mert a tulajdonszerzés adásvételi szerződéssel igazolható.</p> <p>Az AN.122 csoportba kell sorolni az alábbi fogalom meghatározások szerinti művelés alatt álló eszközök befejezetlen termelését és az egyéb befejezetlen termelést is.</p>
Befejezetlen termelés művelés alatt álló eszközökön (AN.1221)	<p>Csak a vágáskor keletkező termékekért tartott állatok, például a kereskedelmi céllal tenyésztett baromfi és hal, továbbá a kivágáskor vagy betakarításkor csak egyszeri terméket biztosító fák és egyéb növények, valamint az éretlen, művelés alatt álló eszközök, melyek rendszeresen biztosítanak termékeket.</p>
Egyéb befejezetlen termelés (AN.1222)	<p>A művelés alatt álló eszközökön kívül azok a termékek és szolgáltatások, amelyeket a termelő csak részben dolgozott fel, gyártott le, vagy állított össze, de amelyeket további feldolgozás nélkül általában nem értékesít, szállít le, illetve ad át másoknak.</p>
Késztermékek (AN.123)	<p>A termelő általi értékesítésre vagy leszállításra kész termékek.</p>
Katonai készletek (AN.124)	<p>Fegyverek vagy fegyverrendszerek által hordozott lőszer, lövedékek, rakéták, bombák és egyéb egyszer használatos katonai eszközök. Nem tartoznak ide a nagy rombolóképesseggel rendelkező lövedékek egyes típusai (lásd AN.114).</p>
Továbbértékesítésre kerülő termékek (AN.125)	<p>Vállalkozások, például nagykereskedők és kiskereskedők által további feldolgozás nélküli továbbértékesítés szándékával beszerzett termékek (azaz amelyeken csak olyan átalakítást végeznek, ami a termékeket vonzóbbá teszi a vásárlók számára).</p>
Értéktárgyak (AN.13)	<p>Olyan, elsősorban nem termelési vagy fogyasztási célra szánt termelt eszközök, amelyeknek várhatóan emelkedik, de legalábbis nem csökken a reálértéke, amelyek minősége rendes körülmények között az idő múlásával nem romlik, és amelyek beszerzésére és birtoklására értékőrző funkciója miatt kerül sor. Az értéktárgyak közé az alábbi fogalom meghatározások szerinti nemesfémek és drágakövek, antikvitások és egyéb műtárgyak, továbbá egyéb értéktárgyak tartoznak.</p>
Nemesfémek és drágakövek (AN.131)	<p>Olyan nemesfémek és drágakövek, amelyek nem azért vannak a vállalkozások birtokában, hogy azokat ráfordításként termelési folyamatokban használják fel.</p>
Antikvitások és egyéb műtárgyak (AN.132)	<p>Műtárgyként vagy antikvitásként számon tartott festmények, szobrok stb.</p>
Egyéb értéktárgyak (AN.133)	<p>Máshová nem sorolt értéktárgyak, például értékes, drágakövekből és nemesfémekből készült gyűjtemények, ékszerek.</p>
Nem termelt nem pénzügyi eszközök (AN.2)	<p>Olyan nem pénzügyi eszközök, amelyek nem termelési folyamatok eredményeként jönnek létre. A nem termelt eszközök közé kell sorolni az alábbi fogalom meghatározások szerinti természeti erőforrásokat, szerződéseket, lízingeket és licenceket, cégértéket, valamint marketingeszközöket.</p>

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Természeti erőforrások (AN.21)	Olyan természetben előforduló nem termelt eszközök, amelyek felett tulajdonjog gyakorolható, illetve amelyek tulajdonjoga átruházható. Nem sorolja ide a rendszer azokat a környezeti eszközöket, amelyek felett tulajdonjogokat nem gyakorolnak, vagy ilyen jogokat nem lehet szerezni; ilyenek például a nyílt tenger vagy a levegő. A természeti erőforrások közé az alábbi fogalom-meghatározások szerinti föld, ásványkincsek és energiatartalékok, művelés alatt nem álló biológiai erőforrások, vízkészletek és egyéb természeti erőforrások tartoznak.
Föld (AN.211)	A tulajdonba vehető föld, beleértve a talajtakarót, valamint a hozzá kapcsolódó felszíni vizeket. Nem tartoznak ide a földterületen található, vagy azon átvezető épületek és egyéb építmények, a termesztett növények, a fák és az állatok, a felszín alatti természeti kincsek, a művelés alatt nem álló biológiai erőforrások és a felszín alatti vízkészletek.
Ásványkincs- és energiatartalékok (AN.212)	A föld felszínén vagy felszíne alatt húzódó ásványlelőhelyeken bizonyítottan feltárt és az adott technológiai szint és viszonylagos árszínvonal mellett gazdaságosan kitermelhető készletek. A felszín alatti természeti kincsek feletti tulajdonjog általában elkülönül a földterület tulajdonjától. Az AN. 212. csoportba kell sorolni az ismert szén-, kőolaj- és földgázkészleteket, az egyéb tüzelőanyagok készleteit, valamint a fémtartalmú és nem fémtartalmú ásványkincseket.
Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások (AN.213)	Egyszeri és rendszeres termékeket szolgáltató állatok, növények és ültetvények, amelyek felett tulajdonjogok gyakorolhatók, de amelyek növekedése és/vagy regenerálódása felett semmilyen gazdasági egység nem gyakorol közvetlen ellenőrzést, felelősséget illetve irányítást. Ide kell sorolni többek között az ország területén található őserdőket és halászerületeket. Csak a gazdasági célból kitermelhető, vagy valószínűleg hamarosan kitermelhető erőforrásokat kell idesorolni.
Vízkészletek (AN.214)	Vízátviteli rétegek és más talajvízkészletek, amennyiben ezek szükségessége tulajdonosi és/vagy használati jogok gyakorlásához, piaci érték megállapításához és bizonyos mértékű gazdasági ellenőrzéshez vezet.
Egyéb természeti erőforrások (AN.215)	Máshová nem sorolt elektromágneses rádiófrekvenciák (AN.2151) és egyéb természeti erőforrások (AN.2159).
Rádiófrekvenciák (AN.2151)	Elektromágneses spektrum. A frekvenciák használatára jogosító lízingeket és licenceket máshová kell sorolni (AN.222), ha kimerítik az eszköz fogalmát.
Egyéb (AN.2159)	Máshová nem sorolt természeti erőforrások.
Szerződések, lízingek és licencek (AN.22)	Olyan, tevékenységek gyakorlására irányuló szerződéses megállapodások, amelyek a fizetett díjat meghaladó gazdasági haszonhoz juttatják a jogosultat, és a jogosult ezt a hasznot jogilag és ténylegesen is realizálhatja. Az AN.22. csoportba felvett eszközök a realizálható eszköztartási nyereség értékét tükrözik, ha az eszközhasználat, illetve szolgáltatásnyújtás piaci értéke meghaladja a szerződésben, lízingben vagy licencben meghatározott, illetve a szerződés, lízing vagy licenc hiányában elérhető árat. A szerződések, lízingek és licencek piacképes tartós bérletből, természeti erőforrások használatára vonatkozó engedélyekből, meghatározott tevékenységek gyakorlására vonatkozó engedélyekből és jövőbeni termékekre és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultságból származó eszközökből állnak.
Piacképes tartós bérletek (AN.221)	Harmadik személy olyan tulajdonjoga természeti erőforrásoktól eltérő nem pénzügyi eszközök felett, amely esetében a lízing a fizetendő díjat meghaladó gazdasági haszonhoz juttatja a lízingbe vevőt, a lízingbe vevő pedig többek között a használat átengedése révén jogilag és a gyakorlatban realizálni tudja ezt a hasznot. Az AN.221. csoportba felvett eszköz a lízingtárgy használatának átengedése következtében a lízingbe vevőnél jelentkező érték, azaz a realizálható átengedési árnak az engedély kiadója számára fizetendő összeget meghaladó része. Például az épület bérlője fix bérleti díjat fizet, de a bérleti díj piaci értéke ennél magasabb. Ha a bérlő albérlet útján realizálni tudja az értékkülönbséget, az érték realizálásához fűződő jog piacképes tartós bérleti eszköznek minősül.

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Természeti erőforrások használatára vonatkozó engedélyek (AN.222)	<p>Természeti erőforrások korlátozott ideig történő használatára jogosító engedélyek és haszonbérletek, amelyek eredményeként nem kerül sor az eszközök gazdasági értékének teljes felhasználására, és amelyek esetében a megállapodás a fizetendő díjat meghaladó gazdasági haszonhoz juttatja a jogosultat, a jogosult pedig többek között a használat átengedésével jogilag és a gyakorlatban realizálni tudja ezt a hasznot.</p> <p>A természeti erőforrásokat továbbra is a tulajdonos vagyonmérlegében kell elszámolni, a természeti erőforrások használatára vonatkozó engedély pedig egy különálló eszköz, amelyet az erőforrás használatára vonatkozó jogok átengedése következtében a jogosultnál megjelenő értéként lehet meghatározni. A vagyonmérlegben elszámolt eszköz a használati jog átengedése következtében a jogosultnál jelentkező érték, azaz az átengedési árnak az engedély kiadója számára fizetendő összeget meghaladó része.</p> <p>Például a földterület bérlője fix bérleti díjat fizet, de a piaci bérleti díj ennél magasabb. Ha a bérlő albérlet útján realizálni tudja ezt az árkülönbséget, az érték realizálásához fűződő jog eszköznek minősül.</p>
Meghatározott tevékenységek gyakorlására vonatkozó engedélyek (AN.223)	<p>Azok az átruházható szerződések, amelyek nem természeti erőforrások használatára, illetve az engedélyt kiadó valamely eszközének használatára vonatkoznak, és amelyek korlátozzák egy tevékenység végzésében részt vevő egységek számát, és monopóliumszerű haszon megszerzését teszik lehetővé a jogosult számára.</p> <p>A vagyonmérlegben elszámolt eszköz a használati jog átengedése következtében a jogosultnál jelentkező érték, azaz az átengedési árnak az engedély kiadója számára fizetendő összeget meghaladó része. Az engedély jogosultjának jogilag és gyakorlatilag is képesnek kell lennie arra, hogy az engedélyben biztosított jogokat harmadik személy számára átengedje.</p>
Jövőbeni termékekre és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultság (AN.224)	<p>Átruházható szerződéses jogok bizonyos termékek vagy szolgáltatások kizárólagos használatára.</p> <p>Az egyik fél szerződés szerint rögzített áron vásárol termékeket vagy szolgáltatásokat egy másik féltől, és jogilag és gyakorlatilag is átruházhatja a másik féllel szemben fennálló követelését egy harmadik személyre.</p> <p>Itt említhető példa a labdarúgó egyesülettel szerződéses kapcsolatban álló játékos átruházható értéke, illetve az irodalmi művek vagy zenei felvételek kiadására vonatkozó kizárólagos jog átruházható értéke.</p> <p>Az AN.224. csoportba felvett összeg a jogosultnál a jogosultság átruházása következtében megjelenő érték.</p>
Cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege (AN.23)	<p>A gazdasági egységért mint működő vállalkozásért fizetett érték, illetve az ezen egység külön-külön azonosított és értékelt eszközeinek a külön-külön azonosított és értékelt kötelezettségekkel csökkentett értéke közötti különbség. Az cégérték tehát minden olyan hosszú távú hasznot magában foglal, amelyet nem azonosítottak külön eszközként, valamint az abból eredő értéket, hogy az eszközöket együttesen és nem külön-külön veszik igénybe. Az AN.23. csoport kiterjed minden egyénileg, az egész vállalatotól elkülönítetten értékesített marketingeszközre is, például a márkanévre, az impresszumra, a védjegyekre, a logókra és a domainnevekre is.</p>
Pénzügyi eszközök és kötelezettségek (AF)	<p>A pénzügyi eszközök olyan gazdasági eszközök, amelyek a pénzügyi követeléseket, tulajdoni részesedéseket és a tömbaranyként tartott monetáris aranyat foglalják magukban. A pénzügyi eszközök funkciója az értékek hordozása: azt a hasznot képviselik, amelyet a gazdasági tulajdonosuk húz belőlük abból adódóan, hogy birtokolja vagy használja őket egy bizonyos ideig. Segítségükkel az általuk képviselt érték átvihető egy elszámolási időszakról a következőre. A tulajdonos valamilyen fizetési eszköz megszerzésével húz hasznot az eszközökből.</p> <p>A fizetési eszközök közé a monetáris arany, a különleges lehívási jogok, a készpénz és a folyószámlabetétek tartoznak.</p> <p>A pénzügyi követelések, más néven pénzügyi instrumentumok olyan pénzügyi eszközök, amelyekhez kötelezettségek tartoznak.</p> <p>Kötelezettségek akkor keletkeznek, amikor az adós kötelezett arra, hogy egyszeri vagy sorozatos kifizetést teljesítsen a hitelezőnek.</p>

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Monetáris arany és SDR-ek (AF.1)	Az e csoportba tartozó pénzügyi eszközökhöz ellentételező kötelezettségek tartoznak a rendszerben – a tömbaranyként tartott monetáris arany kivételével.
Monetáris arany (AF.11)	Olyan arany, amely felett a monetáris hatóságoknak vagy a monetáris hatóságok tényleges ellenőrzése alatt álló más személyeknek van jogosultságuk, és amelyet tartalékként tartanak. Ide tartozik a tömbarany (ide értve az allokált aranyszámlákon tartott monetáris aranyat is), valamint a nem rezidenseknél lévő nem allokált aranyszámlák, amelyek az arany átadásának követelésére jogosítanak.
Különleges lehívási jogok (SDR) (AF.12)	A Nemzetközi Valutaalap (IMF) által a tagországi meglévő tartalékeszközöknek kiegészítésére létrehozott nemzetközi tartalékeszközök.
Készpénz és betétek (AF.2)	Forgalomban lévő, nemzeti és külföldi valutában kifejezett készpénz és betétek.
Készpénz (AF.21)	Készpénz a monetáris hatóságok által kibocsátott vagy engedélyezett bankjegyek és pénzermék.
Folyószámlabetétek (AF.22)	Bemutató ellenében névértéken készpénzre váltható, valamint csekk, utalvány, átutalási megbízás, illetve csoportos beszédés/átutalás útján vagy más közvetlen fizetési eszköz segítségével jelentősebb korlátozás vagy szankció alkalmazása nélkül közvetlenül kifizetések teljesítésére használható betétek.
Bankközi pozíciók (AF.221)	Bankok közötti átruházható pozíciók.
Egyéb folyószámlabetétek (AF.229)	A bankközi pozíciókon kívüli folyószámlabetétek.
Egyéb betétek (AF.29)	Az egyéb betétek a folyószámlabetétektől eltérő betétek. Az egyéb betétek nem használhatók fel fizetési eszközként, kivéve a lejáratkor vagy egy megállapodás tárgyát képező felmondási idő után, illetve nem válthatók készpénzre vagy folyószámlabetétekre valamilyen jelentős korlátozás vagy szankció nélkül.
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.3)	Hitelviszonyt igazoló, átruházható pénzügyi instrumentumok. Az átruházhatóság azt a tényt jelenti, hogy az értékpapír jogi tulajdona azonnal átruházható az egyik tulajdonosról a másikra átadás vagy forgatmányozás révén. A hitelviszonyt megtestesítő értékpapír akkor minősül átruházhatónak, ha azzal kereskedni lehet szervezett piacon vagy tőzsdén átruházhatóan; a tényleges kereskedés igazolása azonban nem szükséges.
Rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.31)	Legfeljebb egy éves eredeti futamidejű, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, valamint a hitelező felhívására visszafizetendő hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok.
Hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (AF.32)	Legalább egy éves eredeti futamidejű vagy lejárat nélküli, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok.
Hitelek (AF.4)	Olyan pénzügyi eszközök, amelyek akkor jönnek létre, amikor a hitelezők akár közvetlenül, akár ügynök útján pénzt adnak kölcsön az adósoknak, amit vagy át nem ruházható okiratok támasztanak alá, vagy ami okirattal nem igazolt.
Rövid lejáratú hitelek (AF.41)	Legfeljebb egy éves eredeti futamidejű, valamint a hitelező felhívására visszafizetendő hitelek.
Hosszú lejáratú hitelek (AF.42)	Legalább egy éves eredeti futamidejű vagy lejárat nélküli hitelek.
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek vagy egységek (AF.5)	Vállalatokban vagy kvázivállalatokban fennálló tulajdonjogot megtestesítő pénzügyi eszközök. Az ilyen pénzügyi eszközök általában arra jogosítják tulajdonosaikat, hogy részesüljenek a vállalatok, illetve a kvázivállalatok nyereségéből, továbbá felszámolás esetén részesedjenek nettó vagyonukból.
Tulajdoni részesedések (AF.51)	Olyan pénzügyi eszközök, amelyek alapján egy vállalat vagy kvázivállalat fennmaradó vagyonára vonatkozó követeléssel lehet élni a hitelezők összes követelésének kiegyenlítése után.

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Tőzsdei részvények (AF.511)	Piacon jegyzett részvények. Ez a piac lehet elismert tőzsde, vagy másodlagos értékpapírpiacon. A tőzsdei részvényeket tőzsdén jegyzett részvényeknek is nevezik. A tőzsdei részvények tőzsdei árfolyamának megléte azt jelenti, hogy a napi árfolyamok általában közvetlenül rendelkezésre állnak.
Nem tőzsdei részvények (AF.512)	Olyan részvények, amelyek árát nem jegyzik elismert tőzsdén vagy másodlagos értékpapírpiacon.
Egyéb tulajdoni részesedések (AF.519)	Az AF.511. és AF.512. alcsoportba nem sorolt tulajdoni részesedések formái.
Befektetési jegyek/ egységek (AF.52)	Társasági struktúra esetén befektetési jegyek, letétkezelői struktúra esetén egységek. Ezeket olyan, kollektív befektetési vállalkozásként jegyzett befektetési alapok bocsátják ki, amelyeken keresztül a befektetők egyesítik pénzügyi és/vagy nem pénzügyi eszközökbe befektetendő pénzeszközöiket.
Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei (AF.521)	A pénzpiaci alapok befektetési jegyeit vagy egységeit olyan befektetési alapként működő pénzpiaci alapok bocsátják ki, amelyek kizárólag vagy elsődlegesen rövid lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba, például kincstárjegyekbe, letéti jegyekbe és kereskedelmi kötvényekbe, vagy olyan hosszú lejáratú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba fektetnek be, amelyek lejáratig hátralevő futamideje rövid. A pénzpiaci alapok befektetési jegyei és egységei átruházhatók, és gyakran a betéteket lényegében helyettesítő eszközöknek tekinthetők.
Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei (AF.522)	A nem pénzpiaci alapok befektetési jegye/egysége egy pénzpiaci alaptól eltérő befektetési alap értékéből való részesedésre vonatkozó követelést testesít meg. Ezeket olyan befektetési alapok bocsátják ki, amelyek például a következő eszközökbe fektetnek be: hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, tulajdoni részesedések, áruhoz kötött befektetések, ingatlanok, más befektetési alapok jegyei és strukturált eszközök.
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek (AF.6)	A biztosított vagy a kedvezményezett pénzügyi eszközei és a biztosító, nyugdíjpénztár vagy a szabványosított garancia kibocsátójának kötelezettségei.
Nem-élet ági biztosítástechnikai tartalékok (AF.61)	A biztosított nem-élet ági biztosítókkal szembeni követeléseit megtestesítő, kifizetett, de meg nem szolgált díjként és felmerült kárigényként elszámolt pénzügyi eszközök.
Életbiztosítás- és életjáradék-jogosultságok (AF.62)	A biztosított, illetve az életjáradék jogosultjának az életbiztosítást nyújtó vállalat technikai tartalékaival szembeni követeléseit megtestesítő pénzügyi eszközök.
Nyugdíjjogosultságok (AF.63)	Mind a nyugdíjasoknak, mind a jövőbeli nyugdíjasoknak a nyugdíjkezelővel, azaz a munkáltatóval, a munkáltató(k) által a munkavállalóval kötött kompenzációs megállapodás részeként a nyugellátás kifizetésére kijelölt rendszerrel, illetve valamely élet (vagy nem-élet) ági biztosítóval szembeni pénzügyi eszközei.
Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései (AF.64)	A nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelővel szembeni, a hiányok miatt fennálló követeléseit, illetve a nyugdíjkezelő nyugdíjpénztárakkal szembeni, a többlet miatt fennálló követeléseit megtestesítő pénzügyi eszközök; többlet például akkor keletkezhet, ha a befektetésből származó jövedelem meghaladja a jogosultságok növekményét, és a különbözet a nyugdíjkezelőnek fizetendő.
Nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultság (AF.65)	A nettó hozzájárulások juttatásokat meghaladó része, azaz a biztosítási rendszer biztosítottakkal szembeni kötelezettségének növekménye.
Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok (AF.66)	Olyan pénzügyi eszközök, amelyekkel a szabványosított garanciák jogosultja rendelkezik a szabványosított garanciákat nyújtó vállalattal szemben.
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók (AF.7)	Egy adott pénzügyi eszközhöz, nem pénzügyi eszközhöz vagy indexhez kapcsolt pénzügyi eszközök, amelyeken keresztül magukkal a konkrét pénzügyi kockázatokkal lehet kereskedni a pénzügyi piacokon.

Az eszközök osztályozása	Összefoglalás
Származtatott pénzügyi eszközök (AF.71)	<p>Pénzügyi eszközök, például opciós ügyletek, határidős ügyletek, és hitelderivatívák.</p> <p>A tőzsdei és tőzsdén kívüli opciós ügyletek (AF.711) olyan szerződések, amelyek anélkül, hogy bármire köteleznék az opcióra jogosultat, jogosultságot biztosítanak neki arra, hogy adott időszakon belül (amerikai opció), illetve adott időpontban (európai opció) előre meghatározott áron (kötési áron) pénzügyi vagy nem pénzügyi eszközöket (mögöttes terméket) vásároljon (vételi opció esetén) az opció kiírójától (az opció eladójától), illetve pénzügyi vagy nem pénzügyi eszközöket adjon el neki (eladási opció esetén). Az alapstratégiákra épülve számos olyan kombinált stratégia alakult ki, mint amilyen a vételi, illetve eladási opciókat felhasználó, csökkenő árfolyamot feltételező kereskedési stratégiák (<i>bear call/put spreads</i>) a vételi, illetve eladási opciókat felhasználó, emelkedő árfolyamot feltételező kereskedési stratégiák (<i>bull call/put spreads</i>) vagy az e kettőt kombináló stratégiák (<i>butterfly options spreads</i>). Ezekből az opciótípusokból összetett fizetési struktúrájú, úgynevezett egzotikus opciók alakíthatók ki.</p> <p>A határidős ügyletek (AF.712) olyan feltétel nélküli pénzügyi szerződések, amelyek révén a két fél abban állapodik meg, hogy egy adott napon megveszik/eladják a mögöttes termék (pénzügyi vagy nem pénzügyi eszköz) egy meghatározott mennyiségét egy közösen megállapított szerződéses áron (kötési áron).</p> <p>A hitelderivatívák határidős vagy opciós típusú szerződések, amelyek elsődleges célja a hitelkockázattal – hitelhez vagy értékpapírhoz kapcsolódó nemteljesítési kockázattal – való kereskedés. Más származtatott pénzügyi eszközökhöz hasonlóan szabványos alapszerződések alapján kötik őket, és a piaci érték figyelembe vételére szolgáló hitelbiztosítéki vagy fedezeti eljárások járulnak hozzájuk. A hitelkockázat átadása a kockázat eladója (a kockázat elleni fedezet vevője) és a kockázat vevője (a kockázat elleni fedezet eladója) között díj fizetése ellenében történik. A hitel nemfizetésének esetén a kockázat vevője készpénzt fizet a kockázat eladójának.</p>
Munkavállalói részvényopciók (AF.72)	<p>Olyan, megállapodási formában létező pénzügyi eszközök, amelyek egy meghatározott napon (az opció juttatásának időpontjában) jöttek létre, és amelyek szerint a munkavállaló adott számú részvényt vásárolhat a munkáltató állományából egy meghatározott áron (kötési áron) egy meghatározott időpontban (megszolgáltatás időpontjában) vagy a megszolgáltatás időpontja utáni időszakban (érvényesítési időszak).</p>
Egyéb követelések/ tartozások (AF.8)	<p>Pénzügyi vagy nem pénzügyi tranzakciók ellentételezéseként keletkezett pénzügyi eszközök, amelyek esetében e tranzakciók és a hozzájuk tartozó pénzügyi teljesítések eltérő időpontban következnek be.</p>
Kereskedelmi hitelek és előlegek (AF.81)	<p>A termékek és szolgáltatások szállítói által a vásárlóknak nyújtott közvetlen hitelből, valamint folyamatban lévő, vagy el nem kezdett munkák utáni előlegfizetésekből, illetve a még át nem adott termékekért és szolgáltatásokért a vevők által fizetett előlegből származó pénzügyi eszközök.</p>
Egyéb követelések/ tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (AF.89)	<p>A jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletek vagy a másodlagos piacon folytatott pénzügyi tranzakciók és a megfelelő kifizetések időbeli különbségeiből adódó pénzügyi eszközök.</p>
Kiegészítő tételek	<p>A rendszerben három kiegészítő tétel szerepel, amelyek a részletesebb elemzés szempontjából jelentős, a központi keretben külön nem meghatározott eszközökre utalnak.</p>
Tartós fogyasztási cikkek (AN.m)	<p>A háztartásokban végső fogyasztásra beszerzett tartós javak (azaz azok, amelyeket a háztartások nem értékhordozóként használnak fel, illetve azok, amelyeket a háztartások tulajdonában álló nem jogi személyiségű vállalkozások nem termelési célból vesznek igénybe).</p>
Közvetlen külföldi tőkebefektetés (AF.m1)	<p>A közvetlen külföldi tőkebefektetés az egyik gazdaságban rezidens gazdasági egységnek (közvetlen befektető) egy másik gazdaságban rezidens gazdasági egységben fennálló tartós érdekeltségét tükröző hosszú távú kapcsolat. A közvetlen befektető célja, hogy komoly hatást gyakoroljon azon egység irányítására, amelybe befektetett.</p>
Nem teljesítő hitelek (AF.m2)	<p>A hitel akkor nem teljesítő hitel, ha a kamatok vagy a tőke törlesztése legalább 90 napos késedelembe esett, vagy a legalább 90 napja esedékes kamatot tőkésítették, refinanszírozták, vagy megállapodás alapján a fizetést elhalasztották, vagy a fizetés még 90 napnál kevesebb ideje esedékes, de alapos okból (például, mert az adós csődeljárást kezdeményez) megkérdőjelezhető, hogy a fizetést teljes körűen teljesítik-e.</p>

7.2. MELLÉKLET

A NYITÓ VAGYONMÉRLEG ÉS A ZÁRÓ VAGYONMÉRLEG KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK

A 7.2. melléklet a nyitó vagyommérleg és a záró vagyommérleg közötti összefüggéseket mutatja be. Részletesen bemutatja, hogy az egyes eszközcsoportok esetében hogyan változhat a vagyommérleg értéke: gazdasági műveletek vagy egyéb volumenváltozások, illetve eszköztartási nyereség és veszteség révén.

Az eszközök, a kötelezettségek és a nettó vagyon osztályozása	IV.1 Nyitó-mérleg	III.1 és III.2 Gazdasági műveletek	III.3.1 Egyéb volumenváltozások	III.3.2 Eszköztartási nyereség és veszteség		IV.3 Zárómérleg
				III.3.2.1 Semleges eszköztartási nyereség /veszteség	III.3.2.2: Reál-eszköztartási nyereség/-veszteség	
Nem pénzügyi eszközök	AN.	P.5, NP	K.1, K.2, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62.	K.71	K.72	AN.
Termelt nem pénzügyi eszközök	AN.1	P.5	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.1
Állóeszközök ⁽¹⁾	AN.11	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.11
Lakások	AN.111	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.111
Egyéb épületek és építmények	AN.112	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.112
Gépek és berendezések	AN.113	P.51g P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.113
Fegyverrendszerek	AN.114	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.114
Művelés alatt álló biológiai erőforrások	AN.115	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.115
Szellemi tulajdont képező termékek	AN.117	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.117
Készletek (készlettypus szerint)	AN.12	P.52	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.12
Értéktárgyak	AN.13	P.53	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.13
Nem termelt nem pénzügyi eszközök	AN.2	NP	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2
Természeti erőforrások	AN.21	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.21
Föld	AN.211	NP.1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.211
Ásványkincsek és energiatartalékok	AN.212	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.212

Az eszközök, a kötelezettségek és a nettó vagyon osztályozása	IV.1 Nyitó-mérleg	III.1 és III.2 Gazdasági műveletek	III.3.1 Egyéb volumenváltozások	III.3.2 Eszköztartási nyereség és veszteség		IV.3 Zárómérleg
				III.3.2.1 Semleges eszköztartási nyereség /veszteség	III.3.2.2: Reál-eszköztartási nyereség/-veszteség	
Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások	AN.213	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.213
Vízkészletek	AN.214	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.214
Egyéb természeti erőforrások	AN.215	NP.1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.215
Rádiófrekvenciák	AN.2151	NP.1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2151
Egyéb	AN.2159	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2159
Szerződéses, lízingek és licencek	AN.22	NP.2	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.22
A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	AN.23	NP.3	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.23
Pénzügyi eszközök/kötelezettségek ⁽¹⁾	AF	F	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.
Monetáris arany és SDR-ek	AF.1	F.1	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.1
Készpénz és betétek	AF.2	F.2	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.2
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	AF.3	F.3	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.3
Kölcsönök	AF.4	F.4	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.4
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek	AF.5	F.5	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.5
Biztosítási és nyugdíjtagdíjak, szabványosított garanciák	AF.6	F.6	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.6
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	AF.7	F.7	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.7
Egyéb követelések/tartozások	AF.8	F.8	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.8
Nettó vagyon	B.90	B.101	B.102	B.1031	B.1032	B.90

(1) Kiegészítő tétel: AN.m: Tartós fogyasztási cikkek.

(2) Kiegészítő tételek: AF.m: Külföldi közvetlen befektetések; AF.m2: Nem teljesítő hitelek.

Egyenlegező tételek

B.10	Nettó vagyon változása
B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőke-transzferek miatt
B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt
B.103	Nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt
B.1031	Nettó vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt
B.1032	Nettó vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt
B.90	Nettó vagyon

Pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos gazdasági műveletek

F.	Pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos gazdasági műveletek
F.1	Monetáris arany és SDR-ek
F.2	Készpénz és betétek
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
F.4	Kölcsönök
F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek
F.6	Biztosítási és nyugdíjtartalék, szabványosított garanciák
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
F.8	Egyéb követelések/tartozások

Termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek

P.5	Bruttó felhalmozás
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás
P.51c	Állóeszköz-felhasználás (-)
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
P.5111	Új állóeszközök beszerzése
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése
P.5113	Használt állóeszközök eladása
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog átruházásának költsége
P.52	Készletváltozás
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege

Egyéb felhalmozási tételek

NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege
NP.2	Szerződések, bérleti szerződések és engedélyek beszerzésének és eladásának egyenlege
NP.3	Cégérték, valamint marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból
K.21	Természeti erőforrások kimerülése
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek
K.4	Térítés nélküli lefoglalások
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások
K.61	Szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások
K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai
K.7	Névleges eszköztartási nyereség és veszteség
K.71	Semleges eszköztartási nyereség /veszteség
K.72	Reál-eszköztartásinyereség/-veszteség

8. FEJEZET

A SZÁMLÁK SOROZATA

BEVEZETÉS

8.01 Ez a fejezet a nemzeti számlák számlasorozatában szereplő számlák és mérlegek részletes leírását tartalmazza. Leírja ezen kívül a hazai gazdaság külfölddel folytatott interakcióinak e számlákbeli megjelenítését. Ismerteti a „termékek és szolgáltatások” számlát is, amely a termékek és szolgáltatások forrása és felhasználása között fennálló elszámolási azonosságot tükrözi. Végül pedig bemutatja a gazdasági számlák integrált készletét, amelyek esetében egy-egy számlán minden egyes szektor szerepel a számlatételek aggregált értékével együtt.

A számlák sorozata

8.02 Az ESA a gazdasági folyamatokat és állományokat rendezett számlakészletben rögzíti, mely számlakészlet bemutatja a teljes gazdasági ciklust a gyártástól és a jövedelem keletkezésétől kezdve annak elosztásán és újraelosztásán keresztül a végső fogyasztásra történő felhasználásig. Végezetül az ESA bemutatja a megtakarítás formájában megmaradó összeg felhasználását, mely lehetővé teszi mind pénzügyi, mind nem pénzügyi eszközök felhalmozását.

8.03 Minden egyes számla megjeleníti a forrásokat és a felhasználást, az amelyek közötti eltérést egy egyenlegező tétel hozza egyensúlyba, általában a számla felhasználás oldalán. Az egyenlegező tétel átkerül a következő számlára, mint a következő számla forrásainak első, nyitó tétele.

A tranzakcióknak a gazdasági élet logikus elemzése alapján történő strukturált elszámolása révén megkaphatók azok az aggregátumok, amelyek szükségesek egy-egy gazdasági szektor vagy alszektor, vagy akár a teljes gazdaság tanulmányozásához. A számlák tagolása úgy került kialakításra, hogy elősegítsék a legfontosabb gazdasági információk feltárását, az egyenlegező tétel pedig minden számlán a feltárt információk egyik kulcsfontosságú eleme.

8.04 A számlákat három kategóriába sorolják:

- a) A folyószámlák a termelést és az ehhez kapcsolódó jövedelem keletkezését, elosztását és újraelosztását, valamint a végső fogyasztásban történő felhasználását mutatják be. A végső fogyasztásra közvetlenül nem használt jövedelmet a megtakarítás egyenlegező tételben tüntetendő fel, amelyet át kell vinni a felhalmozási számlákra, mint a tőkeszámla forrás oldalának első tételét.
- b) A felhalmozási számlák elemzik az egységek eszközeiben és kötelezettségeiben bekövetkezett változásokat, és lehetővé teszik a nettó vagyon változásainak (az eszközök és kötelezettségek közötti különbség) elszámolását;
- c) A mérlegek az összes eszközt és kötelezettséget mutatják az elszámolási időszak elején és végén, a nettó vagyonnal együtt. A felhalmozási számlákon rögzített eszközök és kötelezettségek egyes tételeivel kapcsolatos gazdasági folyamatok a „vagyonmérleg-változások” számlán szintén megjelennek.

8.05 A számlák sorozata a gazdasági egységekre, a gazdasági szektorokra és alszektorokra, valamint a teljes gazdaságra vonatkozik.

8.06 Az egyenlegező tételek bruttó és nettó értékét is fel kell tüntetni. A tételek bruttónak minősülnek akkor, ha elszámolásuk az állóeszköz-felhasználás levonása előtt történik, és nettónak akkor, ha kiszámításukra e levonást követően kerül sor. A jövedelemegyenlegező tételek feltüntetése nettó összegben kifejezőbb, mivel tőkefelhasználás alatt a rendelkezésre álló jövedelem lehívása értendő, amelyet fedezni kell, ha fenn kívánjuk tartani a gazdaság tőkeállományát.

8.07 A számlák kétféle módon kerülnek bemutatásra:

- a) integrált gazdasági számlák formájában, egyetlen táblázatban feltüntetve az összes gazdasági szektor, a teljes gazdaság, valamint a „külföld” számláit;
- b) számlák sorozataként, amelyek részletesebb információval szolgálhatnak. Az egyes számlákat bemutató táblázatokat a jelen fejezet „Számlák sorozata” című rész tartalmazza.

8.08 A 8.1. táblázat áttekintő módon mutatja be a számlákat, az egyenlegező tételeket és a fő aggregátumokat: A fő aggregátumok kódját nem tünteti fel a táblázat, de ez ugyanaz, mint az egyenlegező tételek kódja, csak itt látható még egy csillag is a szám után. Az Elsődleges jövedelmek egyenlege esetében például a kód B.5g, az ennek megfelelő fő aggregátum, a Bruttó nemzeti jövedelem kódja pedig B.5*g.

8.09 Az egyenlegező tételeket bruttó formában mutatja a táblázat, ezt a kódban látható „g” betű jelzi. Minden ilyen kódhoz létezik egy nettó forma is, amelynél a tőke-felhasználás becsült összege már levonásra került. A hozzáadott érték esetében például a bruttó érték kódja B.1g, a nettó megfelelője pedig (nettó hozzáadott érték), ahol a tőkefelhasználás már levonásra került, B.1n.

8.1. táblázat - A számlák, az egyenlegező tételek és a fő aggregátumok áttekintő bemutatása

Számlák								Egyenlegező tételek		Fő aggregátumok	
A gazdasági szektorokra vonatkozó számlák teljes sorozata											
Folyó-számlák	I.	Termelési számla	I.	Termelési számla					B.1g	Bruttó hozzáadott érték	Bruttó hazai termék (GDP)
	II.	Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák	II.1	„Jövedelmek elsődleges elosztása” számla	II.1.1	„Jövedelmek keletkezése” számla			B.2g B.3g	Bruttó működési eredmény Bruttó vegyes jövedelem	
					II.1.2	„Elsődleges jövedelmek elosztása” számla	II.1.2.1	„Vállalkozói jövedelem” számla	B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem	
							II.1.2.2	„Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása” számla	B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó	Bruttó nemzeti jövedelem (GNI)
			II.2	„Jövedelmek másodlagos elosztása” számla					B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	Bruttó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem
			II.3	„Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla					B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	
			II.4	„Jövedelem felhasználása” számla	II.4.1	„Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla			B.8g	Bruttó megtakarítás	Bruttó nemzeti megtakarítás
					II.4.2	„Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla					
Felhalmozási számlák	III.	Felhalmozási számlák	III.1	Tőkeszámla	III.1.1	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszfererek miatt” számla			B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszfererek miatt	
					III.1.2	„Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla			B.9	Nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel	
			III.2	Pénzügyi számla					B.9	Nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel	

Számlák								Egyenlegező tételek		Fő aggregátumok
			III.3	„Egyéb eszközváltozás” számlák	III.3.1	„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla		B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumen-változásai miatt	
					III.3.2	Átértékelési számlák		B.103	Nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	
							III.3.2.1	„Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla	B.1031	Nettó vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt
							III.3.2.2	„Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla	B.1032	Nettó vagyon változása reál-eszköztartási nyereség/veszteség miatt
Mérlegek	IV.	Mérlegek	IV.1	Nyitómérleg				B.90	Nettó vagyon	Nemzeti vagyon
			IV.2	Mérlegváltozások				B.10	Nettóvagyon-változás, összesen	Nemzeti vagyon változás
			IV.3	Zárómérleg				B.90	Nettó vagyon	Nemzeti vagyon

8.1. táblázat - A számlák, az egyenlegező tételek és a fő aggregátumok áttekintő bemutatása (folytatás)

Számlák								Egyenlegező tételek		Fő aggregátumok
Tranzakciós számlák										
	0.	„Termékek és szolgáltatások” számla								
Külföldi számla („külgazdasági tranzakciók” számla)										
Folyó-számla	V.	„Külföld” számla	V.I	Javak és szolgáltatások „külföld” számlája				B.11	Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege	Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege
			V.II.	Elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számlája				B.12	Folyó külső egyenleg	Folyó külső egyenleg
Felhalmozási számlák			V.III.	a külföld felhalmozási számlái	V.III.1	Tőkeszámla	V.III.1.1	Folyó külső egyenleg és tőketranszfer miatti „nettóvagyon-változás” számla	B.101	Nettó vagyon változása folyó külső egyenleg és tőketranszfer miatt

Számlok							Egyenlegező tételek		Fő aggregátumok		
						V.III.1.2	„Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla	B.9	Nettó hitelnyújtás / nettó hitelfelvétel		
					V.III.2	Pénzügyi számla		B.9	Nettó hitelnyújtás / nettó hitelfelvétel	Nettó hitelnyújtás / nettó hitelfelvétel	
					V.III.3	„Egyéb eszközváltozás” számlák	V.III.3.1	„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla	B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	
							V.III.3.2	Átértékelési számlák	B.103	Nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség/ veszteség miatt	
Mérlegek			V.IV	Mérlegek a „külföld” számlában	V.IV.1	Nyitómérleg			B.90	Nettó vagyon	Külfölddel szembeni nettó pénzügyi helyzet
					V.IV.2	Mérlegváltozások			B.10	Nettó vagyon változása	
					V.IV.3	Zárómérleg			B.90	Nettó vagyon	Külfölddel szembeni nettó pénzügyi helyzet

A SZÁMLÁK SOROZATA**Folyószámlák****Termelési számla (I.)**

- 8.10 A termelési számla (I) a termelési folyamathoz kapcsolódó gazdasági műveleteket tünteti fel. Gazdasági szektorokra és nemzetgazdasági ágazatokra készül. Forrását a kibocsátás, míg felhasználását a folyó termelőfelhasználás képzí.
- 8.11 A termelési számla a rendszer egyik legfontosabb egyenlegező tételét mutatja – a hozzáadott értéket, vagyis a termelő tevékenységben résztvevő bármely egység által létrehozott értéket –, valamint egy alapvető aggregátumot: a bruttó hazai terméket. A hozzáadott érték gazdaságilag fontos mutató mind a gazdasági szektorokra, mind az ágazatokra nézve.
- 8.12 A hozzáadott értéket (a számla egyenlegező tételét) az állóeszköz-felhasználás előtt vagy után is ki lehet számítani, tehát lehet bruttó vagy nettó. Mivel a kibocsátást alapáron és a folyó termelőfelhasználást piaci beszerzési áron értékeljük, a hozzáadott érték nem tartalmazza a termékadók és terméktámogatások egyenlegét.
- 8.13 A termelési számla a teljes gazdaság összesen szintjén a forrás oldalon a termékek és szolgáltatások kibocsátásán túl a termékadók és terméktámogatások egyenlegét is tartalmazza. Így lehetővé teszi a (piaci áron számított) bruttó hazai termék egyenlegező tételként történő meghatározását. Ennek a fontos aggregátum jellegű egyenlegező tételnek – a teljes gazdaság szintjén meghatározott, piaci ár szerint korrigált hozzáadott értéknek – a kódja B.1*g, és ez a GDP piaci áron. A nettó hazai termék (NDP) kódja B.1*n.
- 8.14 A pénzügyi közvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díját költségként kell a felhasználókhhoz rendelni. Ehhez a pénzügyi közvetítőnek fizetett kamatok egy részét szolgáltatási díj fizetésének kell átminősíteni, és a pénzügyi közvetítést nyújtó fél kibocsátásaként kell besorolni. Ezzel megegyező érték a felhasználók által végzett fogyasztás. A GDP értékét befolyásolja a végső fogyasztásra, exportra és importra fordított FISIM összege.

8.2. táblázat - I. számla: Termelési számla

Felhasználás										
	Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek
Összesen										
3 604	3 604								P.1	Kibocsátás
3 077	3 077								P.11	Piaci kibocsátás
147	147								P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás
380	380								P.13	Nem piaci kibocsátás
1 883			1 883	17	115	222	52	1 477	P.2	Folyó termelőfelhasználás
133	133								D.21-D.31	Termékdók és terméktámogatások egyenlege
1 854			1 854	15	155	126	94	1 331	B.1g/B.1*g	Bruttó hozzáadott érték/bruttó hazai termék
222			222	3	23	27	12	157	P.51c	Állóeszköz-felhasználás
1 632			1 632	12	132	99	82	1 174	B.1n/B.1*n	Nettó hozzáadott érték/nettó hazai termék

Forrás										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
								Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla
P.1	Kibocsátás	2 808	146	348	270	32	3 604			3 604
P.11	Piaci kibocsátás	2 808	146	0	123	0	3 077			3 077
P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	0	0	0	147	0	147			147
P.13	Nem piaci kibocsátás			348		32	380			380
P.2	Folyó termelőfelhasználás								1 883	1 883
D.21-D.31	Termékdók és terméktámogatások egyenlege						133			133
B.1g/B.1*g	Bruttó hozzáadott érték/bruttó hazai termék									
P.51c	Állóeszköz-felhasználás									
B.1n/B.1*n	Nettó hozzáadott érték/nettó hazai termék									

Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák (II.)

- 8.15 A jövedelem elosztását és felhasználását négy fázisban elemezzük: a jövedelem elsődleges elosztása, másodlagos elosztása, természetbeni újraelosztása és felhasználása.

Az első fázis a termelési folyamatban közvetlenül előállított jövedelem keletkezését foglalja magában, valamint e jövedelemnek a termelési tényezők (munka, tőke) és az államháztartás közötti elosztását (termelési és importadókön, illetve támogatásokon keresztül). E számla alapján meghatározható a működési eredmény (illetve a háztartások vonatkozásában a vegyes jövedelem), valamint az elsődleges jövedelem.

A második fázis célja nyomon követni, hogy miként történik a jövedelem újraelosztása a természetbeni társadalmi transzferektől és a tőketranszferektől eltérő transzferek révén. Az e fázishoz tartozó számla egyenlegező tételeként megkapható a rendelkezésre álló jövedelem.

A harmadik fázis a kormány és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a társadalomnak nyújtott, egyéni fogyasztást szolgáló szolgáltatásokat a háztartások végső fogyasztásaként kezeli, és ennek megfelelő jövedelmet imputál a háztartásokhoz. Ezt két számlán keresztül, korrigáló tételekkel történik. Bevezetésre kerül a „természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla, amely a források között kimutatja a háztartások imputált extra jövedelmét, és az ennek megfelelő felhasználást a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények vonatkozásában, mint imputált transzfert ezekből a szektorokból. Ez egy korrigált rendelkezésre álló jövedelem elnevezésű egyenlegező tételt ad, amely azonos a rendelkezésre álló jövedelemmel a teljes gazdaság szintjén, de eltérő a háztartások szektorban, a kormányzatnál és a háztartásokat segítő nonprofit intézményeknél.

A negyedik fázisban a rendelkezésre álló jövedelmet átvisszük a következő számlára, a „rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számlára, amely számla bemutatja, hogy hogyan fogyasztják el a jövedelmet. Az el nem fogyasztott jövedelem, a megtakarítás itt az egyenlegező tétel. Amikor az egyéni szolgáltatások háztartási fogyasztásként kerülnek elszámolásra a „természetbeni jövedelmek újraelosztása” számlán keresztül, akkor a korrigált „rendelkezésre álló természetbeni jövedelem” számla mutatja, hogy ezt a korrigált rendelkezésre álló jövedelmet hogyan költik el a háztartások a kormányzattól és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől kapott természetbeni társadalmi transzfereken keresztül. Ehhez hozzá kell adni a szociális transzferek értékét a háztartások végső fogyasztásához, és így megkapható a tényleges végső fogyasztás. A kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények fogyasztását ilyenkor csökkenteni kell egy azonos, de ellenkező előjelű összeggel, így amikor kiszámításra kerül a megtakarítás a kormányzat, a háztartásokat segítő nonprofit intézmények és a háztartási szektorok tekintetében, a korrigálás ugyanazt a megtakarítás-egyenlegező tételt adja minden szektornál, mint a standard eljárás.

„Jövedelmek elsődleges elosztása” számla (II.1)**„Jövedelmek keletkezése” számla (II.1.1)**

A „jövedelmek keletkezése” számla szerkezetét a 8.3. táblázat mutatja be gazdasági szektoronként.

- 8.16 „A jövedelmek keletkezése” számla ágazonként is bemutatásra kerül, a forrás- és felhasználástáblázat oszlopaiban.

- 8.17 A „jövedelmek keletkezése” számla az elsődleges jövedelem tranzakciókat a jövedelemforrás szektorok szempontjából, nem pedig a cél szektorok felől számolja el.

- 8.18 Bemutatja, hogy a hozzáadott érték hogyan fedezi a munkavállalói jövedelmeket és az egyéb termékadók termék-támogatásokkal csökkentett összegét. Az egyenlegező tétel a működési eredmény, ami a termelő tevékenységek során keletkezett többlet (vagy hiány), mielőtt figyelembe veszik a kamatot, a bérleti díjakat vagy költségeket, melyeket a termelési egységnek:

a) fizetnie kell azon pénzügyi eszközök vagy természeti erőforrások után, melyeket kölcsönvelt vagy bérelt;

b) kapnia kell azon pénzügyi eszközök vagy természeti erőforrások után, melyeknek tulajdonosa.

- 8.19 A háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező termelő egységei esetében a „jövedelem keletkezése” számla egyenlegező tétele implicit módon magában foglal egy olyan elemet, ami megfelel a tulajdonos vagy a családtagok által végzett munka díjazásának. Ez az önálló munkavégzésből származó jövedelem részint bér, illetve kereset, részint – mivel vállalkozóként végzett munkából származik – nyereség jellegű. Ezt a jövedelmet, amely szigorúan véve sem nem bér, sem nem csak nyereség, „vegyes jövedelemnek” nevezzük.

- 8.20 A háztartások saját lakásszolgáltatása esetén, a „jövedelem keletkezése” számla egyenlegező tétele a működési eredmény (és nem a vegyes jövedelem).

8.3. táblázat - II.1.1. számla: „Jövedelmek keletkezése” számla

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
									B.1g/B.1*g	Bruttó hozzáadott érték/bruttó hazai termék
									B.1n/B.1*n	Nettó hozzáadott érték/nettó hazai termék
1 150			1 150	11	11	98	44	986	D.1	Munkavállalói jövedelem
950			950	6	11	63	29	841	D.11	Bérek és keresetek
200			200	5	0	55	5	145	D.12	Munkáltatók társadalombiztosítási járuléakai
181			181	4	0	51	4	132	D.121	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléakai
168			168	4	0	48	4	122	D.1211	Munkáltatók tényleges nyugdíjjáruléakai
13			13	0	0	3	0	10	D.1212	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai
19			19	1	0	4	1	13	D.122	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járuléakai
18			18	1	0	4	1	12	D.1221	Munkáltatók imputált nyugdíjjáruléakai
1			1	0	0	0	0	1	D.1222	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai
235		0	235						D.2	Termelési és importadók
141		0	141						D.21	Termékadók
121		0	121						D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)
17		0	17						D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével
17		0	17						D.2121	Importvámok
0		0	0						D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével
3		0	3						D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével
94		0	94	1	0	1	4	88	D.29	Egyéb termelési adók
- 44		0	- 44						D.3	Támogatások
- 8		0	- 8						D.31	Terméktámogatások

Forrás										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
D.1211	Munkáltatók tényleges nyugdíjjáruléakai									
D.1212	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai									
D.122	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járuléakai									
D.1221	Munkáltatók imputált nyugdíjjáruléakai									
D.1222	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai									
D.2	Termelési és importadók								0	
D.21	Termékadók								0	
D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadott-érték-adók)								0	
D.212	Importadók és importvámok a hozzáadott-érték-adók kivételével								0	
D.2121	Importvámok								0	
D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével								0	
D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével								0	
D.29	Egyéb termelési adók								0	
D.3	Támogatások								0	
D.31	Terméktámogatások								0	
D.311	Importtámogatások								0	
D.319	Egyéb terméktámogatások								0	
D.39	Egyéb termelési támogatások								0	
B.2g	Bruttó működési eredmény									
B.3g	Bruttó vegyes jövedelem									
B.2n	Nettó működési eredmény									
B.3n	Nettó vegyes jövedelem									

„Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla (II.1.2)

- 8.21 Ellentétben a „jövedelem keletkezése” számlával, az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számla a rezidens egységeket és gazdasági szektorokat az elsődleges jövedelem kedvezményezettjeinek tekinti, nem pedig az előállítóinak.
- 8.22 Az „elsődleges jövedelem” az a jövedelem, amelyet a rezidens egységek kapnak, amiért közvetlenül részt vesznek a termelési folyamatban, valamint az a jövedelem, amelyet a pénzügyi eszköz vagy a természeti erőforrások birtokosa kap cserébe azért, hogy a pénzügyi eszközt vagy a természeti erőforrásokat egy másik gazdasági egység rendelkezésére bocsátja.
- 8.23 A háztartásoknál az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számla forrás oldalán szereplő munkavállalók jövedelme (D.1) nem azonos a „jövedelem keletkezése” számla felhasználás oldalán szereplő D.1 tétellel. A „jövedelmek keletkezése” számlán felhasználásként elszámolt tétel megmutatja, hogy mennyit fizetnek a háztartási vállalkozásban dolgozó alkalmazottaknak. Az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számla forrás oldalán lévő tétel viszont minden munkavállalói jövedelmet mutat, melyet a háztartási szektorban a vállalatoknál vagy a kormányzatnak stb. dolgozó munkavállaló kap. Ezért a háztartások szektorban az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlán szereplő tétel sokkal nagyobb, mint a „jövedelmek keletkezése” számlán lévő hasonló elnevezésű tétel.
- 8.24 Az „elsődleges jövedelem eloszlása” számlát (II.1.2) csak a gazdasági szektorok és alszektorok szintjén lehet kiszámítani, mert az ágazatok esetében nem lehet megbontani bizonyos folyamatokat, melyek a finanszírozással (tőkehiteltek és kölcsönök) és eszközökkel kapcsolatosak.
- 8.25 Az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számla a „vállalkozói jövedelem” számlára (II.1.2.1) és az „egyéb elsődleges jövedelem eloszlása” számlára (II.1.2.2) bomlik.

8.4. táblázat - II.1.2. számla: „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
									B.2g	Bruttó működési eredmény
									B.3g	Bruttó vegyes jövedelem
									B.2n	Nettó működési eredmény
									B.3n	Nettó vegyes jövedelem
6		6							D.1	Munkavállalói jövedelem
6		6							D.11	Bérek és keresetek
0		0							D.12	Munkáltatók társadalombiztosítási járulécai
0		0							D.121	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulécai
0		0							D.1211	Munkáltatók tényleges nyugdíjjárulécai
0		0							D.1212	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai
0		0							D.122	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulécai
0		0							D.1221	Munkáltatók imputált nyugdíjjárulécai
0		0							D.1222	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járulécai
0									D.2	Termelési és importadók
0									D.21	Termékadók
0									D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)
0									D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével
0									D.2121	Importvámok
0									D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek
0									D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével
0									D.29	Egyéb termelési adók
0									D.3	Támogatások
0									D.31	Terméktámogatások
0									D.311	Importtámogatások
0									D.319	Egyéb terméktámogatások
0									D.39	Egyéb termelési támogatások
435		44	391	6	41	42	168	134	D.4	Tulajdonból származó jövedelem
230		13	217	6	14	35	106	56	D.41	Kamat
79		17	62	0			15	47	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme
67		13	54				15	39	D.421	Osztalék
12		4	8				0	8	D.422	Tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól
14		14	0				0	0	D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme
47		0	47				47		D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem
25		0	25				25		D.441	Biztosítások szerződőinek járó befektetési jövedelem
8		0	8				8		D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem

Felhasználás										
	Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek
14		0	14				14		D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem
6		0	6				6		D.4431	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosai számára megállapított osztalék
8		0	8				8		D.4432	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak fel nem osztott eredménye
653			65	0	27	7	0	31	D.45	Bérleti díj
1 864			1 864	4	1 381	198	27	254	B.5g/B.5*g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó/Bruttó nemzeti jövedelem
1 642			1 642	1	1 358	171	15	97	B.5n/B.5*n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó/Nettó nemzeti jövedelem

8.4. táblázat - II.1.2. számla: Elsődleges jövedelmek eloszlása (folytatás)

Forrás										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.2g	Bruttó működési eredmény	292	46	27	84	3	452			452
B.3g	Bruttó vegyes jövedelem				61		61			61
B.2n	Nettó működési eredmény	135	34	0	69	0	238			238
B.3n	Nettó vegyes jövedelem				53		53			53
D.1	Munkavállalói jövedelem				1 154		1 154	2		1 156

Forrás										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
D.11	Bérek és keresetek				954		954	2		956
D.12	Munkáltatók társadalombiztosítási járuléka				200		200	0		200
D.121	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléka				181		181	0		181
D.1211	Munkáltatók tényleges nyugdíjjáruléka				168		168	0		168
D.1212	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járuléka				13		13	0		13
D.122	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járuléka				19		19	0		19
D.1221	Munkáltatók imputált nyugdíjjáruléka				18		18	0		18
D.1222	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járuléka				1		1	0		1
D.2	Termelési és importadók			235			235			235
D.21	Termékadók			141			141			141
D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadott-érték-adók)			121			121			121
D.212	Importadók és importvámok a hozzáadott-érték-adók kivételével			17			17			17
D.2121	Importvámok			17			17			17
D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével			0			0			0
D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével			3			3			3
D.29	Egyéb termelési adók			94			94			94
D.3	Támogatások			- 44			- 44			- 44
D.31	Terméktámogatások			- 8			- 8			- 8
D.311	Importtámogatások			0			0			0

„Vállalkozói jövedelem” számla (II.1.2.1.)

- 8.26 A „vállalkozói jövedelem” számla célja egy olyan egyenlegező tétel meghatározása, amely megfelel a jövedelemelosztás és a jövedelemadó előtti aktuális nyereség koncepciójának, ahogyan azt általában használják az üzleti könyvelésben.
- 8.27 Az államháztartás és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények esetében ez a számla csak a piaci tevékenységeikre vonatkozik.
- 8.28 A vállalkozói jövedelem megfelel a működési eredménynek vagy a vegyes jövedelemnek (a forrás oldalon):

plusz a tulajdonból származó jövedelem pénzügyi vagy a vállalkozáshoz tartozó egyéb eszközökből (a forrás oldalon);

mínusz a vállalat tartozásai után fizetendő kamat; az egyéb fizetendő befektetési jövedelmek; és a vállalkozás által bérelt föld és egyéb természeti erőforrások után fizetendő bérleti díj (a felhasználás oldalon).

Nem vonandó le a vállalkozói jövedelemből az osztalék formájában fizetendő tulajdonból származó jövedelem, a tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól és a külföldi közvetlen tőkebefektetések újrabefektetett jövedelme.

„Egyéb elsődleges jövedelmek eloszlása” számla (II.1.2.2.)

- 8.29 Az „egyéb elsődleges jövedelmek eloszlása” számla célja, hogy vissza lehessen térni a vállalkozói jövedelem koncepciójától az elsődleges jövedelem koncepciójához. Ezért az elsődleges jövedelemnek azokat az elemeit tartalmazza, amelyek a „vállalkozói jövedelem” számlán nem szerepelnek. Ezek a következők:

a) vállalatok esetében kiosztott osztalékok, tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól, külföldi közvetlen tőkebefektetések újrabefektetett jövedelme (a felhasználás oldalon);

b) háztartások esetében:

1. fizetendő tulajdonból származó jövedelem, kivéve a vállalkozói tevékenységgel kapcsolatban fizetendő bérleti díjakat és kamatokat (a felhasználás oldalon);
2. munkavállalói jövedelmek (a forrás oldalon);
3. tulajdonból származó jövedelem követelések, kivéve a vállalkozási tevékenységgel kapcsolatosakat (a forrás oldalon);

c) államháztartás esetében:

1. fizetendő tulajdonból származó jövedelem, kivéve a piaci tevékenységgel kapcsolatosakat (a felhasználás oldalon);
2. termelési és importadók egyenlege (a forrás oldalon);
3. tulajdonból származó jövedelem követelés, kivéve a piaci tevékenységgel kapcsolatosakat (a forrás oldalon).

8.5. táblázat - II.1.2.1. számla: Vállalkozói jövedelem

Felhasználás										
		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Az alábbiak megfelelő tételei:										
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
									B.2g	Bruttó működési eredmény
									B.3g	Bruttó vegyes jövedelem
									B.2n	Nettó működési eredmény
									B.3n	Nettó vegyes jövedelem
240			240				153	87	D.4	Tulajdonból származó jövedelem
162			162				106	56	D.41	Kamat
									D.42	Vállalatok felosztott jövedelme
									D.421	Osztalék
									D.422	Tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól
									D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme
47			47				47		D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem
25			25				25		D.441	Biztosítások szerződőinek járó befektetési jövedelem
8			8				8		D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem
14			14				14		D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem
31			31				0	31	D.45	Bérleti díj
343			343				42	301	B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem
174			174				30	144	B.4n	Nettó vállalkozói jövedelem

8.5. táblázat - II.1.2.1. számla: Vállalkozói jövedelem (folytatás)

		Forrás						Az alábbiak megfelelő tételei:		
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1			
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.2g	Bruttó működési eredmény	292	46	27	84	3	452			452
B.3g	Bruttó vegyes jövedelem				61		61			61
B.2n	Nettó működési eredmény	135	34	0	69	0	238			238
B.3n	Nettó vegyes jövedelem				53		53			53
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	96	149				245			245
D.41	Kamat	33	106				139			139
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	10	25				35			35
D.421	Osztalék	10	25				35			35
D.422	Tulajdonosok jövedelmekivonása a kvázivállalatoktól						0			0
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	4	7				11			11
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	8	8				16			16
D.441	Biztosítások szerződőinek járó befektetési jövedelem	5					5			5
D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem						0			0
D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	3	8				11			11
D.45	Bérleti díj	41	3				44			44
B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem									
B.4n	Nettó vállalkozói jövedelem									

8.5. táblázat - II.1.2.2. számla: „Egyéb elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek é szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
									B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem
									B.4n	Nettó vállalkozói jövedelem
6		6							D.1	Munkavállalói jövedelem
6		6							D.11	Bérek és keresetek
									D.12	Munkáltatók társadalombiztosítási járulékai
									D.121	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulékai
									D.122	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékai
									D.2	Termelési és importadók
									D.21	Termékadók
									D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)
									D.212	Importadók és importvámok a hozzáadott-érték-adók kivételével
									D.2121	Importvámok
									D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével
									D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével
									D.29	Egyéb termelési adók
									D.3	Támogatások
									D.31	Terméktámogatások
									D.311	Importtámogatások

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek é szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek
									D.319	Egyéb terméktámogatások
									D.39	Egyéb termelési támogatások
214		63	151	6	41	42	15	47	D.4	Tulajdonból származó jövedelem
68		13	55	6	14	35			D.41	Kamat
98		36	62				15	47	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme
54		0	54				15	39	D.421	Osztalék
44		36	8					8	D.422	Tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól
14		14	0						D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme
									D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem
									D.441	Biztosítások szerződőinek járó befektetési jövedelem
									D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem
									D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem
34			34	0	27	7			D.45	Bérleti díj
1 864			1 864	4	1 381	198	27	254	B.5g/B.5*g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó/Bruttó nemzeti jövedelem
1 642			1 642	1	1 358	171	15	97	B.5n/B.5*n	Elsődleges jövedelmek egyenlege nettó/Nettó nemzeti jövedelem

8.5. táblázat - II.1.2.2. számla: Elsődleges jövedelem eloszlása (folytatás)

		Forrás							Az alábbiak megfelelő tételei:		
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen	
B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem	301	42				343			343	
B.4n	Nettó vállalkozói jövedelem	144	30				174			174	
D.1	Munkavállalói jövedelem				1 154		1 154	2		1 156	
D.11	Bérek és keresetek				954		954	2		956	
D.12	Munkáltatók társadalombiztosítási járuléka				200		200			200	
D.121	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléka				181		181			181	
D.122	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járuléka				19		19			19	
D.2	Termelési és importadók			235			235			235	
D.21	Termékadók			141			141			141	
D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadott-érték-adók)			121			121			121	
D.212	Importadók és importvámok a hozzáadott-érték-adók kivételével			17			17			17	
D.2121	Importvámok			17			17			17	
D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével			0			0			0	
D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével			3			3			3	
D.29	Egyéb termelési adók			94			94			94	
D.3	Támogatások			- 44			- 44			- 44	
D.31	Terméktámogatások			- 8			- 8			- 8	

„Jövedelmek másodlagos elosztása” számla (II.2)

- 8.30 A „jövedelmek másodlagos elosztása” számla azt mutatja, hogy egy gazdasági szektor elsődleges jövedelem egyenlegét hogyan osztják fel újra, mint: folyó jövedelem-, vagyon- és más adók, társadalombiztosítási járulékok és juttatások (a természetbeni társadalmi transzferek kivételével), valamint egyéb folyó transzferek.
- 8.31 A számla egyenlegező tétele a rendelkezésre álló jövedelem, amely a folyó gazdasági műveletek eredményét tükrözi, és ez az az összeg, amely rendelkezésre áll végső fogyasztásra vagy megtakarításra.
- 8.32 A társadalombiztosítási járulékok a „jövedelem másodlagos elosztása” számlán a háztartásoknál a felhasználás oldalán kerülnek rögzítésre, valamint a forrás oldalán a társadalombiztosítás kezeléséért felelős gazdasági szektoroknál. Ha a járulékokat a munkáltatóknak kell fizetniük a munkavállaló javára, akkor először a munkavállalói jövedelmek között kerülnek elszámolásra, a „munkáltatói jövedelem keletkezése” számla felhasználás oldalán, mivel részét képezik a bérköltségeknek; majd rögzítésre kerülnek munkavállalói jövedelemként a háztartások „elsődleges jövedelmek elosztása” számla forrás oldalán is, mivel a háztartásoknak nyújtott juttatások részét képezik.

A „jövedelem másodlagos elosztása” számlán a háztartási szektor felhasználás oldalán feltüntetett társadalombiztosítási járulékok nem tartalmazzák a nyugdíjpénztárak és más olyan biztosítók szolgáltatási díjait, amelyek forrásai részben vagy egészben társadalombiztosítási járulékból állnak.

A táblázat tartalmaz egy korrekciós tételt a társadalombiztosítási rendszer szolgáltatási díjai miatt. A nettó társadalombiztosítási járulékok (D.61) ezen költségek levonásával kerülnek rögzítésre, de mivel nehéz őket a D.61 elemekre arányosan elosztani, ezek a járulékok bruttó módon, a költségekkel együtt szerepelnek a táblázatban. Tehát a D.61 az elemek összege, a korrekciós tétel nélkül.

„Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla (II.3)

- 8.33 A „természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla tágabb képet ad a háztartások jövedelméről azáltal, hogy tartalmazza azon termékek és szolgáltatások használatának megfelelő folyamatokat is, mely termékeket és szolgáltatásokat a háztartások ingyen kapják a kormányzattól és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől, azaz a természetbeni társadalmi transzfereket. A számla segíti az időbeli összehasonlítást azokban az esetekben, amikor a gazdasági és társadalmi környezet feltételeiben eltérések vagy változások mutatkoznak, továbbá hozzájárul az államháztartás jövedelem-újraelosztási szerepének vizsgálatához.
- 8.34 A természetbeni társadalmi transzferek a „természetbeni jövedelem újraelosztása” számla forrás oldalán kerülnek rögzítésre a háztartások esetében, míg az államháztartás és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények esetében a felhasználás oldalán.
- 8.35 A „természetbeni jövedelem újraelosztása” számla egyenlegező tétele a korrigált rendelkezésre álló jövedelem, és ez a legelső tétel a „korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla forrás oldalán (II.4.2).

8.6. táblázat - II.2. számla: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek é szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlemező tételek
									B.5g/B.5*g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó/Bruttó nemzeti jövedelem
									B.5n/B.5*n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó/Nettó nemzeti jövedelem
1 229		17	1 212	7	582	248	277	98		Folyó transzferek
213		1	212	0	178	0	10	24	D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók
204		1	203	0	176	0	7	20	D.51	Jövedelemadók
9			9	0	2	0	3	4	D.59	Egyéb folyó adók
333		0	333		333				D.61	Nettó társadalombiztosítási járulékok
181		0	181		181				D.611	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulécai
168		0	168		168				D.6111	Munkáltatók tényleges nyugdíjjárulécai
13		0	13		13				D.6112	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai
19		0	19		19				D.612	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulécai
18		0	18		18				D.6121	Munkáltatók imputált nyugdíjjárulécai
1		0	1		1				D.6122	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járulécai
129		0	129		129				D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási járulécai
115		0	115		115				D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai
14		0	14		14				D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járulécai
10		0	10		10				D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járulécai
8		0	8		8				D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjárulécai

Felhasználás											
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Összesen	„Termékek é szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
2		0	2		2					D.6142	Háztartások nem nyugdíjcélú járulékai
- 6		0	- 6		- 6					D.61SC	Társadalombiztosítás rendszer szolgáltatási díjai
384		0	384	5	0	112	205	62	D.62	D.62	Pénzbeni társadalmi juttatások
53		0	53			53			D.621	D.621	Kötelező társadalombiztosítás pénzbeni juttatásai
45		0	45			45			D.6211	D.6211	Pénzbeli, kötelező társadalombiztosítási nyugellátások
8		0	8			8			D.6212	D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, kötelező társadalombiztosítási ellátások
279		0	279	5	0	7	205	62	D.622	D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások
250		0	250	3	0	5	193	49	D.6221	D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások
29		0	29	2	0	2	12	13	D.6222	D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíjjellegű ellátások
52			52			52			D.623	D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások
299		16	283	2	71	136	62	12	D.7	D.7	Egyéb folyó transzferek
58		2	56	0	31	4	13	8	D.71	D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak
44		1	43	0	31	4	0	8	D.711	D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak
14		1	13				13		D.712	D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak
60		12	48				48		D.72	D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések
45		0	45				45		D.721	D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések
15		12	3				3		D.722	D.722	Nem-élet égi viszontbiztosítási kártérítések
96		0	96			96			D.73	D.73	Folyó transzferek a kormányzaton belül
23		1	22			22			D.74	D.74	Folyó kormányközi transzferek

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek
53		1	52	2	40	5	1	4	D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek
36		0	36	0	29	5	1	1	D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek
8		1	7		7				D.752	Háztartások közötti folyó transzferek
9		0	9	2	4	0	0	3	D.759	Egyéb máshová nem sorolt folyó transzferek
9			9			9			D.76	Az EU hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai
1 826			1 826	37	1 219	317	25	228	B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem
1 604			1 604	34	1 196	290	13	71	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem

8.6. táblázat - II.2. számla: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla (folytatás)

Forrás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1			
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.5g/B.5*g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó/ Bruttó nemzeti jövedelem	254	27	198	1 381	4	1 864			1 864
B.5n/B.5*n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó/Nettó nemzeti jövedelem	97	15	171	1 358	1	1 642			1 642
	Folyó transzferek	72	275	367	420	40	1 174	55		1 229
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók			213			213	0		213
D.51	Jövedelemadók			204			204	0		204
D.59	Egyéb folyó adók			9			9			9
D.61	Nettó társadalombiztosítási járulékok	66	212	50	0	5	333	0		333

Forrás										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		Összesen
		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	
D.611	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléakai	31	109	38	0	3	181	0		181
D.6111	Munkáltatók tényleges nyugdíjjáruléakai	27	104	35	0	2	168	0		168
D.6112	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai	4	5	3	0	1	13	0		13
D.612	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járuléakai	12	2	4	0	1	19	0		19
D.6121	Munkáltatók imputált nyugdíjjáruléakai	12	1	4	0	1	18	0		18
D.6122	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai	0	1	0	0	0	1	0		1
D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási járuléakai	25	94	9	0	1	129	0		129
D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjáruléakai	19	90	6	0	0	115	0		115
D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai	6	4	3	0	1	14	0		14
D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járuléakai		10				10	0		10
D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjáruléakai		8				8	0		8
D.6142	Háztartások nem nyugdíjcélú járuléakai		2				2	0		2
D.61SC	Társadalombiztosítás rendszer szolgáltatási díjai	2	3		1		6	0		6
D.62	Pénzbeni társadalmi juttatások				384		384	0		384
D.621	Kötelező társadalombiztosítás pénzbeni juttatásai				53		53	0		53
D.6211	Pénzbeli, kötelező társadalombiztosítási nyugellátások				45		45	0		45
D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, kötelező társadalombiztosítási ellátások				8		8	0		8
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások				279		279	0		279

Forrás										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások				250		250	0		250
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíjjellegű ellátások				29		29	0		29
D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások				52		52	0		52
D.7	Egyéb folyó transzferek	6	62	104	36	36	244	55		299
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak		47				47	11		58
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak		44				44			44
D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak		3				3	11		14
D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	6	15	1	35	0	57	3		60
D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	6		1	35		42	3		45
D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések		15				15	0		15
D.73	Folyó transzferek a kormányzaton belül			96			96	0		96
D.74	Folyó kormányközi transzferek			1			1	22		23
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	0	0	6	1	36	43	10		53
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek					36	36			36
D.752	Háztartások közötti folyó transzferek				1		1	7		8
D.759	Egyéb máshová nem sorolt folyó transzferek			6			6	3		9
D.76	Az EU hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai							9		9
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem									
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem									

8.7. táblázat - II.3. számla: „Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla

Felhasználás											
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
										B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem
										B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem
215			215	31		184				D.63	Természetbeni társadalmi transzferek
211			211	31		180				D.631	Természetbeni társadalmi transzferek – nem termelt piaci javak és szolgáltatások
4			4			4				D.632	Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt termelt piaci javak és szolgáltatások
1 826			1 826	6	1 434	133	25	228	B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	
1 604			1 604	3	1 411	106	13	71	B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	

Forrás										
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	228	25	317	1 219	37	1 826			1 826
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	71	13	290	1 196	34	1 604			1 604
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek				215		215			215
D.631	Természetbeni társadalmi transzferek – nem termelt piaci javak és szolgáltatások				211		211			211
D.632	Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt termelt piaci javak és szolgáltatások				4		4			4
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem									
B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem									

„Jövedelem felhasználása” számla (II.4)

- 8.36 A végső fogyasztást elszámoló gazdasági szektoroknál a „jövedelem felhasználása” számla azt mutatja, hogy a rendelkezésre álló jövedelem (vagy korrigált rendelkezésre álló jövedelem) hogyan oszlik meg a végső fogyasztási kiadás (vagy tényleges végső fogyasztás) és a megtakarítás között.
- 8.37 A rendszerben csak a kormányzat, a háztartásokat segítő nonprofit intézmények és a háztartások esetében létezik végső fogyasztás. Ezenkívül a „jövedelem felhasználása” számla a háztartások és a nyugdíjpénztárak esetében magában foglal egy korrekciós tételt (D.8 –Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció) a háztartások és a nyugdíjpénztárak közötti tranzakciók elszámolására vonatkozóan. Ennek magyarázata a jövedelemelosztási műveletekről szóló fejezet 4.141. pontjában található.

„Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla (II.4.1)

- 8.38 A „rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla az alábbi szektorok által finanszírozott végső fogyasztási kiadásokat foglalja magában: háztartások, államháztartás, háztartásokat segítő nonprofit intézmények.
- 8.39 A „rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számlán a megtakarítás az egyenlegező tétel.

„Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla (II.4.2)

- 8.40 Ez a számla összekapcsolódik a „természetbeni jövedelmek újraelosztása” számlával (II.3). A „korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számlán megjelenik a tényleges végső fogyasztás fogalma, amely a háztartások számára végső fogyasztásra ténylegesen rendelkezésre álló termékek és szolgáltatások értékének felel meg, még akkor is, ha a beszerzésüket az államháztartás vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmény finanszírozza.

Ennélfogva az államháztartás és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények tényleges végső fogyasztása csak a közösségi fogyasztással azonos.

- 8.41 A teljes gazdaság szintjén a végső fogyasztási kiadás és a tényleges végső fogyasztás azonosak; csak a gazdasági szektorok közötti elosztásuk különbözik. Ugyanez igaz a rendelkezésre álló jövedelemre és a korrigált rendelkezésre álló jövedelemre.
- 8.42 A „jövedelem felhasználása” számla mindkét verziójánál a megtakarítás az egyenlegező tétel. Az értéke minden szektornál azonos, függetlenül attól, hogy hogyan kerül kiszámításra: vagy a végső fogyasztási kiadást levonják a rendelkezésre álló jövedelemből, vagy a tényleges végső fogyasztást levonják a korrigált rendelkezésre álló jövedelemből.
- 8.43 A megtakarítás az a folyó tranzakciókból származó (pozitív vagy negatív) összeg, amely kapcsolatot teremt a felhalmozással. A megtakarítás pozitív értéke azt jelenti, hogy az el nem költött jövedelmet eszközök beszerzésére vagy kötelezettségek kifizetésére fordítják. Ha viszont negatív a megtakarítás értéke, akkor bizonyos eszközök felszámolásra kerültek, vagy bizonyos kötelezettségek értéke emelkedett.

8.8. táblázat - II.4.1. számla: „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás											
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
										B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem
										B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem
1 399			1 399	32	1 015	352				P.3	A végső fogyasztási kiadás
1 230			1 230	31	1 015	184				P.31	Egyéni fogyasztási kiadás
169			169	1		168				P.32	Közösségi fogyasztási kiadás
11		0	11	0		0	11	0		D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció
427			427	5	215	- 35	14	228		B.8g	Bruttó megtakarítás
205			205	2	192	- 62	2	71		B.8n	Nettó megtakarítás
- 13		- 13								B.12	Folyó külső egyenleg

Forrás										
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	Összesen
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem			228	25	317	1 219	37	1 826	1 826
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem			71	13	290	1 196	34	1 604	1 604
P.3	A végső fogyasztási kiadás									1 399
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás									1 230
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás									169
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció						11		11	11
B.8g	Bruttó megtakarítás									
B.8n	Nettó megtakarítás									
B.12	Folyó külső egyenleg									

8.9. táblázat - II.4.2. számla: „Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
									B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem
									B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem
1 399			1 399	1	1 230	168			P.4	Tényleges végső fogyasztás
1 230			1 230		1 230				P.41	Tényleges egyéni fogyasztás
169			169	1		168			P.42	Tényleges közösségi fogyasztás
11		0	11	0		0	11	0	D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció
427			427	5	215	- 35	14	228	B.8g	Bruttó megtakarítás
205			205	2	192	- 62	2	71	B.8n	Nettó megtakarítás
- 13		- 13							B.12	Folyó külső egyenleg

Forrás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1			
Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	228	25	133	1 434	6	1 826			1 826
B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	71	13	106	1 411	3	1 604			1 604
P.4	Tényleges végső fogyasztás								1 399	1 399
P.41	Tényleges egyéni fogyasztás								1 230	1 230
P.42	Tényleges közösségi fogyasztás								169	169
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció				11		11	0		11
B.8g	Bruttó megtakarítás									
B.8n	Nettó megtakarítás									
B.12	Folyó külső egyenleg									

Felhalmozási számlák (III)

- 8.44 A felhalmozási számlák folyamatszámológépek. Az egységek eszközeiben és kötelezettségeiben bekövetkezett változások okait, valamint az egységek nettó vagyonában bekövetkezett változásokat mutatják be.
- 8.45 Az eszközök változásai a számlák bal oldalán tüntetendők fel (plusz vagy mínusz), a kötelezettségek és a nettó vagyon változásai pedig a jobb oldalán (plusz vagy mínusz).

Tőkeszámla (III.1)

- 8.46 A tőkeszámla a rezidens egységek általi beszerzések és eladások egyenlegét mutatja, valamint a nettó vagyonnak a megtakarítás (végső egyenlegező tétel a folyószámlákon) és a tőketranszferek miatt bekövetkező változásait.
- 8.47 A tőkeszámla lehetővé teszi annak meghatározását, hogy a nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegét milyen mértékben finanszírozták a megtakarításból és a tőke transzferekkel. A számla mutatja a nettó hitelnyújtás értékét, amely annak az összegnek felel meg, amely valamely egység vagy szektor rendelkezésére áll egy másik egység vagy szektor közvetlen vagy közvetett finanszírozására, vagy a nettó hitelfelvétel értékét, amely azon finanszírozás összegének felel meg, amelyben az egységnek vagy szektornak egy másik egységtől vagy másik szektortól részesülnie kell.

A „nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt” számla (III.1.1)

- 8.48 Ez a számla lehetővé teszi a nettó vagyon megtakarítások és tőketranszferek miatt történő változásának meghatározását, ami megfelel a nettó megtakarításnak a tőketranszfer követeléssel együtt, de a fizetendő tőketranszferek nélkül.

„Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla (III.1.2)

- 8.49 Ez a számla a nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegét rögzíti azzal a céllal, hogy vissza lehessen térni a megtakarítás és tőketranszfer miatti nettó vagyon-változás koncepciótól a nettó hitelnyújtás vagy hitelfelvétel koncepciójához.

Pénzügyi számla (III.2)

- 8.50 A pénzügyi számla pénzeszköz-típusonként mutatja a pénzügyi eszközök és kötelezettségek változásait, amelyekből összeáll a nettó hitelnyújtás és hitelfelvétel. Mivel ezeknek meg kell egyezniük a tőkeszámla pénzügyi többlet vagy hiány egyenlegező tételeinek, melyeket át kell vinni erre a számlára mint a kötelezettségek és a nettó vagyon változásának első tételét, ezen a számlán nincs egyenlegező tétel.
- 8.51 Az eszközöknek és a kötelezettségeknek a pénzügyi számlán alkalmazott osztályozása azonos a mérlegben alkalmazott osztályozással.

8.10. táblázat - III.1.1. számla: „Nettó vagyon-változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt” számla

Eszközváltás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegek	
									B.8n	Nettó megtakarítás
									B.12	Folyó külső egyenleg
									D.9r	Tőkefinanszírozások, követelés
									D.91r	Tőkeadók, követelés
									D.92r	Beruházási támogatások, követelés
									D.99r	Egyéb tőkefinanszírozások, követelés
									D.9p	Tőkefinanszírozások, fizetendő
									D.91p	Tőkeadók, tartozás
									D.92p	Beruházási támogatások, tartozás
									D.99p	Egyéb tőkefinanszírozások, tartozás
192		- 29	221	20	236	- 81	- 16	62	B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
Gazdasági műveletek és egyenlegek		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.8n	Nettó megtakarítás	71	2	- 62	192	2	205			205
B.12	Folyó külső egyenleg							- 13		- 13
D.9r	Tőkefinanszírozások, követelés	33	0	6	23	0	62	4		66

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		Összesen
		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	
D.91r	Tőkeadók, követelés			2			2			2
D.92r	Beruházási támogatások, követelés	23	0	0	0	0	23	4		27
D.99r	Egyéb tőketranszferek, követelés	10		4	23		37			37
D.9p	Tőketranszferek, fizetendő	-16	-7	-34	-5	-3	-65	-1		-66
D.91p	Tőkeadók, tartozás	0	0	0	-2	0	-2	0		-2
D.92p	Beruházási támogatások, tartozás			-27			-27			-27
D.99p	Egyéb tőketranszferek, tartozás	-16	-7	-7	-3	-3	-36	-1		-37
B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt	88	-5	-90	210	-1	202	-10		192

8.11. táblázat - III.1.2. számla: Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla

Eszközváltozás

	Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		Gazdasági műveletek és egyenlegek
	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		
									B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt
414			414	5	55	38	8	308	P.5g	Bruttó felhalmozás
192			192	2	32	11	-4	151	P.5n	Nettó felhalmozás
376			376	5	48	35	8	280	P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás
359			359	5	48	35	8	263	P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
358			358	5	45	38	8	262	P.5111	Új állóeszközök beszerzése
9			9	1	3	0	0	5	P.5112	Használt állóeszközök beszerzése
-8			-8	-1	0	-3		-4	P.5113	Használt állóeszközök eladása
17			17					17	P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog átruházásának költsége

Eszközváltás										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegek
- 222			- 222	- 3	- 23	- 27	- 12	- 157	P.51c	Állóeszköz-felhasználás
28			28	0	2	0	0	26	P.52	Készletváltás
10			10	0	5	3	0	2	P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege
0			0	1	4	2	0	- 7	NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
0			0	1	3	2	0	- 6	NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege
0		0	0	0	1	0	0	- 1	NP.2	Szerződések, bérleti szerződések és engedélyek beszerzésének és eladásának egyenlege
0		0	0				0	0	NP.3	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
0		- 10	10	- 4	174	- 103	- 1	- 56	B.9	Nettó hitelnyújtás (+) nettó hitelfelvétel (-)

8.11. táblázat - III.1.2. számla: „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla (folytatás)

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
Gazdasági műveletek és egyenlegek		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőke-transzferok miatt	88	- 5	- 90	210	- 1	202	- 10		192
P.5g	Bruttó felhalmozás								414	414
P.5n	Nettó felhalmozás								192	192
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás								376	376
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege								359	359

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		Összesen
								„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
P.5111	Új állóeszközök beszerzése								358	358
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése								9	9
P.5113	Használt állóeszközök eladása								- 8	- 8
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége								17	17
P.51c	Állóeszköz-felhasználás								- 222	- 222
P.52	Készletváltozás								28	28
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege								10	10
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege								0	0
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege								0	0
NP.2	Szerződések, bérleti szerződések és engedélyek beszerzésének és eladásának egyenlege									
NP.3	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege									
B.9	Nettó hitelnyújtás (+) nettó hitelfelvétel (-)									

8.12. táblázat - III.2. számla: Pénzügyi számla

Eszközváltozás

	Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla								
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek
									B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)
483		47	436	2	189	- 10	172	83	F	Nettó kötelezettségnövekedés

Eszközváltozás

Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	
0		1	- 1				- 1		F.1	Monetáris arany és SDR-ek
0		1	- 1				- 1		F.11	Monetáris arany
0		0	0				0		F.12	SDR-ek
100		11	89	2	64	- 26	10	39	F.2	Készpénz és betétek
36		3	33	1	10	2	15	5	F.21	Készpénz
28		2	26	1	27	- 27	- 5	30	F.22	Folyószámlabetétek
- 5			- 5				- 5		F.221	Bankközi pozíciók
33		2	31	1	27	- 27	0	30	F.229	Egyéb folyószámlabetétek
36		6	30	0	27	- 1	0	4	F.29	Egyéb betétek
95		9	86	- 1	10	4	66	7	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
29		2	27	0	3	1	13	10	F.31	Rövid lejáratú
66		7	59	- 1	7	3	53	- 3	F.32	Hosszú lejáratú
82		4	78	0	3	3	53	19	F.4	Kölcsönök
25		3	22	0	3	1	4	14	F.41	Rövid lejáratú
57		1	56	0	0	2	49	5	F.42	Hosszú lejáratú
119		12	107	0	66	3	28	10	F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek
103		12	91	0	53	3	25	10	F.51	Tulajdoni részesedések
87		10	77	0	48	1	23	5	F.511	Tőzsdei részvények
9		2	7	0	2	1	1	3	F.512	Nem tőzsdei részvények
7		0	7	0	3	1	1	2	F.519	Egyéb tulajdoni részesedések

Eszközváltás

	Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		
Összesen										Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek
16		0	16	0	13	0	3	0	F.52	Befektetési jegyek/egységek
7		0	7	0	5	0	2	0	F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei
9		0	9	0	8	0	1	0	F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei
48		0	48	0	39	1	7	1	F.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
7		0	7	0	4	0	2	1	F.61	Nem-élet biztosítástechnikai tartalékok
22		0	22	0	22	0	0	0	F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok
11		0	11		11				F.63	Nyugdíjjogosultságok
3		0	3				3		F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései
2		0	2		2				F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok
3		0	3	0	0	1	2	0	F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok
14		0	14	0	3	0	8	3	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
12		0	12	0	1	0	8	3	F.71	Származtatott pénzügyi eszközök
5		0	5	0	1	0	3	1	F.711	Opciók
7		0	7	0	0	0	5	2	F.712	Határidős ügyletek
2			2		2			0	F.72	Munkavállalói részvényopciók
25		10	15	1	4	5	1	4	F.8	Egyéb követelések/tartozások
15		8	7		3	1		3	F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek
10		2	8	1	1	4	1	1	F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével

8.12. táblázat - III.2. számla: Pénzügyi számla (folytatás)

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 56	- 1	- 103	174	- 4	10	- 10		0
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	139	173	93	15	6	426	57		483
F.1	Monetáris arany és SDR-ek									
F.11	Monetáris arany									
F.12	SDR-ek							0		0
F.2	Készpénz és betétek		65	37			102	- 2		100
F.21	Készpénz			35			35	1		36
F.22	Folyószámlabetétek		26	2			28	0		28
F.221	Bankközi pozíciók		- 5				- 5			- 5
F.229	Egyéb folyószámlabetétek		31	2			33			33
F.29	Egyéb betétek		39				39	- 3		36
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	6	30	38	0	0	74	21		95
F.31	Rövid lejáratú	2	18	4	0	0	24	5		29
F.32	Hosszú lejáratú	4	12	34	0	0	50	16		66
F.4	Kölcsönök	21	0	9	11	6	47	35		82
F.41	Rövid lejáratú	4	0	3	2	2	11	14		25
F.42	Hosszú lejáratú	17	0	6	9	4	36	21		57
F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	83	22				105	14		119
F.51	Tulajdoni részesedések	83	11				94	9		103
F.511	Tőzsdei részvények	77	7				84	3		87

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		Összesen
		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	
F.512	Nem tőzsdei részvények	3	4				7	2		9
F.519	Egyéb tulajdoni részesedések	3					3	4		7
F.52	Befektetési jegyek/egységek		11				11	5		16
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei		5				5	2		7
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei		6				6	3		9
F.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák		48	0			48	0		48
F.61	Nem-élet biztosítástechnikai tartalékok		7				7	0		7
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok		22				22	0		22
F.63	Nyugdíjjogosultságok		11				11	0		11
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései		3				3	0		3
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok		2				2	0		2
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok		3	0			3	0		3
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3	8	0	0	0	11	3		14
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	2	7	0	0	0	9	3		12
F.711	Opciók	2	2	0	0	0	4	1		5
F.712	Határidős ügyletek	0	5	0	0	0	5	2		7
F.72	Munkavállalói részvényopciók	1	1				2			2
F.8	Egyéb követelések/tartozások	26		9	4		39	-14		25
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	6	0	6	4	0	16	-1		15
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	20	0	3	0	0	23	-13		10

„Eszközök egyéb változása” számla (III.3)

8.52 Az „eszközök egyéb változása” számla rögzíti az egységek eszközeiben és kötelezettségeiben bekövetkező azon változásokat, amelyek nem a megtakarítással és a vagyon önkéntes transzferével kapcsolatosak, mivel utóbbiak a tőke- és pénzügyi számlákon kerülnek rögzítésre. A számla a következő részekből áll: az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlából (III.3.1), valamint az átértékelési számlából (III.3.2).

„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla (III.3.1)

8.53 Az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán rögzített mozgások befolyásolják a szóban forgó egységek, szektorok és alszektorok vagyonmérlegeinek nettó vagyonát. Ez a változás, melynek elnevezése nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt, a számla egyenlegező tétele.

Átértékelési számla (III.3.2)

8.54 Az átértékelési számlán az eszközök és kötelezettségek értékében az azok árváltozása miatt bekövetkezett változások kerülnek rögzítésre.

Adott eszköz vagy kötelezettség esetében ennek a változásnak a mérése az alábbi módokon történhet:

- a) az elszámolási időszak végén és elején érvényes értékek közötti különbség, vagy az elszámolási időszak vége és a vagyonmérlegbe történő első felvétel időpontja közötti különbség; vagy
- b) a vagyonmérlegből történő leírása napján és az elszámolási időszak kezdetén érvényes értékei közötti különbség, vagy a leírás napján érvényes és a mérlegbe történő első felvételekor érvényes érték közötti különbség.

Ezt a különbséget „névleges eszköztartási nyereségnek (vagy eszköztartási veszteségnek)” nevezzük.

A névleges eszköztartási nyereség valamely eszköz pozitív irányú, illetve valamely (pénzügyi) kötelezettség negatív irányú átértékelését jelenti.

A névleges eszköztartási veszteség valamely eszköz negatív irányú, illetve valamely (pénzügyi) kötelezettség pozitív irányú átértékelését jelenti.

8.55 Az átértékelési számlán rögzített folyamatok módosítják az érintett egységek vagyonmérlegében feltüntetett nettó vagyont. Ez a változás, melynek elnevezése nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség vagy -veszteség miatt, a számla egyenlegező tétele. A kötelezettségek változásai és nettó vagyon oldalon kerül rögzítésre.

8.56 Az átértékelési számla két alszámlára oszlik: a „semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számlára (III.3.2.1), valamint a „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számlára (III.3.2.2).

„Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla (III.3.2.1)

8.57 A „semleges eszköztartási nyereség vagy veszteség” számla az eszközök és a kötelezettségek értékében bekövetkezett változásokat rögzíti az általános árszint változásainak arányában. E változások megfelelnek az eszközök és kötelezettségek általános vásárlóerejének szinten tartásához szükséges átértékelésnek. A számítható alkalmazandó általános árindex a készletváltozást nem tartalmazó végső nemzeti felhasználás árindexe.

„Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla (III.3.2.2)

8.58 „Reál eszköztartási nyereség és veszteség” számla a névleges eszköztartási nyereség/veszteség és a semleges eszköztartási nyereség/veszteség közötti különbséget méri.

8.59 Ha a névleges eszköztartási nyereségnek a névleges eszköztartási veszteséggel csökkentett értéke egy adott eszközön meghaladja a semleges eszköztartási nyereségnek a semleges eszköztartási veszteséggel csökkentett értékét, reál eszköztartási nyereség keletkezik az eszközön az őt birtokló egység számára. Ez a nyereség azt mutatja, hogy az eszköz tényleges ára az általános árszínvonalnál gyorsabban emelkedett. Fordított esetben, vagyis ha az eszköz relatív árban csökkenés következik be, akkor az azt birtokló egység reál eszköztartási veszteséget könyvelhet el.

Ugyanezen elv alapján, a kötelezettség relatív árának emelkedése reál eszköztartási veszteséget idéz elő a kötelezettségeken, a kötelezettség relatív árának csökkenése pedig reál eszköztartási nyereséget idéz elő a kötelezettségeken.

8.13. táblázat - III.3.1. számla: Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Eszközváltozás								
Összesen	Teljes gazdaság összesen (S.1)	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	Háztartások (S.14)	Államháztartás (S.13)	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)		Egyéb folyamatok
33	33	0	0	7	0	26	K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban
3	3			3			AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
30	30	0	0	4	0	26	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
26	26			4		22	AN.21	Természeti erőforrások
4	4					4	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck
0	0						AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
-11	-11	0	0	-2	0	-9	K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból
-8	-8	0	0	-2	0	-6	K.21	Természeti erőforrások kimerülése
-8	-8			-2		-6	AN.21	Természeti erőforrások
-3	-3	0	0	0	0	-3	K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból
0	0						AN.21	Természeti erőforrások
-1	-1					-1	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck
-2	-2					-2	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
-11	-11	0	0	-6	0	-5	K.3	Katasztrófa miatti veszteségek
-9	-9			-4		-5	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
-2	-2			-2			AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
0	0						AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
0	0	0	0	5	0	-5	K.4	Térítés nélküli lefoglalások
0	0			1		-1	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
0	0			4		-4	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök

Eszközváltás								
Összesen	Teljes gazdaság összesen (S.1)	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	Háztartások (S.14)	Államháztartás (S.13)	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)		Egyéb folyamatok
0	0				-		AF	Kötelezettségek
2	2	0	0	0	1	1	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások
1	1					1	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
0	0						AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
1	1				1		AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
0	0	0	0	-4	-2	6	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások
2	2	0	0	-4	0	6	K.61	Szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások
0	0			-3		3	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
0	0			-1		1	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
2	2					2	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
-2	-2	0	0	0	-2	0	K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai
-2	-2				-2		AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
0	0			0	0	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
0	0			0	0	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
13	13	0	0	0	-1	14		Egyéb volumenváltozások összesen
-7	-7	0	0	-3	-2	-2	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
-2	-2			-3		1	AN.11	Állóeszközök
-3	-3					-3	AN.12	Készletek
-2	-2				-2		AN.13	Értéktárgyak
17	17	0	0	3	0	14	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
9	9	0	0	1	-2	10	AN.21	Természeti erőforrások
6	6			2		4	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck

Eszközváltás								
Összesen	Teljes gazdaság összesen (S.1)	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	Háztartások (S.14)	Államháztartás (S.13)	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)		Egyéb folyamatok
0	0					0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
3	3	0	0	0	1	2	AF	Kötelezettségek
0	0				0	0	AF.1	Monetáris arany és SDR-ek
0	0				0	0	AF.2	Készpénz és betétek
0	0				0	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
					0	0	AF.4	Kölcsönök
2	2					2	AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek
1	1				1		AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
0	0						AF.7	Pénzügyi derivatívák és munkavállalói részvényopciók
0	0						AF.8	Egyéb követelések/tartozások
							B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumen-változásai miatt

8.13. táblázat, III.3.1. számla: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla (folytatás)

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai								
	Egyéb folyamatok	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás (S.13)	Háztartások (S.14)	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	Teljes gazdaság összesen (S.1)	Összesen
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban							
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.21	Természeti erőforrások							
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck							

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

	Egyéb folyamatok	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás (S.13)	Háztartások (S.14)	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	Teljes gazdaság összesen (S.1)	Összesen
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege							
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból							
K.21	Természeti erőforrások kimerülése							
AN.21	Természeti erőforrások							
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból							
AN.21	Természeti erőforrások							
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck							
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege							
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek							
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök							
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek							
K.4	Térítés nélküli lefoglalások							
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök							
AF	Kötelezettségek							
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0	0	0	1	0	1	1
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök							
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	0	0	1	0	1	1
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0	0	2	0	0	2	2

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

	Egyéb folyamatok	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás (S.13)	Háztartások (S.14)	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	Teljes gazdaság összesen (S.1)	Összesen
K.61	Szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	2	0	2	0	0	2	2
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök							
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	0	2	0	0	2	2
K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0	0	0	0	0	0	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök							
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb volumenváltozások összesen	0	0	2	1	0	3	3
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.11	Állóeszközök							
AN.12	Készletek							
AN.13	Értéktárgyak							
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök							
AN.21	Természeti erőforrások							
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck							
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege							
AF	Kötelezettségek	0	0	2	1	0	3	3
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek							
AF.2	Készpénz és betétek							
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok							
AF.4	Kölcsönök						0	0

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

	Egyéb folyamatok	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás (S.13)	Háztartások (S.14)	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	Teljes gazdaság összesen (S.1)	Összesen
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek			2			2	2
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák				1		1	1
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók							
AF.8	Egyéb követelések/tartozások							
B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	14	- 1	- 2	- 1	0	10	10

8.14. táblázat - III.3.2. számla: Átértékelési számla

Eszközváltozás

Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Egyéb folyamatok	
								K.7	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség	
280			280	8	80	44	4	144	AN	Nem pénzügyi eszközök
126			126	5	35	21	2	63	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
111			111	5	28	18	2	58	AN.11	Állóeszközök
7			7		2	1		4	AN.12	Készletek
8			8		5	2		1	AN.13	Értéktárgyak
154			154	3	45	23	2	81	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
152			152	3	45	23	1	80	AN.21	Természeti erőforrások
2			2				1	1	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck
									AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		Összesen
								„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	
	Egyéb folyamatok	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen			
AN.11	Állóeszközök									
AN.12	Készletek									
AN.13	Értéktárgyak									
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök									
AN.21	Természeti erőforrások									
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck									
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege									
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	18	51	7	0	0	76	15		91
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek							12		12
AF.2	Készpénz és betétek									
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1	34	7			42	2		44
AF.4	Kölcsönök									
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	17	17				34	1		35
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák									
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók									
AF.8	Egyéb követelések/tartozások									
B.103	Nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	134	10	38	96	10	288	4		292

8.14. táblázat, III.3.2.1. számla: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás											
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok			Egyéb gazdasági folyamatok és egyenlemező tételek
										K.71	Semleges eszköztartási nyereség /veszteség
198			198	6	56	32	3	101	AN		Nem pénzügyi eszközök
121			121	5	34	20	2	60	AN.1		Termelt nem pénzügyi eszközök
111			111	5	28	18	2	58	AN.11		Állóeszközök
4			4		2	1		1	AN.12		Készletek
6			6		4	1		1	AN.13		Értéktárgyak
77			77	1	22	12	1	41	AN.2		Nem termelt nem pénzügyi eszközök
76			76	1	22	12	1	40	AN.21		Természeti erőforrások
1			1					1	AN.22		Szerződések, lízingek és licenck
									AN.23		A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
148		12	136	3	36	8	71	18	AF		Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
16			16			2	14		AF.1		Monetáris arany és SDR-ek
32		2	30	2	17	3		8	AF.2		Készpénz és betétek
28		3	25	1	4		18	2	AF.3		Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
29		1	28			3	24	1	AF.4		Kölcsönök
28		2	26		9		14	3	AF.5		Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek
8		1	7		5		1	1	AF.6		Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
0			0						AF.7		Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók

Eszközváltás											
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11				
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok			Egyéb gazdasági folyamatok és egyenlegező tételek
7		3	4		1			3	AF.8		Egyéb követelések/tartozások
									B.1031		Nettó vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt

8.14. táblázat, III.3.2.1. számla: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla (folytatás)

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai											
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:			
Kód	Egyéb gazdasági folyamatok és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen	
K.71	Semleges eszköztartási nyereség /veszteség										
AN	Nem pénzügyi eszközök										
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök										
AN.11	Állóeszközök										
AN.12	Készletek										
AN.13	Értéktárgyak										
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök										
AN.21	Természeti erőforrások										
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck										
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege										
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	37	68	13	5	3	126	22		148	
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek							16		16	
AF.2	Készpénz és betétek	1	26	2		1	30	2		32	

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

Kód	Egyéb gazdasági folyamatok és egyenlegező tételek	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		Összesen
		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1	21	4			26	2		28
AF.4	Kölcsönök	18		7	3	1	29			29
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	14	14				28			28
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák		7				7	1		8
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók									
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	3			2	1	6	1		7
B.1031	Nettó vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	82	6	27	87	6	208	6		214

8.14. táblázat - III.3.2.2. számla: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltás

Összesen	Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Egyéb gazdasági folyamatok és egyenlegező tételek	
	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		
									K.72	Reál eszköztartási nyereség/veszteség
82			82	2	24	12	1	43	AN	Nem pénzügyi eszközök
5			5	0	1	1	0	3	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
				0	0	0	0	0	AN.11	Állóeszközök
3			3	0	0	0	0	3	AN.12	Készletek
2			2	0	1	1	0	0	AN.13	Értéktárgyak
77			77	2	23	11	1	40	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
76			76	2	23	11	0	40	AN.21	Természeti erőforrások

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		Összesen
		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	”Termékek és szolgáltatások” számla	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök									
AN.11	Állóeszközök									
AN.12	Készletek									
AN.13	Értéktárgyak									
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök									
AN.21	Természeti erőforrások									
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck									
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege									
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	- 19	- 17	- 6	- 5	- 3	- 50	- 7		- 57
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	0	0	0	0	0	0	- 4		- 4
AF.2	Kézpénz és betétek	- 1	- 26	- 2	0	- 1	- 30	- 2		- 32
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0	13	3	0	0	16	0		16
AF.4	Kölcsönök	- 18	0	- 7	- 3	- 1	- 29	0		- 29
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	3	3	0	0	0	6	1		7
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák		- 7				- 7	- 1		- 8
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0	0	0	0	0	0	0		0
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 3	0	0	- 2	- 1	- 6	- 1		- 7
B.1032	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyon változás	52	4	11	9	4	80	- 2		78

Vagyonomérlegek (IV)

8.60 A vagyonomérlegek célja, hogy képet adjanak az egységek eszközeiről, kötelezettségeiről és nettó vagyonáról az elszámolási időszak elején és végén, valamint az időszak során a vagyonomérlegben történt változásokról. A sorrend a következő:

- a) nyitómérleg (IV.1.);
- b) mérlegváltozások (IV.2.);
- c) zárómérleg (IV.3.);

Nyitó vagyonomérleg (IV.1.)

8.61 A nyitó vagyonomérleg rögzíti az egységek eszközeinek és kötelezettségeinek értékét az elszámolási időszak elején.

A tételek osztályozása az eszközök és kötelezettségek osztályozása alapján történik.

Értékelésük az elszámolási időszak kezdetén érvényes folyó ár alapján történik. Az eszközök és a kötelezettségek közötti különbség – a számla egyenlegező tétele – a nettó vagyon az elszámolási időszak elején.

A vagyonomérleg változásai (IV.2.)

8.62 A „vagyonomérleg változásai” számla az eszközöknek és kötelezettségeknek az elszámolási időszak során bekövetkezett változásait rögzíti, és összesíti a különböző felhalmozási számlákon rögzített összegeket, tehát a megtakarítás és tőketranszferek miatti nettóvagyon-változást, a nettó vagyonnak az eszközök más volumenváltozásai miatti változását, és a nettó vagyonnak a névleges eszköztartásinyereség és -veszteség miatti változásait.

Záró vagyonomérleg (IV.3.)

8.63 A záró vagyonomérleg rögzíti az egységek eszközeinek és kötelezettségeinek értékét az elszámolási időszak végén. Ezeknek a tételeknek az osztályozása ugyanazt az osztályozást követi, amelynek alapján a nyitómérleg összeállítása történik, s az értékelés az időszak végének folyó árain alapul.

Az eszközök és kötelezettségek közötti különbség az elszámolási időszak végén meglévő nettó vagyon.

8.64 Egy eszköznek vagy kötelezettségnek a záró vagyonomérlegben feltüntetett értéke megegyezik a nyitó vagyonomérlegben feltüntetett érték és az adott tételhez a „vagyonomérleg változásai” számlán rögzített összeggel.

8.15. táblázat - IV.1. számla: Vagyonmérlegek – nyitómerleg

Eszközök											
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok			Készletek és eszközök változásai
4 621			4 621	159	1 429	789	93	2 151	AN		Nem pénzügyi eszközök
2 818			2 818	124	856	497	67	1 274	AN.1		Termelt nem pénzügyi eszközök
2 579			2 579	121	713	467	52	1 226	AN.11		Állóeszközök
114			114	1	48	22		43	AN.12		Készletek
125			125	2	95	8	15	5	AN.13		Értéktárgyak
1 803			1 803	35	573	292	26	877	AN.2		Nem termelt nem pénzügyi eszközök
1 781			1 781	35	573	286	23	864	AN.21		Természeti erőforrások
22			22			6	3	13	AN.22		Szerződések, lízingek és licenck
0			0					3	AN.23		A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
9 036		805	8 231	172	3 260	396	3 421	982	AF		Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
770			770			80	690		AF.1		Monetáris arany és SDR-ek
1 587		105	1 482	110	840	150		382	AF.2		Készpénz és betétek
1 388		125	1 263	25	198		950	90	AF.3		Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
1 454		70	1 384	8	24	115	1 187	50	AF.4		Kölcsönök
2 959		345	2 614	22	1 749	12	551	280	AF.5		Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek
496		26	470	4	391	20	30	25	AF.6		Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
21		0	21	0	3	0	13	5	AF.7		Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
361		134	227	3	55	19		150	AF.8		Egyéb követelések/tartozások
									B.90		Nettó vagyon

8.15. táblázat - IV.1. számla: Vagyommérlegek – nyitómérleg (folytatás)

Kötelezettségek és nettó vagyon										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
								„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
	Készletek és eszközök változásai	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok (S.12)	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen			
AN	Nem pénzügyi eszközök									
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök									
AN.11	Állóeszközök									
AN.12	Készletek									
AN.13	Értéktárgyak									
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök									
AN.21	Természeti erőforrások									
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck									
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege									
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	3 221	3 544	687	189	121	7 762	1 274		9 036
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek						0	770		770
AF.2	Készpénz és betétek	40	1 281	102	10	38	1 471	116		1 587
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	44	1 053	212	2		1 311	77		1 388
AF.4	Kölcsönök	897		328	169	43	1 437	17		1 454
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	1 987	765	4			2 756	203		2 959
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	12	435	19		5	471	25		496
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	4	10				14	7		21
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	237		22	8	35	302	59		361
B.90	Nettó vagyon	- 88	- 30	498	4 500	210	5 090	- 469		4 621

8.15. táblázat - IV.2. számla: Vagyommérlegek - mérlegváltozások

Eszközváltozás										
		Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Készletek és eszközök változásai
482			482	11	115	57	- 4	301	AN	Nem pénzügyi eszközök
294			294	7	67	29	- 4	195	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
246			246	7	53	23	- 2	165	AN.11	Állóeszközök
32			32	0	4	1	0	27	AN.12	Készletek
16			16	0	10	5	- 2	3	AN.13	Értéktárgyak
186			186	4	48	28	0	106	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
178			178	4	48	26	- 1	101	AN.21	Természeti erőforrások
8			8	0	0	2	1	5	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck
0			0	0	0	0	0	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
577		54	523	4	205	- 9	230	93	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
12		1	11	0	0	1	10	0	AF.1	Monetáris arany és SDR-ek
100		11	89	2	64	- 26	10	39	AF.2	Készpénz és betétek
139		13	126	0	16	4	96	10	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
82		4	78	0	3	3	53	19	AF.4	Kölcsönök
156		15	141	1	76	3	44	17	AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek
49		0	49	0	39	1	8	1	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
14		0	14	0	3	0	8	3	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
	Készletek és eszközök változásai	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck									
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege									
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	157	224	102	16	6	505	72		577
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek							12		12
AF.2	Készpénz és betétek	0	65	37	0	0	102	-2		100
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	7	64	45	0	0	116	23		139
AF.4	Kölcsönök	21	0	9	11	6	47	35		82
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	100	39	2	0	0	141	15		156
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0	48	0	1	0	49	0		49
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3	8	0	0	0	11	3		14
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	26	0	9	4	0	39	-14		25
B.10	Nettóvagyon-változás, összesen	237	2	-54	304	9	500	-6		494
B.101	Megtakarítás és tőke-transzfer	88	-5	90	210	-1	202	-10		192
B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	14	-1	-2	-1	0	10			10
B.103	Névleges eszköztartásinyereség/veszteség	134	10	38	96	10	288	4		292
B.1031	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség	82	6	27	87	6	208	6		214
B.1032	Reál eszköztartási nyereség/veszteség	52	4	11	9	4	80	-2		78

8.15. táblázat - IV.3. számla: Vagyommérlegek – záró mérleg

Eszközök										
Az alábbiak megfelelő tételei:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			
Összesen	„Termékek és szolgáltatások” számla	„Külföld” számla	Teljes gazdaság összesen	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Készletek és eszközök változásai
5 101			5 101	170	1 544	846	89	2 452	AN	Nem pénzügyi eszközök
3 112			3 112	131	923	526	63	1 469	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
2 825			2 825	128	766	490	50	1 391	AN.11	Állóeszközök
146			146	1	52	23	0	70	AN.12	Készletek
141			141	2	105	13	13	8	AN.13	Értéktárgyak
1 989			1 989	39	621	320	26	983	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
1 959			1 959	39	621	312	22	965	AN.21	Természeti erőforrások
30			30	0	0	8	4	18	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck
3			0	0	0	0	0	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
9 613		859	8 754	176	3 465	387	3 651	1 075	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek
782		1	781	0	0	81	700	0	AF.1	Monetáris arany és SDR-ek
1 687		116	1 571	112	904	124	10	421	AF.2	Készpénz és betétek
1 527		138	1 389	25	214	4	1 046	100	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
1 536		74	1 462	8	27	118	1 240	69	AF.4	Kölcsönök
3 115		360	2 755	23	1 825	15	595	297	AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek
545		26	519	4	430	21	38	26	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
35			35	0	6	0	21	8	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
386		144	242	4	59	24	1	154	AF.8	Egyéb követelések/tartozások
									B.90	Nettó vagyon

8.15. táblázat - IV.3. számla: Vagyommérlegek – zárómérleg (folytatás)

Kötelezettségek és nettó vagyon										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Az alábbiak megfelelő tételei:		
	Egyéb gazdasági folyamatok és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	„Külföld” számla	„Termékek és szolgáltatások” számla	Összesen
AN	Nem pénzügyi eszközök									
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök									
AN.11	Állóeszközök									
AN.12	Készletek									
AN.13	Értéktárgyak									
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök									
AN.21	Természeti erőforrások									
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck									
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege									
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	3 378	3 768	789	205	127	8 267	1 346		9 613
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek							782		782
AF.2	Készpénz és betétek	40	1 346	139	10	38	1 573	114		1 687
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	51	1 117	257	2	0	1 427	100		1 527
AF.4	Kölcsönök	918	0	337	180	49	1 484	52		1 536
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	2 087	804	6	0	0	2 897	218		3 115
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	12	483	19	1	5	520	25		545
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	7	18	0	0	0	25	10		35
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	263	0	31	12	35	341	45		386
B.90	Nettó vagyon	149	- 28	444	4 804	219	5 590	- 475		5 115

„KÜLFÖLD” SZÁMLÁK (V.)

- 8.65 A „külföld” számláin a rezidens és a nem rezidens egységek közötti gazdasági műveleteket kell elszámolni. A külföld mint olyan nem képez gazdasági szektort, de a rendszer struktúráján belül ilyen szerepet tölt be.
- 8.66 A „külföld” számlák sorozata ugyanazt az általános felépítést követi, mint a gazdasági szektorok számlái, tehát a számlák a következők szerint csoportosíthatóak:
- a) folyószámlák,
 - b) felhalmozási számlák,
 - c) vagyommérlegek.
- 8.67 A 8.66 bekezdés a)-c) pontjában felsorolt számlák a külföld szempontjából kerülnek összeállításra. Így az, ami a külföld számára forrás, a teljes gazdaság számára felhasználást jelent és fordítva. Ugyanígy, egy külföldi tulajdonában lévő pénzügyi eszköz a teljes gazdaság számára kötelezettséget jelent, és fordítva. Ez alól kivételt képez a tartalékeszközként birtokolt tőmbarany, melynek nincs ellentétele a kötelezettség oldalán, mégis elszámolásra kerül a pénzügyi számlán a nemzetközi fizetésekben betöltött szerepe miatt.

Folyószámlák**Javak és szolgáltatások „külföld” számlája (V.I.)**

- 8.68 A termékek és szolgáltatások importja a számla forrás oldalán, míg a termékek és szolgáltatások exportja a számla felhasználás oldalán kerül elszámolásra. A források és a felhasználások közötti különbség a számla egyenlegező tétele, melynek megnevezése „termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege”. Ha ennek értéke pozitív, akkor a külföld szempontjából többlet keletkezett, a teljes gazdaság oldalán pedig hiány.
- 8.69 Az importot és az exportot az exportáló ország vámhatárán kell értékelni. Az export esetében az adatgyűjtés FOB-paritáson (free on board) történik. Az importértékek esetében az adatgyűjtés a származási ország és az importáló ország között felmerülő biztosítási és szállítási költségekkel növelt értéken, tehát „carriage, insurance and freight” (CIF) paritáson történik. A származási ország határán érvényes értéket tükröző érték meghatározása, azaz az importérték FOB-paritásra való konvertálása érdekében a CIF-elemet le kell vonni az árunak az importáló országba történő belépési pontján mért értékéből. Ezt követően a CIF-elemet hozzá kell rendelni a megfelelő szolgáltatási tevékenységhez: ha nem rezidens egységek nyújtják ezeket a szolgáltatásokat, importként, ha rezidens egységek, hazai kibocsátásként.

Amikor az importált termékek FOB-paritáson számolt ára rezidens egységek által nyújtott (a gyár és az exportáló ország határa közötti) szállítási és biztosítási szolgáltatást is tartalmaz, akkor azt bele kell foglalni az importáló gazdaság szolgáltatás-exportjának értékébe. Fordított esetben, tehát ha az áruexport FOB-paritáson számolt értékében foglalt fuvar- és biztosítási szolgáltatásokat nem-rezidens egységek nyújtják, akkor azokat az árut exportáló gazdaság szolgáltatás-importjának értékében kell elszámolni.

Az elsődleges jövedelmek és a folyó transzferek „külföld” számlája (V.II.)

- 8.70 Az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számlájának rendeltetése a folyó külső egyenleg megállapítása, ami a rendszer struktúrájában megfelel a gazdasági szektorok megtakarításainak. Ez a számla a számlák sorozatának egyetlen szektorra vonatkozó tömörített változata, s az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlától a „jövedelem felhasználása” számláig kezeli a szektor tranzakcióit.
- 8.71 Az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számlája forrás oldalán a termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege jelenik meg. Szintén ennek a számlának a forrás vagy a felhasználás oldalán kell elszámolni az összes olyan jövedelemosztási műveletet (a tőketranszferek kivételével), amelynek a külföld is részese lehet.

A „külföld” felhalmozás számlái (V.III.)**Tőkeszámla (V.III.1.)**

- 8.72 A „külföld” tőkeszámla a nem rezidens egységek nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegét mutatja, továbbá a folyó külső egyenleg és tőketranszfer miatti változását méri.
- 8.73 A tőkeszámla egyenlegező tétele a külföld nettó hitelnyújtása vagy hitelfelvétele. Ennek nagysága azonos – de ellenkező előjelű – a rezidens gazdasági szektorok nettó hitelnyújtásának vagy nettó hitelfelvételeének összegével.

Pénzügyi számla (V.III.2.)

8.74 A külföld pénzügyi számlájának felépítése azonos a gazdasági szektorok pénzügyi számlájának felépítésével.

Az „eszközök egyéb változásai” számla (V.III.3.)

8.75 A gazdasági szektorokhoz hasonlóan az eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyonváltozás, valamint a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt bekövetkező nettó vagyonváltozás is meghatározásra kerül, és szerepel a számlában az eszköztartási nyereség/veszteségnek a semleges és real- eszköztartási nyereségre és veszteségre való lebontása is.

8.76 A termelt eszközök azon konvenció értelmében nem szerepelnek a külföld felhalmozási számláin, valamint a vagyonmérlegeiben, mely szerint egy képzett gazdasági egységet kell létrehozni azt feltételezve, hogy külföldnek pénzügyi követelése van más gazdaságok rezidens egységeinek eszközeivel szemben, és fordítva.

Vagyonmérlegek (V.IV.)

8.77 A külföld vagyonmérlegei pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket tartalmaznak. Az eszközök oldalon a nem rezidens és rezidens egységek közötti monetáris arany és SDR-ek beszerzésének és eladásának egyenlegét is el kell számolni.

8.16. táblázat - A „külföld” számláinak teljes sorozata (a külgazdasági műveletek számlája)

V.I.: Javak és szolgáltatások „külföld” számlája

Felhasználás			Forrás		
P.6	Termékek és szolgáltatások exportja	540	P.7	Termékek és szolgáltatások importja	499
P.61	Termékek exportja	462	P.71	Termékek importja	392
P.62	Szolgáltatások exportja	78	P.72	Szolgáltatások importja	107
B.11	Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege	- 41			

8.16. táblázat - A „külföld” számláinak teljes sorozata (a külgazdasági műveletek számlája) (folytatás)

V.II.: Elsődleges jövedelmek és folyó transferek „külföld” számlája

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	6	B.11	Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege	- 41
D.11	Bérek és keresetek	6			
			D.1	Munkavállalói jövedelem	2
D.2	Termelési és importadók	0	D.11	Bérek és keresetek	2
D.21	Termékadók	0	D.12	Munkáltatók társadalombiztosítási járulécai	0
D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)	0	D.121	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járulécai	0
D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével	0	D.122	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulécai	0
D.2121	Importvámok	0			
D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével	0	D.2	Termelési és importadók	
D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével		D.21	Termékadók	0
D.29	Egyéb termelési adók	0	D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)	0

Felhasználás			Forrás		
			D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével	0
D.3	Támogatások	0	D.2121	Importvámok	0
D.31	Terméktámogatások	0	D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével	0
D.311	Importtámogatások	0	D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével	0
D.319	Egyéb terméktámogatások	0			
D.39	Egyéb termelési támogatások	0	D.29	Egyéb termelési adók	0
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	44	D.3	Támogatások	0
D.41	Kamat	13	D.31	Terméktámogatások	0
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	17	D.311	Importtámogatások	0
D.421	Osztalék	13	D.319	Egyéb terméktámogatások	0
D.422	Tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól	4	D.39	Egyéb termelési támogatások	0
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	14			
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	0	D.4	Tulajdonból származó jövedelem	38
			D.41	Kamat	21
	Folyó transferek	17	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	17
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók	1	D.421	Osztalék	14
D.51	Jövedelemadók	1	D.422	Tulajdonosok jövedelemkivonása a kvázivállalatoktól	3
D.59	Egyéb folyó adók	0	D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0
D.61	Nettó társadalombiztosítási járulékok	0	D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	0
D.611	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléka	0			
D.6111	Munkáltatók tényleges nyugdíjjáruléka	0		Folyó transferek	55
D.6112	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járuléka	0	D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók	0
D.612	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járuléka	0	D.51	Jövedelemadók	0
D.6121	Munkáltatók imputált nyugdíjjáruléka	0	D.59	Egyéb folyó adók	
D.6122	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járuléka	0	D.61	Nettó társadalombiztosítási járulékok	0
D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási járuléka	0	D.611	Munkáltatók tényleges társadalombiztosítási járuléka	0

Felhasználás			Forrás		
D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulékei	0	D.6111	Munkáltatók tényleges nyugdíjjárulékei	0
D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járulékei	0	D.6112	Munkáltatók tényleges nem nyugdíjcélú járulékei	0
D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járulékei	0	D.612	Munkáltatók imputált társadalombiztosítási járulékei	0
D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjárulékei	0	D.6121	Munkáltatók imputált nyugdíjjárulékei	0
D.6142	Háztartások nem nyugdíjcélú járulékei	0	D.6122	Munkáltatók imputált nem nyugdíjcélú járulékei	0
D.61SC	Társadalombiztosítás rendszer szolgáltatási díjai	0	D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási járulékei	0
D.62	Pénzbeni társadalmi juttatások	0	D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulékei	0
D.621	Kötelező társadalombiztosítás pénzbeni juttatásai	0	D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járulékei	0
D.6211	Pénzbeli, kötelező társadalombiztosítási nyugellátások	0	D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási járulékei	0
D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, kötelező társadalombiztosítási ellátások	0	D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjárulékei	0
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	0	D.6142	Háztartások nem nyugdíjcélú járulékei	0
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	0	D.61SC	Társadalombiztosítás rendszer szolgáltatási díjai	0
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíjjellegű ellátások	0	D.62	Pénzbeni társadalmi juttatások	0
D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások		D.621	Kötelező társadalombiztosítás pénzbeni juttatásai	0
D.7	Egyéb folyó transzferek	16	D.6211	Pénzbeli, kötelező társadalombiztosítási nyugellátások	0
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	2	D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, kötelező társadalombiztosítási ellátások	0
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	1	D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	0
D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak	1	D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	0
D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	12	D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíjjellegű ellátások	0
D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	0	D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások	0
D.722	Nem-ági viszontbiztosítási kártérítések	12	D.7	Egyéb folyó transzferek	55
D.73	Folyó transzferek az államháztartáson belül	0	D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	11
D.74	Folyó kormányközi transzferek	1	D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	0

Felhasználás			Forrás		
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	1	D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak	11
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	0	D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	3
D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	1	D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	3
D.759	Egyéb máshová nem sorolt folyó transzferek	0	D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések	0
			D.73	Folyó transzferek a kormányzaton belül	0
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0	D.74	Folyó kormányközi transzferek	22
			D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	10
			D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	0
			D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	7
			D.759	Egyéb máshová nem sorolt folyó transzferek	3
			D.76	Az EU hozzáadottérték-adó- és GNI-alapú saját forrásai	9
			D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0
B.12	Folyó külső egyenleg	- 13			

8.16. táblázat - A „külföld” számláinak teljes sorozata (a külgazdasági műveletek számlája) (folytatás)

V.III.: Felhalmozási számlák

V.III.1.: Tőkeszámla

V.III.1.1.: Nettó vagyon változása a „folyó külső egyenleg és tőketranszfer” számla miatt

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
			B.12	Folyó külső egyenleg	- 13
			D.9r	Tőketranszferek, követelés	4
			D.91r	Tőkeadók, követelés	
			D.92r	Beruházási támogatások, követelés	4
			D.99r	Egyéb tőketranszferek, követelés	
			D.9p	Tőketranszferek, fizetendő	- 1
			D.91p	Tőkeadók, tartozás	
			D.92p	Beruházási támogatások, tartozás	
			D.99p	Egyéb tőketranszferek, tartozás	- 1
B.101	Nettó vagyon változása folyó külső egyenleg és tőketranszfer miatt	- 10			

V.III.1.2.: Nem pénzügyi eszközök beszerzése

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	B.101	Nettó vagyon változása folyó külső egyenleg és tőketranszfer miatt	- 10
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.2	Szerződések, lízingek és licenck beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.3	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 10			

8.16. táblázat - A „külföld” számláinak teljes sorozata (a külgazdasági műveletek számlája) (folytatás)

V.III.2.: Pénzügyi számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F	Nettó kötelezettségnövekedés	47	F	Nettó eszköznövekedés	57
F.1	Monetáris arany és SDR-ek	1	F.1	Monetáris arany és SDR-ek	
F.11	Monetáris arany	1	F.11	Monetáris arany	
F.12	SDR-ek	0	F.12	SDR-ek	0
F.2	Készpénz és betétek	11	F.2	Készpénz és betétek	- 2
F.21	Készpénz	3	F.21	Készpénz	1
F.22	Folyószámlabetétek	2	F.22	Folyószámlabetétek	0
F.221	Bankközi pozíciók		F.221	Bankközi pozíciók	
F.229	Egyéb folyószámlabetétek	2	F.229	Egyéb folyószámlabetétek	
F.29	Egyéb betétek	6	F.29	Egyéb betétek	- 3
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	9	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	21
F.31	Rövid lejáratú	2	F.31	Rövid lejáratú	5
F.32	Hosszú lejáratú	7	F.32	Hosszú lejáratú	16
F.4	Kölcsönök	4	F.4	Kölcsönök	35
F.41	Rövid lejáratú	3	F.41	Rövid lejáratú	14
F.42	Hosszú lejáratú	1	F.42	Hosszú lejáratú	21
F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	12	F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	14
F.51	Tulajdoni részesedések	12	F.51	Tulajdoni részesedések	9
F.511	Tőzsdei részvények	10	F.511	Tőzsdei részvények	3
F.512	Nem tőzsdei részvények	2	F.512	Nem tőzsdei részvények	2

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F.519	Egyéb tulajdoni részesedések	0	F.519	Egyéb tulajdoni részesedések	4
F.52	Befektetési jegyek/egységek	0	F.52	Befektetési jegyek/egységek	5
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0	F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	2
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0	F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	3
F.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0	F.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0
F.61	Nem-élet biztosítástechnikai tartalékok	0	F.61	Nem-élet biztosítástechnikai tartalékok	0
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	0	F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	0
F.63	Nyugdíjjogosultságok	0	F.63	Nyugdíjjogosultságok	0
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései	0	F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései	0
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	0	F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	0
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	0	F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	0
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	0	F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	3
F.711	Opciók	0	F.711	Opciók	1
F.712	Határidős ügyletek	0	F.712	Határidős ügyletek	2
F.72	Munkavállalói részvényopciók		F.72	Munkavállalói részvényopciók	
F.8	Egyéb követelések/tartozások	10	F.8	Egyéb követelések/tartozások	- 14
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	8	F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	- 1
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	2	F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	- 13

8.16. táblázat - A „külföld” számláinak teljes sorozata (a külgazdasági műveletek számlája) (folytatás)

V.III.3.: „Egyéb eszközváltozások” számlák

V.III.3.1.: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Egyéb folyamatok					
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0

AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.21	Természeti erőforrások	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0	K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0
K.21	Természeti erőforrások kimerülése	0	K.21	Természeti erőforrások kimerülése	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.21	Természeti erőforrások	0
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	0	K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.21	Természeti erőforrások	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	0	K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.4	Tértítés nélküli lefoglalások	0	K.4	Tértítés nélküli lefoglalások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AF	Kötelezettségek	0	AF	Kötelezettségek	0
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0
K.61	Szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0	K.61	Szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0	K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0

AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
	Egyéb volumenváltozások összesen	0		Egyéb volumenváltozások összesen	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.11	Állóeszközök	0	AN.11	Állóeszközök	0
AN.12	Készletek	0	AN.12	Készletek	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AN.13	Értéktárgyak	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.21	Természeti erőforrások	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0
AF	Kötelezettségek	0	AF	Kötelezettségek	0
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	0	AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	0
AF.2	Készpénz és betétek	0	AF.2	Készpénz és betétek	0
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AF.4	Kölcsönök	0	AF.4	Kölcsönök	0
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	0	AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	0
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	0		Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	0

8.16. táblázat - A „külföld” számláinak teljes sorozata (a külgazdasági műveletek számlája) (folytatás)

V.III.3.: „Egyéb eszközváltozások” számlák

V.III.3.2.: Átértékelési számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök		AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	15
AN.21	Természeti erőforrások		AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	12
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck		AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	2

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF	Kötelezettségek	7	AF.4	Kölcsönök	0
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	0	AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	1
AF.2	Készpénz és betétek		AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	4	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AF.4	Kölcsönök	0	AF.8	Egyéb kötelezettségek/tartozások	0
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	3			
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések	0			
			B.103	Nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	4

V.III.3.2.1.: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök		AF	Kötelezettségek	22
AN.21	Természeti erőforrások		AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	16
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck		AF.2	Készpénz és betétek	2
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	2
AF	Kötelezettségek	12	AF.4	Kölcsönök	0
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek		AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	0
AF.2	Készpénz és betétek	2	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	1
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	3	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AF.4	Kölcsönök	1	AF.8	Egyéb kötelezettségek/tartozások	1
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	2			
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	1			

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések	3			
			B.1031	Nettó vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	6

V.III.3.2.2.: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök		AF	Kötelezettségek	- 7
AN.21	Természeti erőforrások		AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	- 4
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck		AF.2	Készpénz és betétek	- 2
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AF	Kötelezettségek	- 5	AF.4	Kölcsönök	0
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	0	AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	1
AF.2	Készpénz és betétek	- 2	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	- 1
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AF.4	Kölcsönök	- 1	AF.8	Egyéb kötelezettségek/tartozások	- 1
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	1			
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	- 1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók				
AF.8	Egyéb követelések	- 3			
			B.1032	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyon változás	- 2

8.16. táblázat - A „külföld” számláinak teljes sorozata (a külgazdasági műveletek számlája) (folytatás)

V.IV.: A külföld vagyonmérlege

V.IV.1.: Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Pénzügyi kötelezettségek	1 274
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	770

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF.2	Készpénz és betétek	116
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	77
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.4	Kölcsönök	17
			AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	203
AF	Kötelezettségek	805	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	25
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek		AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	7
AF.2	Készpénz és betétek	105	AF.8	Egyéb kötelezettségek/tartozások	59
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	125			
AF.4	Kölcsönök	70			
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	345			
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	26			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések	134			
			B.90	Nettó vagyon	- 469

V.IV.2.: Mérlegváltozások

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN	Nem pénzügyi eszközök		AF	Kötelezettségek	72
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök		AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	12
AN.21	Természeti erőforrások		AF.2	Készpénz és betétek	- 2
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck		AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	23
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.4	Kölcsönök	35
			AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	15
AF	Kötelezettségek	54	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3
AF.2	Készpénz és betétek	11	AF.8	Egyéb kötelezettségek/tartozások	- 14
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	13			
AF.4	Kölcsönök	4			

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	15			
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések	10			
			B.10	Nettó vagyon változása az alábbiak miatt:	- 6
			B.101	Folyó külső egyenleg és tőketranszfer	- 10
			B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	0
			B.103	Névleges eszköztartásnyereség/vesztés	4
			B.1031	Semleges eszköztartási nyereség/vesztés	6
			B.1032	Reál eszköztartási nyereség/vesztés	- 2

V.IV.3.: Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök		AF	Kötelezettségek	1 346
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök		AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	782
AN.21	Természeti erőforrások		AF.2	Készpénz és betétek	114
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck		AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	100
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.4	Kölcsönök	52
			AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	218
AF	Kötelezettségek	859	AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	25
AF.1	Monetáris arany és SDR-ek	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	10
AF.2	Készpénz és betétek	116	AF.8	Egyéb kötelezettségek/tartozások	45
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	138			
AF.4	Kölcsönök	74			
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	360			
AF.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák	26			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók				
AF.8	Egyéb követelések	144			
			B.90	Nettó vagyon	- 475

„TERMÉKEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK” SZÁMLA (0)

- 8.78 A „termékek és szolgáltatások” számla célja a termékek forrásának és felhasználásának kimutatása termékcsoportonként a teljes gazdaságot tekintve. A számla nem a számlák sorozatának része, hanem a gazdaságban a termékek forrása és felhasználása között fennálló azonosságot fejezi ki. Összesített szinten, a forrás- és felhasználástáblák soraiban mutatja a termékek forrásának és felhasználásának megfeleltetését.
- 8.79 Termékcsoportonként és a teljes gazdaságra mutatja a termékek és szolgáltatások forrását (kibocsátás és import) és a felhasználását (folyó termelőfelhasználás, végső fogyasztás, bruttó állóeszköz-felhalmozás, készletváltozás, értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege, export).
- 8.80 Tekintettel a használt értékelési módra, miszerint a kibocsátás alapján, a felhasználás pedig a beszerzési áron kerül elszámolásra, a termékek után fizetendő adók egyenlegét a forrás részeként kell feltüntetni.
- 8.81 A felhasználások a „termékek és szolgáltatások” számla jobb oldalán kerülnek rögzítésre, a források pedig a bal oldalán, tehát az ellenkező oldalon mint a gazdasági szektorok folyószámláin, mivel a termék folyamatok a pénzügyi folyamatok párjai.
- 8.82 A „termékek és szolgáltatások” számlának egyensúlyban kell lennie, ezért nincs egyenlegező tétele.

8.17. táblázat - 0. számla: „Termékek és szolgáltatások” számla

Forrás			Felhasználás		
P.1	Kibocsátás	3 604	P.2	Folyó termelőfelhasználás	1 883
P.11	Piaci kibocsátás	3 077	P.3	Végső fogyasztási kiadás	1 399
P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	147	P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	1 230
P.13	Nem piaci kibocsátás	380	P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	169
D.21	Termékadók	141	P.5g	Bruttó felhalmozás	414
D.31	Terméktámogatások	- 8	P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	359
P.7	Termékek és szolgáltatások importja	499	P.5111	Új állóeszközök beszerzése	358
P.71	Termékek importja	392	P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	9
P.72	Szolgáltatások importja	107	P.5113	Használt állóeszközök eladása	- 8
			P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége	17
			P.52	Készletváltozás	28
			P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	10
			P.6	Termékek és szolgáltatások exportja	540
			P.61	Termékek exportja	462
			P.62	Szolgáltatások exportja	78

INTEGRÁLT GAZDASÁGI SZÁMLÁK

- 8.83 Az integrált gazdasági számlák tömör áttekintést adnak egy gazdaság számláiról, azaz a folyószámlákról, a felhalmozási számlákról és a vagyommérlegekről.

Egyetlen táblában közlik valamennyi gazdasági szektor, a teljes gazdaság és a külföld számláit, s egyensúlyt teremtenek valamennyi gazdasági folyamat és valamennyi eszköz és kötelezettség között. Lehetővé teszik azt is, hogy az egyes aggregátumok közvetlenül leolvashatóak legyenek.

- 8.84 Az integrált gazdasági számlák táblázatában a felhasználást, az eszközöket és az eszközök változásait a bal oldalon kell rögzíteni, míg a forrásokat, kötelezettségeket és a kötelezettségek változásait a jobb oldalon.
- 8.85 Annak érdekében, hogy a táblázat olvasható legyen, és képet adjon a teljes gazdasági folyamatról, a lehető legmagasabb összesítési szintet alkalmazza, amely még lehetővé teszi a rendszer struktúrájának megértését.
- 8.86 A táblázat oszlopai a gazdasági szektorokat képviselik, nevezetesen a következőket: nem pénzügyi vállalatok, pénzügyi vállalatok, államháztartás, háztartásokat segítő nonprofit intézmények, háztartások. A teljes gazdaságnak és a külföldnek is jut egy-egy oszlop, végül egy további oszlop teremti meg az egyensúlyt a termékek és szolgáltatások forrása és felhasználása között.
- 8.87 A táblázat sorai a tranzakciók, eszközök és kötelezettségek különböző kategóriáit képviselik, az egyenlegező tételeket és bizonyos aggregátumokat.

8.18. táblázat - Integrált gazdasági számlák

Folyószámlák

Számlák	Felhasználás									Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	
	Összesen	Termékek és szolgáltatás (források)	Külföld	S.1 Teljes gazdaság összesen	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	S.14 Háztartások	S.13 Állam-háztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok		
I. „Termelés/Termékek és szolgáltatások külföld” számlája	499	499								P.7	Termékek és szolgáltatások importja
	540		540							P.6	Termékek és szolgáltatások exportja
	3 604	3 604								P.1	Kibocsátás
	1 883			1 883	17	115	222	52	1 477	P.2	Folyó termelőfelhasználás
	133	133								D.21-D.31	Termékadók és terméktámogatások egyenlege
	1 854			1 854	15	155	126	94	1 331	B.1g/B.1*g	Bruttó hozzáadott érték / bruttó hazai termék (GDP)
	222			222	3	23	27	12	157	P.51c	Állóeszköz-felhasználás
	1 632			1 632	12	132	99	82	1 174	B.1n/B.1*n	Nettó hozzáadott érték/nettó hazai termék
	- 41		- 41							B.11	Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege
II.1.1. „Jövedelmek keletkezése” számla	1 150			1 150	11	11	98	44	986	D.1	Munkavállalói jövedelem
	191		0	191						D.2-D.3	Termelési és importadók egyenlege
	133		0	133						D.21-D.31	Termékadók és terméktámogatások egyenlege
	58		0	58	1	- 1	1	4	53	D.29-D.39	Egyéb termelési adók egyenlege
	452			452	3	84	27	46	292	B.2g	Bruttó működési eredmény
	61			61		61				B.3g	Bruttó vegyes jövedelem
	238			238	0	69	0	34	135	B.2n	Nettó működési eredmény
	53			53		53				B.3n	Nettó vegyes jövedelem

Számok	Felhasználás									Kód	Leírás
	Összesen	Termékek és szolgáltatás (források)	Külföld	S.1 Teljes gazdaság összesen	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	S.14 Háztartások	S.13 Állam-háztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok		
„Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla (II.1.2)	435		44	391	6	41	42	168	134	D.4	Tulajdonból származó jövedelem
	1 864			1 864	4	1 381	198	27	254	B.5g/B.5*g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó/Bruttó nemzeti jövedelem
	1 642			1 642	1	1 358	171	15	97	B.5n/B.5*n	Elsődleges jövedelmek egyenlege nettó/Nettó nemzeti jövedelem
„Jövedelmek másodlagos elosztása számla” (II.2)	213		1	212	0	178	0	10	24	D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók
	333		0	333		333				D.61	Nettó társadalombiztosítási járulékok
	384		0	384	5	0	112	205	62	D.62	Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások
	299		16	283	2	71	136	62	12	D.7	Egyéb folyó transferek
	1 826			1 826	37	1 219	317	25	228	B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem
	1 604			1 604	34	1 196	290	13	71	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem
„Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla (II.3)	215			215	31		184			D.63	Természetbeni társadalmi transferek
	1 826			1 826	6	1 434	133	25	228	B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem
	1 604			1 604	3	1 411	106	13	71	B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem
„Jövedelem felhasználása” számla (II.4)										B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem
										B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem
	1 399			1 399	1	1 230	168			P.4	Tényleges végső fogyasztás
	1 399			1 399	32	1 015	352			P.3	Végső fogyasztási kiadás
	11		0	11	0		0	11	0	D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció
	427			427	5	215	- 35	14	228	B.8g	Bruttó megtakarítás
	205			205	2	192	- 62	2	71	B.8n	Nettó megtakarítás
	- 13		- 13								B.12

Forrás											
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	Külföld	Termékek és szolgáltatás (felhasználás)	Összesen	Számlák
P.7	Termékek és szolgáltatások importja							499		499	I. Termelés/Javak és szolgáltatások „külföld” számlája
P.6	Termékek és szolgáltatások exportja								540	540	
P.1	Kibocsátás	2 808	146	348	270	32	3 604			3 604	
P.2	Folyó termelőfelhasználás								1 883	1 883	
D.21-D.31	Termékadók és terméktámogatások egyenlege						133			133	
B.1g/B.1*g	Bruttó hozzáadott érték / bruttó hazai termék (GDP)	1 331	94	126	155	15	1 854			1 854	
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	157	12	27	23	3	222			222	II.1.2. „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla
B.1n/B.1*n	Nettó hozzáadott érték/nettó hazai termék	1 174	82	99	132	12	1 632			1 632	
B.11	Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege							- 41		- 41	
D.1	Munkavállalói jövedelem				1 154		1 154	2		1 156	
D.2-D.3	Termelési és importadók egyenlege			191			191	0		191	
D.21-D.31	Termékadók és terméktámogatások egyenlege			133			133	0		133	
D.29-D.39	Egyéb termelési adók egyenlege			58			58	0		58	
B.2g	Bruttó működési eredmény	292	46	27	84	3	452			452	
B.3g	Bruttó vegyes jövedelem				61		61			61	
B.2n	Nettó működési eredmény	135	34	0	69	0	238			238	
B.3n	Nettó vegyes jövedelem				53		53			53	
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	96	149	22	123	7	397	38		435	

Forrás											
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	Külföld	Termékek és szolgáltatás (felhasználás)	Összesen	Számlák
B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó/Bruttó nemzeti jövedelem	254	27	198	1 381	4	1 864			1 864	„Jövedelmek másodlagos elosztása” számla (II.2)
B.5n/B.5*n	Elsődleges jövedelmek egyenlege nettó/Nettó nemzeti jövedelem	97	15	171	1 358	1	1 642			1 642	
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók			213			213	0		213	
D.61	Nettó társadalombiztosítási járulékok	66	213	50	0	4	333	0		333	
D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások				384		384	0		384	
D.7	Egyéb folyó transzferek	6	62	104	36	36	244	55		299	
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	228	25	317	1 219	37	1 826			1 826	„Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla (II.3)
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	71	13	290	1 196	34	1 604			1 604	
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek				215		215			215	
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	228	25	133	1 434	6	1 826			1 826	„Jövedelem felhasználása” számla (II.4)
B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	71	13	106	1 411	3	1 604			1 604	
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	228	25	317	1 219	37	1 826			1 826	
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	71	13	290	1 196	34	1 604			1 604	
P.4	Tényleges végső fogyasztás								1 399	1 399	
P.3	Végső fogyasztási kiadás								1 399	1 399	
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció				11		11	0		11	
B.8g	Bruttó megtakarítás										
B.8n	Nettó megtakarítás										
B.12	Folyó külső egyenleg										

8.18. táblázat - Integrált gazdasági számlák

Felhalmozási számlák

Eszközváltozás											
Számlák	Összesen	Termékek és szolgáltatás (források)	Külföld	S.1 Teljes gazdaság összesen	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	S.14 Háztartások	S.13 Állam-háztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek
III.1.1 A „nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt” számla (III.1.1)										B.8n	Nettó megtakarítás
										B.12	Folyó külső egyenleg
										D.9r	Tőketranszferek, követelés
										D.9p	Tőketranszferek, fizetendő (-)
	192		- 29	221	20	236	- 81	- 16	62	B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt
„Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla (III.1.2)	414			414	5	55	38	8	308	P.5g	Bruttó felhalmozás
	- 222			- 222	- 3	- 23	- 27	- 12	- 157	P.51c	Állóeszköz-felhasználás (-)
	28			28	0	2	0	0	26	P.52	Készletváltozás
	10			10	0	5	3	0	2	P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege
	0		0	0	1	4	2	0	- 7	NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
	0		- 10	10	- 4	174	- 103	- 1	- 56	B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitel-felvétel (-)
Pénzügyi számla (III.2)	483		47	436	2	189	- 10	172	83	F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése
	0		1	- 1			0	- 1		F.1	Monetáris arany és SDR-ek
	100		11	89	2	64	- 26	10	39	F.2	Készpénz és betétek
	95		9	86	- 1	10	4	66	7	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
	82		4	78	0	3	3	53	19	F.4	Kölcsönök
	119		12	107	0	66	3	28	10	F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek
	48		0	48	0	39	1	7	1	F.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák
	14		0	14	0	3	0	8	3	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
	25		10	15	1	4	5	1	4	F.8	Egyéb követelések/tartozások

Eszközváltás												
Számlák	Összesen	Termékek és szolgáltatás (források)	Külföld	S.1 Teljes gazdaság összesen	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	S.14 Háztartások	S.13 Állam-háztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	
„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla (III.3.1)	33			33	0	0	7	0	26	K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	
	- 11			- 11	0	0	- 2		- 9	K.2	Nem termelt eszközök kiküldése a gazdaságból	
	- 11			- 11	0	0	- 6	0	- 5	K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	
	0			0	0	0	5	0	- 5	K.4	Térítés nélküli lefoglalások	
	2			2	0	2	0	1	1	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	
	0			0	0	0	- 4	- 2	6	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	
	13			13	0	0	0	- 1	14		Egyéb volumenváltozások, összesen	
												ebből
	- 7			- 7	0	0	- 3	- 2	- 2	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
Átértékelési számla (III.3.2)	17			17	0	0	3	0	14	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
	3			3	0	0	0	1	2	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	
										B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	
Átértékelési számla (III.3.2)										K.7	Névleges eszköztartásnyereség/veszteség	
	280			280	8	80	44	4	144	AN	Nem pénzügyi eszközök	
	126			126	5	35	21	2	63	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
	154		0	154	3	45	23	2	81	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
	91		7	84	2	16	1	57	8	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	
											B.103	Nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	Külföld	Termékek és szolgáltatás (felhasználás.)	Összesen	Számlák
B.8n	Nettó megtakarítás	71	2	- 62	192	2	205			205	„Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt” számla (II.1.1)
B.12	Folyó külső egyenleg							- 13		- 13	
D.9r	Tőketranszferek, követelés	33	0	6	23	0	62	4		66	
D.9p	Tőketranszferek, fizetendő (-)	- 16	- 7	- 34	- 5	- 3	- 65	- 1		- 66	
B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt	88	- 5	- 90	210	- 1	202	- 10		192	
P.5g	Bruttó felhalmozás								414	414	
P.51c	Állóeszköz-felhasználás (-)								- 222		
P.52	Készletváltozás								28	28	
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege								10	10	
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege								0		
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitel-felvétel (-)	- 56	- 1	- 103	174	- 4	10	- 10		0	Pénzügyi számla (III.2)
F	Nettó kötelezettségnövekedés	139	173	93	15	6	426	57		483	
F.1	Monetáris arany és SDR-ek										
F.2	Készpénz és betétek		65	37			102	- 2		100	
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	6	30	38	0	0	74	21		95	
F.4	Kölcsönök	21	0	9	11	6	47	35		82	
F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	83	22				105	14		119	
F.6	Biztosítási és nyugdíjtartalékok, szabványosított garanciák		48	0			48	0		48	
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3	8	0	0	0	11	3		14	
F.8	Egyéb követelések/tartozások	26		9	4		39	- 14		25	

A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	Külföld	Termékek és szolgáltatás (felhasználás.)	Összesen	Számlák
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban										„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla (II.3.1)
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból										
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek										
K.4	Térítés nélküli lefoglalások										
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0	0	0	1	0	1			1	
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0	0	2	0	0	2			2	
	Egyéb volumenváltozások, összesen	0	0	2	1	0	3			3	
	ebből										
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök										
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök										
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	0	2	1	0	3			3	
B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	14	-1	-2	-1	0	10			10	
K.7	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség										Átértékelési számla (II.3.2)
AN	Nem pénzügyi eszközök										
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök										
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök										
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	18	51	7	0	0	76	15		91	
B.103	Nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	134	10	38	96	10	288	4		292	

8.18. táblázat - Integrált gazdasági számlák

Mérlegek
Eszközök

Számlák	Összesen	Termékek és szolgáltatás (források)	Külföld	S.1 Teljes gazdaság összesen	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	S.14 Háztartások	S.13 Állam-háztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok		Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	
Nyitó vagyommérleg (IV.1.)	4 621			4 621	159	1 429	789	93	2 151	AN	Nem pénzügyi eszközök	
	2 818			2 818	124	856	497	67	1 274	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
	1 803			1 803	35	573	292	26	877	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
	9 036		805	8 231	172	3 260	396	3 421	982	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	
										B.90	Nettó vagyon	
A vagyommérleg változásai (IV.2.)											Összes kötelezettségváltozás	
	480			480	11	115	57	- 4	301	AN	Nem pénzügyi eszközök	
	294			294	7	67	29	- 4	195	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
	186			186	4	48	28	0	106	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
	577		54	523	4	205	- 9	230	93	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	
											B.10	Nettóvagyon-változás, összesen
											B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferék miatt
											B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt
										B.103	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
Záró vagyommérleg (IV.3.)	5 101			5 101	170	1 544	846	89	2 452	AN	Nem pénzügyi eszközök	
	3 112			3 112	131	923	526	63	1 469	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
	1 989			1 989	39	621	320	26	983	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
	9 613		859	8 754	176	3 465	387	3 651	1 075	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	
											B.90	Nettó vagyon

Kötelezettségek és nettó vagyon

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Gazdasági műveletek és egyéb gazdasági folyamatok, állományok és egyenlemező tételek	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság összesen	Külföld	Termékek és szolgáltatás (felhasználás.)	Összesen	Számlák
AN	Nem pénzügyi eszközök										Nyitó vagyonmérleg (IV.1.)
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök										
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök										
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	3 221	3 544	687	189	121	7 762	1 274		9 036	
B.90	Nettó vagyon	- 88	- 30	498	4 500	210	5 090	- 469		4 621	
	Összes kötelezettségváltozás										A vagyonmérleg változásai (IV.2.)
AN	Nem pénzügyi eszközök										
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök										
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök										
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	157	224	102	16	6	505	72		577	
B.10	Nettóvagyon-változás, összesen	237	4	- 54	304	9	500	- 6		494	
B.101	Nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferok miatt	88	- 5	- 90	210	- 1	202	- 10		192	
B.102	Nettó vagyon változása eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	14	- 1	- 2	- 1	0	10			10	
B.103	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	134	10	38	96	10	288	4		292	
AN	Nem pénzügyi eszközök										
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök										
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök										
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	3 378	3 768	789	205	127	8 267	1 346		9 613	
B.90	Nettó vagyon	149	- 26	444	4 804	219	5 590	- 475		5 115	

AGGREGÁTUMOK

8.88 Az aggregátumok összesítve mutatják a teljes gazdaság tevékenységének eredményét. Makrogazdasági elemzés, illetve időben és térben történő összehasonlítás készítéséhez nélkülözhetetlen információ tartalommal bírnak.

Bruttó hazai termék piaci árakon (GDP)

8.89 A piaci árakon számított bruttó hazai termék a rezidens termelő egységek termelő tevékenységének a végeredménye. Három módon definiálható:

a) a termelés oldaláról történő megközelítés szerint: A GDP a különböző gazdasági szektorok vagy a különböző ágazatok bruttó hozzáadott értékének összege, amelyhez hozzá kell adni a termékadókat és amiből le kell vonni a terméktámogatásokat (amelyek a szektorok és az ágazatok között nincsenek felosztva). A GDP egyben a teljes gazdaság termelési számlájának az egyenlegező tétele;

b) a kiadás oldaláról történő megközelítés szerint: A GDP a rezidens gazdasági egységek által történő végső termék- és szolgáltatás-felhasználás összege (végső fogyasztás és bruttó felhalmozás) a termékek és szolgáltatások exportjával együtt és importja nélkül.

c) a jövedelem oldalról történő megközelítés szerint: A GDP a teljes gazdaság „jövedelem keletkezése” számla felhasználásainak összege (a munkavállalói jövedelem, a termelési és importadók egyenlege, a teljes gazdaság bruttó működési eredménye és vegyes jövedelme).

8.90 A GDP-ből az állóeszköz-felhasználást levonva megkapható a nettó hazai termék piaci áron (NDP).

A nemzetgazdaság működési eredménye

8.91 A teljes gazdaság bruttó (vagy nettó) működési eredménye a különböző iparágak vagy gazdasági szektorok bruttó (vagy nettó) működési eredményének összege.

A nemzetgazdaság vegyes jövedelme

8.92 A teljes gazdaság bruttó (vagy nettó) vegyes jövedelme azonos a háztartási szektor bruttó (vagy nettó) vegyes jövedelmével.

A nemzetgazdaság vállalkozói jövedelme

8.93 A teljes gazdaság bruttó (vagy nettó) vállalkozói jövedelme a különböző szektorok vállalkozói jövedelmeinek bruttó (vagy nettó) összege.

Nemzeti jövedelem (piaci árakon)

8.94 A bruttó (vagy nettó) nemzeti jövedelem (piaci áron) a rezidens gazdasági egységek teljes elsődleges jövedelmét jelenti, amelyek a következők: a munkavállalói jövedelem, a termelési és importadók egyenlege, a tulajdonból származó jövedelem (követelés mínusz fizetendő), a bruttó (vagy nettó) működési eredmény és a bruttó (vagy nettó) vegyes jövedelem.

A bruttó nemzeti jövedelem (piaci áron) egyenlő a GDP és a rezidens gazdasági egységek által a nem-rezidens gazdasági egységeknek fizetett elsődleges jövedelem különbségével, hozzáadva ehhez a rezidens gazdasági egységek által a külföldről kapott elsődleges jövedelmet.

A nemzeti jövedelem nem a termeléssel, hanem a jövedelemmel kapcsolatos fogalom, amelyet sokkal inkább indokolt nettó formában kifejezni, azaz az állóeszköz-felhasználás értéke nélkül.

Rendelkezésre álló nemzeti jövedelem

8.95 A bruttó (vagy nettó) rendelkezésre álló nemzeti jövedelem a gazdasági szektorok bruttó (vagy nettó) rendelkezésre álló jövedelmének összege. A bruttó (vagy nettó) rendelkezésre álló nemzeti jövedelem egyenlő a bruttó (vagy nettó) nemzeti jövedelem (piaci áron) és a nem-rezidens egységeknek kifizetett folyó transzferek (folyó jövedelem-, vagyon- és más adók, társadalombiztosítási járulékok, társadalmi juttatások és egyéb folyó transzferek) különbségével, hozzáadva ehhez a rezidens egységek által a külföldről kapott folyó transzfereket.

Megtakarítás

- 8.96 Ez az aggregátum a rendelkezésre álló nemzeti jövedelemnek azt a részét méri, amely nem kerül végső fogyasztási kiadásként felhasználásra. A bruttó (vagy nettó) nemzeti megtakarítás a különböző gazdasági szektorok bruttó (vagy nettó) megtakarításainak összege.

Folyó külső egyenleg

- 8.97 Az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek „külföld” számláján az egyenlegező tétel a teljes gazdaság többletét (ha negatív) vagy hiányát (ha pozitív) mutatja a külfölddel végrehajtott folyó tranzakciók tekintetében (termékek és szolgáltatások kereskedelme, elsődleges jövedelmek, folyó transzferek).

A nemzetgazdaság nettó hitelnyújtása (+) vagy hitelfelvétele (-)

- 8.98 A teljes gazdaság nettó hitelnyújtása (+) vagy hitelfelvétele (-) a gazdasági szektorok nettó hitelnyújtásának vagy hitelfelvételeinek az összege. Azt a nettó forrást jelenti, amelyet a teljes gazdaság bocsát a külföld rendelkezésére (amennyiben értéke pozitív), vagy amit a külföld biztosít az adott gazdaság számára (ha értéke negatív). A teljes gazdaság nettó hitelnyújtása (+) vagy hitelfelvétele (-) ellenkező előjellel azonos a külföld nettó hitelnyújtásával (-) vagy hitelfelvételeivel (+).

A teljes gazdaság nettó vagyona

- 8.99 A teljes gazdaság nettó vagyona a gazdasági szektorok nettó vagyonának összege. Ennek értéke egyenlő a teljes gazdaság nem pénzügyi eszközei értékének és a külföld pénzügyi eszközei és kötelezettségei egyenlegének különbségével.

Államháztartási kiadások és bevételek

Az államháztartás kiadásai, illetve bevételei ESA kategóriák egy-egy csoportjának együtteseként definiálhatók.

- 8.100 Az államháztartási kiadás az alábbi ESA kategóriákból áll, amelyek az „államháztartás” számlák felhasználás oldalán vannak rögzítve, kivéve a D.3 tételt, amely az „államháztartás” számlák forrás oldalán található:

- P.2 Folyó termelőfelhasználás
- P.5 Bruttó felhalmozás
- D.1 Munkavállalói jövedelem
- D.29 Egyéb termelési adók, fizetendő
- D.3 Fizetendő támogatások
- D.4 Tulajdonból származó jövedelem, fizetendő
- D.5 Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók
- D.62 Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások
- D.632 Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt termelt piaci javak és szolgáltatások
- D.7 Egyéb folyó transzferek
- D.8 Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció
- D.9p Tőke-transzferek, fizetendő
- NP Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege

Az államháztartási bevétel az alábbi ESA kategóriákból áll, melyek az „államháztartás” számla forrás oldalán vannak rögzítve, kivéve a D.39 tételt, amely az „államháztartás” számlák felhasználás oldalán található:

- P.11 Piaci kibocsátás
- P.12 Saját végső felhasználási célú kibocsátás
- P.131 Vásárolt nem piaci kibocsátás
- D.2 Termelési és importadók, követelés
- D.39 Egyéb termelési támogatások, követelés
- D.4 Tulajdonból származó jövedelem, követelés
- D.5 Folyó jövedelem-, vagyon- és más adók
- D.61 Nettó társadalombiztosítási járulékok
- D.7 Egyéb folyó transzferek
- D.9r Tőketranszferek, követelés

Alaptétel, hogy az államháztartási bevétel és az államháztartási kiadás közötti különbözet az államháztartási szektor nettó hitelnyújtása (+)/nettó hitelfelvétele (-).

A D.41 (kamat, D.73 (folyó transzferek az államháztartáson belül), D.92 (beruházási támogatások) és D.99 (egyéb tőketranszferek) tranzakciók konszolidálva, a többi tranzakció nem konszolidálva számolandó el. Az egyéb tranzakciókat nem konszolidálva kell elszámolni.

9. FEJEZET

A FORRÁS- ÉS FELHASZNÁLÁSTÁBLÁK ÉS AZ INPUT-OUTPUT KERETRENDSZER

BEVEZETÉS

9.01 E fejezet célja, hogy áttekintést nyújtson a forrás- és felhasználástáblákról és az input-output keretrendszeréről.

9.02 Az input-output keretrendszer központi elemei a folyó- és előző évi áron számított forrás- és felhasználástáblák. A keretrendszert a szimmetrikus input-output táblák egészítik ki, amelyek a forrás- és felhasználástáblákból feltételezések vagy kiegészítő adatok felhasználásával vezethetők le.

A forrás- és felhasználástáblák és a szimmetrikus input-output táblák meghatározott célból kibővíthetők és módosíthatók, például a termelékenységi számlák, a munkaerőszámlák, a negyedéves számlák, a regionális számlák és a pénzben vagy fizikai mértékegységben kifejezett környezeti számlák szempontjai alapján.

9.03 A forrás- és felhasználástáblák a nemzetgazdaság termékekkel kapcsolatos tranzakcióinak értékét terméktípus és ágazat szerinti bontásban leíró mátrixok. E táblák a következőket mutatják be:

- a) a termelési költségek szerkezete, valamint a termelési folyamat során keletkezett jövedelem;
- b) az előállított javak és szolgáltatások áramlása a nemzetgazdaságban;
- c) a javak és szolgáltatások áramlása a hazai gazdaság és a külföld között; az európai uniós összefüggések elemzése érdekében meg kell különböztetni az Unión belüli és az unión kívüli országok viszonylatában létrejött áramlásokat.

9.04 A forrástábla a javak és szolgáltatások forrását mutatja be termékek és termelőágazatok szerint, és megkülönbözteti a hazai ágazatok kibocsátását és az importot. A 9.1. tábla egy egyszerűsített forrástáblát mutat be.

9.1. tábla - Egyszerűsített forrástábla

Forrás	Termelőágazatok	Külföld	Összesen
Termékek	Kibocsátás értéke	Import értéke	Összes forrás termékenként
Összesen	Ágazati kibocsátás összesen	Összes import	Összes forrás

9.05 A felhasználástábla a javak és szolgáltatások felhasználását mutatja be termékek és felhasználástípusok szerint. Az oszlopokban szereplő felhasználások a következők:

- a) folyó termelőfelhasználás ágazonként;
- b) végső fogyasztási kiadás: háztartások, kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH);
- c) bruttó felhalmozás; valamint
- d) export.

A folyó termelőfelhasználás blokk alatt a tábla az ágazonkénti bruttó hozzáadott érték összetevőit mutatja be a következőképpen:

- a) munkavállalói jövedelem;
- b) egyéb termelési adók és támogatások egyenlege;
- c) nettó vegyes jövedelem, nettó működési eredmény és állóeszköz-felhasználás.

A lenti 9.2. tábla egy egyszerűsített felhasználástáblát mutat be.

9.2. tábla - Egyszerűsített felhasználástábla

Felhasználás	Ágazatok	Végső fogyasztás	Bruttó felhalmozás	Külföld	Összesen
Termékek					
Összesen	Folyó termelőfelhasználás	Végső fogyasztás	Bruttó felhalmozás	Export	Összes felhasználás
A hozzáadott érték összetevői	Munkavállalói jövedelem Egyéb adók és támogatások egyenlege Nettó működési eredmény Állóeszköz-felhasználás				

9.06 A forrás- és felhasználástáblákra a következő egyenlőségek vonatkoznak:

- minden egyes ágazatra vonatkozóan a kibocsátás megegyezik a folyó termelőfelhasználás és a bruttó hozzáadott érték összegével.
- minden egyes termékre vonatkozóan a forrás megegyezik az összes felhasználás összegével, ez a forrás- és felhasználáskörlet kiegyensúlyozott soraiban látható.

Ez az azonosság csak akkor érvényes, ha a forrás és a felhasználás ugyanazon az értékelési alapon van számítva, azaz a piaci beszerzési áron vagy alapáron (lásd a 9.30–9.33. pontot).

Ennek megfelelően minden egyes termékre:

a forrás piaci beszerzési áron egyenlő a

termék kibocsátása alapáron

plusz az import alapáron

plusz kereskedelmi és szállítási árrés

plusz termékadók és -támogatások egyenlege,

amely megegyezik a termékek felhasználásával piaci beszerzési áron, amely pedig egyenlő:

a folyó termelőfelhasználási igény

plusz a végső fogyasztási kiadás

plusz a bruttó felhalmozás

plusz az export.

A teljes gazdaságra vonatkozóan az összes folyó termelőfelhasználási igény megegyezik az összes folyó termelőfelhasználással, a kereskedelmi és a szállítási árrések oszlop összege pedig nullát tesz ki a teljes gazdaság tekintetében, mivel a megfelelő ágazatok kibocsátásával ellentételeződnek, ezért ez az azonosság a következőképpen határozható meg:

Kibocsátás + import + termékadók és -támogatások egyenlege = Folyó termelőfelhasználás + végső fogyasztás + bruttó felhalmozás + export,

ezért

Kibocsátás – folyó termelőfelhasználás + termékadók és -támogatások egyenlege

= végső fogyasztás + bruttó felhalmozás + importtal csökkentett export,

ami megmutatja a GDP termelési és felhasználási oldalról történő mérésének az egyezőségét.

c) Bruttó hozzáadott érték mint a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás közötti különbség ágazonként. Ez megegyezik a keletkezett jövedelmek összegével. Így a bruttó hozzáadott érték egyenlő a munkavállalói jövedelem, az állóeszköz-felhasználás, a nettó működési eredmény/vegyes jövedelem és az egyéb termelési adók és támogatások egyenlegének összegével. Ez lehetővé teszi, hogy ellenőrizni lehessen a jövedelmi oldalról történő GDP-mérés konzisztenciáját a termelési oldalról történő megközelítéssel.

9.07 A forrás- és felhasználástáblák az ágazati elemzések központi keretét biztosítják, például a kibocsátás, a hozzáadott érték, a munkavállalói jövedelem, a foglalkoztatás, a működési eredmény/vegyes jövedelem, a (támogatásokkal csökkentett) termelési adók, a bruttó állóeszköz-felhalmozás, az állóeszköz-felhasználás és az állóeszköz-állomány elemzése során.

9.08 A forrás- és felhasználástáblák a következő számlákon belüli gazdasági folyamatokat tartalmazzák:

- a) „javak és szolgáltatások” számla;
- b) „termelés” számla;
- c) „jövedelmek keletkezése” számla.

E számlák a jövedelem keletkezését, valamint a javak és szolgáltatások forrását és felhasználását mutatják be gazdasági szektoronként. A forrás- és felhasználástáblák ezt az információt kiegészítik az ágazati bontás, valamint a volumen- és árváltozások bemutatásával. A szektorszámlák gazdasági szektoronkénti információi és a forrás- és felhasználástáblák ágazonkénti információi között keresztosztályozási táblával lehet a kapcsolatot megteremteni (lásd pl. a 9.3. táblát).

9.3. tábla - A forrás- és felhasználástáblákat a szektorszámlákkal összekapcsoló tábla

	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE)	Összesen
Szektor		
Nem pénzügyi vállalatok (S.11)		
Folyó termelőfelhasználás		
Bruttó hozzáadott érték		
Munkavállalói jövedelem		
Egyéb termelési adók és támogatások egyenlege		
Állóeszköz-felhasználás		
Nettó működési eredmény/vegyes jövedelem		
Kibocsátás		
Bruttó állóeszköz-felhalmozás		
Állóeszköz-állomány		
Foglalkoztatottak		
Pénzügyi vállalatok (S.12)		
Folyó termelőfelhasználás		
...		
Foglalkoztatottak		
Államháztartás (S.13)		
Háztartások (S.14)		

	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE)	Összesen
Saját számlás munkavállalók (S.142)		
Saját tulajdonú lakásszolgáltatás		
A háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)		
Szektorok összesen:		
Folyó termelőfelhasználás		
....		
Foglalkoztatottak		

9.09 A 9.4. tábla egy szimmetrikus input-output tábla, azaz a forrás és a felhasználás kapcsolatát bemutató olyan mátrix, amely a kibocsátást, valamint a folyó termelőfelhasználáshoz és végső felhasználáshoz kapcsolódó tranzakciókat termék x termék vagy ágazat x ágazat szerinti bontásban mutatja be. A szimmetrikus input-output tábla és a felhasználástábla között egy lényeges fogalmi különbség van: a felhasználástábla folyó termelőfelhasználás blokkjában a mátrixelemek azt mutatják, hogy a termékeket az ágazatok hogyan használják fel, a szimmetrikus input-output táblában viszont két lehetőség adódik:

- a mátrixelemek azt mutatják, hogy a termékeket hogyan használják fel más termékek előállításához folyó termelőfelhasználásként, vagy
- a mátrixelemek azt mutatják, hogy az ágazati kibocsátásokat hogyan használják fel más ágazatok kibocsátásának folyó termelőfelhasználásként.

Ennek megfelelően a szimmetrikus input-output táblában mind a sorokban, mind az oszlopokban vagy a termékek szerinti, vagy az ágazatok szerinti osztályozást kell alkalmazni.

9.4. tábla - Egyszerűsített szimmetrikus input-output tábla, termékekre

	Előállított termékek	Végső fogyasztás	Bruttó felhalmozás	Külföld	Összesen
Felhasznált termékek	Folyó termelőfelhasználás	A háztartások, a háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH-k) és a kormányzat végső fogyasztása	Bruttó felhalmozás	Export	
Összesen					
A bruttó hozzáadott érték összetevői					
Külföld					
Összesen					

9.10 A termelőegységektől beszerezhető statisztikai információk többsége azt mutatja be, hogy az egységek milyen típusú termékeket állítottak elő és értékesítettek, valamint – általában kevésbé részletezve – azt, hogy milyen típusú termékeket vásároltak és használtak fel. A forrás- és felhasználástáblák formai kialakítása olyan, hogy illeszkedjen az ilyen típusú (vagyis az ágazatonként felhasznált termékekre vonatkozó) statisztikai információkhoz.

9.11 Ezzel szemben a szimmetrikus input-output táblához szükséges termék x termék vagy ágazat x ágazat szemléletű információk gyakran nem állnak rendelkezésre. Az ágazati adatgyűjtések például általában a termelésben felhasznált termékek fajtájáról és az előállított és értékesített termékekről tájékoztatnak. Az egyes termékek előállításához szükséges ráfordításokról általában nem áll rendelkezésre információ.

9.12 A forrás- és felhasználástáblákba összerendezett információk kiindulási alapot képeznek a részletesebb elemzést lehetővé tevő szimmetrikus input-output táblák összeállításához. A forrás- és felhasználástáblák termék x ágazat információi szimmetrikus táblákká alakíthatók át a ráfordítási szerkezetre vonatkozó többletinformációk segítségével, illetve annak feltételezésével, hogy az egyes termékekre vagy az egyes ágazatokra ugyanazon ráfordítási struktúrák vagy ugyanazon értékesítési szerkezetek jellemzőek.

9.13 A forrás- és felhasználástáblák és az input-output keretrendszer három különböző szerepet kapcsol össze:

- a kapcsolatok leírása;
- statisztikai eszköz;
- elemzési eszköz.

A KAPCSOLATOK LEÍRÁSA

9.14 A forrás- és felhasználástáblák a jövedelem keletkezésének és a termékek forrásának, valamint az ágazat szerinti felhasználásnak a szisztematikus jellemzését adják. Az egyes ágazatok termelési folyamatai ráfordításainak és kibocsátásainak alakulása nemzetgazdasági összefüggésben kerül bemutatásra, vagyis kapcsolódva a többi hazai ágazat termelési folyamatához, a külföldhöz és a végső fogyasztási kiadáshoz.

A forrás- és felhasználástáblák egyik lényeges szerepe a gazdaság szerkezetében bekövetkezett változások bemutatása, vagyis a különböző ágazatok fontosságában, a ráfordítások és a kibocsátás szerkezetében, valamint a végső fogyasztási kiadás, a bruttó felhalmozás és az import, export szerkezetében bekövetkezett változások bemutatása. Az ilyen változások olyan fejleményeket tükrözhetnek, mint a globalizáció, a kiszervezés és az innováció, továbbá a munkaerőköltségek, az adók, az olajárak és a valutaárfolyamok változásai.

Az előző évi áras forrás- és felhasználástáblákat használják a GDP volumennövekedési statisztika összeállításához, a gazdasági szerkezetben bekövetkezett változások leírására nominális és volumen-értékben. E táblák a nemzeti árváltozások és a munkaerőköltségekben bekövetkezett változások megjelenítését is lehetővé teszik.

STATISZTIKAI ESZKÖZ

9.15 A termelésről, a felhasználásról és a jövedelemről szóló információknak a forrás- és felhasználástáblákba történő beépítése és az inkonzisztens becslések összeegyeztetése megbízható és kiegyensúlyozott nemzeti számlákat eredményez, beleértve az olyan fő aggregátumok becslését is, mint a folyó-, és előző évi áron mért GDP.

9.16 A piaci áras GDP mérésekor három alapvető megközelítés alkalmazható: a termelési, a felhasználási és a jövedelmi oldalról történő megközelítés. A forrás- és felhasználástáblák összeállítása mind a három megközelítést magába foglalja:

- a) A termelési oldalról történő megközelítés szerint a GDP piaci áron egyenlő a kibocsátás alapján mínusz a folyó termelőfelhasználás piaci beszerzési áron, plusz a termékadók és -támogatások egyenlege.
- b) A felhasználási oldalról történő megközelítés szerint a GDP piaci áron egyenlő a végső felhasználási kategóriák összege mínusz import: végső fogyasztási kiadás + bruttó felhalmozás + export – import.
- c) A jövedelmi oldalról történő megközelítés szerint a GDP piaci áron egyenlő a munkavállalói jövedelem, az állóeszköz-felhasználás, az egyéb termelési adók és -támogatások egyenlege és a nettó működési eredmény/ vegyes jövedelem összegével, plusz a termékadók és -támogatások egyenlege.

A piaci áron mért GDP-re egységes becslés a kiegyensúlyozott forrás- és felhasználástáblákból adható.

9.17 A forrás- és felhasználástáblák különösen a piaci áron mért GDP termelési és felhasználási oldalról történő becsléséhez hasznosak. Ehhez a legfőbb adatforrások a gazdaságstatisztikai felmérések és az adminisztratív adatok, mint például a hozzáadottérték-adóra és a jövedéki adóra vonatkozó adatok. A forrás- és felhasználástáblák a termelési és a felhasználási oldalról történő megközelítésből származó információkat kapcsolják össze a forrás és felhasználás termékszintű kiszámításával és kiegyensúlyozásával. E módszer szerint egy adott termék forrását a különféle felhasználási célok szerint számítják és osztják szét, mint például a háztartások végső fogyasztási kiadásai, a folyó termelőfelhasználás és az export. A jövedelmi oldalról történő megközelítésnél nincs lehetőség ilyen mélységű kiegyensúlyozási eljárásra, mivel a működési eredményt és a vegyes jövedelmet általában a maradványelv alapján becsülik a másik két megközelítésből származó információk alapján. A jövedelmi oldalról történő megközelítés azonban javítja a forrás- és felhasználástáblák kiegyensúlyozását, amikor megbecsülhető a jövedelem tényező összetevőinek szerkezete. A forrás- és felhasználástábláknak a szektorszámlákkal való összehangja a köztük lévő kapcsolatot bemutató 9.3. táblával ellenőrizhető. Ez a szembeállítás elősegítheti a GDP piaci áron történő becslését azáltal, hogy a vállalatok eredménykimutatásaiból származó információkat összehasonlítja a megfelelő ágazati becslésekkel.

9.18 A forrás- és felhasználástáblák különféle statisztikai célokat szolgálnak.

- a) hiányosságok és inkonzisztenciák felismerése az adatforrásokban;

- b) maradványbecslés végzése, például adott termékek végső fogyasztásának olyan becsléssel történő megállapítása, amely azt a termékek egyéb célú felhasználásainak az allokálása után fennmaradó fogyasztásként határozza meg;
- c) a bázisidőszak adatainak extrapolációjával becslések végzése olyan későbbi időszakokra vonatkozóan, amelyekre kevésbé megbízható információk állnak rendelkezésre. Például az éves adatok a részletes forrás- és felhasználás adatok alapján becsülhetők egy referenciaévre, és a későbbiekben a negyedéves adatok a referencia-időszakból extrapolációval becsülhetők;
- d) a forrás- és felhasználástáblákban szereplő és a belőlük származtatott – pl. a termelési számlában található – adatok konzisztenciájának, elfogadhatóságának és teljességének ellenőrzése és javítása. E cél érdekében a kiegyensúlyozási eljárás nem korlátozódik a folyó árakon számított forrás- és felhasználástáblákra:
1. az olyan táblák segítségével, mint a szektorszámlákkal való kapcsolatot bemutató 9.3. tábla, közvetlen összehasonlítás végezhető a forrás és felhasználás rendszeréből vett termelési, felhasználási és jövedelmi becslések, valamint a szektorszámlákban szereplő, független forrásokból származó becslések között. Az egyeztetés ezen a szinten arra garancia, hogy a forrás és felhasználás kiegyensúlyozási eljárását követően a forrás- és felhasználástáblák és a szektorszámlák összhangban álljanak;
 2. a szimmetrikus input-output tábláknak a forrás- és felhasználástáblákból történő származtatásakor feltárulhatnak a forrás- és felhasználástáblákban rejlő következetlenségek és gyenge pontok;
 3. a folyó áron számított és volumenben kifejezett forrás- és felhasználástáblák két vagy több évre történő összeállításával a volumen-, érték- és árváltozások becslései egyidejűleg egyensúlyozhatók ki: a forrás- és felhasználástáblák egyetlen évre, csak folyóáron való összeállításához és kiegyensúlyozásához képest ez a forrás- és felhasználás-keret hatékonyságának lényeges bővülését jelenti;
- e) Az indexek súlyozása és kiszámítása, valamint az ár- és volumenmérések – például a GDP-é a termékenkénti végső felhasználás deflálása vagy az ágazatonkénti kettős deflálási módszer alkalmazása révén. A deflálás a tranzakciók lehető legalacsonyabb aggregátsági szintjén történik, az árváltozások megbízható becsléseivel összhangban, a következő okokból:
1. az ár- és volumenindikátorok általában reprezentatívabbak lesznek az aggregáció alacsony szintjén;
 2. a minőségi változás jobban mérhető az aggregáció alacsonyabb szintjén, ahol figyelembe vehetők például egy adott termékcsoport forrásának vagy felhasználásának az összetételében bekövetkezett változások;
 3. az árstatisztikákból elérhető árindexek gyakran a Laspeyres-formula szerint készülnek. Ha az aggregáció alacsony szintjén alkalmazzuk az említett formulát, azzal csökkenthető azoknak az ellenvetéseknek a relevanciája, amelyek az elméletileg helytállóbb Paasche-formula alkalmazását hiányolják.

Egy termék forrásának és felhasználásának kiegyensúlyozása könnyebb, amikor több terméket különböztetnek meg, és ennek megfelelően részletezett forrásadatok állnak rendelkezésre. A kiegyensúlyozással kapott eredmények minősége jobb lesz; ez különösen olyankor igaz, amikor nem áll minden adat rendelkezésre.

ELEMZÉSI ESZKÖZ

9.19 Az input-output táblák fontos elemzési erőssége, hogy nemcsak az elsődleges hatások mérését teszik lehetővé, amikor például az energiaárakban vagy a munkaerőköltségekben következik be változás, hanem a másodrendű, közvetettebb hatások mérését is. Az energiaárak jelentős emelkedése például nemcsak a nagy energiafelhasználású ágazatokra hat, hanem azokra is, amelyek nagy energiafelhasználású termelők kibocsátását használják fel. Az ilyen közvetett hatások nagyon fontosak lehetnek, mivel néha jelentősebbek, mint a közvetlen hatások.

A FORRÁS- ÉS FELHASZNÁLÁSTÁBLÁK RÉSZLETESEBBEN

Osztályozások

9.20 A forrás és felhasználás, valamint az input-output táblákban az ágazatokra alkalmazott osztályozás a NACE, a termékekre alkalmazott osztályozás pedig a CPA; ezek az osztályozási rendszerek teljesen összhangban vannak egymással: a CPA az aggregáció minden szintjén a NACE-nek megfelelő ágazat fő termékeit tartalmazza.

- 9.21 A forrás- és felhasználástáblákban a termékek osztályozása legalább annyira részletes, vagy részletesebb, mint az ágazatoké, például a CPA három, illetve a NACE két számjeggyel jelölt szintjének megfelelő.
- 9.22 Az ágazatok és a termékek osztályozása három különböző típusú kritériumon alapulhat: a kínálat és a kereslet kritériuma, valamint a méret. A termelékenység elemzése céljából a termékek és termelők osztályozása elsődlegesen a termelési folyamat típusa szerint történik. A kereslet elemzése céljából a termékeket a rendeltetés hasonlósága alapján kell osztályozni, például úgy, hogy a luxusjavak kerüljenek egy csoportba, vagy az olyan marketingkapcsolatok hasonlósága alapján kell csoportosítani, mint az értékesítési hely típusa. Az input-output elemzés céljából ugyanazt a termékek vagy ágazatok szerinti osztályozást kell alkalmazni a kínálat és a kereslet tekintetében. Az osztályozás oly módon került meghatározásra, hogy az egyes osztályok mérete ne képviseljen túl kicsi vagy túl nagy részt a nemzetgazdaságból. A nemzetközi osztályozásoknál ez azt eredményezi, hogy számos országban mennyiségileg jelentős a legtöbb osztály.
- 9.23 A nemzeti számlákban az ágazati és termékosztályozás szükségszerűen az ilyen kritériumok keverékén és a történelmi örökségen alapul. Többnyire adatösszeállítási szempontból határozzák meg azokat, ezért kevésbé alkalmasak a kínálat és a kereslet elemzésére. A nemzeti számlák ágazati és termékadatait összeállítóknak és felhasználóknak tudniuk kell, hogy ténylegesen mik az egyes csoportok alkotóelemei és melyek a kizárt elemek, továbbá ennek milyen vonatkozásai vannak. Például az ingatlanügyletek ágazat magában foglalja a saját tulajdonú lakás-szolgáltatást, a biztosítási ágazat pedig nem tartalmazza a társadalombiztosítási alapokat.
- 9.24 Az egy ágazaton belüli szakosodott telephelyek termelési folyamatai eltérőek lehetnek. Ez adott esetben a vertikális integráció jelentős különbségeire vezethető vissza, például olyan kiegészítő tevékenységek esetében, mint a takarítás, a szállítás, az adminisztráció és a munkahelyi étkeztetés kiszervezése, a gépbérlés, a munkaközvetítőkon keresztül felvett kölcsönmunkaerő és a marketing. Továbbá adódhat a legális és illegális termelők közötti különbségekből, illetve a termelők területek szerinti különbözőségekből.
- 9.25 A különböző ágazatok és termékek változó gazdasági jelentősége, a termelési folyamatokban bekövetkezett változások és az új termékek megjelenése következtében az ágazatok és termékek osztályozását is rendszeresen frissítik. Azonban egyensúlyt kell kialakítani a gazdaság változásainak figyelemmel kísérése és annak szükségessége között, hogy az adatok időben összehasonlíthatóak legyenek, figyelembe véve azon költségeket is, amelyek a nagy horde-rejű változások miatt az adatok előállítói és felhasználói sújtják.
- 9.26 A termékek szerinti osztályozás a forrás- és felhasználástáblákban általában részletesebb, mint az ágazatok szerinti osztályozás. Ennek négy fontos oka van:
- a) a termékekről rendelkezésre álló adatok gyakran részletesebbek, mint az ágazatokról szóló adatok.
 - b) a jellege alapján egy adott ágazatba tartozó kibocsátást jelentősen eltérő adórendszerek és árak befolyásolhatják, például árdiszkrimináció esetén. Az összeállítás és az elemzés szempontjából előnyös ezeket különböző termékeknek tekinteni.
 - c) a deflálás és a volumenbecslések jó minőségének biztosítása érdekében a termékcsoportok homogének és jól kapcsolódnak a rendelkezésre álló árdeflátorokhoz.
 - d) az adatösszeállítási folyamat átláthatóságának biztosítása érdekében el kell különíteni azokat a termékeket, amelyek a jelentősebb egyedi nemzeti számlakonvenciókkal kapcsolatosak, mint például a saját tulajdonú lakás-szolgáltatás, a biztosítás és a költségvetési intézmények piaci és nem piaci kibocsátása.
- 9.27 A piaci kibocsátás, a saját végső felhasználási célú kibocsátás és a nem piaci kibocsátás között csak az ágazatok szerinti összes kibocsátás szintjén kell különbséget tenni; az egyes termékcsoportoknál ilyen megkülönböztetésre nincsen szükség.
- 9.28 A piaci termelők, a saját végső felhasználásra termelők és a nem piaci termelők közötti különbségtételt csak azoknál az ágazatoknál használják, ahol a termelők ilyen típusai jelen vannak. Ezért e megkülönböztetést általában csak néhány ágazat, például az egészségügy és az oktatás részletesebb bontásánál alkalmazzák.
- 9.29 A tagállamok gazdaságának európai szempontból történő elemzése vagy az Unió egészére vonatkozó forrás- és felhasználástáblák összeállítása céljából az import és az export az alábbi alcsoportokra oszlik:
- a) Unión belüli áramlások, megkülönböztetve az Európai Monetáris Unión belüli és más tagállamokkal zajló áramlásokat;
 - b) nem uniós országokkal folytatott import és export.

Értékelési elvek

9.30 A forrástáblában a javakkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági folyamatok alapján vannak értékelve. A felhasználástáblában a javakkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági folyamatok piaci beszerzési áron vannak értékelve. A forrás és a felhasználás konzisztens értékelése céljából a 9.5. tábla tartalmazza az alapáron számított forrásról a piaci beszerzési áras forrásra történő átmenetet is. Mivel a termékek esetében a forrás megegyezik a felhasználással, érvényes a következő két azonosság:

- a) a piaci beszerzési áron számított forrás megegyezik a piaci beszerzési áron számított felhasználással;
- b) az alapáron számított forrás megegyezik az alapáron számított felhasználással.

9.31 A bruttó hozzáadott értéket alapáron kell elszámolni, és ehhez az alapáron értékelt kibocsátásból le kell vonni a piaci beszerzési áron értékelt folyó termelőfelhasználást.

9.32 A tényezőki költségen számított bruttó hozzáadott érték fogalma az ESA-ban nem szerepel. Mindazonáltal levezethető az alapáron számított hozzáadott értékből az egyéb termelési adók és támogatások egyenlegének levonásával.

9.33 A forrás esetében az alapárról a piaci beszerzési árra történő áttérés a következőket foglalja magában:

- a) a kereskedelmi árretek újraallokálása;
- b) a szállítási árretek újraallokálása;
- c) a termékadók hozzáadása (a visszaigényelhető áfa kivételével);
- d) a terméktámogatások levonása.

Hasonló lépések tartoznak a felhasználás esetében a piaci beszerzési árról az alapárra történő áttéréshez is; itt azonban a termékadókat kell levonni és a terméktámogatásokat hozzáadni. Az átmenetet részletesebben mutatják be a 9.8. és 9.9. táblák. Ezek a táblák ezenkívül elemzési célokat is szolgálnak, mint például árelemzés és a termékadókulcsok változásainak hatáselemzése.

9.34 A kiegyensúlyozási folyamat eredményét a következő táblák mutatják:

- a) a 9.5. és a 9.6. forrás- és felhasználástáblák a kiegyensúlyozás végső eredményeként kapott forrás és felhasználás összesített összegét mutatják be termékenkénti bontásban, piaci beszerzési áron;
- b) a kereskedelmi és a szállítási árretek (9.7. tábla), valamint a termékadók és -támogatások egyenlege összegét tartalmazó táblák (9.8. tábla).

9.5. tábla - Forrástábla alapáron és a piaci beszerzési árra történő átmenet

Forrás	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) 1 - 2 - 3 - 4 - ...	Külföld	Összes forrás alapáron	Kereskedelmi és szállítási árretek	Termékadók és -támogatások egyenlege	Összes forrás piaci beszerzési áron
Termékek (CPA)	Kibocsátás termékenként és ágazonként	Import termékenként (CIF)	Összes forrás termékenként			
1						
2						
3						
4						
Összesen	Összes kibocsátás ágazonként			0		
Piaci kibocsátás				0		
Saját végső felhasználási célú kibocsátás		0		0		
Nem piaci kibocsátás		0		0		

9.6. tábla - Felhasználástábla piaci beszerzési áron

Felhasználás	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) 1 - 2 - 3 - 4 - ...	Végző fogyasztás	Bruttó felhalmozás	Külföld	Összesen
Termékek (CPA) 1 2 3 4 ...	A termékek folyó termelőfelhasználása ágazatonként	A végző fogyasztási kiadás termékenként és a) háztartások b) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH) c) kormányzat szerinti bontásban	A bruttó felhalmozás termékenként és a) bruttó állóeszköz-felhalmozás b) az értéktárnyakban bekövetkezett változások c) készletváltozás szerinti bontásban	Export termékenként (FOB)	Összes felhasználás termékenként
Összesen	Összes folyó termelőfelhasználás ágazatonként	Összes végző fogyasztás	Összes bruttó felhalmozás	Összes export	Összes termékfelhasználás
Munkavállalói jövedelem Egyéb termelési adók és támogatások egyenlege Állóeszköz-felhasználás Nettó működési eredmény Vegyes jövedelem	Bruttó hozzáadott érték összetevői ágazatonként				
Összesen	Összes felhasználás ágazatonként				
Kiegészítő információk Bruttó állóeszköz-felhalmozás Állóeszköz-állomány Foglalkoztatottak					

Kereskedelmi és szállítási árrés

9.7. tábla - Kereskedelmi és szállítási árrés - forrás

	Kereskedelmi és szállítási árrés termékenként a forrásoldalon			Kereskedelmi és szállítási árrés
	Nagy-kereskedelem	Kis-kereskedelem	Szállítás	
Termékek (CPA) 1 2 3 4				Kereskedelmi és szállítási árrés termékenként összesen
Összesen	Nagy-kereskedelem összesen	Kis-kereskedelem összesen	Szállítás összesen	Árrés termékenként összesen a forrásoldalon

9.7. tábla - (folytatás) - Kereskedelmi és szállítási árrés - felhasználás

Kereskedelmi és szállítási árrés a termékek felhasználásán						
	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) 1 - 2 - 3 - 4 - ...	Végső fogyasztás	Bruttó felhalmozás	Export	Kereskedelmi és szállítási árrés	
Termékek (CPA)	Kereskedelmi és szállítási árrés a folyó termelő-felhasználáson termékenként és ágazatonként	Kereskedelmi és szállítási árrés a végső fogyasztási kiadáson termékenként és	Kereskedelmi és szállítási árrés a bruttó felhalmozáson termékenként és	Kereskedelmi és szállítási árrés az exporton	Kereskedelmi és szállítási árrés termékenként összesen a felhasználási oldalon	
1		a) háztartások	a) bruttó állóeszköz-felhalmozás			
2		b) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH)	b) az értéktár- gyakban bekövetkezett változások			
3		c) kormányzat szerinti bontásban	c) készletváltozás szerinti bontásban			
4						
Összesen	Kereskedelmi és szállítási árrés a folyó termelő-felhasználáson, összesen ágazatonként	Összes kereskedelmi és szállítási árrés a végső felhasználáson	Összes kereskedelmi és szállítási árrés a bruttó felhalmozáson	Összes kereskedelmi és szállítási árrés az exporton	Árrés termékenként összesen a felhasználási oldalon	

- 9.35 A forrástáblák esetében az alapárról a piaci beszerzési árra történő átmenet, a felhasználástáblák esetében a piaci beszerzési árról az alapárra történő átmenet részét képezi a kereskedelmi árrések újraallokálása. Az alapáron történő értékelés esetében a kereskedelmi árrést a kereskedelem kibocsátásának részeként számolják el, miközben a piaci beszerzési áron történő értékelés esetében a kereskedelmi árrés azokra a termékekre van felosztva, amelyekhez kapcsolódik. Ugyanilyen logikával kell eljárni a szállítási árrések esetében is.
- 9.36 A termékenkénti kereskedelmi árrések összege megegyezik a kereskedelmi ágazatoknál elszámolt kereskedelmi árrések összegével plusz az egyéb ágazatok kereskedelmi tevékenységének árrésével. Ugyanilyen logikával kell eljárni a szállítási árrések esetében is.
- 9.37 A szállítási árrések azt a vásárló által külön megfizetett fuvar költséget foglalják magukban, amely része a termékek piaci beszerzési áron értékelt felhasználásának, ugyanakkor nem része sem a gyártó alapáras kibocsátásának, sem a nagy- vagy kiskereskedők kereskedelmi árrésének. Az ilyen szállítási árrés elsősorban az alábbi esetekben fordul elő:
- az áruk elszállítása a gyártás helyszínéről arra a helyre, ahol a vásárló átveszi azokat, amennyiben a gyártó egy harmadik félnek fizet a szállításért, és feltéve, hogy ezt az összeget külön számlázzák ki a vásárlónak;
 - az áruknak a gyártó, illetve a kis- vagy nagykereskedő által szervezett szállítása, amelynek során a vásárlónak külön kell megfizetnie a szállítási költséget még akkor is, ha a szállítást maga a gyártó, illetve a kis- vagy a nagykereskedő végzi.
- 9.38 Az áruszállítás költségét minden más esetben nem szállítási árrésként kell elszámolni, például:
- ha a gyártó maga szállítja az árut, akkor az ilyen fuvar költség benne foglaltatik a gyártó alapáron vett kibocsátásában; az ilyen szállítás kiegészítő tevékenységnek minősül, és az ezzel kapcsolatban felmerült konkrét költséget nem lehet szállítási költségként beazonosítani;
 - ha a gyártó a fuvarszolgáltatás külön kiszámlázása nélkül intézkedik az áru szállításáról, akkor az ilyen fuvar költség benne foglaltatik a gyártó alapáron vett kibocsátásában; az ilyen fuvar költségeket a gyártó folyó termelő-felhasználásának részeként kell elszámolni;
 - ha a nagy- és kiskereskedők intézik az áru elszállítását az átvétel helyéről arra a helyre, ahol azt a vásárló átveszi tőlük, úgy annak költsége a kereskedelmi árrés része, ha a szállításért nem számolnak fel külön díjat a vásárlónak. Akárcsak a gyártók esetében, a nagy- és kiskereskedőknél az ilyen költségek ugyanúgy kiegészítő tevékenységhez vagy egy folyó termelőcélra történt szolgáltatás megvásárlásához kapcsolódónak, és így a kereskedelmi árrés tartalmazza azokat, s nem kerülnek szállítási árrésként kimutatásra;

- d) ha egy háztartás végső fogyasztási célra vásárol árut, és egy harmadik féltől rendeli meg annak szállítását, akkor annak fuvar költségét a szállítási szolgáltatás igénybevételére fordított végső fogyasztási kiadásként kell elszámolni, és ez nem része sem a kereskedelmi, sem a szállítási árresnek.

9.39 A 9.7. tábla a kereskedelmi és szállítási árres mátrix leegyszerűsített változatát mutatja a következő okokból:

- a) A felhasználási oldal átalakítása során meg kell különböztetni egymástól a nagy- és a kiskereskedelmet, hogy figyelembe lehessen venni az árakban rejlő különbségeket. A táblák összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a nagykereskedők közvetlenül értékesítenek a háztartások és szervezetek részére (pl. bútort), és a kiskereskedők is adhatnak el szervezeteknek (pl. kávéházaknak, éttermeknek) és háztartásoknak is.
- b) A háztartások végső fogyasztási kiadásának tárgyát képező termékek kereskedelmi árresének kiszámításánál és elemzésénél az egyes termékcsoportokhoz tartozó főbb értékesítési csatornákat is meg lehet különböztetni ahhoz, hogy árkülönbségeiket figyelembe lehessen venni; a nagy- és kiskereskedelem közötti különbségtétel nem eléggé részletes. Például a háztartások vásárolhatnak árukat és szolgáltatásokat szupermarketben, élelmiszerboltban, virágüzletben, áruházban, külföldön, vagy akár részesülhetnek azokból természetbeni jövedelem formájában is. Egyes termékeknel fontos a másodlagos értékesítés, például a cigarettánál a kávéházi, az éttermi és a benzinkutak által történő értékesítés. A kiskereskedők értékesítéseit korrigálni kell ahhoz, hogy megkapjuk a háztartásoknak történt eladásokból származó árbevételt, például le kell vonni a vállalkozásoknak, a kormányzatnak és a turistáknak történő értékesítéseket. Természetesen az ilyen megkülönböztetésnek csak akkor van létjogosultsága, ha a rendelkezésre álló adatforrások az egyes értékesítési csatornák jelentőségének megbecsléséhez megfelelő mennyiségű információt tartalmaznak. A különböző termékekhez rendszerint különböző árres tartozik, még egyazon kereskedő vagy szállító esetében is. A termékenkénti árres adatok a legmegfelelőbbek és leginkább használatosak, amennyiben rendelkezésre állnak.
- c) a szállítási árres-számításoknál hasznos aállítás módjának, tehát a vasúti, légi, tengeri vagy belvízi és közútiállítás megkülönböztetése.

A termelési és importadók és -támogatások egyenlege

9.40 A termelési és importadók a következőkből állnak:

- a) termékadók (D.21):
1. hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók) (D.211);
 2. importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével (D.212);
 3. termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével (D.214);
- b) egyéb termelési adók (D.29).

Hasonló kategóriákat lehet megkülönböztetni a támogatások esetében is.

9.41 A forrás alapján magában foglalja az egyéb termelési adók és -támogatások egyenlegét. Az alapárról a piaci beszerzési árra történő átmenethez a különböző termékadókat hozzáadják, a terméktámogatásokat pedig levonják az alapról.

9.8. tábla - Termékadók és -támogatások egyenlege

Termékadók és -támogatások egyenlege a forrásoldalon

	Termékadók és -támogatások egyenlege a forrásként rendelkezésre álló termékeken						Termékadók és -támogatások összesített egyenlege
	Héa	Importadók		Egyéb termékadók	Import-támogatások	Egyéb terméktámogatások	
Termékek (CPA)							Termékadók és -támogatások egyenlege termékenként és felhasználásonként összesen
1.							
2.							
3.							
4.							
Összesen							

9.8. tábla - Termékdadók és -támogatások egyenlege (folytatás)

Termékdadók és -támogatások egyenlege a felhasználási oldalon

	Termékdadók és -támogatások összesített egyenlege	Adók és támogatások egyenlege a termékek felhasználásán
		Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) 1 - 2 - 3 - 4 -
Termékek (CPA)	Termékdadók és -támogatások egyenlege a végső felhasználáson:	Termékdadók és -támogatások egyenlege a folyó termelőfelhasználásra kerülő termékeken, ágazatonként
1	Végző fogyasztás	
2	a) háztartások	
3	b) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH)	
4	c) kormányzat szerinti bontásban	
	Bruttó felhalmozás:	
	d) bruttó állóeszköz-felhalmozás	
	e) az értéktárgyakban bekövetkezett változások	
	f) készletváltozás szerinti bontásban	
	Export	

9.42 A 9.8. tábla egy egyszerűsített tábla a termékdadók egyenlegéről az alábbiak szerint:

- a) a termékek felhasználása tekintetében a termékdadók különböző típusai nincsenek megkülönböztetve, és a támogatások nem különálló tételeként szerepelnek; a termékek forrása tekintetében a termékdadóknak csak három, a támogatásoknak pedig két típusát különböztetik meg. Általában hasznos a termékdadók vagy -támogatások valamennyi főbb típusát külön bemutatni, majd a végösszeget a különböző termékcsoportok között elosztani;
- b) a különböző értékesítési csatornákra különböző adókulcsok és támogatások vonatkozhatnak, ezért e csatornákat is meg kell különböztetnünk, ha idevágó és elegendő mennyiségű információ áll rendelkezésre.

9.43 A termékdadókat és -támogatásokat vagy az adókimutatás és adóbevallás szerint esedékes összegként, vagy mint ténylegesen kifizetett összegeket lehet meghatározni. A forrás- és felhasználástáblák összeállításakor a termékdadók és -támogatások becslése általában termékenként, a hivatalos adókulcsoknak vagy támogatási rátáknak a különböző felhasználási tételekre való alkalmazásával történik. Ezt követően meg kell vizsgálni, hogy milyen eltérések mutatkoznak a megállapított adókimutatás összegéhez vagy a ténylegesen kifizetett összegekhez képest.

- a) Az eltérések némelyike azt jelzi, hogy a forrás- és felhasználástáblákban szereplő termékdadók kezdeti becslése nem felel meg az ESA-definícióknak:
 - 1. adómentesség esetén a termékdadók kiinduló becslésében szereplő összegeket ezért csökkenteni kell;
 - 2. rejtett gazdasági tevékenységek vagy a termékdadók befizetése alóli kitérés esetén, például amikor az adófizetés kötelező, de nincs adókimutatás, a termékdadók becsült értékét megfelelő mértékben csökkenteni kell;
- b) Bizonyos esetekben az eltérések arra is utalhatnak, hogy a termékdadók és -támogatások kezdeti becslésénél hibák történtek, például azért, mert egyes termékek kibocsátását alábecsülték. Ilyenkor lehetőség van a javak és szolgáltatások áramlásával kapcsolatos becslések módosítására.

9.44 A hozzáadottérték-adó lehet visszaigényelhető, vissza nem igényelhető vagy egyszerűen fel sem számítható:

- a) visszaigényelhető a hozzáadottérték-adó a folyó termelőfelhasználás és a bruttó állóeszköz-felhalmozás többiségére, valamint a készletváltozások egy részére;
- b) a hozzáadottérték-adó gyakran nem igényelhető vissza a háztartások végső fogyasztási kiadására, a bruttó állóeszköz-felhalmozás egy részére, mint például az új, saját tulajdonú lakásszolgáltatásokra, a készletváltozás és a folyó termelőfelhasználás részére, például a költségvetési intézmények és a pénzügyi vállalatok folyó termelőfelhasználására;

c) általában nem számítható fel a hozzáadottérték-adó a következő esetekben:

1. export az Unión kívüli országokba;
2. nulla kulcsos javak és szolgáltatások értékesítése, felhasználásuktól függetlenül; a nulla kulcs azonban azt jelzi, hogy a beszerzésekre fizetett hozzáadottérték-adó még visszaigényelhető; e termelők folyó termelő-felhasználását és bruttó felhalmozását ezért a visszaigényelt hozzáadottérték-adó összege korigálja;
3. a hozzáadottérték-adó fizetése alól mentességet élvező termelők, pl. kisvállalkozások vagy vallási szervezetek. Ebben az esetben a beszerzésekre kivetett hozzáadottérték-adó visszaigénylésének joga általában véve korlátozott.

9.45 A hozzáadottérték-adó elszámolása nettó módon történik abban az értelemben, hogy az összes forrást alapra kell értékelni, tehát a számlázott hozzáadottérték-adó nélkül. A folyó termelőfelhasználást és a végső felhasználást piaci beszerzési áron kell elszámolni, tehát a visszaigényelhető hozzáadottérték-adó nélkül.

Egyéb alapvető fogalmak

9.46 A forrás- és felhasználástáblákban elszámolt import értékelésének és a gazdasági szektorszámok elszámolt értékelésének az összhangozba hozása céljából a forrás- és felhasználástáblákba két korrekciós tételt vezettek be.

A forrástáblában a hazai termelésből származó, ugyanazon termékcsoportba tartozó áru értékelésével való összehasonlíthatóság érdekében az áruimportot CIF-paritáson értékelik. A CIF-érték magában foglalja a rezidensek által nyújtott szállítási és biztosítási szolgáltatásokat, mint például a saját számlára történő szállítást vagy a szakosodott rezidens fuvarozók általi szállítást. Az import és export konzisztens értékelése érdekében a szolgáltatások exportjának tartalmaznia kell ezt az értéket.

A gazdasági szektorszámok elszámolásában az áruk importja FOB-értéken szerepel, azaz összhangozban a termékek exportjának értékelésével. FOB-paritású értékelés esetén azonban a rezidens egységek által nyújtott szállítási és biztosítási szolgáltatások értéke – amelyet szolgáltatási exportként is elszámolnak – alacsonyabb lesz, mivel az csak az exportőr országon belüli ilyen jellegű szolgáltatásokat tartalmazza. Így az eltérő értékelési elvek alkalmazásának következményeként a nettó összes import azonos értékű, ugyanakkor a CIF-értékelés esetében mind az összes import, mind az összes export nagyobb lesz.

A forrás- és felhasználástáblákban e két értékelési elv összhangozját egy korrekciós tétel bevezetésével lehet megteremteni, mely érinti mind az importot, mind az exportot. A korrekciós tételeknek meg kell egyezniük a rezidensek által végzett olyan fuvar- és biztosítási szolgáltatások értékével, amelyeket a CIF-érték magában foglal, a FOB-érték azonban nem, azaz amelyek az exportőr ország határától az importőr ország határáig végzett fuvarral és biztosítással kapcsolatosak. Ha az ilyen korrekciós tételek már szerepelnek a forrás- és felhasználástáblákban, az input-output számításoknál külön speciális kezelést már nem igényelnek.

9.47 A használt javak transzferjét az eladó szempontjából negatív, a vásárló szempontjából pozitív kiadásként kell elszámolni a felhasználástáblában. Az érintett termékcsoportban a transzferált használt termék értékével átrendezés történik az egyes felhasználási tételek között. Csak a tranzakció költségeit nem kell átrendeződésként kezelni, ezeket szolgáltatás felhasználásaként kell elszámolni, például üzleti vagy szakmai szolgáltatások felhasználásaként. A leírás és elemzés szempontjából hasznos lehet, ha egyes termékcsoportok esetében a használt javak transzferjének relatív nagysága külön is szerepel, ilyen például a használt autók aránya az új és a használt autók piacán, vagy az újrahasznosított papír szerepe a papírtermékek kínálatában.

9.48 A forrás- és felhasználástáblák jobb megértéséhez segítséget nyújt néhány, az ESA-ban alkalmazott elszámolási konvenció felelevenítése:

- a) A nemzetgazdasági ágazat az azonos vagy hasonló tevékenységgel foglalkozó szakosodott egységeket foglalja magában. A forrás- és felhasználástáblák egy fontos jellemzője, hogy a másodlagos tevékenységeket külön tüntetik fel. Ez azt jelzi, hogy a szakosodott telephelyeknek nem kell szükségszerűen homogénnek lenniük a termelési tevékenységük tekintetében. A szakosodott telephelyek fogalmának részletesebb magyarázata a 2. fejezetben található. Teljesen homogén termelőegységeket a szimmetrikus, termék x termék típusú input-output táblákban használnak;
- b) Ha egy pusztán kiegészítő tevékenységeket végző vállalkozás statisztikailag megfigyelhető abból a szempontból, hogy az általa végzett tevékenységet külön számlán tartja nyilván, vagy az általa kiszolgált szakosodott telephelytől földrajzilag eltérő helyen található, külön egységként kell elszámolni és az ágazati osztályozás szerint besorolni fő tevékenységének megfelelően, mind a nemzeti, mind a regionális számlákban. Megfelelő alapadatok hiányában a kiegészítő tevékenység kibocsátásának becslése a költségek összesítésével történik.

Ha e két feltétel egyike sem teljesül, a kiegészítő tevékenység által felhasznált valamennyi ráfordítást – anyag, munka, állóeszköz-felhasználás – annak a fő- vagy másodlagos tevékenységnek a ráfordításaként kell elszámolni, amelyet szolgál;

- c) az ugyanabban az elszámolási időszakban, ugyanazon szakosodott telephelyen megtermelt és fel is használt javak és szolgáltatások nem kerülnek külön kimutatásra. Ezért ezeket nem kell elszámolni az adott szakosodott telephely kibocsátásának vagy folyó termelőfelhasználásának részeként;
- d) a más szakosodott telephely számára végzett kisebb feldolgozást, karbantartást, szervizelést, illetve javítást nettó módon kell elszámolni, vagyis az érintett javak értéke nélkül;
- e) import és export a rezidensek és nem rezidensek közötti tulajdonjog-változással jön létre. A javak nemzeti határokon történő fizikai átlépése önmagában még nem jelenti ezen javak importját vagy exportját. A feldolgozás céljából külföldre küldött javakat nem kell exportként vagy importként elszámolni. Másfelől viszont, ha a nem rezidensektől vásárolt javak nem rezidenseknek történő viszonteladására úgy kerül sor, hogy a javak nem lépnek be a kereskedő gazdaságába, akkor azt a termelőnél és a végső vásárlónál exportként, illetve importként kell elszámolni, és az így forgalmazott javak nettó exportja közvetlen reexportként a reexportőr gazdaságnál jelenik meg;
- f) a tartós javak bérelhetők, illetve tartós bérletbe vehetők. Ilyen esetekben ezeket a tulajdonosuknak megfelelő ágazatban kell elszámolni állóeszköz-felhalmozásként és az állóeszköz-állomány részeként, míg a felhasználónak megfelelő ágazatban a bérleti díj kerül folyó termelőfelhasználásként elszámolásra;
- g) a munkaközvetítőn keresztül foglalkoztatott kölcsönmunkaerőt úgy kell elszámolni, mint akik ezen ügynökségek ágazatában foglalkoztatottak és nem a tényleges munkavégzésnek megfelelő ágazatban. Következésképpen ez utóbbi ágazatokban a munkaerőforrásért az ügynökségnek fizetett díjakat folyó termelőfelhasználásként és nem munkavállalói jövedelemként kell elszámolni. A kiszervezett munka szolgáltatásnyújtásnak minősül;
- h) a foglalkoztatás és a munkavállalói jövedelem tág fogalmak:
1. a szociális célú foglalkoztatottak is foglalkoztatottnak számítanak; vonatkozik ez például a mozgássérültek foglalkoztatására, a tartósan munkanélküliek számára szervezett foglalkoztatási projektekre és az állást kereső fiatalokat megcélzó foglalkoztatási programokra. Következésképpen az érintettek munkavállalók, és munkavállalói jövedelemben, nem pedig társadalmi juttatásban részesülnek, bár meglehet, hogy termelékenységük elmarad más munkavállalóké mögött;
 2. a foglalkoztatás néhány olyan esetre is kiterjed, amikor a résztvevő személyektől semmiféle munkavégzést nem várnak el, ilyenek például azok az elbocsátott személyek, akiknek korábbi munkáltatójuk adott ideig még fizet. A ledolgozott munkaórákban kifejezett foglalkoztatás ennek következtében mégsem torzul, hiszen munkaórák ténylegesen nem kerülnek ledolgozásra.

Kiegészítő információk

9.49 A 9.6. felhasználástábla a következő kiegészítő információkat tartalmazza: bruttó állóeszköz-felhalmozás, állóeszköz-állomány és foglalkoztatottak ágazatonként. Az alkalmazottakra és az alkalmazott nélküli önálló vállalkozókra történő lebontás értékes többletinformációként szolgál. A bruttó állóeszköz-felhalmozásról és az állóeszköz-állományról szóló ágazati információ ahhoz szükséges, hogy ágazatonként vezessük le az állóeszköz-felhasználást és elszámoljuk a bruttó állóeszköz-felhalmozás után fizetendő vissza nem igényelhető áfát. A foglalkoztatottak ágazatonként történő bemutatása fontos adat-összeállítási célokat szolgál:

- A foglalkoztatottakra vonatkozó adatokat gyakran a kibocsátás, a munkavállalói jövedelem, a folyó termelőfelhasználás és a vegyes jövedelem értékének teljeskörűsítésére használják.
- A becslések hitelességének ellenőrzése érdekében az olyan kulcsfontosságú arányok, mint a munkaerő-egységre (például ledolgozott munkaóra) jutó kibocsátás, munkavállalói jövedelem és vegyes jövedelem időben és ágazatonként összehasonlíthatók.
- Ez a kiegészítő információ elősegíti az ágazatonkénti értékek és az ágazatonkénti foglalkoztatottak adatai közötti összhang biztosítását. A foglalkoztatottakra vonatkozó adatokkal való explicit kapcsolat nélkül a kiegyensúlyozási folyamat eredményeként például változás következhet be az ágazatonkénti értékekben anélkül, hogy a megfelelő változások a foglalkoztatottak adataiban is érvényesülnének.

A foglalkoztatottak adatainak ágazatonkénti megadása a foglalkoztatás és a termelékenység elemzése szempontjából is hasznos.

ADATFORRÁSOK ÉS KIEGYENSÚLYOZÁS

9.50 A kibocsátás ágazatonként és termékenként történő összeállításához a főbb adatforrások általában vállalati gazdasági felmérések, termelési felmérések és éves jelentések vagy a főbb vállalatoktól származó üzleti számlák. A felmérések általában kimerítőek a nagyvállalatok tekintetében, a kisvállalkozások esetében pedig mintavételes felmérést végeznek. Egyes konkrét tevékenységek esetében különböző adatforrások lehetnek relevánsak, például a felügyeleti szervek, a helyi önkormányzatok és a központi kormányzat számlái vagy a társadalombiztosítási alapok esetében.

- 9.51 Az ilyen adatokat arra használják, hogy elkészítsék az első forrás- és felhasználástáblák nem teljes sorozatát. Egyenlegezésük különböző lépésekben történik. A manuális egyenlegezés az összesítés alacsony szintjén az adatforrások és a rendszer hibáinak fontos ellenőrzési lehetőségeit kínálja, ugyanakkor az alapadatok módosítása is elvégezhető a fogalmi különbségek és a hiányzó egységek kijavítása érdekében. Ha az egyeztetésre az összesítés magasabb szintjén kerül sor, automatikus egyenlegezési eljárás vagy nagyon szigorú, szekvenciális egyenlegezési eljárás alkalmazásával, akkor a legtöbb ilyen ellenőrzés elmarad, mivel a hibák kitörlnének, és azok okát nem lehet nyomon követni.

ELEMZÉSI ESZKÖZ ÉS BŐVÍTÉSEK

- 9.52 Az elemzés céljából háromféle tábla használható:

- a forrás- és felhasználástáblák;
- a szimmetrikus input-output táblák ágazat szerint;
- a szimmetrikus input-output táblák termék szerint.

A szimmetrikus input-output táblák a forrás- és felhasználástáblákból vezethetők le folyó és előző évi áron is.

- 9.53 A 9.6. felhasználástábla nem tartalmazza azt az információt, hogy a felhasznált javak és szolgáltatások hazai előállításúak-e, vagy importból származnak. Erre az információra azoknál az elemzéseknél van szükség, ahol a nemzetgazdaságban a javak és szolgáltatások forrása és a felhasználása közötti kapcsolat szerepet játszik. Ilyen például annak vizsgálata, hogy az export vagy a végső fogyasztási kiadás változásának milyen hatása van az importra, a hazai termelésre és olyan kapcsolódó változókra, mint a foglalkoztatás. Ezért az input-output keretrendszer számára előnyös lenne, ha a felhasználástábla szét lenne bontva az importált és a hazai előállítású javakra és szolgáltatásokra.
- 9.54 Az importált termékekre vonatkozó felhasználástáblát az import felhasználásával kapcsolatos összes rendelkezésre álló információ felhasználásával állítják össze, például néhány termék esetében ismertek lehetnek a legnagyobb importőrök és egyes termelőknél az import nagyságára vonatkozó információk. Azonban általában ritka az import felhasználására vonatkozó közvetlen statisztikai adat. Ezért ezeket az információkat rendszerint ki kell egészíteni a termékcsoportok különböző felhasználási célok közötti eloszlására vonatkozó feltételezésekkel.
- 9.55 A hazai előállítású javakra és szolgáltatásokra vonatkozó felhasználástáblát ezek után úgy lehet megkapni, hogy az egész gazdaságra vonatkozó felhasználástáblából ki kell vonni az importált termékek felhasználástábláját.
- 9.56 Elméletileg négy olyan alapvető modell létezik, amely a forrás- és felhasználástáblát szimmetrikus input-output táblává transzformálja. E modellek vagy a technológiára vagy a fix értékesítési struktúrára alapozott feltételezésre épülnek. A leggyakrabban a terméktechnológiai feltételezés használatos: minden egyes terméknek saját előállítási módja van, függetlenül attól az ágazattól, ahol azt gyártják. Ezt a feltételezést gyakran a termék x termék típusú input-output tábla levezetésére használják. A második általános modell a fix termékértékesítési struktúra feltételezésén alapul (a piaci részesedésen alapuló feltételezés): minden egyes termék saját értékesítési struktúrával rendelkezik, függetlenül attól az ágazattól, amely azt gyártja; ezt a megközelítést gyakran az ágazat x ágazat típusú input-output tábla levezetésére használják. Lehetségesek a hibrid modellek is, amelyek ezeket a feltételezéseket vegyítik. Az ágazati technológia vagy a fix ágazati értékesítési struktúra feltételezésén alapuló modelleknek kisebb a gyakorlati jelentősége, mivel a gyakorlatban alacsony az előfordulási valószínűségük. Az alternatív modelleket és a transzformációs eljárásokat a *forrás-, felhasználás- és az input-output táblákról szóló 2008. évi Eurostat kézikönyv* ⁽¹⁾ 11. fejezete taglalja.
- 9.57 Nem egyszerű kérdés annak eldöntése, hogy az egyes esetekre melyik feltételezést a legcélszerűbb alkalmazni. Ez függ a nemzetgazdaság ágazati szerkezetétől, például a szakosodás mértékétől és a nemzetgazdaságban az ugyanazon termékcsoportba tartozó termékek előállítására alkalmazott technológiák homogenitásától, és nem utolsósorban az alapadatok részletességének szintjétől.

A terméktechnológiára vonatkozó feltételezés egyszerű alkalmazása elfogadhatatlan eredményekhez vezet, amennyiben az így keletkezett input-output együtthatók néha valószínűtlenek, sőt lehetetlenek, például ha negatívak. Valószínűtlen együtthatók jöhetnek ki mérési hibák vagy azon ágazat termékösszetételének heterogenitása miatt, amelynek a transzferált termék a főterméke. Ezen a kiegészítő információk alapján végzett korrekciókkal, illetve a speciális ismereteken alapuló szakértői megfontolások lehető legnagyobb mértékű felhasználásával lehet segíteni. Egy másik megoldás a fix termékértékesítési struktúrán alapuló alternatív feltételezés alkalmazása. A gyakorlatban a kiegészítő információkkal kombinált kevert technológiák feltételezésének alkalmazása hasznos megközelítésnek bizonyult a szimmetrikus input-output táblák összeállítására.

⁽¹⁾ Eurostat, *Forrás-, felhasználás- és az input-output táblákról szóló 2008. évi Eurostat kézikönyv*, 2008 (elérhető: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

9.58 A szimmetrikus input-output tábla két táblára bontható:

a) az import felhasználását tartalmazó mátrix; e tábla formája megegyezik annak az importtáblának a formájával, amely a forrás- és felhasználástáblákat támasztja alá, illetve egészíti ki, attól eltekintve, hogy mindkét dimenzióban ugyanazon osztályozással egy szimmetrikus szerkezetet alkalmaz;

b) a hazai kibocsátás szimmetrikus input-output táblája.

A halmazott együttthatók, azaz a Leontief-inverz kiszámításához az utóbbi táblát kell felhasználni. A Leontief-inverz az I egységmátrix és a – hazai kibocsátásból történő folyó termelőfelhasználás mátrixból számított – technológiai együtttható mátrix különbségének az inverze. A Leontief-inverz az importra is kiszámítható. Ehhez azonban azt kellene feltételezni, hogy az import előállításra ugyanúgy történik, mint a vele versenyben álló hazai termékeké.

9.59 A forrás- és felhasználástáblák, valamint a szimmetrikus input-output táblák a gazdasági elemzések eszközeként használhatók fel. A két táblának eltérő előnyei vannak. A szimmetrikus input-output táblák könnyen alkalmazhatók nemcsak a közvetlen, hanem a közvetett és a halmazott hatások kiszámítása céljából is. Ezek a táblák akkor is jó minőségűek lehetnek, amikor a szakértői tudás és a különféle típusú statisztikai információk kerülnek felhasználásra a forrás- és felhasználástáblákból történő transzformációhoz.

9.60 Az ágazat x ágazat típusú táblák jól alkalmazhatók az ágazatokkal kapcsolatos elemzésekhez, mint például az adóreform, a hatáselemzés, a fiskális és monetáris politika; továbbá a különböző statisztikai adatforrásokhoz is közelebb állnak. A termék x termék típusú táblák jól alkalmazhatók a homogén termelési egységekkel kapcsolatos elemzésekhez, mint például a termelékenység, a költségstruktúrák összehasonlítása, a foglalkoztatás hatásai, energia- és környezetvédelmi politika.

9.61 A termék x termék és az ágazat x ágazat típusú táblák elemzési tulajdonságai azonban nem térnek el jelentős mértékben egymástól. A termék x termék és az ágazat x ágazat típusú táblák közötti különbségeket az – általában korlátozott mennyiségű – másodlagos termelés okozza. A gyakorlatban az input-output táblák elemzésre történő felhasználásakor – közvetve – az ágazati technológiára vonatkozó feltételezéssel élnek, függetlenül attól, hogy a táblákat eredetileg hogyan állították össze. Ezenkívül a gyakorlatban bármely termék x termék tábla egyben egy manipulált ágazat x ágazat tábla is, mivel továbbra is tartalmazza a forrás- és felhasználástáblák összes, a szakosított telephelyekkel és vállalatokkal összefüggő jellegzetességeit.

9.62 A forrás- és felhasználástáblák, valamint a szimmetrikus input-output táblák számos különböző típusú elemzéshez felhasználhatók, például:

a) a termelés, a költségstruktúrák és a termelékenység elemzése;

b) árelemzés;

c) a foglalkoztatás elemzése;

d) a felhalmozás, a végső fogyasztás, az export stb. struktúrájának elemzése;

e) a gazdasági növekedés vizsgálata a kumulált költséghányadok alkalmazásával az importnak a különböző végső felhasználásokra történő elosztása érdekében;

f) a többi országba (országcsoportba) irányuló exportnak a gazdasági növekedéshez és a foglalkoztatáshoz való hozzájárulásának elemzése;

g) az importenergia-igény elemzése;

h) az új technológiák hatásának elemzése;

i) az adókulcsokban (pl. a hozzáadottérték-adóban) bekövetkezett változások vagy a nemzeti minimálbér bevezetése hatásának elemzése;

j) a hazai termelés és a környezet viszonyának elemzése, kiemelve olyan speciális termékek felhasználását, mint a fűtőanyag, a papír és az üveg, illetve a szennyezőanyag-kibocsátást.

Egy makromodell is lehet olyan, amely csak az input-output táblákból kiszámolt kumulált költséghányadokat tartalmazza. Ily módon az input-output táblából a közvetlen vagy közvetett hatásokra vonatkozó információk – például a munkaerőköltség vagy az energiainport fontossága a háztartások fogyasztása vagy az export számára – is bekerülnek a makromodellbe, és felhasználhatók elemzési és előrejelzési célokra is.

9.63 Speciálisabb célokra a forrás- és felhasználástáblák és a szimmetrikus input-output táblák alternatív vagy kiegészítő osztályozások bevezetésével módosíthatók. A legfontosabb példák a következők:

- a) nemzeti osztályozáson alapuló részletesebb termék- és ágazati bontás, illetve speciális célok figyelembevétele, például a kutatás-fejlesztés nemzetgazdaságban betöltött szerepének elemzésére;
- b) az export-import részletesebb földrajzi felosztása, például az EU-n belüli kereskedelem felosztható országokra, az EU-n kívüli kereskedelem pedig gazdasági régiókra és néhány olyan kitüntetett jelentőséggel bíró országra, mint amilyen az Egyesült Államok, Kína, India és Japán;
- c) az import szétbontása:
 1. olyan termékek importjára, amelyet belföldön is termelnek („kompetitív import”);
 2. olyan termékek importjára, amelyet belföldön nem termelnek („kiegészítő import”).

Az import két típusának feltételezhetően eltérő a nemzetgazdasággal való kapcsolata és nemzetgazdasági jelentősége. A kompetitív import elemzések és gazdaságpolitikai döntések tárgya lehet, hiszen esetleg kiválthatja a hazai kibocsátást; így a potenciális végső felhasználás egy külön kategóriájaként szerepeltethető a felhasználástáblákban. Ami a kiegészítő importot illeti, például az energiaárak hirtelen növekedése esetén az elemzések középpontjában elsősorban az árakban bekövetkezett változások nemzetgazdaságra gyakorolt hatása áll majd;

- d) a munkavállalói jövedelem osztályozása olyan kritériumok szerint, mint a munkavállaló iskolai végzettsége, részmunkaidősként/főállásúként való alkalmazása, életkora és neme. Ez az osztályozás azután a foglalkoztatotakra vonatkozó kiegészítő információkra is alkalmazható. A forrás- és felhasználástáblák ilyen módon a munkaerőpiac elemzéseikhez is felhasználhatók;
- e) a munkavállalói jövedelem felosztása az alábbi csoportokra:
 1. bérek és fizetések, beleértve a munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásait;
 2. a munkaadók által fizetett társadalombiztosítási hozzájárulások.

Ez a felosztás lehetővé teszi annak vizsgálatát, hogy a társadalombiztosítási hozzájárulások milyen szerepet játszanak a munkaerőköltségben és abban, hogy ez a teher a bruttó működési eredmény felé mozdul el;

- f) a végső fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása: a háztartások esetében a COICOP, az NPISH-k esetében a COPNI és a kormányzat esetében a COFOG szerint. E kiadások funkcionális osztályozása lehetővé teszi annak felmérését, hogy milyen az egyes funkcióknak a gazdaság többi részére gyakorolt hatása. Így például megállapítható az egészségügyre, a közlekedésre és az oktatásra fordított közösségi és magánkiadások jelentősége.

10. FEJEZET

ÁR- ÉS VOLUMENSZÁMÍTÁS

- 10.01 A gazdasági számlák rendszerében minden folyamatot és állományt monetáris egységben kell kifejezni. A monetáris egység az egyetlen olyan közös nevező, amely felhasználható a számlákon elszámolt rendkívül változatos gazdasági műveletek értékelésére és a fontos egyenlegező tételek levezetésére.

A pénz mértékegységként történő használatának problémája az, hogy ez az egység egyrészt nem stabil, másrészt nem nemzetközileg egységesen alkalmazott standard. A gazdasági elemzések főként azzal foglalkoznak, hogy a különböző időszakokban egymáshoz viszonyítva elért gazdasági növekedés volumenét mérik. Ez azt jelenti, hogy az egyes gazdasági aggregátumok értékváltozásain belül el kell választani a kizárólag árváltozásokból adódó változásokat az egyéb, vagyis a „volumenben” bekövetkezett változásoktól.

A gazdasági elemzések vonatkozhatnak térbeli, vagyis különböző nemzetgazdaságok közötti összehasonlításokra is. Ezek középpontjában a volumenben kifejezett termelési és jövedelmi szint nemzetközi összehasonlítása áll, de az árszínvonal alakulása ugyancsak számot tart az elemzők érdeklődésére. Ezért szükséges a gazdasági aggregátumok értékében az országpárok között vagy az országcsoportokon belül mutatkozó különbségeket olyan tényezőkre bontani, amelyek külön tükrözik a volumen- és külön az árkülönbségeket.

- 10.02 A gazdasági folyamatok és az állományok időbeli összehasonlítása esetében az árváltozások és a volumenváltozások pontos mérésének egyforma jelentőséget kell tulajdonítani. Rövid távon az árváltozások megfigyelése nem kevésbé fontos, mint a kereslet-kínálat volumenének mérése. Hosszabb távon a gazdasági növekedés vizsgálatánál számolni kell a különböző típusú javak és szolgáltatások arányainak változásával.

Az elsődleges cél nem egyszerűen a fő aggregátumok ár- és volumenváltozásainak átfogó mérése, hanem az egymással kölcsönösen összefüggő mérőszámok egy olyan rendszerének összeállítása, amely lehetővé teszi az infláció, valamint a gazdasági növekedés és ingadozások szisztematikus és részletes vizsgálatát.

- 10.03 A térbeli összehasonlítások általános szabálya szerint a gazdasági aggregátumok volumen- és árkomponenseit is pontosan kell mérni. Minthogy a Laspeyres- és a Paasche-féle indexek eredményei között a térbeli összehasonlításoknál gyakran jelentősek az eltérések, a Fisher-féle index alkalmazása az egyetlen elfogadható módszer ebben a vonatkozásban.

- 10.04 A gazdasági számláknak megvan az az előnyük, hogy megfelelő keretet jelentenek a volumen- és árindexek rendszerének létrehozásához és a statisztikai adatok konzisztenciájának biztosításához. A számlákon alapuló megközelítés előnyei az alábbiakban összegezhetők:

- a) fogalmi szinten a teljes nemzetgazdaságra érvényes elszámolási keretrendszer alkalmazása megkívánja a rendszer különféle termékeire és folyamataira vonatkozó árak és fizikai egységek egymással konzisztens módon történő meghatározását. Egy ilyen típusú keretrendszeren belül a termékek egy adott csoportjára vonatkozó árral és volumennel kapcsolatos fogalmak meghatározása mind a forrás-, mind a felhasználási oldalon azonos módon történik;
- b) statisztikai szinten a gazdasági számlakeret alkalmazása olyan elszámolási korlátokat jelent, amelyeket a folyó árak és a volumen esetében is figyelembe kell venni, ráadásul az ár- és volumenadatok konzisztenciájának biztosítása érdekében rendszerint bizonyos korrekciókra is sor kerül;
- c) ezenkívül a gazdasági számlák rendszerén belül az ár- és volumenindexek integrált rendszerének kialakítása különleges ellenőrzési lehetőségeket is jelent a nemzeti számlák készítőinek. Feltételezve a folyó áron számított forrás- és felhasználástáblák kiegyensúlyozott rendszerének meglétét, a volumenben mért kiegyensúlyozott táblák összeállítása azt jelenti, hogy az implicit árindexek rendszere automatikusan származtatható. Az ilyen származtatott mutatószámok hitelességének vizsgálata kimutathatja, hogy a volumenben közölt adatok, sőt egyes esetekben a folyó árakon számított értékek is felülvizsgálatra és korrekcióra szorulnak;
- d) a számlákon alapuló megközelítés a számlák bizonyos egyenlegező tételeinél lehetővé teszi az ár- és volumenváltozások mérését, mivel az egyenlegező tételek – meghatározás szerint – a számlákon feltüntetett többi leleméből adódnak.

- 10.05 A javakkal és szolgáltatásokkal végzett gazdasági műveletek – mind a nemzetgazdaság egészében, mind ágazati bontásban fennálló – egyensúlyán alapuló integrált rendszer minden előnye ellenére be kell látni, hogy az így kapott ár- és volumenindexek nem felelnek meg minden igénynek, és nem adnak választ az ár-, illetve volumenváltozással kapcsolatban potenciálisan felmerülő valamennyi kérdésre. Az elszámolási korlátok és az ár-, valamint a volumenindexek megfelelő megválasztása – jöellehet ezek nélkülözhetetlenek egy koherens rendszer kialakításánál – időként akadályozó tényezők is lehetnek. Rövidebb időszakokra vonatkozó, például havi vagy negyedéves információkra is szükség van. Ilyen esetekben az ár- és volumenindexek más formái bizonyulhatnak hasznosnak.

AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK ALKALMAZÁSI KÖRE A NEMZETI SZÁMLÁK RENDSZERÉBEN

10.06 A gazdasági számlákon folyó árakon megjelenő gazdasági folyamatok között van néhány olyan eset (főleg a termékeket illetően), ahol az ár- és a volumenváltozások elkülönítése a mikrogazdaság szintjén végzett szétválasztáshoz hasonlóan történik. A rendszer számos más gazdasági folyamata esetében ez a szétválasztás sokkal kevésbé nyilvánvaló.

Ha a gazdasági folyamatok a javak és szolgáltatások alapvető gazdasági műveleteinek olyan csoportjára vonatkoznak, amelyek mindegyikének értéke a különböző fizikai egységek és azok egységárainak szorzatával egyenlő, akkor a mindenkori ár- és volumenváltozások meghatározásához elegendő tudni, hogy a gazdasági folyamatok milyen komponensekből épülnek fel.

Ha a folyamat az elosztással és a pénzügyi közvetítéssel kapcsolatos gazdasági műveletekkel, valamint a hozzáadott értékkel és hasonló egyenlegező tételekkel függ össze, nehéz vagy egyenesen lehetetlen a folyó értékeket közvetlenül szétválasztani ár- és volumenkomponensekre, így különleges megoldásokat kell alkalmazni.

Több aggregátum esetében a reál vásárlóerő mérésére van szükség; ilyenek a munkavállalói jövedelem, a háztartások rendelkezésre álló jövedelme vagy a nemzeti jövedelem. Ehhez az ilyen aggregátumok értékét a belőlük megvásárolható javak és szolgáltatások áraiból számított indexszel kell deflálni.

10.07 A becsült jövedelmekre vonatkozó vásárlóerő reálértékének mérésénél a cél és az eljárás merőben más, mint a javak és szolgáltatások, valamint az egyenlegező tételek deflálásánál. A javak és szolgáltatások áramlása esetében létrehozható az ár- és volumenindexek egy olyan integrált rendszere, amely egységes keretrendszert teremt a gazdasági növekedés mérésére. A reáljövedelmek áramlásának értékeléséhez a jövedelmek áramlásához közvetlenül nem köthető árindexeket kell felhasználni. A jövedelemnövekedéshez megállapított ár ezért az elemzési céloktól függően változhat: az ár- és volumenindexek integrált rendszerében nincs egyedileg meghatározott ár.

Az ár- és volumenindexek integrált rendszere

10.08 A folyó értékváltozások „árváltozások” és „volumenváltozások” komponensekre történő szisztematikus felbontása a „javak és szolgáltatások” számlákon, valamint az ezeket kiegészítő forrás- és felhasználás-keretrendszerben elszámolt gazdasági műveletekre korlátozódik. Ezt a szétválasztást mind az egyes ágazatoknál és termékeknél, mind a teljes gazdaságra vonatkozó adatoknál el kell végezni. Az egyenlegező tételeket, például a hozzáadott értéket nem lehet közvetlenül ár- és volumenkomponensekre bontani; ez csak közvetett módon hajtható végre a gazdasági műveletek kapcsolódó folyamatai segítségével.

Az elszámolási keretrendszer igénybevitelénél két feltételnek kell teljesülnie az adatok kiszámítására vonatkozóan:

- a „javak és szolgáltatások” számla egyenlegének bármely két egymást követő évre folyó árakon és volumenben kifejezve egyaránt rendelkezésre kell állnia;
- a teljes gazdaság szintjén minden egyes folyamat értékének meg kell egyeznie az adott folyamat ágazati szinten elszámolt értékeinek összegével.

A harmadik korlátot – amely nem az elszámolási keretrendszer használatának velejárája, hanem tudatos döntés eredménye – az jelenti, hogy a gazdasági műveletek minden értékváltozását vagy árváltozásnak vagy volumenváltozásnak vagy a kettő valamilyen kombinációjának kell tulajdonítani.

E három követelmény teljesülése esetén a „javak és szolgáltatások” számlák és a termelési számlák volumenben történő értékelése azt jelenti, hogy az ár- és volumenindexek integrált rendszeréhez lehet hozzájutni.

10.09 Ilyen integrált rendszer összeállításánál a következő tételeket kell figyelembe venni:

Termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos tranzakciók

Kibocsátás	P.1
Piaci kibocsátás	P.11
Saját végső felhasználási célú kibocsátás	P.12
Nem piaci kibocsátás	P.13
Folyó termelőfelhasználás	P.2

Végső fogyasztási kiadás	P.3
Egyéni végső fogyasztási kiadás	P.31
Közösségi végső fogyasztási kiadás	P.32
Tényleges végső fogyasztás	P.4
Tényleges végső egyéni fogyasztás	P.41
Tényleges végső közösségi fogyasztás	P.42
Bruttó felhalmozás	P.5
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	P.51
Készletváltozás	P.52
Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	P.53
Javak és szolgáltatások exportja	P.6
Javak exportja	P.61
Szolgáltatások exportja	P.62
Javak és szolgáltatások importja	P.7
Javak importja	P.71
Szolgáltatások importja	P.72
Termékdadók és terméktámogatások	
Termékdadók a hozzáadottérték-típusú adók kivételével	D.212 és D.214
Terméktámogatások	D.31
Hozzáadottérték-típusú adók	D.211
Egyenlegező tételek	
Hozzáadott érték	B.1
Bruttó hazai termék	B.1*g

Egyéb ár- és volumenindexek

- 10.10 A fentiekben bemutatott ár- és volumen-mérőszámok mellett az alábbi aggregátumok ugyancsak felbonthatóak a saját ár- és volumenkomponenseikre. Ezeknek a kiszámítása eltérő célokat szolgál.

Előfordulhat, hogy a készletek értékét az egyes időszakok kezdetén, illetve végén volumenben kell kiszámítani ahhoz, hogy a vagyommérlegek aggregátumai rendelkezésre álljanak. A termelt állóeszköz-állomány értékét volumenben kell kiszámítani ahhoz, hogy meg lehessen becsülni a tőke/termelés hányadost és a volumenben kifejezett állóeszköz-felhasználást. A munkavállalói jövedelem értékét volumenben lehet kiszámítani a termelékenység mérése céljából és esetenként akkor is, ha a kibocsátás értékének becslése a ráfordítások volumenalapú adatainak felhasználásával történik. Az állóeszköz-felhasználást, az egyéb termelési adókat és az egyéb termelési támogatásokat szintén volumenben kell megbecsülni, ha a költségek kiszámítása volumenben történik.

- 10.11 A munkavállalói jövedelem a jövedelmek egyik eleme. A vásárlóerő méréséhez a munkavállalói reáljövedelmet kell meghatározni, amely a munkavállalók által megvásárolt termékek árindexeivel végzett deflálás útján állapítható meg. Más jövedelmek reálértéke, például a háztartások rendelkezésre álló reáljövedelme és a nemzeti reáljövedelem is ugyanezen általános módszer alapján becsülhető.

AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK SZÁMÍTÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ELVEI

A piaci termékek árának és volumenének meghatározása

- 10.12 Ár- és volumenindexek csak olyan változók esetében származtathatók, amelyek ár- és mennyiségi elemeket tartalmaznak. Az ár és a mennyiség fogalma szorosan kapcsolódik a homogén termékek, vagyis az olyan termékek fogalmához, amelyek azonos egységekre oszthatók, és amelyek ekként azonos monetáris értékre cserélhetők. Ezért a homogén termékek ára azon összegként határozható meg, amely összegért az egyes termékek értékesíthetők.

Az egyes homogén termékek áramlása – például a kibocsátás – vonatkozásában az ár (p), az egységek számával jellemezhető mennyiség (q) és az érték (v) használatával felírható az alábbi képlet:

$$v = p \times q$$

Minőség, ár és homogén termékek

10.13 A homogén termékek azonos minőségű egységek összességéként is meghatározhatók.

A homogén termékek fontos szerepet töltenek be a nemzeti számlák rendszerében. A kibocsátás értékét a piac által a kibocsátás pillanatában – azaz igen gyakran az értékesítés előtt – megállapított alapárban határozzák meg. A megtermelt egységeket tehát nem a későbbi tényleges értékesítési áron kell értékelni, hanem azon az áron, amelyen a szóban forgó egységekkel egyenértékű egységeket a szóban forgó egységek megtermelésének pillanatában értékesítik. Ez az értékelési módszer szigorúan véve csak homogén termékek esetén alkalmazható.

10.14 A gyakorlatban azonban előfordulhat, hogy két, azonos fizikai jellemzőkkel rendelkező termék különböző áron kerül értékesítésre, kétféle okból:

a) Két, azonos fizikai jellemzőkkel rendelkező termék nem tekinthető egymással egyenértékűnek, ha különböző helyen, különböző időpontban vagy eltérő feltételekkel értékesítik őket. Ilyen esetben a két egység úgy tekinthető, hogy különböző homogén termékeknek felelnek meg.

b) Két, azonos fizikai jellemzőkkel rendelkező termék különböző áron értékesíthető, ha nem áll rendelkezésre elég információ, ha korlátozzák a vásárlási szabadságot, illetve ha párhuzamos piacok működnek. Ilyen esetben a két egység ugyanazon homogén termékhez tartozik.

A homogén termék tehát olyan termékként is meghatározható, amelynek tökéletes versenyhelyzetben minden egysége ugyanazon az áron lenne értékesíthető. Ha a versenyhelyzet nem tökéletes, a homogén termék ára az egységeinek átlagára alapján állapítható meg. A nemzeti számlák rendszerében ezért egy homogén termékhez csak egyetlen ár rendelhető annak érdekében, hogy általános szabályokat lehessen alkalmazni a termékek értékeléséhez.

10.15 Az információhiány azt jelenti, hogy a vásárlók nincsenek mindig megfelelően tájékoztatva a fennálló árkülönbségekről, így megtörténhet, hogy szándékuk ellenére magasabb áron vásárolnak. Ez, vagy ennek ellentéte azokban a helyzetekben is előfordulhat, amikor az egyes vásárló és az egyes eladó tárgyát az árról, vagy alkuszik. Másrészt viszont egy piacon vagy bazárban megvásárolt áru – gyakran alku tárgyat képező – átlagára, valamint egy más típusú kiskereskedelmi árusítóhelyen, például áruházban értékesített ugyanazon áru ára közötti különbséget az értékesítés eltérő feltételei miatt rendszerint minőségi különbséget tükröző eltérésként kell kezelni.

10.16 Az árdiszkrimináció arra utal, hogy az eladó esetleg olyan helyzetben van, amely lehetővé teszi, hogy a vásárlók különböző kategóriáival szemben teljesen azonos feltételek mellett értékesített azonos javak és szolgáltatások esetében különböző árakat érvényesítsen. Ilyen esetekben az adott kategóriák valamelyikébe tartozó vásárlónak nincsen vagy csak nagyon korlátozott a választási lehetősége. Az általánosan bevett elv az, hogy az árváltozás akkor számít árdiszkriminációnak, amikor az eladó egy egyértelműen elkülöníthető piacon, teljesen azonos feltételek mellett értékesített, azonos egységeként számít fel különböző árakat: vagyis, ha ugyanazt a homogén terméket különböző árakon értékesíti. Az ilyen diszkrimináció miatti árkülönbségek nem jelentenek volumenkülönbséget.

Az áruk adott piacon való továbbértékesítésének lehetőségéből adódik, hogy az e típusú termékek esetében az árdiszkrimináció az esetek többségében feltételezhetően jelentéktelen. Az esetleges árkülönbségek rendszerint az információhiány vagy a párhuzamos piacok létezése következményeként értelmezhetők.

A szolgáltatóágazatok, például a közlekedés terén előfordulhat, hogy a termelők alacsonyabb árakat szabnak meg a jellemzően alacsonyabb jövedelemmel rendelkező egyének csoportjai, például a nyugdíjasok vagy a diákok számára. Ha az ilyen egyének tetszőleges időpontban szabadon utazhatnak, akkor ezt árdiszkriminációnak kell tekinteni. Ha viszont kizárólag azzal a feltétellel részesülnek a kedvezményes díjszabásban, hogy azt csak bizonyos időpontokban vehetik igénybe, elsősorban a csúcsforgalmi időszakokon kívül, akkor számukra alacsonyabb színvonalú szállítási szolgáltatást kínálnak fel, mivel a feltételekhez kötött közlekedés és a feltételekhez nem kötött közlekedés különböző homogén termékek tekinthető.

10.17 Párhuzamos piacok számos okból létezhetnek. A vásárlók esetleg azért nem tudják a kívánt mennyiséget alacsonyabb áron megvásárolni, mert az adott áron rendelkezésre álló kínálat korlátozott, és emiatt párhuzamosan létezik egy másodlagos piac, ahol az árak magasabbak. Az olyan párhuzamos piac létének is megvan az esélye, ahol az eladók bizonyos adók megkerülése miatt tudnak alacsonyabb árakat szabni.

10.18 Ha a minőséget a homogén termék egységeinek összes közös tulajdonsága határozza meg, akkor a minőségbeli különbségeket az alábbi tényezők tükrözik:

a) fizikai jellemzők;

- b) különböző helyekre történő szállítás;
- c) különböző napszakokban vagy az év különböző időszakában történő szállítás;
- d) különbségek az értékesítés feltételeiben, illetve az áruk vagy szolgáltatások értékesítési környezetének jellegében.

Árak és volumen

- 10.19 A volumen fogalmának a nemzeti számlákba történő bevezetése azt a célt szolgálja, hogy megszűnjön az árváltozásnak a monetáris egységben kifejezett értékek rendszerére gyakorolt hatása, és ezért a volumen a termékcsoportok vonatkozásában használt mennyiség fogalmának bővített értelmű kifejezésére szolgál. Egy adott homogén termékre vonatkozóan tehát a $v = p \times q$ egyenlettel lebontható egy adott érték időbeli változása árváltozásra és mennyiségváltozásra. A gyakorlatban azonban túl sok homogén termékkel kellene foglalkozni külön-külön, ezért a nemzeti számlák készítőinek ennél aggregáltabb szintet kell figyelembe venniük. Ezen az aggregált szinten a $v = p \times q$ egyenlet nem használható, mert hiába alkalmas az értékek aggregálására, az árak származtatásához nincs értelme a mennyiségek aggregálásának.
- 10.20 Van ugyanakkor egyszerű módja a homogén termékek egy csoportjának értékében bekövetkező változás lebontásának két időszak – a „bázisidőszak” és a „tárgyidőszak” – vonatkozásában. Az árváltozás hatása úgy kompenzálható, hogy a termékcsoport értékét árváltozást nem feltételezve, azaz a bázisidőszak árainak és a tárgyidőszak mennyiségeinek szorzataként számítják ki. Ez a bázisidőszak árain számított érték határozza meg a volumen fogalmát.

Egy adott termékcsoport tárgyidőszaki értéke tehát a következő egyenlettel írható fel:

$$v^1 = \sum_i p_i^1 \times q_i^1$$

ahol a felső indexben szereplő 1 a tárgyidőszakot, az i index az adott homogén terméket jelöli. A termékcsoportok bázisidőszakhoz viszonyított tárgyidőszaki volumene így a következő képlettel határozható meg:

$$\text{Volume} = \sum_i p_i^0 \times q_i^1$$

ahol a 0 felső index a bázisidőszakot jelöli. A termékcsoportok tárgyidőszaki volumenének és a bázisidőszakra számított összértékének összehasonlításával mérhető az árváltozás által nem befolyásolt változás. A volumenindex ennek alapján a következő képlettel írható fel:

$$IVol^1 = \frac{\sum_i p_i^0 \times q_i^1}{\sum_i p_i^0 \times q_i^0}$$

Az így meghatározott volumenindex olyan Laspeyres-féle mennyiségi index, amelyben minden egyes alapindex a bázistermékeknek a bázisidőszak összértékében képviselt arányával súlyozott index.

A volumen fogalmának meghatározása után a $v = p \times q$ egyenlet analóg módon történő felhasználásával meg lehet határozni az árindexet (de nem magát az árat). Az árindex tehát a tárgyidőszaki érték és a volumen hányadosa, és a következő képlettel írható fel:

$$IP^1 = \frac{\sum_i p_i^1 \times q_i^1}{\sum_i p_i^0 \times q_i^1}$$

Az így meghatározott index olyan Paasche-féle árindex, amelyben minden egyes alapárindex a bázisidőszak összértékében képviselt arányával súlyozott index.

Az így meghatározott volumen- és árindexekkel igazolható a következő egyenlet:

$$\text{Értékindex} = \text{árindex} \times \text{volumenindex}$$

Ez az egyenlet a $v = p \times q$ egyenlet általánosabb formája, amelynek segítségével adott termékcsoport értékének változása lebontható volumen- és árváltozásra.

A volumen kiszámításánál a mennyiségek a bázisidőszak árai szerint vannak súlyozva, ezért az eredmény az árszerkezettől függ. Az árszerkezet változásai nagy valószínűséggel jelentősebbek hosszú távon, mint rövid távon. A volumen kiszámítását ezért csak két egymást követő évre nézve végzik el, azaz a volument az előző évi árakon számítják ki.

Hosszabb időszakokon történő összehasonlításnál először az előző évhez képest határozzák meg a Laspeyres-féle volumenindexeket és a Paasche-féle árindexeket; majd ezután határozzák meg a láncindexeket.

- 10.21 A Paasche-féle árindek és a Laspeyres-féle volumenindexek alkalmazásának fő előnye az, hogy könnyen értelmezhetők és egyszerűen kiszámíthatók, valamint hogy a forrás- és felhasználástáblákban additív jelleggel rendelkeznek.
- 10.22 A láncindexek hátránya, hogy nem additív volumeneket eredményeznek, ezáltal nem használhatók a termékek forrás- és felhasználástáblákon alapuló egyenlegező eljárásaihoz.
- 10.23 A láncindexszel kiszámított nem additív volumenadatokat korrekció nélkül kell közzétenni. Ez a módszer átlátható, és jelzi a felhasználók felé a probléma mértékét. Mindez nem zárja ki eleve annak a lehetőségét, hogy előállhatnak olyan körülmények, amelyek között az adatsorok összeállítói az adatok általános konzisztenciájának javítása érdekében jobbnak vélik az eltérések kiküszöbölését. Ha a referenciaévi értékek extrapolálása láncindex típusú volumenindexekkel történik, a felhasználóknak el kell magyarázni, hogy miért nem additívok a táblázat adatai.
- 10.24 Mivel gyakorlatilag szinte lehetetlen egy adott gazdaság minden homogén termékének árát és mennyiségét meghatározni, ezért a volumen- és árindekereket reprezentatív homogén termékekből vett minták alapján határozzák meg. E szemléletnek az a feltételezés az alapja, hogy a mintában nem szereplő termék volumenek vagy árak azonos módon változnak, mint a mintákban szereplő átlagos volumenek és árak. Ezért a lehető legrészletesebb termékosztályozást kell felhasználni, hogy minden azonosított termék maximálisan homogén legyen, az eredmények bemutatásának részletességétől függetlenül.
- 10.25 Mivel az egyenlet érték-, ár- és volumenindexeket kapcsol össze, ezért csak két indexet kell kiszámítani. Az értékindex jellemzően közvetlenül úgy állapítható meg, hogy a tárgy- és a bázisidőszak összetettjeit egyszerűen összehasonlítjuk. Ezután szabadon megválasztható, hogy az árindeket vagy a volumenindexet számíttjuk-e ki. A legtöbb esetben a módszer alapját képező, párhuzamos változást feltételező szemléletet inkább az árak, nem pedig a volumenek alakulása igazolja, mert a különféle termékek árait gyakran jelentősen befolyásolják olyan közös tényezők, mint a nyersanyagok ára és a bérek. Ilyenkor az árindeket időben változatlan minőségű termékminták használatával kell kiszámítani; a minőséget nemcsak a termék fizikai jellemzői, hanem az értékesítési feltételek is meghatározzák, ahogy arról korábban már szó volt. Így a különböző termékeket érintő szerkezeti változások által okozott, összetettben tapasztalható ingadozás árváltozás helyett volumenváltozásként jelentkezik.

Néhány esetben azonban egyszerűbb a volumenindexet kiszámítani és felhasználni az árindek származtatásához. Az is előfordulhat, hogy az értékindexet az árindek és a volumenindex alapján érdemes kiszámítani.

Új termékek

- 10.26 Az előzőekben bemutatott ár- és volumenindex-számítási módszer csak akkor alkalmazható, ha a termék két egymást követő évben jelen van a piacon. A gyakorlatban azonban sok termék jelenik meg, majd tűnik el onnan egyik évről a másikra, amit az ár- és volumenindexeknek tükrözniük kell. A volumennek az előző év árai alapján történő meghatározásakor nem okoz különösebb nehézséget, ha az adott termék az előző évben még forgalomban volt, de a tárgyévben már nincsen jelen a piacon, hiszen ilyenkor egyszerűen nulla mennyiséget kell a tárgyévhez rendelni. Bonyolultabb a helyzet új termékek esetén, hiszen az olyan termékek árait, amelyek az előző évben nem voltak forgalomban, nem lehet mérni.

Ebben az esetben kétféle szemlélettel lehet megbecsülni az előző évi árat: az első azon a feltételezésen alapul, hogy az új termék ára a hasonló termékekhez hasonlóan változott volna, a második pedig megkísérli közvetlenül meghatározni azt az árat, amely a bázisidőszakban az új termék ára lett volna, ha a termék forgalomban lett volna. Az első szemlélet egyszerűen a két egymást követő évben forgalomban levő homogén termékekből vett minta alapján kiszámított árindeket alkalmazza. A gyakorlatban inkább ez a módszer használatos, mivel olyan sok új termék kerül piacra egy adott évben, hogy lehetetlen lenne mindegyik árát külön meghatározni, különösen, ha a homogén termék fogalmát szigorúan alkalmazzuk. A második szemléleten alapuló módszerek közül a leggyakrabban alkalmazott módszer a hedonikus, amely a termék főbb jellemzői alapján határozza meg a termék árát, valamint a ráfordításos, amely a termék előállításának költsége alapján határozza meg a termék árát.

Az új termékek problémája különösen fontos szerepet tölt be bizonyos területeken. A tőkejavak többsége egyedi árucikk, ezért új termékek tekintendők. Ugyanez a helyzet az olyan szolgáltatásokkal, amelyek állandóan változnak – ilyenek többek között a kutatási és fejlesztési szolgáltatások.

- 10.27 A szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek esetében gyakran nagyobb gondot jelent a fizikai egységeket meghatározó jellemzők megállapítása, és az alkalmazandó kritériumok tekintetében ütközhetnek a vélemények. Ez olyan fontos ágazatokot érinthet, mint a pénzügyi közvetítési szolgáltatások, a kis- és nagykereskedelem, a vállalatoknak nyújtott szolgáltatások, az oktatás, a kutatás és a fejlesztés, az egészségügy vagy a szórakoztatás. Az ilyen tevékenységekhez választott fizikai egységeket A nemzeti számlák rendszerében végzett ár- és volumenmérésekről szóló kézikönyv⁽¹⁾ mutatja be.

⁽¹⁾ Eurostat, A nemzeti számlák rendszerében végzett ár- és volumenmérésekről szóló kézikönyv, 2001 (elérhető: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

A nem piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos elvek

- 10.28 A javak és szolgáltatások valamennyi forrását és felhasználását felölelő ár- és volumenindexek átfogó rendszerének kialakítása a nem piaci szolgáltatások kibocsátásának mérését illetően komoly nehézséget jelent. Az ilyen szolgáltatások abban térnek el a piaci szolgáltatásoktól, hogy nem piaci áron kelnek el, és folyó árakon számított értékük a felmerült költségek összege. Ezek a költségek: a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelem, az egyéb termelési adók és -támogatások egyenlege és az állóeszköz-felhasználás.
- 10.29 Piaci egységár hiányában egy nem piaci szolgáltatás egységköltsége az árral egyenlőnek tekinthető. A piaci termék ára megfelel a vásárló által a termék birtokba vételéért fizetendő kiadásnak, a nem piaci szolgáltatások egységára pedig annak a kiadásnak, amelyet a társadalomnak kell kifizetnie a szolgáltatás igénybevételéért. Azokban az esetekben tehát, amelyekben meghatározható a nem piaci szolgáltatások mennyiségi egysége, a fentebb meghatározott, volumen- és árindexek kiszámítására vonatkozó általános alapelvek alkalmazhatók.

Általában olyan nem piaci szolgáltatások mennyiségi egysége határozható meg, amelyek fogyasztása egyéni szinten történik – ilyen például az oktatás és az egészségügyi szolgáltatások –, ami azt jelenti, hogy ilyen szolgáltatások esetében az általános alapelveket a megszokott módon kell alkalmazni.

Azt a módszert, amikor a volumen számításához az előző év egységárait szorozzuk a tárgyévi mennyiséggel, kibocsátási módszernek nevezzük.

- 10.30 Nehéz azonban mennyiségi egységeket meghatározni az olyan közösségi, nem piaci szolgáltatásokhoz, mint például az államháztartási, igazságügyi és honvédelmi rendszerekhez kapcsolódó szolgáltatások. Ilyen esetben az általános módszer analógiájára más módszereket kell alkalmazni. Ez a módszer az előző évi árak alapján határozza meg a volumet, vagyis azon kiadásként, amelyet a vásárlók akkor fizettek volna, ha az árak nem változnak. Ez a meghatározás akkor használható, ha nem határozható meg mennyiségi egység, feltéve ha a kiadás egészére és nem a termékegységre alkalmazzák. Mivel a nem piaci szolgáltatás értékét a költség határozza meg, a volumet a bázisidőszaki árakon megállapított költségek értéke alapján lehet kiszámítani – azaz a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelem, az egyéb termelési adók mínusz támogatások és az állóeszköz-felhasználásnak a bázisidőszak árain kifejezett értéke szerint. Ez a ráfordításos módszer. A munkavállalói jövedelemnek, az állóeszköz-felhasználásnak, valamint a termelési adóknak és támogatásoknak a volumenben történő kiszámításáról a következő pontokban lesz szó.

Még a legjobb esetben, vagyis az egyéni fogyasztáson alapuló nem piaci szolgáltatásokat – például az oktatás és az egészségügyet – tekintve sem mindig könnyű különbséget tenni a homogén termékek között. Valójában az ilyen szolgáltatások jellemzőit csak ritkán határozzák meg elég pontosan ahhoz, hogy két különböző szolgáltatásról bizonyosan megállapítható legyen, vajon egyenértékű szolgáltatások-e, vagyis hogy egy homogén termékhez vagy két külön termékhez tartozó szolgáltatásoknak kell-e tekinteni őket. A nemzeti számlák készítői figyelembe vehetik az alábbi két egyenértékűségi kritériumot:

- a) Az egységköltségre vonatkozó kritérium: két nem piaci szolgáltatás akkor tekinthető egyenértékűnek, ha azonos az egységköltségük. E kritérium azon a felfogáson alapul, hogy a közszolgáltatások haszonélvezői azok, akik döntenek róluk és fizetnek is értük. A polgárok például képviselőik útján döntenek a közszolgáltatásokról, és az adójukból fizetnek értük. Ilyen feltételekkel a polgároktól nem várható el, hogy az egyenértékűnek tekintett szolgáltatási egységeikért különböző árat fizessenek. E kritérium alapján tehát két különböző áru szolgáltatási egységet úgy kell tekinteni, hogy azok különböző termékeknek felelnek meg, a nem piaci homogén termék jellemzője pedig az, hogy egységára azonos.
- b) Az eredményre vonatkozó kritérium: két nem piaci szolgáltatás akkor tekinthető egyenértékűnek, ha ugyanazzal az eredménnyel jár. E kritérium azon a felfogáson alapul, hogy két, a polgárok által egyenértékűnek tekintett szolgáltatási egység előállítható különböző költségen, mivel a polgárok nem ellenőrzik teljes mértékben a szolgáltatások termelési folyamatát. Az egységköltségre vonatkozó kritérium ebben az esetben nem alkalmazható, és olyan kritériummal kell helyettesíteni, amely a társadalomnak nyújtott nem piaci szolgáltatások hasznosságát veszi figyelembe.

Mivel az eredményre vonatkozó kritérium gyakran megfelelőbbnek tűnik, jelentős mennyiségű munkát végeztek az ezen a kritériumon alapuló módszerek kidolgozása érdekében, és további kutatások folynak ezen módszerek tökéletesítésére. A gyakorlatban az ilyen módszerek eredményeként gyakran kerülnek be mennyiségre alkalmazott korrekciós együtthatók a volumenalapú számításokba, ezért ezeket explicit minőségi korrekciót alkalmazó módszereknek nevezik.

Az ilyen módszerek alkalmazásának nehézségét elsősorban az „eredmény” meghatározásának és mérésének nehézsége okozza. Az eredmény mérésének előfeltétele, hogy legyenek meghatározott célok, ami a nem piaci szolgáltatások területén nem is olyan egyszerű. Mi például a közegészségügyi ellátás célja? A közegészségügyi állapotok javítása vagy az élettartam meghosszabbítása? Természetesen mindkettő. Ez esetben hogyan érdemes súlyozni a

különböző célokat, ha nem egyenértékűek? Melyik a megfelelőbb kezelési mód? Az, amelynek révén valaki egy évvel él tovább jó egészségben, vagy az, amelynek révén valaki két évvel él tovább rossz egészségben? Emellett az eredményekre vonatkozó becslések gyakran vitathatók, ezért a tanulók iskolai teljesítményének javulásával vagy romlásával kapcsolatos eltérő nézetek több országban is visszatérő problémát jelentenek.

A fogalmi nehézségek és a minőséggel korrigált (eredményalapú) kibocsátási módszerekre vonatkozó egységes szemlélet hiánya miatt az ilyen módszerek - az eredmények összehasonlíthatóságának megőrzése érdekében - nem szerepelnek az Európai Unió központi keretrendszerében. Az ilyen módszerek fakultatívan, kiegészítő táblák készítéséhez használhatók; közben továbbra is folynak a velük kapcsolatos kutatások. Ennélfogva a nem piaci egészségügyre és oktatásra vonatkozó volumenalapú termelési és fogyasztási becsléseket a - minőséggel nem korrigált - közvetlen kibocsátási mérések alapján kell kiszámítani, és ennek során a termelt mennyiségeket a szolgáltatások előző évi egységárain kell felmérni anélkül, hogy bármilyen korrekcióra sor kerülne a minőség figyelembe vétele érdekében. Az ilyen módszereket a megfelelő szintű részletességgel kell alkalmazni, amelynek minimum szintjét az Eurostatnak *A nemzeti számlák ár- és volumenméréséről szóló kézikönyve* határozza meg.

Habár a ráfordításalapú módszerek alkalmazását általában kerülni kell, az egészségügy területén elképzelhető a használatuk abban az esetben, ha a szolgáltatások sokfélesége miatt gyakorlatilag lehetetlen homogén termékeket meghatározni. Ezenkívül a nemzeti számlák becsléséhez olyan magyarázatokat kell mellékelni, amelyek tájékoztatják a felhasználókat a mérési módszerekről.

A hozzáadott értékkel és a GDP-vel kapcsolatos alapelvek

- 10.31 A termelési számla egyenlegező tétele, azaz a hozzáadott érték az egyetlen olyan egyenlegező tétel, amely az ár- és volumenindexek integrált rendszerének részét képezi. Ugyanakkor szükséges hangsúlyozni e tétel rendkívül sajátos jellemzőit, mint ahogy kapcsolódó volumen- és árindexeinek jelentőségét is.

A javak és szolgáltatások különböző folyamataitól eltérően a hozzáadott érték a gazdasági műveletek egyetlen kategóriájával sem azonosítható. Ez az oka annak, hogy a hozzáadott értéket nem is lehet közvetlenül felosztani ár- és volumenösszetevőkre.

- 10.32 *Fogalom meghatározás:* a volumenben kifejezett hozzáadott érték a volumenben kifejezett kibocsátás és az ugyancsak volumenben kifejezett folyó termelőfelhasználás különbségének felel meg.

$$VA = \sum P(0) Q(1) - \sum p(0) q(1)$$

ahol P és Q a kibocsátás árainak és mennyiségeinek, míg p és q a folyó termelőfelhasználás árainak és mennyiségeinek felel meg. A hozzáadott érték volumenben történő kiszámításának elméletileg helyes módszere a kettős deflálás, vagyis a termelési számla két folyamatát (kibocsátás és folyó termelőfelhasználás) külön kell deflálni, és utána kell e két újraértékelt folyamat különbségét kiszámítani.

- 10.33 Néhány olyan esetben, amikor a statisztikai adatok hiányosak vagy nem kellően megbízhatóak maradnak, szükség lehet egyetlen mutatószám alkalmazására. Ha a folyó áron számított hozzáadott értékről megbízható adatok állnak rendelkezésre, akkor a kettős deflálás egyik alternatívája a folyó áras hozzáadott érték közvetlen deflálása a kibocsátás árindexével. Ez azon a feltételezésen alapul, hogy a folyó termelőfelhasználás árai ugyanolyan ütemben emelkednek, mint a kibocsátás árai. Egy másik lehetséges eljárás a bázisév hozzáadott értékének a kibocsátás volumenindexével történő extrapolálása. Ez a volumenindex kiszámítható akár közvetlenül a mennyiségi adatokból, akár a kibocsátás folyóáras értékének megfelelő árindexszel történő deflálásával. Ez a módszer tulajdonképpen azt feltételezi, hogy a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás volumenváltozásai azonosak.

Előfordulhatnak olyan piaci és nem piaci szolgáltatást nyújtó ágazatok – ilyenek például a pénzügyi, az üzleti vagy a honvédelmi szolgáltatások –, amelyek kibocsátásának ár- vagy volumenváltozásait nem lehet kielégítően megbecsülni. Ilyen esetekben a volumenalapú hozzáadott érték változásai az előző évi bértaarifák alapján számított munkavállalói jövedelem változása és a volumenben mért állóeszköz-felhasználás alapján becsülhetők meg. Lehet, hogy az adatok összeállításakor is ezeket az eszközöket kell használniuk, amikor nincs ok annak feltételezésére, hogy a munkatermelékenység rövid vagy hosszú távon változatlan marad.

- 10.34 A hozzáadott érték volumen- és árindexei ezért már jellegüknél fogva is eltérnek a javakkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos tranzakciók megfelelő indexeitől.

Ugyanez igaz az olyan összesített egyenlegező tételek ár- és volumenindexeire, mint például a bruttó hazai termék. Az utóbbi értéke az összes ágazat összes hozzáadott értéke – vagyis az egyenlegező tételek – összegének plusz a termékadók és -támogatások egyenlege összegének felel meg. Másik megközelítésben a GDP úgy is értékelhető, mint az összes végső felhasználás és az import különbsége.

AZ ELVEK ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOS KONKRÉT PROBLÉMÁK

10.35 Az ár- és volumenindexek integrált rendszere lényegében a javakkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletekre korlátozódik, ez azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy egyéb gazdasági műveletek esetében ki lehessen számítani az ár- és a volumenváltozások mérőszámait.

Termék-, illetve importadók és -támogatások

10.36 A fentebb említett lehetőséggel különösen bizonyos gazdasági műveletekben szereplő javak és szolgáltatások mennyiségéhez vagy értékéhez közvetlenül kapcsolódó adók és támogatások esetében lehet élni. A forrás- és felhasználástáblákban e javak és szolgáltatások értékei explicit módon szerepelnek. Az alábbiakban bemutatott elszámolási szabályok alkalmazásával az adók és a támogatások azon kategóriáihoz nyerhetők ár- és volumenindexek, amelyek a „javak és szolgáltatások” számlákon szerepelnek, nevezetesen:

a) termékadók a hozzáadottérték-adó kivételével (D.212 és D.214);

b) terméktámogatások (D.31);

c) hozzáadottérték-típusú adók (D.211).

10.37 Azokkal az adókkal a legegyszerűbb a helyzet, amelyek a gazdasági művelet tárgyát képező termék mennyiségi egységére vetítve fix összeget képviselnek. Az ilyen adóból származó bevétel értéke a következőktől függ:

a) a gazdasági műveletben szereplő termékek mennyisége;

b) a termékegységre kivetett adó összege.

Az értékváltozás felbontása annak két összetevőjére gyakorlatilag semmiféle problémát nem okoz. A volumen változását a megadott termékek mennyiségének változása határozza meg. Az árváltozás a termékegységre kivetett adó összegének változásától függ.

10.38 Gyakoribb az az eset, amikor az adó a gazdasági művelet értékének bizonyos százalékát teszi ki. Az ilyen adóból származó bevétel értéke a következőktől függ:

a) a gazdasági műveletben szereplő termékek mennyisége;

b) a gazdasági műveletben szereplő termékek ára;

c) az adókulcs (százalékban kifejezve).

A termékegységre kivetett adót a termék árának és az adókulcsnak a szorzataként kapjuk meg. Az ilyen típusú adóbevétel értékváltozása szintén felbontható a megadott termékek mennyiségi változása által meghatározott volumenváltozásra és a termékegységre jutó adó változásának megfelelő árváltozásra ($b \times c$).

10.39 A hozzáadottérték-adó kivételével a termékadók volumene (D.212 és D.214) a termelt, illetve importált termék-mennyiségnek és a bázisévi termékegységre jutó adó értékének a szorzatával egyenlő, illetve megegyezik a bázisévi áron újraértékelt kibocsátás és import értékének a bázisév adókulcsaival történő beszorzása révén nyert értékkel. Figyelembe kell venni, hogy a termékegységre jutó adók a termékek különböző felhasználásai esetén eltérőek lehetnek. A forrás- és felhasználástáblák figyelembe veszik ezt.

10.40 Ehhez hasonlóan a terméktámogatások (D.31) volumene a termelt, illetve importált termékmennyiségnek és a bázisévi termékegységre jutó támogatás értékének szorzatával egyenlő, illetve megegyezik a bázisévi áron újraértékelt kibocsátás és import értékének a bázisév támogatási rátáival történő beszorzása révén nyert értékkel, figyelembe véve, hogy a támogatás különböző felhasználások esetén más és más lehet.

10.41 A termékek hozzáadottérték-adóját (D.211) mind a gazdaság egésze, mind az egyes ágazatok és egyéb felhasználók vonatkozásában nettó alapon kell kiszámítani, és csak a vissza nem igényelhető hozzáadottérték-adóra vonatkozik. Ez egyenlő a termékekre számlázott hozzáadottérték-adó és az ezen termékek felhasználói által visszaigényelhető hozzáadottérték-adó közötti különbséggel. A termékek hozzáadottérték-adója azonban az összes vissza nem igényelhető hozzáadottérték-adó összegeként is meghatározható, amelyet a felhasználóknak kell megfizetniük.

A volumenben számított vissza nem igényelhető hozzáadottérték-adó összege úgy számítható ki, hogy az előző évben érvényes hozzáadottérték-adókulcsokkal megszorozzuk az előző év árain értékelt folyamatokat. Ennek megfelelően a hozzáadottérték-adó kulcsának folyó évi változásai a vissza nem igényelhető hozzáadottérték-adónak nem a volumenindexében, hanem árindexében fognak tükröződni.

A kiszámlázott hozzáadottérték-adón belül a visszaigényelhető hozzáadottérték-adó mértéke – következésképpen a vissza nem igényelhető hozzáadottérték-adóé is – az alábbiak miatt változhat:

- a) a hozzáadottérték-adó visszaigénylésére való jogosultság megváltozása miatt, ami az adójogszabályok és adórendeletek azonnal vagy bizonyos idő elteltével érvénybe lépő változásaiból fakad;
- b) vagy a termék felhasználás szerinti megoszlásának változásai miatt (például nő azon felhasználások részaránya, amely után a hozzáadottérték-adó visszaigényelhető).

A visszaigényelhető hozzáadottérték-adó összegének azt a változását, amely a hozzáadottérték-adó-visszaigénylés jogának megváltozásából ered, az ismertetett módszer segítségével a termékegységre kivetett adó változásaként kell kezelni, akárcsak a számlázott hozzáadottérték-adó kulcsának változásait.

Másrésről viszont a visszaigényelhető hozzáadottérték-adó összegének az a változása, amely a termék felhasználás szerinti megoszlásának módosulásából fakad, a visszaigényelhető hozzáadottérték-adó volumenváltozását jelenti, aminek a hozzáadottérték-adó volumenindexében kell tükröződnie.

Egyéb termelési adók és támogatások

- 10.42 Az egyéb termelési adók (D.29) és támogatások (D.39) kezelése azért különösen nehéz, mert a meghatározás szerint nem lehet közvetlenül a megtermelt egységekhez rendelni őket. A nem piaci szolgáltatások esetében ez azért okoz még nagyobb problémát, mert ezeket csak akkor használják, ha nem lehet mennyiségi egységeket meghatározni. Általában ezek a nehézségek úgy hidalhatók át, hogy a volumenben számított egyéb termelési adókat és támogatásokat annyival növelik, amennyivel akkor növekedtek volna, ha az adószabályok és árak az előző évhez képest összességében változatlanok maradnak. Például a vagyoadók, valamint az eszközhasználat után fizetendő adók volumenalapú kiszámítása az előző évre jellemző szabályok és az eszközök árának a tárgy-időszakra történő alkalmazásával valósítható meg.

Állóeszköz-felhasználás

- 10.43 Az állóeszköz-felhasználás volumenének kiszámítása viszonylag egyszerű, ha az állóeszköz-állomány összetételéről megfelelő adatok állnak rendelkezésre. A legtöbb országban alkalmazott folyamatos leltározási (kumulatív) módszer eleve magában foglalja, hogy a folyó áron számított állóeszköz-felhasználás becsléséhez az állóeszköz-állomány értékét először is volumenben kell kiszámítani. Ahhoz, hogy az eredeti beszerzési költség alapján számított értékelésből kiindulva el lehessen jutni az újra-előállítási költségen számított értékelésig, először is a több különböző időszak során beszerzett állóeszközöket egységesen, homogén bázison, vagyis bázisévi árakon kell értékelni. Ezért az eljárás nyomán nyert ár- és volumenindexek segítségével kiszámítható az állóeszköz-felhasználás volumenben mért értéke, valamint a hozzá kapcsolódó árindex.

Ahol az állóeszköz-állomány értékelése nem a folyamatos leltározás módszere alapján készül, ott az állóeszköz-felhasználás volumen alapon a termékek szerint felosztott bruttó állóeszköz-felhalmozás adataiból nyert, árindexekkel deflált, folyó áras adatokból számítható ki. Ebben az esetben figyelembe kell venni a beszerzett állóeszközök állományának kor szerinti összetételét.

Munkavállalói jövedelem

- 10.44 A munkavállalók által kifejtett munkaerő-ráfordítás volumenének mérése céljából a munkavállalói jövedelem mennyiségi egységét egy adott típusú és szintű szakismeret birtokában elvégzett egy órányi munka jelentheti. Ahogy a javak és a szolgáltatások esetében is, a munkavégzésnél is léteznek minőségi különbségek, és ennek mennyiségi arányait a munkavégzés minden egyes típusára ki kell számítani. A különböző típusú munkákhoz kapcsolódó ár az órabér, amely különböző típusú munkák esetén természetesen különböző. Az elvégzett munka volumenmértéke a különböző típusú munkák mennyiségi arányának súlyozott átlagaként számítható ki. A súlyozás az előző év vagy egy meghatározott bázisév munkavállalói jövedelmének alapján történik. A másik megoldás a bértarifaindex kiszámítása: a különböző munkatípusok vonatkozásában ki kell számítani az órabérek arányos változásának súlyozott átlagát, ismét csak a munkavállalói jövedelmet használva a súlyozás alapjául. Ha egy Laspeyres-típusú volumenindex kiszámítása közvetett módon a folyó értéken számított munkavállalói jövedelem változásainak az átlagos órabérváltozás indexével végzett deflálása útján történik, akkor az utóbbi Paasche-típusú index.

Termelt állóeszköz-állomány és készletek

- 10.45 Mind a termelt állóeszköz-állomány, mind a készletek meghatározásához szükség van az előző évi árakon számolt volumenre. Az előbbi esetében ilyen adatok – amelyek a termelés-tőke hányadosok kiszámításához szükségesek – akkor állnak rendelkezésre, ha a folyamatos leltározás módszerével történik az értékelés. Egyéb esetekben az eszközállomány értékére vonatkozó információk a termelőktől szerezhetők be, és a deflálás az állóeszköz-felhalmozásnál alkalmazott árindexekkel végezhető el az állomány korösszetételének figyelembevételével.

A készletváltozás a készletbe vett tételek értékének felel meg, levonva a készletekből adott időszak alatt kikerülő tételek értékét, továbbá a készletezett termékekben bekövetkező veszteségek értékét. Az előző évi árakon számolt volumen e komponensek deflálásával határozható meg. A gyakorlatban csak ritkán lehet pontosan tudni az állománynövekedés és -csökkenés mértékét – az egyetlen rendelkezésre álló információ általában az állomány adott időszak elején és végén jellemző értéke. Ilyen esetekben gyakran abból kell kiindulni, hogy rendszeres állománynövekedés és -csökkenés történt a tárgyidőszakban, ilyen módon az időszakra jellemző átlagár mind az állománynövekedés, mind az állománycsökkenés esetében alkalmazható. Ilyenkor az állománynövekedés és -csökkenés különbségével meghatározható állományváltozás megegyezik a nyitó- és záróállomány értékének különbségével. A volumenben mért állományváltozás a nyitó- és záróállomány deflálásával, vagyis a bázisidőszak átlagárán történő értékelésével határozható meg. Ha az állományváltozás mennyiségi adatai ismertek, akkor – ismét rendszeres állománynövekedést és -csökkenést feltételezve – az állományváltozás volumene a bázisidőszak átlagárának és az állományváltozás mennyiségének szorzatával számítható ki.

A TELJES GAZDASÁG REÁLJÖVEDELMÉNEK SZÁMÍTÁSA

- 10.46 A jövedelemfolyamatokat jellemzően nem lehet ár- és mennyiségi összetevőkre felosztani, ennél fogva az ár- és volumen-mérőszámok sem definiálhatók ugyanúgy, mint a termékfolyamatok és -állományok esetében. A reáljövedelem csak úgy mérhető, hogy összeállítjuk azon javak és szolgáltatások kosarát, amelyre a lakosság jövedelmét rendszerint költi, és ennek a kosárnak az árindexét használjuk a folyó áron számított jövedelmek deflálásához. A választás minden esetben önkényes, hiszen az adott időszakban szerzett jövedelmet ritkán költik el teljes egészében az adott időszak során. A jövedelmek bizonyos része megtakarítható későbbi vásárlások céljára, illetve az időszak folyamán végrehajtott vásárlások részben a korábbi megtakarításokból finanszírozhatóak.
- 10.47 Az előző évi árakon számított bruttó hazai termék a termelés (folyó termelőfelhasználással csökkentett) teljes volumenét méri a teljes gazdaság szintjén. A rezidensek teljes reáljövedelmét nemcsak ez a termelési volumen befolyásolja, hanem az exportárak és az importárak egymáshoz viszonyított aránya is. Ha a cserearányok javulnak, akkor kevesebb exportra van szükség az import adott volumenének ellentételezéséhez, és így a hazai termelés adott szintjén a javak és szolgáltatások az exportból újraallokálhatók fogyasztási vagy felhalmozási célra.

A bruttó hazai reáljövedelem egyenlő az úgynevezett külkereskedelemből származó nyereség és a bruttó hazai termék változatlan áras értékének az összegével. A külkereskedelemből származó nyereség – vagy adott esetben veszteség – meghatározása a következő:

$$T = \frac{X - M}{P} - \left[\frac{X}{P_x} - \frac{M}{P_m} \right]$$

tehát a folyó áras külkereskedelmi egyenleg a P árindexszel deflálva, levonva ebből az export deflált értéke és az import deflált értéke közötti különbséget. A megfelelő P deflátor kiválasztása az egyes országok statisztikai hivatalainak feladata; az adott országra jellemző körülmények ismeretében ezek a szervek döntenek. Amennyiben a deflátor kiválasztását bizonytalanság övezi, úgy valószínűleg az import és az export árindexek átlaga jelentheti a megfelelő deflátort.

A reáljövedelem különböző aggregátumai az alábbi módon azonosíthatóak és definiálhatóak:

A volumenben kifejezett bruttó hazai termék

plusz a cserearányok változása miatti kereskedelmi nyereség vagy veszteség

egyenlő bruttó hazai reáljövedelem

plusz a külföldtől kapott elsődleges reáljövedelem

mínusz a külföldre fizetett elsődleges reáljövedelem

egyenlő bruttó nemzeti reáljövedelem

plusz a külföldtől kapott folyó reáltranszferek

mínusz a külföldre fizetett folyó reáltranszferek

egyenlő a bruttó rendelkezésre álló nemzeti reáljövedelem

mínusz az állóeszköz-felhasználás volumenben kifejezve

egyenlő a rendelkezésre álló nettó nemzeti reáljövedelem.

A nemzeti reáljövedelem különféle aggregátumainak meghatározásához a külföldről kapott, illetve a külföldre fizetett elsődleges jövedelmeket és folyó transzfereket a bruttó hazai végső felhasználási kiadás indexével kell deflálni. A nettó rendelkezésre álló nemzeti reáljövedelem meghatározásához annak bruttó értékéből le kell vonni a volumenben kifejezett állóeszköz-felhasználást.

TÉRBELI ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK

- 10.48 Az országoként eltérő árszintek és a különböző fizetőeszközök megnehezítik az árak és volumenek térbeli összehasonlítását. A névleges árfolyamok nem használhatók konverziós tényezőként az összehasonlításokhoz, mivel nem tükrözik megfelelően az árszintkülönbségeket, és mert hosszú távon nem elég stabilak.
- 10.49 Helyettük vásárlóerő-paritások (PPP) alkalmazandók. A PPP azt fejezi ki, hogy B országban mennyi nemzeti fizetőeszköze van szükség ugyanannyi jószág és szolgáltatás megvásárlásához, mint amennyit A országban a nemzeti fizetőeszköz egy egységéért meg lehet vásárolni. A PPP tehát egy mesterséges fizetőeszköz árfolyamaként is értelmezhető, amelyet közismert néven vásárlóerő-egységnek (PPS) neveznek. Ha az A és B ország nemzeti fizetőeszközén számított kiadásokat átváltják PPS-re, az így kapott eredmények azonos árszinten és fizetőeszközben mérhetők, vagyis a volumenek összehasonlíthatók lesznek.
- 10.50 A piaci javakra és szolgáltatásokra vonatkozó vásárlóerőparitás-számítások nemzetközi árfelméréseken alapulnak. Az ilyen árfelméréseket az összes részt vevő országban ugyanazon termékkosár-minta alapján, egyidejűleg végzik. A mintába kerülő termékek technikai jellemzőit és az árat feltehetően befolyásoló egyéb változóit – többek között a telepítési költségeket és az értékesítési feltételeket – részletesen meghatározzák. A legfontosabb szempont a mintába kerülő termékek összehasonlíthatósága, ugyanakkor azt is megfelelő súlyozással kell jelezni, hogy a kiválasztott termékek mennyire reprezentatívak az adott nemzeti piacon. A mintába került termékek ideális esetben valamennyi részt vevő országban azonos mértékben reprezentatívak.
- 10.51 A nem piaci szolgáltatások esetében a térbeli összehasonlításoknál ugyanazok a problémák merülhetnek fel, mint az időbeli összehasonlításoknál, mivel egyik esetben sem állnak rendelkezésre piaci árak. Hagyományosan a ráfordításos megközelítést (más néven költségmódszert) alkalmazzák, azt feltételezve, hogy a kibocsátás megegyezik a költségek összegével. Ez a közvetlen és közvetett ráfordítások volumenének összehasonlításán alapuló módszer nem veszi figyelembe a termelékenységbeli különbségeket, ezért az időbeli összehasonlításokhoz hasonlóan inkább a kibocsátás közvetlen mérésén vagy a kiadások deflálására használt kibocsátási árakon alapuló módszerek alkalmazandók, legalább az egyéni szolgáltatások, például az oktatás és az egészségügy terén.
- 10.52 A vásárlóerő-paritás meghatározásakor ugyanazokat az indexképleteket kell használni, mint az időbeli indexek kiszámításakor. A és B ország vizsgálatok (kétoldalú viszonylatban) a kettő közül bármelyik ország használható súlyozásra. Az A ország szemszögéből nézve Laspeyres-féle index számítható az A ország súlyozóként történő használatával, valamint Paasche-féle index a B ország súlyozóként történő használatával. Ugyanakkor ha a két ország gazdasági szerkezete eltér egymástól, nagy lehet a különbség a két index között, és a végeredményt nagymértékben befolyásolja az index megválasztása. Kétoldalú összehasonlítások esetében érdemes a kettő átlagát, azaz a Fischer-féle indexet alkalmazni.
- 10.53 A termékkosár egyes mintatermékeinek szintjén általában nem állnak rendelkezésre explicit módon számszerűsített súlyok, ezért egyfajta implicit súlyozást kell használni annak alapján, hogy az adott országok a hazai fogyasztási mintát illetően reprezentatívnak minősítik-e a vizsgált terméket vagy sem. A legalacsonyabb aggregációs szint, amelyhez számszerűsített súlyok is tartoznak, az alapsoportszint.
- 10.54 A tranzitivitás azt jelenti, hogy az A és C ország közötti közvetlen vásárlóerő-paritás megegyezik az A és B ország (vagy bármely harmadik ország) közötti közvetlen vásárlóerő-paritással, valamint a B és C ország közötti közvetlen vásárlóerő-paritás szorzatából kapott közvetett vásárlóerő-paritással. Az alapsoportszinten alkalmazott Fischer-féle vásárlóerő-paritások nem tranzitívak, de a legkisebb négyzetek módszerének alkalmazásával össze lehet állítani belőlük a Fisher-féle indexekhez legközelebb álló tranzitív vásárlóerő-paritásokat tartalmazó sort. Az ún. Éltető-Köves-Szulc módszer a lehető legkisebbre csökkenti a Fischer-féle indexek közötti eltéréseket, és alapsoportszinten tranzitív vásárlóerő-paritások teljes sorozata hozható létre a segítségével.
- 10.55 Az így kapott, minden országra és alapsoporra alkalmazható tranzitív vásárlóerő-paritásokat a teljes GDP szintjéig kell aggregálni, amihez a nemzeti számlákból származó felhasználási oldal adatok használandók súlyozó tényezőként. A GDP (vagy bármely egyéb kategória) szintjén aggregált vásárlóerő-paritások többek között a reálkiadások és a térbeli volumenindexek kiszámításához alkalmazhatók. A vásárlóerő-paritás és két ország fizetőeszköze közötti névleges árfolyam hányadosa eredményezi az árszínvonalindexet (PLI), amely két ország árszintjének összehasonlító elemzésére használható.
- 10.56 Az 1445/2007/EK rendelet⁽¹⁾ alapján az Európai Bizottság (Eurostat) feladata a tagállamokra vonatkozó vásárlóerő-paritások meghatározása. A gyakorlatban ezeket a vásárlóerő-paritásokat az Eurostat és az OECD által közösen koordinált PPP-program keretében határozzák meg. A programban alkalmazott részletes módszerekről további információk az Eurostat és az OECD Eurostat - OECD módszertani kézikönyv a vásárlóerő-paritásról⁽²⁾ című kiadványában található.

(1) A vásárlóerő-paritással kapcsolatos alapinformációk szolgáltatására, valamint a vásárlóerő-paritás kiszámítására és közzétételére vonatkozó közös szabályok megállapításáról szóló, 2007. december 11-i 1445/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 336., 2007.12.20., 1. o.)

(2) Eurostat - OECD, Eurostat - OECD módszertani kézikönyv a vásárlóerő-paritásról, 2006 (elérhető: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

11. FEJEZET

NÉPESSÉG ÉS MUNKAERŐ-RÁFORDÍTÁS

- 11.01 Országok közötti összehasonlítások vagy adott gazdaság ágazatai, szektorai közötti összehasonlítások egyes célokra jobban használhatók, ha a nemzeti számlák aggregátumait (például a bruttó hazai terméket, a háztartások végső fogyasztását, egy ágazat hozzáadott értékét vagy a munkavállalói jövedelmet) a népességhez és a munkaerő-ráfordítás egyes összetevőihöz viszonyítja a felhasználó. Az ilyen esetek szempontjából fontos, hogy a népesség és a munkaerő-ráfordítás fogalm meghatározása összhangban legyen a nemzeti számlákban használt fogalmakkal, és tükrözze a termelés nemzeti számlákban alkalmazott fogalmának határait.
- 11.02 E fejezet célja a népesség- és munkaügyi statisztika kereteinek és mérőszámainak, valamint annak bemutatása, hogy mennyiben felelnek meg ezek a nemzeti számlák rendszerének.
- 11.03 A munkaerő-ráfordítások osztályozása ugyanazokon a statisztikai egységeken alapul, mint amelyek a termelés elemzésénél használatosak: ezek a szakosodott telephelyek és a gazdasági egységek.
- 11.04 Azok az aggregátumok, amelyek a népesség létszámával és a munkaerő-ráfordítással kapcsolatosak, gyakran éves adatok. Ilyen esetekben az adott év átlagos népességszámával és munkaerő-ráfordításával kell dolgozni. Amikor egy évben több felmérésre is sor kerül, akkor a különböző időpontokban kapott eredmények átlagát kell figyelembe venni. Amikor csak egyetlen vizsgálatra kerül sor az adott évben, akkor a vizsgált periódusnak reprezentatív jellegűnek kell lennie; az egész évre vonatkozó adatok becslésénél az év folyamán bekövetkezett változásokról rendelkezésre álló legfrissebb információkat kell felhasználni. Amikor például az átlagos foglalkoztatási ráta megállapítása becsléssel történik, akkor arra a tényre is tekintettel kell lenni, hogy vannak, akik nem egész évben dolgoznak (ilyenek például az alkalmi és idenymunkások).

ÖSSZNÉPESSÉG

- 11.05 *Fogalm meghatározás:* egy ország népességének összlétszámát egy adott időpontban azoknak a belföldi és külföldi állampolgároknak az összessége alkotja, akik az ország gazdasági területén tartósan letelepedtek, akkor is, ha átmenetileg máshol tartózkodnak. A létszám alakulásának éves átlaga megfelelő alapot nyújt a nemzeti számlák változóinak becsléséhez, illetve az összehasonlításokban nevezőként történő felhasználáshoz.
- 11.06 A nemzeti számlák rendszere az össznépességet a 2. fejezetben ismertetett rezidens fogalomnak megfelelően definiálja. A rendszer azt tekinti egy országban tartósan letelepedett személynek, aki egy évig vagy azt meghaladó ideig az ország gazdasági területén tartózkodik, illetve szándékozik tartózkodni. Egy személy akkor tekintendő ideiglenesen távollevőnek, ha letelepedése az országban tartós, de hosszabb ideig – legfeljebb egy évig – külföldön tartózkodik, illetve szándékozik tartózkodni. Az egy háztartáshoz tartozó összes egyén ott rezidens, ahol a háztartás gazdasági érdekeltségének központja megtalálható, ez pedig az a hely, ahol a háztartás lakást vagy lakásokat tart fenn, amelyet/amelyeket a háztartás tagjai állandó lakóhelyükként kezelnek és használnak. Egy rezidens háztartás valamely tagja akkor is rezidens marad, ha gyakran elhagyja az adott gazdasági területet, mivel gazdasági érdekeltségének központja abban a gazdaságban marad, amelyben a háztartás rezidens.
- 11.07 Egy ország összlakossága az alábbi kategóriákat tartalmazza:
- a) az országban letelepedett belföldi állampolgárok;
 - b) azok a belföldi állampolgárok, akik egy évnél nem hosszabb ideig tartózkodnak külföldön; ezek lehetnek például határ menti munkavállalók, idenymunkások, turisták stb.;
 - c) külföldi állampolgárok, akik egy évre vagy azt meghaladó időre letelepednek az országban, az ország földrajzi területén található európai uniós intézmények és nemzetközi civil szervezetek személyi állományát és háztartásuk kísérő tagjait is beleértve;
 - d) az ország földrajzi területén található nemzetközi katonai szervezeteknél dolgozó külföldi katonai állomány;
 - e) tartós kiküldetésben, legalább egy évig az ország területén dolgozó külföldi technikai kiegészítő személyzet, akiket a fogadó kormány alkalmaz annak a kormánynak vagy nemzetközi szervezetnek a nevében, amelyik a munkájukat finanszírozza.

Egy ország összlakossága az alábbi személyeket is magában foglalja, függetlenül attól, hogy mennyi időt töltenek az ország területén kívül:

- a) belföldi állampolgárságú diákok, külföldi tanulmányaik hosszától függetlenül;

- b) az ország fegyveres erőinek külföldön állomásozó tagjai;
 - c) az ország földrajzi területén kívül létesített nemzeti tudományos bázisok állományához tartozó belföldi állampolgárok;
 - d) diplomáciai kiküldetésben külföldön tartózkodó belföldi állampolgárok;
 - e) az ország gazdasági területén kívül dolgozó halászhajók, egyéb hajók, légi járművek és úszó platformok legénységének belföldi állampolgárságú tagjai;
 - f) külföldön orvosi kezelés alatt álló betegek.
- 11.08 Ezzel szemben egy ország összlakossága nem foglalja magában:
- a) azokat a külföldi állampolgárokat, akik egy évnél rövidebb ideig tartózkodnak az ország területén; ezek közé tartoznak például a határ menti munkavállalók, idénymunkások, turisták, orvosi kezelés alatt álló betegek;
 - b) az ország azon állampolgárait, akik egy évig vagy azt meghaladó ideig külföldön tartózkodnak;
 - c) az ország azon állampolgárait, akik katonai állomány tagjaként külföldi telephellyel rendelkező nemzetközi szervezeteknél szolgálnak;
 - d) a tartós kiküldetésben külföldön dolgozó, belföldi állampolgárságú technikai kíségető személyzetet, akiket a fogadó kormány alkalmaz annak a kormánynak vagy nemzetközi szervezetnek a nevében, amely a munkájukat finanszírozza;
 - e) a külföldi diákokat, belföldön folytatott tanulmányaik hosszától függetlenül;
 - f) az ország földrajzi területén elhelyezkedő külföldi tudományos bázisok külföldi személyzetét;
 - g) az ország földrajzi területén elhelyezkedő külföldi tudományos bázisok külföldi személyzetét;
 - h) az országban állomásozó külföldi diplomáciai testületek tagjait.
- 11.09 A népesség fent megadott fogalma eltér a lakó (*de facto*) népesség fogalmától, amely alatt egy adott időpontban ténylegesen az ország földrajzi területén tartózkodó személyek összességét értjük, és ugyancsak eltér a nyilvánított népesség fogalmától.

GAZDASÁGILAG AKTÍV NÉPESSÉG

- 11.10 *Fogalom meghatározás:* a gazdaságilag aktív népesség körébe azok a személyek tartoznak, akik a nemzeti számlák rendszerében termelésnek minősülő termelő tevékenységek végzésére munkaerő-kínálatot jelentenek, vagy munkaerő-kínálatként rendelkezésre állnak. Azok a személyek tartoznak ide, akik besorolhatók a foglalkoztatottak vagy munkanélküliek alább meghatározott kategóriáiba.

A vonatkozó munkaerő-statisztikai standardokat a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) gondozza. Az ILO-standardokat a Munkaügyi Statisztikusok Nemzetközi Konferenciájának (ICLS) ülésein elfogadott „határozatok” tartalmazzák. A munkaerő-statisztika gyűjtése és összeállítása szempontjából a legfontosabb standard a gazdaságilag aktív népesség, a foglalkoztatás, a munkanélküliség, és az alulfoglalkoztatottság statisztikáiról szóló határozat (Resolution Concerning Statistics of the Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment)⁽¹⁾. Ezt a határozatot a Munkaügyi Statisztikusok 13. Nemzetközi Konferenciáján, 1982 októberében fogadták el, és a 2008 decemberében rendezett 18. konferencián elfogadott határozattal módosították. Ebben a határozatban a munkaerő fogalmát a nemzeti számlák rendszerében termelésnek minősített tevékenységekben részt vevő személyek alapján határozták meg.

FOGLALKOZTATOTTAK

- 11.11 *Fogalom meghatározás:* a foglalkoztatottak fogalma a nemzeti számlák rendszerében termelésnek tekintett bármilyen termelő tevékenységben foglalkoztatott valamennyi személyt magába foglalja.

A foglalkoztatottak lehetnek alkalmazottak vagy önálló vállalkozók. A több állással rendelkező személyeket főfoglalkozásuk szerint soroljuk az alkalmazottak vagy az önálló vállalkozók közé.

⁽¹⁾ http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/WCMS_087481/lang-en/index.htm

Alkalmazottak

11.12 *Fogalom meghatározás:* minden személy alkalmazott, aki szerződés alapján rezidens gazdasági egységnél dolgozik, és ezért munkavállalói jövedelemként meghatározott díjazásban részesül.

Az „alkalmazottak” fogalom meghatározása megfelel a „fizetett foglalkoztatás” Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által megadott definíciójának. Munkaviszony munkaadó és alkalmazott között egy gazdasági szervezet és egy személy által megkötött hivatalos, illetve nem hivatalos szerződés útján jön létre, amelyet mindkét fél önszántából létesít, és amelynek alapján a személy készpénzben vagy természetben fizetett díjazás ellenében munkát végez a gazdasági szervezetnél.

Azok a személyek, akik alkalmazottként és önálló vállalkozóként is dolgoznak, akkor sorolandók az alkalmazottak közé, ha jövedelmük alapján a fő tevékenységük az alkalmazotti tevékenység. Ha a jövedelemre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre, akkor a ledolgozott munkaidőt kell számításba venni.

11.13 Az alábbi kategóriák tartoznak ide:

- a) munkaadó által munkaszerződés keretében foglalkoztatott személyek; ide tartoznak például a fizikai és nem fizikai dolgozók, a vezetői személyi állomány, a háztartási személyzet és a foglalkoztatási programok keretében termelő tevékenységet díjazás ellenében végzők;
- b) köztisztviselők és egyéb közalkalmazottak, akiknek foglalkoztatási feltételei közjogilag szabályozottak;
- c) a hosszú és rövid távú szerződéses állományból és a besorozottakból (a polgári szolgálatot teljesítő besorozottakat is beleértve) álló fegyveres erők;
- d) lelkipásztorok, amennyiben fizetésüket közvetlenül az államháztartásból vagy valamely nonprofit intézménytől kapják;
- e) vállalatok és kvázivállalatok tulajdonosai, ha maguk is ezeknél a gazdasági szervezeteknél dolgoznak;
- f) diákok, akik hivatalosan kötelezettséget vállaltak arra, hogy egy vállalkozás termelési folyamatához bizonyos mennyiségű saját munkával járulnak hozzá a vállaltól készpénzben vagy természetben – oktatási szolgáltatásként – kapott díjazás fejében;
- g) bedolgozók, ha kifejezett megállapodás van arra, hogy az általuk elvégzett munkamennyiség alapján, azaz annak a munkának a mennyisége alapján részesülnek díjazásban, amivel ráfordításként a termelési folyamathoz hozzájárulnak; a bedolgozó akkor minősül alkalmazottnak, ha a munkaadóval kötött szerződése alapvetően munkavégzésre irányul;
- h) munkaközvetítő irodák által ideiglenesen foglalkoztatott személyek, akiket a foglalkoztatásukat biztosító iroda szerinti ágazatba és nem a tényleges munkavégzésüknek megfelelő ágazatba kell besorolni.

11.14 A munkavégzésből ideiglenesen kikerülő személyeket is alkalmazottnak kell tekinteni, amennyiben munkaviszonyban állnak. Ez a hivatalos kapcsolat az alábbi kritériumok valamelyikének teljesülése esetén áll fenn:

- a) a bér, illetve kereset folytatólagos folyósítása;
- b) az állásba való visszavétel ígérete az ideiglenes helyzet elmúltával vagy az ismételt munkába állás időpontjára vonatkozó megállapodás.

Ez azokra a személyekre vonatkozik, akik az alábbi okok valamelyike miatt kerülnek ki ideiglenesen a munkavégzésből: betegség vagy baleset, üdülés, szabadság, sztrájk vagy a munkavégzésből történt kizárás, oktatási vagy képzési szabadság, szülési vagy szülői szabadság, a gazdasági tevékenység visszafogása, a munkavégzés rendjének időleges megbomlása vagy a munkavégzés felfüggesztése rossz időjárási körülmények, mechanikai vagy elektromos meghibásodások, nyersanyag- vagy üzemanyaghiány miatt. Egyéb engedélyezett vagy nem engedélyezett ideiglenes távollétekre is vonatkozik.

Önálló vállalatok

11.15 *Fogalom meghatározás:* az önálló vállalkozót olyan személyként határozza meg a rendszer, aki egyedüli vagy társtulajdonosa annak a nem jogi személyiségű vállalkozásnak, amelyben dolgozik, nem számítva ide a kvázivállalatként besorolt nem jogi személyiségű vállalkozásokat. Azok a személyek, akik alkalmazottként és önálló vállalkozóként is dolgoznak, akkor sorolandók az önálló vállalkozók közé, ha jövedelmük alapján fő tevékenységük az önálló tevékenység.

Ha a jövedelemre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre, akkor a ledolgozott munkaidőt kell számításba venni.

Az önálló vállalkozók az adott időszak alatt ideiglenesen kikerülhetnek a munkavégzésből. Az önálló munkavégzés keretében kapott jövedelem vegyes jövedelemnek minősül.

11.16 Az alábbi kategóriákba tartozókat szintén az önálló vállalkozók közé kell sorolni:

- a) nem fizetett segítő családtagok beleértve azokat is, akik részben vagy teljesen piacra termelő jogi személyiség nélküli vállalkozásoknál dolgoznak;
- b) bedolgozók, akiknek jövedelme a felelősségi körükbe tartozó valamely termelés kibocsátásának értékétől függ; e bedolgozók szerződése javaknak vagy szolgáltatásoknak a megbízó fél számára történő előállítására irányul;
- c) kizárólag saját végső fogyasztási célú vagy saját tőkefelhalmozás céljára szolgáló termelésben egyénileg vagy közösségi alapon részt vevő dolgozók. E termelésnek a saját végső felhasználás jelentős részét kell biztosítania.

A nem fizetett önkéntes munkát végzőket akkor kell az önálló vállalkozók közé sorolni, ha az önkéntes alapon végzett tevékenységük javakat eredményez; például egy lakás, templom vagy egyéb épület megépítését. Ha viszont az önkéntes alapon végzett tevékenységük szolgáltatást eredményez, például önkéntes gondozás vagy takarítás, akkor nem szabad őket a foglalkoztatottak körébe sorolni, mivel e tevékenységek nem tartoznak a termelés körébe.

Bár a háztartások által lakástulajdonosokként önmaguk számára nyújtott szolgáltatások a nemzeti számlák rendszerében termelésnek minősülnek, az ilyen szolgáltatások nyújtása nem jár munkaerő-ráfordítással; a tulajdonos lakók nem tekintendők önálló vállalkozónak.

Foglalkoztatás és lakóhely

11.17 A termelőegységek tevékenységének eredményét csak akkor lehet összevetni a foglalkoztatással, ha a foglalkoztatottak kategóriája a rezidens termelőegységeknél dolgozó rezidens és nem rezidens személyeket egyaránt tartalmazza.

Ezért a foglalkoztatottak körébe az alábbi kategóriák is beletartoznak:

- a) a nem rezidens, határ menti ingázó munkavállalók, vagyis azok a személyek, akik az ország gazdasági területén úgy vállalnak munkát, hogy ehhez naponta átlépi az országhatárt;
- b) a nem rezidens idénymunkások, vagyis azok a személyek, akik egy évnél rövidebb időre az ország gazdasági területére költöznek, hogy ott olyan ágazatokban helyezkedjenek el, amelyek idényjelleggel többletmunkaerőt igényelnek;
- c) az ország fegyveres erőinek külföldön állomásozó tagjai;
- d) az ország földrajzi területén kívül létesített nemzeti tudományos bázisok állományához tartozó belföldi állampolgárok;
- e) diplomáciai kiküldetésben külföldön tartózkodó belföldi állampolgárok;
- f) rezidens egységek által üzemeltetett halászhajók, egyéb hajók, légi járművek úszó platformok legénységének tagjai;
- g) az ország gazdasági területén kívül felállított államháztartási szervek helyi alkalmazottai.

11.18 Az alábbi kategóriák kívül esnek a foglalkoztatottak körén:

- a) rezidens személyek, akik határ menti ingázó munkavállalóként vagy idénymunkásként egy másik ország gazdasági területén dolgoznak;
- b) nem rezidens egységek által üzemeltetett halászhajók, egyéb hajók, légi járművek és úszó platformok legénységének belföldi állampolgárságú tagjai;
- c) az ország földrajzi területén felállított külföldi kormányzati hivatalok helyi alkalmazottai;
- d) az Európai Unió azon intézményeinek, továbbá azon nemzetközi civil szervezeteknek a személyi állománya (beleértve a közvetlen felvétel útján alkalmazott helyi alkalmazottakat is), amelyek az ország földrajzi területén helyezkednek el;
- e) a fegyveres erők azon tagjai, akik az ország földrajzi területén elhelyezkedő nemzetközi katonai szervezeteknél dolgoznak;
- f) az ország gazdasági területén létesített külföldi tudományos bázisokon dolgozó belföldi állampolgárok.

- 11.19 A munkaerő-statisztikákban általánosan használt fogalmak (nemzeti alapon értelmezett foglalkoztatás) közötti kölcsönös átjárhatóság érdekében az ESA kifejezetten előírja az alábbi tételek külön tételként történő feltüntetését:
- sorkatonák, akik nem szerepelnek a munkaerő-statisztikákban, viszont szerepelnek az ESA-ban az államháztartás szolgáltatásainál;
 - nem rezidens termelőegységeknél dolgozó rezidens személyek (szerepelnek a munkaerő-statisztikákban, de a foglalkoztatottaknak az ESA-ban meghatározott fogalma nem terjed ki rájuk);
 - rezidens termelőegységeknél dolgozó nem rezidens személyek (nem szerepelnek a munkaerő-statisztikákban, de a foglalkoztatottaknak az ESA-ban meghatározott fogalma kiterjed rájuk);
 - tartósan valamely intézetben lakó rezidens dolgozók;
 - a munkaerő-felmérés-statisztikákban figyelembe vett korhatár alatti rezidens dolgozók.

MUNKANÉLKÜLISÉG

- 11.20 *Fogalommeghatározás:* a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által (a Munkaügyi Statisztikusok 13. Nemzetközi Konferenciáján) megállapított és az Európai Unióban az 1897/2000/EK bizottsági rendelet ⁽¹⁾ által tovább pontosított normáknak megfelelően a „munkanélküli” fogalma mindazon személyeket magába foglalja, akik egy meghatározott életkor felett egy adott időszak során:
- „munka nélkül” voltak, vagyis nem álltak fizetett alkalmazásban, illetve nem voltak önálló vállalkozók;
 - „munkára készen álltak”, vagyis az adott időszak alatt fizetett alkalmazás, illetve önálló vállalkozóként történő munkavégzés céljára rendelkezésre álltak; valamint
 - „munkát kerestek”, vagyis a közelmúlt egy meghatározott időszakán belül megtették a megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy fizetett alkalmazásba kerüljenek, illetve önálló vállalkozóként munkavégzésbe kezdjenek.
- 11.21 Ilyen „megfelelő lépés” lehet a bejelentkezés az állami vagy magántulajdonú munkaközvetítőknél, munkaadók megkeresése, jelentkezés munkahelyeken, gazdaságokban, gyárkapunál, piacon vagy egyéb gyülekezőhelyeken, újsághirdetések feladása, illetve megválaszolása, segítségkérés barátoktól vagy rokonoktól, saját vállalkozás elindításához földterület, épület, gépek és berendezések felkutatása, kérelmek benyújtása engedély, licenc, pénzügyi források stb. iránt.

ÁLLÁSOK

- 11.22 *Fogalommeghatározás:* az állás egy személy és egy rezidens gazdasági egység között létrejött írásos vagy hallgatóságos szerződésnek határozható meg, amelyet a felek díjazás ellenében történő munkavégzés céljából kötnek meghatározott időre vagy további intézkedésig.

Ez a fogalommeghatározás az alábbi kifejezéseket foglalja magában:

- Az „írással vagy hallgatóságos szerződés” munkaerő-ráfordítás nyújtására, nem pedig termékek vagy szolgáltatások rendelkezésre bocsátására vonatkozik.
- „Munkavégzés” minden olyan, a rendszerben termelésnek minősülő folyamatkeretében végzett tevékenység, amely hozzájárul a javak és szolgáltatások létrehozásához. A munkavégzés törvényessége és a munkavállaló kora irreleváns.
- A „díjazást” itt a szó legtágabb jelentésében kell értelmezni, beleértve az önálló vállalkozók vegyes jövedelmét is.

A fenti fogalommeghatározás az alkalmazotti állásokra és az önálló tevékenységre is vonatkozik: tehát az olyan állásokra is, ahol a munkavállaló és a munkaadó más-más gazdasági egységhez tartozik és az olyan önálló tevékenységre is, ahol a munkavállaló ugyanahhoz a gazdasági egységhez tartozik, mint a munkaadó.

- 11.23 Az állások fogalma eltér a foglalkoztatottak fentiekben meghatározott fogalmától.

- egyrésztől magába foglalja ugyanazon személy második, harmadik stb. állását. Egy személy második, harmadik stb. állása következhet egymást követően a megfigyelt időszakban (általában egy héten belül), vagy végezhető párhuzamosan is, például nappali és esti munka formájában;

⁽¹⁾ A közösségi munkaerő mintavételes felmérésének megszervezéséről szóló 577/98/EK tanácsi rendeletnek a munkanélküliség operatív meghatározására vonatkozó végrehajtásáról szóló, 2000. szeptember 7-i 1897/2000/EK bizottsági rendelet (HL L 228., 2000.9.8., 18. o.)

- b) másrésztől nem foglalja magában azokat a személyeket, akik ideiglenesen munka nélkül vannak, de akik „hivatalos kapcsolatban” maradnak munkahelyükkel, például az „állásba való visszavétel ígérete” vagy az „ismételt munkába állás időpontjára vonatkozó megállapodás” formájában. Ha a munkaadó és egy ideiglenesen leépített vagy oktatáson való részvétel miatt távol levő személy között jön létre ilyen egyezség, akkor azt a rendszer nem tekinti állásnak.

Állás és lakóhely

- 11.24 Az ország gazdasági területén található állás olyan írásos vagy hallgatóságos szerződés, amely egy személy (aki egy másik gazdasági területen is lehet rezidens), valamint egy, az országban rezidens gazdasági egység között jön létre.

A hazai gazdasági tevékenységre fordított munkaerő-felhasználás mérése szempontjából csak a termelő gazdasági egység illetősége számít, mivel egyedül a rezidens termelők járulnak hozzá a bruttó hazai termékhez.

- 11.25 Ezenkívül:

- a) a rezidens termelőnél biztosított azon állásokat is figyelembe kell venni a gazdasági terület munkahelyeinek számát illetően, amelyekben az alkalmazottak úgy dolgoznak ideiglenesen egy másik gazdasági területen, hogy a tevékenység jellege és időtartama nem jelenti azt, hogy az egységet annak a másik területnek a képzett rezidens egységként kezelik;
- b) az állásokat nem lehet figyelembe venni a gazdasági területen levő munkahelyek számának meghatározásánál, ha a munkát nem rezidens gazdasági egységek számára végzik, tehát az olyan egységek esetében, amelyek érdeklőségi központja egy másik ország területén van, és amelyeknek nem áll szándékában egy évig vagy azt meghaladó ideig belföldön tevékenykedni;
- c) a nemzetközi szervezetek személyi állománya, valamint a külföldi követségek helyben felvett dolgozói által betöltött állások nem számíthatók bele a munkahelyek számába, ugyanis az alkalmazó egységek nem rezidensek.

A NEM VIZSGÁLT GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGEK

- 11.26 A közvetlenül nem vizsgált termelőtevékenységek értéke elvben részét képezi a nemzeti számlák rendszerében termelésnek minősített tevékenységeknek. Következésképpen ide tartozik például a következő három tevékenység típus:

- a) olyan illegális tevékenységek, amelyek esetében a felek önként vesznek részt valamely gazdasági műveletben;
- b) rejtett és láthatatlan tevékenységek, amelyek esetében maguk a tranzakciók nem illegálisak, de azokat a hivatalos ellenőrzést elkerülendő nem jelentik be;
- c) „informálisnak” nevezett tevékenységek, amelyeket jellemzően nem dokumentálnak.

Elvben az ilyen tevékenységekben részt vevő alkalmazottak díjazása a munkavállalói jövedelem vagy egyes jövedelem részét képezi. Ezt a kiigazítást figyelembe kell venni az alkalmazottakra és az önálló vállalkozókra vonatkozó adatokban az arányok számításakor és más statisztikák készítésekor.

Azok az illegális tevékenységek, amelyekben a felek egyike nem önként vesz részt (pl. lopás), nem minősülnek gazdasági műveletnek, következésképpen nem képezik részét a rendszerben termelésnek minősített tevékenységeknek.

ÖSSZES LEDOLGOZOTT MUNKAÓRA

- 11.27 *Fogalom meghatározás:* az összes ledolgozott munkaóra egy alkalmazott vagy önálló vállalkozó által az elszámolási időszak alatt ténylegesen ledolgozott azon órák összesített számának felel meg, amely alatt termelő tevékenységet végzett.

Tekintettel az alkalmazottak tágabban értelmezett fogalom meghatározására, amely azokra is kiterjed, akik ideiglenesen nem dolgoznak, de munkahelyükkel hivatalos kapcsolatban maradnak, továbbá azokra is, akik részmunkaidős állásokat töltenek be, a termelési kapacitással kapcsolatos számítások megfelelő mértékegysége nem a foglalkoztatottak létszáma, hanem az összes ledolgozott munkaóra száma.

A nemzeti számlák rendszere vonatkozásában az összes ledolgozott munkaóra a munkaerő-ráfordítás leginkább megfelelő mérőszáma.

A ténylegesen ledolgozott munkaórák meghatározása

- 11.28 Az összes ténylegesen ledolgozott munkaóra azoknak a munkaóráknak felel meg, amelyek hozzájárulnak a termeléshez, és a nemzeti számlák rendszerében termelésnek tekintett tevékenységre vonatkoztatva határozhatók

meg. A munkaidő méréséről szóló, a Munkaügyi Statisztikusok 18. Nemzetközi Konferenciája által 2008. decemberben elfogadott határozatban ⁽¹⁾ a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet adott időszakban a javak és szolgáltatások termeléséhez hozzájáruló tevékenységek végzésével eltöltött időként határozza meg a ténylegesen ledolgozott munkaórák fogalmát. A határozat a következőképpen határozza meg a ledolgozott munkaórák fogalmát:

1. ténylegesen ledolgozott munkaórák bármilyen típusú munkahelyen, változó – fizetett vagy fizetetlen – munkavégzési és díjazási konstrukciók mellett, bármely helyen végzett munka vonatkozásában előfordulnak;
2. a ténylegesen ledolgozott munkaórák nem kapcsolódnak adminisztratív vagy jogi fogalmakhoz, ezért minden foglalkoztatott vonatkozásában értelmezhetők, és előfordulhatnak rendes vagy szerződésben rögzített munkaidőn belül vagy túlóra keretében;
3. a ténylegesen ledolgozott munkaórákra vonatkozó statisztikák az alábbiakat foglalják magukba:
 - a) a rendes munkaidő alatt ténylegesen ledolgozott és a termeléshez közvetlenül hozzájáruló órák száma;
 - b) képzéssel töltött, fizetett órák száma;
 - c) a rendes munkaidőn túl ledolgozott órák száma (túlóra); a ledolgozott túlórák számát akkor is figyelembe kell venni, ha azok nem fizetettek;
 - d) az olyan feladatokkal eltöltött idő, mint a munkahely előkészítése, javító-karbantartó munkák ellátása, szerszámok előkészítése és megtisztítása, továbbá számlák, munkaidő-nyilvántartások és jelentések megírása;
 - e) a munkanap során – például munka ideiglenes hiánya, gépleállás vagy baleset miatti – rövid, várakozással vagy készenlében töltött idő, továbbá az a munkahelyen eltöltött idő, amelynek során munkavégzés nem történik, de amelyet garantált munkaszerződés alapján kifizetnek;
 - f) a rövid munkahelyi pihenőidők, beleértve a tea- vagy kávészünetet;
 - g) ügyelet; amennyiben az ügyeletre a munkahelytől távol – például a foglalkoztatott otthonában – kerül sor, az ügyelet idejét olyan mértékben kell a ténylegesen ledolgozott munkaórák számában figyelembe venni, amilyen mértékben az ügyelet korlátozza az illető személy nem munkavégzés jellegű tevékenységét és mozgását;
 - h) a fegyveres erők állománya által ledolgozott munkaórákat, ideértve a sorkatonák által ledolgozott munkaórákat is, akkor is figyelembe kell venni, ha azok kívül esnek az országos munkaerő-felmérés hatályán;
4. a ténylegesen ledolgozott munkaórákra vonatkozó statisztikák nem foglalják magukba az alábbiakat:
 - a) a kifizetett, de le nem dolgozott munkaidőt, például: fizetett rendes évi szabadság, fizetett állami ünnepnapok, betegszabadság, szülői szabadság, sztrájk, rövid eltávozás pl. orvosi vizsgálatra, rossz időjárási körülmények miatti üzembezárás;
 - b) étkezési szünetek;
 - c) a lakás és a munkahely között utazással eltöltött időt, viszont a bejárás során végzett munka már beleszámít a munkaidőbe;
 - d) oktatás, a képzés kivételével.

E kritériumok kimerítőbb meghatározása megtalálható a munkaidő méréséről szóló, a Munkaügyi Statisztikusok 18. Nemzetközi Konferenciája által 2008 decemberében elfogadott határozatban ⁽²⁾.

11.29 Az összes ledolgozott munkaóra a gazdasági területen belül a elszámolási időszak során az alkalmazotti és az önálló vállalkozói állásokban ténylegesen ledolgozott órák összesített száma, amely:

- a) magába foglalja a gazdasági területen kívüli rezidens munkaadó gazdasági egység számára végzett munkát, amennyiben a gazdasági egység gazdasági érdekeltiségének nem az említett gazdasági területen van a központja;
- b) nem foglalja magába a külföldi munkaadó gazdasági egység számára végzett munkát, amennyiben az ilyen gazdasági egység gazdasági érdekeltiségének központja nem a gazdasági területen belül van.

⁽¹⁾ http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/WCMS_112455/lang-en/index.htm

⁽²⁾ http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/WCMS_112455/lang-en/index.htm

- 11.30 Számos, a gazdasági szervezetekről készülő felmérés a fizetett és nem a ledolgozott munkaórák számát tartja nyilván. Ezekben az esetekben a ledolgozott munkaórák számát az egyes munkaköri csoportokra becsléssel kell megállapítani, felhasználva a fizetett szabadságról stb. rendelkezésre álló minden lehetséges információt.
- 11.31 A konjunktúraelemzésekben előnyös lehet az összes ledolgozott munkaóra számát az év munkanapjainak egységiesen megállapított átlagos számával korrigálni.

TELJES MUNKAI DŐS EGYENÉRTÉKŰSÉG

- 11.32 *Fogalom meghatározás:* a teljes munkaidős egyenértékre átszámított létszám, amely a teljes munkaidős egyenértékre átszámított állások számának felel meg, a rendszer szerint egyenlő az összes ledolgozott munkaóra számának és az ország gazdasági területén teljes munkaidős állásokban ledolgozott éves munkaórák átlagos számának a hányadosával.
- 11.33 Ez a fogalom meghatározás nem adja meg, hogy a teljes munkaidős egyenértéket hogyan kell megbecsülni, hiszen a teljes munkaidős az idők során változik, sőt ágazatonként is eltérő, így olyan módszereket kell alkalmazni, amelyek az egyes munkaköri csoportokon belül meghatározzák a teljes munkaidős foglalkoztatásnál rövidebb munkaidejű állások átlagos arányát és az átlagos munkaidőt. Először a teljes munkaidős munkahét hosszát kell minden munkaköri csoport esetében megbecsülni. A munkaköri csoportokat egy ágazaton belül nemek és a munka típusa szerint lehet kialakítani. A munkaszerződésekben rögzített munkaórák az alkalmazotti állások tekintetében megfelelő kritériumot jelentenek az adatok meghatározásához. A teljes munkaidős egyenértéket minden munkaköri csoportra külön kell kiszámítani, majd ezután kell az összesítést elvégezni.
- 11.34 A munkaerő-ráfordítás legjobb mérőszáma az összes ledolgozott munkaóra. Ha azonban ez nem áll rendelkezésre, helyette leginkább a teljes munkaidős egyenértékűség használható; ennek becslése egyszerűbb, és megkönnyíti a nemzetközi összehasonlításokat azokkal az országokkal, amelyek kizárólag a teljes munkaidős egyenértékre átszámított létszámot tudják megbecsülni.

VÁLTOZATLAN ÁRAS MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEMMEL SZÁMÍTOTT MUNKAERŐ-RÁFORDÍTÁS

- 11.35 *Fogalom meghatározás:* a változatlan áras munkavállalói jövedelem alapján számított munkaerő-ráfordítás a kiválasztott bázisidőszakra jellemző munkavállalói jövedelemszinten értékelt folyó munkaerő-ráfordításokat méri a bázisidőszakban végzett, hasonló típusú és képzettséget igénylő munkaerő-ráfordítások tekintetében.
- 11.36 A folyó áras munkavállalói jövedelem és a változatlan áras munkavállalói jövedelem alapján számított munkaerő-ráfordítás hányadosa olyan implicit árindexet eredményez, amely összehasonlítható a végső felhasználás implicit árindexével.
- 11.37 A változatlan áras munkavállalói jövedelem alapján számított munkaerő-ráfordítás fogalmának rendeltetése a munkaerő összetételében bekövetkező változások – például az alacsonyabb jövedelműek számának csökkenése és a magasabb jövedelműek számának növekedése – kifejezésre juttatása. Az elemzést ágazati alapon célszerű elvégezni.

TERMELÉKENYSÉG

- 11.38 *Fogalom meghatározás:* a termelékenység valamely termelési folyamat egy ráfordításegységére eső kibocsátásának mérőszáma. A munkaerő termelékenységét például rendszerint az egy munkaóraóra eső kibocsátással mérik (ráfordítás). Lényeges ezért, hogy azon munkaerő-mérőszámok fogalma és hatálya, amelyeket a nemzeti számlák mérőszámain alapuló kibocsátást alkalmazó statisztikákban használnak, összhangban legyen a nemzeti számlákkal.

12. FEJEZET

NEGYEDÉVES NEMZETI SZÁMLÁK

BEVEZETÉS

- 12.01 Ez a fejezet a negyedéves nemzeti számlák alapelveit és főbb jellemzőit ismerteti.
- 12.02 A negyedéves nemzeti számlák olyan nemzeti számlák, amelyek negyedéves referencia-időszakra vonatkoznak. A negyedéves nemzeti számlák negyedéves mutatószámok összefüggő rendszerét alkotják, és olyan átfogó elszámolási keretet biztosítanak, amelyen belül a gazdasági adatok negyedéves gyakorisággal a gazdasági elemzés, illetve a politikai és egyéb döntéshozatal céljaira alkalmas formában állíthatók össze és mutathatók be.
- 12.03 A negyedéves nemzeti számlák az éves nemzeti számlákkal megegyező elveken, fogalom meghatározásokon és szerkezeten alapulnak. Az e fejezetben megjelölt eltéréseken kívül a negyedéves nemzeti számlák az éves nemzeti számlák esetében megszokott fogalmakat használják.
- 12.04 A negyedéves nemzeti számlák a számlák teljes sorozatát magukba foglalják, a vagyonszerűségeket is beleértve. A gyakorlatban azonban az információ-, idő- és erőforráshiány miatt a negyedéves nemzeti számlák nem annyira részletesek, mint az éves nemzeti számlák.

Az éves nemzeti számlákkal összevetve megállapítható, hogy a negyedéves nemzeti számlák kevésbé átfogóak. Ezek a számlák a GDP mérésére, a javak és szolgáltatások forrására és felhasználására, és a jövedelmek keletkezésére összpontosítanak; az ágazatok tevékenységéről és az egyes műveletekről korlátozott információkkal szolgálnak. E számlák kevésbé átfogó, kevésbé részletezett és kevésbé megbízható volta az időszériuság szükségszerű következménye.

- 12.05 Az éves nemzeti számlákhoz képest a negyedéves nemzeti számlákat gyakrabban kell elkészíteni és közzétenni. Korai áttekintést nyújtanak a gazdasági fejleményekről, és lehetővé teszik az éves nemzeti számlák korai becslését.
- 12.06 A negyedéves nemzeti számlák időszere a negyedéves gyakoriság következtében szezonális ingadozásokat és naptárhatást mutat. A szezonális ingadozásokat szezonális és naptári kiigazítási eljárásokkal szűrik ki.
- 12.07 A negyedéves nemzeti számlák korlátozottabb adatforrásra épülnek, mint az éves nemzeti számlák, összeállításuk során fokozottabban kell támaszkodni statisztikai és ökonometriai módszerekre. A negyedéves nemzeti számlák összeállítása során két megközelítés alkalmazható: közvetlen vagy közvetett megközelítés.
- 12.08 A közvetlen megközelítés alapja, hogy negyedéves szinten az éves számlákhoz használtakhoz hasonló adatforrások álljanak rendelkezésre, és hogy a negyedéves számlák az éves számlákhoz hasonló módszerrel készüljenek. A közvetett eljárás statisztikai és ökonometriai módszereket alkalmaz, amellyel a rövid távú indikátorok és az éves számlákból nyerhető információk felhasználásával az éves becsléseket interpolálja, illetve extrapolálja. Az ezen megközelítések közötti választás attól függ, hogy az éves számlák elkészítése során használt információk negyedéves szinten is olyan gyorsan rendelkezésre állnak-e, hogy ugyanabban a formában a negyedéves számláknál is fel lehet őket használni.
- 12.09 A negyedéves nemzeti számlák célja más, mint az éves nemzeti számláké. A negyedéves nemzeti számlák a gazdaság rövid távú mozgásaira összpontosítanak, és a nemzeti számlák rendszerén belül koherensen mérik azokat. A hangsúlyt a növekedés ütemére és időbeli jellemzőire, például gyorsulására, lassulására vagy előjelének változására helyezik. Az éves nemzeti számlák előterében – a növekedés üteme mellett – ugyanakkor a gazdasági szintek és a gazdaság szerkezete állnak.

Az éves nemzeti számlák a negyedéves nemzeti számláknál kevésbé alkalmasak a gazdasági ciklus elemzésére, mivel az éves adatok elfedik a rövid távú gazdasági változásokat.

- 12.10 A negyedéves nemzeti számlák felhasználhatók az éves nemzeti számlák összeállítása során. Javítják az éves nemzeti számlák megbízhatóságát és időszériuságát, és – egyes országokban – az éves nemzeti számlákat közvetlenül a negyedéves nemzeti számlák éves szintre történő aggregálásával kapják. A két számlatípus eltérő szerepe az adatok elérhetőségének és az összeállítási folyamatok különbségeit tükrözi.
- 12.11 A negyedéves nemzeti számlák az adatok széles körén alapulnak; ezek közé tartoznak a rövid távú termelési, ár-, foglalkoztatási és külkereskedelmi statisztikák, üzleti és fogyasztói bizalmi mutatók, valamint közigazgatási adatok, mint pl. a hozzáadottértékadó-bevételek. E mutatószámokkal összehasonlítva a negyedéves nemzeti számlák:

a) átfogóbbak;

- b) teljesebbek;
 - c) összefüggő nemzetiszámla-rendszerbe szerveződnek;
 - d) konzisztensek a nemzeti számlák rendszerében használt fogalmakkal és adatokkal;
 - e) nemzetközileg összehasonlíthatók egy nemzetközi módszertani keretrendszer, a 2008. évi SNA alapján.
- 12.12 A negyedéves nemzeti számlákban szereplő adatok köre megfelel az éves számlákénak, azaz kiterjed a számlasorozat egészére és a vonatkozó aggregátumokra, valamint a forrás- és felhasználás-keretrendszerre is. Az információk hiányosabb rendelkezésre állása és a számlakészítés negyedéves gyakorisága azonban általában alacsonyabb lefedettséget és átfogóságot eredményez a negyedéves nemzeti számlák esetében.

A negyedéves számlák rendszere a következőket foglalja magában:

- a) főbb aggregátumok, beleértve a foglalkoztatást és a népességet;
- b) pénzügyi és nem pénzügyi számlák gazdasági szektoronkénti bontásban;
- c) a főbb aggregátumok például bruttó hozzáadott érték, végső fogyasztási kiadás, bruttó állóeszköz-felhalmozás, javak és szolgáltatások importja és exportja, foglalkoztatás korlátozott részletességű bontása; valamint
- d) egyszerűsített számlasorozat.

Ezeket az elemeket – a számlák összeállítását elősegítendő – egyszerűsített forrás- és felhasználás-keretrendszer egészíti ki.

A NEGYEDÉVES NEMZETI SZÁMLÁK SAJÁTOSSÁGAI

- 12.13 A negyedéves nemzeti számlák szempontjából különösen fontos, összeállítással kapcsolatos kérdések a következők:
- a) az elszámolás időpontja;
 - b) gyorsbecslések;
 - c) kiegyensúlyozás és *benchmarking*;
 - d) visszaláncolt volumenindexek; valamint
 - e) szezonális és naptári kiigazítások.

Az elszámolás időpontja

- 12.14 A negyedéves nemzeti számlák esetében az elszámolás időpontjára vonatkozó szabályok megegyeznek az éves nemzeti számlákra vonatkozó szabályokkal. A rövidebb elszámolási időszak miatt azonban az elszámolás időpontja sajátos mérési problémákat okoz. Ez különösen a következők mérését érinti:
- a) befejezetlen termelés;
 - b) az év meghatározott időszakában megvalósuló tevékenységek; valamint
 - c) alacsony gyakoriságú kifizetések.

- 12.15 A negyedéves nemzeti számlák rendszerében nagy jelentőséget kap az év meghatározott részében összpontosuló tevékenységek és folyamatok elszámolása. Az ilyen tevékenységek negyedéves mértéke, például a mezőgazdasági kibocsátás, az építőipari tevékenység és az idegenforgalom külső tényezőktől, például az időjárástól és a hivatalos munkaszüneti napok számától is függ. A bérek, adók, társadalmi juttatások és osztalékok kifizetését időszaki negyedéves hatások befolyásolhatják, ilyen például az év meghatározott hónapjában kifizetett éves jutalom. Ilyen esetek időzítésének és mértékének hibás meghatározása a negyedéves növekedés hibás méréséhez vezet.

Befejezetlen termelés

- 12.16 A befejezetlen termelés olyan be nem fejezett kibocsátás, amely még nem kész szállításra. Befejezetlen termelésről akkor beszélünk, amikor a termelési folyamat több időszakon keresztül tart. A hosszú termelési ciklusok olyan tevékenységeknél fordulnak elő, mint például a mezőgazdaság, az építőipar, a gépipar, a gépjármű- és hajógyártás, valamint a szolgáltatások területén a szoftverfejlesztés, az építőipari szolgáltatás, a filmgyártás vagy jelentős sportesemények szervezése. Az ilyen hosszú termelési eljárásokat nemegyszer készütségi fok szerinti kifizetés kíséri, amely különösen a hajógyártás, a repülőgépgyártás, a bortermelés és a reklámszerződések körében fordul elő.

Az ilyen termelés mérése során a termelési folyamatot különböző időszakok között kell szétosztani. Ez több nehézséget okoz a negyedéves nemzeti számlák esetében, mint az éves nemzeti számlák összeállítása során. Mindemellett a befejezetlen termelés negyedéves és éves alapú mérésére azonos elvek vonatkoznak.

Az év meghatározott időszakában megvalósuló tevékenységek

12.17 A tényleges kibocsátás egyes időszakokra történő eredményszemléletű elosztásának szokásos módja a kibocsátásnak az időszak során felmerült költségek alapján történő elosztása, ám ez nem mindig alkalmazandó teljes mértékben. Nem rendelő kibocsátás olyan időszakokhoz, amelyekben nem történt termelés, még akkor sem, ha közben felmerültek folyó költségek. Ide tartoznak a tőkefelhasználás költségei, mint például a gépek használatáért fizetett bérleti díjak. A mezőgazdaság területén is előfordulhat az a helyzet, hogy egyes időszakokban nincs termelés. Kibocsátás nélküli időszakok az élelmiszeripar azon ágazataiban is előfordulhatnak, amelyekben a termelés a betakarítástól függ.

Alacsony gyakoriságú kifizetések

12.18 Az év során végzett tevékenység vonatkozásában azt tekintjük alacsony gyakoriságú kifizetésnek, amelyet évente egyszer vagy az éven belül több részletben teljesítenek. Ilyen kifizetések az osztalékok, kamatok, adók, támogatások és a munkavállalóknak adott jutalmak, mint például az év végi prémium és az üdülési támogatás. Mindezeket a jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveleteket eredményszemléletben kell elszámolni, azaz a követelés felmerülésekor, nem pedig kifizetésekor. Az elszámolás időzítésének kérdése az éves nemzeti számlák esetében is felmerül, amikor a kifizetések részben másik elszámolási évhez tartozhatnak.

12.19 Az ilyen időzítési kérdések kezelése érdekében a kifizetések két csoportját különböztetjük meg:

- a) A tisztán ad hoc jellegű kifizetéseket abban az időszakban kell elszámolni, amelyekben azokat ténylegesen teljesítették. Az osztalékokat például rendszerint csak azt követően állapítják meg, hogy lezárták egy pénzügyi év könyvelését, és azok nincsenek szükségszerű kapcsolatban a vállalkozás adott évi nyereségével.
- b) Azokat a kifizetéseket, amelyek kifejezetten egy adott időszakhoz kötődnek (pl. egy korábbi időszakban vagy több megelőző elszámolási időszakban merültek fel), ahhoz az időszakhoz kell rendelni, amelyikben felmerültek. Ide tartoznak például a jövedelem-, illetve termékadó, amelyeket egy rákövetkező időszakban szedhetnek be.

12.20 Az eredményszemlélet alkalmazása a negyedéves adatokra ilyen esetekben rendkívül nehézkes lehet, ilyenkor alternatív módszerre van szükség, mely lehet pénzforgalmi szemlélettel módosított elszámolás vagy a felmerülő kifizetések hozzárendelése az egyes időszakokhoz oly módon, hogy ez az idősor jellemzőit a lehető legcsekélyebb mértékben torzítsa.

Gyorsbecslések

12.21 A negyedéves nemzeti számlák a tárgynegyedév végét követően rövid időn belül áttekintést nyújtanak a gazdaság állapotáról. Az ilyen információk gyors rendelkezésre állása elősegíti a gazdasági folyamatok felismerését és értelmezését. Ennek érdekében a statisztikai hivatalok gyakrabban állítanak össze gyorsbecsléseket a legfontosabb makroökonómiai aggregátumokról – köztük a GDP növekedéséről és a negyedéves nemzeti számlák mutatószámairól.

12.22 A gyorsbecslés a tárgyidőszakra vonatkozó valamely gazdasági változó előzetes becslése. A gyorsbecslést rendszerint hiányos adatok alapján, de a hagyományos becslések esetében alkalmazott statisztikai vagy ökonometriai modellek segítségével készítik el. A gyorsbecslés összeállítása során a lehető legtöbb adatot kell felhasználni. A gyorsbecslések és a hagyományos becslések közötti különbségek a következők:

- a) időszerűség: a gyorsbecslések a hagyományos becsléseknél korábban állnak rendelkezésre;
- b) pontosság: az időszerűség a pontosság rovására mehet. A gyorsbecslések esetében általában a hagyományos becsléseknél nagyobb mértékben van szükség utólagos revízióra;
- c) lefedettség: a gyorsbecslések a változók szűkebb körét fedik le, mint a hagyományos becslések;
- d) információk: a gyorsbecslések kevesebb információn alapulnak; a hagyományos becsléseknél használt információk gyakran nem állnak teljes körűen rendelkezésre;
- e) becslési módszer: az adatok hiánya miatt a gyorsbecslések fokozottabban támaszkodnak ökonometriai módszerekre és hipotézisekre.

A negyedéves nemzeti számlák kiegyensúlyozása és kiigazítása (benchmarking)

12.23 A negyedéves nemzeti számlák negyedéves alapon összeállított, összefüggő számlasorozatot képeznek. A nemzeti számlák keretrendszerének szerves részét képezik, és konzisztensek az éves számlákkal.

- 12.24 A negyedéves számlák belső konzisztenciája a forrás- és felhasználásbecslések negyedéves alapon történő összehangolása révén biztosítható. Az éves számlákkal való konzisztencia a negyedéves számláknak az éves számlákhoz való hozzáigazítása vagy az éves számláknak a negyedéves számlákból való levezetése révén biztosítható.

Kiegyensúlyozás

- 12.25 A kiegyensúlyozási vagy összehangolási folyamat a nemzeti számlák összeállításának szerves része. Optimális mértékben használja fel a számlák különböző mutatóit megalapozó eltérő adatforrásokat. Tágabb értelemben a kiegyensúlyozás a GDP és a számlák más részeinek összeállítása során alkalmazott különféle eljárások alapját képező statisztikai alapadatokat próbálja meg a forrás és felhasználás keretrendszerébe illeszteni, az összes rendelkezésre álló információ hatékony felhasználásával.
- 12.26 A negyedéves számlákra is az éves számlák esetében alkalmazott kiegyensúlyozási elvek és eljárások vonatkoznak, kiegészítve néhány további, a számlák összeállításának negyedéves gyakoriságát tükröző eljárással. E kiegészítő eljárások a negyedéves számlák alábbi jellegzetességeit tükrözik:

- a) a szezonálisan kiigazított és ki nem igazított adatok közötti konzisztencia fenntartása;
- b) a folyó áras és változatlan áras mutatók közötti konzisztencia biztosítása;
- c) az eltérő GDP-számítási módszerekkel kapott eredmények összehangolása.

A negyedéves nemzeti számlák kiigazítását elősegíti az egyszerűsített negyedéves forrás- és felhasználás-keretrendszer alkalmazása. Amennyiben rendszeresen készülnek éves forrás- és felhasználástáblák, a negyedéves forrás- és felhasználástáblák adatai közvetlenül hozzájuk kapcsolhatók a kiegyensúlyozási és benchmarkolási eljárás részeként.

A negyedéves és éves számlák közötti konzisztencia – benchmarking

- 12.27 A negyedéves nemzeti számlák és az éves számlák egymáshoz igazítása kétféle megközelítéssel történhet:

- a) a negyedéves számlák éves számlákhoz való hozzáigazításával (*benchmarking*);
- b) az éves számlák negyedéves számlákból történő levezetésével.

- 12.28 A negyedéves és az éves számlák közötti eltérések többnyire az adatforrások különbözőségére, illetve a közös forrásokból származó adatok eltérő hozzáférhetőségére vezethetők vissza.

- 12.29 A negyedéves és a megfelelő éves aggregátumok összehangolására számos különböző módszer alkalmazható.

Az ideális módszer a különbségek okainak feltárása és az összes rendelkezésre álló információ felhasználásával új, összehangolt negyedéves és éves aggregátumok levezetése.

A benchmarkingtechnikák úgy biztosítják a két adathalmaz közötti konzisztenciát, hogy az egyiket alapul véve a másikat különféle módszerekkel – kezdve az egyszerű matematikai kiigazítástól egészen az összetett statisztikai és ökonometria eljárássokig – hozzáigazítják. A benchmarkingtechnikák célja a számlaösszefüggések konzisztenciájának biztosítása a két adathalmaz között oly módon, hogy közben az idősor növekedési ütemei, illetve egyéb pontosan meghatározott kritériumok is a lehető legnagyobb mértékben változatlanok maradjanak.

A benchmarking a számlák összeállításának szerves részét képezi, így azt alapvetően a legrészletesebb összeállítási szinten kell elvégezni. A gyakorlatban ez a különböző idősorok több lépcsőben történő kiigazítását jelentheti, amikor is egyes idősorok már kiigazított adatait használják más idősorok benchmarkjaként a kiigazítás második vagy harmadik lépcsőjében.

- 12.30 Amikor a negyedéves aggregátumokat vesszük benchmarknak, az éves aggregátumokat a megfelelő negyedéves adatok összegzésével kapjuk meg. Ily módon a konzisztencia biztosított.

- 12.31 A negyedéves és az éves aggregátumok összehangolása igen gyakran különböző benchmarkolási megközelítések vegyítésének eredménye: előfordulhat például, hogy az előzetes éves becsléseket a negyedéves adatok aggregálásából nyerik, és miután rendelkezésre állnak az éves információk, illetve megtörtént az éves adatok felülvizsgálata, az éves benchmarkot alkalmazzák a megfelelő negyedéves adatok felülvizsgálatánál.

Ár- és volumenmérés láncolással

- 12.32 Az éves nemzeti számlák esetében az ár- és volumenváltozásokat alapvetően éves láncindex segítségével mérik. A koherencia érdekében az ár- és volumenváltozások negyedéves mérőszámait a láncolt éves adatokhoz igazítják.

- 12.33 A negyedéves és az éves számlák ár- és volumenmérőszámai közötti konzisztencia megkívánja, hogy vagy az éves mérőszámokat állítsák elő a negyedéves számokból, vagy a negyedéves számokat igazítsák az éves számokhoz benchmarking-technikák alkalmazásával. Ez még akkor is fennáll, ha teljesül az az alapkövetelmény, hogy a negyedéves és az éves mérőszámok kiszámítása és bemutatása azonos módon, például azonos indexformulával, azonos bázisra és referencia-időszakra történik. Szigorú konzisztencia azonban nem biztosítható, mivel az alkalmazott indexszámítás matematikai formulájának köszönhetően a negyedéves indexek rendszerint nem tükrözik ugyanazt a növekedési ütemet, mint a megfelelő éves indexek.
- 12.34 Noha a negyedéves nemzeti számlák esetében mind éves, mind negyedéves súlyok is alkalmazhatók a láncolt volumenindexek becslésénél, a láncolást elvileg éves súlyok alkalmazásával kell elvégezni. A negyedéves volumenmérőszámokat éves súlyokkal láncolják.
- 12.35 A negyedéves nemzeti számlák láncolt volumensorozatai olyan negyedéves volumenváltozások, amelyek a megelőző év átlagárait használják súlyként. A negyedéves volumenindexek éves láncolása háromféle módon történhet:
- a) éves átfedés (*annual overlap*);
 - b) egy negyedéves átfedés (*one-quarter overlap*);
 - c) évet átfogó (*over the year*) módszerrel.
- A három láncolási módszer bármelyikének alkalmazásával rendszerint törések keletkeznek a visszaláncolt idősorban, amelynek hatását a választott láncolási technika és az árszerkezet időbeli változása határozza meg.
- 12.36 Az éves átfedés módszer az előző év átlagát használja összekapcsoló tényezőnek az adott év árain. Az így kapott negyedéves volumenadatok éves aggregátuma kiadja az éves nemzeti számlák függetlenül kapott visszaláncolt számlaidősorát. Ezenfelül a naptári éven belül nem keletkeznek törések a negyedéves volumenváltozásban. Megtörik azonban a volumenidősor az év utolsó negyedéve és a következő év első negyedéve között, mely megmutatkozik az adott negyedév negyedéves volumenváltozásában is.
- 12.37 Ezzel szemben az egy negyedéves átfedés módszere általában torzítatlan negyedéves növekedési ütemeket eredményez az év minden egyes negyedévében, mivel összekapcsoló tényezőként az előző év negyedik negyedéve szolgál azon év átlagárán. Az egy negyedéves átfedés módszere azonban az éves átfedés módszerével ellentétben olyan negyedéves visszaláncolt idősorhoz vezet, amely nem konzisztens az éves nemzeti számlák független módon láncolt számlaidősorával.
- 12.38 Az évet átfogó módszer minden negyedév esetében torzítatlan éves növekedési ütemeket eredményez, mivel az összekapcsoló tényező az előző év azonos negyedéve lesz azon év átlagárán. Ez a módszer azonban strukturális töréseket eredményez minden negyedévben, azaz minden egyes negyedéves növekedési ütem torzul. Tehát az évet átfogó módszer torzítja legjobban az idősor éven belüli lefutását.
- 12.39 Amennyiben éven belül elhanyagolhatóak a pótlólagos hatások (az árszerkezet módosulásából fakadó volumenváltozások), a volumenadatok negyedéves láncolásának fenti három módszere rendkívül hasonló eredményhez vezet.
- Olyan gyakorlati megfontolások, mint a negyedéves és az éves visszaláncolt volumenindex-sorok közötti konzisztencia, valamint a számítások egyszerűsége és átláthatósága alapján, az éves átfedés módszerének alkalmazása az ajánlott.

Szezonális és naptári hatás kiigazítása

- 12.40 A szezonális hatás, amely minden év azonos időszakában rendszeresen ismétlődik.

A szezonális hatás egyik példája a nyári fagyalértékesítés. A rendszeresen ismétlődő események hatásának elosztása az év egészére szezonális kiigazítás révén történik, míg a rendkívüli események hatása változatlan marad. A szezonális kiigazítás figyelembe veszi a hónapok és negyedévek eltérő hosszát is. A szezonális kiigazítás a „normális” és az ismétlődő eseményeket azon év egészére osztja el, amelyben felmerültek. A szezonálisan kiigazított időszakok a kiigazítatlan időszakoknál pontosabban tükrözik például:

- a) a trendben végbemenő változásokat; valamint
 - b) az üzleti ciklusok fordulópontjait.
- 12.41 A naptárhatalás idősorokra gyakorolt hatása a következőkben nyilvánul meg:
- a) a munka- és kereskedelmi napok száma és összetétele;
 - b) az állandó és mozgó munkaszüneti napok előfordulása;
 - c) szökőévek és más naptári jelenségek, mint például egy munkaszüneti nap és a hétvége közötti, ún. áthidaló napok.

- 12.42 A negyedéves nemzeti számlák idősorában jelenlévő szezonális és naptári hatások elfedik a negyedéves nemzeti számlák aggregátumainak növekedésében mutatkozó trendet. Következésképpen a szezonális és naptári kiigazítás elősegíti a negyedéves nemzeti számlákban mutatkozó trendekből való következtetések levonását, továbbá a szezonális kiigazítás érzékelhetővé teszi a jelentősebb rendkívüli hatásokat vagy eseményeket, és ezáltal a negyedéves nemzeti számlák statisztikai hozzájárulnak a gazdasági folyamatok jobb megértéséhez.
- 12.43 A szezonális változások rendszerint az energiafelhasználás, a turizmus és az időjárási körülményeknek a – kültéri tevékenységeket, pl. az építőipart érintő – változása, a munkavállalóknak fizetett jutalmak, rögzített ünnepnapok, valamint a különböző intézményi vagy adminisztratív gyakorlatok hatása nyomán jelentkeznek. A negyedéves nemzeti számlák szezonálisitása függ a felhasznált adatforrásoktól és a számlák összeállítása során alkalmazott módszerektől is.
- 12.44 A szezonális komponensek megbízható becslése érdekében az idősort előzetes kiigazításnak kell alávetni. Ez kiszűri az kiugró értékeket: egyszeri kiugró érték (*impulse outlier*), csillapodó jellegű törés (*transitory change*), szinteltolás (*level shift*), a naptárhatást és az ünnepnapokat, melyek befolyásolhatják a szezonális becslések minőségét. Az kiugró értékeknek azonban – hacsak nem hibás számításból fakadnak – láthatónak kell maradniuk a szezonálisan kiigazított adatokban, mivel konkrét események, például sztrájkok, természeti csapások hatásait tükrözhetik. Ezért a kiugró értékeket a szezonális komponensek becslését követően vissza kell illeszteni az idősorba.

A szezonálisan kiigazított, láncolt volumenváltozók összeállítása során követendő eljárás

- 12.45 A negyedéves nemzeti számlák szezonálisan és naptári hatással kiigazított, visszaláncolt idősora egy sor művelet – szezonális és naptárhatás miatti korrekció, láncolás, *benchmarking* és kiegyensúlyozás – eredményeként adódik a rendelkezésre álló alap- vagy aggregált adatokból kiindulva.
- 12.46 A negyedéves nemzeti számlák szezonálisan kiigazított, láncolt volumenváltozóinak összeállítása során alkalmazott műveletek sorrendje az alkalmazott eljárás sajátosságaitól és az aggregátság szintjétől függ.
- A szezonálisan kiigazított, láncolt idősorok ideális esetben a láncolt idősorok szezonális kiigazítása, majd ezt követően ezen szezonálisan kiigazított idősorok benchmarkolása nyomán keletkeznek.
- 12.47 Léteznek olyan negyedéves nemzetiszámla-összeállítási módszertanok, amelyek a – rendkívül alacsony aggregátsági szinten – szezonálisan kiigazított adatokból indulnak ki, majd ezt követően láncolnak, például olyan esetben, ha a negyedéves nemzeti számlákat negyedéves forrás- és felhasználástáblákból állítják elő. Az eljárások sorrendje ebben az esetben a következő: szezonális kiigazítás, kiegyensúlyozás, láncolás, benchmarkolás. Nem aggregált szinten a szezonális összetevő értékei gyakran nem becsülhetők olyan megbízhatósággal, mint a negyedéves nemzeti számlák magasabb aggregátsági szintjein. Ebben az esetben a szezonális komponens revízióját különös körültekintéssel kell elvégezni. A szezonálisan kiigazított adatok kiegyensúlyozása és láncolása nem vihet további szezonálisitást az idősorba.
- 12.48 Az előző év átlagárán kifejezett negyedéves nemzeti számlák idősorai az egy negyedéves átfedés, az éves átfedés vagy az évet átfogó módszer alkalmazásával láncolhatók vissza. A negyedéves nemzeti számlák idősorainak szezonális kiigazítása szempontjából az egy negyedéves átfedés és az éves átfedés módszere részesítendő előnyben. Az évet átfogó módszer használata nem ajánlott, mivel az az idősor minden egyes negyedévében törést okozhat a negyedéves mozgásokban.
- 12.49 A szezonálisan kiigazított, láncolt negyedéves idősorokat a megfelelő éves szezonálisan kiigazítatlan, láncolt adatokhoz kell igazítani valamely *benchmarking*- vagy egyéb kiigazítási technikával, mely a negyedéves változásokra minimális hatást gyakorol. A *benchmarking*ra pusztán gyakorlati megfontolásokból, például az éves átlagos növekedési ütemek konzisztenciájának biztosítása érdekében van szükség. A *benchmarking* nem okozhat szezonálisitást az idősorban. A csak szezonálisan kiigazított negyedéves nemzeti számlák idősorait a függetlenül levezetett láncolt éves kiigazítatlan idősorokhoz kell igazítani. A kívánt időbeli konzisztencia alól kivételek abban az esetben fogadhatók el, ha a szezonálisitás gyorsan változik.
- 12.50 A naptárhatás szezonális és nem szezonális komponensre osztható; az előbbi az évente ugyanabban az időszakban ismétlődő átlagos naptári helyzetre vonatkozik, míg az utóbbi a naptári változók (kereskedelmi/ünnepnapok száma, mozgó ünnepnapok, szökőnapok) hónap- vagy negyedév-specifikus átlagoktól való eltéréseire utal.
- 12.51 A naptári kiigazítás kiszűri az idősorból a statisztikailag megalapozott és gazdaságilag megmagyarázható nem szezonális naptári hatásokat. A naptári hatásoknak az idősorban azonosíthatóknak és időben kellőképpen stabilnak vagy – ha ez utóbbi feltétel nem teljesül – időben változó hatásuknak megfelelően modellezhetőeknek kell lenniük.

13. FEJEZET

REGIONÁLIS SZÁMLÁK

BEVEZETÉS

- 13.01 Ez a fejezet a regionális számlák általános leírását tartalmazza, tisztázza a regionális számlák célját és fő fogalmi alapelveit, valamint összeállításának jellemző kérdéseit.
- 13.02 *Fogalom meghatározás:* a regionális számlák a nemzetgazdaságra vonatkozó számlák regionális megfelelői. A regionális számlák a fő aggregátumok – mint például az ágazati bruttó hozzáadott érték vagy a háztartások jövedelme – regionális bontását adják meg.
- 13.03 Amennyiben a fejezetben külön nem jelöljük, a regionális számlák esetében a nemzeti számlák fogalmait alkalmazzuk.

A nemzeti szinten összesített adatokban a regionális gazdasági feltételekben és teljesítményekben meglévő különbségek rejlenek. A lakosság és a gazdasági tevékenységek általában nem egyenletesen oszlanak meg a régiók között. A városi régiók elsősorban szolgáltatásokra szakosodnak, míg a mezőgazdaság, a bányászat és a feldolgozóipar inkább a nem városi régiókban található. Az olyan fő kérdéseknek, mint a globalizáció, innováció, idősödés, adózás, szegénység, munkanélküliség és a környezet, gyakran regionális gazdasági dimenziói vannak. A regionális számlák ezért a nemzeti számlák fontos kiegészítői.

- 13.04 A regionális számlák a számlák ugyanazon sorozatából állnak, mint a nemzeti számlák, és a regionális gazdasági struktúrákat, fejleményeket és különbségeket teszik láthatóvá. A fogalmi és mérési problémák miatt a régiók számlasorozata kevésbé átfogó és részletes, mint a nemzeti számláké.

A regionális termelőtevékenységek ágazati táblái a következőket mutatják be:

- a) a termelés és a foglalkoztatás mértéke és dinamikája régióként;
- b) a régiók hozzájárulása a nemzeti aggregátumhoz;
- c) az egyes régiók szakosodása;
- d) a különböző régiók szerepe az egyes ágazatokban.

A „háztartások jövedelme” regionális számla a háztartások elsődleges és rendelkezésre álló jövedelmét mutatja ki régióként, továbbá a jövedelem forrásait és megoszlását a régiók között.

- 13.05 Több tagállamban a különböző szintű régiók jelentős önállóságot élveznek a döntéshozatal terén. Az ilyen régiókhoz tartozó regionális számlák ezért mind a nemzeti, mind a regionális szintű politika szempontjából fontosak.
- 13.06 A regionális számlák fontos sajátos közigazgatási célokat is szolgálnak, mint például:
- a) egy adott, országos szintű adóból származó bevételek felosztása a regionális kormányzatok között;
 - b) pénzüsszegek felosztása az európai kohéziós politika keretében.
- 13.07 A regionális számlák rugalmasan alkalmazhatók különböző szintű aggregátumok készítésére. Ezek nem csak földrajzi régióknak felelhetnek meg. A földrajzi régiókat gazdasági szerkezet, elhelyezkedés és a többi (szomszédos) régióval fenntartott gazdasági kapcsolat alapján is csoportosítani lehet. Ez különösen hasznos a nemzeti és európai gazdasági struktúrák és fejlődés elemzéséhez.
- 13.08 A regionális számlákat a közvetlenül összegyűjtött regionális adatok és a feltételezések alapján regionálisan felosztott nemzeti adatok alapján kell összeállítani. Minél teljesebb a közvetlenül gyűjtött adatok köre, annál kisebb a szerepe a feltételezéseknek. A kellően teljes körű, időszerű és megbízható információk hiánya miatt feltételezésekre van szükség a regionális számlák összeállításához. Ez azt jelenti, hogy a régiók közötti egyes különbségek nem feltétlenül tükröződnek a regionális számlákban.

REGIONÁLIS TERÜLET

- 13.09 Egy ország valamely régiójának gazdasága az ország teljes gazdaságának része. A teljes gazdaságot a gazdasági egységek és a szektorok határozzák meg. A teljes gazdaságot azon gazdasági egységek alkotják, amelyek legfőbb gazdasági érdekeltiségének központja az ország gazdasági területén található (lásd a 2.4. pontot). A gazdasági terület és a földrajzi terület nem teljesen azonos (lásd a 2.5. pontot). Egy ország gazdasági területe regionális területekre és régiókon kívüli területre osztható.
- 13.10 A regionális terület az ország gazdasági területének azon részeiből áll, amelyek valamely régióhoz tartoznak, beleértve a vámszabad területeket, vámraktárokat és termelő üzemeket.
- 13.11 A régiókon kívüli terület az ország gazdasági területének azon részeiből áll, amelyek egyetlen régióhoz sem tartoznak. A következők alkotják:
- a) a nemzeti légtér, valamint azon felségvizek és a nemzetközi vizek alatt fekvő kontinentális talapzat, amelyek fölött az ország kizárólagos jogokat élvez;
 - b) a területi enklávék (azaz a külföldön elhelyezkedő és nemzetközi szerződések vagy államközi megállapodások alapján az ország államháztartási szervei [követségek, konzulátusok, katonai bázisok, tudományos bázisok stb.] által használt földrajzi területek);
 - c) az ország kontinentális talapzatán kívül, a nemzetközi vizek alatt található, rezidens egységek által üzemeltetett olaj- és földgázlelőhelyek stb.
- 13.12 A statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája (NUTS) egyetlen egységes rendszerbe foglalja az Európai Unió gazdasági területét. Nemzeti célokra a regionális számlákat regionális szinten még részletesebben lebontva is össze lehet állítani.

EGYSÉGEK ÉS REGIONÁLIS SZÁMLÁK

- 13.13 A nemzetgazdaság szempontjából az egységek két típusa különböztethető meg. Egyrészt a gazdasági egység nyilvántartásai azokat a folyamatokat tükrözik, amelyek hatással vannak a jövedelemre, a tőke- és pénzügyi tranzakciókra, az egyéb folyamatokra és a vagyommérlegekre. Másrészt a szakosodott telephelyek nyilvántartásai a termelés, valamint a javak és szolgáltatások felhasználása során lezajló folyamatokat tükrözik.

Gazdasági egységek

- 13.14 A regionális számlák szempontjából a regionális szinttől függően a gazdasági egységek két típusa különböztethető meg:
- a) Az egyrégiós egységek legfőbb gazdasági érdekeltiségének központja egyetlen régióban található. Az egyrégiós egységek közé kell sorolni a háztartásokat, azokat a vállalatokat, amelyek szakosodott telephelyei ugyanabban a régióban helyezkednek el, a legtöbb helyi önkormányzatot és regionális kormányzatot, a társadalombiztosítás egy részét, továbbá a háztartásokat segítő nonprofit intézményeket.
 - b) A többrégiós egységek legfőbb gazdasági érdekeltiségének központja több régióban található. A vállalatok és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények a több régiót felölelő egységekre példák. További példát jelentenek az olyan gazdasági egységek, amelyek tevékenysége az egész országra kiterjed, mint például a központi kormányzat, vagy néhány olyan vállalat, amely tényleges vagy kvázimonopóliumot élvez.
- 13.15 Az egyrégiós gazdasági egységek minden gazdasági műveletét ahhoz a régióhoz kell sorolni, amelyben az ilyen egységek legfőbb gazdasági érdekeltiségi központja található. A háztartások legfőbb gazdasági érdekeltiségének központja nem abban a régióban van, ahol a tagjaik dolgoznak, hanem ott, ahol laknak. Más egyrégiós egységek legfőbb gazdasági érdekeltiségének központja abban a régióban található, ahol maguk az egységek is elhelyezkednek.
- 13.16 A többrégiós egységek egyes gazdasági műveletei nem kapcsolhatók régiókhoz. A legtöbb jövedelemelosztási és pénzügyi művelet ezek közé tartozik. Következésképpen a többrégiós egységek egyenlegező tételeit, mint például a megtakarítást és a nettó hitelnyújtást, regionális szinten nem számolják el.

A szakosodott telephelyek és a regionális termelőtevékenységek ágazatok szerint

- 13.17 A vállalatok több helyszínen is végezhetnek termelőtevékenységet, a regionális számlák összeállításához a tevékenységeket valamilyen helyszínhez kell rendelni. Amennyiben a vállalatokat felosztják helyszín szerint, a felosztott részeket telephelyeknek nevezik.
- 13.18 A gazdasági egységeket a gazdasági tevékenységük alapján ágazatokba soroljuk, ezáltal le lehet írni a gazdaság termelőtevékenységeit. Ez heterogén ágazatokat eredményez, mivel sok vállalat jelentős, az elsődleges tevékenységétől eltérő, másodlagos tevékenységeket végez. Ennek eredményeként bizonyos ágazatokban az ágazat fő terméke csak kis részét képviseli a teljes kibocsátásnak. Ahhoz, hogy olyan termelői csoportok alakuljanak ki, amelyeknek a kibocsátás, költségszerkezet és a termeléshez használt technológia szempontjából homogénebb a tevékenysége, a vállalatokat kisebb és homogénebb egységekre kell osztani. Ezeket szakosodott egységnek nevezik.
- 13.19 A szakosodott telephely a szakosodott egységnek az a része, amely megfelel a telephelynek. Amennyiben egy szakosodott egység több régióban végez termelőtevékenységet, a regionális számlákban felosztják a szakosodott egységre vonatkozó információkat. Ehhez a felosztáshoz információkra van szükség a munkavállalói jövedelmekről vagy – ha ez nem áll rendelkezésre – a foglalkoztatásról, valamint a bruttó állóeszköz-felhalmozásról. Olyan vállalatok esetében, amelyek egyetlen helyen működnek, és amelyek főtevékenysége állítja elő a hozzáadott érték többségét, a szakosodott telephely megegyezik a vállalattal.
- 13.20 Egy regionális ágazat az azonos vagy hasonló tevékenységgel foglalkozó szakosodott telephelyeket foglalja magában.
- 13.21 A szakosodott telephelyek meghatározásánál három különböző eset fordulhat elő:
- a) jelentős munkaerő-ráfordítást igénylő termelőtevékenység állandó helyszínen. A jelentős munkaerő-ráfordítás ebben az összefüggésben legalább egy személy rendszeres fél napi munkájának az éves szintű megfelelőjét jelenti;
 - b) azt a termelőtevékenységet, amelyet jelentős munkaerő-ráfordítás nélkül végeznek egy állandó helyszínen, általában nem tekintik önálló szakosodott telephelynek, és a termelést annak a telephelynek kell tulajdonítani, amelyik e termelés irányításáért felel. E szabály alól azonban néhány kivétel, például a szelmalmok, a kőolaj- és földgázkitermelés, az internethubok és a teljesen automatizált benzinkutak. Ezeknél a termelőtevékenységeknél előfordul, hogy maga a tevékenység az egyik régióban folyik, az irányítása pedig egy másik régióban. Az ilyen tevékenységeknél a kibocsátást nem az irányítás szerinti régióban számolják el, mivel a termelésre egy másik régióban kerül sor. A bruttó állóeszköz-felhalmozást ugyanabban a régióban kell elszámolni, mint a hozzá kapcsolódó kibocsátást és hozzáadott értéket;
 - c) az állandó helyszínnel nem rendelkező termelőtevékenységek esetében a székhely fogalmát (lásd a 2.4. pontot) országos szinten kell alkalmazni. Például a más régiókból származó alvállalkozók által végrehajtott jelentős építési projekteket önálló szakosodott telephelyként rögzítik. Jelentős építési projektekre példa a hidak, duzzasztógáták és erőművek építése, amelynek a végrehajtása legalább egy évbe telik, és amelyet egy helyi irodából irányítanak. Az egy évnél rövidebb építési projektek esetében az anyavállalat székhelyét veszik alapul a termelés régióhoz való hozzárendeléséhez.
- 13.22 Az azonos gazdasági egységhez tartozó, eltérő régiókban található szakosodott telephelyek közötti termelési tranzakciók rögzítésre kerülnek. A szakosodott telephelyek közötti kiegészítő kibocsátásátadást azonban csak akkor rögzítik, ha megfigyelhető (lásd az 1.31. pontot). Ez azt jelenti, hogy a szakosodott telephelyek között csak az elsődleges és másodlagos kibocsátásátadást rögzítik, amennyiben ez a nemzeti számlák esetében gyakorlat.
- 13.23 Ha egy csak kiegészítő tevékenységet végző szakosodott telephely statisztikailag megfigyelhető, azaz rendelkezésre állnak az általa végzett termelésre vonatkozó önálló számlák, vagy ha az általa kiszolgált szakosodott telephelytől eltérő földrajzi helyszínen található, akkor nyilvántartása önálló egységként történik, és mind a nemzeti, mind a regionális számlákban a főtevékenységének megfelelő ágazatba sorolják be. Megfelelő alapadatok hiányában a kiegészítő tevékenység kibocsátásának becslése a költségek összesítésével történik.

A REGIONALIZÁLÁS MÓDSZEREI

- 13.24 A regionális számlák az egyes régiók területén rezidens egységek gazdasági műveletein alapulnak. A regionális számlákat általában az alábbi módszerekkel állítják össze:
- a) alulról felfelé haladó módszer;

- b) felülről lefelé haladó módszer; vagy
- c) vegyes módszerek.
- 13.25 A regionális aggregátum becslését alulról felfelé haladva előállító módszer a közvetlenül a rezidens egységekre vonatkozó adatok összegyűjtéséből, és a becsült regionális adatok aggregálással történő előállításából áll.
- Ha a szakosodott telephelyekről nem áll rendelkezésre adat, akkor a „pseudo alulról felfelé haladó módszer” alkalmazása is elfogadható. A szakosodott telephelyekre vonatkozó adatokat a vállalatra, szakosodott egységre vagy a telephelyre vonatkozó adatokból eloszlási modellekkel lehet megbecsülni. A becsült adatokat aggregálják, hogy megkapják a regionális szintű összesített adatokat, csakúgy mint az alulról felfelé haladó módszerrel.
- Az adatok összeállításának második lépésében az alulról felfelé haladó módszerrel összesített becsült adatokat egyeztetik a nemzeti számlákból származó összesített adatokkal.
- 13.26 Ha az információk csak olyan egységek szintjén állnak rendelkezésre, amelyek különféle tevékenységekkel foglalkozó és különböző régiókban elhelyezkedő több szakosodott telephelyből állnak, a regionális adatok ágazatonkénti bontásának előállításához olyan mutatókat használnak fel, mint a régiókénti munkavállalói jövedelem és foglalkoztatás.
- 13.27 A felülről lefelé haladó módszer a nemzeti szintű összesített adatot osztja fel a régiók között anélkül, hogy kísérletet tenne arra, hogy régióként megkülönböztesse a rezidens egységeket. Az országos szintű adatot egy olyan mutató segítségével osztják fel, amelynek a régiók közötti megoszlása ugyanolyan, mint a megbecsülendő változónak.
- Szükség van az adott régióban letelepedett rezidens egység fogalmára annak érdekében, hogy az adott változó régiókénti kiszámításához használt mutatószám tükrözze a regionális különbségeket.
- 13.28 Az alulról felfelé haladó módszer ritkán fordul elő tisztán, ezért a vegyes módszerek is elfogadhatóak. Valamely változó vagy változók valamely aggregátumának regionális becslése például csak az alulról felfelé haladó becslési módszerrel, makroregionális szinten lehetséges. Részletesebb regionális szintű becslésekhez felülről lefelé haladó módszert kell alkalmazni.
- 13.29 A regionális értékekre vonatkozó közvetlen mérőszámok előnyt élveznek a közvetett mérőszámokkal szemben. Ha teljes körű és megbízható mikroadatokat állnak rendelkezésre a szakosodott telephelyek szintjén, akkor a nemzeti értékeknek fogalmi szinten megfelelő regionális értékek becslése az alulról felfelé haladó módszerrel történik. A nemzeti számlák összesített adataival való összhang megteremtése érdekében a regionális számlák ezen becsült adatait ezután egyeztetik a nemzeti számlák aggregátumaival.
- 13.30 A nemzeti aggregátumok, valamint a mérendő változóval korrelációban álló mutató alapján történő közvetett mérés során óhatatlanul bekövetkezhetnek becslési hibák. Például a bruttó hozzáadott értékre vonatkozó, ágazatonkénti országos adatokat a regionális foglalkoztatási statisztikák segítségével lehet hozzárendelni az egyes régiókhoz, azzal a feltételezéssel élve, hogy minden ágazatban valamennyi régióban azonos az egy munkavállalóra jutó bruttó hozzáadott érték. Az adatok részletesebb ágazati bontásával javul a fentről lefelé haladó módszerrel végzett számítások minősége.
- 13.31 A termelőtevékenységekre vonatkozó aggregátumokat ahhoz a régióhoz sorolják, ahol a vonatkozó gazdasági műveleteket végrehajtó egység rezidens. A szakosodott telephely székhelye alapvető kritérium annak megítélésében, hogy az ilyen aggregátumokat konkrétan melyik régióhoz kell sorolni. A rezidens elv előnyt élvez a területi megközelítéssel szemben, amely szerint a termelőtevékenységeket a helyszínük szerint rendelik hozzá régióhoz.
- 13.32 Adott ágazatokban, például az építőiparban, az energiatermelésben és -elosztásban, a kommunikációs hálózatok terén, a közlekedésben és a pénzügyi közvetítésben, valamint a háztartási számlákban szereplő egyes gazdasági folyamatok (pl. a tulajdonból származó jövedelem) tekintetében, sajátos problémák léteznek a régiókhoz való sorolás vonatkozásában. A regionális számlák nemzetközi összehasonlíthatósága érdekében az adatok összeállításához azonos vagy hasonló eredményeket adó módszereket alkalmaznak.
- 13.33 A bruttó állóeszköz-felhalmozást a tulajdonviszony alapján sorolják a régiókhoz. A több régiós egységek tulajdonában lévő állóeszközöket azokhoz a szakosodott telephelyekhez kell sorolni, ahol azokat használják. A tartós bérlet keretében használt állóeszközöket az eszközök tulajdonosa szerinti régióknál kell elszámolni, míg azokat, amelyeket pénzügyi lízing keretében használnak, a felhasználó régiójánál.

TERMELŐTEVÉKENYSÉGEKRE VONATKOZÓ AGGREGÁTUMOK**A regionális bruttó hozzáadott érték és bruttó hazai termék**

- 13.34 A regionális bruttó hazai termék megbecslésére három módszer alkalmazható: a termelési, a jövedelmi és a felhasználási oldalról történő megközelítéseken alapuló módszerek.
- 13.35 A termelési oldalról történő megközelítésen alapuló módszer piaci áron méri a regionális bruttó hazai terméket, amely a bruttó hozzáadott értékek összege alapján számítva, plusz a termékadók, mínusz a terméktámogatások. Az alapján számított bruttó hozzáadott értéket az alapján számított kibocsátás és a beszerzési áron számított folyó termelőfelhasználás különbségeként határozzák meg.
- 13.36 A jövedelmi oldalról történő megközelítés piaci áron méri a regionális bruttó hazai terméket, nevezetesen úgy, hogy méri és aggregálja a teljes gazdaság „jövedelem keletkezése” számlájának regionális részében elszámolt különféle felhasználásokat: a munkavállalói jövedelmet, a bruttó működési eredményt plusz a termelési adókat mínusz a támogatásokat. Gyakran regionális szinten is rendelkezésre állnak ágazati információk a munkavállalói jövedelmekről és a foglalkoztatásról. Ezeket az információkat közvetlenül vagy a termelési oldalról történő megközelítésen alapuló módszer alkalmazásával használják fel az ágazatonkénti bruttó hozzáadott érték becsléséhez. A regionális bruttó hazai termék jövedelmi oldalról történő megközelítése és a termelési oldalról történő megközelítés között átfedés van.
- 13.37 A bruttó működési eredményre vonatkozó adatok általában nem állnak rendelkezésre ágazatonként és régióként. A piaci termelők bruttó működési eredményére vonatkozó információkat a vállalatok üzleti számláiból lehet meghatározni. Gazdasági szektorok és régiók szerinti bontás gyakran nem áll rendelkezésre. Ez akadályt okoz annak, hogy a regionális bruttó hazai termék becslésére a jövedelmi oldalról történő megközelítést alkalmazzák.
- 13.38 A termelési adók (mínusz támogatások) közé a termékadók (mínusz támogatások) és az egyéb termelési adók (mínusz támogatások) tartoznak. A termékadók (mínusz támogatások) felosztását a 13.43. pont tárgyalja. Az egyéb termelési adók (mínusz támogatások) tekintetében rendelkezésre állhatnak információk ágazatonként, például gazdaságstatisztikai felmérésekben vagy az érintett ágazatra jellemző adó- vagy támogatási típusból kikövetkeztetve. Ez megfelelő mutató lehet a bruttó hozzáadott érték regionális felosztásához.
- 13.39 A regionális bruttó hazai termék mérésére információhiány miatt nem használják a felhasználási oldalról történő megközelítésen alapuló módszert. Nincsenek közvetlen adatok például a régiók közötti értékesítésről és beszerzésekről, valamint a régiók közötti export és import megoszlásáról.

A pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjának (FISIM) felosztása a felhasználói ágazatok között

- 13.40 A pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díját (FISIM) a regionális számlákban ugyanúgy kezelik, mint a nemzeti számlákban. A FISIM régiókénti, felhasználói ágazatok szerinti felosztásánál probléma merül fel, mivel a hitel- és betétállományok régiókénti bontása gyakran nem áll rendelkezésre. Ebben az esetben a FISIM felhasználói ágazatok közötti felosztása a második legjobbnak tartott módszerrel történik: az ágazatonkénti regionális bruttó kibocsátást vagy bruttó hozzáadott értéket használják eloszlási mutatóként.

Foglalkoztatottak

- 13.41 A regionális termelési mérőszámok egy régióban akkor állnak összhangban a foglalkoztatásra vonatkozó becslésekkel, ha a foglalkoztatásba a regionális termelőegységeknél dolgozó rezidensek és nem rezidensek egyaránt beleszámítanak. A regionális foglalkoztatás meghatározása összhangban áll a foglalkoztatásra és a nemzetgazdaságban rezidens státuszra vonatkozó alapelvekkel (lásd a 11.17. pontot).

Munkavállalói jövedelem

- 13.42 A termelők esetében a munkavállalói jövedelmet azoknál a szakosodott telephelyeknél számolják el, ahol az embereket foglalkoztatják. Amennyiben ilyen adatok nem állnak rendelkezésre, a munkavállalói jövedelmet – a második legjobb módszerrel – a ledolgozott órák száma alapján osztják fel. Ha sem a munkavállalói jövedelem, sem a ledolgozott órák száma nem áll rendelkezésre, a szakosodott telephely által alkalmazott személyek számát használják. A háztartások számláin a munkavállalói jövedelmet a lakóhely alapján osztják fel a régiók között.

Áttérés a regionális bruttó hozzáadott értékről a regionális bruttó hazai termékre

- 13.43 A régiók bruttó hazai termékének piaci áron történő számításához a termékadókat és -támogatásokat a régiókhoz rendelik hozzá. Ezeket a régiók feletti adókat és támogatásokat megállapodás szerint a régió összes ágazata által létrehozott, alapján értékelt bruttó hozzáadott érték relatív nagysága alapján osztják fel. Más alternatív felosztási módszert eseti alapon lehet alkalmazni olyan területek esetében, melyek különleges adórendszere következtében jelentősen eltérő mértékű termékadók és -támogatások léteznek ugyanazon országon belül.

- 13.44 Valamennyi régió GDP-je esetében kiszámítható az egy főre jutó összeg. Ezeket az adatokat a régión kívüli területek mérőszámai esetében nem számolják ki.
- 13.45 A regionális egy főre jutó bruttó hazai terméket jelentősen befolyásolhatja a régiók között ingázók száma. A régiókba beáramló ingázók nettó száma a rezidens aktív lakosság mértékén túl növeli a termelést. Az egy lakosra jutó GDP viszonylag magas azokban a régiókban, amelyeket nettó ingázóbeáramlás jellemez, és viszonylag alacsony azokban a régiókban, ahol nettó ingázókiáramlás érvényesül.

A regionális bruttó hozzáadott érték volumenindexe

- 13.46 Az ár- és volumenváltozások mérése során a nemzetgazdaságra alkalmazott alapelvek a régiókra is érvényesek. A regionális adatokkal kapcsolatban azonban olyan problémák merülnek fel, amelyek megnehezítik ezeknek az alapelveknek a régiókra való alkalmazását. A nehézségek például a következők:
- a) gyakran nem állnak rendelkezésre információk a regionális árváltozásokról;
 - b) ha a folyó áras regionális hozzáadott értéket közvetlenül számolják ki, és nem a kibocsátásból vonják le a folyó termelőfelhasználást, akkor a regionális hozzáadott érték kettős deflálása nem lehetséges;
 - c) a regionális forrás- és felhasználástáblák hiányában az ár- és volumenváltozásokat nem lehet ilyen keretben mérni és értékelni.
- 13.47 Az általánosan alkalmazott módszer ezért a regionális ágazonkénti hozzáadott érték deflálása országos, ágazonkénti árváltozásokkal. Ezt azon a lehető legrészletesebb szinten végzik el, amelyen a folyó áron számított bruttó hozzáadott érték még rendelkezésre áll. Figyelembe veszik az országos és a regionális árváltozások közti eltéréseket, amelyeket az ágazatok gazdasági szerkezete közötti különbségek okoznak. Ezt a megoldást azonban érzékenyen érintik az országos és a regionális árváltozások közötti jelentős eltérések. Ilyen eltérések például a következők:
- a) ugyanazon ágazaton belül eltérő régiókban működő termelők között a költségszerkezet és a kibocsátás összetétele tekintetében fennálló különbségek. Ugyanazon ágazatban jelentős árváltozásbeli eltérések lehetnek a régiók között;
 - b) a fő inputok árváltozásai – pl. a munkaerő, a föld és az irodabérlés árának változásai – közötti regionális különbségek. Amennyiben regionális differenciálást nélkülöző országos bérmegállapodások vannak hatályban, akkor kicsik a bérváltozások közötti regionális különbségek.
- 13.48 A regionális hozzáadott érték deflálása a következők segítségével történik:
- a) amennyiben megfelelő színvonalú regionális deflátorok rendelkezésre állnak, abban az esetben az inputok helyett a kibocsátás árváltozását használjuk. Egyes esetekben a regionális deflátorokat közvetve ki lehet számolni az értékváltozásokra és a volumenváltozásokra vonatkozó információk alapján. Amennyiben regionális árakat alkalmaznak (lehetőleg ágazonkénti országos deflátorokkal együtt), a regionális növekedési rátákat úgy számítják ki, hogy összhangban legyenek az országos növekedési rátákkal;
 - b) kettős deflálás, amennyiben lehetséges. Ez a módszer különösen akkor alkalmazható, ha a folyó termelőfelhasználás és kibocsátás árváltozása eltér, és a folyó termelőfelhasználás jelentős mértékű.

HÁZTARTÁSOK REGIONÁLIS JÖVEDELEMSZÁMLÁI

- 13.49 A jövedelemelosztási és újraelosztási folyamatok egyenlegező tételeket eredményeznek, nevezetesen az elsődleges jövedelmet és a rendelkezésre álló jövedelmet. A regionális számlákban ezek a jövedelem-mérőszámok a háztartásokra korlátozódnak.
- 13.50 A háztartások regionális számláit az országos szinten ezeknek megfelelő számlák egy-egy régióhoz tartozó része alkotja. Gyakorlati okokból a számlák a következőkre korlátozódnak:
- a) az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számla;
 - b) a „jövedelmek másodlagos elosztása” számla.

Ezek a számlák a régióban rezidens háztartások elsődleges jövedelmét és rendelkezésre álló jövedelmét mérik (lásd az 13.1. táblát).

13.1. tábla — Háztartások regionális jövedelemelosztási számlái

		Régió				Az országos ellentételezéssel nem rendelkező regionális folyamatok miatti korrekció	Országos összesített adat
		a	b		Régiókon kívül		
Elsődleges jövedelmek eloszlása							
<i>Forrás</i>	B.2./B.3. Nettó működési eredmény/vegyes jövedelem						
	D.1 Munkavállalói jövedelem						
	D.4 Tulajdonból származó jövedelem, követelés				Mínusz a B.2/B.3-hoz kapcsolódó, régióon belüli, tulajdonból származó jövedelem		
<i>Felhasználás</i>	D.4 Tulajdonból származó jövedelem, fizetett				Mínusz a B.2/B.3-hoz kapcsolódó, régióon belüli, tulajdonból származó jövedelem		
	B.5 Elsődleges jövedelmek egyenlege (egyenlegező tétel)						
„Háztartások jövedelmének másodlagos elosztása” számla							
<i>Forrás</i>	B.5 Elsődleges jövedelmek egyenlege						
	D.62 a Természetbeni transfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások						
	D.7 Egyéb folyó transferek, követelés						
<i>Felhasználás</i>	D.5 Folyó jövedelemadó, vagyonadó, stb.						
	D.61 Társadalombiztosítási hozzájárulások						
	D.7 Egyéb folyó transferek, fizetett						
	B.6 Rendelkezésre álló jövedelem (egyenlegező tétel)						
	Kiegészítő információk						
	Népesség (lakosok száma)						
	Egy főre jutó elsődleges jövedelem						
	Egy főre jutó rendelkezésre álló jövedelem						

- 13.51 A háztartások regionális számlái a régió területén rezidens háztartások adatain alapulnak. A rezidens háztartások tagjainak száma teszi ki a régió teljes rezidens népességét.
- 13.52 A háztartások lakóhelyének meghatározására országos szinten alkalmazott szabályok a háztartások regionális számláinál is érvényesek. Kivételt jelent, hogy ha a fogadó régió ugyanabban az országban található, mint a lakóhely szerinti régió, akkor a diákokat és a hosszan tartó kezelés alatt álló betegeket a fogadó régió rezidenseinek tekintik, amennyiben egy évnél tovább tartózkodnak ott.
- 13.53 A háztartások számláit ki lehet bővíteni a jövedelemfelhasználási számlákkal. Ehhez a háztartások végső fogyasztási kiadásaira vonatkozó nemzeti számlák szerinti statisztikák régiók közötti felosztására, valamint a magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonyváltozása miatt korrekcióra van szükség. Az egyenlegező tétel a háztartások regionális megtakarítása.
- 13.54 A háztartások végső fogyasztási kiadásának régiók közötti felosztásához megbízható regionális adatok szükségesek, amelyeket például egy széles körű háztartási költségvetési felmérésből kaphatunk meg. Ilyen regionális bontás azonban ritkán létezik, és a nemzeti számlákban a háztartások végső fogyasztási kiadását gyakran más információk felhasználásával becsülik meg. Ilyen körülmények között nehezebb regionális bontást készíteni.
- 13.55 A kormányzatok a természetbeni társadalmi juttatások révén fontos szerepet játszhatnak az oktatás, az egészségügy és a szociális szolgáltatások nyújtásában. Az ilyen természetbeni társadalmi juttatások szerepe országonként jelentősen különbözik, és az idők során is nagymértékben ingadozhat. Az ilyen természetbeni társadalmi juttatások régiók közötti felosztásának köszönhetően a háztartások tényleges végső fogyasztását és a háztartások korrigált rendelkezésre álló jövedelmét is elő lehet állítani regionális szinten. Figyelembe véve, hogy egyes tagállamokban milyen fontos szerepet játszanak a természetbeni társadalmi juttatások, lehetséges, hogy a háztartások tényleges végső fogyasztásának és a korrigált rendelkezésre álló jövedelmének összehasonlítása a tagállamok között más képet mutat, mint a háztartások végső fogyasztási kiadásának és rendelkezésre álló jövedelmének az alapján történő összehasonlítás.
-

14. FEJEZET

PÉNZÜGYI KÖZVETÍTÉSI SZOLGÁLTATÁSOK KÖZVETETT MÓDON MÉRT DÍJA (FISIM)

A FISIM FOGALMA ÉS A FELHASZNÁLÓK KÖZÖTTI FELOSZTÁSÁNAK HATÁSA A FŐBB AGGREGÁTUMOKRA

- 14.01 A pénzügyi szolgáltatások nyújtásának egyik hagyományos módja a pénzügyi közvetítés. Ennek során valamely pénzügyi intézmény, például egy bank, betéteket gyűjt a pénzeszközeiket kamatoztatni kívánó egységektől, és e betéteket olyan egységek számára kölcsönzi ki, amelyek szükségleteiknél kevesebb pénzeszközzel rendelkeznek. A bank így ahhoz biztosít mechanizmust, hogy az egyik egység hitelezni tudjon a másiknak. A hitelt nyújtó egység a hitelt felvevő egység által fizetett kamatnál alacsonyabb kamatlábat fogad el. A „referencia-kamatláb” az a kamatláb, amely mellett a hitelt nyújtó és a hitelt felvevő egység üzletet kötne egymással. A referencia-kamatláb és a betéteseknek, illetve hitelfelvevőknek ténylegesen felszámított kamatláb különbsége a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM). A FISIM teljes összege a betétesek és a hitelfelvevők által fizetett implicit díjak összege.
- 14.02 Ritkán fordul azonban elő, hogy a pénzügyi intézmény által kihelyezett hitelek összege pontosan megegyezik a nála elhelyezett betétek összegével. Előfordulhat, hogy a betétként elhelyezett pénz egy részét még nem kölcsönözték ki. Egyes hitelek finanszírozhatók a bank saját forrásaiból is, nem csak felvett hitelből. Ennek ellenére, függetlenül attól, hogy a bank kihelyezi-e pénzeszközeiket, a betétesek ugyanakkora kamatot és ugyanolyan közvetítési szolgáltatást kapnak, a hitelfelvevők pedig – függetlenül attól, hogy a bank saját forrásaiból vagy közvetített pénzeszközökből nyújtja a hitelt – ugyanakkora kamatot fizetnek, és ugyancsak megegyező közvetítési szolgáltatásokban részesülnek. Ezért a FISIM összegét a pénzügyi intézmény által nyújtott összes hitelre és az általa gyűjtött összes betétre kell megbecsülni, a pénzeszközök eredetétől függetlenül. Az elszámolt kamatösszegek mértéke a referencia-kamatláb és az adott hitelek vagy betétek szintjének szorzataként állapítandó meg. Ezen összegek és a pénzügyi intézmény által ténylegesen megkapott vagy kifizetett összegek közötti különbség a hitelfelvevő vagy a betétes által az intézménynek kifizetett közvetett szolgáltatási díjként kerül elszámolásra. A rendszerben kamatként elszámolt összegek megnevezése „ESA-kamat”, míg a pénzügyi intézmény által ténylegesen kifizetett vagy megkapott kamatok teljes összege a „banki kamat”. A teljes implicit szolgáltatási díj a hitelek banki kamata és ESA-kamata különbségének, valamint a betétek ESA-kamata és banki kamata különbségének összege.
- 14.03 A FISIM csak pénzügyi intézmények által nyújtott hitelekre és a pénzügyi intézményeknél elhelyezett betétekre számolható el. Ugyanakkor sem a kérdéses pénzügyi intézményeknek, sem azok ügyfeleinek nem kell szükségképpen rezidensnek lenni: a FISIM esetében import és export is felmerülhet. Az sem szükséges feltétel, hogy a pénzügyi intézmény egyszerre foglalkozzon betétgyűjtéssel és hitelezéssel. Kiskereskedelmi társaságok pénzügyi leányvállalatai például olyan pénzügyi intézmények, amelyek betétgyűjtés nélkül nyújtanak hiteleket. Elszámolható FISIM olyan pénzkölcsönző esetében is, amely megfelelően részletes pénzügyi beszámolókkal rendelkezik ahhoz, hogy vállalatnak vagy kvázivállalatnak minősüljön.
- 14.04 A FISIM felosztásának a GDP-re és a nemzeti jövedelemre gyakorolt hatását vizsgálva, azzal a helyzettel összehasonlítva, amikor nem kerül FISIM elosztásra, öt esetet kell megkülönböztetnünk:
- rezidens pénzügyi közvetítők betéteket gyűjtenek és hiteleket nyújtanak piaci termelők számára (beleértve a háztartásokat mint nem jogi személyiségű vállalkozásokat és lakások tulajdonosait) folyó termelőfelhasználásuk finanszírozása céljából:

A pénzügyi közvetítők FISIM-kibocsátását kiegyenlíti a piaci termelők folyó termelőfelhasználása. Ezért ebben az esetben nem jelentkezik GDP-re és nemzeti jövedelemre gyakorolt hatás.
 - rezidens pénzügyi közvetítők betéteket gyűjtenek és hiteleket nyújtanak nem piaci termelők számára folyó termelőfelhasználásuk és háztartások számára végső fogyasztásuk finanszírozása céljából:

Amikor a FISIM-et nem piaci termelők folyó termelőfelhasználásként fogyasztják el, e termelők kibocsátása ugyanennyivel nő, mivel a folyó termelőfelhasználás költségeik összességének egy része, és az ezt ellentételezi a végső fogyasztási kiadás növekedése. Ezért ez a GDP-t és a nemzeti jövedelmet a felosztott FISIM összegével növeli.

Ugyanígy, amikor a FISIM-et háztartások végső fogyasztóként fogyasztják el, a GDP és a nemzeti jövedelem a felosztott FISIM összegével nő.
 - rezidens pénzügyi közvetítők betéteket gyűjtenek és hiteleket nyújtanak nem rezidens nem pénzügyi közvetítők számára (FISIM-export):

Ebben az esetben FISIM-export kerül elszámolásra, amelynek összege növeli a GDP-t. Ami azonban a nemzeti jövedelmet illeti, a növekményt ellentételezi a külfölddel szembeni kamatbevétel és kamatkiadás különbségének csökkenése (mivel a FISIM levonásra kerül a nyújtott hitelek után járó kamat összegéből, illetve hozzáadódik a betétek után fizetendő kamat összegéhez). Ezért a FISIM-export nem gyakorol hatást a nemzeti jövedelemre.
 - nem rezidens pénzügyi közvetítők betéteket gyűjtenek és hiteleket nyújtanak a piaci termelők folyó termelőfelhasználásának finanszírozása céljából, beleértve a háztartásokat mint nem jogi személyiségű vállalkozásokat és lakások tulajdonosait (FISIM-import):

A GDP mértéke a FISIM-import e kategóriájának összegével csökken, mivel vele szemben a folyó termelőfelhasználás áll. Ami ugyanakkor a GDP-ből a nemzeti jövedelembé való átmenetet illeti, a csökkenést ellentételezi a külfölddel szembeni kamatbevétel és kamatkiadás különbségének növekedése (mivel a FISIM hozzáadódik a betétek után járó kamat összegéhez, illetve levonandó a hitelek után fizetendő kamat összegéből). Ezért a FISIM-import e kategóriája nem gyakorol hatást a nemzeti jövedelemre.

- e) nem rezidens pénzügyi közvetítők betéteket gyűjtenek és hiteleket nyújtanak nem piaci termelők folyó termelőfelhasználása és háztartások végső fogyasztásának finanszírozása céljából (FISIM-import):

A nem piaci termelők FISIM-importja termelőfelhasználásnak felel meg. E termelők kibocsátása ugyanennyivel nő, mivel a folyó termelőfelhasználás költségeik összességének egy része, és ezt ellentételezi a végső fogyasztási kiadás növekedése. A GDP-nek a termelés oldaláról történő megközelítésekor a folyó termelőfelhasználás növekedése megegyezik a kibocsátás növekedésével, s így a hozzáadott érték változatlan marad. A GDP felhasználási oldalról történő megközelítésekor a végső fogyasztási kiadás növekedését közömbösíti a szolgáltatásimport növekedése. Ami azonban a GDP-ből a nemzeti jövedelembé való átmenetet illeti, növekszik a külfölddel szembeni kamatbevétel és kamatkiadás különbsége (mivel a FISIM hozzáadódik a betétek után járó kamat összegéhez, illetve levonandó a felvett hitelek után fizetendő kamat összegéből). Következésképpen a nemzeti jövedelem a FISIM-import e kategóriájának összegével nő.

Ugyanígy, amikor a FISIM-et a háztartások végső fogyasztóként importálják, a GDP változatlan marad, míg a nemzeti jövedelem nő, mivel növekszik a külfölddel szembeni nettó kamatbevétel.

A rezidens pénzügyi közvetítők bankközi hitelei és betétei vonatkozásában, valamint a rezidens, illetve nem rezidens pénzügyi közvetítők közötti hitelek és betétek vonatkozásában az erre alkalmazandó konvenció szerint nem kerül sor FISIM-elszámolásra. A bankközi hiteleket és betéteket azonban felhasználják a referencia-kamatlábak kiszámításához.

- 14.05 A 14.4. pontban felsorolt öt esetből kiindulva a következőképpen foglalhatjuk össze, milyen hatást gyakorol a GDP-re és a nemzeti jövedelemre a FISIM felosztása:

- a) a rezidens pénzügyi közvetítők által generált és az S.13 (államháztartás), S.14 (háztartások mint fogyasztók), S.15 (háztartásokat segítő nonprofit intézmények) és S.2 (külföld) szektorokra felosztott FISIM összege növeli a GDP-t;
- b) Az S.11 (nem pénzügyi vállalatok), az S.12 (pénzügyi vállalatok) – az S.121 (központi bank), az S.122 (betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével) és az S.125 (egyéb pénzügyi közvetítők, a biztosítók és nyugdíjpénztárak kivételével) kivételével – és az S.14 (háztartások mint nem jogi személyiségű vállalkozások és lakások tulajdonosai) szektorokra felosztott FISIM-import összege csökkenti a GDP-t;
- c) Az S.13 (államháztartás), S.14 (háztartások mint fogyasztók) és S.15 (háztartásokat segítő nonprofit intézmények) szektorokra felosztott (rezidens pénzügyi közvetítők által megtermelt vagy importált) FISIM összege növeli a nemzeti jövedelem összegét.

AZ S.122 ÉS AZ S.125 SZEKTOR FISIM-SZÁMÍTÁSA

- 14.06 A FISIM-et a pénzügyi közvetítők termelik: a központi bank (S.121); a betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével (S.122); és egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítóintézetek és a nyugdíjpénztárak kivételével (S.125).

A FISIM-számítások az S.122 és az S.125 alszektorra összpontosítanak; a megállapodás szerint a FISIM nem kerül kiszámításra a központi bank esetében (lásd a VI. részt).

Szükséges statisztikai adatok

- 14.07 Mind az S.122, mind az S.125 alszektor esetében szükség van a hitel- és betétállomány adatokra felhasználói szektorok szerinti bontásban, négy negyedéves időszakra átlagolva. Szükség van továbbá az elhatárolt kamatokra is. A kamatokat a kamattámogatás kedvezményezettnek történő újraellokálását követően kell kiszámítani.

Referencia-kamatlábak

- 14.08 Az S.122 és S.125 alszektorokba tartozó pénzügyi közvetítők vagyommérlegében a rezidens egységeknek nyújtott hiteleket és a rezidens egységek betétjeit úgy kell részletezni, hogy meg lehessen különböztetni:

- a bankközi (azaz például az S.122 és S.125 FISIM termelő gazdasági egységeket is magába foglaló alszektoron belüli) hiteleket és betéteket,
- a felhasználó gazdasági szektorok (S.11 – egyéb S.12 alszektorok – S.13 – S.14 – S.15) (kivéve a központi bankok) vonatkozásában fennálló hiteleket és betéteket.

Ezenfelül a külfölddel (S.2) kapcsolatos hiteleket és betéteket a nem rezidens pénzügyi közvetítőkkel kapcsolatos és az egyéb nem rezidensek hiteleire és betéteire kell bontani.

Belső referencia-kamatláb

- 14.09 A rezidens pénzügyi közvetítők rezidens felhasználó gazdasági szektor szerinti FISIM-kibocsátásának kiszámításához ki kell számítani a „belső” referencia-kamatlábát, amely az S.122 és S.125 alszektorokon belüli és ezek közötti hitelek kamatbevételeinek és az S.122 és S.125 alszektorokon belüli és ezek közötti hitelek állományának hányadosaként kerül kiszámításra, a következőképpen:

$$\frac{\text{az S.122 és S.125 alszektorokon belüli és ezek közötti hitelek kamatbevételei}}{\text{az S.122 és S.125 alszektorokon belüli és ezek közötti hitelek állománya}}$$

Elméletileg a belső referencia-kamatláb ugyanaz lesz, akár betéti, akár hiteladatokat használunk a számításhoz. Az adatok inkonzisztenciája miatt a betéti adatokból kiinduló becslés azonban különbözik a hiteladatokon nyugvó becsléstől.

Ha a betéti adatok megbízhatóbbak, a belső referencia-kamatlábát a bankközi betétekből célszerű számítani, a következő módon:

$$\frac{\text{az S.122 és S.125 alszektorokon belüli és ezek közötti betétekre elszámolt kamatok}}{\text{az S.122 és S.125 alszektorokon belüli és ezek közötti betétek állománya}}$$

Ha a hitel- és betéti adatok egyformán megbízhatók, a belső referencia-kamatlábát a bankközi hitelekből és betétekből célszerű számítani a pénzügyi közvetítők közötti hitelek kamatbevételei és betétek kamatkidadásai összegének és a pénzügyi közvetítőknél más pénzügyi közvetítők tekintetében fennálló hitel- és betétállomány összegének hányadosaként.

Amennyiben rezidens pénzügyi közvetítők rezidens ügyfelek számára devizahiteleket nyújtanak és tőlük devizabetéteket gyűjtenek, különböző „belső” referencia-kamatlábak számítandók az egyes devizák vagy devizacsoportok tekintetében, ha ez jelentősen javítja a becslések minőségét. E célból az összes deviza vagy devizacsoport vonatkozásában meg kell állapítani mind a „belső” referencia-kamatlábakat, mind a rezidens pénzügyi közvetítőknek az egyes rezidens felhasználói szektorok tekintetében fennálló hiteleinek és betéteinek összegét.

Külső referencia-kamatlábak

- 14.10 A FISIM-import és -export meghatározásához a pénzügyi közvetítők vagyonmérlegében található „rezidens és nem rezidens pénzügyi közvetítők közötti hitelek” rovat és „rezidens és nem rezidens pénzügyi közvetítők közötti betétek” rovat állományával súlyozott átlagos bankközi kamatlábát kell referencia-kamatlábként használni. A külső referencia-kamatláb tehát a rezidens és nem rezidens pénzügyi közvetítők közötti hitel- és betéti kamatok összegének, valamint a rezidens és nem rezidens pénzügyi közvetítők közötti hitel- és betétállomány összegének hányadosaként számítandó ki.

Az egyes devizákra vagy devizacsoportokra külön külső referencia-kamatlábakat kell kiszámolni, ha ez jelentősen javítja a becslések minőségét, és ha az egyes devizák/devizacsoportok kapcsán hozzáférhetők az alábbi adatok:

- nem rezidens pénzügyi közvetítők hitelei és betétei az egyes felhasználói szektorok tekintetében,
- rezidens pénzügyi közvetítők hitelei és betétei a nem rezidens felhasználók tekintetében.

A FISIM gazdasági szektorok szerinti részletes bontása

- 14.11 A rezidens pénzügyi közvetítők közötti hitelek és betétek vonatkozásában, valamint a rezidens, illetve nem rezidens pénzügyi közvetítők közötti hitelek és betétek vonatkozásában az alkalmazandó konvenció szerint nem kerül sor bankközi FISIM elszámolására. A FISIM csak a nem banki felhasználó gazdasági szektorok tekintetében kerül kiszámításra.

Minden nem pénzügyi közvetítői gazdasági szektorra el kell készíteni a rezidens pénzügyi közvetítők által nyújtott hitelek és betétek következő táblázatát:

	Állomány	Rezidens pénzügyi közvetítők kamat-bevételei		Állomány	Rezidens pénzügyi közvetítők kamatkidadásai
Rezidens pénzügyi közvetítők (S.122 és S.125) által nyújtott hitelek			Rezidens pénzügyi közvetítőknél (S.122 és S.125) elhelyezett betétek		

A gazdasági szektoronkénti teljes FISIM a gazdasági szektornak nyújtott hitelek és a gazdasági szektor által elhelyezett betétek FISIM-jének az összege.

A gazdasági szektornak nyújtott hitelekre vonatkozó FISIM-et úgy kapjuk meg, hogy a hitelek kamatbevételéből levonjuk a hitelállomány és a belső referencia-kamatláb szorzatát.

A gazdasági szektor által elhelyezett betétekre vonatkozó FISIM-et úgy kapjuk meg, hogy a betétállomány és a belső referencia-kamatláb szorzatából levonjuk a betétek után elszámolt kamatot.

A kibocsátás egy része exportra kerül. A pénzügyi közvetítők mérlegadatai alapján összeállítjuk a következő táblát:

	Állo- mány	Rezidens pénz- ügyi közvetítők kamatbevételei		Állo- mány	Rezidens pénzügyi közvetítők kamat- kiadásai
Nem rezidens nem bankoknak nyújtott hitelek			Nem rezidens nem bankok betétei		

A FISIM-export becsléséhez a külső bankközi referencia-kamatlábát kell használni. A nem rezidens nem bankoknak nyújtott hitelek esetében a FISIM-exportot úgy kapjuk meg, hogy a kamatbevételekből levonjuk a hitelállomány és a külső referencia-kamatláb szorzatát.

A nem rezidens nem bankok betétei esetében a FISIM-exportot úgy kapjuk meg, hogy a betétállomány és a külső referencia-kamatláb szorzatából levonjuk a kamatkiadásokat.

Amennyiben az egyes devizák vagy devizacsoportok esetében más-más referencia-kamatlábak kerülnek alkalmazásra, a hiteleket és betéteket felhasználó gazdasági szektoronkénti és devizánként/devizacsoportonkénti bontásban is meg kell adni.

A háztartásokra felosztott FISIM bontása folyó termelőfelhasználásra és végső fogyasztásra

14.12 A háztartásokra felosztott FISIM-et a következő kategóriák szerint kell bontani:

- a háztartások folyó termelőfelhasználása lakástulajdonosi minőségben;
- a háztartások folyó termelőfelhasználása jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozási minőségben; valamint
- a háztartások végső fogyasztása.

A becsléshez szükség van a háztartásoknak nyújtott hitelek (azok állománya és kamatai) következő bontására:

- lakáshitelek;
- háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásainak nyújtott hitelek; valamint
- háztartásoknak nyújtott egyéb hitelek.

A pénzügyi és monetáris statisztikákban a hitelezés különböző bontásai általában külön tüntetik fel a háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásainak nyújtott hiteleket és a lakáshiteleket. A háztartásoknak nyújtott egyéb hitelek összege maradványértékként számítható, a hitelek teljes összegének és két előbb említett kategóriájának a különbségéeként. A háztartásoknak nyújtott hitelek utáni FISIM-et az egyes csoportok állomány- és kamatadatai alapján kell elosztani a három kategória között. A lakáshitelek nem azonosak a jelzáloghitelekkel, mivel a jelzáloghiteleknek más céljaik is lehetnek.

A háztartások betéteit a következő bontásban kell megadni:

- a háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásainak betétei; valamint
- a háztartások mint fogyasztók betétei.

A háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásainak betéti statisztikai hiányában a betétállományt a következő módszerek valamelyikének segítségével kell kiszámítani:

1. módszer

A betétállomány kiszámításához feltételezzük, hogy a betétállomány/hozzáadott érték arány megegyezik a jogi személyiséggel rendelkező legkisebb vállalkozások és a jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások esetében.

2. módszer

A betétállomány kiszámításához feltételezzük, hogy a betétállomány/árbevétel arány megegyezik a jogi személyiséggel rendelkező legkisebb vállalkozások és a jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások esetében.

A háztartások betéteire vonatkozó FISIM-et fel kell osztani a háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásaira és a háztartásokra mint fogyasztókra vonatkozó FISIM-re e két kategória átlagállománya alapján, amelyekre további információ hiányában azonos kamatlábat lehet alkalmazni.

Alternatívaként, abban az esetben, ha nem állnak rendelkezésre részletes adatok a háztartások hiteleiről és betéteiről, a háztartásokra vonatkozó FISIM úgy is felosztható folyó termelőfelhasználásra és végső fogyasztásra, hogy feltételezzük azt, hogy minden hitel a háztartások termelői és lakástulajdonosi minőségéhez köthető, és minden betét a háztartásoknak mint fogyasztóknak tudható be.

A FISIM-IMPORT KISZÁMÍTÁSA

14.13 A nem rezidens pénzügyi közvetítők hitelt nyújtanak rezidenseknek, és betéteket fogadnak el rezidensektől. Minden egyes gazdasági szektor tekintetében szükség van a következő táblázat szerinti adatokra:

	Állomány	Nem rezidens pénzügyi közvetítők rezidens felhasználóktól származó kamatbevételei		Állomány	Nem rezidens pénzügyi közvetítők rezidens felhasználóknak elszámolt kamatkiadásai
Nem rezidens pénzügyi közvetítők által nyújtott hitelek				Nem rezidens pénzügyi közvetítőknél elhelyezett betétek	

A FISIM-import a következőképpen számítandó ki az egyes gazdasági szektorok tekintetében:

A hitelek utáni FISIM-importot úgy kapjuk meg, hogy a nem rezidens pénzügyi közvetítők kamatbevételeiből levonjuk a hitelállomány és a külső referencia-kamatláb szorzatát.

A betétek utáni FISIM-importot úgy kapjuk meg, hogy a betétállomány és a külső referencia-kamatláb szorzatából levonjuk a nem rezidens pénzügyi közvetítők kamatkiadásait.

Az egyes devizák vagy devizacsoportok esetében ajánlatos különböző külső referencia-kamatlábakat használni (lásd a 14.10. pontot).

VÁLTOZATLAN ÁRAS FISIM

14.14 A FISIM volumenbecsléséhez a hitelek és betétek állományának értékét egy általános árindex, például a végső hazai kereslet implicit árdeflátorá segítségével bázisidőszaki árakra defláljuk.

A FISIM árának két összetevője van: az első a banki kamatláb és a referencia-kamatláb közötti különbség (vagy betétek esetében ennek ellentettje), amelyet a pénzügyi közvetítő által megkeresett kamatrés képvisel; a másik a hitelek és betétek állományának bázisidőszaki árakra való deflálásához használt árindex.

A FISIM változatlan áras értékét a következőképpen kell kiszámítani:

$$\text{A gazdasági szektornak nyújtott hitelek utáni FISIM változatlan áron} = \frac{\text{a gazdasági szektornak nyújtott hitelek utáni FISIM}}{\text{árindex}} \times \frac{\text{bázisidőszaki kamatrés}}{\text{tényleges kamatrés}}$$

$$\text{A gazdasági szektor által elhelyezett betétek utáni FISIM változatlan áron} = \frac{\text{a gazdasági szektor által elhelyezett betétek utáni FISIM}}{\text{árindex}} \times \frac{\text{bázisidőszaki kamatrés}}{\text{tényleges kamatrés}}$$

A hitelekre vonatkozó bázisidőszaki kamatrés *egyenlő* a tényleges hitelkamatláb és a referencia-kamatláb *különbségével*.

A betétekre vonatkozó bázisidőszaki kamatrés *egyenlő* a referencia-kamatláb és a tényleges betéti kamatláb *különbségével*.

Nominálértéken a tényleges kamatrés *egyenlő* a FISIM állományhoz mért arányával, ezért a két fenti képletben a tényleges árrés helyére behelyettesítve ezt a kifejezést, a következő adódik:

$$\text{A gazdasági szektornak nyújtott hitelek utáni FISIM változatlan áron} = \frac{\text{a gazdasági szektornak nyújtott hitelek állománya}}{\text{árindex}} \times \text{bázisidőszaki kamatrés}$$

$$\text{A gazdasági szektor által elhelyezett betétek utáni FISIM változatlan áron} = \frac{\text{a gazdasági szektor által elhelyezett betétek állománya}}{\text{árindex}} \times \text{bázisidőszaki kamatrés}$$

A FISIM KISZÁMÍTÁSA ÁGAZATOK SZERINT

14.15 A FISIM felhasználói ágazatok közötti felosztását az egyes ágazatok hitel- és betétállománya alapján, vagy ha ez az információ nem megbízható, az egyes ágazatok kibocsátása alapján kell elvégezni.

A KÖZPONTI BANK KIBOCSÁTÁSA

14.16 A központi bank kibocsátását egyezményesen a működési költségek összegeként kell mérni, azaz a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelmek, az állóeszköz-felhasználás és az egyéb termelési adók és támogatások egyenlege összegeként. A központi bank esetében nem kerül sor FISIM kiszámítására.

A központi bank által a rezidens és nem rezidens egységeknek számlázott szolgáltatások közvetlen módon mért jutalékait és díjait fel kell osztani ezekre az egységekre.

Egyezményesen a központi bank teljes kibocsátásának csak a nem értékesített részét (vagyis a költségeknek a jutalékokkal és díjakkal csökkentett összegét) kell felosztani a következő egyéb pénzügyi közvetítők folyó termelőfelhasználására: betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével (S.122 alszektor) és egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és nyugdíjpénztárak kivételével (S.125 alszektor) – az egyes alszektorok saját hozzáadott értékének arányában.

Az S.122 és S.125 alszektorok számláinak kiegyensúlyozása érdekében a központi bank által nyújtott, folyó termelőfelhasználásként elszámolt szolgáltatások összegét a központi banktól kapott, azonos összegre vonatkozó folyó transzferrel kell ellentételezni (amelyet az egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek [D.759] közé kell sorolni).

15. FEJEZET

SZERZŐDÉSEK, LÍZINGEK ÉS LICENCEK

BEVEZETÉS

- 15.01 A szerződés megállapodás azokról a feltételekről, amelyek mellett az ügyfél javakhoz, szolgáltatásokhoz és eszközökhöz jut hozzá. A javak, szolgáltatások és eszközök közvetlen értékesítését tükröző szerződések meghatározzák a – termékek esetében a tulajdonjog átruházásának megfelelő – tranzakció értékét és elszámolásának időpontját. A fizetés időpontjának és az elszámolás időpontjának eltérése a pénzügyi számlán egyéb követeléseként, illetve tartozásként elszámolt tételek között jelenik meg.
- 15.02 A lízingek, licencek és engedélyek olyan szerződések, amelyek meghatározzák a kifizetés osztályozását és az eszközök gazdasági tulajdonját; egyes szerződések a nem pénzügyi eszközök külön típusát alkotják.
- 15.03 Ez a fejezet az alábbi hét szakaszban tárgyalja az összetett szerződések különféle csoportjainak, valamint az alapul szolgáló gazdasági folyamatoknak és állományoknak az elszámolását:
- a) a tartós bérlet, a haszonbérlet és a pénzügyi lízing megkülönböztetése;
 - b) természeti erőforrások használatára vonatkozó engedélyek;
 - c) meghatározott tevékenységek gyakorlására vonatkozó engedélyek;
 - d) a köz- és magánszféra közötti partnerségek;
 - e) szolgáltatási koncessziós szerződések;
 - f) piacképes tartós bérletek;
 - g) jövőbeli javakra és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultság.

A TARTÓS BÉRLET, A HASZONBÉRLET ÉS A PÉNZÜGYI LÍZING MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE

15.04 A nem pénzügyi eszközök lízingjének három típusát lehet megkülönböztetni (lásd a 15.1. táblát):

- a) tartós bérlet;
- b) haszonbérlet;
- c) pénzügyi lízing.

Mindhárom lízingtípus nem pénzügyi eszköz felhasználására irányul:

- tartós bérlet és haszonbérlet esetében a gazdasági tulajdonjog átruházására nem kerül sor, és továbbra is a jog szerinti tulajdonos marad a gazdasági tulajdonos. Haszonbérletre természeti erőforrások, úgymint föld és rádiófrekvenciák esetében kerül sor. Minden egyéb nem pénzügyi eszköz esetében tartós bérletet alkalmaznak;
- pénzügyi lízing esetében bekövetkezik a gazdasági tulajdonjog átruházása, és az eszköz jog szerinti tulajdonosa nem tekinthető gazdasági tulajdonosnak. Pénzügyi lízing valamennyi nem pénzügyi eszközre alkalmazható, bizonyos helyzetekben még természeti erőforrásokra is.

15.05 Minden egységnek, legyen az termék vagy szolgáltatás, természeti erőforrás, pénzügyi eszköz vagy kötelezettség, jog szerinti tulajdonosa és gazdasági tulajdonosa egyaránt van. A gazdasági és a jog szerinti tulajdonos sok esetben megegyezik. Akkor nem azonosak, ha a jog szerinti tulajdonos az egység gazdasági tevékenység során való felhasználásával járó kockázat felelősségét az ezzel járó haszonnal együtt átruházta a gazdasági tulajdonosra. A jog szerinti tulajdonos ennek fejében egy másik kockázat- és haszoncsomagért járó pénzügyi összeget fogad el a gazdasági tulajdonostól.

15.1. tábla — A három különböző lízingtípus elszámolása

Lízingtípus	Elszámolási módszer a felhasználó szempontjából
Tartós bérlet (a természeti erőforrások esetében nem alkalmazandó)	A felhasználó a nem pénzügyi eszköznek nem gazdasági tulajdonosa A bérleti díjakat az államháztartás, a háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szolgáltatásért teljesített kifizetéseként, folyó termelőfelhasználásaként vagy végső fogyasztási kiadásaként számolják el
Haszonbérlet (csak a természeti erőforrások esetében)	A felhasználó a természeti erőforrásnak nem gazdasági tulajdonosa. A teljesített kifizetések bérleti díjnak minősülnek (tulajdonból származó jövedelem)
Pénzügyi lízing	A felhasználó a lízingbeadó által nyújtott hitelből finanszírozott nem pénzügyi eszköz gazdasági tulajdonosa. A teljesített kifizetések többségüket tekintve a tőketörlesztések és a hitel utáni kamatfizetések. A kamatfizetések egy részét pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjaként lehet elszámolni, amennyiben a kölcsönadó pénzügyi közvetítőnek minősül. Az így teljesített kifizetés az államháztartás, a háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények folyó termelőfelhasználásának vagy végső fogyasztási kiadásának minősül

15.2. tábla — A három különböző lízingtípus elszámolása tranzakciótípusonként

Tranzakció típusa	Felhasználás típusa és az érintett eszköz
Folyó termelőfelhasználás	Termelt eszközök, például gépek és szellemi tulajdonjogok tartós bérlete Pénzügyi lízinghez kapcsolódó pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja
Állóeszköz-felhasználás	Csak termelt eszköz esetében és csak a gazdasági tulajdonos számára
Végső fogyasztási kiadás	Tartós fogyasztási cikkek tartós bérlete Tartós fogyasztási cikkek vásárlása (beleértve a pénzügyi lízing keretében történő finanszírozást vagy a részletre vásárlást is) Pénzügyi lízinghez kapcsolódó pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja a végső fogyasztók számára
Nem pénzügyi eszközök vásárlása Állóeszköz-felhalmozás	Termelt eszközök vásárlása (beleértve a pénzügyi lízing keretében történő finanszírozást is)
Természeti erőforrások beszerzése	Természeti erőforrások vásárlása, beleértve a kimerülésig történő használatra való jogot
Egyéb nem termelt eszközök beszerzése	Természeti erőforrás hosszabb ideig tartó használatára szóló jog, például halászati kvóta vásárlása
Tulajdonból származó jövedelemmel kapcsolatos kifizetések Bérleti díj	Haszonbérlet, azaz természeti erőforrás használatáért teljesített kifizetés
Kamat	Pénzügyi lízing, azaz nem pénzügyi eszköz egyidejűleg nyújtott hitelből finanszírozott megvásárlása
Pénzügyi tranzakció: hitel	Pénzügyi lízing, azaz nem pénzügyi eszköz egyidejűleg nyújtott hitelből finanszírozott megvásárlása

15.06 *Fogalm meghatározás:* az olyan entitások, mint a termékek és szolgáltatások, a természeti erőforrások, a pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek gazdasági tulajdonosa az a gazdasági egység, amely az ilyen entitás gazdasági tevékenység során való felhasználásával járó kockázatokat elfogadva jogosan követeli magának az ahhoz kötődő hasznot.

15.07 *Fogalm meghatározás:* az olyan entitások, mint a termékek és szolgáltatások, a természeti erőforrások, a pénzügyi eszközök és kötelezettségek jog szerinti tulajdonosa az a gazdasági egység, amely a jog szerint megalapozott igényt támaszthat az ilyen entitásokhoz kötődő haszonra.

Tartós bérletek

- 15.08 *Fogalom meghatározás:* a tartós bérlet olyan lízing, amelynél a jog szerinti tulajdonos egyben a gazdasági tulajdonos is, aki vállalja az eszköz termelő tevékenység során való felhasználásával járó operatív kockázatokat, és az eszköz használatáért járó díj felszámításával élvezi az eszközzel járó gazdasági hasznot.
- 15.09 A tartós bérlet egyik jellemzője, hogy a jog szerinti tulajdonos feladata gondoskodni az eszköz javításáról és karbantartásáról.
- 15.10 Tartós bérlet esetén az eszköz továbbra is a bérbeadó vagyonmérlegének része.
- 15.11 A tartós bérlet keretében a termelt eszközökért teljesített kifizetések bérleti díjnak minősülnek, amelyeket a szolgáltatásért teljesített kifizetésként számolnak el (lásd a 15.2. táblát). A tartós bérletek jellegét a legjobban berendezésekkel összefüggésben lehet leírni, mivel a tartós bérlet gyakran járművekre, darukra, fúrókra stb. vonatkozik. Valójában azonban bármilyen fajta nem pénzügyi eszköz lehet tartós bérlet tárgya. A bérbeadó által nyújtott szolgáltatás nem korlátozódik egyszerűen az eszköz rendelkezésre bocsátására: kényelmi és biztonsági elemeket is magában foglal. Berendezések esetében a berendezés bérbeadója vagy tulajdonosa általában több működőképes berendezést tart készleten, amelyeket igény szerint vagy rövid átfutási idővel ki lehet bérelni. A lízingbeadónak általában jól kell értenie a berendezés üzemeltetéséhez. Ez az olyan rendkívül bonyolult berendezések esetében fontos, mint a számítógépek, amelyeknél a bérbevevő nem biztos, hogy rendelkezik a berendezés megfelelő szervizeléséhez szükséges szakértelemmel vagy eszközökkel. Előfordulhat, hogy súlyos vagy tartós meghibásodás esetén a bérbeadó a berendezés cseréjét is vállalja. Épület esetében a bérbeadó felel az épület szerkezeti épségéért, felelős a például természeti katasztrófa miatt bekövetkező károk esetében a cserékért és általában a liftek, a fűtési- és szellőzőrendszerek megfelelő működésének biztosításáért is.
- 15.12 A tartós bérletet eredetileg olyan felhasználók igényeinek kielégítésére dolgozták ki, akiknek csak rendszeres időközönként van szükségük bizonyos típusú berendezésekre. Sok tartós bérletet rövid időre kötnek, noha a bérbevevő az időszak lejártakor meghosszabbíthatja a lízinget, és ugyanaz a felhasználó több alkalommal is használhatja ugyanazt a berendezést. Az egyre bonyolultabb berendezéstípusok kialakulásával azonban, különösen az elektronika területén, a bérbeadó által biztosított szervizelés és tartalékeszközök olyan fontos tényezők, amelyek arra készíthetik a felhasználót, hogy vásárlás helyett a lízinget válassza. A felhasználókat a vásárlás helyett a tartós lízing választására ösztönözheti több más tényező is, mint például a vállalat vagyonmérlegére, a cash flowra vagy az adókötelezettségre gyakorolt hatás.

Pénzügyi lízingek

- 15.13 *Fogalom meghatározás:* a pénzügyi lízing olyan lízing, amelynél a lízingbeadó a jog szerinti tulajdonos, de a lízingbevevő a gazdasági tulajdonos, mivel ez utóbbi vállalja az eszköz termelő tevékenység során való felhasználásával járó operatív kockázatokat, és élvezi az eszközzel járó gazdasági hasznot. A lízingbeadó ennek fejében egy másik, hiteltörlesztések formáját öltő kockázat- és haszonsomagot fogad el a lízingbevevőtől. Gyakran előfordul, hogy a lízingbeadó, noha ő az eszköz jog szerinti tulajdonosa, fizikai értelemben soha nem veszi birtokba az eszközt, hanem hozzájárul ahhoz, hogy azt közvetlenül a lízingbevevőnek szállítsák ki. A pénzügyi lízing egyik jellemzője, hogy a gazdasági tulajdonos feladata gondoskodni az eszköz minden szükséges javításáról és karbantartásáról.
- 15.14 A pénzügyi lízing esetében úgy történik az elszámolás, hogy a jog szerinti tulajdonos hitelt nyújt a lízingbevevőnek, amelyet az az eszköz megszerzésére fordít. Ezt követően az eszköz nem a lízingbeadó, hanem a lízingbevevő vagyonmérlegében jelenik meg; a megfelelő kölcsön kimutatása pedig a lízingbeadó eszközeiként és a lízingbevevő kötelezettségeiként történik. A pénzügyi lízing esetében teljesített kifizetéseket nem bérleti díjként, hanem az imputált hitelhez kapcsolódó kamatfizetésként és tőketörlesztésként kell elszámolni. Ha egy pénzügyi közvetítő a lízingbeadó, akkor a kifizetések egy részét pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjaként számolják el.
- 15.15 A pénzügyi lízing tárgyát képező eszköz jellegét tekintve nagyon gyakran meglehetősen elkülönül a lízingbeadó által a termelő tevékenysége során használt eszközöktől, mint például egy, a jog szerint egy bank tulajdonában lévő, de egy légitársaság által lízingelt kereskedelmi utasszállító repülőgép esetében. Gazdasági szempontból ésszerűtlen lenne a repülőgépet vagy állóeszköz-felhasználását a bank számviteli elszámolásában szerepeltetni, illetve a légitársaságból kihagyni. A pénzügyi lízing segítségével el lehet kerülni a repülőgép tulajdonjogának és értékcsökkenésének e nem kívánatos elszámolási módját, miközben a lízing teljes tartama alatt mindkét fél nettó vagyonának értéke helyes marad.
- 15.16 A pénzügyi lízing általában az eszköz gazdaságilag hasznos élettartamának egészére szól. Ilyenkor az imputált hitel értéke a lízingmegállapodás értelmében történő kifizetések jelenértékének felel meg. Ez az érték fedezi az eszköz költségét, és általában magában foglal egy, a lízingbeadó által felszámított díjat is, amely a lízing időtartama alatt merül fel. A lízingbeadó számára rendszeresen teljesített kifizetéseket négy összetevő formájában lehet elszámolni: az imputált hitel alapján teljesített kamatfizetések, tőketörlesztések, a lízingbeadó díja és a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja (amennyiben a lízingbeadó pénzügyi közvetítő). Ha a megállapodás feltételei nem írják elő, hogy az első három elemet miként kell meghatározni, akkor a tőketörlesztésnek az eszköz értékének csökkenésével (az állóeszköz-felhasználással), a fizetett kamatnak az eszköz tőkemegtérülésével, a szolgáltatási díjnak pedig a fizetett teljes összeg és e két elem közötti különbözettel kell megegyeznie.

- 15.17 Pénzügyi lízingre olyankor is sor kerülhet, ha a lízing futamideje rövidebb, mint az eszköz gazdasági élettartama. Az imputált hitel értéke ebben az esetben is fedezi az eszköz költségét és a lízingbeadó által felszámított díjat, plusz a lízingmegállapodás értelmében fizetendő szolgáltatási díjak értékét. A lízingbeadó számára rendszeresen teljesített kifizetéseket az imputált hitel alapján teljesített kamatfizetesként és tőketörlesztésként, a lízingbeadó díjaként és (amennyiben a lízingbeadó pénzügyi közvetítő) a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjaként számolják el. Magukban foglalhatnak előtörlesztéseket is, amelyek az eszköznek a lízing futamidejének lejáratakor történő visszavásárlásának finanszírozására szolgálnak. A lízing lejáratakor az eszköz a szerződéses megállapodásoktól függően átkerülhet a lízingbevevő vagyonmérlegébe. A hitelből még vissza nem fizetett maradványösszegek értéke az eszköznek a lízing futamidejének lejáratakor várható piaci értékével lesz egyenlő, amelyet a lízing kezdetén határoznak meg. Az eszközt ekkor vissza lehet adni a lízingbeadónak, illetve a lízingbevevőnek lehetősége van jogszerűen megszerezni az eszközt, vagy új lízingmegállapodást lehet kötni.

A pénzügyi lízing keretében a lízingbevevőnek vállalnia kell az eszköz használatával járó kockázatokat és előnyöket. Ezért az eszköznek a lízing futamidejének végén várható értékéhez kapcsolódó eszköztartási nyereséget vagy veszteséget a lízingbevevőnek kell viselnie. Abban az esetben, ha a lízing futamidejének végén a lízingbevevő jogszerűen megszerzi az eszközt, a készpénzfizetéseket a hitel törlesztésekként számolják el, mivel az eszköz már eleve a lízingbevevő vagyonmérlegében szerepel.

Ha az eszköz visszakérül a lízingbeadóhoz, az eszköz megvásárlásának megfelelő tranzakció elszámolására kerül sor az eszköz aktuális piaci értéken. A bevételt a hitelből még vissza nem fizetett összeg kiegyenlítésére használják fel, az összegek különbözetét pedig tőketranszferként számolják el. A lízing futamideje alatt teljesített kifizetések gyakran az eszköz megszerzéséhez kapcsolódó előtörlesztést is magukban foglalják, így a tranzakcióra pénzmozgás nélkül kerül sor, mivel a hitelt addigra teljes egészében visszafizetik.

Amennyiben további lízingfutamidőről születik megállapodás, az új szerződést elemezni kell, hogy kiderüljön: a pénzügyi lízinget folytatják, vagy tartós bérletről van szó.

- 15.18 Noha a pénzügyi lízing jellemzően több évre szól, önmagában a lízing időtartama nem határozza meg, hogy tartós bérletnek vagy pénzügyi lízingnek kell-e tekinteni. Egyes esetekben az eszközt rövid ideig lízingelik, esetleg egyszerre csak egy évig, de a szerződés magában foglalja azt a feltételt, hogy a lízingbevevő vállal minden felelősséget az eszközért, többek között valamennyi karbantartásért és a rendkívüli károkért. Noha a lízing futamideje rövid, és noha a lízingbeadó esetleg nem pénzügyi intézmény, ha a lízingbevevő vállalja az eszköz termelő tevékenység során való felhasználásával járó kockázatok többségét csakúgy, mint az ezzel járó hasznot, akkor a lízinget tartós bérlet helyett pénzügyi lízingként számolják el. A gyakorlatban azonban nehéz eltérni a nemzetközi számviteli standardokat követő számviteli elszámolástól, amely szerint csak az számít pénzügyi lízingnek, amely az eszköz gazdasági élettartamának nagy részére kiterjed.

- 15.19 Minden pénzügyi lízingre szakosodott vállalat olyan pénzügyi közvetítőnek minősül, amely hitelt nyújt a tőle eszközöket lízingbe vevő egységeknek, még akkor is, ha ingatlanegységnek vagy repülőgéplízing-vállalatnak hívják. Ha a lízingbeadó nem pénzügyi közvetítő, akkor az imputált hitellel kapcsolatban kifizetett összegeket csak tőketörlesztésre és kamatfizetésre kell felosztani; ha a lízingbeadó pénzügyi vállalat, a fizetés egy további összevetőt tartalmaz, amely a szolgáltatási díjnak (FISIM) felel meg.

- 15.20 A részletre vásárlás a pénzügyi lízing egyik típusa.

Fogalm meghatározás: részletre vásárlásról szóló megállapodásról akkor van szó, amikor egy tartós fogyasztási cikket megállapodás szerinti jövőbeli kifizetésekért cserébe értékesítenek a vevőnek. A vevő azonnal birtokba veszi a terméket, noha jogilag hitelbiztosítékként/garanciaként mindaddig a lízingbeadó tulajdonában marad, amíg a lízingbevevő nem teljesített minden megállapodás szerinti kifizetést.

- 15.21 A részletre vásárlás általában a tartós fogyasztási cikkekre korlátozódik, és a vásárlók többsége a háztartás szektorba tartozik. A részletfizetési lehetőséget biztosító adásvételi szerződések finanszírozói általában a tartós cikkek eladóival szorosan együttműködő önálló gazdasági egységek.

- 15.22 Részletfizetésre történő vásárlás esetén a tartós fogyasztási cikket úgy számolják el, mintha a vásárló azon a napon szerezte volna meg, amelyen az eszközt birtokba vette, azon a piaci áron, amelyet egy egyenértékű tranzakcióval realizáltak volna. A vásárló a cikk értékének megfelelő imputált hitelt kap. A vásárló által a finanszírozónak teljesített kifizetéseket tőketörlesztésként és kamatfizetesként számolják el a pénzügyi lízingnél alkalmazott módszer szerint. A részletfizetési lehetőséget biztosító adásvételi szerződések finanszírozói által végzett termelő tevékenység pénzügyi közvetítés. Mivel szolgáltatásaikért általában nem számolnak fel közvetlenül díjat, teljes kibocsátásuk pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjának minősül, amelyet úgy számolnak ki, hogy a kapott, tulajdonból származó jövedelemből levonják a kifizetett kamatot. Csakúgy, mint a hagyományos pénzügyi lízing esetében, a kifizetett kamat összegét nehéz meghatározni, ezért becsülni kell.

Haszonbérlet

- 15.23 *Fogalm meghatározás:* haszonbérlet esetében a természeti erőforrás tulajdonosa bérleti díjként elszámolt fizetés ellenében a bérbevevő rendelkezésére bocsátja azt.

- 15.24 Haszonbérlet esetén az erőforrás mint eszköz a bérbeadó vagyonmérlegének része marad annak ellenére, hogy a bérberevő használja azt. A természeti erőforrás értékének bármely csökkenését nem termelt eszközök gazdaságból való kikerüléseként (a K.21 alatt, a természeti erőforrások kimerüléseként) számolják el. Nem az állóeszközök felhasználásához hasonló tranzakcióként számolják el, mivel nincs állótöke, amelyet fel lehetne használni. A haszonbérlet keretében fizetendő összegeket kivételes módon bérleti díjként kell elszámolni.
- 15.25 A haszonbérlet tárgyául szolgáló eszköz klasszikus esete a föld. Azonban egyéb természeti erőforrások – pl. fa, halak, víz, ásványkincsek és rádiófrekvenciák – felhasználását is hasonlóképpen számolják el.

Természeti erőforrások használatára vonatkozó engedélyek

- 15.26 Természeti erőforrás használatára vonatkozó engedélyt kiadhat a kormányzat, de kiadhatnak magántulajdonosok, például gazdálkodók és vállalkozások is.
- 15.27 Amikor természeti erőforrás használatára adnak ki engedélyt, három elszámolási lehetőséget lehet megkülönböztetni (lásd a 15.3. táblát):
- a) a tulajdonos az egyik lízingidőszakról a másikra meghosszabbíthatja vagy visszavonhatja az eszköz folyamatos használatára szóló engedélyt;
 - b) a tulajdonos engedélyezheti az erőforrás huzamosabb ideig történő használatát úgy, hogy ez idő alatt lényegében a felhasználó ellenőrzi az erőforrás felhasználását, míg a tulajdonos csak kis mértékben vagy egyáltalán nem avatkozik be;
 - c) a tulajdonos az erőforrás kimerüléséig engedélyezi azok használatát.

Az első lehetőség haszonbérletnek minősül; a teljesített kifizetéseket bérleti díjként kell elszámolni.

A második lehetőség nemcsak a bérleti díj elszámolásával, hanem egy olyan eszköz létrejöttével is jár a felhasználó számára, amely elkülönül magától az erőforrástól, de az erőforrás értéke és a felhasználását lehetővé tevő eszköz értéke összefügg.

Ezt az eszközt (AN.222 kategória) csak akkor jelenítik meg, ha értéke – az engedélyesnek az engedély kiadója számára kifizetett összeget meghaladó haszna – az eszköz átruházásával realizálható. Ezek az engedélyek először az eszközök gazdaságban való megjelenése révén figyelhetők meg (K.1 kategória, lásd a 6.6. pont g) alpontját). Ha az eszköz értéke nem realizálható, a lízing futamidejének végéhez közeledve nullához közelít.

A harmadik lehetőség magának a természeti erőforrásnak az eladásához (vagy esetleg kisajátításához) vezet.

15.3. tábla — A természeti erőforrások használatára vonatkozó háromféle engedélytípus elszámolása

Felhasználás típusa	Elszámolási módszer
Ideiglenes, esetleg hosszan tartó használatra szóló engedély	Haszonbérlet: bérleti díj (tulajdonból származó jövedelem)
Az irányítást hosszú időn keresztül a felhasználó végzi, a kockázatokat és a hasznot a felhasználó viseli, illetve élvezzi, az engedély realizálható értéken átruházható	Bérleti díj és a természeti erőforrás használati jogáért létrehozott új eszköz
Kimerülésig történő használat tartós használat (valamennyi kockázatot és hasznot a felhasználó viseli, illetve élvezzi)	Természeti erőforrás eladása

- 15.28 A bérleti díjnak, az új eszköz létrehozásának és a természeti erőforrás eladásának megkülönböztetése szempontjából a legfontosabb kritérium a kockázatok és a haszon átruházása. A természeti erőforrást akkor értékesítették, ha valamennyi kockázatot és hasznot átruházták. Új eszközt akkor hoztak létre, ha a kockázatok és haszon átruházásának eredményeként önálló, átruházható, realizálható értékű engedély jön létre. Egyéb kritériumok – úgymint a fizetésről való előzetes megállapodás, előre fizetés, az engedély hatályának hossza és a könyvelésben való kezelése – alkalmazása félrevezető lehet, mivel nem feltétlenül tükrözik a kockázatok és haszon átruházását.
- 15.29 Természeti erőforrásokat, úgymint földet és ásványkincseket nem rezidensek is megszerezhetnek. A természeti erőforrások eladását azonban nem szabad úgy elszámolni, hogy nem rezidens egységnek értékesítették azokat. Ilyen esetben létre kell hozni egy képzett rezidens egységet, amely a természeti erőforrás tulajdonjogával rendelkezik; a képzett rezidens egység tőkéje pedig a nem rezidens egység tulajdonában van. Hasonló elszámolási módot kell követni akkor is, amikor rezidensek szereznek meg természeti erőforrásokat külföldön.

15.30 A kormányzat által a természeti erőforrások meghatározott típusán realizált bevételek (pl. kőolaj- és földgázbevételek) sokféle tranzakciót magukban foglalhatnak. Példák:

- a) haszonbérlet esetén bérleti díj;
- b) nem termelt eszközök eladása, pl. természeti erőforrások eladása vagy az erőforrás huzamosabb ideig történő kiaknázását lehetővé tevő engedélyek értékesítése;
- c) természeti erőforrásokat kiaknázó állami vállalatok osztléka;
- d) természeti erőforrásokat kiaknázó vállalatok által fizetett társasági adó.

Meghatározott tevékenységek gyakorlása vonatkozó engedélyek

15.31 Az eszközök használatára vonatkozó licencek és lízingek mellett adott tevékenység végzésére is adható engedély, a tevékenységben érintett eszközöktől függetlenül. Az engedélyek nem függenek megfelelőségi kritériumoktól (például az autóvezetői engedély előfeltételeként a sikeres vizsgától), hanem arra szolgálnak, hogy a tevékenység végzésére jogosult egységek számát korlátozzák. Ilyen engedélyeket a kormányzat és magántulajdonban lévő gazdasági egységek adhatnak ki; a két esetet eltérő módon kell kezelni.

15.4. tábla — Nem pénzügyi eszközök használatának és vásárlásának elszámolása, tranzakció- és folyamattípusonként

Tranzakció típusa	Felhasználás-/vásárlástípus, eszköztípus és fizetéstípus
Folyó termelőfelhasználás	Termelt eszközök, például gépek és szellemi tulajdonjogok tartós bérlete Vállalatok által teljesített rendszeres fizetés a vízszolgáltatásért Pénzügyi lízinghez kapcsolódó pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja
Állóeszköz-felhasználás	Csak termelt eszköz esetében, a gazdasági tulajdonos számára
Végző fogyasztási kiadás	Tartós fogyasztási cikkek tartós bérlete Tartós fogyasztási cikkek vásárlása, a pénzügyi lízing keretében történő finanszírozás vagy a részletre vásárlás esetét beleértve
Nem pénzügyi eszközök vásárlása	
Állóeszköz-felhalmozás	Termelt eszközök vásárlása (a pénzügyi lízing keretében történő finanszírozás esetét beleértve)
Természeti erőforrások beszerzése	Természeti erőforrások vásárlása, beleértve a kimerülésig történő használatra való jogot Természeti erőforrás hosszabb ideig tartó használatára szóló jog, például halászati kvóta vásárlása
Egyéb nem termelt eszközök beszerzése	Időben megosztott használatra szóló, átruházható megállapodások Harmadik félre átruházható szerződés vásárlása Jövőbeli termelésre szóló szerződések, például labdarúgókkal vagy írókkal kötött szerződések
Tulajdonból származó jövedelemként teljesített kifizetés	Haszonbérlet, azaz természeti erőforrás rövid távú használatáért teljesített kifizetés
Bérleti díj	Víztermelés jogáért teljesített rendszeres fizetések Pénzügyi lízing, azaz nem pénzügyi eszköz hitelből finanszírozott megvásárlása
Jövedelemtranszfer	Meghatározott tevékenység végzésére a kormányzat által kiadott, megfelelőségi kritériumoktól nem függő, vagy az engedélyeztetés ügyviteli költségéhez képest aránytalan díjfizetéssel járó engedélyek A kormányzat által az összes károsanyag-kibocsátás ellenőrzése érdekében kiadott kibocsátási engedélyek
Egyéb termelési adók	
Pénzügyi tranzakció: hitel	Pénzügyi lízing, azaz nem pénzügyi eszköz egyidejűleg nyújtott hitelből finanszírozott megvásárlása
Eszközök egyéb volumenváltozása	A természeti erőforrás tulajdonos általi kimerítése Íllegális fakivágás, halászat vagy vadászat (művelés alatt álló eszközök vagy természeti erőforrások térítés nélküli lefoglalása)
Eszközök árváltozása	Szerződések, licencek és engedélyek lejárat

- 15.32 Amikor a kormányzatok például engedélyek kiadásával korlátozzák a taxiként jogszerűen működtetett gépjárművek számát vagy a kaszinók számát, tulajdonképpen monopolnyereséget teremtenek az engedélyezett üzemeltetők számára, majd díj formájában szert tesznek a nyereség egy részére. Ezen díjakat egyéb adóként kell elszámolni. Ez az elv vonatkozik minden olyan esetre, amelyben a kormányzat engedélyek kiadásával korlátozza az, egy adott területen működő egységek számát, amennyiben a felső határ nem csupán megfelelőségi kritériumoktól függ, hanem önkényesen szabják meg azt.
- 15.33 Elvben, ha egy engedély több évig érvényes, a teljesített kifizetés esetében eredményszemléletű elszámolást kell alkalmazni úgy, hogy az engedély díjának a következő évekre vonatkozó része egy egyéb követelések/tartozások könyvelési tételnek felel meg.
- 15.34 Ilyen engedély megszerzésére az ösztönzi az engedélyest, hogy ezzel monopolnyereségre szerez jogot azért, hogy a jövőbeli jövedelme meg fogja haladni a hozzá fűződő jog megszerzése érdekében teljesített kifizetést. Az engedélyesnek az engedély kiadója számára felhalmozódó értéket meghaladó hasznát abban az esetben lehet eszközként kezelni, ha az engedélyes az eszköz átruházásával realizálni tudja ezt a hasznát. Az eszköztípus megnevezése meghatározott tevékenység folytatására szóló engedély (AN.223).
- 15.35 A meghatározott tevékenység folytatására szóló engedély mint eszköz először az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán jelenik meg. Az érték mindkét irányú változását az átértékelési számlán kell elszámolni.
- 15.36 Az engedély mint eszköz értékét az határozza meg, hogy mennyiért lehet értékesíteni, vagy ha ilyen számadat nem áll rendelkezésre, a jövőbeli monopolnyereség jelenértékére vonatkozó becslés. Ha az engedélyt továbbértékesítik, az új tulajdonosra száll át az a jog, hogy az engedély visszavonása esetén visszatérítést kapjon a kormányzattól, valamint az a jog, hogy monopolnyereségre tegyen szert.
- 15.37 Meghatározott tevékenység végzésére a kormányzat által kiadott engedélyt csak akkor lehet eszközként kezelni, ha a következő feltételek mind teljesülnek:
- a) az érintett tevékenységhez nem használnak a kormányzat tulajdonában lévő eszközt; amennyiben mégis, az eszközhasználati engedélyt tartós bérletként, pénzügyi lízingként, haszonbérletként vagy esetleg olyan eszközjellegű jog megszerzéseként kezelik, amely lehetővé teszi, hogy az engedélyes huzamosabb ideig belátása szerint használhassa az eszközt;
 - b) az engedélyt nem megfelelőségi kritériumok alapján adják ki; az ilyen engedélyeket adóként vagy szolgáltatásokért teljesített kifizetesként kezelik;
 - c) az engedélyek száma korlátozott, így az engedélyes az érintett tevékenység végzésével monopolnyereségre tehet szert;
 - d) az engedélyesnek el kell tudnia adni az engedélyt harmadik félnek.
- Ha a feltételek valamelyike nem teljesül, akkor a teljesített kifizetéseket adóként vagy szolgáltatásokért teljesített kifizetesként kell kezelni.
- 15.38 A kormányzaton kívüli más egységek esetében sokkal kevésbé általános, hogy korlátozni tudnák a valamely tevékenységben való részvételt. Erre egy lehetséges példa az, ha egy szakmai szövetségben való részvétel kötelező vagy kívánatos, a résztvevők számára azonban szigorú korlát vonatkozik. Ide sorolható, ha egy ingatlan tulajdonosa korlátozza az ingatlanán működő egységek számát, például ha egy szálloda csak egy taxitársaságnak ad engedélyt a szálloda vendégeinek szállítására. Ilyen esetekben az engedélyeket szolgáltatásért teljesített kifizetesként kezelik. A fizetést elvben az esedékessége szerint számolják el mindvégig azon időszak során, amelyre az engedély érvényes. Elvben semmi nem gátolja, hogy az ilyen engedélyeket eszközként kezeljék, ha azok piacképesek, noha ez nem túl általános.
- 15.39 Meghatározott tevékenység végzésére a kormányzattól eltérő egység által kiadott engedélyt csak akkor lehet eszközként kezelni, ha a következő feltételek mind teljesülnek:
- a) az érintett tevékenységhez nem használnak az engedély kiadójának tulajdonában lévő eszközt; amennyiben mégis, az eszközhasználati engedélyt tartós bérletként, pénzügyi lízingként vagy haszonbérletként kezelik;
 - b) az engedélyek száma korlátozott, így az engedélyes az érintett tevékenység végzésével monopolnyereségre tehet szert;
 - c) az engedélyesnek a jog szerint és gyakorlati szempontból is el kell tudnia adni az engedélyt harmadik félnek.
- Ha a feltételek valamelyike nem teljesül, akkor a teljesített kifizetéseket szolgáltatásokért teljesített kifizetesként számolják el.

15.40 A kormányzatok az összkibocsátás ellenőrzése érdekében kibocsátási engedélyeket adnak ki. Ezek az engedélyek nem járnak természeti erőforrás használatával; mivel a légkörnek nem tulajdonítanak értéket, ezért nem minősül gazdasági eszköznek, az engedélyek díját pedig ennél fogva az adók közé sorolják. Az engedélyekkel kereskedni lehet, és aktív piacuk fog kialakulni. Az engedélyek ezért eszköznek minősülnek, és azon a piaci áron kell őket értékelni, amelyen eladhatók.

A köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k)

15.41 A köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k) hosszú távú szerződések két egység között, melyek értelmében az egyik egység megszerez vagy megépít egy eszközt vagy eszközcsoportot, egy ideig üzemelteti azt, majd átadja azt a másik egységnek. Ilyen megállapodás általában egy magánvállalat és a kormányzat között születik, de más összetétel is lehetséges, amelyben az egyik fél közösségi vállalat, a másik pedig egy magántulajdonban lévő nonprofit intézmény.

A kormányzatok számos okból vehetnek részt PPP-ben: például azért, mert abban bíznak, hogy a magántulajdonú irányítás hatékonyabb termelést eredményez, a pénzügyi források szélesebb köréhez tudnak hozzáférni, vagy csökkenteni szeretnék az államadósságot.

A szerződés időtartama alatt a jog szerinti tulajdonos a PPP-vállalkozó. A szerződés lejáratát után mind a gazdasági, mind a jogi tulajdonjogot a kormányzat szerzi meg.

A PPP-k kezeléséről további részletek olvashatók a kormányzati számlákról szóló 20. fejezetben.

Szolgáltatási koncessziós szerződések

15.42 A szolgáltatási koncessziós szerződés kizárólagos jogokat biztosít egy vállalatnak bizonyos szolgáltatások nyújtására. Közszolgáltatási koncesszió esetében például egy magánvállalat megállapodást köt a kormányzattal, amelynek alapján adott számú évre kizárólagos jogokat kap egy közszolgáltatás (például vízellátórendszer vagy díjköteles autópálya) üzemeltetésére, karbantartására és az abba való beruházásra. A szolgáltatási koncessziós szerződések nem számolhatók el eszközként, amennyiben nem átruházhatók, illetve amennyiben átruházásukkal semmilyen értéket nem lehet realizálni.

Piacképes tartós bérletek (AN.221)

15.43 A piacképes tartós bérletek természeti erőforrásoktól eltérő nem pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó, harmadik felet illető tulajdonosi jogok. A lízingnek a fizetendő díjat meghaladó gazdasági hasznot kell a birtokos számára jelentenie, és a birtokosnak átruházással tudnia kell realizálni ezt a hasznot. A lízing értéke a tulajdonos számára jelentett haszonnak a bérbeadó számára felmerült értéket meghaladó része. A tartós bérletek piaci forgalmában mindenféle bérleti és tartós bérleti szerződések előfordulhatnak. Egy bérlő például bérbe adhatja a lakását egy harmadik félnek.

Jövőbeli javakra és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultság (AN.224)

15.44 A jövőbeli termelésre vonatkozó szerződések harmadik féllel kapcsolatos, eszközként kezelt tulajdonosi jogokat is keletkeztethetnek. Az ilyen szerződések értéke a tulajdonos számára jelentett haszonnak az engedélyező számára felmerült értéket meghaladó része. Példák:

- a) kizárólagos jogok arra, hogy egy adott személy (pl. futballista) a szerződés tulajdonosának dolgozzon, vagy arra, hogy irodalmi művet vagy zenei előadást kiadjon. Ezeknek a jogoknak az értéke azzal a nyereséggel egyenlő, amelyre a meglévő szerződés felmondási költségét meghaladóan a jogok átruházásával lehet szert tenni;
- b) időben megosztott használatra szóló megállapodások. Az időben megosztott használatra szóló megállapodásoknak csak egy részét kell eszközvásárlásnak tekinteni:
 1. ha a tulajdonos örökre rendelkezésre álló, nevesített hellyel rendelkezik, jogosult arra, hogy a rendszer irányító bizottságában részt vegyen, és részét belátása szerint eladhatja vagy örökül hagyhatja, akkor a megállapodás nagy valószínűséggel egy házával azonos típusú eszköznek tekinthető;
 2. ha a tulajdonos rögzített megállapodás alapján egy adott időszakban, meghatározott időre valamilyen fajta szállással rendelkezik, akkor ez valószínűleg egy előre kifizetett lízingnek, azaz háztartás előre kifizetett végső fogyasztási kiadásának felel meg;
 3. ezt az előre kifizetett lízinget alkalmanként bérbe lehet adni, vagy a lízing futamidejének fennmaradó részét átruházható tartós bérletként el lehet adni;
 4. elképzelhető, hogy az egyetlen eszköz, amivel egy pontokon alapuló rendszer résztvevője rendelkezik, csupán egy követelés.

16. FEJEZET

BIZTOSÍTÁS**BEVEZETÉS**

- 16.01 A biztosítás olyan tevékenység, amelynek keretében gazdasági egységek vagy egységek csoportjai olyan, meghatározott események hátrányos pénzügyi következményei ellen védekeznek, amelyek bekövetkezése bizonytalan. A biztosítások két típusa különböztethető meg: társadalombiztosítás és egyéb biztosítás.
- 16.02 A társadalombiztosítás olyan rendszer, amely a szociális kockázatokra és igényekre nyújt fedezetet. Megszervezése gyakorta kollektív módon történik egy csoport számára; a rendszerben való részvétel általában kötelező, vagy egy harmadik fél ösztönzi azt. A társadalombiztosítás elemei a következők: a kormányzat által kötelezővé tett, irányított és finanszírozott társadalombiztosítási rendszerek; valamint a munkaadók által munkavállalók érdekében biztosított vagy működtetett, munkaviszonyhoz kapcsolódó rendszerek. A társadalombiztosítás leírása a 17. fejezetben olvasható.
- 16.03 A társadalombiztosításon kívüli biztosítások olyan eseményekkel kapcsolatban biztosítanak fedezetet, mint a halál, adott életkor elérése, tüzesetek, természeti katasztrófák, árvíz, gépjárműbalesetek stb. A haláleseti és az elérési biztosítás életbiztosítás összefoglaló néven ismert, az egyéb eseményekkel szembeni biztosításokat pedig nem-életbiztosításoknak nevezzük.
- 16.04 Ez a fejezet az életbiztosításról és a nem-életbiztosításról szól. Azt írja le, hogy a biztosítási tevékenységeket hogyan veszik figyelembe a számlákon.
- 16.05 A biztosítás területén a jogokat és a kötelezettségeket a biztosítási kötvény határozza meg. A biztosítási kötvény megállapodás a biztosító és egy másik gazdasági egység, a szerződő között. A megállapodás értelmében a szerződő biztosítási díjat fizet a biztosítónak, egy meghatározott esemény bekövetkezése esetén pedig a biztosító kártérítést fizet a szerződőnek vagy a megnevezett személynek. A szerződő ilyen módon védekezik bizonyos kockázatok ellen; a biztosító a kockázatközösség kialakításával arra törekszik, hogy a biztosítási díjából nagyobb bevételre tegyen szert, mint amelyet a kárigények alapján ki kell fizetnie.
- 16.06 A biztosítási kötvény meghatározza az érintett felek szerepét, akik a következők:
- a) a biztosítási fedezetet nyújtó biztosító;
 - b) a biztosítási díjakat fizető szerződő;
 - c) a kártérítésre jogosult kedvezményezett;
 - d) a biztosított személy vagy tárgy, amelyet kockázat fenyeget.
- A gyakorlatban előfordulhat, hogy a szerződő, a kedvezményezett és a biztosított ugyanaz a személy. A biztosítási kötvény felsorolja ezeket a szerepeket, és mindegyiknél megnevezi a megfelelő személyt.
- 16.07 A biztosítás legáltalánosabb formája a közvetlen biztosítás, amelynek keretében a gazdasági egységek biztosítják magukat meghatározott kockázatok pénzügyi következményei ellen a biztosítónál. A közvetlen biztosítók is biztosíthatják magukat oly módon, hogy a közvetlen biztosítással biztosított kockázatok egy részét más biztosítóknál biztosítják. Ez az úgynevezett viszontbiztosítás, amelyet viszontbiztosítók nyújtanak.

Közvetlen biztosítás

- 16.08 A közvetlen biztosításnak két típusa létezik: az életbiztosítás és a nem-életbiztosítás.
- 16.09 *Fogalm meghatározás:* az életbiztosítás olyan tevékenység, amelynek keretében a szerződő rendszeresen fizetést teljesít a biztosítónak, amelynek fejében a biztosító garantálja, hogy egy adott időpontban vagy – amennyiben a biztosított személy korábban elhalálozik – azt megelőzően egy meghatározott összeget vagy életjáradékot fizet a kedvezményezettnek. Az életbiztosítási kötvény kockázatok egész sorához kapcsolódóan biztosíthat juttatásokat. Például egy időskori életbiztosítás járadékot fizet, amikor a biztosított betölti a 65 évet, a biztosított halála után pedig járadékot fizethet a túlélő házastársnak annak haláláig.
- 16.10 Az életbiztosítások közé tartozik a személyi sérülés, ezen belül a munkaképtelenség esetére szóló kiegészítő biztosítás, a baleseti halál esetére szóló biztosítás, valamint a balesetből vagy betegségből származó rokkantság esetére szóló biztosítás is.
- 16.11 Az életbiztosítások egyes fajtái a biztosítási esemény bekövetkezésekor fizetnek kártérítést, pl. egy jelzálogkölcsönhöz kapcsolódó életbiztosítás csak akkor folyósít ellátást a jelzálogkölcsön visszafizetésére, ha a kereső a hitel lejáratá előtt elhalálozik. A legtöbb ilyen típus jelentős megtakarítási elemet tartalmaz kockázatfedezeti elemmel kombinálva. A jelentős megtakarítási elem miatt az életbiztosítást megtakarítási formának tekintik, és a hozzá tartozó tranzakciókat a pénzügyi számlán rögzítik.

- 16.12 *Fogalm meghatározás:* a nem-életbiztosítás olyan tevékenység, amelynek keretében a szerződő rendszeresen fizetést teljesít a biztosítónak, amelynek fejében a biztosító garantálja, hogy egy meghatározott esemény bekövetkezésekor, amely nem az adott személy halála, egy meghatározott összeget fizet a kedvezményezettnek. Ilyen események például a baleset, betegség, tüzesetek stb. A legtöbb európai országban az életbiztosítási kockázatokra is fedezetet nyújtó balesetbiztosításokat a nem-életbiztosítások közé sorolják.
- 16.13 Az olyan életbiztosításokat, amelyek egy bizonyos időn belül bekövetkező halál esetén nyújtanak juttatást, más körülmények között azonban nem, és amelyeket általában kockázati életbiztosításnak neveznek, a nemzeti számlákban nem-életbiztosításként kezelik, mivel a kártérítés csak egy meghatározott kockázat bekövetkezése esetén jár, egyébként nem. A biztosítók elszámolási gyakorlata miatt a kockázati életbiztosítást a gyakorlatban nem mindig lehet elkülöníteni a többi életbiztosítástól. Ilyen körülmények között a kockázati életbiztosítást ugyanúgy lehet kezelni, mint az életbiztosítást.
- 16.14 Mind az életbiztosítás, mind a nem-életbiztosítás kockázatmegosztással jár. A szerződők általában rendszeresen kis összegű díjakat fizetnek a biztosítóknak, akik a biztosítás által fedezett események bekövetkezése esetén nagyobb összegeket fizetnek ki a kifizetés iránti igényt bejelentőknek. A nem-életbiztosítás esetében a kockázatok a biztosítást kötő személyek között oszlanak meg. A biztosító annak alapján határozza meg, hogy mekkora díjat számít fel az adott évben nyújtott biztosítási szolgáltatásért, hogy ugyanezen év során milyen összegű kár kifizetésére számít. A kárigénylők száma jellemzően sokkal kisebb a szerződők számánál. Az egyes nem-életbiztosítási szerződők esetében még hosszú távon sincs kapcsolat a befizetendő díjak és a kapott kártérítések között, ám a biztosító minden nem-életbiztosítási üzletág esetében évente megállapít ilyen kapcsolatot. Az életbiztosítás esetében mind a szerződők, mind a biztosító számára fontos, hogy az idők során miként alakul a díjak és a kifizetések közötti kapcsolat. Amikor valaki életbiztosítást köt, arra számít, hogy a várhatóan kifizetésre kerülő ellátások összege legalább akkora lesz, mint az ellátás esedékessé válásáig befizetendő díjak összege, és ezt a megtakarítás egy formájának tekinti. A biztosítónak a díjak és az ellátások szintje közötti összefüggés meghatározásakor a biztosítási kötvény ezen aspektusát össze kell hangolnia a biztosított sokaság várható élettartamára vonatkozó biztosításmatematikai számításokkal, figyelembe véve a halálos balesetek kockázatát is. Ezenkívül a díjak beérkezése és az ellátások folyósítása közötti időszakban a biztosító a befolyt díjak egy részének befektetésből jövedelemre tesz szert. Ez a jövedelem is befolyásolja a biztosítók által meghatározott díj- és ellátási szinteket.
- 16.15 Az élet- és a nem-életbiztosítás között jelentős különbségek vannak, amelyek következtében a számviteli tételek típusai eltérőek. A nem-életbiztosítás keretében a folyó időszakban történik újraelosztás valamennyi szerződő és néhány kárigénylő között. Az életbiztosítás elsősorban az adott időszak alatt befizetett díjakat osztja el újra ugyanazon szerződőnek később folyósított ellátásokként.

Viszontbiztosítás

- 16.16 *Fogalm meghatározás:* a biztosítók úgy védekezhetnek a vártnál több vagy kivételesen nagy összegű károk ellen, hogy viszontbiztosítást kötnek egy viszontbiztosítóval. A viszontbiztosító társaságok korlátozott számú pénzügyi központban koncentrálódnak, így a viszontbiztosítási folyamatok nagy része külfölddel szemben lebonyolított tranzakció. A viszontbiztosítók általános gyakorlata, hogy a kockázatok további megosztása érdekében más viszontbiztosítókkal kötnek viszontbiztosítást. Ezt a további viszontbiztosítást továbbengedményezésnek (retrocessiónak) hívják.
- 16.17 A kockázatok enyhítése úgy is megvalósítható, ha az egy adott biztosításhoz kapcsolódó kockázatokat biztosítók egy csoportja közösen vállalja. Minden egyes biztosító csak a biztosítás réseső részéért felelős, megkapja a biztosítási díj megfelelő részét, és kártérítés vagy ellátás kifizetése esetén az összeg ugyanakkora részét folyósítja. A biztosítási kötvényt a vezető biztosító vagy a biztosítási bróker kezeli. Például a Lloyds of London egy olyan biztosítási piac, ahol a közvetlen és a közvetett kockázatokat nagyszámú biztosító között osztják meg.
- 16.18 A közvetlen biztosítónak több lehetősége van arra, hogy közvetett fedezetet szerezzen az általa vállalt kockázatokra. A következő viszontbiztosítási módozatokat lehet megkülönböztetni:
- arányos viszontbiztosítás, amelynek keretében a biztosító valamennyi kockázatnak vagy a közvetlen biztosítási kötvények meghatározott állománya valamennyi kockázatának megállapodás szerinti százalékát átengedi egy viszontbiztosítónak. Ez azt jelenti, hogy a közvetlen biztosító a díjak megfelelő százalékát átadja a viszontbiztosítónak, amely azután a felmerülő károkat ugyanakkora arányban fedezi. Ilyen esetben a viszontbiztosító által a biztosítónak kifizetett viszontbiztosítási jutalékot a vállalt viszontbiztosítási díjbevételek csökkenéseként kell kezelni;
 - a nem arányos viszontbiztosítás, más néven „excess of loss” viszontbiztosítás, amelynek keretében a viszontbiztosítót csak akkor sújtja kockázat, ha a közvetlen biztosítási kárigény összege meghalad egy meghatározott küszöbértéket. Ha egyáltalán nincs, vagy csak nagyon kevés olyan közvetlen biztosítási kárigény van, amely meghaladja a küszöbértéket, akkor a viszontbiztosító a nyereségének egy részét átadhatja a közvetlen biztosítónak. A nyereségmegosztást a számlákban a viszontbiztosítótól a közvetlen biztosító felé irányuló folyó transzferként kezelik, a károk kifizetéséhez hasonlóan.

Az érintett egységek

- 16.19 A közvetlen biztosításban és a viszontbiztosításban részt vevő gazdasági egységek túlnyomó részben biztosítók. Más típusú vállalat is folytathat biztosítási tevékenységet nem fő tevékenységként, ám a biztosítási tevékenységre vonatkozó jogi szabályozás általában előírja, hogy a biztosítási tevékenység valamennyi vonatkozását külön számlasorozatban vezessék, hogy azonosítani lehessen az önálló gazdasági egységeket, amelyeket a biztosítók (S.128) és a nyugdíjpénztárak (S.129) alszektorokba sorolnak. A kormányzat folytathat egyéb biztosítási tevékenységeket, de ebben az esetben is valószínű, hogy azonosítani lehet egy önálló gazdasági egységet. Miután megjegyeztük, hogy más szektorok is végezhetnek ilyen tevékenységeket, a következőkben azzal a feltételezéssel élünk, hogy a biztosítók – akár rezidens, akár nem rezidens biztosítók – végzik az összes biztosítási tevékenységet.
- 16.20 Azok a gazdasági egységek, amelyek biztosítással szorosan összefüggő tevékenységeket végeznek, de maguk nem vállalnak kockázatot, biztosítási kiegészítő tevékenységet végző egységek. Az ilyen egységek a kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek alszektorába (S.126) tartoznak, és például a következő egységek tartoznak közéjük:
- a) a biztosítási brókerek;
 - b) a biztosítókat és nyugdíjpénztárakat segítő nonprofit magánintézmények;
 - c) olyan egységek, amelyek főtevékenységük keretében a biztosítók, a nyugdíjpénztárak, valamint a biztosítási piac felügyeleti hatóságának szerepét töltik be.

A KÖZVETLEN BIZTOSÍTÁS KIBOCSÁTÁSA

- 16.21 Az ügyfél díjat fizet a biztosítótársaságnak, amely mindaddig kezeli azt, amíg kárigényt nem jelentenek be, vagy le nem jár a biztosítás. A biztosító időközben befekteti a díjat, a befektetésből származó jövedelem pedig többforrásként szolgál a felmerülő károk kifizetésére. A biztosító úgy állapítja meg a díjakat, hogy a díjak plusz a befektetésükből származó jövedelem összege mínusz a várható kárigények eredményeként egy marzs marad, amelyet a biztosító megtarthat; ez a marzs a biztosító kibocsátása. A biztosítási ágazat kibocsátását úgy mérik, hogy tükrözze a biztosítók díjszabási politikáját. Ehhez négy különböző tényezőt kell meghatározni. Ezek a következők:

- a) a megszolgált díjak;
- b) a biztosítási díjkiegészítések;
- c) a felmerült károk vagy az esedékes juttatások;
- d) a biztosítástechnikai tartalékok.

Ezeket külön-külön vizsgáljuk, mielőtt rátérnénk a közvetlen nem-életbiztosítás, a közvetlen életbiztosítás és a viszontbiztosítás kibocsátásának mérésére.

A megszolgált díjak

- 16.22 *Fogalom meghatározás:* a megszolgált díjak a díjbevétel azon részét képezik, amely a biztosítónak az elszámolási időszak alatt jár. A díjbevétel a biztosítási kötvényben meghatározott időszakot fedi le. A díjbevétel és a megszolgált díj közötti különbség a meg nem szolgált díjak tartaléka. Ezen összegeket a szerződők eszközeként kell kezelni. A biztosítási számvitelben alkalmazott megszolgált díj fogalma összhangban áll a nemzeti számlák eredményszemléletű elvével.
- 16.23 A biztosítási díj havi vagy éves gyakorisággal fizetendő rendszeres díj, vagy általában a biztosítási időszak kezdetén fizetendő egyszeri díj. Egyszeri díjat általában az olyan jelentős eseményekhez kapcsolódó kockázatokra vonatkozó biztosításért kell fizetni, mint a nagy épületek építése, nagyméretű berendezések összeszerelése, illetve a közúti, vasúti, tengeri vagy légi áruszállítás.
- 16.24 Az adott évben megszolgált díjak kiszámítása a következő:
- a díjbevétel,
 - plusz a meg nem szolgált díjak tartaléka az üzleti év elején,
 - mínusz a meg nem szolgált díjak tartaléka az üzleti év végén;
- vagy másképp bemutatva:
- a díjbevétel,
 - mínusz a meg nem szolgált díjak tartalékának változása (mínusz a növekedés vagy plusz a csökkenés).

- 16.25 A meg nem szolgáltat díjak tartalékai és az egyéb tartalékok a nem-életbiztosítási technikai tartalékok (AF.61) és az életbiztosítási technikai tartalékok (AF.62) közé tartoznak. A biztosítástechnikai tartalékok leírása a 16.43–16.45. pontban olvasható.
- 16.26 A szerződőknek gyakran különadót kell fizetniük a biztosítási díj után. Az életbiztosítási díjakra sok országban nem vonatkozik ez a biztosítási adó. Mivel a biztosítók kötelesek átutalni ezt az adót a kormánzatnak, a vonatkozó összegek nem kerülnek be a biztosítók éves elszámolásába. Csak egy viszonylag kis összeg – az évre vonatkozóan a kormánzatnak átutalandó maradványösszeg – kerülhet be a biztosítók vagyommérlegébe kereskedelmi hitel címszó alatt. Az adófizetést magát nem rögzítik a biztosítók számláin. Ezen adót a nemzeti számlákban termékadóként kezelik. A szerződők feltételezhetően közvetlenül az adóhatóság számlájára fizetik be ezeket az összegeket.

Biztosítási díjkiegészítés

- 16.27 *Fogalom meghatározás:* a biztosítási díjkiegészítés a biztosítók biztosítástechnikai tartalékainak befektetéséből származó jövedelem, amely szerződéssel szembeni kötelezettséget jelent.
- 16.28 Az életbiztosítás esetében különösen, de kisebb mértékben a nem-életbiztosításra is igaz, hogy egy adott időszakban az esedékes ellátások vagy a felmerült károk összege gyakran meghaladja a megadott díjak összegét. A díjakat általában rendszeresen fizetik, gyakran a biztosítási időszak kezdetétől, míg a károk később merülnek fel, az életbiztosítási ellátások pedig gyakran több évvel később válnak esedékessé. A díjak befizetése és a kártérítés esedékessé válása között a biztosítási díj a biztosító rendelkezésére áll, hogy befektesse azt, és jövedelemre tegyen szert. Ezeket az összegeket biztosítástechnikai tartalékoknak hívják. A tartalékok befektetéséből származó jövedelem lehetővé teszi a biztosítóknak, hogy alacsonyabb díjakat számítsanak fel, mint egyébként tennék. A nyújtott szolgáltatás mértéke a díjak és a károk egymáshoz viszonyított aránya mellett a jövedelem nagyságát is figyelembe veszi.
- 16.29 A nem-életbiztosítás esetében, noha elképzelhető, hogy a díj a biztosítási időszak kezdetén esedékes, a biztosító csak az idő előrehaladtával, fokozatosan szolgálja meg a díjakat. A biztosító a fedezet lejáratá előtt mindenkor elkülöníti azt az összeget, amely a szerződőnek a jövőbeli szolgáltatásokkal és a jövőben esetlegesen folyósítandó kártérítésekkel kapcsolatban jár. Ez egyfajta hitel, amelyet a szerződő nyújt a biztosítóknak, és amelyet meg nem szolgáltat díjnak hívnak. Ehhez hasonlóan, amikor a kötvényben meghatározott esemény bekövetkezik, és emiatt a biztosító által fizetendő kártérítés esedékessé válik, gyakran előfordulhat, hogy a fizetendő összegekről folyó tárgyalások miatt a folyósításra csak kis idővel később kerül sor. Ez is egy hasonló hitelfajta, amelyet a függő károk tartalékának neveznek.
- 16.30 Hasonló tartalékok léteznek az életbiztosítások esetében is, de ezenkívül kiegészülnek további két másik biztosítási tartalékkal: az életbiztosítások biztosításmatematikai tartalékaival, valamint a nyereségrészesedéssel összekapcsolt biztosítások tartalékaival. Ezek jövőbeli ellátások kifizetésére félretett összegek. A tartalékokat általában pénzügyi eszközökbe fektetik, a jövedelem pedig befektetésből származó jövedelem. Felhasználhatók gazdasági tevékenység, például ingatlanügyletek finanszírozására, nettó működési eredmény elérésére különálló telephely vagy másodlagos tevékenység keretében.
- 16.31 A szerződőknek járó összes, befektetésből származó jövedelmet a „jövedelmek elsődleges eloszlása” számlán a szerződőknek fizetendő összegként számolják el. Nem-életbiztosítás esetén ezt az összeget a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán mint a biztosítóknak visszafizetett biztosítási díjkiegészítést számolják el. Életbiztosítás esetén a díjakat és a biztosítási díjkiegészítéseket a pénzügyi számlán mutatják ki.

A korrigált felmerült károk és az esedékes ellátások

- 16.32 *Fogalom meghatározás:* a felmerült károk és az esedékes ellátások jelentik a biztosítók szerződéssel szembeni pénzügyi kötelezettségeit azokkal a tárgyidőszakban bekövetkező biztosítási eseményekkel kapcsolatban, amelyekre a biztosítási szerződés kiterjed.
- 16.33 Nem-életbiztosítás esetén a felmerült károk, életbiztosítás esetén pedig az esedékes ellátások fogalma összhangban áll a nemzeti számlák eredményszámlájának mérési elvével.

Korrigált felmerült nem-életbiztosítási károk

- 16.34 Meg lehet különböztetni kifizetett károkat és felmerült károkat. A felmerült károkat az év során bekövetkezett biztosított kockázati események alapján keletkező összegek jelentik. Az, hogy a szerződő bejelentette-e a vonatkozó eseményt, nem lényeges. A kárigények egy részének a kifizetésére a következő évben vagy annál is később kerül sor. Másrészt olyan kárigények is vannak, amelyek előző években bekövetkezett események következményei, de a folyó évben történik a kifizetésük. A felmerült károk ki nem fizetett része hozzáadódik a függő károk tartalékához.
- 16.35 A naptári évben felmerült nem-életbiztosítási károk kiszámítása a következő:

a kifizetett károk,

mínusz a függő károk tartaléka az elszámolási év elején,

plusz a függő károk tartaléka az elszámolási év végén.

Más kiszámítási mód:

a kifizetett károk,

plusz a függő károk tartalékának változása (plusz a növekedés vagy mínusz a csökkenés).

- 16.36 A biztosítónak a károkkal kapcsolatban viselt, akár külső, akár belső költsége nem tartozik a felmerült károk közé. Ezek a költségek a következők lehetnek: szerzési költségek, állománykezelés, befektetések kezelése és kárrendezés. A forrásul szolgáló számviteli adatokból egyes költségeket nem minden esetben lehet külön-külön meghatározni. A külső költségekhez tartoznak az olyan munkákért fizetett kiadások, amelyekkel a biztosító egy másik egységet bízott meg, és amelyeket ezért folyó termelőfelhasználásként rögzítenek a számlákban. A belső költségek közé a biztosító saját alkalmazottai által végzett munkák kiadásai tartoznak, amelyeket ezért munkaerőköltséggént vesznek figyelembe a számlákban.
- 16.37 Katasztrófák esetén a felmerült veszteségek nem befolyásolják a károk értékét. A katasztrófa miatti kifizetéseket a biztosítótól a szerződő felé irányuló tőketranszferként kell elszámolni. Az ilyen módon történő elszámolásnak az az előnye, hogy a szerződő rendelkezésre álló jövedelme a várakozásokkal ellentétben nem nő, ami viszont bekövetkezne abban az esetben, ha a kárigényeket másképp számolnák el (lásd a 16.92. és a 16.93. pontot).
- 16.38 A biztosítási szolgáltatást folyamatosan nyújtják, nem csak akkor, amikor a kockázat bekövetkezik. A nem-életbiztosítási szerződések számára felmerült károk mértéke azonban évről évre változik, és bekövetkezhetnek olyan események, amelyek különösen nagy mértékű károkat okoznak. Sem a biztosítási szolgáltatások volumenét, sem az árát nem befolyásolja közvetlenül a károk ingadozása. A biztosítók a károk bekövetkezésének valószínűségére vonatkozó becsléseik alapján állapítják meg a díjakat. Emiatt a kibocsátás kiszámításához alkalmazott képletben a felmerült károk korrigált értéke szerepel, amely a károk ingadozásával korrigált becslés összeg.
- 16.39 A felmerült károk korrigált értékére vonatkozó becslést statisztikai módszerekkel lehet levezetni a károk korábban tapasztalt mértéke alapján a várakozásokon alapuló módszerrel. A biztosítási események múltbeli alakulásának a vizsgálatánál számításba kell azonban venni, hogy ezen károknak mekkora részét fedezi a közvetlen biztosító viszontbiztosítási szerződése. Ha például a közvetlen biztosítónak „excess of loss” viszontbiztosítása, más néven nem arányos viszontbiztosítása van, a díjak mértékét úgy állapítja meg, hogy azok a viszontbiztosítás által fedezett károk szintjét el nem érő károkat plusz az általa fizetendő viszontbiztosítási díjakat fedezzék. Arányos viszontbiztosítás esetén a díjait úgy állapítja meg, hogy fedezzék az általa fizetendő kártérítéseket plusz a viszontbiztosítási díjakat.
- 16.40 A felmerült károk ingadozása miatti korrekció másik módszere a saját vagyoni és a káringadozási tartalék változására vonatkozó számviteli adatok alkalmazása. A káringadozási tartalékok olyan összegek, amelyeket a biztosítók jogszabályi vagy közigazgatási előírásoknak megfelelően tettek félre annak érdekében, hogy fedezetet biztosítsanak a szokatlan vagy előre nem látható nagy jövőbeli kárigényekre. Ezek az összegek a nem-életbiztosítási technikai tartalékok (AF.61) részét képezik.

Az esedékes életbiztosítási juttatások

- 16.41 Az esedékes életbiztosítási juttatások az érintett elszámolási időszakban a szerződés értelmében járó összegek. Életbiztosítás esetén nincs szükség váratlan ingadozás miatti korrekcióra.
- 16.42 Az ellátásokkal kapcsolatos költségeket nem lehet az esedékes ellátások között számolni, hanem folyó termelőfelhasználásként és munkaerőköltséggént kell figyelembe venni;

Biztosítástechnikai tartalékok

- 16.43 *Fogalom meghatározás:* a biztosítástechnikai tartalékok a biztosítók által félretett összegek. A tartalékok a szerződők számára eszközöknek, a biztosítók számára pedig kötelezettségeknek minősülnek. A technikai tartalékok alábbi fajtái különböztethetők meg: nem-élet- és életbiztosítások, valamint életjáradékok.
- 16.44 A 91/674/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁾ szerint hétféle technikai tartalék létezik. A vagyommérlegben minden esetben ki kell mutatni a viszontbiztosítással növelt összeget, a viszontbiztosítóknak átadott összeget, valamint a nettó összeget. A hét kategória a következő:
- a) a meg nem szolgált díjak tartaléka – a szerződéses díjak és a megszolgált díjak közötti különbség. Ez a tartalék a tagállami jogszabályoktól függően magában foglalhat egy, a még le nem járt kockázatokkal kapcsolatos külön elemet;

⁽¹⁾ A biztosítói intézetek éves és összevont (konszolidált) éves beszámolóiról szóló, 1991. december 19-i 91/674/EGK tanácsi irányelv (HL L 374., 1991.12. 31., 7. o.)

- b) életbiztosítási tartalékok – e tartalékok a várható jövőbeli ellátások jelenértékét tükrözik (beleértve a bejelentett bónuszokat, de nem korlátozva azokra), csökkentve a jövőbeli díjak jelenértékével. A felügyeleti hatóság felső határt szabhat meg a jelenérték számításánál alkalmazandó diszkontrátára vonatkozóan;
- c) a függő károk tartaléka – a felmerült és a kifizetett károk közötti különbség. A tartalék egyenlő a pénzügyi év végéig bekövetkezett, bejelentett vagy be nem jelentett eseményekből származó összes kár rendezése kapcsán a biztosítótársaságnál felmerülő összes becsült költségnek és az e károk tekintetében már megfizetett összegeknek a különbségével;
- d) a bónuszok és díjkezdmények tartalékai (hacsak nem szerepelnek a b) pontban említett kategóriában) a szerződőknek vagy a kedvezményezetteknek bónuszok és díjkezdmények formájában szánt összegeket foglalják magukban, amennyiben ezeket az összegeket még nem írták jóvá a szerződőknek vagy a kedvezményezetteknek;
- e) a káringadozási tartalék tartalmaz minden olyan összeget, amelyet jogszabályi vagy közigazgatási előírásoknak megfelelően tettek félre annak érdekében, hogy kiegyenlítsék az elkövetkezendő évek kárhányadaiban bekövetkező ingadozásokat, vagy hogy különleges kockázatokra tartalékoljanak. Elképzelhető az is, hogy a nemzeti hatóságok nem engedélyeznek ilyen tartalékokat;
- f) a többi technikai tartalék közé többek között a le nem járt kockázatok tartalékai tartoznak, amennyiben nem szerepelnek az a) pontban említett kategóriában. Ez a tétel magában foglalhatja a korosodási tartalékokat is, amelyek az életkor előrehaladtán a kárigények összegére gyakorolt hatását veszi figyelembe, pl. az egészség-biztosítás esetében;
- g) az életbiztosítási kötvények technikai tartalékai olyan életbiztosítási tartalékok, amelyek esetében a befektetési kockázatot a szerződők viselik. Ez a tétel az életbiztosítási kötvényekkel kapcsolatban a szerződőkkel szembeni olyan kötelezettségekre fedezetül képzett technikai tartalékokat foglalja magában, amelyeknél a hozam értékét olyan befektetésekre történő hivatkozással határozzák meg, amelyek kockázatát a szerződő viseli, vagy valamely indexre, mint az indexált életbiztosítás esetében. Ebbe a tételbe tartoznak a kölcsönös járadék-biztosítások technikai tartalékai is.

16.45 Amikor a kibocsátás kiszámításához meghatározzák a biztosítástechnikai tartalékok (F.61 és F.62) változásait, a realizált és a nem realizált eszköztartási nyereséget/veszteséget nem veszik számításba.

A biztosítási kibocsátás meghatározása

16.46 A biztosítók biztosítási szolgáltatást nyújtanak ügyfeleknek, de külön szolgáltatási díjat nem számolnak fel.

16.47 A biztosító beszedi a díjakat, és a biztosítási esemény bekövetkezésekor kártérítést vagy ellátást folyósít. A kártérítések vagy ellátások a biztosítási esemény pénzügyi következményeiért kártalanítják a kedvezményezettet.

16.48 A biztosítástechnikai tartalékok olyan pénzalapok, amelyeket a biztosítók jövedelemszerzés céljából befektetnek. Ezek az alapok és a kapcsolódó befektetésből származó jövedelem (biztosítási díjkiegészítések) a kedvezményezettekkel szembeni kötelezettségek.

16.49 Ez a szakasz a közvetlen biztosítási és a viszontbiztosítási szolgáltatások kibocsátásának kiszámításához szükséges információkat ismerteti.

Nem-életbiztosítás

16.50 A biztosító kibocsátása a kedvezményezetteknek nyújtott szolgáltatás.

16.51 A várakozásokon alapuló módszerrel számolva a kibocsátás kiszámításához alkalmazandó képlet a következő:

a megszolgált díjak

plusz a biztosítási díjkiegészítések

mínusz a korrigált felmerült károk;

ahol a korrigált felmerült károk a károk ingadozása miatt kerülnek korrigálásra. A korrekció múltbeli adatok alapján vagy a káringadozási tartalékok és a saját vagyon változásaira vonatkozó számvetési adatok alapján történik. A biztosítási díjkiegészítések ingadozása kisebb, mint a károké, és esetükben nincs szükség ingadozás miatti korrekcióra. A korrigált károk becslésekor az információkat termékekre bontják alá, például gépjármű-biztosításra, épületbiztosításra stb.

Ha a szükséges számvetési adatok nem állnak rendelkezésre, a múltbeli statisztikai adatok pedig nem elegendőek ahhoz, hogy az átlagos kibocsátást ésszerűen meg lehessen becsülni, a nem-életbiztosítás kibocsátását költség-szinten (beleértve a folyó termelőfelhasználás költségeit, a munkaerő-költséget és a tőkeköltséget) plusz egy „normál nyereség” összegként lehet megbecsülni.

Életbiztosítás

16.52 A közvetlen életbiztosítás kibocsátásának kiszámítása a következőképpen történik:

a megszolgált díjak;

plusz a biztosítási díjkiegészítések;

mínusz az esedékes juttatások;

mínusz a technikai tartalékoknak és a nyereségrészesedéssel összekapcsolt biztosítások tartalékainak növekedése (plusz csökkenése).

16.53 Ha nem állnak rendelkezésre megfelelő adatok az életbiztosítások e képlet szerinti kiszámításához, akkor a nem-életbiztosítás esetében leírt, a költségszinten alapuló módszert kell alkalmazni. A nem-életbiztosításhoz hasonlóan a szokásos profitot is be kell kalkulálni.

16.54 A kibocsátás kiszámításánál az eszköztartási nyereséget/veszteséget nem szabad figyelembe venni.

Viszontbiztosítás

16.55 A viszontbiztosítási szolgáltatások kibocsátásának kiszámítására szolgáló képlet a közvetlen biztosításhoz hasonló. Mivel azonban a viszontbiztosítás elsődleges oka a közvetlen biztosító kockázatnak való kitettségének a korlátozása, a viszontbiztosító a rendes ügymenet jelentős részében kivételesen nagyszegű kárigényekkel foglalkozik. Emiatt, illetve mivel a viszontbiztosítási piac világszerte viszonylag kevés nagy cégre koncentrálódik, egy közvetlen biztosítóhoz képest kevésbé valószínű, hogy a viszontbiztosító váratlanul nagy kárral szembesül, különösen „*excess of loss*” viszontbiztosítás esetében.

16.56 A viszontbiztosítás kibocsátásának mérése ugyanúgy történik, mint a közvetlen nem-életbiztosítás kibocsátásának mérése. Van azonban néhány olyan fizetési tranzakció, amelyek egyedül a viszontbiztosításra jellemzők. Ezek az *arányos viszontbiztosítás* esetében a közvetlen biztosítónak fizetendő jutalék és az „*excess of loss*” viszontbiztosítás esetében járó nyereségrészesedés. Ezek figyelembevétele után a viszontbiztosítás kibocsátásának kiszámítása a következőképpen történik:

a megszolgált díjak mínusz a fizetendő jutalékok;

plusz a biztosítási díjkiegészítések;

mínusz a korrigált felmerült károk és a nyereségrészesedés.

A NEM-ÉLETBIZTOSÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ TRANZAKCIÓK

16.57 Ez a rész a nem-életbiztosítások elszámolását szolgáló tételeket írja le. Ilyen biztosítást köthetnek üzleti egységek, háztartások mint magánszemélyek, valamint külföldi egységek. Abban az esetben azonban, ha egy háztartás egy tagja által kötött biztosítás társadalombiztosításnak minősül, azok könyvelése a 17. fejezetben leírtak szerint történik.

A biztosítás kibocsátásának felosztása a felhasználók között

16.58 A nem-életbiztosítók kibocsátásának leírása a 16.51. pontban olvasható. A biztosítók kibocsátásának értékét felhasználásként számolják el a következőképpen:

a) üzleti egységek folyó termelőfelhasználása, beleértve a következő szektorokat: nem pénzügyi vállalatok (S.11), pénzügyi vállalatok (S.12), államháztartás (S.13), alkalmazottat foglalkoztató magánháztartások (S.141) és az alkalmazott nélküli önálló vállalkozók (S.142) vagy vállalatokat segítő nonprofit intézmények (S.15);

b) háztartások mint egyének végső fogyasztási kiadásai (S.143 és S.144); vagy

c) a nem rezidens szerződőkhöz irányuló export (S.2).

16.59 A kibocsátás értékét a biztosítás típusa alapján osztják fel a felhasználók között.

16.60 További lehetőség, hogy a kibocsátás értékét a szerződők ténylegesen fizetendő díjainak arányában felhasználásként osztják fel a szerződők között.

16.61 A kibocsátás folyó termelőfelhasználásként történő felosztása ágazatonkénti bontásban történik.

A külföldnek és a külföld által nyújtott biztosítási szolgáltatások

16.62 A rezidens biztosítók biztosítási fedezetet nyújthatnak külföldi háztartásoknak és üzleti egységeknek, a rezidens háztartások és üzleti egységek pedig biztosítási fedezetet vásárolhatnak külföldi biztosítóktól. A rezidens biztosítóktól a szerződőknek járó befektetésből származó jövedelem magában foglalja a külföldi szerződőknek járó összeget. A nem rezidens szerződők szintén fizetnek biztosítási díjkiegészítést a rezidens biztosítóknak.

16.63 A nem rezidens biztosítókkal biztosítást kötő rezidens üzleti egységekre és háztartásokra is hasonló megfontolások vonatkoznak. A rezidens szerződők külföldi befektetésből származó imputált jövedelemben részesülnek, valamint külföldre fizetnek díjakat és díjkiegészítéseket. Ezeknek a tranzakcióknak a nagyságát nehéz megbecsülni, különösen akkor, ha nincs olyan rezidens biztosító, amelyhez képest összehasonlítást lehetne végezni. A nemzetgazdaságra vonatkozó becslések készítéséhez a megfelelő partnerágazatok adatait is fel lehet használni. Ismerni kell a rezidensek által végzett tranzakciók szintjét, és a szolgáltatásokat nyújtó gazdaságban a biztosítási díjkiegészítéseknek a tényleges díjakhoz viszonyított arányának segítségével meg lehet becsülni a befektetésből származó, kapott jövedelmet, illetve a fizetendő biztosítási díjkiegészítést.

Az elszámolási tételek

16.64 A társadalombiztosításnak részét nem képező nem-életbiztosítás vonatkozásában összesen hat pár tranzakciót rögzítenek: két pár a biztosítási szolgáltatás termelésére és fogyasztására vonatkozik, három pár az elosztásra, egy pedig a pénzügyi számlára. Kivételes körülmények között egy hetedik, elosztással kapcsolatos tranzakciót rögzíthetnek a tőke számlán. A tevékenység kibocsátásának értékét, a szerződőknek járó, befektetésből származó jövedelmet, valamint a szolgáltatás díjának értékét nem-életbiztosítás esetében az alábbiakban leírt módon számolják.

16.65 A termelési és fogyasztási tranzakciók a következők:

- a) mivel a rezidens gazdasági egységek minden ilyen tevékenységét biztosítók végzik, a kibocsátást (P.1) a biztosítók termelési számláján számolják el;
- b) a szolgáltatás fogyasztója a gazdaság bármelyik szektora vagy a külföld lehet; a szolgáltatás díja a biztosítóknak fizetendő. Az üzleti egységek által teljesített kifizetések folyó termelőfelhasználásnak (P.2) minősülnek, amelyet termelési számláikon veszik figyelembe. A háztartások mint magánszemélyek által teljesített kifizetések végső fogyasztási kiadásnak (P.3) minősülnek, amelyet a „jövedelem felhasználása” számlán rögzítenek. A külföld által teljesített kifizetéseket szolgáltatások exportjaként (P.62) rögzítik a javak és szolgáltatások „külföld” számláján.

16.66 A jövedelemelosztási tranzakciók a nem-életbiztosításokkal kapcsolatban a szerződőknek járó, befektetésből származó jövedelemhez, a nettó nem-életbiztosítási díjakhoz és a biztosítási kártérítésekhez kapcsolódnak:

- a) a nem-életbiztosítási technikai tartalékok befektetéséből származó jövedelem (D.441) a szerződőket illeti. Ezért azt a biztosítók által fizetendő, valamint az összes szektor és a külföld követeléseként számolják el. A befektetésből származó jövedelmet a szerződők nem-életbiztosítási technikai tartalékainak arányában vagy a tényleges (fizetendő) biztosítási díj arányában kell felosztani a szerződők között. Mind a fizetendő, mind a kapott tételeket az „elsőődleges jövedelmek eloszlása” számlán veszik figyelembe;
- b) a nettó nem-életbiztosítási díjak (D.711) a biztosítási díjak és a befektetésből származó jövedelem, amelyekből a biztosítók kiadásait finanszírozzák. Ezeket úgy számolják ki, hogy a megszolgált díjakhoz hozzáadják a biztosítási díjkiegészítéseket, és levonják a biztosítók kibocsátásának az értékét. Ezeket a nettó díjakat a gazdaság valamennyi szektora vagy a külföld által fizetendő és a biztosító által kapott tételként számolják el. A nettó díjak szektorok közötti felosztása a kibocsátás felosztása szerint történik;
- c) a közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések (D.721) azok az összegek, amelyeket a biztosítók meghatározott események bekövetkezésekor kötelesek megfizetni a szerződőknek. A biztosítási kártérítéseket a gazdaság valamennyi szektora vagy a külföld által kapott és a biztosítók által fizetendő tételként számolják el. Mind a nettó biztosítási díjakat, mind a kártérítéseket a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán számolják el. Bizonyos károk a szerződő által harmadik felek tulajdonában vagy személyében okozott károk vagy sérülések miatt merülnek fel. Ilyen esetekben a jogos károkat a sértett felek részére közvetlenül a biztosító által, és nem közvetett módon, a szerződő közreműködésével fizetendő összegként kell elszámolni;
- d) a katasztrófa miatti veszteségek következtében felmerülő kártérítési igények nem folyó transzferek, hanem egyéb tőketranszferek (D.99), amelyeket a tőkeszámlán a biztosítók által a szerződőkkel szembeni kötelezettségként rögzítenek;
- e) a nem-életbiztosítási technikai tartalékokat (AF.61) a pénzügyi mérlegben tartják nyilván. Ezeket a tartalékokat a biztosítók kötelezettségeként, valamint az összes szektor és a külföld követeléseként rögzítik. A tartalékokat a díjelőlegek és a függő károkra félretett összegek alkotják. Ezt a kategóriát nem kell alábontani, noha a megszolgált díjak és a felmerült károk számításához mindkét összetevőre szükség van.

16.67 A 16.1. tábla bemutat egy példát ezeknek a folyamatoknak az elszámolására.

16.1. tábla Nem-életbiztosítás

		Felhasználás					Források												
		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1							
Összesen	Termékek és szolgáltatások számla		Teljes gazdaság	Háztartások	Allamháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok						Termékek és szolgáltatások számla	Összesen					
	Vonatkozó tételei																		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
6	6	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	6	4	6					
4	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0	0	6	4	4					
Tranzakciók és egyenlegező tételek																			
<i>Külföld számla</i>																			
	P.62																		
	P.72																		
6	P.1											6		6					
4	P.2													4					
<i>Folyó termelőfelhasználás</i>																			
<i>Elsődleges jövedelmek elosztása</i>																			
6	D.441		6									5	0	0	1	0	6	6	
<i>Property income attributable to insurance jövedelme</i>																			
<i>Jövedelmek másodlagos elosztása számla</i>																			
44	D.711	1	43	0	31	4	0	0	8	44		44		44			44	44	
45	D.721	0	45				45			6	0	1	35	0	42	3		45	45
<i>Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla</i>																			
2	P.3		2	2													2	2	2
74	AF.61	0	74	0	40	0	9	25	74			74		74			74	74	74
<i>Pénzügyi mérleg (nyitó) tartalékok</i>																			
81	AF.61	0	81	0	44	0	11	26	81			81		81			81	81	81
<i>Pénzügyi tranzakciók tartalékok</i>																			
7	F.61	0	7	0	4	0	2	1	7			7		7			7	7	7
<i>Átértékelési számla</i>																			
0	AF.61	0	0	0	0	0	0	0	0			0		0			0	0	0
<i>Nem-életbiztosítási tartalékok</i>																			

ÉLETBIZTOSÍTÁSI TRANZAKCIÓK

16.68 Ez a rész azt írja le, hogy az életbiztosítási elszámolások mennyiben térnek el a nem-életbiztosítási elszámolásoktól. Egy életbiztosítási szerződés esetében a szerződés alapján fizetendő ellátásokat a pénzügyi számlán nyilvántartott vagyonváltozásként kezelik. A társadalombiztosítási rendszerbe tartozó szerződések esetében a nyugdíj formájában nyújtott ellátásokat jövedelemként rögzítik a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán. Az eltérő kezelést az indokolja, hogy a társadalombiztosítási rendszeren kívüli biztosítási szerződések megkötésére teljes mértékben a szerződő kezdeményezésére kerül sor. A társadalombiztosításba tartozónak minősülő biztosítási szerződések egy harmadik fél – általában a kormányzat vagy a munkaadó – beavatkozását tükrözik, melynek célja arra bátorítani vagy kötelezni a szerződőt, hogy tartalékot képezzen, mely nyugdíjas korában jövedelmet biztosít számára. A társadalombiztosítás leírása a 17. fejezetben olvasható.

16.69 Az életbiztosítások szerződői a háztartási szektorba sorolt magánszemélyek (S.143 vagy S.144). Ha egy vállalat biztosítást köt valamely munkavállalója életére, az kockázati életbiztosításnak minősül, nem pedig életbiztosításnak. Életbiztosítási tranzakciókra tehát csak (az S.128 biztosítók alszektorba sorolt) biztosítók és a rezidens háztartások mint magánszemélyek (S.143 és S.144) között kerül sor, hacsak nem minősülnek (a külföld szektorba (S.2) sorolt) nem rezidens háztartásokhoz irányuló exportnak. Ugyanazt a módszert követve, mint a nem-életbiztosítás esetében, az életbiztosítás kibocsátásának értéke megfelel a háztartások végső fogyasztási kiadásai és a szolgáltatások exportja értékének. A szerződők befektetésből származó jövedelmét biztosítási díjkiegészítésként kezelik. Az életbiztosítás esetében azonban a díjakat és károkat nem mutatják ki külön, és nem kezelik folyó transzferként. Ehelyett azok a pénzügyi számlán rögzített nettó tranzakció elemeit alkotják, amelynél a pénzügyi eszköz az életbiztosítás és az életjáradék-jogosultság.

16.70 A számlákon négy tranzakciópárt rögzítenek; két pár a biztosítási szolgáltatás termelésére és fogyasztására vonatkozik, egy pár a befektetésből származó jövedelmet írja jóvá a szerződőknek, egy pár pedig az életbiztosítás és az életjáradék-jogosultságok változását mutatja ki:

- a) Az életbiztosítás kibocsátását (P.1) a biztosítók termelési számláján rögzítik.
- b) Az igénybe vett szolgáltatások értékét a háztartások végső fogyasztási kiadásaként (P.3) rögzítik a „rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számlán vagy a külföld által fizetendő, nem rezidens háztartásokhoz irányuló szolgáltatásexportként kezelik (P.62). A háztartások által nem rezidens biztosítóknak teljesített kifizetések szolgáltatásimportnak minősülnek (P.72).
- c) Az életbiztosítási technikai tartalékok befektetéséből származó, a szerződőket megillető jövedelmet (D.441) az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlán számolják el. Az életbiztosítási szerződésekkel kapcsolatban megítélt bónuszokat még akkor is jóváírják a szerződőknek, ha meghaladják a bónuszt meghirdető intézmény befektetésből származó jövedelmét. A befektetésből származó jövedelmet a biztosítók által fizetendő és a rezidens háztartások vagy a külföldi, nem rezidens háztartások által kapott tételként veszik figyelembe. A befektetésből származó jövedelmet a szerződők életbiztosítási technikai tartalékainak arányában vagy – ha ez az információ nem áll rendelkezésre – a díjbevételek arányában kell felosztani a szerződők között.
- d) Az életbiztosítási technikai tartalékok és életjáradék-jogosultságok (AF.62) elszámolási tételei a pénzügyi mérlegben szerepelnek. Ezeket a tartalékokat a biztosítók kötelezettségeként, valamint a háztartások és a külföld követeléseként rögzítik. Ezek az összegek az életbiztosítási szerződések megtakarítási jellegét tükrözik. Ide tartoznak a díjelőlegek és járadékfizetések. Ezt a kategóriát nem kell alábontani, noha a megszolgált díjak és a fizetendő juttatások számításához mindkét összetevőre szükség van.

16.71 Az életbiztosítási technikai tartalékok és az életjáradék-jogosultságok azokat a biztosítási kötvényeket képviselik, amelyek alapján egy adott időpontban egyösszegű kifizetésre kerül sor. Az egyösszegű kifizetést át lehet váltani járadékkra, amely az egyösszegű kifizetést rendszeres kifizetésekké alakítja. Az egyes szerződők feltételes jogosultságai – a lejáratkor vagy azt követően egy összegben vagy járadék formájában fizetendő összegek – nem adódnak hozzá a biztosító kötelezettségének értékéhez. Az eltérés a feltételességből és a jelenérték-számításból adódik. Az életbiztosításokra és életjáradék-jogosultságokra kimutatandó összeget a biztosítók számviteli elvei alapján határozzák meg.

16.72 A 16.2. táblában látható példa ezeket a folyamatokat mutatja be.

16.2. tábla Életbiztosítás

Összesen	Felhasználás vagy eszközök						Források vagy kötelezettségek						Összesen			
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Termékek és szolgáltatások számla	Vonatkozó tételei	Teljes gazdaság	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Ház-tartások	Kormányzat	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Kormányzat	Ház-tartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Teljes gazdaság	Külföld számla	Vonatkozó tételei	Összesen
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
7			7				7						7	0	0	7
4			4				4						4	4	4	4
221		0	221		221		221		221				221	221	221	221
243		0	243		243		243		243				243	243	243	243
22		0	22		22		22		22				22	22	22	22
0		0	0		0		0		0				0	0	0	0

Tranzakciók és egyenlegező tételek

Külföld számla

Szolgáltatások exportja

Szolgáltatások importja

Termelési számla

Kibocsátás

Elsődleges jövedelmek elosztása

számla

Biztosítottak tulajdonosi

jövedelme

Rendelkezésre álló jövedelem

felhasználása számla

Végző fogyasztási kiadás

Pénzügyi mérleg (nyitó)

Életbiztosítási

technikai tartalékok

Pénzügyi mérleg (záró)

Életbiztosítási

technikai tartalékok

Pénzügyi tranzakciók

Életbiztosítási

technikai tartalékok

Átértékelési számla

Életbiztosítási

technikai tartalékok

A VISZONTBIZTOSÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ TRANZAKCIÓK

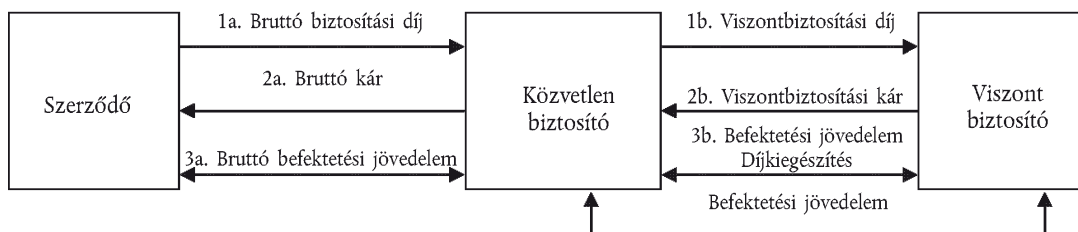
16.73 A viszontbiztosítók elszámolásai nagy vonalakban megegyeznek a közvetlen biztosítók elszámolásaival. Az egyetlen különbség az, hogy a szerződőkkel (akik nem biztosítók) felmerülő közvetlen biztosítási tranzakciók helyett a biztosítási tranzakciókra a viszontbiztosítók és közvetlen biztosítók között kerül sor.

16.74 A biztosítási tranzakciókat a viszontbiztosítás levonása nélkül, bruttó módon számolják el. A biztosítási díjak első lépésben a közvetlen biztosítónak fizetendőek, amely a biztosítási díj egy részét adott esetben a viszontbiztosítónak fizeti ki (engedményezés), amely adott esetben egy kisebb összeget egy másik viszontbiztosítónak fizet, és így tovább (továbbengedményezés). Hasonlóképpen ugyanez vonatkozik a károkra vagy juttatásokra is. A bruttó elszámolás összhangban áll az eredeti szerződő nézőpontjával. A szerződőnek általában nincs tudomása arról, ha a közvetlen biztosító bármekkora összeget is átenged a viszontbiztosítónak. Ha a viszontbiztosító csődbe megy, a közvetlen biztosító továbbra is köteles megfizetni az átengedett kockázatokkal kapcsolatban felmerülő károk teljes összegét.

16.75 A közvetlen életbiztosítás kibocsátásának kiszámítása a viszontbiztosítás levonása nélkül történik. A viszontbiztosítás levonása utáni nettó összegekkel történő számítás szerint a közvetlen szerződő által fizetett díjakat úgy kellene kimutatni, hogy egy részüket a közvetlen biztosítónak, egy részüket pedig a viszontbiztosítónak fizetik meg, de ez az úgynevezett „nettó elszámolás” nem megengedett.

Az 1. ábra ezt a folyamatot mutatja be.

1. ábra — A szerződők, a közvetlen biztosítók és a viszontbiztosítók közötti folyamatok

16.76 Az 1. ábra a következő folyamatokat foglalja össze:

1. A szerződő a viszontbiztosítási résszel együtt fizeti meg a díjat a közvetlen biztosítónak (1a.), amely a bruttó díj viszontbiztosításra eső részét átengedi a viszontbiztosítónak (1b.).
2. A kárkifizetés elszámolása is hasonló módon történik, csak ellenkező irányban. A viszontbiztosító kifizeti a kártérítést a közvetlen biztosítónak (2b.). A közvetlen biztosító ehhez az összeghez hozzáadja az általa a szerződőnek fizetett kártérítést (2a.).
3. A technikai tartalékok befektetéséből mind a közvetlen biztosítónak, mind a viszontbiztosítónak tulajdonból származó jövedelme ered. A viszontbiztosító átruházza a tulajdonból származó jövedelem összegét a közvetlen biztosítóra (3b.), amely hozzáadja azt ahhoz a tulajdonból származó jövedelemhez, amelyre ő tett szert, azután továbbadja azokat a szerződőnek (3a.).

16.77 A szerződő és a közvetlen biztosító közötti valamennyi bruttó tranzakció magában foglalja a közvetlen biztosító és a viszontbiztosító közötti folyamatoknak megfelelő összegeket; emiatt az ábrán ezek a nyilak vastagabbak.

16.78 A közvetlen biztosítóhoz hasonlóan, például egy katasztrófát, vagy szerencsétlenséget követően, a viszontbiztosítási kártérítések egy részét nem folyó transzferként, hanem tőketranszferként rögzítik.

16.79 A viszontbiztosító kibocsátásának egésze a viszontbiztosítási szerződéssel rendelkező közvetlen biztosító számára folyó termelőfelhasználásnak minősül. Mint már korábban említettük, számos viszontbiztosítási szerződés megkötése különböző nemzetgazdaságokhoz tartozó biztosítók között történik. Így ezekben az esetekben a kibocsátás értéke a viszontbiztosítást kötő biztosító számára importnak, a viszontbiztosító számára pedig exportnak minősül.

16.80 A viszontbiztosításhoz kapcsolódó tranzakciók elszámolása a nem-életbiztosítás elszámolásához hasonló módon történik, azzal az eltéréssel, hogy egy viszontbiztosítási szerződés esetében a szerződő mindig egy másik biztosító.

16.81 A termelési és fogyasztási tranzakciók a következők:

- a) A kibocsátást (P.1) a viszontbiztosítók termelési számláján veszik figyelembe. A viszontbiztosítási szolgáltatásokat gyakran nem rezidens viszontbiztosítók nyújtják, és ilyen esetben azok elszámolása szolgáltatásimportként történik (P.72).

- b) Viszontbiztosító szolgáltatásának fogyasztója csak közvetlen biztosító vagy másik viszontbiztosító lehet. Ha a szerződő rezidensnek minősül, akkor a viszontbiztosítási szolgáltatás fogyasztását a szerződő egység folyó termelőfogyasztásaként (P.2) számolják el. Ha a szerződő nem rezidens, akkor a felhasználást szolgáltatás-exportként (P.62) veszik figyelembe.
- 16.82 A jövedelemelosztási tranzakciók a viszontbiztosítással kapcsolatban a szerződőknek járó, befektetésekből származó jövedelmekhez, a nettó viszontbiztosítási díjakhoz és a viszontbiztosítási kártérítésekhez kapcsolódnak:
- a) A viszontbiztosítók által a viszontbiztosítási technikai tartalékok befektetéséből származó jövedelem (D.441) a szerződőket illeti, amelyek közvetlen biztosítók vagy viszontbiztosítók lehetnek. Mind a viszontbiztosítók, mind a közvetlen biztosítók lehetnek rezidens vagy nem rezidens egységek.
- b) A nettó nem-életviszontbiztosítási díjak (D.712) a szerződők által fizetendők, és a viszontbiztosítók kapott tételnek minősülnek. Mind a díjat fizető, mind a díjat kapó egységek lehetnek rezidens vagy nem rezidens egységek.
- c) A nem-életviszontbiztosítási kártérítések (D.722) a viszontbiztosítók által fizetendő és a szerződők által kapott tételnek minősülnek, amelyek egyaránt lehetnek rezidens vagy nem rezidens egységek. Mind a nettó biztosítási díjakat, mind a kártérítéseket a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán számolják el.
- d) A viszontbiztosítási technikai tartalékokat (AF.61, nem-életbiztosítási technikai tartalékok) a pénzügyi mérlegben tartják nyilván. Ezeket a tartalékokat a viszontbiztosítók kötelezettségeként és a szerződők eszközeiként rögzítik. A szerződők közvetlen biztosítók vagy viszontbiztosítók lehetnek.
- 16.83 A viszontbiztosítók által a biztosítónak mint viszontbiztosítási szerződőnek fizetendő jutalékokat úgy tekintik, mint a viszontbiztosítónak fizetendő biztosítási díjakat csökkentő tételeket. A viszontbiztosító által a közvetlen biztosítónak kifizetett nyereségmegosztást folyó transzferként veszik figyelembe. Noha a fizetendő járulékot és a nyereségmegosztást eltérő módon kell rögzíteni, mindkettő csökkenti a viszontbiztosító kibocsátását.

- 16.84 Ha a közvetlen biztosítási kártérítéseket nem folyó transzferként, hanem tőke-transzferként kezelik, az ugyanazon gazdasági eseményhez tartozó viszontbiztosítási kártérítéseket egyéb tőke-transzferként (D.99) kell kezelni.

A BIZTOSÍTÁST KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TRANZAKCIÓK

- 16.85 A kiegészítő biztosítási szolgáltatások kibocsátását a felszámított díjak vagy jutalékok alapján számoljuk el. A biztosítók és nyugdíjpénztárak szakmai szövetségének szerepét betöltő nonprofit intézmények kibocsátását a szövetség tagjai által befizetett tagdíjak alapján vesszük figyelembe. Ezt a kibocsátást a szövetség tagjainál folyó termelőfelhasználásként kell elszámolni.

JÁRADÉKOK

- 16.86 Az életbiztosítási szerződések legegyszerűbb esetében a szerződő egy bizonyos időszak alatt fizetéseket teljesít a biztosítónak valamikor a jövőben kapott egyszeri kifizetésért cserébe. A járadék legegyszerűbb formájánál a járadékos – aki ez esetben a szerződőnek felel meg – egyösszegű befizetést teljesít a biztosítónak, és cserébe meghatározott ideig vagy a járadékos élete végéig, illetve a járadékos és egy megnevezett másik személy életének végéig rendszeres kifizetésben részesül.
- 16.87 A járadékokat biztosítók nyújtják, egyfajta kockázatkezelési eszközként. A járadékos azzal küszöböli ki a kockázatot, hogy elfogadja: egy egyszeri befizetésért cserébe egy abszolút értékben ismert vagy képlettel számolt összegű – például indexhez kötött – rendszeres kifizetésben részesül. A biztosító vállalja az ahhoz kapcsolódó kockázatot, hogy az egyszeri befizetés befektetésével a járadékosnak teljesített rendszeres kifizetések összegénél nagyobb eredményt érjen el. A rendszeres kifizetések meghatározásánál figyelembe veszik a várható élettartamot.
- 16.88 Járadékfizetésre vonatkozó szerződés kötések a háztartás pénzeszközöket ruház át a biztosítóra. Sok esetben azonban egyszerűen csak az történik, hogy egy rendes életbiztosítási kötvény lejártakor az adott vagy egy másik biztosító által fizetendő egyösszegű kifizetést azonnal életjáradékká alakítják. Ilyen esetben az egyösszegű kifizetés teljesítését és az életjáradék-jogosultság megszerzését nem szükséges rögzíteni; egyszerűen csak a biztosítók és nyugdíjpénztárak alszektorában történik átmenet az életbiztosítási tartalékokból a járadéktartalékokhoz. Ha életbiztosítási kötvény lejáratától függetlenül vásárolnak járadékot, azt a háztartás és a biztosító közötti pénzügyi tranzakció-párként veszik figyelembe. A háztartás kifizetést teljesít a biztosítónak, és cserébe a járadék feltételei szerint járó eszközben részesül. A biztosító pénzügyi eszközt kap a háztartástól, amellyel szemben kötelezettsége merül fel.

16.89 A járadékok a járadékos halálával megszűnnek, ekkor az adott járadékos fennmaradó tartalékai átszállnak a biztosítóra. Ha azonban azt feltételezzük, hogy a biztosító jól becsülte meg a járadékosok csoportja egészének várható élettartamát, akkor az elhalálozáskor megmaradó összegek átlaga nulla lesz. Ha a várható élettartam változik, a tartalékokat felül kell vizsgálni. A már megállapított járadékok esetében a várható élettartam emelkedése csökkenti a biztosítónak szolgáltatási díjként rendelkezésére álló egyenleget, esetleg negatívvá is teszi azt. Ilyen esetben a biztosítónak saját forrásait kell igénybe vennie, és arra kell törekednie, hogy a jövőben az új járadékok után magasabb szolgáltatási díjat felszámítva ismét tartalékokat képezzen.

NEM-ÉLETBIZTOSÍTÁSI KÁRIGÉNYEK ELSZÁMOLÁSA

A korrigált károk kezelése

16.90 A felmerült károkat általában arra a napra számolják el, amelyiken a kapcsolódó káresemény bekövetkezett. Akkor is ezt az elvet követik, ha – vitatott kárigény esetében – a kárrendezésre évekkal a vonatkozó káresemény után kerül sor. Kivételt olyan esetekben tesznek, amikor a kárigény bejelentésének lehetőségét csak jóval az esemény bekövetkezését követően ismerik el. Például számos komoly kárigényt csak akkor ismertek el, amikor megállapítást nyert, hogy az azbesztnak való expozíció súlyos betegséget okoz, és olyan döntés született, hogy az expozíció idején érvényes biztosítási kötvény alapján kárigényeket lehet benyújtani. Ilyen esetekben a kárigényt arra az időpontra számolják el, amikor a biztosító a felelősséget vállalja. Ez nem feltétlenül egyezik meg azzal az időponttal, amikor a kártérítés összegéről megegyezés születik, vagy amikor a kártérítést kifizetik.

16.91 Mivel a kibocsátás kiszámítására szolgáló képletben a tényleges károk helyett a korrigált károk szerepelnek, ezért egy adott időszakban a nettó biztosítási díjak összege csak akkor egyenlő a károk összegével, ha a tényleges és a várható károk összege azonos. Több év átlagában azonban hozzávetőleg meg kell egyezniük, kivéve azokat az éveket, amelyekben katasztrófa következett be.

A katasztrófa miatti veszteségek kezelése

16.92 A károkat a biztosító által a szerződőnek fizetendő folyó transzferként veszik figyelembe. A kártérítési igényeket egy esetben számolják el folyó transzfer helyett egyéb tőketranszferként (D.99), mégpedig egy jelentős katasztrófát követően. Annak feltételeit, hogy egy katasztrófa hatásait mikor kell ilyen módon kezelni, a tagállam körülményeinek megfelelően kell meghatározni, de az érintett szerződők száma és a bekövetkezett károk összege is szerepet játszhat. A kárigények tőketranszferként történő elszámolását ebben az esetben az indokolja, hogy számos kárigény olyan eszközök megsemmisüléséhez vagy súlyos károsodásához kapcsolódik, mint például lakások, épületek és építmények.

16.93 Egy katasztrófa után a biztosítási díjak összegét meghaladó kárigények összegét a biztosítótól a szerződő felé irányuló tőketranszferként veszik figyelembe. A biztosítási ágazat szolgál információkkal arról, hogy a biztosítási kötvények alapján milyen mértékű kártérítéseket kell rendezni. Ha a biztosítási ágazat nem tudja rendelkezésre bocsátani ezt az információt, akkor a katasztrófával összefüggő kártérítési igények volumenének becslésére szolgáló egyik módszer az, hogy a korrigált és a tényleges károk különbözetét vizsgálják a katasztrófa bekövetkezésének időszakában.

17. FEJEZET

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS, BELEÉRTVE A NYUGDÍJAKAT IS

BEVEZETÉS

- 17.01 *Fogalom meghatározás:* a társadalombiztosítási rendszerek olyan rendszerek, amelyekben a résztvevőket egy harmadik fél arra kötelezi vagy ösztönzi, hogy a saját vagy eltartottaik jólétét esetleg hátrányosan befolyásoló szociális kockázatokra vagy körülményekre biztosítást kössenek. E rendszerekben a társadalombiztosítási hozzájárulásokat a munkavállalók vagy mások, illetve a munkavállalók nevében a munkaadók fizetik be azért, hogy a munkavállalóknak, egyéb járulékfizetőknek, ezek eltartottjainak vagy túlélő hozzátartozóiknak a jelenlegi vagy későbbi időszakokban jogosultságot biztosítsanak a társadalombiztosítási juttatásokra. A társadalombiztosítási rendszerekben a járulékokat maguk az önálló vállalkozók, vagy az alkalmazásban nem állók is fizethetik, valamint az ő nevükben is sor kerülhet ilyen befizetésre.
- 17.02 A társadalombiztosítási rendszereknek két típusa létezik:
- teljes közösségre vagy a közösség nagy részére kiterjedő társadalombiztosítási rendszerek, amelyeket költségvetési szervek hoznak létre, ellenőriznek és finanszíroznak. Az ilyen rendszerekből fizetendő nyugdíjak függhetnek a kedvezményezett bérszintjétől vagy a foglalkoztatási előzményektől. A nem nyugdíj jellegű ellátások ritkábban függhnek a bérszinttől;
 - A második típusba az egyéb foglalkoztatáshoz kapcsolódó rendszerek tartoznak. Ezek a rendszerek a munkaadó-munkavállaló viszony alapján biztosítanak jogosultságot olyan nyugdíj- és esetleg egyéb juttatások igénybevételére, amelyek esetében a társadalombiztosítási ellátás keretében nyújtott juttatások szolgáltatásának felelőssége nem az államháztartásra hárul.
- 17.03 A társadalombiztosítási rendszerek kiterjedése országonként és egy-egy országon belül is rendszerenként eltér. Íme néhány példa az ilyen rendszerekre:
- az államháztartás kötelezi az összes munkavállalót arra, hogy részt vegyen a társadalombiztosítási rendszerben;
 - a munkaadók a foglalkoztatás feltételeként kikötik, hogy a munkavállalók részt vegyenek a munkaadó által megjelölt biztosítási rendszerben;
 - a munkaadó – azáltal, hogy a munkavállaló után járulékot fizet – szorgalmazza, hogy a munkavállalók részt vegyenek a rendszerben;
 - valamely szakszervezet gondoskodik olyan előnyös biztosítási fedezetről, amely kizárólag az adott szakszervezet tagjainak áll rendelkezésére; vagy
 - a társadalombiztosításon kívüli rendszereket biztosítók is működtethetnek csoportos vagy egyéni biztosítási szerződés alapján, illetve díjfizetés ellenében a biztosítók is kezelhetnek ilyen rendszereket. További lehetőség az, hogy a rendszert közvetlenül a munkaadó kezeli a saját nevében vagy a munkaadó a munkavállalói és azok eltartottai nevében, illetve más gazdasági szereplő egy adott csoport nevében.

17.1. tábla — Társadalombiztosítási rendszerek

Biztosítás típusa	Jellemzőik	Szervezeti forma	Szektor/Alszektor
Társadalombiztosítás	A kedvezményezettek az államháztartás kötelezi arra, hogy biztosítsák magukat bizonyos szociális jellegű kockázatok ellen.	Az államháztartás szervezi meg a társadalombiztosítási alapok segítségével	Társadalombiztosítási alapok (S.1314)
A társadalombiztosításon kívüli, munkaviszonnal kapcsolatos társadalombiztosítási rendszerek	A munkaadó a foglalkoztatás feltételül szabhatja, hogy a munkavállalók biztosítsák magukat bizonyos szociális jellegű kockázatok ellen.	A munkavállalók és azok hozzátartozói nevében a munkaadók, illetve adott csoport nevében más gazdasági szereplők szervezik meg	A munkaadó, a biztosítók, a nyugdíjpénztár vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények sektora vagy alszektora

Társadalombiztosítási rendszerek, szociális segélyezés és egyéni biztosítási kötvények

- 17.04 A szociális segélyezés nem képezi a társadalombiztosítás részét. A szociális segélyezés keretében nyújtott juttatások attól függetlenül fizetendők, hogy a jogosult részt vesz-e a társadalombiztosítási rendszerben, vagyis nem szükséges a segélyezésre jogosító járulékot fizetnie.

- 17.05 A szociális segélyezés a társadalombiztosítástól az államháztartásból származó szociális segélyre való jogosultságban különbözik, továbbá nem feltétele, hogy a kedvezményezett járulékfizetés révén részt vegyen valamilyen társadalombiztosítási rendszerben. Általában a rezidens háztartások valamennyi tagja jogosult szociális segély igénylésére, azonban a segélyeket sokszor korlátozó feltételek alapján nyújtják. Gyakran felméri, hogy a háztartások elismert szükségleteihez képest mekkora jövedelem áll rendelkezésre, a társadalombiztosítási juttatásokat is beleszámítva. Csak a megszabott küszöbértéket el nem érő háztartások jogosultak a szociális segély e fajtájára.
- 17.06 Egyéni biztosítási szerződések akkor minősülnek társadalombiztosítási rendszernek, ha olyan szociális kockázatokra és szükségletekre nyújtanak fedezetet, mint például betegség vagy időskor. Az egyéni biztosítási szerződést csak akkor lehet valamely társadalombiztosítási rendszer részeként kezelni, ha azok az események vagy körülmények, amelyek ellen a résztvevők biztosítva vannak, megegyeznek a 4.84. pontban felsorolt kockázatokkal vagy szükségletekkel, és a következő feltételek közül legalább egy teljesül:
- törvényben vagy a munkavállaló, illetve munkavállalói csoport alkalmazási feltételeiben kötelezően előírt részvétel;
 - a rendszer kollektív és azt a munkavállalók – alkalmazottak, önálló vállalkozók vagy alkalmazásban nem állók – egy kijelölt csoportja nevében működtetik, a részvétel pedig az adott csoport tagjaira korlátozódik;
 - a munkaadó a munkavállalók nevében (tényleges vagy imputált) járulékot fizet a rendszerbe, függetlenül attól, hogy a munkavállalói is fizetnek-e járulékot vagy sem.
- 17.07 A kizárólag árengedmény megszerzése céljából megkötött biztosítási kötvényeken alapuló biztosítási kárigények, még ha ezek a kötvények kollektív szerződés alapján jöttek is létre, nem tartoznak a társadalombiztosítás körébe. Ezeket az egyéni biztosítási rendszereket életbiztosításként vagy nem-életbiztosításként számoljuk el. A kizárólag a biztosított saját kezdeményezésére, munkaadójától vagy a kormányzattól függetlenül kötött biztosításon alapuló biztosítási kárigények sem tartoznak a társadalombiztosítás körébe.

Társadalmi juttatások

- 17.08 Társadalmi juttatások akkor fizetendők, ha olyan események következnek be, illetve olyan körülmények állnak fenn, amelyek a forrásaikkal szemben támasztott többletigény vagy jövedelmeik csökkenése miatt hátrányosan befolyásolják az érintett háztartások jólétét. A társadalmi juttatások pénzbeli vagy természetbeni juttatások lehetnek. Társadalmi juttatások az alábbi körülmények között fizethetők:
- a kedvezményezetteknek vagy eltartottaiknak orvosi, fogászati és egyéb kezelésekre van szükségük, vagy betegség, sérülés, szülés, súlyos rokkantság vagy idős koruk stb. miatt kórházi, szanatóriumi ellátásra, tartós gondozásra szorulnak stb. A társadalmi juttatások lehetnek természetben nyújtott juttatások, amelyek térítésmentesen vagy gazdaságilag jelentéktelen áron végzett kezelések vagy gondozás formáját öltik, illetve jelenthetik a háztartás kiadásainak megtérítését. Az egészségügyi ellátásra szoruló kedvezményezetteknek pénzbeli társadalmi juttatások is fizethetők;
 - a kedvezményezetteknek többféle eltartottról kell gondoskodniuk: házastársukról, gyermekeikről, idősebb rokonaikról, munkaképtelen családtagjaikról stb. A társadalmi juttatások rendszerint az eltartott személyek után járó vagy családi pótlék formájában, rendszeresen, pénzben kerülnek kifizetésre;
 - a kedvezményezetteket jövedelemcsökkenés sújtja, mivel csak részmunkaidőben tudnak munkát vállalni, vagy egyáltalán nem. A társadalmi juttatásokat az ilyen körülmény fennállásának ideje alatt általában rendszeres pénzbeli juttatás formájában nyújtják. Bizonyos esetekben ezen felül vagy a rendszeres pénzbeli juttatás helyett egyszögű juttatás is adható. A munkavégzést akadályozó tényezők például:
 - önkéntes vagy kötelező nyugdíjba vonulás;
 - kényszerű munkanélküliség, beleértve az ideiglenes elbocsátásokat vagy a csökkentett munkaidőben való munkavégzést is;
 - a munkavégzést vagy a teljes munkaidőben történő munkavégzést lehetetlenné tevő betegség, baleseti sérülés, gyermek születése stb.;
 - a kedvezményezettek a fő kereső halála miatt elszenvedett jövedelemkiesés kompenzálására is kaphatnak juttatásokat;
 - a kedvezményezetteknek térítésmentesen vagy gazdaságilag jelentéktelen áron vagy a háztartások kiadásainak megtérítésével biztosítanak lakhatási lehetőséget. Ezek természetbeni társadalmi juttatásoknak minősülnek;

- f) a kedvezményezettek saját és eltartottaik oktatási költségeinek fedezetére juttatást kapnak. Oktatási szolgáltatások természetbeni juttatásként is nyújthatók.

Az államháztartás által biztosított társadalmi juttatások

- 17.09 Az államháztartás a társadalmi juttatásokat a társadalombiztosítás keretében folyósított kifizetések, szociális segély vagy természetbeni társadalmi juttatások formájában nyújtja.
- 17.10 A társadalombiztosítás az államháztartás által működtetett társadalombiztosítási rendszereket jelenti.
- 17.11 A társadalmi juttatások a fogalom meghatározás szerint az egészségügyi és oktatási szolgáltatásokat is magukban foglalják. Az államháztartás az ilyen szolgáltatásokat jellemzően a közösség valamennyi tagja számára bármilyen rendszerben történő részvétel vagy előfeltételként szabott követelmény előírása nélkül biztosítja. Ezek a szolgáltatások természetbeni társadalmi juttatásnak minősülnek, és nem a társadalombiztosítási ellátás vagy a szociális segélyezés körébe tartoznak. Az államháztartáson kívül egészségügyi és oktatási szolgáltatásokat a háztartásokat segítő nonprofit intézmények is nyújthatnak a magánszemélyeknek. Ezek a szolgáltatások is természetbeni társadalmi juttatásnak minősülnek, és nem tartoznak a társadalombiztosítási rendszerek körébe.

Egyéb gazdasági egységek által biztosított társadalmi juttatások

- 17.12 A munkavállalóknak és eltartottaiknak a munkaadók és egyéb szervezetek, pl. a szakszervezet is nyújthat társadalmi juttatásokat. Valamennyi, az államháztartáson kívüli, egyéb szervezetek által biztosított társadalmi juttatás a társadalombiztosítási rendszerek körébe tartozik.

Nyugdíjak és egyéb juttatási formák

- 17.13 A társadalombiztosítási juttatások és a hozzájuk tartozó járulékok nyugdíjakra, illetve az összes többi juttatási formára oszthatók. A társadalombiztosítási rendszerek által biztosított legfontosabb nyugellátás a nyugdíjba vonulás után biztosított jövedelem, de egyéb példák is léteznek. Fizethető nyugdíj például özvegyeknek, valamint az üzemi baleset következtében munkaképtelenné váltaknak, amennyiben a fő kereső keresőképessége elhalálása vagy rokkantsága miatt megszűnik; ekkor a kifizetéseket nyugdíjként számoljuk el.
- 17.14 Az összes többi juttatás nem nyugdíj jellegű juttatásnak tekintendő. A nyugellátás és a nem nyugdíj jellegű juttatások között azért fontos különbséget tenni, mert a nyugdíjjal kapcsolatos kötelezettségeket nyilvántartják attól függetlenül, hogy történik-e tényleges tartalékolás a jogosultságok kifizetésére vagy sem, de a nem nyugdíj jellegű juttatások esetében tartalékokat csak akkor tartanak nyilván, ha azok ténylegesen léteznek.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI JUTTATÁSOK A NYUGDÍJAKON KÍVÜL

- 17.15 *Fogalom meghatározás:* az egyéb társadalombiztosítási juttatások, vagyis a nyugdíjakon kívüli egyéb juttatások olyan juttatások, amelyeket a kedvezményezettek közvetve vagy közvetlenül konkrét eseményektől függően és általában előre megszabott jogszabályi vagy szerződéses feltételek mellett kapnak.

A nyugdíj idejére biztosított jövedelem kivételével számos egyéb szükséghelyzet tarthat ide, egyebek között az egészségbiztosítás, a munkanélküliségi biztosítás, illetve a tartós gondozási biztosítás keretében járó juttatások.

- 17.16 A kedvezményezettek egyéb társadalombiztosítási juttatásokat a társadalombiztosítás és a társadalombiztosításon kívüli, munkaviszonnal összefüggő rendszerek keretében kapnak.

A nyugdíjrendszereken kívüli egyéb társadalombiztosítási rendszerek

- 17.17 *Fogalom meghatározás:* a nyugdíjrendszereken kívüli egyéb társadalombiztosítási rendszerek szerződésen alapuló biztosítási rendszerek, amelyekben a kedvezményezetteket a társadalombiztosítási rendszer tagjaiként az államháztartás kötelezi arra, hogy az idős korrall összefüggő és más korszpecifikus kockázatokon kívüli veszélyek ellen biztosítsák magukat. A nyugdíjak körén kívül eső társadalombiztosítási juttatásokat, más néven a nem nyugdíj jellegű juttatásokat az államháztartás fizeti a kedvezményezetteknek.
- 17.18 A kedvezményezettek általában kötelező járulékot fizetnek a társadalombiztosítási nyugdíjrendszeren kívül valamely társadalombiztosítási rendszerbe, amelynek a finanszírozása gyakran felosztó-kirovó rendszerben történik. A felosztó-kirovó rendszerben az adott időszakban befolyó járulékokból finanszírozzák az azonos időszakban esedékes juttatásokat. Nincs megtakarítási elem sem az államháztartási, sem a munkaadók által működtetett rendszerben, sem pedig a részt vevő kedvezményezettek részéről. Ezért tehát általában fel sem merül a többlet kérdése, ha pedig forráshiány lép fel, a kormánzatnak felhatalmazása van arra, hogy ne csak a jövőbeli foglalkoztatás tekintetében változtassa meg a kötelezettségvállalásokat, hanem visszamenőleg is. Egyes országokban azonban a nyugdíjrendszereken kívüli társadalombiztosítási rendszerek képezhetnek tartalékot, más néven kiegyenlítő alapot.

- 17.19 A társadalombiztosítási rendszer nyugdíjjogosultságokon kívüli jogosultságokból eredő kötelezettségeit nem számolják el az ESA fő nemzeti számláiban. A társadalombiztosítási rendszerekben fennálló, nyugdíjakon kívüli jogosultságok, valamint más, munkaviszonnyal kapcsolatos, nyugdíjrendszeren kívüli, államháztartás által biztosított jogosultságokból eredő kötelezettségekre vonatkozó becslések nem szerepelnek sem a fő számlákban, sem a 17.5. táblában.

Munkaviszonnyal kapcsolatos egyéb társadalombiztosítási rendszerek

- 17.20 *Fogalom meghatározás:* a munkaviszonnyal kapcsolatos egyéb társadalombiztosítási rendszerek olyan szerződéses biztosítási rendszerek, amelyeket jogszabály tesz kötelezővé, vagy harmadik fél ösztönöz. A munkaviszonnyal kapcsolatos egyéb társadalombiztosítási rendszerekben a munkaadó a foglalkoztatás feltételül szabhatja meg, hogy a munkavállalók – a kedvezményezettek – a munkaadó által meghatározott társadalombiztosítási rendszerben gondoskodjanak az idős korral összefüggő és más korszpecifikus kockázatokon kívüli veszélyek elleni biztosításról. Ezeket a munkaviszonnyal kapcsolatos rendszereket a munkaadó vagy a munkaadó nevében más szervezetek biztosítják a kedvezményezetteknek.
- 17.21 A munkaviszonnyal kapcsolatos egyéb társadalombiztosítási rendszereket a velük kapcsolatos nyugdíjrendszerekhez hasonlóan a juttatási csomag részének tekintik; a munkavállalók és munkaadók közötti tárgyalások inkább az aktuális munkafeltételekre és a bértáblákra koncentrálhatnak. A nyugdíjakon kívüli egyéb társadalombiztosítási juttatásokat a magánszférabeli munkaadók gyakran olyan rendszerekből biztosítják, amelyek a munkaadók irányítása alatt állnak, vagy amelyeket szerződés alapján harmadik féltől – például az egészségügyi magánbiztosításhoz hasonló szociális juttatásokat nyújtó biztosítóktól – vesznek igénybe.

Az állományok és folyamatok elszámolása a nyugdíjbiztosítási rendszernek nem minősülő társadalombiztosítási rendszer típusa szerint

Társadalombiztosítási rendszerek

- 17.22 Mivel a társadalombiztosítást általában felosztó-kirovó rendszerben finanszírozzák, a társadalombiztosítás körében keletkező jogosultságok (társadalmi juttatások, köztük a nyugdíjak) nem jelennek meg a fő nemzeti számlákban.
- 17.23 A társadalombiztosítási rendszerekben keletkező nyugdíjjogosultságok szerepelnek a társadalombiztosítás keretében az adott időszakig felhalmozott nyugdíjjogosultságokra vonatkozó kiegészítő táblázatban, a nyugdíjrendszereken kívüli, egyéb társadalombiztosítási rendszerekben keletkező jogosultságok azonban nem.
- 17.24 A nyugdíjrendszereken kívüli társadalombiztosítási rendszerek tranzakciói a munkaadó és a munkavállaló járulékfizetéseire, valamint a társadalombiztosítási juttatásokra vonatkoznak.
- 17.25 A munkaadó valamennyi járulékfizetését a munkavállalói jövedelem részeként kezelik. Ezt a munkaadó által fizetett és a munkavállaló által kapott jövedelemelosztási tranzakcióként számoljuk el. Ezután a munkavállaló a munkaadótól kapott összeget és az általa fizetendő járulékot együtt fizeti be a társadalombiztosítási alapba. Ezt az összeget a háztartások felhasználásaként és a kormányzat forrásaként tartják nyilván.
- 17.26 Az önálló vállalkozók és az alkalmazásban nem állók társadalombiztosítási hozzájárulásfizetéseit szintén a háztartások által a kormányzatnak fizetendő járulékként tartják nyilván.
- 17.27 A társadalombiztosítási juttatásokat az államháztartástól a háztartásokhoz irányuló jövedelemelosztási tranzakcióként számoljuk el.
- 17.28 A 17.2. táblában a társadalombiztosítás körébe tartozó nyugdíjrendszerekkel kapcsolatos gazdasági műveletek szerepelnek. Ezek azonosak a nyugdíjrendszereken kívüli társadalombiztosítási rendszerekkel összefüggő tranzakciókkal.

A munkaviszonnyal kapcsolatos, a nyugdíjbiztosítási rendszeren kívüli, egyéb társadalombiztosítási rendszerek

- 17.29 A munkaviszonnyal kapcsolatos, a nyugdíjbiztosítási rendszeren kívüli, egyéb társadalombiztosítási rendszerek esetében a résztvevők jogosultságait általában azok keletkezésekor számoljuk el. A meglévő jogosultságokon keletkező befektetési jövedelmet úgy számoljuk el, mintha felosztanák a kedvezményezettek között, akik újra befektetik azt a rendszerbe.
- 17.30 Azt a társadalombiztosítási hozzájárulást, amelyet a munkaadó a munkavállaló nevében fizet be egy biztosítási rendszerbe, a munkavállalói jövedelem részének kell tekinteni.
- 17.31 A jogosultságokon felhalmozott befektetési jövedelmet a rendszer által a háztartások között felosztott jövedelemként kell elszámolni. A befektetési jövedelembe beletartozik a kamat és az osztalék, valamint a kollektív befektetési alapok felosztott jövedelme is, ha a gazdasági egység rendelkezik annak részvényeivel. Előfordulhat, hogy a rendszernek van vagyona, és azzal nettó működési eredményt ér el, amelyet a befektetésből származó jövedelemmel együtt feloszt a kedvezményezettek között. Ebben az esetben a befektetésből származó jövedelmet az ilyen jövedelemforrással együtt kell értelmezni. A felhalmozott jogosultságok befektetéséből keletkező eszköztartási nyereség/veszteség nem tartozik a befektetésből származó jövedelembe, hanem az ártértékelésekből származó egyéb változások között tartandó nyilván.

- 17.32 A háztartások között felosztott jövedelem egy része a rendszer működési költségeinek fedezésére fordítandó. Ezt a költséget a rendszer kibocsátásában kell megjeleníteni, a háztartások végső fogyasztási kiadásaként. A felosztott jövedelem fennmaradó részét járulékkiegészítésként kell kezelni, amelyet a háztartások visszafizetnek a rendszernek.
- 17.33 A társadalombiztosítási hozzájárulások a háztartások által a társadalombiztosítási rendszernek fizetett összegként jelennek meg. A társadalombiztosítási hozzájárulások teljes összege a munkaadók által a munkavállalói jövedelem részeként fizetett tényleges járulékokból, a munkavállalók és a rendszerben korábban részt vevő magán-személyek, az önálló vállalkozók és az alkalmazásban nem lévő személyek, valamint a nyugdíjasok által fizetett tényleges járulékokból, továbbá a 17.32. pontban megállapított járulékkiegészítésekből tevődik össze.
- 17.34 Azok a társadalombiztosítási rendszerbe befizetők, akik nem alkalmazottak, lehetnek önálló vállalkozók vagy alkalmazásban nem állók, akik foglalkozásuk vagy korábbi munkaviszonyuk révén vesznek részt a rendszerben.
- 17.35 A háztartásoknak a rendszer kezelője által folyósított társadalombiztosítási juttatásokat jövedelemelosztási műveletként mutatjuk ki az egyéb társadalombiztosítási juttatások között.
- 17.36 A rendszer kezelője által nyújtott, a rendszer kibocsátásának értékével megegyező szolgáltatás kifizetését a háztartások végső fogyasztási kiadásaként számoljuk el.
- 17.37 A jogosultságok növekedése, amelyet a járulékoknak a juttatásokhoz viszonyított túlfizetése okoz, a társadalombiztosítási rendszer által a háztartásoknak kifizetett összegként jelenik meg. Ennek az az oka, hogy mivel a jogosultságoknak ez a növekménye közvetlen hatással van a háztartások nettó vagyonára, a háztartási szektor megtakarításai között kell szerepeltetni.
- 17.38 A rendszer által a háztartásoknak fizetett jogosultságokban bekövetkező változásokat tükröző korrekciót a háztartások rendszerrel szembeni követeléseként számoljuk el.
- 17.39 A 17.3. táblában egy munkaviszonnal kapcsolatos nyugdíjrendszer gazdasági műveletei szerepelnek. Ezek azonosak a nyugdíjrendszereken kívüli társadalombiztosítási rendszerekkel összefüggő tranzakciókkal.

NYUGDÍJAK

- 17.40 *Fogalm meghatározás:* a társadalombiztosítási nyugdíjak olyan juttatások, amelyeket a kedvezményezettek – jellemzően garantált életjáradék formájában – nyugdíjba vonuláskor kapnak, amennyiben megfelelnek bizonyos jogszabályi vagy szerződéses feltételeknek.

A társadalombiztosítási rendszerek által biztosított legfontosabb nyugellátási forma a nyugdíjba vonulás után biztosított jövedelmet, de számos egyéb eset is létezik. Fizethető nyugdíj például özvegyeknek, valamint üzemi baleset következtében munkaképtelenné váltaknak is. Minden olyan juttatás, amelynek folyósítására olyan esetben kerül sor, amelyben a kereső elhalálása vagy megrokkánása miatt nem képes saját maga és eltartottai részére jövedelmet biztosítani, nyugdíjnak minősül.

A nyugdíjrendszerek fajtái

- 17.41 A kedvezményezetteknek biztosított nyugdíjak fajtái a következők lehetnek:

- a) társadalombiztosítási nyugdíjrendszerekből fizetett nyugdíjak;
- b) szociális segély; valamint
- c) nyugdíjakhoz köthető egyéni biztosítások.

Ezeket a nyugdíjakat rendszerint társadalombiztosítási alapok, egyéb kormányzati szervek, biztosítók és nyugdíjpénztárok, illetve más gazdasági egységek, pl. a munkaadók biztosítják. Ezeken kívül a nemzeti körülményektől függően egyéb intézmények is részt vehetnek. A társadalombiztosítási alap kifejezés használata nem minden esetben jelenti azt, hogy tényleges vagyoni alapot hoznak létre a rendszerben. A társadalombiztosítási alapok és a társadalombiztosítási rendszerek rokon értelmű kifejezések.

- 17.42 A társadalombiztosítási nyugdíjakat a társadalombiztosítási rendszerben részt vevő kedvezményezetteknek nyújtják. Azt a részt, amelyet az államháztartás biztosít, a társadalombiztosítási alapokat is tartalmazó társadalombiztosítási nyugdíjnak, amelyet pedig a többi szervezet fizet, munkaviszonnal kapcsolatos egyéb nyugdíjaknak hívják. Országonként jelentős eltérés tapasztalható abban, hogy mely nyugdíjakat biztosítja a társadalombiztosítás, és melyeket a munkaviszonnal kapcsolatos rendszerek, ami azzal a következménnyel jár, hogy a lefedett juttatások köre és ennél fogva az egyes országokban a „társadalombiztosítás” fogalmáról kialakított felfogás is jelentős eltéréseket mutat.

Társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek

- 17.43 *Fogalom meghatározás:* a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek szerződésen alapuló biztosítási rendszerek, amelyekben a kedvezményezetteket a társadalombiztosítási rendszer tagjaiként az államháztartás kötelezi arra, hogy az idős korral összefüggő és más korszpecifikus egyéb kockázatok, pl. munkaképtelenség, betegség stb. ellen biztosítsák magukat. A társadalombiztosítási nyugdíjokat a kedvezményezetteknek az államháztartás nyújtja.
- 17.44 Amikor az államháztartás átvállalja annak felelősségét, hogy a közösség nagy részének nyugdíjat biztosítson, a társadalombiztosítás lényegében egy többmunkaadós rendszer szerepét tölti be.
- 17.45 A kedvezményezettek általában kötelező járulékot fizetnek a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe, amelynek a finanszírozása gyakran felosztó-kirovó rendszerben történik. Az adott időszakban befolyó járulékokból finanszírozzák az azonos időszakban esedékes juttatásokat. Nincs megtakarítási elem sem az államháztartási, sem a munkaadók által működtetett rendszerben, sem pedig a részt vevő kedvezményezettek részéről. Ezért nem képződik többlet a rendszerben, ha pedig forráshiány lép fel, a kormányzatnak felhatalmazása van arra, hogy ne csak a jövőre nézve változtassa meg a kötelezettségvállalásokat, hanem visszamenőleg is. Egyes országokban azonban a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek képezhetnek tartalékot, más néven kiegyenlítő alapokat.
- 17.46 A társadalombiztosítási nyugdíj legegyszerűbb formája csak alapszintű biztosítást nyújt. Szintje a járulékok mértékétől függetlenül rögzíthető, attól viszont nem lehet független, hogy adott ideig vagy egyéb konkrét feltételek mellett járulékfizetés történt-e. Egy munkavállalónak a társadalombiztosítási rendszeren belüli nyugdíj-jogosultsága gyakran átvihető az egyik munkaadótól a másikhoz.
- 17.47 Ezzel szemben bizonyos országokban a nyugdíjak nagy részének vagy teljes egészének kifizetése a társadalombiztosítási rendszerben történik. Ebben az esetben a kormányzat közvetítőként működik a munkaadók felé: amint a kormányzat megkapja azokat a járulékokat, amelyeket a munkaadó és a háztartások a rendszerbe befizettek, a kormányzat átvállalja a fizetés kockázatát. A kormányzat mentesíti a munkaadót annak a kockázata alól, hogy a nyugdíjak esetleg túl nagy méreteket öltenek a vállalkozáshoz képest, a lakosságnak pedig garantálja a nyugdíjak kifizetését, jöllehet ezt azzal a korlátozással teszi, hogy a fizetendő nyugdíjak összegét akár visszamenőleg is megváltoztathatja.
- 17.48 A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer kötelezettségeit képező nyugdíjjogosultságokat nem számolják el az ESA fő nemzeti számláin. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek jogosultságaiból eredő kötelezettségekre, valamint az egyéb munkaviszonnal kapcsolatos ellátással meghatározott nyugdíjrendszerek államháztartás biztosított jogosultságaiból eredő kötelezettségeire vonatkozó becslések nem szerepelnek a fő nemzeti számlákban, de nyilvántartják őket a 17.5. táblázatban szereplő, az adott időszakig felhalmozott nyugdíjjogosultságokra vonatkozó kiegészítő táblázatban.

Munkaviszonnal kapcsolatos egyéb nyugdíjrendszerek

- 17.49 *Fogalom meghatározás:* a munkaviszonnal kapcsolatos egyéb nyugdíjrendszerek olyan szerződéses biztosítási rendszerek, amelyekben a részvételt jogszabály teszi kötelezővé vagy a kormányzat ösztönzi, vagy, amennyiben a munkaadó a foglalkoztatás feltételéül szabja meg, hogy a munkavállalók (a kedvezményezettek) a munkaadó által meghatározott társadalombiztosítási rendszerben részt véve gondoskodjanak az idős korral összefüggő és más korszpecifikus kockázatok elleni biztosításról. Ezeket a munkaviszonnal kapcsolatos nyugdíjokat a munkaadó vagy a munkaadó nevében más szervezetek biztosítják a kedvezményezetteknek.
- 17.50 Hacsak a munkaadók és a kedvezményezettek meg nem állapodnak a fizetendő összegek módosításában, a magánszektorba tartozó munkaadók nyugdíjrendszereiben visszamenőleg általában nem végezhető korrekció. Fennáll azonban annak a kockázata, hogy a munkaadó esetleg fizetésképtelen, mert üzleti tevékenységével felhagyott. Az egyéni nyugdíjjogosultságok védelme egyre általánosabbá válik. Előfordulhat, hogy az egyik munkaadónál megszerzett nyugdíjjogosultság nem vihető át az új munkaadóhoz. A munkaadói rendszerekben egyre gyakoribb a tartalékképzés. Még ha nincs is tartalék, a számviteli konvenciók megkövetelhetik tőlük, hogy a jelenlegi és a volt munkavállalók nyugdíjjogosultságait nyilvántartsák számláikban.
- 17.51 A munkaviszonnal kapcsolatos egyéb nyugdíjokat a juttatási csomag részének tekintik, a munkavállalók és munkaadók közötti tárgyalások inkább az aktuális munkafeltételekre és a bértáblákra, valamint a nyugdíjjogosultságokra vonatkoznak. A nyugdíjokat a magánszférabeli munkaadók gyakran olyan rendszerekből biztosítják, amelyek a munkaadók irányítása alatt állnak, vagy amelyeket szerződés alapján harmadik fél, például biztosítók kezelnek. Időnként lehetőség nyílik arra, hogy valamely szakosodott egység vállalja azt a felelősséget, hogy több munkaadó helyett gondoskodik a nyugdíjak kifizetéséről, ha ennek fejében az ígért nyugdíjak kifizetéséhez szükséges mértékű finanszírozást rendelkezésére bocsátják. Az ilyen konstrukciót többmunkaadós nyugdíjrendszernek nevezik.
- 17.52 Mind az aktuális, mind a korábbi kedvezményezett munkavállalók fizethetnek járulékot a rendszerbe, és tulajdonból származó jövedelem illeti meg őket. Az ilyen tulajdonból származó jövedelmet a későbbiekben általuk fizetendő járulékkiegészítésként kezelik.

- 17.53 A nyugdíjrendszerek jellegük alapján a befizetésekkel meghatározott vagy a szolgáltatással meghatározott rendszerek közé sorolhatók.

Befizetésekkel meghatározott rendszerek

- 17.54 *Fogalom meghatározás:* a befizetésekkel meghatározott rendszer olyan nyugdíjrendszer, amelyben a juttatásokat kizárólag a munkavállaló szolgálati ideje alatt befizetett járulékokból képzett alap szintje és a nyugdíjrendszer kezelője által befektetett ezen alap értéknövekményeinek szintje határozza meg.
- 17.55 A munkavállaló viseli annak teljes kockázatát, hogy a befizetésekkel meghatározott rendszer megfelelő nyugdíj-jövedelmet fog-e biztosítani.
- 17.56 A befizetésekkel meghatározott rendszerekről viszonylag egyszerű részletes adatokat szolgáltatni, mivel a teljes elszámolásnak rendelkezésre kell állnia, és nem szerepel bennük biztosításmatematikai becslés. E rendszerek zöme a vállalati szektorban működik (a 17.5. tábla A. oszlopa), de az is lehetséges, hogy egyes esetekben a kormányzat tölti be a rendszer kezelőjének szerepét. Az összes befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben fennálló nyugdíjjogosultságot tartalmazza a fő nemzeti számlák.

Szolgáltatással meghatározott (DB) rendszerek

- 17.57 *Fogalom meghatározás:* a szolgáltatással meghatározott rendszer olyan nyugdíjrendszer, amelyben a munkavállalónak a nyugdíjazását követően fizetendő juttatásokat egy képlettel – önmagában vagy egy garantált minimálösszeggel kombinálva – határozzák meg.
- 17.58 A munkaadó vagy egy, a nevében eljáró egység viseli annak kockázatát, hogy a szolgáltatással meghatározott rendszer megfelelő nyugdíjjövedelmet fog-e biztosítani.

Befizetésekkel meghatározott, képzett (spekulatív) rendszerek és hibrid rendszerek

- 17.59 A befizetésekkel meghatározott képzett (spekulatív) és a hibrid rendszerek a szolgáltatással meghatározott rendszerek közé sorolhatók.
- 17.60 *Fogalom meghatározás:* a befizetésekkel meghatározott képzett (spekulatív) rendszer a befizetésekkel meghatározott rendszerhez hasonló, de garantál egy fizetendő minimálösszeget.
- 17.61 A befizetésekkel meghatározott képzett (spekulatív) rendszerben a (mind a munkavállaló, mind a munkaadó által befizetett) járulékokat az egyéni számlákon kell jóváírni és gyűjteni. Ezek az egyéni számlák abban az értelemben képzettek (spekulatívok), hogy a rendszerbe befizetett járulékokat az aktuális nyugdíjasok nyugellátásának kifizetésére fordítják. Nyugdíjazáskor a felhalmozott összegek egyenlegét többek között a várható élettartamot figyelembe vevő képlettel átváltják életjáradékra, amelyet évenként felülvizsgálnak, hogy az életszínvonal mértékéhez igazítsák.
- 17.62 A hibrid rendszerek olyan rendszerek, amelyekben mind szolgáltatással meghatározott, mind pedig befizetésekkel meghatározott elemek vannak. Egy rendszer akkor sorolható a „hibrid” rendszerek közé, ha mind szolgáltatásokkal, mind befizetésekkel meghatározott ellátásokat magában foglal, vagy ha képzett (spekulatív), befizetésekkel fedezett rendszert testesít meg, miközben szolgáltatásokkal meghatározott vagy befizetésekkel meghatározott ellátásokat is magában foglal. Kombinált tartalék képezhető egyetlen kedvezményezett részére vagy kedvezményezettek csoportjai számára például szerződéstípus, a folyósított nyugdíj stb. szerint differenciálva.
- 17.63 A munkaadó és a munkavállaló a befizetésekkel meghatározott képzett (spekulatív) rendszer vagy a hibrid rendszer esetében közösen viselik a megfelelő nyugdíjjövedelem biztosításának kockázatát.
- 17.64 Bizonyos esetekben a munkavállaló kockázatát a többmunkaadós rendszer is viselheti, amely a munkaadó nevében a szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszert működteti.

A szolgáltatással meghatározott rendszerek és a befizetésekkel meghatározott rendszerek összehasonlítása

- 17.65 Elszámolási szempontból az alapvető különbség a szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszer és a befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszer között abban áll, hogy a szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerben a munkavállalónak járó juttatást a tárgyidőszakban azok a kötelezettségek határozzák meg, amelyeket a munkaadó a nyugdíj szintjére vonatkozóan vállal, míg a befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben a munkavállalónak járó juttatást a tárgyidőszakban a rendszerbe befizetett járulékok, illetve a befektetésekből származó jövedelmek, illetve a rajtuk és az előző járulékokon képződő eszköztartási nyereségek/veszteségek határozzák meg. Amíg tehát a juttatásokról elvileg pontos információ áll a befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszer tagjának rendelkezésére, a szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszer tagjainak járó juttatásokat biztosításmatematikai becsléssel kell megállapítani.

- 17.66 A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerben a nyugdíjjogosultságok négy okból változhatnak. Ezek közül az első az aktuális jogosultságok növekedése, amely a folyó időszakban megkeresett bérekkel és fizetésekkel összefüggő jogosultságnövekedés. A második ok a múltbeli szolgáltatási jogosultságok növekedése, vagyis a jogosultság értékének emelkedése, amely annak köszönhető, hogy a rendszer valamennyi résztvevője számára a nyugdíj (illetve az elhalálozás) időpontja egy évvel közelebb kerül. A jogosultságok szintjének változását harmadrészt a rendszerben részt vevő nyugdíjasoknak kifizetett juttatások által okozott csökkenés okozza. A negyedik ok pedig egyéb tényezőkből fakad, amelyeket az „eszközök egyéb változásai” számla tükröz.
- 17.67 Akárcsak a befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben, a munkaadó és/vagy a munkavállaló a tárgyidőszakban tényleges járulékfizetéseket teljesíthet a rendszer javára. Mindazonáltal elképzelhető, hogy ezek a befizetések nem elegendőek a juttatásoknak a folyó évi foglalkoztatásból származó növekményének fedezetére. Ezért a munkaadótól további járulékot kell beszámítani ahhoz, hogy egyenlőség alakuljon ki a (tényleges és imputált) járulékok és az aktuális szolgáltatási jogosultságok növekménye között. Ezek az imputált járulékok általában pozitívak, de lehetnek negatívak is, ha a kapott járulékok összege meghaladja az aktuális szolgáltatási jogosultságok emelkedésének mértékét.
- 17.68 Az elszámolási időszak végén a volt és a jelenlegi munkavállalóknak járó nyugdíjjogosultságok szintje a nyugdíj ideje alatt fizetendő összegek jelenértékének biztosításmatematikai számításokkal történő becslésével számítható ki. A szóban forgó összeg éves növekményének egyik oka az, hogy az év elején fennálló és az év végén még mindig esedékes jogosultságok jelenértéke növekedik, mert egy évvel közelebb kerültek a jövőbeli események, ezért eggyel kisebb leszámítolási tényezőt kell alkalmazni a jelenérték kiszámításakor. A leszámítolás mérséklődése az oka a múltbeli szolgáltatási jogosultságok növekedésének.
- 17.69 További alapvető különbség a szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszer és a befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszer között a nyugdíjrendszer működési költségeinek fedezésével függ össze. A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben az összes kockázatot a kedvezményezettek viselik. A nyugdíjrendszert a nevükben működtetik, és ők fizetik a költségét. Mivel a rendszert a munkaadótól eltérő egység is működtetheti, a működési költségek jogosan kezelhetők a befektetésből származó jövedelemből a költségek fedezetére és nyereség termelésére a rendszerben tartott részként. A biztosításokra vonatkozó elszámolási szabályokkal összhangban a befektetésből származó jövedelmet teljes mértékben a kedvezményezettek javára írják, egy részét a költségek fedezetére fordítják, a maradékot pedig a rendszerben újra befektetik.
- 17.70 A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerben más a helyzet. Részben vagy egészen a munkaadó vagy a nevében eljáró egység viseli annak a kockázatát, ha az alap nem elegendő a nyugdíjjogosultságok kiegyenlítésére, nem pedig egyedül a kedvezményezettek. A rendszer állhat a munkaadó közvetlen ellenőrzése alatt, és alkothatja ugyanannak a gazdasági egységnek a részét, de lehet teljes mértékben képzett (spekulatív) is. A rendszer működésének ebben az esetben is vannak költségei. Bár ezeket eredetileg a munkaadó viseli, ésszerű ezeket a munkavállalóknak biztosított természetbeni juttatásnak tekinteni, és praktikus okokból a munkaadói járulékok között elszámolni. Ez a megközelítés azt feltételezi, hogy az összes költséget a jelenlegi munkavállalók viselik, a nyugdíjasok pedig semmit. Azt is feltételezi, hogy a képzett (spekulatív) rendszerek esetén elvégzendő felosztás más körülmények között is alkalmazható.
- 17.71 A szolgáltatással meghatározott rendszerben nem valószínű, hogy önálló vállalkozók vagy alkalmazásban nem álló személyek fizetnének járulékot, bár lehetséges, ha korábban alkalmazásban álltak, ami meghatározott nyugdíjellátásra jogosította őket, és továbbra is joguk van részt venni a rendszerben. A korábbi alkalmazottak, akár kapnak jelenleg nyugdíjat, akár nem, tulajdonból származó jövedelmet kapnak, és járulékkiegészítést fizetnek.

A nyugdíjfolyósító, a nyugdíjkezelő, a nyugdíjpénztár és a többmunkaadós nyugdíjrendszer

- 17.72 A társadalombiztosítási rendszereket létrehozhatják munkaadók vagy a kormányzat, létrehozhatják biztosítók a munkavállalók nevében, illetve létrehozhatnak önálló gazdasági egységet, amely birtokolja és kezeli a nyugdíjak fedezetére szolgáló eszközöket és folyósítja a nyugdíjakat. A nyugdíjpénztárak alszektorába csak azok a társadalombiztosítási nyugdíjpénztárak tartoznak, amelyek az őket létrehozó szervezettől független gazdasági egységek.
- 17.73 Egy munkaadó szerződhet egy másik egységgel a nyugdíjrendszer kezelésére és a kedvezményezetteknek folyósított kifizetések kezelésére. Ez különféle módon történhet:
- 17.74 Az egyik lehetőség, hogy nyugdíjrendszer működtetője, azaz a nyugdíjfolyósító egyszerűen a munkaadó megbízottjaként jár el, a nyugdíjrendszerrel kapcsolatos napi feladatokat látja el, a rendszerben keletkező hiányokért való felelősség, illetve mindenféle többlet pedig továbbra is a munkaadót illeti.
- 17.75 A másik lehetőség, hogy a nyugdíjkezelő felelős egy másik munkaviszonnyal kapcsolatos nyugdíjrendszer feltételeinek a meghatározásáért, és őt terheli a végső felelősség a nyugdíjjogosultságokért. A nyugdíjkezelőt jelentős mértékű felelősség terheli a hosszú távú eszközbefektetési politikáért, többek között a befektetési opciók

kiválasztásáért és az ügyviteli szolgáltatók szerkezetéért is. Bár gyakran ugyanaz az egység látja el mind a nyugdíjkezelő, mind a nyugdíjfolyósítási funkciót, bizonyos esetekben ezek különböző egységek feladatai.

- 17.76 Harmadrészt nem ritka, hogy egyetlen egység több munkaadóval köt szerződést a nyugdíjrendszereik kezelésére többmunkaadós rendszerben. A többmunkaadós nyugdíjrendszer vállalja a felelősséget az alapokban a jogosultságok fedezete során felmerülő hiányért, az esetleges többletek megtartásának jogáért cserébe. A kockázatközösség kialakításával a többmunkaadós rendszer az alul-, illetve túlfelfinanszírozás kiegyenlítésére számít, és ezáltal arra, hogy az összes rendszer egészén többletet tud elérni, ahhoz hasonlóan, ahogy a biztosítók egyesítik számtalan ügyfél kockázatát. Ebben az esetben a többmunkaadós nyugdíjrendszer a nyugdíjkezelő.
- 17.77 Amikor a kormányzat felelősséget vállal arra, hogy a népesség nagy részének nyugdíjat biztosítson, a társadalombiztosítás egy többmunkaadós rendszer szerepét tölti be. A kormányzat egy biztosítóhoz hasonlóan felelősséget vállal a pénzeszközökben a nyugdíjjogosultságok fedezete során felmerülő esetleges hiányért, illetve joga lehet arra, hogy adott esetben megtartsa a képződött többletet. A társadalombiztosítás finanszírozása azonban gyakran felosztó-kirovó rendszerben történik, így nem merül fel a többletképződés kérdése, ha pedig forráshiány lép fel, a kormánynak felhatalmazása van arra, hogy ne csak a jövőre nézve változtassa meg a kötelezettségvállalásokat, hanem visszamenőleg is.
- 17.78 A nyugdíjkezelőnek a nyugdíjrendszer alulfinanszírozásáért vállalt felelősségét, illetve túlfelfinanszírozásból származó hasznát a nyugdíjfolyósítóval szemben fennálló kötelezettség-, illetve eszközviszonyként kell elszámolni. A nyugdíjkezelő és a nyugdíjfolyósító közötti kötelezettségváltozásokat időszakra időszakra kell elszámolni. Tehát nem a rendszerben fennálló nyugdíjjogosultságokat számolják el a nyugdíjkezelő kötelezettségeiként, hanem a nyugdíjjogosultságok és a rendszer eszközei közötti különbséget. Ha a rendszer eszközeinek értéke meghaladja a nyugdíjjogosultságokét (ezt a helyzetet túlfelfinanszírozásnak nevezik), akkor azt nyugdíjkezelővel szemben fennálló kötelezettség-, illetve eszközviszonyként kell elszámolni, biztosítva ezáltal, hogy a nyugdíjrendszer felszámolása esetén bármekkora túlfelfinanszírozás a nyugdíjkezelő tulajdonába kerüljön.
- 17.79 A nyugdíjfolyósító kezelésében álló eszközök összes eszköztartási nyereségét/vesztését is a nyugdíjkezelőnek kell elszámolni, hogy a nyugdíjpénztár nettó vagyona mindig pontosan nulla legyen.

Állományok és tranzakciók elszámolása a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer típusa szerint

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei

- 17.80 Mivel a társadalombiztosítást általában felosztó-kirovó rendszerben finanszírozzák, a társadalombiztosítás körében keletkező nyugdíjjogosultságok nem jelennek meg a fő nemzeti számlákban. Ha valamennyi ország hasonló juttatásokat nyújtana a társadalombiztosítási és az egyéb társadalombiztosítási rendszerek keretében, egyszerű lenne nemzetközi összehasonlításokat készíteni. Ez azonban nem így van, az egyes nemzetek egymástól rendkívül eltérően ítélik meg, mit is fedez a társadalombiztosítás.
- 17.81 A fő nemzeti számlák nem tartalmazzák a társadalombiztosítási rendszerekben keletkező nyugdíjjogosultságokat. A társadalombiztosítási rendszerek és a munkaadói nyugdíjrendszerek igen eltérőek a tagállamokban. Ezért az országok adatainak összehasonlíthatósága érdekében a társadalombiztosítási rendszerekben keletkező nyugdíjjogosultságokat a társadalombiztosítás keretében az adott időszakig felhalmozott nyugdíjjogosultságokra vonatkozó kiegészítő táblázat tartalmazza (17.5. tábla).
- 17.82 A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek folyamatainak nyilvántartása a munkaadó és a munkavállalók járulékfizetésére, valamint a társadalombiztosítási juttatásokra vonatkozik.
- 17.83 A munkaadó valamennyi járulékfizetését a munkavállalói jövedelem részeként kezelik, és a munkaadónak a munkavállaló felé irányuló jövedelemelosztási műveleteként számolják el. Ezután a munkavállaló a munkaadótól kapott összeg és az általa fizetendő járulék egyenlegének megfelelő összeget fizeti be a társadalombiztosítási alapba. Ezt az összeget a háztartások által a kormánynak teljesített kifizetésekként számoljuk el.
- 17.84 Az önálló vállalkozók és az alkalmazásban nem állók járulékfizetéseit szintén a háztartások által a kormánynak fizetett járulékként számoljuk el.
- 17.85 A társadalombiztosítási juttatásokat az államháztartástól a háztartásokhoz irányuló jövedelemelosztási műveletekként számoljuk el.
- 17.86 A 17.2. táblában a társadalombiztosítás körébe tartozó nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei szerepelnek.

17.2. tábla — A társadalombiztosítási hozzájárulások és a társadalombiztosításon keresztül fizetett nyugellátás elszámolása

Felhasználás					Számola típusa és tranzakció	Forrás				
Munka- adó	Társada- lom- biztosí- tási alap	Ház- tartások	Egyéb ágaza- tok	Nemzet- gazdasá- g össze- sen		Mun- ka- adó	Társada- lom- biztosí- tási alap	Ház- tartások	Egyéb ágaza- tok	Nemze- t- gazdas- ág össze- sen
„Jövedelmek keletkezése” számla										
139,0				139,0	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai (D.1211)					
„Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla										
					Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai (D.1211)			139,0		139,0
„Jövedelmek másodlagos elosztása” számla										
		226,0		226,0	Társadalombiztosítási járulékok (nyugdíjak)		226,0			226,0
		139,0		139,0	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai (D.6111)		139,0			139,0
		87,0		87,0	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai (D.6131)		87,0			87,0
	210,0			210,0	Pénzbeli, társadalombiztosítási nyugellátások (D.6211)			210,0		210,0

Egyéb munkaviszonnyal kapcsolatos nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei

- 17.87 A munkaviszonnyal kapcsolatos egyéb rendszerek esetében a nyugdíjjogosultságokat általában a résztvevők nyugdíjjogosultságainak felhalmozódásával párhuzamosan számoljuk el. A meglévő nyugdíjjogosultságokon keletkező befektetési jövedelmet úgy számoljuk el, mintha felosztanák a kedvezményezettek között, akik újra befektetik azt a nyugdíjrendszerbe.
- 17.88 A befizetésekkel meghatározott rendszer műveleteinek elszámolása kevésbé bonyolult, mint a szolgáltatással meghatározott rendszeré.
- 17.89 Mindkét rendszerfajta feltételezi egy nyugdíjpénztár meglétét. A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben tényleges alapnak kell léteznie. A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerben létezhet valóságos pénzalap, de lehet pusztán képzett (spekulatív) alap is. Amennyiben valóságos, képezheti ugyanannak a gazdasági egységnek a részét, mint a munkaadó, lehet különálló gazdasági egység önálló nyugdíjrendszerrel, és lehet egy másik pénzügyi intézmény – akár biztosító, akár többmunkaadós nyugdíjrendszer – része.

A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei

- 17.90 Azt a járulékot, amelyet a munkaadó a munkavállaló nevében egy befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerbe befizet, munkavállalói jövedelemnek kell tekinteni.
- 17.91 A nyugdíjjogosultságokon felhalmozott befektetési jövedelmet is a nyugdíjpénztár által a háztartások között felosztott jövedelemként kell elszámolni. A befektetési jövedelembe beletartozik a kamat és az osztalék, valamint a kollektív befektetési alapok felosztott jövedelme is, ha a nyugdíjalap rendelkezik annak részvényeivel. Előfordulhat, hogy a nyugdíjalapnak ingatlana van, és nettó működési eredményt ér el rajta, amelyet a befektetésből származó jövedelemmel együtt feloszt a nyugdíjjogosultak között. Ebben az esetben a befektetésből származó jövedelmet az ilyen jövedelemforrással együtt kell értelmezni, amennyiben van ilyen. A felhalmozott nyugdíjjogosultságok befektetéséből realizált eszköztartási nyereség/veszteség nem tartozik a befektetésből származó jövedelembe, hanem az ártértékelésekből származó egyéb változások között kell elszámolni.
- 17.92 A háztartások között felosztott jövedelem egy része a nyugdíjpénztár működési költségeinek kiegyenlítésére fordítandó. Ezt a költséget a nyugdíjpénztár kibocsátásai között, illetve a háztartások végső fogyasztási kiadásaként kell elszámolni. A felosztott jövedelem fennmaradó részét nyugdíjjárulékkiegészítésként kell kezelni, amelyet a háztartások visszafizetnek a nyugdíjpénztárnak.

- 17.93 A társadalombiztosítási hozzájárulásokat a háztartások által a nyugdíjpénztárnak fizetett összegekként kell elszámolni. A társadalombiztosítási hozzájárulások teljes összege a munkaadók által a munkavállalói jövedelem részeként fizetett tényleges járulékokból, a munkavállalók és esetleg más magánszemélyek, például a rendszerben korábban részt vevő magánszemélyek, az önálló vállalkozók és az alkalmazásban nem lévő személyek, valamint a nyugdíjasok által fizetett tényleges járulékokból, továbbá a 17.92. pontban megállapított járulékkiegészítésekből tevődik össze. Az egyértelműség és a szolgáltatással meghatározott rendszerekkel végezhető jobb összehasonlíthatóság kedvéért a kiegészítéseket teljes értéken kell kimutatni. Azokat a járulékokat, amelyeket a háztartások a nyugdíjpénztárakba fizetnek, ugyanúgy nettó értéken kell figyelembe venni, mint a biztosítási díjakat, azaz az összes járulékból le kell vonni a szolgáltatási díjakat.
- 17.94 A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerek nem munkavállalói státuszú tagjai lehetnek olyan önálló vállalkozók, akik részt vesznek valamely járulékkal befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben, vagy olyan, alkalmazásban nem álló személyek, akik foglalkozásuk vagy korábbi munkaviszonyuk révén vesznek részt egy befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben.
- 17.95 A háztartásoknak a nyugdíjpénztár által folyósított juttatásait jövedelemelosztási műveletként tartják nyilván az egyéb társadalombiztosítási nyugellátások (D.6221) között.
- 17.96 Külön tranzakció létezik a nyugdíjpénztár által nyújtott szolgáltatásra (értéke megegyezik a nyugdíjpénztár kibocsátásának értékével), amelyet a háztartások végső fogyasztási kiadásaként számolunk el.
- 17.97 A nyugdíjogosultságok emelkedését, amelyet a járulékoknak a juttatásokhoz viszonyított többlete okoz, a nyugdíjpénztár által a háztartásoknak kifizetett összegként számoljuk el. Ehhez hasonlóan, a nyugdíjogosultságok csökkenését, amelyet a járulékoknak a juttatásokhoz viszonyított hiánya okoz, a háztartások által a nyugdíjpénztárnak kifizetett összegként számoljuk el. A nyugdíjogosultságok változása közvetlen hatással van a háztartások nettó vagyonára, és így a háztartási szektor megtakarításaira. Mivel egy befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerben a résztvevőket megillető nyugdíjogosultságok és így a juttatások finanszírozását biztosító források növekedésének nagy része eszköztartási nyereségből származik, amely nem tartozik bele a befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszer résztvevőinek járulékkiegészítéseibe, a nyugdíjogosultságokban bekövetkező változásokhoz történő igazítás az ilyen személyek esetében gyakran negatív.
- 17.98 A nyugdíjpénztár által a háztartásoknak folyósított nyugdíjogosultságokban bekövetkező változásokat tükröző korrekciót a háztartások nyugdíjpénztárral szembeni követeléseként számoljuk el.
- 17.99 A 17.3. tábla egy befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszer műveleteinek nyilvántartásához szükséges tételeket szemlélteti. Ez egyszerűbb, mint a szolgáltatással meghatározott rendszernek megfelelő tábla, hiszen nincsenek benne imputált műveletek.

17.3. tábla — A befizetésekkel meghatározott rendszerekben fizetendő nyugellátások számlái

Felhasználás					Számla típusa és tranzakció	Forrás				
Munka-adó	Nyugdíjpénztár	Háztartások	Egyéb ágazatok	Teljes gazdaság		Munka-adó	Nyugdíjpénztár	Háztartások	Egyéb ágazatok	Teljes gazdaság
Termelési számla										
					Kibocsátás (P.1)		1,4			1,4
„Jövedelmek keletkezése” számla										
11,0				11,0	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai (D.1211)					
„Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla										
					Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai (D.1211)			11,0		11,0
			3,0	3,0	Tulajdonból származó jövedelem (D.4)		3,0			3,0
	16,2			16,2	Nyugdíjogosultságok után fizetendő befektetési jövedelem (D.442)			16,2		16,2

Felhasználás					Számola típusa és tranzakció	Forrás				
Munka- adó	Nyugdíj- pénztár	Ház- tartások	Egyéb ága- zatok	Teljes gazda- ság		Munka- adó	Nyugdíj- pénztár	Ház-tar- tások	Egyéb ága- zatok	Teljes gazda- ság
„Jövedelmek másodlagos elosztása” számla										
		37,3		37,3	Háztartások összes nyugdíjjáruléka		37,3			37,3
		11,0		11,0	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai (D.6111)		11,0			11,0
		11,5		11,5	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai (D.6131)		11,5			11,5
		16,2		16,2	Háztartások nyugdíjjárulék-kiegészítései (D.6141)		16,2			16,2
		- 1,4		- 1,4	Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai (D.61SC)		- 1,4			- 1,4
	26,0			26,0	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások (D.6221)			26,0		26,0
„Jövedelem felhasználása” számla										
		1,4		1,4	Végző fogyasztási kiadás (P.3)					
	11,3			11,3	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció (D.8)			11,3		11,3
- 11,- 0	- 11,8	25,8	- 3,0	0	Megtakarítás					
Eszközváltozás					Pénzügyi számla	Kötelezettségek változásai				
					Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) (B.9)	- 11,0	- 11,8	25,8	- 3,0	0,0
		11,3		11,3	Nyugdíjjogosultság (F.63)		11,3			11,3
- 11,- 0	- 0,5	14,5	- 3,0	0,0	Egyéb pénzügyi eszközök					

A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerekhez kapcsolódó egyéb folyamatok

17.100 A nyugdíjjogosultságok változásainak mérlegtételében bekövetkező változásokat befolyásoló egyéb tényezőket az „eszközök egyéb változásai” számlákon mutatjuk ki. Az átértékelési számlán jelenik meg a rendszer kedvezményezettjeinek jogosultságain elért eszköztartási nyereség/veszteség, amely pontosan megfelel a nyugdíjpénztár által e kötelezettségek teljesítésére tartott eszközein realizált eredménynek.

17.101 A befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerekben keletkező jogosultságok befektetése eszköztartási nyereséget vagy veszteséget eredményez. E nyereségek vagy veszteségek a nyugdíjpénztár által tartott eszközök értékváltozásaiban tükröződnek, és az eszköztartási nyereséggel/veszteséggel pontosan egyenlő összeget kell a kedvezményezettek nyugdíjjogosultságainak növekményeként elszámolni. Ezt az átértékelési számlán kell elszámolni.

A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerek gazdasági műveletei

- 17.102 A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerekben továbbra is a munkaadó viseli a felelősséget a nyugdíjfizetések teljesítéséért. A többmunkaadós rendszer alkalmazásának lehetőségét, illetve a munkaadó nevében a kormányzat által történő felelősségátvállalást magukban foglaló alternatív lehetőségek a 17.76. és a 17.77. pontban szereplő fogalom meghatározásokat követik.
- 17.103 A munkaadó által munkavállalója nevében egy szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerbe befizetett összes járuléknak és a munkavállaló által ténylegesen befizetett járulékoknak a rendszer működési költségeivel csökkentett összege fedezetet kell, hogy nyújtson a munkavállaló nyugdíjjogosultságainak folyó növekedésére. A munkaadó által fizetett járulékot tényleges és imputált részre osztják: az utóbbit úgy számítják ki, hogy megfeleljen az alapba befizetett összes járuléknak a munkavállaló jogosultságaival és a jogosultságok aktuális szolgáltatási díjaival növelt pontos összegének.
- 17.104 A munkaadó által fizetett járulékot az adott időszakban esedékes nyugdíjjogosultsághoz viszonyítva, a rendszerben azonos időszakban realizált befektetési jövedelem és a rendszer mindenféle túlfelfinanszírozása nélkül kell kiszámítani. Az aktuális időszak jogosultságai a munkavállalók jövedelmének részét képezik, és ha nem a munkaadó járulékfizetésének teljes értékét számítják bele, akkor a munkavállalók jövedelme a valóságosnál kisebb értékkel, a munkaadó működési többlete pedig a valóságosnál magasabb értékkel szerepel. Fontos tényező, hogy a járulékokat továbbra is nyilván kell tartani, még abban az esetben is, ha a járulékfizetés szünetel (a munkaadó nem fizet ténylegesen járulékot), a munkaadó részére felmerülő előnyt ekkor a nyugdíjpénztár és a munkaadó közötti kötelezettségek változásaként kell elszámolni. Így mindkét fél nettó vagyona akkora lesz, mint amikor a járulékokat nem számoljuk el a járulékfizetés szüneteltetése során, de nem csökken mesterségesen a munkavállalók jövedelme.
- 17.105 A szolgáltatással meghatározott rendszerekben lehetőség van arra, hogy jogosultságszerzési időszakot iktassanak be, mielőtt a munkavállaló jogosulttá válik a nyugdíjfolyósításra. Az ilyen jogosultságszerzési időszak ellenére mind a járulékokat, mind a jogosultságokat a munkaviszony kezdetétől fogva el kell számolni, egy olyan tényezővel korrigálva, amely annak valószínűségét tükrözi, hogy a munkavállaló valóban teljesíti-e majd a jogosultságszerzési időszakot.
- 17.106 A munkaadók tényleges és imputált nyugdíjjárulékaiknak összege a munkavállalók jövedelmének részét alkotja. Ezt a „jövedelmek keletkezése” számlán a munkaadó felhasználásaként, illetve a „jövedelmek elsődleges eloszlása” számlán a munkavállaló forrásaként kell elszámolni.
- 17.107 A munkaviszonyban lévő munkavállalót, valamint a járulékot többé nem fizető, de nyugdíjra a későbbiekben jogosult személyeket megillető jogosultságok jelenértékének emelkedése képviseli a munkavállalók között felosztott befektetési jövedelmet. Nem történik levonás olyan összeg miatt, amely eszköztartási nyereségből finanszírozható, vagy amelyet nem fedez ténylegesen meglévő pénzüsszeg. A munkavállalók között felosztott befektetési jövedelem annak az összegnek felel meg, amely az irányadó szerződések alapján egyértelműen megilleti a munkavállalót. Az, hogy a munkaadó végeredményben miből fedezi ezt a kötelezettséget, nem lényeges abból a szempontból, hogy ezt az összeget befektetésből származó jövedelemként kell nyilvántartani, csakúgy, mint a kamatokat és az osztalékokat, függetlenül attól, hogy ténylegesen miből finanszírozzák azokat. A befektetésből származó jövedelmet a nyugdíjpénztár felhasználásaként és a háztartások forrásaként kell elszámolni. A háztartások haladéktalanul visszaforgatják az alapba, és beleszámít a nyugdíjjárulékkiegészítésekbe.
- 17.108 A „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a társadalombiztosítási hozzájárulásokat a háztartások felhasználásaként és a nyugdíjpénztár forrásaként kell feltüntetni. A fizetendő társadalombiztosítási hozzájárulások teljes összege a munkaadó által az összeget befektetésből származó jövedelemként fizetendő, a nyugdíjrendszer működtetésének költségeivel csökkentett, tényleges és imputált járulékokból, valamint a munkavállalók ténylegesen befizetett járulékaiból és a 17.107. pontban meghatározott járulékkiegészítésekből tevődik össze. Amint e fejezetben a befizetésekkel meghatározott rendszerek kapcsán korábban kifejtettük, a számlákon a járulékok és járulékkiegészítések teljes összege szerepel, valamint egy, a fizetendő szolgáltatási díjnak megfelelő ellentételezés. A ténylegesen befizetett összeg tehát nettó járulékösszeg.
- 17.109 A nyugdíjrendszerből a háztartásoknak folyósított nyugellátások a „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán jelennek meg. Amikor a nyugdíjak kifizetése életjáradékként történik, itt az életjáradék-fizetés szerepel, nem pedig a nyugdíjba vonulás időpontjában egy összegben fizetendő pénzüsszeg.
- 17.110 A „jövedelem felhasználása” számlán van egy tétel, amely a nyugdíjpénztár által nyújtott szolgáltatás megfizetésének nyilvántartására szolgál, amelynek összege a nyugdíjpénztár kibocsátásának és a nyugdíjjogosultságokból vásárolt életjáradékot folyósító vállalkozások kibocsátásának együttes értékével egyenlő. Ezt a háztartások szempontjából felhasználásként, a nyugdíjpénztár szempontjából pedig forrásként kell elszámolni.
- 17.111 A „jövedelem felhasználása” számlán szerepel egy olyan tétel is, amely a nyugdíjjogosultságok növekedését mutatja, amelyet egyrészt a munkaadó által biztosított további nyugdíjjogosultságok, másrészt az esedékes juttatások csökkenése okoz. Ezt az összeget a háztartások esetében forrásként, a nyugdíjpénztár számára felhasználásként mutatjuk ki. Ennek az az oka, hogy mivel a nyugdíjjogosultságoknak ez a változása közvetlen hatással van a háztartások nettó vagyona, a háztartási szektor megtakarításai között kell szerepeltetni.

- 17.112 Ugyanaz az összeg, amely a „jövedelem felhasználása” számlán a nyugdíjpénztár által a háztartásoknak folyósított összegként szerepel, a pénzügyi számlán a háztartások eszközeiben a nyugdíjpénztárral szemben bekövetkezett változásként tűnik fel.
- 17.113 Előfordulhat, hogy egyéb szervezetek, pl. egy szakszervezet olyan szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszert működtet tagjai számára, amely minden tekintetben párhuzamos a munkaadó által fenntartott, szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerrel. Pontosan ugyanazt az elszámolást kell követnie, azzal az eltéréssel, hogy a munkaadó helyett a nyugdíjpénztár kezelője, a munkavállaló helyett pedig a rendszer résztvevője szerepel.
- 17.114 A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerrel kapcsolatos műveletek nyilvántartásának szemléltetésére az alábbi 17.4. tábla számszaki példával szolgál. Az imputált értékek félkövér számokkal, az átvezetés eredményeként kapottak pedig dőlt számokkal szerepelnek.

17.4. tábla— A szolgáltatással meghatározott rendszerekben folyósítandó nyugellátások számlái

Felhasználás					Számla típusa és tranzakció	Forrás				
Munka- adó	Nyugdíj- pénztár	Ház- tartások	Egyéb ága- zatok	Teljes gazda- ság		Munka- adó	Nyugdíj- pénztár	Ház- tartások	Egyéb ága- zatok	Teljes gazda- ság
Termelési számla										
					Kibocsátás (P.1)		0,6			0,6
„Jövedelmek keletkezése” számla										
10,0				10,0	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai (D.1211)					
4,1				4,1	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai (D.1221)					
„Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla										
					Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai (D.1211)			10,0		10,0
					Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai (D.1221)			4,1		4,1
			2,2	2,2	Tulajdonból származó jövedelem (D.4)		2,2			2,2
	4,0			4,0	Nyugdíjjogosultságok után fizetendő befektetési jövedelem (D.442)			4,0		4,0
„Jövedelmek másodlagos elosztása” számla										
		19,0		19,0	Háztartások összes nyugdíjjáruléka		19,0			19,0
		10,0		10,0	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai (D.6111)		10,0			10,0
		4,1		4,1	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai (D.6121)		4,1			4,1
		1,5		1,5	Háztartások tényleges nyugdíjjáruléakai (D.6131)		1,5			1,5
		4,0		4,0	Háztartások nyugdíjjárulék-kiegészítései (D.6141)		4,0			4,0

Felhasználás					Számola típusa és tranzakció	Forrás				
Munka- adó	Nyugdíj- pénztár	Háztar- tások	Egyéb ága- zatok	Teljes gazda- ság		Munka- adó	Nyugdíj- pénztár	Ház- tartások	Egyéb ágaza- tok	Teljes gazda- ság
		- 0,6		- 0,6	Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai (D.61SC)		- 0,6			- 0,6
	16,0			16,0	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások (D.6221)			16,0		16,0
„Jövedelem felhasználása” számla										
		0,6		0,6	Végző fogyasztási kiadás					
	3			3	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció (D.8)			3		3
- 14,- 1	- 1,2	17,5	- 2,2	0	Megtakarítás					
Eszközváltozás					Pénzügyi számla	Kötelezettségek változásai				
					Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) (B.9)	- 14,1	- 1,2	17,5	- 2,2	0
		3		3	Nyugdíjjogosultságok (F.63)		3			3
	4,1			4,1	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései (F.64)	4,1				4,1
- 10,- 0	- 2,3	14,5	- 2,2	0	Egyéb pénzügyi eszközök					

- 17.115 A biztosításmatematikai számítások megmutatják, hogy a nyugdíjjogosultságoknak az aktuális szolgáltatásból származó növekedése, vagyis a szóban forgó év során „megszolgált” további nyugdíjjogosultságok nettó összege 15. A háztartások (a szerződők/munkavállalók) hozzájárulása 1,5, a munkaadónak tehát 13,5-del kell hozzájárulnia. A rendszer működési költségei ezenkívül a becslés szerint 0,6-ot tesznek ki, ezért a munkaadónak összesen 14,1-et kell fizetnie. Ténylegesen 10-et fizet, ezért a maradék 4,1 imputált járulék. A 0,6 kibocsátás kimutatása a termelési számlán történik; a fogyasztás ennek a szolgáltatásnak az esetében a „jövedelem felhasználása” számlán látható. A munkaadó járuléka a „jövedelmek keletkezése” számlán a munkaadó felhasználásaként, az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlán pedig a háztartások forrásaként jelentkeznek.
- 17.116 Az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számla mutatja ki a tulajdonból származó jövedelmeket is. A nyugdíjjogosultság 4-gyel növekszik a múltbeli szolgáltatásokból adódóan, valamint annak köszönhetően, hogy mérséklődik a leszámítolási tényező, mivel egy évvel közelebb került a nyugdíjba vonulás. Ez a nyugdíjpénztártól a háztartásokhoz áramló, imputált tulajdonból származó jövedelemként jelenik meg. Ugyanakkor a nyugdíjpénztár ténylegesen 2,2 nyereséget termel a kezelésében álló alapok befektetési jövedelméből. Ezen a ponton tehát 1,8 hiány keletkezik a nyugdíjpénztári forrásokban, ám ez nem látható a számlákon.
- 17.117 A „jövedelmek másodlagos elosztása” számlán a háztartások által a nyugdíjpénztárnak teljesített kifizetések láthatók. Ez kétféleképpen értelmezhető. A háztartások által befizetett járulékok összegének meg kell egyeznie a jogosultságoknak az aktuális szolgáltatásból származó (15), valamint a múltbeli jogosultságokon elért jövedelemből származó (4) növekményével, azaz összesen 19-et kell kitennie. A ténylegesen befizetett összegek 10-et tesznek ki, ezek a munkaadók tényleges járulékaiként érkeztek; 4,1 az imputált járulék; 1,5 a háztartások járuléka; 4 a járulékiegészítés; ebből le kell vonni 0,6-ot szolgáltatási díjként, így ismét 19-et kapunk eredményként.
- 17.118 A „jövedelem felhasználása” számlán – a háztartások végző felhasználási kiadásai között szereplő szolgáltatási díj megvásárlásához hasonlóan – a nyugdíjjogosultságban bekövetkező változás a nyugdíjpénztár számára felhasználásként, a háztartások számára forrásként jelentkezik. Ebben a példában a háztartások járulékaiknak összege 19, amely a nyugellátások 16 értékével áll szemben. Így tehát 3-mal növekedtek a háztartásoknak járó nyugdíjjogosultságok.

Kapcsolatok	Sor sz.	Elszámolás	Fő nemzeti számlák						Nem szerepel a fő nemzeti számlákban		Nyugdíjrendszerek összesen	Ellentételek: Nem rezidens háztartások nyugdíjjogosultságai (*)	
		Nyugdíjpénztár	Nem államháztartási			Államháztartási							
			Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek és egyéb - (1), nem befizetésekkel meghatározott rendszerek	Összesen	Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek az államháztartás alkalmazottai részére (2)			Társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek			
							Pénzügyi vállalatok közé sorolt	Államháztartáshoz sorolt (3)	Kormányzathoz sorolt				
Oszlopszám	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J			
	7.	A rendszer felépítésében végrehajtott, kölcsönösen elfogadott módosítások miatti jogosultságváltozások											
Nyugdíjjogosultság egyéb folyamatok miatti változásai													
	8.	A jogosultságok változásai átértékelések miatt (6)											
	9.	Egyéb volumenmódosítások miatti jogosultságváltozások (6)											
Záróegyenleg													
1+ 5-9	10.	Nyugdíjjogosultságok											
Kapcsolódó mutatók													
	11.	Kibocsátás											

(1) Az ilyen jellegű, egyéb nem befizetésekkel meghatározott – gyakran hibridnek nevezett – rendszerek szolgáltatással meghatározott és befizetésekkel meghatározott elemet is tartalmaznak.

(2) Az államháztartás által jelenlegi és korábbi munkavállalói részére szervezett rendszerek.

(3) Ezek nem önálló, szolgáltatással meghatározott rendszerek, amelyek nyugdíjjogosultságait a fő nemzeti számlákban feltüntetik.

(4) A nem rezidens háztartások ellentételezési adatai külön csak akkor jelennek meg, ha a külfölddel fenntartott nyugdíjbiztosítási viszonyok jelentősek.

(5) Ezek a kiegészítések a nyugdíjrendszerek tagjainak követeléseire teljesített ellentételezéseket képviselik, egyrészt a befizetésekkel meghatározott rendszerek eszközeinek befektetéséből származó jövedelem, másrészt a szolgáltatással meghatározott rendszerekben alkalmazott diszkont-ráták érvényesítése révén.

(6) Ezeknek a pozícióknak a megoszlásáról bővebben a G és a H oszlopokban kell adatokat megadni, a rendszerekhez megadott mintaszámítások alapján. A ■ színmintájú cellák nem alkalmazandók, a ▨ mintájúak különféle adatokat tartalmaznak a fő nemzeti számlákból.

A tábla oszlopai

17.125 A tábla oszlopai a nyugdíjrendszerek három módon történő csoportosításának felelnek meg:

- 1) a nyugdíjrendszerekben való elszámolás típusa szerint lehetnek a fő nemzeti számlákban teljes mértékben rögzített rendszerek (A–F oszlopok), illetve olyan rendszerek, amelyek jogosultságait csak a kiegészítő táblában rögzítik (G–H oszlopok);
- 2) a nyugdíjkezelő típusa szerint feloszthatók nem államháztartási (A–C oszlopok) és államháztartási (D–H oszlopok) nyugdíjrendszerekre; az államháztartáson belül a társadalombiztosítás körébe tartozó nyugdíjrendszereket a D, F, G és H oszlopok mutatják, továbbá

- 3) a nyugdíjrendszer típusa szerint lehetnek befizetésekkel meghatározott (A és D oszlop) vagy (B, E–G oszlop) szolgáltatással meghatározott rendszerek.
- 17.126 A nyugdíjrendszerek jogosultjainak zöme rezidens háztartás. Egyes országokban a nyugellátásban részesülő nem rezidens háztartások száma jelentős lehet. Ebben az esetben a táblázatot ki kell egészíteni a J oszloppal, amelyben a nem rezidens háztartásokra vonatkozó teljes összeget kell feltüntetni.
- 17.127 Az a döntés, hogy egy olyan, nem tőkefedezeti, munkavisztonnyal kapcsolatos, szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszer esetében, amelynél a kormányzat a nyugdíjkezelő, a nyugdíjjogosultságok a szabványos nemzeti számlákban vagy csak a kiegészítő táblában szerepeljenek, a szolgáltatással meghatározott rendszer jellegétől függ. A nemzeti számlákba való beszámítás fő kritériuma, hogy a rendszer hasonló legyen a nemzeti társadalombiztosítási nyugdíjrendszerhez.
- 17.128 Az Európai Unióban igen változatosak a rendszerek; valamennyi rendszer beszámítása ellentmondásokhoz vezetne az elszámolásokban. Ezért az olyan, nem tőkefedezeti, munkavisztonnyal kapcsolatos szolgáltatással meghatározott rendszerek esetében, amelynél a kormányzat a nyugdíjkezelő, a jogosultságokat csak a kiegészítő táblában kell feltüntetni. Ez érinti e rendszerek imputált munkaadói társadalombiztosítási hozzájárulásainak a fő nemzeti számlákban alkalmazott számítási módszerét.
- 17.129 A nyugdíjrendszereket a nyugdíjkezelő szerint felosztjuk még kormányzati és nem kormányzati nyugdíjkezelőkre. A nyugdíjkezelő fogalom meghatározását lásd a 17.75. pontban.
- 17.130 Vannak olyan munkaadói nyugdíjrendszerek, amelyeknek tagsága vegyes: például köztisztviselők, közalkalmazottak és állami vállalatok alkalmazottai is tartoznak közéjük, és számos nyugdíjrendszer befagyasztja azoknak a résztvevőknek a tagságát, akik más munkaadóhoz mennek dolgozni. Attól még, hogy a tagok egy kis része nem közalkalmazott, a rendszert továbbra is lehet úgy jellemezni, hogy kormányzati nyugdíjkezelővel rendelkezik.
- 17.131 A saját munkavállalók részére létrehozott, államháztartási, alapként működő, szolgáltatással meghatározott rendszereket az E–F oszlopok mutatják. Az E oszlop azokat a rendszereket mutatja, amelyeket egy nyugdíjpénztár vagy biztosító kezel, az F oszlop pedig azokat, amelyek az államháztartás kezelésében állnak. Azok a saját munkavállalók részére létrehozott kormányzati rendszerek, amelyeknek esetében a nyugdíjjogosultságok nem jelennek meg a fő nemzeti számlákban, a G oszlopban találhatóak. Az E, F és G oszlopok összege ezért a kormányzat által a saját munkavállalók nyugdíjjogosultságaival kapcsolatban vállalt összes felelősségét mutatja.
- 17.132 A nyugdíjrendszerek a rendszer típusa szerint lehetnek befizetésekkel meghatározott (A és D oszlopok) vagy szolgáltatással meghatározott (B, E, F és G oszlopok) rendszerek. A H oszlop a társadalombiztosítás körébe tartozó nyugdíjrendszerekre vonatkozik.

A tábla sorai

- 17.133 A tábla sorai a kiegészítő táblában szereplő rendszerek nyugdíjjogosultságaihoz kapcsolódó vagyonmérleg-pozíciókra, műveletekre és egyéb folyamatokra vonatkoznak, amelyek a 17.6. táblában külön szerepelnek. A szóban forgó rendszerek nyugdíjjogosultságainak időszak eleji nyitó és időszak végi záró állományát az időszak alatt lezajlott összes műveletet és egyéb folyamatot figyelembe véve egyeztetik. A G és H oszlopban elszámolt rendszerek esetében a nyugdíjjogosultságok állományait nem számoljuk el a fő nemzeti számlákban, de számos művelet megjelenik azokban.

17.6. tábla — A társadalombiztosítás keretében az adott időszakig felhalmozott nyugdíjjogosultságokra vonatkozó kiegészítő táblázat sorai

Sor sz.	
	Nyitóegyenleg
1.	Nyugdíjjogosultságok
	Nyugdíjjogosultság gazdasági műveletek miatti változásai
2.	Nyugdíjjogosultság társadalombiztosítási hozzájárulások miatti növekedése
2.1.	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
2.2.	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai

Sor sz.	
2.3.	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
2.4.	Háztartások társadalombiztosítási hozzájáruláskiegészítései ⁽¹⁾
2.5.	Mínusz: nyugdíjrendszerek szolgáltatási díjai
3.	Egyéb (biztosításmatematikai) növekedés a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek nyugdíjjogosultságaiban
4.	Nyugellátások kifizetése miatti nyugdíjjogosultság-csökkenés
5.	A társadalombiztosítási hozzájárulások és a nyugellátások miatti nyugdíjjogosultság-változás
6.	Rendszerek közötti nyugdíjjogosultság-transzferek
7.	A rendszer felépítésében végrehajtott, kölcsönösen elfogadott módosítások miatti jogosultság-változások
A nyugdíjjogosultságok változásai egyéb gazdasági folyamatok miatt	
8.	A jogosultságok változásai ártértékelések miatt ⁽²⁾
9.	A jogosultságok változásai egyéb volumenváltozások miatt ⁽²⁾
Záróegyenleg	
10.	Nyugdíjjogosultságok
Kapcsolódó mutatók	
11.	Kibocsátás

⁽¹⁾ Ezekben a kiegészítésekben a tagok nyugdíjrendszerrel szembeni követeléseiből származó –befizetésekkel meghatározott nyugdíjrendszerek esetében az eszközökön realizált befektetési jövedelmek, szolgáltatással meghatározott rendszerekben pedig a diszkonttényezők mérséklődésének formáját öltő – jövedelem jelenik meg.

⁽²⁾ Ezeknek a pozícióknak a megoszlásáról bővebben a G és a H oszlopokban kell adatokat megadni, a rendszerekhez megadott mintaszámítások alapján (lásd a 17.158–17.160. pontot).

Nyitó és záró vagyonmérleg

17.134 Az 1. sor a nyugdíjjogosultságok nyitó állományát mutatja, amely pontosan megegyezik az előző elszámolási időszak záró állományával. A 10. sorban a nyugdíjjogosultságoknak az elszámolási időszak végén érvényes, megfelelő záró állománya látható.

Nyugdíjjogosultság gazdasági műveletek miatti változásai

17.135 A munkaadók és munkavállalók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásait a 2.1. és 2.3. sorok mutatják, a fő nemzeti számláknak megfelelően. Egyes nyugdíjrendszerek – nevezetesen a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek – esetében meg kell különböztetni a nyugdíjakkal kapcsolatos tényleges járulékokat a többi társadalmi kockázattal (pl. a munkanélküliséggel) kapcsolatos társadalombiztosítási hozzájárulástól.

17.136 A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerek esetében a munkaadó imputált társadalombiztosítási hozzájárulásainak mérése általában kiegyenlítő tételként történik – a jogosultságokban az év során bekövetkező, és a tábla többi sorában nem rögzített bármilyen változás a 2.2. sorban jelenik meg. Ebben a sorban szerepelnek a „tapasztalati hatások”, ha eltérés tapasztalható a nyugdíjmodellezés feltételezéseinek megfigyelt eredményei (bér-növekedés, inflációs ráta, diszkontráta) és a feltételezett szintek között. A befizetésekkel meghatározott rendszerek esetében ebben a sorban nulla értékek szerepelnek.

17.137 A 2.4. sor a rendszerekben megszolgált vagy imputált és a háztartási szektornál vagy a külföldnél elszámolt, tulajdonból származó jövedelemre vonatkozik. Megjegyzendő, hogy valamennyi szolgáltatással meghatározott rendszer – többek között a társadalombiztosítási rendszerek – esetében, akár tőkefedezeti, akár nem tőkefedezeti rendszerek, az ilyen, tulajdonból származó jövedelem a diszkontráta mérséklődésével egyenértékű. Más szóval az érték az elszámolási időszak kezdetén egyenlő a diszkontráta és a nyugdíjjogosultságok szorzatával.

17.138 A G és H oszlopok soraiban szereplő egyes tételek, különösen a munkaadók és a munkavállalók által fizetett tényleges járulékok, megjelennek a fő nemzeti számlákban, bár a jogosultságok és a jogosultságok változásai nem. A G és a H oszlopokban szereplő egyéb olyan tételek, amelyek csak a kiegészítő táblában láthatók, a táblában szürke alapon jelennek meg, ennek magyarázata az alábbiakban olvasható.

17.139 Azokban a kormányzati rendszerekben, amelyeknek a jogosultságai a G oszlopban láthatók, de nem szerepelnek a fő nemzeti számlákban, a munkaadók imputált járulékaik különös figyelmet igényelnek. A fő nemzeti számlákban az imputált járulékokat a biztosításmatematikai számítások alapján kell megbecsülni. Kizárólag azokban az esetekben, ahol a biztosításmatematikai számítások révén nem készíthető megbízható becslés, a következő két eljárással is megbecsülhető a kormányzati munkaadók imputált nyugdíjjáruléka:

(1) a mindenkori munkavállalóknak fizetett bérek és keresetek adott százaléka alapján; vagy

(2) a (munkavállalók és a kormányzat mint munkaadó által) jelenleg fizetendő juttatások és a ténylegesen fizetendő járulékok különbségéért.

A háztartások társadalombiztosítási hozzájárulás-kiegészítéseinek tételeit és a jogosultságok egyéb változásait ugyanúgy kell kimutatni, mint a magánrendszereikét.

17.140 A 3. sorban egy olyan tétel szerepel, amelynek a kiszámítása a társadalombiztosítás tekintetében ugyanazon az alapon történik, mint a „társadalombiztosítás nyugdíjjogosultságainak egyéb (biztosításmatematikai) felhalmozása”. Így tehát különbözik a munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásaitól.

17.141 Mivel a kiegészítő tábla a nyugdíjjogosultságok elszámolási időszakban bekövetkezett változásainak teljes körű lebontását mutatja, be kell vezetni egy külön sort annak a helyzetnek a kezelésére, ha a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások nem biztosításmatematikai számításra alapulnak, s ezért imputált járulékról van szó, ami viszont nem a munkaadó felelőssége. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek ilyen imputált tranzakciói a 3. sorban jelennek meg mint a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek nyugdíjjogosultságainak egyéb biztosításmatematikai növekedése. A sorban szereplő tételek lehetnek pozitívak vagy negatívak – a negatív számok olyan társadalombiztosítási nyugdíjrendszereknél figyelhetők meg, amelyek esetében a diszkontráta magasabb a rendszer belső megtérülésénél. Egy nyugdíjrendszer belső megtérülési rátája az a leszámítási ráta, amely egyenlővé teszi a ténylegesen befizetett járulékok jelenértékét és az ilyen járulékokkal megszerzett nyugdíjjogosultságok leszámított értékét. Negatív tételek olyankor merülnek fel például, ha a járulékokat a rövid távú finanszírozási problémák megoldása érdekében az előírt biztosításmatematikai szint fölé emelik.

17.142 A 3. sor nem tartalmazza az adóbevételek készpénztranszfereit, és a szabványos számlákban a kormányzati egységek közötti folyó transzferként jelenik meg, ha azok semmilyen hatással nincsenek a nyugdíjjogosultságokra. Egyes tagállamokban a kormányzatok olyan transzfereket hajtanak végre a nyugdíjrendszerekbe, amelyek növelik a nyugdíjjogosultságokat (amikor például olyan meghatározott társadalmi csoportok számára történik transzfer, amelyek a közvetlen járulékfizetésre képtelenek), ezért ezeknek az összegeknek implicit módon meg kell jelenniük az ebben a sorban szereplő és különbségként kiszámított számadatban.

17.143 Az elszámolási időszak folyamán a feltételezett és a tényleges bérnövekedés között tapasztalt különbségeknek (azaz a modellezés során érzékelt „tapasztalati hatások” vagy „biztosításmatematikai hatások” bérnövekedési részének) az összes többi tapasztalati hatással együtt tükröződniük kell a tranzakciókban (imputált munkaadói társadalombiztosítási hozzájárulások).

17.144 A 3. sorban szerepel a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerekben megfigyelt bármilyen „tapasztalati hatás”, azaz ha bármely egyéves időszakban eltérés tapasztalható a nyugdíjmodellezés feltételezéseinek megfigyelt eredményei (bérnövekedés, inflációs ráta, diszkontráta) és a feltételezett szintek között.

17.145 A 4. sor az elszámolási időszakban kifizetett nyugellátásokat tartalmazza. A nyugdíjfizetés hatására az 1. sor nyitóegyenlegében szereplő egyes nyugdíjjogosultságok „rendeződnek”.

17.146 Az 5. sor a nyugdíjjogosultságok járulékok és juttatások miatti változásait mutatja. Úgy kell kiszámítani, hogy a 2. sorban szereplő összeghez hozzá kell adni a 3. sorban szereplő összeget, és ebből ki kell vonni a 4. sorban szereplő összeget. Ez a nem pénzügyi számlákról mért egyenlegező tétel egyenértékű a pénzügyi számlákról mérttel.

17.147 A nyugdíjak változó feltételrendszerének egyik jellemzője az, hogy egyre inkább lehetőség van a nyugdíjak „átvitelére”, vagyis a munkahelyet változtató személy az egyik munkaadónál szerzett nyugdíjjogosultságát átviheti az új munkaadóhoz. Amikor erre sor kerül, az érintett háztartás nyugdíjjogosultsága nem csorbul, viszont a két nyugdíjrendszer között tranzakció történik, hiszen az új átvállalja a régi kötelezettségeit. Ezenkívül az említett kötelezettségeknek megfelelő eszközöket érintő ellentételező tranzakcióra is sor kerül.

17.148 Ha a kormányzat explicit ügylet keretében átvállalja azt a felelősséget, hogy nyugdíjat biztosít egy nem kormányzati egység munkavállalói részére, akkor a nem kormányzati egység által teljesített minden fizetést társadalombiztosítási járulékelőlegként kell elszámolni (F.89). Ezt a konstrukciót bővebben a 20.276–20.278. pont tárgyalja.

- 17.149 Amikor az egyik gazdasági egység egy másiktól átvállalja a nyugdíjjogosultságok felelősségét, két tranzakciót kell a 6. sorban rögzíteni. Egyrészt sor kerül a nyugdíjjogosultságok transzferére az eredeti nyugdíjrendszerből az új nyugdíjrendszerbe. Másrészt pénzbeli transzferre vagy egyéb pénzügyi eszközök transzferére kerülhet sor az új nyugdíjrendszer kompenzációja gyanánt. Megeshet, hogy az átruházott pénzügyi eszközök értéke nem egyenlő pontosan az átruházott nyugdíjjogosultságok értékével. Ebben az esetben egy harmadik tételre is szükség van, nevezetesen a tőketranszfer-ügyletek között, hogy helyesen jelenjen meg a két érintett egység nettóvagyonváltozása.
- 17.150 A munkaadók a demográfiai és egyéb tényezők hatására egyre gyakrabban megreformálják a kezelésükben álló nyugdíjrendszereket. A reformok jelenthetik a nyugdíjszámítási képlet, a nyugdíjkorhatár vagy a rendszer egyéb rendelkezéseinek módosítását.
- 17.151 Csak a hatályba lépett reformokat kell rögzíteni a nemzeti számlákban, a hatályba lépés évében a nyugdíjjogosultságokra vonatkozó becslésekben, azt követően pedig a megfigyelhető folyamatokban. Ha a munkaadó nyugdíjreform végrehajtásának szándékát jelenti be, ez még nem elegendő alap arra, hogy a reform hatásai bekerüljenek a nemzeti számlák adataiba.
- 17.152 Bizonyos reformok esetében a munkaadó úgy dönt, hogy érintetlenül hagyja a meglévő tagok megszerzett jogait, és csak a jövőben szerzendő további jogosultságokra alkalmazza a reformokat. A folyó nyugdíjakra ez tehát nem gyakorol azonnali hatást. A hatás a nyugdíjak jövőbeli mértékében lesz majd tapasztalható, az adott időpontig felhalmozott jogosultsággal számoló elv (accrued-to-date approach) szerint.
- 17.153 Egyes esetekben azonban a munkaadó úgy dönt, hogy olyan reformokat hajt végre, amelyek érintik a már meglévő tagok adott időpontig felhalmozott jogosultságait, például általánosságban megemeli az összes tag nyugdíjkorhatárát. Az ilyenfajta reformok hatályba lépésük évében megváltoztatják a nyugdíjjogosultságok állományát. Az ilyen hatást folyamatként kell nyilvántartani, és igen nagy mértékű is lehet, hiszen az aktuális és a jövőbeli nyugdíjjogosultságokat is érinti.
- 17.154 A nyugdíjjogosultságok változásait tranzakcióként kell rögzíteni az alábbiak szerint:
- a) ha egy nyugdíjrendszer jogosultságai szerepelnek a fő nemzeti számlákban, és a munkaadó az érintett munkavállalóval folytatott tárgyalások útján változtat a nyugdíjjogosultságok feltételein, az ilyen változást a fő nemzeti számlákban tranzakcióként rögzíteni kell (az imputált társadalombiztosítási hozzájárulások között);
 - b) ha egy nyugdíjrendszer jogosultságai nem szerepelnek a fő nemzeti számlákban, és a munkaadó az érintett munkavállalóval folytatott tárgyalások útján változtat a nyugdíjjogosultságok feltételein, az ilyen változást a kiegészítő táblában kell tranzakcióként rögzíteni;
 - c) ha a társadalombiztosítás esetében a parlamenti hatóságok a nyugdíjjogosultságok megváltoztatásáról döntenek, ez szintén a kiegészítő táblában rögzítendő, mintha tárgyalás útján történt volna.
- 17.155 A nyugdíjjogosultságok tárgyalás mellőzésével végrehajtott változásait az eszközök egyéb volumenváltozásaként kell rögzíteni.
- 17.156 A múltbeli szolgálat hatására adott időpontig felhalmozott jogosultságokban bekövetkező változások elszámolása tőketranszferként történik.
- 17.157 A 7. sor a nyugdíjrendszerek szerkezeti reformjainak a múltbeli szolgálattal megszerzett jogosultságokra kifejtett hatásait mutatja.

A nyugdíjjogosultságok változásai egyéb gazdasági folyamatok miatt

- 17.158 A 8. és a 9. sor az egyéb folyamatokat a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerekkel kapcsolatos átértékelésként, illetve egyéb volumenváltozásként mutatja be. A 17.7. tábla átértékelésekre és egyéb volumenváltozásokra osztva mutatja be az egyéb folyamatokat.
- 17.159 Az átértékelések a biztosításmatematikai számítások legfontosabb feltevéseiben bekövetkező változásoknak köszönhetőek. Ezek a feltevések a leszámítolási ráta, a bérráta és az inflációs ráta. Nem szerepelnek közöttük a tapasztalati hatások, hacsak nem lehet őket elkülöníteni. A biztosításmatematikai becslések egyéb változásai nagyobb valószínűséggel rögzíthetők az eszközök egyéb volumenváltozásaként. A jogosultságok befektetése következtében bekövetkező árváltozások hatásait átértékelésként rögzítik az „átértékelések” számlán.
- 17.160 Amikor a biztosításmatematikai számításokban használt demográfiai feltevések változnak meg, ezeket az eszközök egyéb volumenváltozásai között számoljuk el.

17.7. tábla — Átértékelésként és az eszközök egyéb volumenváltozásaként kimutatott egyéb folyamatok

<u>Átértékelések</u>
A feltételezett diszkontráta változásai
A bérek feltételezett alakulásának változása
Az árak feltételezett alakulásának változása
<u>Az eszközök egyéb volumenváltozása</u>
Változások a feltételezett demográfiai folyamatokban
Egyéb változások

Kapcsolódó mutatók

- 17.161 Az összes nyugdíjrendszer pénzügyi szolgáltatásait a rendszer tagjainak befizetéseként mutatjuk ki, így tehát a nyugdíjrendszerek költségei nem a rendszert működtető munkaadó folyó termelőfelhasználásaként jelentkeznek. A 17.1. ábra ennek megfelelően a társadalombiztosítási hozzájárulásoktól elkülönítve mutatja be a pénzügyi szolgáltatásokat. A pénzügyi szolgáltatások ilyen formában történő bemutatása azzal jár, hogy a munkavállalók által a munkaadóktól kapott járulékok pontosan úgy jelennek meg, mint a járulékoknak az a része, amelyeket a munkavállalók fizetnek a nyugdíjrendszerbe. Nem szükséges kimutatni továbbá, hogy a társadalombiztosítási hozzájárulások mely eleme fedezi a szolgáltatási díjat. A befizetésekkel meghatározott rendszerben a szolgáltatási díjat a háztartások által fizetett járulékkiegészítés fedezi, a szolgáltatással meghatározott rendszerben pedig vagy a munkaadók vagy a háztartások által fizetett járulékok.

Mivel az összes munkaadói nyugdíjrendszer esetében kimutatják a kibocsátást, amelyet a rendszer tagjai felhasználnak, a 11. sor rendszertípusonként mutatja be a kibocsátást.

17.1 ábra — Nyugdíjjogosultságok és változásai

	Járulékok (tényleges, imputált) ebből: tulajdonból származó jövedelem) (2–3. sor)	Nyugellátás (4. sor)	
	Egyéb folyamatok (átértékelések, egyéb volumenváltozások) (8–9. sor)	Pénzügyi szolgáltatások	
		A nyugdíjjogosultságok változása (tranzakciók és egyéb gazdasági folyamatok miatt)	
Nyugdíjjogosultságok az időszak elején (1. sor)			Nyugdíjjogosultságok az időszak végén (10. sor)
Állomány a t_0 időpontban	Tranzakciók és egyéb folyamatok t_0 és t_1 között		Állomány a t_1 időpontban

Az ábra kizárólag szemléltetésre szolgál, és a négyzetek méretének semmilyen jelentősége nem szabad tulajdonítani.

Biztosításmatematikai feltevések**Adott időpontig felhalmozott jogosultságok**

- 17.162 A nemzeti számlákban a nyugdíjjogosultságok bruttó értéken szerepelnek. Eszközt és felhalmozott társadalombiztosítási hozzájárulást semmilyen típusú nettó jogosultság kiszámításánál nem vesznek figyelembe. Csak a tényleges és jövőbeli nyugellátást eredményező nyugdíjjogosultságok tartoznak ide.
- 17.163 Az adott időpontig felmerült kötelezettségek elve megfelel a nemzeti számlák céljaira. Magában foglalja a már megszerzett nyugdíjjogokból adódó nyugdíjjogosultságok jelenértékét is. Felőleli például a jelenlegi munkavállalók nyugdíjjogosultságait, ideértve a halasztott nyugdíjjogosultságokat is, valamint a jelenlegi nyugdíjasok maradék nyugdíjjogosultságait is.
- 17.164 Ahogy a nemzeti számlák összes adatát, ezeket az adatokat is utólagosan mérik, mivel csak olyan jogosultságok folyó értékét tartalmazzák, amelyek a vagyonszámla fordulónapján érvényben lévő nyugdíjjogokból származnak. Ez a módszer megfigyelhető múltbeli eseményeken és ügyleteken, például a nyugdíjrendszeri tagságon és a befizetett járulékokon alapszik. Ezek az utólagos értékek azonban a modellezési folyamat során alkalmazott számos feltevésre is támaszkodnak. Megbecsülik annak valószínűségét, hogy a jelenlegi járulékfizetők elhaláloznak vagy keresésképtelenné válnak, mielőtt eléri a nyugdíjkorhatárt. Az értékekben tükröződnek azok a befizetésekben a jövőben olyan jogszabályok miatt bekövetkező változások is, amelyek azt az esztendő megelőzően lépnek hatályba, amelyre nézve a nyugdíjjogosultságokat számítják. Végül pedig a módszerhez szükség van a jövőbeli fejleményeket illető néhány fontos feltevésre, nevezetesen a jövőbeli nyugdíjkifizetések leszámítási rátájára.

Diszkontráta

- 17.165 A jövőbeli nyugellátások becslése során alkalmazott diszkontráta az adott időpontig felhalmozott jogosultságok esetében az egyik legfontosabb feltevés a nyugdíjrendszerek modellezése során, mivel halmozott hatása az évtizedek során igen jelentős lehet. Bármely adott megközelítéssel számított diszkontráta idővel változhat, ami a számlák átértékelését eredményezheti.
- 17.166 A diszkontráta a nyugdíjrendszerben kezelt eszközökön elérhető várható kockázatmentes megtérülési rátával egyenértékűként is felfogható. A jövőben folyósítandó nyugdíjjogosultságok esetében a diszkontráta tőkeköltésnek is tekinthető abban az értelemben, hogy a jövőbeli kifizetéseket a kormánynak kell finanszíroznia a szokásos forrásokból:

- a) kötelezettségek, például kölcsönök és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok nettó beszerzése;
- b) eszközök nettó értékesítése; valamint
- c) kormányzati bevételek.

A finanszírozási költségből levezethető a diszkontráta.

- 17.167 A diszkontrátának kockázatmentesnek kell lennie. A következőkben szerepel néhány olyan kritérium, amely alapján el lehet dönteni, hogy mi számít megfelelő rátának. A jó minőségű, azaz AAA minősítésű államkötvények és vállalati kötvények diszkontrátája megfelelő támpontot ad. A jó minőségű vállalati kötvények hozama csak nagy piacok esetében alkalmazható. A kötvények hátralévő futamideje ugyanolyan nagyságrendű kell, hogy legyen, mint a nyugdíjjogosultságoké. Ajánlott hosszú, azaz legalább 10 éves futamidőn alapuló diszkontrátát alkalmazni. A diszkontráta időszórásának kiegyenlítésére alkalmazható a diszkontrátának a konjunktúraciklus hosszával összefüggő több éves átlaga. A diszkontrátára és a bérek jövőbeli alakulására vonatkozó feltételezéseknek összhangban kell lenniük. A tagállamoknak meg kell adniuk azokat a különböző elemeket, amelyek a fent említett különböző kritériumok fényében igazolják a nyugdíjjogosultságokra alkalmazott diszkontráta helyességét.
- 17.168 Ugyanazt a diszkontrátát kell használni az összes olyan nyugdíjrendszer esetében, amelynél a kormányzat a nyugdíjkezelő (ideértve a társadalombiztosítási nyugdíjrendszereket is) függetlenül attól, hogy ez milyen kormányzati szinten történik, miután a kívánt eredménynek közelítenie kell a kockázatmentes hozamokhoz.

Bérvnövekedés

- 17.169 A szolgáltatással meghatározott nyugdíjrendszerek gyakran képlettel állapítják meg a nyugdíj mértékét a tagok keresete alapján, legyen az az utolsó kereset, több év átlaga vagy az egész élet során megszerzett kereset. A végül kifizetett nyugdíjra hatással van a tagok keresetének elsősorban az előléptetés és az előmenetel révén történő átlagos növekedése.
- 17.170 Ezért célszerű mérlegelni a jövőbeli bérvnövekedésre vonatkozó feltevéseket. A bérek feltételezett hosszú távú növekedése meg kell, hogy feleljen a megfigyelt diszkontrátának. A két változó hosszú távon kölcsönösen összefügg egymással.

- 17.171 A számviteli szakma két biztosításmatematikai módszert alkalmaz a bérnövekedés hatásának mérésére. A felhalmozott nyugdíjkötelezettség (ABO) kizárólag az adott időpontig ténylegesen felhalmozott juttatásokat tartja nyilván. Azt az összeget jelöli, amelyre egy alkalmazott jogosult lenne, ha másnap kilépne a munkahelyéről, és így felhasználható arra, hogy az alkalmazott nettó vagyonát meghatározzuk pl. válóper esetén.
- 17.172 Az előre jelzett járadékkötelezettség (PBO) ennél körültekintőbb módja a majdani jogosultsági szint meghatározásának. Az egyes egyének szintjén a PBO arra nézve él feltételezésekkel, hogy az adott személyt karrierje során hányszor léptetik elő, és ez alapján számítja ki a személy utolsó fizetését. Amennyiben az adott személy a várt 40 évből csak 20-at töltött munkaviszonyban, a PBO megfelel az utolsó fizetésnek, és úgy számítja ki a nyugdíjjogosultságot, mintha ez volna a jelenlegi fizetése. Míg egy adott személy ABO-ja előmenetelének megfelelően lépcsőzetesen emelkedik, addig a PBO az idő előrehaladtával egyenletesen emelkedik. Az egyén számára a PBO mindig magasabb, mint az ABO, egészen a nyugdíjazásig, amikor az ABO utoléri a PBO-t.
- 17.173 A bérnövekedés hatását a tranzakcióknak tükrözniük kell, mivel a béremelés megadása a munkaadó részéről tudatos gazdasági döntés. Sőt, az ABO és a PBO módszer hosszú távon elvileg ugyanazoknak a tranzakcióknak az elszámolásához vezet még akkor is, ha a tranzakciók időzítése a rendszer demográfiai jellemzőinek függvényében eltér.
- 17.174 A jövőbeli bérváltozásokra vonatkozó feltevéseknek az – általában a nyugdíjmodell feltevéseinek általános felülvizsgálatára vagy a munkaerő jelentős átrendeződésére válaszul – néhány évente végrehajtott módosításait egyéb gazdasági folyamatként (átértékelés) számolja el a rendszer.
- 17.175 A gyakorlatban az ABO- és a PBO-módszerek alkalmazásának számos lehetséges változata figyelhető meg attól függően, hogy miként kezelik a bér- és árhatásokat.
- 17.176 Az egyik fontos tényező a nyugdíjak indexálásának kérdése, amelynek értelmében a folyósítandó nyugdíj a nyugdíjba vonulás után a névleges bérnövekedéssel párhuzamosan növekszik.
- 17.177 A bérváltozások hatásának jelentősége miatt célszerű az ABO- és a PBO-módszerek közül az alapján választani, hogy az adott nyugdíjrendszerben milyen képlet alapján történik a nyugdíjszámítás. Ha a képlet akár explicit, akár implicit módon bérnövekedési tényezőt is magában foglal (a nyugdíjazás előtt vagy után), akkor a PBO-módszert célszerű követni. Ilyen tényező hiányában azonban az ABO módszer alkalmazandó.

Demográfiai feltevések

- 17.178 A jövőbeli nyugdíjkifizetések nagyban függenek a demográfiai hatásoktól, azaz a tagok kor és nem szerinti összetételétől, valamint élettartamuk hosszától. Kiforrott demográfiai táblák léteznek a nyugdíjrendszerek és életbiztosítási rendszerek modellezéséhez.
- 17.179 A munkaviszonnal kapcsolatos nyugdíjrendszerek esetében a rendszerbeli tagság világosan körülhatárolt, ezért elvileg rendelkezésre állnak adatok. A társadalombiztosítási rendszerek esetében igénybe lehet venni az általános népességi adatokat, amennyiben a tagokról nem állnak rendelkezésre konkrét adatok.
- 17.180 A várható élettartamra vonatkozó táblázatok, más néven halandósági táblázatok alkalmazása során a nemek és az alkalmazotti csoportok szerint bontott táblázatokat részesítik előnyben. Amennyiben mód van rá, a rokkantsági nyugdíjban részesülő tagok csoportjának esetében a modellezést célszerű más élettartammal kapcsolatos feltevésekre alapozni.
- 17.181 Az élettartamra vonatkozó feltevéseknek hosszú távon az élettartam növekedésével kell számolniuk.
- 17.182 A nyugdíjrendszerek modellezésekor a várható élettartamon kívül demográfiai feltevések – pl. jövőbeli termékenység mutatók, foglalkoztatottsági vagy migrációs mutatók – alkalmazására is szükség lehet olyan esetekben, ahol a nyugellátás vagy az indexálási képlet az „eltartottak arányán” vagy ahhoz hasonló megközelítésen alapszik.
- 17.183 Ha a rendszer biztosításmatematikai szempontból semlegesen kezeli a korengedményes nyugdíjazást, akkor annak nincs hatása a modellre. Ellenkező esetben azonban a modellre hatással van a korengedményes nyugdíjazás, ami – tekintettel a korengedményes nyugdíjazás esetén alkalmazott eltérő kamatlábakra – mindennapos gyakorlattá vált. Éppen ezért fontos a korengedményes nyugdíjazás trendjének megfelelő modellezése különösen akkor, ha egy reform keretében felelnek a jövőbeli nyugdíjkorhatárt.

18. FEJEZET

„KÜLFÖLD” SZÁMLÁK

BEVEZETÉS

18.01 A rezidens gazdasági szektorok számlái a következő gazdasági tevékenységeket mutatják be: termelés; jövedelmek keletkezése, elosztása és újraelosztása; fogyasztás; valamint eszközök és kötelezettségek felhalmozása. Ezek a számlák a rezidens egységek közötti tranzakciókat írják le, valamint a rezidens és a nem rezidens egységek (külföld) közötti tranzakciókat.

18.02 Az ESA zárt rendszer, amelyben mindkét oldal minden egyes tranzakciója felhasználásként és forrásként is el van számolva a számlákban. A rezidens egységek tekintetében ez lehetővé teszi egy koherens számlasorozat elkészítését, és minden egyes gazdasági egység gazdasági tevékenysége megjelenik a számlák sorozatában. Ez a nem rezidens egységekre nem igaz. A nem rezidens egységek csak az adott gazdaság rezidens egységeivel történő gazdasági kapcsolatán keresztül figyelhetők meg, és így csak a rezidens egységekkel folytatott gazdasági műveleteik számolhatók el. Ez az úgynevezett „külföld” szektor létrehozásával érhető el, egy olyan meghatározott elszámolási tételeket tartalmazó speciális számlasorozat összeállításával, amely a nem rezidens egységeknek csak a rezidens egységekkel kapcsolatos tranzakcióit mutatja.

18.03 A „külföld” szektor számlasorozata a következőképp épül fel:

- a) Javak és szolgáltatások „külföld” számlája (V.I), amely a javak és szolgáltatások importját és exportját fedi le.
- b) Az elsődleges jövedelmek és a folyó transzferek „külföld” számlája (V.II), amely a munkavállalói jövedelmet, a tulajdonosi és a befektetésből származó jövedelmet, valamint a folyó transzfereket, például a személyi transzfereket (többek között a munkavállalók hazautalásait) és a nemzetközi segélyeket tartalmazza.
- c) A külföld felhalmozási számlái (V.III), amely a következőkből áll:
 1. tőkeszámla (V.III.1), amely a tőketranszfereket valamint a nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegét mutatja;
 2. pénzügyi számla (V.III.2), amely a pénzügyi eszközök és kötelezettségek tranzakcióit tartalmazza;
 3. az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számla (V.III.3.1), amely a térítés nélküli lefoglalásokat stb. mutatja;
 4. ártértékelési számla (V.III.3.2), amely a névleges eszköztartási nyereséget és veszteséget mutatja.
- d) A külföld vagyommérlege (V.IV), a nyitó- és zárómérlegeket, illetve a nyitó- és zárómérlegek eszköz és kötelezettség értékében bekövetkezett változásokat tartalmazza.

A teljes számlasorozat a 8. fejezetben található, illetve a fenti zárójelekben jelölt számok szintén ezen fejezetben lévő számlák számaira hivatkoznak.

18.04 Mivel a „külföld” szektor számlái a külföld szemszögéből készülnek, a hazai gazdaságba irányuló import a javak és szolgáltatások „külföld” számláján forrásként, a hazai gazdaságból származó export pedig a javak és szolgáltatások „külföld” számláján felhasználásként jelenik meg. Hasonló irányváltások tapasztalhatók a „külföld” számlák egészében. Ha az egyenleg pozitív, az azt jelenti, hogy a külföld szempontjából többlet keletkezett, a teljes hazai gazdaság oldalán pedig hiány. Ehhez hasonlóan, a negatív egyenleg azt jelenti, hogy a külföld szempontjából hiány keletkezett, a hazai gazdaság oldalán pedig többlet. A hazai gazdaság számára a külföldi tulajdonban levő pénzügyi eszköz kötelezettséget, a kötelezettség pedig hazai eszközt jelent.

18.05 A gazdaságok és a külföld közötti tranzakciók és pozíciók számlarendszere a *Fizetési mérlegről és a külfölddel szembeni befektetési pozícióról szóló 2008-as kézikönyv (6. kiadás) (BPM6)* ⁽¹⁾ került megállapításra. Ez a kézikönyv összhangban van a Nemzeti Számlák Rendszerével (SNA 2008), de a hazai gazdaság és a külföld közötti gazdasági műveleteket tartalmazó számlasorozatok és vagyommérlegek ellentétes előjellel mutatják az információkat. Ez a fejezet az ESA 2010 „külföld” számláit mutatja be, valamint azt, hogy azok hogyan kapcsolódnak a BPM6 nemzetközi számláihoz.

⁽¹⁾ International Monetary Fund, *Balance of Payments and International Investment Position Manual*, Sixth Edition (BPM6), 2009, ISBN 978-1-58906-812-4 (elérhető: <http://www.imf.org>).

GAZDASÁGI TERÜLET

- 18.06 Gazdasági terület alatt rendszerint egy olyan területet értünk, amely egyetlen kormányzat tényleges gazdasági ellenőrzése alatt áll, azonban a valuta- vagy a gazdasági uniókat, régiókat vagy az egész világot is tekinthetjük gazdasági területnek, mivel ezekre is irányulhat a makrogazdasági szakpolitika vagy az elemzés figyelve. A teljes fogalom meghatározást a 2. fejezet (2.4–2.6. pont) adja meg.
- 18.07 Annak megállapítása érdekében, hogy egy gazdálkodó egység az adott gazdasági területen rezidens-e, el kell dönteni, hogy:
1. az adott egység gazdasági egységnek minősül-e, és ha igen;
 2. az adott egység teljesíti-e a 2. fejezetben a „rezidensi státusz” megállapítására meghatározott feltételeket is.

Székhely

- 18.08 Egy gazdasági egység székhelye ahhoz a gazdasági területhez köthető, amellyel a kapcsolata a legmeghatározóbb, vagyis ahol elsődleges gazdasági érdekeltiségének központja van. Ezek a fogalmak azonosak az ESA-ban, az SNA 2008-ban és a BPM6-ban. A „elsődleges gazdasági érdekeltiség központja” szakkifejezés nem jelenti azt, hogy az olyan gazdálkodó egységeket, amelyek két vagy több gazdasági területen jelentős tevékenységet folytatnak, ne kellene felosztani (lásd a 18.12. pontot), vagy hogy a jelentős fizikai jelenlét nélküli gazdasági egységeket figyelmen kívül kellene hagyni (lásd a 18.10. és a 18.15. pontot). A székhely fogalmának általános, valamint a háztartásokra, vállalatokra és más gazdálkodó egységekre vonatkozó pontos fogalom meghatározása a 2. fejezetben található.

GAZDASÁGI EGYSÉGEK

- 18.09 A gazdasági egység fogalma azonos az ESA-ban, az SNA 2008-ban, valamint a BPM6-ban. Az általános definíció a 2. fejezet 2.12–2.16. pontjában található. Mivel a nemzetgazdaság áll a figyelem középpontjában, ezért a határokon átnyúló tevékenységet folytató egységek elszámolása különleges eljárást igényel. Egyes esetekben a jogi személyeket, ha ugyanabban a gazdaságban rezidensek, egyetlen gazdasági egységbe vonják össze, ha azonban különböző gazdaságokban rezidensek, akkor nem kerülnek összevonásra. Hasonlóképp, egy jogi személyt fel lehet osztani, ha jelentős tevékenységet folytat kettő vagy több gazdaságban is. Ezen eljárás eredményeképpen az így meghatározott egységek rezidensi státusza egyértelműbbé válik, és a gazdasági terület fogalma megerősödik.
- 18.10 A vállalatok és kormányzatok általában azért alapítanak különleges célú gazdasági egységeket (SPE-eket), hogy forrást szerezzenek. Amennyiben a különleges célú gazdasági egység az anyavállalattal azonos gazdaságban rezidens, az eljárás egyértelmű. Az SPE általában nem rendelkezik olyan jellemzőkkel, amely miatt az anyavállalattól külön gazdálkodó egységként kellene kezelni. Az SPE által megszerzett eszközök és vállalt kötelezettségek az anyavállalat számláján fognak megjelenni. Amennyiben az SPE nem rezidens, a külföldi szektorra vonatkozó székhely kritériuma szerint, külön gazdálkodó egységként kell kezelni. Ebben az esetben az SPE által megszerzett eszközök és vállalt kötelezettségek a külföldi szektorban jelennek meg, és nem a hazai gazdaság valamelyik szektorában. Az államháztartáshoz tartozó nem rezidens SPE-kre vonatkozó eljárás a 2.14. pontban kerül meghatározásra.
- 18.11 Egy háztartás minden tagjának ugyanabban a gazdaságban kell rezidensnek lennie. Ha egy személy a háztartás többi tagjától eltérően egy másik gazdaságban rezidens, akkor az a személy nem tekintendő az érintett háztartás tagjának, annak ellenére, hogy osztozhatnak a jövedelmen és kiadásokon, vagy közösen rendelkezhetnek az eszközök felett.

A FIZETÉSI MÉRLEG NEMZETKÖZI SZÁMLÁIN ALKALMAZOTT FÍÓKTELEP FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA

- 18.12 A fióktelep egy nem jogi személyiségű vállalkozás, amely egy nem rezidens egységhez tartozik (anyavállalat). A fióktelepet rezidensként és kvázivállalatként kell kezelni azon a területen, ahol található. Ahhoz, hogy egy fióktelepet külön gazdasági egységnek tekintsünk, olyan jelentős tevékenységgel kell rendelkeznie, amelyet a gazdálkodó egység többi részétől el lehet választani. Egy fióktelep a következő esetekben azonosítható:
- a) vagy létezik a fióktelep teljes számlasorozata, beleértve a vagyonmérleget is; vagy
 - b) mind gazdasági, mind jogi szempontból – lehetséges és ésszerű ilyen számlasorozatot összeállítani, amennyiben szükséges. Az, hogy rendelkezésre áll elkülönült könyvelés, azt mutatja, hogy létezik egy tényleges egység, és hogy célszerű a statisztikák elkészítése.

Emellett a következő tényezők közül gyakran jelen van egy vagy több:

- a) A fióktelep egy vagy több éven keresztül, a vállalati központtól eltérő gazdasági területen jelentős mértékű termelést folytat vagy kíván folytatni:
 - i. amennyiben a termelési folyamat fizikai jelenlétet követel, akkor a tevékenységnek is fizikailag azon a területen kell folynia;

ii. amennyiben a termelés nem kíván fizikai jelenlétet, például egyes banki, biztosítási és egyéb pénzügyi szolgáltatások, szabadalmak, védjegyek vagy szerzői jogok tulajdonlása, közvetlen reexport és „virtuális gyártás” esetében, akkor úgy kell tekinteni, mintha a tevékenységet a bejegyzés helye vagy a jogi székhely szerinti területen folytatnák.

b) A fióktelep alanya a jövedelemadó-rendszernek – ha létezik ilyen rendszer – abban a gazdaságban, ahol található, akkor is, ha adómentes státusszal rendelkezik.

18.13 A fióktelepek azonosítása kihatással van az anyavállalattal és a fiókteleppel kapcsolatos statisztikai jelentésekre. A fióktelep tevékenységei nem tartoznak a vállalati központ gazdasági egységének tevékenységéhez, és az anyavállalat, illetve a fióktelep elhatárolását mindkét érintett gazdaságban következetesen kell alkalmazni. Fióktelep létrehozható építési projektekre vagy olyan mobil tevékenységekre, mint a szállítás, halászat vagy tanácsadás. Amennyiben a tevékenység nem eléggé jelentős, akkor nem a fióktelep tevékenységéként, hanem a vállalati központ áru- vagy szolgáltatásexportjaként kell kezelni.

18.14 Egyes esetekben a cégalapítás előtti, a közvetlen tőkebefektetést előkészítő tevékenység elegendő bizonyíték székhely létesítésére, amelynek következtében kvázivállalat jön létre. Például egy projekt esetében a koncessziók és a jogi tanácsadás a kvázivállalat költségeiként kerül elszámolásra, és ezen egység közvetlen tőkebefektetéseibe számítanak bele, nem pedig a nem rezidensek részére értékesített koncesszióknak vagy a vállalati központnak nyújtott szolgáltatásexportnak mutatjuk ki.

KÉPZETT REZIDENS EGYSÉGEK

18.15 Amennyiben egy területen egy nem rezidens gazdálkodó egység földet birtokol, statisztikai célokból egy rezidensként kezelendő képzett egységet határozunk meg, mint a föld birtokosát. Ez a képzett egység egy kvázivállalat. A képzett rezidens egységként való kezelés szintén alkalmazandó az adott földön található épületek, építmények és egyéb fejlesztések, hosszú távú földlízings és a földtulajdonon kívüli egyéb természeti erőforrások tulajdonlásának esetében is. Ezen eljárás eredményeképpen a nem rezidens egység a képzett rezidens egység tulajdonosa, nem pedig közvetlenül a földé, így létezik egy tőkekötelezettség a nem rezidens egységgel szemben, de a föld és egyéb természeti erőforrások mindig azon gazdaság eszközeinek számítanak, amelynek területén találhatók. A képzett rezidens egység általában szolgáltatásokat nyújt tulajdonosának, például szállást a kiadó nyaralók esetében.

18.16 Általában, ha egy nem rezidens egység hosszú távon lízingel egy ingatlant (például épületet), akkor ezt azon gazdaság vállalati termeléséhez kötik, amelyben az ingatlan található. Amennyiben bármely okból nem végez termelési tevékenységet, akkor a lízingre szintén létrehozunk egy képzett rezidens egységet. Így a nem rezidens egységet úgy kezelik, mint a képzett rezidens egység tulajdonosát, és nem az épületét, hiszen utóbbi azon gazdaság tulajdona, amelyben található.

TÖBB TERÜLETEN MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK

18.17 Néhány vállalkozás több gazdasági területre kiterjedve is működik; jellemzően ezek olyan határokon átnyúló tevékenységet folytató vállalkozások, mint a légitársaságok, hajózási társaságok, határmenti folyókon működő vízerőművek, csővezetékek, hidak, alagutak és tengeralatti kábelek. Lehetőség szerint külön fióktelepeket kell meghatározni, kivéve, ha az adott statisztikai egység olyan oszthatatlan egységet alkot, amely nem rendelkezik elkülönült számlákkal vagy döntéshozatali folyamatokkal az egyes területeken, ahol működik. Ilyen esetekben a tevékenységeket nemzetgazdaságonként kell felosztani, mivel az adatok nemzetgazdasági szinten fontosak. A tevékenységeket ezt követően az egyes területeken végzett tevékenységek arányát jelző vállalkozásspecifikus mutatók alapján kell felosztani. Az arányos elosztást olyan vállalkozásra is lehet alkalmazni, amelyek két vagy több kormányzat közös igazgatása alá tartozó övezetekben működnek.

FÖLDRAJZI FELOSZTÁS

18.18 Az Európai Unió számláinak összeállítására céljából a „külföld” számlákat (S.2) a következő alrészekre osztjuk:

a) az Európai Unió tagállamai, intézményei és szervei (S.21);

1. az Európai Unió tagállamai (S.211);

i. az euroövezet tagállamai (S.2111);

ii. az euroövezeten kívüli tagállamok (S.2112);

2. az Európai Unió intézményei és szervei (S.212);

i. az Európai Központi Bank (EKB) (S.2121);

ii. az európai intézmények és szervek, az EKB kivételével (S.2122);

b) nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek (S.22).

18.19 Az euroövezet számláinak összeállításához a fenti alszektorokat a következőképp lehet csoportosítani:

Az euroövezet tagállamai és az Európai Központi Bank
(S.21 = S.2111 + S.2121)

Azok az országok és nemzetközi szervezetek, amelyek nem rezidensek az euroövezetben
(S.2X = S.2112 + S.2122 + S.22)

Az európai számlák leírása a 19. fejezetben található.

A FIZETÉSI MÉRLEG NEMZETKÖZI SZÁMLÁI

18.20 A nemzeti számlák eltérnek a BPM6-ban található nemzetközi számláktól. A nemzetközi számlák a hazai gazdaság és a külföldi gazdaság közötti tranzakciókat mutatják a hazai gazdaság szemszögéből. Így az import felhasználásként (kiadás), az export pedig forrásként (bevétel) jelenik meg.

A BPM6-ban meghatározott nemzetközi számlák összefoglaló bemutatása a 18.1. táblázatban található.

18.21 A második fő különbség a fizetési mérleg nemzetközi számlái és az ESA külföldi szektor számlái között a funkcionális kategóriák használata a nemzetközi számlákban, amely kategóriák eltérnek az ESA-ban a pénzügyi tranzakcióinak osztályozásánál használt eszközöktől. Erről bővebben a 18.60. és a 18.61. pontban olvashatunk.

EGYENLEGEZŐ TÉTELEK A NEMZETKÖZI SZÁMLÁK FOLYÓ SZÁMLÁIBAN

18.22 A fizetési mérlegben szereplő egyenlegező tételek szerkezete kissé eltér a nemzeti számlákban találhatóaktól, mivel a nemzetközi számlákon minden egyes számlának megvan a saját egyenlegező tétele, és tartozik hozzá egy másik tétel is, amelyet átvisznek a következő számlára. Például az „elsődleges jövedelem” számlának megvan a saját egyenlegező tétele (elsődleges jövedelem egyenlege) és tartozik hozzá egy kumulatív egyenleg is (javak, szolgáltatások és elsődleges jövedelmek egyenlege). Az elsődleges jövedelmek külső egyenlege megfelel az elsődleges jövedelmek egyenlegének. Ez a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) átmeneti tétele. A folyó külső egyenleg a külföld megtakarításainak felel meg a hazai gazdasághoz viszonyítva. A BPM6 számlarendszer egyenlegező tételei a 18.1. táblázatban találhatók.

18.1. tábla — A nemzetközi forgalmi számlák a fizetési mérlegben

Fizetési mérleg			
Folyó számlák	Bevétel	Kiadás	Mérleg
„Javak és szolgáltatások” számla			
Javak	462	392	70
Szolgáltatások	78	107	- 29
Javak és szolgáltatások	540	499	41
„Elsődleges jövedelem” számla			
Munkavállalói jövedelem	6	2	
Kamat	13	21	
Vállalatok felosztott jövedelme	36	17	
Újrabefektetett jövedelem	14	0	
Elsődleges jövedelem	69	40	29
Javak, szolgáltatások és elsődleges jövedelmek	609	539	70

Fizetési mérleg			
„Másodlagos jövedelem” számla	Bevétel	Kiadás	Mérleg
Jövedelem- és vagyoadók	1	0	
Nettó nem-életbiztosítási díjak	2	11	
Nem-életbiztosítási kártérítések	12	3	
Folyó nemzetközi transzferek	1	31	
Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	1	10	
Másodlagos jövedelem	17	55	- 38
Folyó fizetési mérleg egyenlege			32

Tőkeszámla

Nem termelt javak forgalma	0		
Tőketranszferek	1	- 4	
Tőkemérleg egyenlege			- 3
Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)			29
Pénzügyi mérleg (funkcionális kategóriák szerint)	Eszközváltozás	Kötelezettségváltozás	Mérleg
Közvetlen tőkebefektetés	- 4	8	
Portfólió-befektetés	17	7	
Származtatott pénzügyi eszközök stb.	3	0	
Egyéb befektetés	42	22	
Tartalékeszközök	8	—	
Teljes eszköz-/kötelezettségváltozás	66	37	
Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) (pénzügyi)			29
Tévedések és kihagyások egyenlege			0

A „KÜLFÖLD” SEKTOR SZÁMLÁI ÉS KAPCSOLATUK A FIZETÉSI MÉRLEG NEMZETKÖZI SZÁMLÁIVAL**Javak és szolgáltatások „külföld” számlája**

18.23 A „javak és szolgáltatások” számla csak a javak és szolgáltatások importjából és exportjából áll, mert a javak és szolgáltatások tranzakciói közül csak ezeknek van határon átnyúló dimenziója. A javak és szolgáltatások akkor kerülnek elszámolásra, amikor a gazdasági tulajdon az egyik gazdaság egységétől átkerül egy másik ország egységéhez. Habár a tulajdonosváltás rendszerint a javak fizikai mozgatását is jelenti, a kettő nem feltétlenül jár együtt. A közvetlen reexport esetében a termékek tulajdonost válhatnak, de földrajzi helyük nem változik, amíg egy harmadik fél számára eladásra nem kerülnek.

A 18.2 és 18.3 táblázat mutatja be, hogyan kerül elszámolásra az elsődleges és a másodlagos jövedelem az ESA-ban és a BPM6-ban.

18.2. tábla — Az ESA szerinti javak és szolgáltatások „külföld” számlája

Felhasználás			Forrás		
P.6	Javak és szolgáltatások exportja	540	P.7	Javak és szolgáltatások importja	499
P.61	Javak exportja	462	P.71	Javak importja	392
P.62	Szolgáltatások exportja	78	P.72	Szolgáltatások importja	107
B.11	Javak és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege	- 41			

18.3. tábla — „Javak és szolgáltatások” BPM6 számlája

Folyó számlák	Bevétel	Kiadás	Egyenleg
„Javak és szolgáltatások” számla			
Javak	462	392	70
Szolgáltatások	78	107	- 29
Javak és szolgáltatások	540	499	41

- 18.24 Azok a javak, amelyek helyüket tekintve egyik gazdaságból a másikba kerülnek, de közben nem váltanak tulajdonost, nem jelennek meg importként és exportként. Így a külföldre feldolgozásra küldött, illetve a feldolgozás után visszaszállított javak nem jelennek meg a termékek importjánál és exportjánál; csak a feldolgozás díja kerül elszámolásra szolgáltatásként.
- 18.25 A fizetési mérleg hangsúlyozza a javak és szolgáltatások közötti különbséget. Ez a különbségtétel politikai érdekeket tükröz, mivel külön nemzetközi megállapodások vonatkoznak a javakra, illetve a szolgáltatásokra. Ezenfelül adatgyűjtéssel is kapcsolatos, mivel a javakra vonatkozó adatok általában a vámhoz kötődő forrásokból származnak, míg a szolgáltatásokra vonatkozóak fizetési okmányokból vagy felmérésekből.
- 18.26 A javakra vonatkozó adatok fő forrása a nemzetközi termékforgalmi statisztika. A nemzetközi szabványokat az ENSZ „Nemzetközi termékforgalmi statisztika: fogalmak és definíciók” című kiadványának (IMTS) 2. átdolgozott kiadása⁽¹⁾ határozza meg. A BPM6 megadja az árukereskedelmi statisztikákban és a fizetési mérlegben elszámolt javak értéke közötti különbségek lehetséges okait. Ezenfelül ajánlást tesz egy olyan standardizált egyeztető táblázat használatára, amelynek segítségével a felhasználók megérthetik ezeket a különbségeket. A különbség egyik fő forrása, hogy az IMTS egy CIF-típusú (költség, biztosítás, fuvardíj) értékelést használ az importok esetében, míg a fizetési mérleg mind az exportnál, mind az importnál egységesen FOB-értékelést (az exportáló gazdaság vámhatárán rögzített érték, *free on board*). Ezért ki kell hagyni azon szállítási és biztosítási költségeket, amelyek az exportőr vámhatára és az importőr vámhatára között merülnek fel. A FOB-típusú értékelés és a tényleges szerződés szerinti megállapodások közötti ingadozás miatt egyes szállítási és biztosítási költségeket át kell vezetni.

Az ESA és a fizetési mérleg értékelési elvei megegyeznek. A javak exportjának és importjának elszámolásához tehát FOB-értékelést kell alkalmazni (lásd a 18.32. pontot).

- 18.27 A fizetési mérlegben alkalmazott tulajdonosváltás-elv azt jelenti, hogy a javak elszámolásának időpontja megegyezik az azokhoz tartozó pénzügyi tranzakciók időpontjával. A BPM6-ban többé nincsenek kivételek a tulajdonosváltás elve alól. Ezzel szemben az IMTS a vám eljárás időpontját követi. Bár ez az időpont sokszor elfogadható közelítés, egyes esetekben – például megbízásos ügylet keretében szállított javak esetében – kiigazításokra lehet szükség. Az IMTS-ben a tulajdonosváltás nélkül feldolgozásra külföldre küldött javak esetében szerepelnek az árumozgási értékek, a fizetési mérleg ezzel szemben elsősorban a tulajdonos változását hivatott bemutatni, ezért a fizetési mérleg csak azokat a díjakat tünteti fel, amelyek kapcsolatban vannak a „mások tulajdonában lévő fizikai inputokkal összefüggő gyártási szolgáltatásokkal”. Az ilyen feldolgozási megállapodások megértéséhez azonban javasolt az árumozgási értékek kiegészítő tételként való megadása. További részletek a feldolgozási megállapodások elszámolásáról e fejezet későbbi pontjaiban található. Annak érdekében, hogy – általánosságban vagy országspecifikus szempontból – összhangba hozzuk a becsléseket a javak gazdasági tulajdonlásának megváltozásával, szükség lehet az IMTS egyéb kiigazítására. A lehetséges példák közé tartozik a közvetlen reexport, a nem monetáris arany, az illegális árubehozatal, illetve -kivitel, valamint a fuvarozók által a kikötőkben beszerzett áru.

⁽¹⁾ Nemzetközi termékforgalmi statisztika: fogalmak és definíciók, Egyesült Nemzetek Szervezete (United Nations, *International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions*), 1998, ISBN 92-1-161410-4 (elérhető: <http://unstats.un.org>).

18.28 A reexport olyan külföldi javakra (más gazdaságokban termelt, a gazdasági tulajdonos változásával előzetesen importált javakra) vonatkozik, amelyeket úgy exportálnak, hogy az előzetes importnál megfigyelt állapotukban jelentős változás nem tapasztalható. Mivel a reexportált javakat nem az érintett gazdaságban termelték, ezért kapcsolatuk a gazdasággal kisebb mértékű, mint más exportált javaké. Az olyan gazdaságok, amelyek fő átrakodó pontok és nagykereskedők székhelyei, gyakran nagymértékű reexportot jelentenek. A reexport az import és az export mennyiségét is növeli, és amikor a reexportálás jelentős, akkor megnövekszik az import és az export aránya a gazdasági aggregátumokhoz képest is. Hasznos tehát a reexportot külön feltüntetni. A reexportálásra váró importált javak a rezidens gazdasági tulajdonos készleteiben kerülnek elszámolásra.

A tranzitkereskedelem az, amikor a javak útban a végső rendeltetési helyük felé áthaladnak egy országon, amelynek nem számítanak bele a külkereskedelmi statisztikáiba, a fizetésimérleg-statisztikáiba és a nemzeti számláiba.

A kvázi-tranzitkereskedelemmel az EU területén szabad forgalomba bocsátható, vámkezelt javakat importálják egy országba, majd egy harmadik uniós országba továbbítják őket. A vámkezeléskor használt gazdasági egység általában nem a 2. fejezetben meghatározott gazdasági egység, így nem szerez tulajdonjogot a javak felett. Ebben az esetben az import a nemzeti számlákon a végső rendeltetési helyre történő közvetlen importként jelenik meg, épp mint az egyszerű tranzitkereskedelemmel. A megfelelő érték az, amelyet a javakra vonatkozóan rögzítettek akkor, amikor azok beléptek a végső rendeltetési helyet jelentő országba.

18.29 A fizetési mérlegben a javakat aggregátum szinten tüntetjük fel. Még részletesebb árubontást az IMTS adatokból lehet nyerni.

18.30 A fizetési mérleg a szolgáltatásokat a következő 12 standard kategóriában részletezi:

- a) gyártási szolgáltatások mások tulajdonában lévő fizikai inputok esetében;
- b) máshol nem említett karbantartási és javítási szolgáltatások;
- c) szállítási szolgáltatások;
- d) idegenforgalom;
- e) építési-szerelési szolgáltatások
- f) biztosítási és nyugdíjhoz kapcsolódó szolgáltatások;
- g) pénzügyi szolgáltatások;
- h) máshol nem említett szellemi javak felhasználásának díjai;
- i) telekommunikációs, számítógépes és információs szolgáltatások;
- j) egyéb üzleti szolgáltatások;
- k) személyes, kulturális és szórakoztatással kapcsolatos szolgáltatások; valamint
- l) máshol nem említett kormányzati javak és szolgáltatások.

18.31 A fizetési mérleg fenti standard kategóriái közül három a tranzakció lebonyolítójához kapcsolódó tétel, azaz inkább kapcsolódnak a vásárlóhoz vagy szolgáltatóhoz, mint a termékhez magához. Ezek a tételek az idegenforgalom, az építési-szerelési szolgáltatások és a máshol nem említett kormányzati javak és szolgáltatások kategóriájába tartoznak.

- a) Az idegenforgalom lefedi az összes, a nem rezidensek által saját használatra vagy továbbadás céljából megszerzett jóságot és szolgáltatást. Az idegenforgalomhoz tartoznak a javak, a helyi közlekedés, a szállás, az ellátás és az egyéb szolgáltatások egyaránt.
- b) Az építési-szerelési szolgáltatások lefedik a vállalkozó által leszállított áru teljes értékét, beleértve a helyben vásárolt anyagokat, amelyek következésképpen nem kerültek elszámolásra az áru importjánál és exportjánál.
- c) A máshol nem említett kormányzati javak és szolgáltatások a tételek azon sorát fedik le, amelyeket nem lehet más konkrét rovatokba felvezetni.

E három, a tranzakció lebonyolítójához kapcsolódó tétel mellett a többi komponens termékalapú, és a Termékek és szolgáltatások tevékenység szerinti osztályozása (CPA) 2. átdolgozott kiadásának részletesebb kategóriái szerint épültek fel. A szolgáltatáskereskedelemre vonatkozó további szabványok a *Szolgáltatások nemzetközi kereskedelmének statisztikai kézikönyvében* ⁽¹⁾ (MSITS) található, amely összhangban van a nemzetközi számlákkal.

Értékelés

18.32 Az értékelési elvek megegyeznek az ESA-ban és a nemzetközi számlákban. Mindkét esetben a piaci értékeket használják. Az olyan eszközöknél, ahol piaci érték nem figyelhető meg, névértéket alkalmaznak. A nemzetközi számlákban a javak exportjának és -importjának értékelése különleges eset, amelynél egységes értékelési megközelítést használnak, nevezetesen az exportáló gazdaság vámhatáránál megállapított értéket, vagyis az értékelés FOB-típusú (*free on board*). Ez az eljárás egységes értékelést biztosít az exportőrnel és az importőrnel, továbbá a mérésekhez egységes alapot nyújt olyan esetekben között, amikor a felek különböző szerződési megállapodások széles körét alkalmazzák: az egyik véglet az „*ex works*” (amikor az importőr felelős mindenemű fuvarért és biztosításért), a másik véglet pedig a „*delivered duty paid* – vámfizetéssel leszállítva” (amikor az exportőr felelős mindenemű fuvarért, biztosításért és importvámért).

Bérmunkaügyletek

18.33 Az ESA 95 és az ESA 2010 között alapvető változás következett be az olyan javak elszámolásánál, amelyeket feldolgozásra külföldre küldenek, anélkül hogy a tulajdonos változna. Az ESA 95-ben az ilyen javakat külföldre küldött exportnak tekintették, majd visszaszállításnál importként számolták el, a feldolgozás eredményeként magasabb értéken. Ez volt a bruttó elszámolási módszer, amely a tulajdonos változását ténylegesen imputálta, úgy, hogy a nemzetközi kereskedelem adatai e javak becsült értékét tartalmazták. Az SNA 2008-ban, a BPM6 és az ESA 2010 nem imputálják a tulajdonosváltozást, hanem egyetlen tranzakciót mutatnak ki – a feldolgozási szolgáltatás importját. Ez a feldolgozás helyszíne szerinti országnál szolgáltatásexportként jelenik meg. Ez az elszámolási módszer nagyobb összhangban van az intézményi elszámolásokkal és a kapcsolódó pénzügyi tranzakciókkal, azonban a Nemzetközi áruforgalmi statisztika (IMTS) szabályaival nincs összhangban. Az ugyanis változatlanul a feldolgozási célból exportált és feldolgozottan visszaimportált javak bruttó értékét mutatja.

18.34 Az ebből fakadó ellentmondás elkerülésére a nemzeti számlákban az exportált és importált javak értékét kiegészítő tételként el lehet számolni; ennek értéke az IMTS-ben elszámolt érték. Ez lehetővé teszi a nettó feldolgozási szolgáltatás kiszámítását oly módon, hogy az exportált feldolgozott javak értékéből kivonjuk az importált feldolgozatlan javak értékét. Ez a szolgáltatás kerül elszámolásra a nemzeti számlákban. Így tehát a javakat külföldi feldolgozásra küldő országban az exportot az importált feldolgozott javakkal együtt – a javak és szolgáltatások „külföld” számláján kiegészítő tételként – tüntetik fel. Ez hangolja össze az IMTS-adatokat a feldolgozási költségeket tükröző nettó szolgáltatásimport számadatával.

18.35 A következőkben a bérmunkaügyleteknek a forrás- és felhasználástáblákban történő elszámolásával szemléltetjük a változást. Vegyük azt az esetet, amikor egy élelmiszergyártással foglalkozó cég zöldségeket takarít be és dolgoz fel, majd a zöldségek konzervvé történő feldolgozását kiszervezi a 100 százalékban a tulajdonában lévő külföldi leányvállalathoz, majd a konzervet visszaveszi és eladja.

18.36 A 18.4. táblázatában az ESA'95 szerint az import és export adatainak meg kell egyezniük az IMTS adataival. A javak exportja a konzerváló leányvállalathoz 50, a zöldségkonzervek importként való visszavétele 90.

18.4. tábla — A bérmunkaügyletek – mint nemzetközi kereskedelem – kezelése az ESA 95-ben

	Vétel	Végző kereslet		Összesen
		Élelmiszergyártás	Háztartási kiadások	
Árbevétel				
Élelmiszerek		90	50	140
Élelmiszerkonzerv importja	90			90
Hozzáadott érték	50		GDP(E) =	50
Teljes kibocsátás	140			

⁽¹⁾ Egyesült Nemzetek, Eurostat, OECD, IMF, WTO és mások, *Szolgáltatások nemzetközi kereskedelmének statisztikai kézikönyve*, 2011 (elérhető: <http://unstats.un.org>)

18.5. tábla — A bérmunkaügyletek – mint nemzetközi kereskedelem – kezelése az ESA 2010-ben

Árbevétel	Vétel	Végső kereslet		Összesen
	Élelmiszergyártás	Háztartási kiadások	Export	
Élelmiszerek		90	0	90
Konzerválási szolgáltatás importja	40			40
Hozzáadott érték	50		GDP(E) =	50
Teljes kibocsátás	90			

18.37 A 18.5. táblázat a bérmunkaügyletek nettó módon történő elszámolását mutatja be az ESA 2010-ben. Csak a szolgáltatások kereskedelme van feltüntetve, és az adatok nem tartalmazzák az IMTS áruforgalmi adatait. A nettó pozíciót – az importtal csökkentett exportot – a fizetési mérleg nemzetközi számlái és az ennek megfelelő külföld szektor számlái mutatják. A BPM6 azt javasolja, hogy ahol ismert, hogy az IMTS statisztikákban az export és import olyan tranzakciókat tükröznek, amelyeknél nem történik tulajdonosváltás, ott a kettő egymás mellett kerüljön elszámolásra a fizetési mérlegben, hogy a szolgáltatási elemet közvetlenül ki lehessen számítani. Így az élelmiszeriparnál a külföldön konzervvé feldolgozandó zöldségek exportként 50-nel szerepelnek, a visszaimportált zöldségkonzervek pedig importként 90-nel. Ezek az adatok a nemzetközi számlák statisztikában egymás mellett szerepelhetnek kiegészítő tételként, az exportot negatív importként elszámolva, így lehetővé téve a konzerválási szolgáltatás nettó importjának kiszámolását, amely 40 lesz.

A fenti példának a BPM6-ban történő elszámolását a 18.6. táblázat mutatja.

18.6. tábla — A bérmunkaügyletek elszámolása a BPM6-ban

Folyó számlák	Bevétel	Kiadás	Mérleg
„Javak és szolgáltatások” számla			- 40
Szolgáltatások (standard elemek)			
„Gyártási szolgáltatások mások tulajdonában lévő fizikai inputok esetében”		40	- 40
Kiegészítő tételek			
Külföldi bérmunka	50	90	- 40

Közvetlen reexport

Áruk közvetlen reexportja

18.38 A közvetlen reexport azt jelenti, hogy egy (a számlákat összeállító gazdaság szemszögéből) rezidens egység árut vásárol egy nem rezidenstől, majd ugyanezt az árut eladja egy másik nem rezidensnek, anélkül, hogy az áru megjelenne a számlák összeállítását végző gazdaságban. A közvetlen reexport olyan terméktranzakciónál figyelhető meg, ahol az áru fizikai birtokba vétele nem szükséges feltétele a folyamatnak. Ezek és a következő, a közvetlen reexportra vonatkozó fogalom meghatározások a BPM6 megfelelő pontjait követik (10.41–10.48. bekezdés).

18.39 A közvetlenreexport-megállapodások a nagy- és a kiskereskedelemben is előfordulnak. Ezenkívül az árutőzsdei kereskedésben is alkalmazhatóak, valamint a globális gyártási folyamatok irányításánál és finanszírozásánál is. Egy vállalat például egy termékmennyiség beszerzéséhez egy vagy több vállalkozóval is szerződést köthet úgy, hogy a termékeket e vállalat megvásárolja, majd újra eladja anélkül, hogy a termék a tulajdonos területén áthaladna. Amennyiben az áruk fizikai alakja – más gyártók által elvégzett gyártási szolgáltatások eredményeként – megváltozik az alatt, amíg a rezidens gazdasági egység tulajdonában vannak, akkor az árutranzakciók az általános termékforgalom, nem pedig a közvetlen reexport alatt kerülnek elszámolásra. Más esetekben, amikor az áruk alakja nem változik meg, a közvetlen reexport alatt kerülnek elszámolásra, úgy, hogy az eladási ár tartalmazza a

kisebb feldolgozási költségeket, valamint a nagykereskedelmi árrést is. Olyan esetekben, amikor a kereskedő a globális gyártási folyamat szervezője, az eladási ár tartalmazhat olyan elemeket is, mint a tervezési, irányítási, szabadalmi és egyéb know-how, marketing- és finanszírozási szolgáltatások díjai. Különösen a csúcstechnológiával előállított áruk esetében ezek a nem fizikai ráfordítások az alapanyagok értékéhez és az összeszereléshez viszonyítva magasak lehetnek.

- 18.40 A közvetlen reexport alatt álló áruk a tulajdonos saját elszámolásaiban ugyanolyan módon kerülnek elszámolásra, mint a tulajdonában álló többi áru. Ugyanakkor annak a gazdaságnak a nemzetközi számlák statisztikájában, amelyhez a kereskedő tartozik, az elszámolás különleges részletezettséggel történik, mivel ezek az adatok önmagukban is érdekesek lehetnek, és mert e gazdaság vámrendszere nem terjed ki rájuk.

A közvetlen reexport elszámolása a következőképp alakul:

- a) az áruk kereskedők általi beszerzése a kereskedő gazdaságának negatív áruexportjaként jelenik meg;
 - b) az áruk eladása a kereskedő gazdaságának pozitív exportjaként jelenik meg az áruk közvetlen reexportja alatt;
 - c) a közvetlen reexportra kerülő áruk árbevétele és beszerzési ára közötti különbség a „közvetlen reexport áru nettó exportja” tételként jelenik meg. Ez a tétel tartalmazza a kereskedői árrést, az eszköztartási nyereségeket és veszteségeket, valamint a közvetlen reexport áru készletváltásait. A készletváltás következtében a közvetlen reexport áru nettó exportja egyes esetekben negatív lehet; valamint
 - d) a közvetlen reexportot a felek által egyeztetett tranzakciós áron és nem FOB-paritáson értékelik.
- 18.41 A közvetlen reexport tételek csak exportként jelennek meg a kereskedő gazdaságának számláin. Az importot és exportot folytató társ gazdaságokban a kereskedőknek történő exportértékesítés és a kereskedők által végzett importbeszerzések az általános termékforgalomnál kerülnek elszámolásra.
- 18.42 A nagykereskedelem, a kiskereskedelem, árutőzsdei kereskedés és a gyártásirányítás történhet olyan megállapodás alapján is, mely szerint az áru a tulajdonos gazdaságába bekerül. Ez esetben az áruk általános áruforgalomként kerülnek elszámolásra és nem közvetlen reexportként. Az olyan esetekben, amikor az áruk nem haladnak át a tulajdonos gazdaságán, de a fizikai alakjuk megváltozik, mert egy másik gazdaságban feldolgozzák őket, a nemzetközi tranzakciók az általános áruforgalomnál kerülnek elszámolásra és nem a közvetlen reexportnál (a feldolgozási díj a tulajdonos által gyártási szolgáltatásért fizetett összegként kerül elszámolásra).
- 18.43 Nem tekinthető reexportnak, ha egy kereskedő a saját gazdaságához tartozó rezidensnek ad el újra árut. Ennek megfelelően a termékek megvétele a gazdaság általános áruimportjaként jelenik meg. Amennyiben egy rezidens gazdálkodó egység a saját gazdaságához tartozó kereskedőtől vásárolt árut, és azt újra eladja egy másik gazdaság rezidensének, akkor az áru értékesítése – függetlenül attól, hogy a az áru belép-e a kereskedő gazdaságába – a kereskedő gazdaságának általános áruexportjaként jelenik meg. Jóllehet ez az eset nagyon hasonlít a közvetlen reexportra, nem felel meg a 18.38. pontban szereplő fogalom meghatározásnak. Emellett nem célravezető, hogy az első kereskedőnél az értékesítést közvetlen reexportként számolják el, mivel nem tudhatja, hogy a második kereskedő be szándékozik-e hozni az adott árut a gazdaságba.

FISIM-import és -export

- 18.44 A hitelek után fizetett és kapott kamat tartalmaz egy jövedelmi elemet és egy, a szolgáltatásért fizetendő díjat. A hitelintézetek úgy működnek, hogy a betétet elhelyezőknek alacsonyabb kamatlábat kínálnak, mint a hitelt felvevőknek. Az ennek eredményeként létrejövő kamatrészeket a pénzügyi vállalatok költségeik fedezésére és működési eredmény termelésére használják. A kamatrészek révén elkerülhető, hogy az ügyfeleknek kifejezetten a pénzügyi szolgáltatásért kelljen díjat fizetniük. Az ESA szolgáltatási díj imputálását írja elő e szolgáltatásokért, ez a „pénzügyi közvetítési szolgáltatás közvetett módon mért díja” (FISIM). A FISIM fogalmára és a FISIM-adat becslésére vonatkozó irányelvek a 14. fejezetben találhatók.
- 18.45 A pénzügyi intézmények, amelyek közvetve FISIM-et számítanak fel, nem feltétlenül rezidensek, és ezen intézmények ügyfeleinek sem kell rezidensnek lenniük. Ezért lehetséges az ilyen típusú pénzügyi szolgáltatások importja és exportja. A FISIM-import és -export összeállítására vonatkozó irányelveket a 14.10. pont tartalmazza.

Elsődleges és másodlagos jövedelmek „külföld” számlája

A 18.7. és 18.8. táblázatok egy példán keresztül mutatják be, hogyan kerülnek elszámolásra az elsődleges és másodlagos jövedelmek az ESA-ban és a BPM6-ban.

18.7. tábla — Elsődleges és másodlagos jövedelmek „külföld” számlája (ESA)

Felhasználás			Forrás		
			B.11	Javak és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege	- 41
D.1	Munkavállalói jövedelem	6	D.1	Munkavállalói jövedelem	2
D.2	Termelési és importadók	0	D.2	Termelési és importadók	0
D.3	Támogatások	0	D.3	Támogatások	0
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	63	D.4	Tulajdonból származó jövedelem	38
D.5	Folyó jövedelem- és vagyoadók	1	D.5	Folyó jövedelem- és vagyoadók	0
D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások	0	D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások	0
D.7	Egyéb folyó transzferek	16	D.7	Egyéb folyó transzferek	55
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0	D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0
B.12	Folyó külső egyenleg	- 32			

18.8. tábla — „Elsődleges és másodlagos jövedelem” számlák a BPM6-ban

	ESA-kód	Bevétel	Kiadás	Egyenleg
Javak és szolgáltatások				41
„Elsődleges jövedelem” számla				
Munkavállalói jövedelem	D.1	6	2	
Kamat		13	21	
Vállalatok felosztott jövedelme	D.4	36	17	
Újrabefektetett jövedelem		14	0	
Termelési és importadók	D.2	0	0	
Támogatások	D.3	0	0	
Elsődleges jövedelem		69	40	29
Javak, szolgáltatások és elsődleges jövedelmek		609	539	70
„Másodlagos jövedelem” számla				
Jövedelem- és vagyoadók	D.5	1	0	
Nettó nem-életbiztosítási díjak		2	11	
Nem-életbiztosítási kártérítések		12	3	
Folyó nemzetközi transzferek:	D.6, D.7, D.8	1	31	
Máshová nem sorolt folyó transzferek		1	10	
Másodlagos jövedelem		17	55	- 38
Folyó fizetési mérleg egyenlege				32

„Elsődleges jövedelem” számla

- 18.46 A fizetési mérlegben az „elsődleges jövedelem” számlák tartalmazzák a munkavállalói jövedelmet és a tulajdonból származó jövedelmet, pontosan úgy, ahogy az ESA „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlája. A rezidensek termelésiadó-fizetése és a hazai kormányzat által a rezidenseknek kifizetett támogatások a „jövedelmek keletkezése” számlán kerülnek elszámolásra. Ez a számla nem része a fizetési mérlegnek. Minden olyan adófizetés, amelyet a rezidens egy másik kormányzat javára teljesít, valamint minden olyan támogatás, amelyet a rezidens egy másik kormányzattól kap, a fizetési mérleg „elsődleges jövedelem” számláján kerül elszámolásra. A hazai kormányzat megfelelő könyvelési tételei az „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlán vannak feltüntetve, a külföldi kormányzatéi ugyanazon számla külföld oszlopában, valamint a fizetési mérleg „elsődleges jövedelem” számláján.
- 18.47 Bérleti díj felmerülhet határokon átnyúló szituációkban, de csak ritkán, mivel földet csak rezidens tulajdonolhat, akkor is, ha ez egy képzett rezidens egység létrehozásával jár. Amennyiben ezek a képzett rezidens egységek nem rezidensek tulajdonában vannak, akkor az ilyen egységek által megszerzett jövedelem közvetlen tőkebefektetés jövedelmeként és nem bérleti díjként van besorolva. Bérleti díjat például abban az esetben számolnak el a nemzetközi számlákon, ha a külföldi halászflokkoknak rövid távú halászati jogokat biztosítanak idegen felségvizeken. A nemzetközi számlákban általános gyakorlat, hogy befektetésből származó jövedelem fogalma alatt a bérleti díjon kívüli, tulajdonból származó jövedelmet értik. A befektetésből származó jövedelem a pénzügyi eszközök tulajdonlásából származó jövedelmet tükrözi. A befektetési jövedelem bontása megfelel a pénzügyi eszközök és kötelezettségek bontásának, így a megtérülési ráták kiszámolhatók.

Közvetlen tőkebefektetésből származó jövedelem

- 18.48 A közvetlen tőkebefektetés szerepe különösen fontos, és ez tükröződik a nemzetközi számlákban, mind a folyamatokban, mind az állományokban. Közvetlen tőkebefektetés esetében feltételezzük, hogy a vállalatok fel nem osztott eredményének egy része – a befektetési jövedelem egyik formájaként – a közvetlen tőkebefektetőhöz kerül. Ez arányaiban megfelel a közvetlen tőkebefektető vállalati vagyონrészének.
- 18.49 A fel nem osztott eredmény megegyezik a vállalat nettó működési eredménye plusz tulajdonból származó jövedelem mínusz fizetendő tulajdonból származó jövedelem (az újrabefektetett jövedelem kiszámítása előtt) plusz a kapott folyó transzferek mínusz fizetendő folyó transzferek mínusz a nyugdíjjogosultság változása miatti korrekciós tétel egyenlegével. A közvetlen leányvállalatoktól származó újrabefektetett jövedelem a közvetlen tőkebefektetésben érintett vállalatnak járó, tulajdonból származó jövedelmekhez tartozik.
- 18.50 Az újrabefektetett jövedelmek lehetnek negatívak, például akkor, ha a vállalat veszteséges, vagy akkor, ha az osztalékot az eszköztartási nyereségből fizetik, vagy az éves osztalék kifizetésének negyedévében. Ahogyan a pozitív újrabefektetett jövedelmet a közvetlen tőkebefektetésben érintett vállalatba egy közvetlen tőkebefektető által nyújtott tőkeinjekcióként kezelik, úgy a negatív újrabefektetett jövedelmet tőke kivonásként számolják el.

Egy olyan közvetlen tőkebefektetésben érintett vállalat esetén, amely 100 %-ban egy nem rezidens egység tulajdonát képezi, az újrabefektetett jövedelem megegyezik a fel nem osztott eredménnyel, és a vállalat elsődleges jövedelmének egyenlege pontosan nulla.

A BPM6 „másodlagos jövedelem” (folyó transzferek) számlája

- 18.51 A „másodlagos jövedelem” számla a rezidensek és a nem rezidensek közötti folyó transzfereket mutatja. A folyó transzferekre vonatkozó tételek pontosan megfelelnek a „másodlagos jövedelemelosztás” számlán elszámoltaknak. Ezen tételek közül számos különösen fontos a nemzetközi számlákon, nevezetesen a folyó nemzetközi együttműködés és a külföldön dolgozók hazautalásai az anyaországba.
- 18.52 A határokon átnyúló személyes forrástranszferek – amelyek háztartások közötti transzferek – azért érdekesek, mert azon országok számára, ahonnan nagy számú munkaerő áramlik hosszú távra külföldre, fontos nemzetközi finanszírozási forrásként szolgálnak. A személyes forrástranszferek tartalmazzák a hosszú távon külföldön dolgozók hazautalásait, vagyis azokat, akik megváltoztatják lakóhelyüket, és így egy másik gazdaságban lesznek rezidensek.
- 18.53 Az egyéb munkavállalók, például a határ menti ingázók és idénymunkások a hazai gazdaságban maradnak rezidensek. Transzferek helyett ezen munkavállalók nemzetközi tranzakciói magukban foglalják a munkavállalói jövedelmet, az adókat és az utazási költségeket. A fizetési mérlegben a személyes forrástranszferek kiegészítő bemutatása rendeli össze a magánszemélyek átutalásait a megfelelő elemekkel. A személyes forrástranszferek tartalmazzák a magánszemélyek átutalásait, az adókkal és utazási költségekkel csökkentett munkavállalói jövedelmet és a háztartások közötti tőke transzfereket.
- 18.54 A biztosítási tranzakciók, különösen a viszontbiztosításhoz kapcsolódó tranzakciók, fontosak lehetnek nemzetközi szinten. A közvetlen biztosító és a viszontbiztosító közötti tranzakciókat teljesen külön számolják el, és nem kerül sor konszolidációra a közvetlen biztosító (mint biztosítási kötvényeket kibocsátó), valamint a szerződő és a viszontbiztosító tranzakciói között.

A külföld tőkeszámlája

18.55 A „külföld” szektor tőkeszámlája korlátozottabb a hazai szektorok tőkeszámlájánál, mivel az csak a nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzését és eladását, valamint a tőketranszfereket fedi le. A termelt eszközök felhasználásaként nincs tranzakció elszámolva, mert az elszámolás időpontjában nem ismert a javak exportjának és importjának végső felhasználása. A földszerzést és -eladást sem tartalmazza a tőkeszámla.

18.56 A nettó hitelnyújtás vagy nettó hitelfelvétel az egyenlegező tétele a folyó- és tőkeszámla összegének, valamint a pénzügyi számlának. Minden instrumentumot lefed, nem csak a hitelnyújtást és hitelfelvételt. Elméletileg a BPM6 nettó hitelfelvételének vagy nettó hitelnyújtásának ugyanaz az értéke, mint a megfelelő, a teljes gazdaságra vonatkozó nemzetiszámla-tételnek, és ugyanaz az értéke, mint a külföldre vonatkozó nemzetiszámla-tételnek, csak az ellenkező előjellel. A 18.9., 18.10. és 18.11. tábla szemlélteti a folyó- és tőkeszámlák elemeinek elszámolását és az ennek eredményeként kapott egyenleget az ESA-ban és a BPM6-ban.

18.9. tábla — „Nettó vagyon változása folyó külső egyenleg és tőketranszferek miatt” számla (ESA V.III.1.1) ⁽¹⁾.

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
			B.12	Folyó külső egyenleg	- 32
			D.9	Tőketranszferek, követelés	4
			D.9	Tőketranszferek, fizetendő	- 1
B.101	Nettó vagyon változása folyó külső egyenleg és tőketranszfer miatt	- 29			

⁽¹⁾ A külföld esetében a folyó külső egyenleg és a tőketranszferek miatti nettóvagyon-változásokra vonatkozik.

18.10. tábla - „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla (ESA V.III.1.2)

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
			B.101	Nettó vagyon változása folyó külső egyenleg és tőketranszfer miatt	- 29
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 29			

18.11. tábla — Tőkemérleg a BPM6-ban

	Bevétel	Kiadás	Egyenleg
Folyó fizetési mérleg egyenlege			32

Tőkeszámla

Nem termelt javak forgalma	0		
Tőketranszferek	1	4	
Tőkemérleg egyenlege			- 3
Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)			29

A külföldi pénzügyi mérleg és a külfölddel szembeni befektetési pozíció (IIP)

18.57 A fizetési mérleg pénzügyi mérlege és az IIP különösen fontosak, mert általuk megérthetjük a nemzetközi finanszírozást, valamint a nemzetközi likviditást és sérülékenységet. A pénzügyi eszközöknek az ESA-ban alkalmazott osztályozásával szemben a fizetési mérlegben a pénzügyi instrumentumok osztályozása funkcionális kategóriákon alapszik (lásd a 18.21. pontot), amelyhez további instrumentumokra és gazdasági szektorokra vonatkozó adatok kapcsolódnak. A 18.12. és a 18.13. tábla a pénzügyi számlákat mutatja az ESA-ban és a BPM6-ban.

18.12. tábla — Pénzügyi számla (ESA V.III.2)

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	37	F	Nettó kötelezettségnövekedés	66
F.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok	1	F.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok	0
F.2	Készpénz és betétek	11	F.2	Készpénz és betétek	- 2
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	9	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	20
F.4	Kölcsönök	4	F.4	Kölcsönök	45
F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	2	F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	14
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0	F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3
F.8	Egyéb követelések/tartozások	10	F.8	Egyéb követelések/tartozások	- 14
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 29

18.13. tábla — Pénzügyi mérleg a BPM6-ban

Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) (folyó fizetési mérleg és tőkemérleg)			29
Pénzügyi mérleg (funkcionális kategóriák szerint)	Eszközváltás	Kötelezettségváltozás	Egyenleg
Közvetlen tőkebefektetés	- 4	8	
Portfólió-befektetés	17	7	
Származtatott pénzügyi eszközök stb.	3	0	
Egyéb befektetés	42	22	
Tartalékeszközök	8	—	
Teljes eszköz-/kötelezettségváltozás	66	37	
Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) (pénzügyi mérleg)			29
Tévedések és kihagyások egyenlege			0

18.58 A BPM6 funkcionális kategóriái információt nyújtanak a felek motivációjáról és a közöttük lévő kapcsolatáról, amelyek különösen érdekesek a nemzetközi gazdasági elemzés szempontjából. A funkcionális kategóriák szerinti adatok tovább tagozódnak instrumentumonként és gazdasági szektoronként, ami lehetővé teszi, hogy a megfelelő ESA-, illetve monetáris és pénzügyi statisztikai tételekhez kapcsoljuk őket. A BPM6-ban található gazdasági szektorbontás megegyezik az ESA-ban alkalmazottal, bár általában össze vannak vonva (öt szektorra a standard elemekben). Emellett a monetáris hatóságoknál kiegészítő alszektort alkalmaznak, amely egy a tartalékeszközökhez kapcsolt funkcionális alszektor. Ez lefedi a központi bankot és az államháztartás vagy pénzügyi vállalatok központi bankon kívüli bármely olyan részét, amelyek tartalékeszközökkel rendelkeznek, így releváns olyan országok számára, ahol a tartalékok egy része vagy egésze nem a központi bankban van.

18.59 A nemzeti számlák pénzügyi eszköz kategóriái és a nemzetközi számlák funkcionális kategóriái közötti fő kapcsolódási pontokat a 18.14. tábla mutatja. A funkcionális kategóriákat mind a bevétel, mind a kiadás oldalon alkalmazzák a BPM6 pénzügyi mérlegében. A ritkán előforduló kapcsolatokat nem mutatja be a táblázat.

18.14. tábla — A BPM6 funkcionális kategóriái és az ESA pénzügyieszköz-kategóriái közötti kapcsolatok

ESA-eszközök	Nemzetközi számla funkcionális kategóriák				
	Közvetlen tőkebefekte- tés	Portfólió- befektetés	Származta- tott pénzügyi eszközök	Egyéb befektetés	Tartalék- eszközök
Monetáris arany					X
Különleges lehívási jogok (SDR)				X	X
Készpénz és betétek					
Készpénz				X	X
Bankközi pozíciók				X	X
Egyéb folyószámlabetétek	X			X	X
Egyéb betétek	X			X	X
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	X	X			X
Kölcsönök	X			X	X
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek					
Tulajdoni részesedések:					
Tőzsdei részvények	X	X			X
Nem tőzsdei részvények	X	X			X
Egyéb tulajdoni részesedések	X			X	
Befektetési jegyek/egységek:					
Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	X	X			X
Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	X	X		X	X
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia- rendszerek					
Nem-élet ági biztosítástechnikai tartalékok	X			X	
Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	X			X	
Nyugdíjjogosultságok				X	
Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szem- beni követelései	X			X	
Nem nyugdíj jellegű juttatásra való jogosult- ságok				X	
Szabványosított garanciarendszerek lehívá- sára képzett tartalékok	X			X	
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavál- lalói részvényopciók					
Származtatott pénzügyi eszközök			X		X

ESA-eszközök	Nemzetközi számla funkcionális kategóriák				
	Közvetlen tőkebefektetés	Portfólió- befektetés	Származta- tott pénzügyi eszközök	Egyéb befektetés	Tartalék- eszközök
Munkavállalói részvényopciók			X		
Egyéb követelések/tartozások					
Kereskedelmi hitelek és előlegek	X			X	
Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	X			X	

A „KÜLFÖLD” SEKTOR VAGYONMÉRLEGE

- 18.60 A vagyonsmérleg nemzetközi számlákon megtalálható részét a külfölddel szembeni befektetési pozíciónak nevezik (IIP). A terminus kiemeli, hogy a nemzeti vagyonsmérleg mely elemeit foglalja magában: az IIP csak a pénzügyi eszközöket és kötelezettségvállalásokat fed le. Amennyiben egy nem rezidens egy országban közvetlenül ingatlant birtokol, egy képzett rezidens egységet tekintenek az ingatlan tulajdonosának, viszont a nem rezidens egység egy pénzügyi eszközt birtokol (lásd a 18.16. pontot). A pénzügyi követelések esetében felmerül a határokon átnyúló elem is, amikor az egyik fél rezidens, a másik pedig nem. Ezenfelül, jóllehet a tömbaranyoknak nincsen ellentétele a kötelezettségek között, a nemzetközi fizetőeszközként betöltött szerepére tekintettel szerepel az IIP-ben, amennyiben tartalékeszközként tartják. A nem pénzügyi eszközök azonban nem szerepelnek, mivel nincsen megfelelőjük a kötelezettségek között, vagy mert nem rendelkeznek nemzetközi vonatkozással.
- 18.61 Az IIP egyenlegező tétele a nettó IIP. A nettó IIP plusz a nemzeti vagyonsmérleg nem pénzügyi eszközei megegyeznek a nemzeti nettó vagyonnal, mert a nemzeti vagyonsmérlegben a rezidensek közötti pénzügyi követelések összege nulla. A 18.15. tábla a külföld szektor vagyonsmérlegére mutat példát, a 18.16. tábla pedig az IIP-re.
- 18.62 Ugyanazokat az átfogó kategóriákat alkalmazzák a befektetési jövedelmekre és az IIP-re is. Ennek eredményeként kiszámíthatók az átlagos megtérülési ráták. A megtérülési rátákat össze lehet hasonlítani idő, valamint különböző instrumentumok és lejárat szerint. Például elemezni lehet a közvetlen tőkebefektetésre vonatkozó megtérülési trendeket, vagy a megtérülést össze lehet hasonlítani más eszközökkel.

18.15. tábla — A „külföld” szektor vagyonsmérlege (ESA)

		Nyitó- egyenleg	Tranzak- ciók miatti változások	Egyéb volumen- változások	Átértékelés	Záróegyen- leg
Eszközök						
Nem pénzügyi eszközök						
Kötelezettségek		805	37	0	7	849
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok	0	1	0	0	1
AF.2	Készpénz és betétek	105	11	0	0	116
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	125	9	0	4	138
AF.4	Kölcsönök	70	4	0	0	74
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	345	2	0	3	350
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	26	0	0	0	26
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0	0	0	0	0

		Nyitó- egyenleg	Tranzak- ciók miatti változások	Egyéb volumen- változások	Átértékelés	Záróegyen- leg
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	134	10	0	0	144
Kötelezettségek		1 074	66	0	3	1 143
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok	770	0	0	0	770
AF.2	Készpénz és betétek	116	- 2	0	0	114
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	77	20	0	2	99
AF.4	Kölcsönök	17	45	0	0	62
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	3	14	0	1	18
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	25	0	0	0	25
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	7	3	0	0	10
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	59	- 14	0	0	45
	Nettó vagyon	269				265

18.16. tábla — A BPM6 integrált külfölddel szembeni befektetési pozíció-kimutatása

A külfölddel szembeni befektetési pozíció (IIP)	Nyitóállomá- mány	Gazdasági műveletek	Egyéb volumen- változások	Átértékelés	Záró állomány
Eszközök					
Közvetlen tőkebefektetés	42	- 4	0	1	39
Portfólió-befektetés	40	17	0	2	59
Származtatott pénzügyi eszközök	0	3	0	0	3
Egyéb befektetés	152	42	0	0	194
Tartalékeszközök	63	8	0	0	71
Eszközök összesen	297	66	0	3	366
Kötelezettségek					
Közvetlen tőkebefektetés	132	8	0	2	142
Portfólió-befektetés	180	7	0	5	192
Származtatott pénzügyi eszközök	0	0	0	0	0
Egyéb befektetés	261	22	0	0	283
Kötelezettségek összesen	573	37	0	7	617
A külfölddel szembeni nettó befektetési pozíció (nettó IIP)	- 276	29	0	- 4	- 251

19. FEJEZET

EURÓPAI SZÁMLÁK

BEVEZETÉS

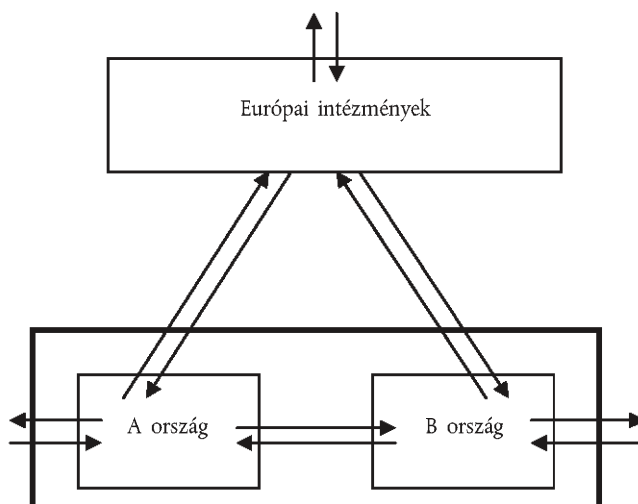
- 19.01 Az európai integrációs folyamat miatt szükségessé vált, hogy az európai gazdaság egészét bemutató teljes számlasorozat készüljön, amely európai szinten jobb elemzést és szakpolitikai döntéshozatalt tesz lehetővé. Az európai számlák ugyanazokat a számlasorozatokat tartalmazzák, és ugyanazokra a koncepciókra épülnek, mint a tagállamok nemzeti számlái.
- 19.02 Ez a fejezet az európai számláknak – azaz az Európai Unió és az euroövezet számláinak – a megkülönböztető jegyeit mutatja be. Az európai számlák különös figyelmet igényelnek az alábbi területeken: rezidens egység fogalom meghatározása, „külföld” számlák, valamint az Európán belüli gazdasági műveletek (folyamatok) és pénzügyi mérlegek (állományok) nettósítása.
- 19.03 Az Európai Unió gazdasági területének minősül:
- az Európai Unió tagállamainak gazdasági területe, valamint
 - az európai intézmények gazdasági területe.
- 19.04 Az euroövezet gazdasági területének minősül:
- az euroövezet tagállamainak gazdasági területe, valamint
 - az Európai Központi Bank gazdasági területe.

A NEMZETITŐL AZ EURÓPAI SZÁMLÁKIG

- 19.05 Az európai számlák fogalmilag nem azonosak a tagállamok nemzeti számláinak közös pénznemre való átszámolás után történő összesítésével, mivel ehhez még hozzá kell adni a rezidens európai intézmények számláit. A rezidens egységek fogalma mást takar, ha a tagállamok nemzeti számláit, illetve ha az európai számlákat vizsgáljuk. Erre jó példa, ahogyan a közvetlen külföldi tőkebefektetéssel működő vállalatok, illetve különleges célú gazdasági egységek újrabefektetett jövedelmét kezelik. A tagállamok nemzeti számláiban a közvetlen külföldi tőkebefektetéssel működő vállalat befektetői között lehetnek az Európai Unió/az euroövezet másik tagállamában rezidens személyek, illetve egységek is. Az ehhez kapcsolódó újrabefektetett jövedelmet nem jelenítik meg az európai számlákban. A különleges célú gazdasági egységeket emellett lehetőleg az anyavállalattal azonos intézményi szektorba kell átsorolni, ha az anyavállalat székhelye másik tagállamban van. Végezetül, újra kell osztályozni az európai országok közötti, határokon átnyúló gazdasági folyamatokat és pénzügyi állományokat is. Az említett különbségeket a 19.1. és a 19.2. ábra mutatja, amelyek az egyszerűség kedvéért csak két tagállamból – A és B – álló európai térséget illusztrálnak. A rezidens és nem rezidens egységek részvételével zajló tranzakciók és állományok útját nyilak mutatják.

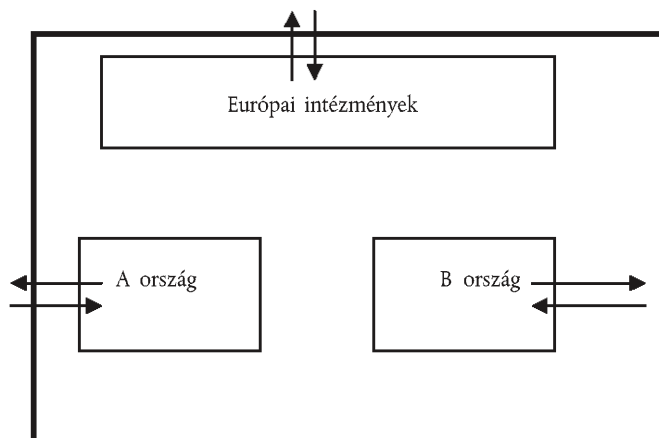
19.1. ábra — A tagállamok nemzeti számláinak összesítése

A és B ország nemzeti számláinak összesítésekor az összesített „külföld” számlákban mind az A és B ország közötti belső áramlásokat, mind a más országok és az európai intézmények felé tartó, illetve onnan érkező tranzakciókat feltüntetik.

19.2. ábra — Európai számlák

Az Európai Unió/az euroövezet egyetlen gazdálkodó egységnek tekintendő: az európai intézmények/az Európai Központi Bank számláit az európai számlák tartalmazzák, és csak a rezidens egységek harmadik országokkal folytatott tranzakciói kerülnek a „külföld” számlákba.

Az adatok más pénznembe történő átszámolása

19.06 Az európai számlákban a gazdasági folyamatokat, illetve az eszköz- és kötelezettségállományt azonos pénznemben kell feltüntetni. Ennek érdekében a különböző nemzeti pénznemekben nyilvántartott adatokat az alábbi módszerek egyikével átszámolják euróra:

a) a számlák elszámolási időszaka során érvényes átváltási árfolyamok (vagy átlaguk) alkalmazásával;

vagy

b) a teljes időszakra vonatkozóan rögzített átváltási árfolyamok alkalmazásával. A rögzített árfolyam lehet az időszak végén vagy az időszak elején érvényes árfolyam vagy a teljes időszak átlagárfolyama. Az alkalmazott árfolyam befolyásolja a tagállamok európai aggregátumokban alkalmazott (rögzített) súlyát;

vagy

c) az egymást követő időszakok indexének kiszámításával, amely az egyes tagállamok nemzeti valutában kifejezett adatai növekedési indexének súlyozott átlagával egyenlő. A súlyozás alapja az egyes tagállamok átváltási árfolyamon alapuló, az első összehasonlítási időszakra megállapított részesedése. A viszonyítási alapul szolgáló referenciaidőszak kiválasztását követően erre a viszonyítási alagra alkalmazható a láncindex, ily módon megállapítva a többi időszak szintjeit.

Az a) módszer alkalmazásával a tagállamok súlya az európai aggregátumokban a valutaparitás alapján frissül. Az európai aggregátumok szintjei ennek megfelelően bármely pillanatban naprakészek, az aggregátumokban bekövetkező mozgásokat azonban befolyásolhatják az árfolyam-ingadozások. Arányszámok esetén az árfolyam-ingadozások számlálóra, illetve nevezőre gyakorolt hatása nagymértékben semlegesítheti egymást.

A b) módszer alkalmazása esetén a tagállamok súlya nem frissül, így az európai aggregátumokban mutatkozó mozgásokra nincsenek hatással az árfolyam-ingadozások. A tagállami valuták paritását egy adott időpontban mutató (rögzített) átváltási árfolyam alkalmazása azonban befolyásolhatja az európai aggregátumok szintjét.

A c) módszer alkalmazása esetén az európai aggregátumokban mutatkozó mozgásokra nincs hatással az árfolyam-ingadozás, az aggregátumok szintje ellenben nagyjából tükrözi az egyes időszakokban érvényes valutaparitást; ez azonban hátrányos az additivásra és az egyéb elszámolási korlátokra nézve. Ha ezekre is szükség van, akkor ezeket az utolsó lépésben helyre kell állítani.

19.07 Az európai számlák elkészítése során a nemzeti pénznemben megadott adatokat átszámíthatjuk vásárlóerőegységre (PPS) is. A 19.06. pontban ismertetett a), b) és c) módszer alkalmazása során ilyen esetben az árfolyamokat a megfelelő vásárlóerő-paritás (PPP) váltja fel.

Európai intézmények

19.08 A nemzeti és regionális számlák európai rendszerében az európai intézmények alatt a következők értendők:

a) az európai nem pénzügyi intézmények: Európai Parlament, Európai Tanács, Tanács, Európai Bizottság, az Európai Unió Bírósága és az Európai Számvevőszék;

- b) az európai nem pénzügyi szervek, ideértve az Európai Unió általános költségvetésében foglalt entitásokat (pl. Gazdasági és Szociális Bizottság, Régiók Bizottsága, európai ügynökségek stb.) és az Európai Fejlesztési Alapot; valamint
- c) az európai pénzügyi intézmények és szervek, különösen az Európai Központi Bank, az Európai Beruházási Bank és az Európai Beruházási Alap.

Meg kell jegyezni, hogy a b) kategóriában az európai ügynökségek nem foglalják magukban a mezőgazdasági piacszabályozó ügynökségeket, amelyek fő tevékenysége, hogy az árak stabilitása érdekében mezőgazdasági termékeket vásárolnak, illetve értékesítenek. Ezeket az ügynökségeket azon tagállam rezidens egységének tekintik, amelyben tevékenységüket végzik.

- 19.09 Az Európai Unió költségvetésében szereplő, európai nem pénzügyi intézmények és szervek egy gazdasági egységet képeznek, amely az Európai Unió érdekében nem piaci kormányzati szolgáltatásokat végez. Ezért ezt az egységet az „Államháztartás” szektor (S.13) „Európai intézmények és szervek” alszektorába (S.1315) ⁽¹⁾ sorolják.
- 19.10 Az Európai Fejlesztési Alap – addig, amíg költségvetését nem az Európai Unió általános költségvetésének részeként fogadják el – különálló gazdasági egységnek minősül, és az „Államháztartás” szektor (S.13) „Európai intézmények és szervek” (S.1315) alszektorában szerepel.
- 19.11 Az Európai Központi Bank a „Pénzügyi vállalatok” szektor (S.12) „Központi bank” alszektorába (S.121) tartozó gazdasági egység.
- 19.12 Az Európai Beruházási Bank és az Európai Beruházási Alap a „Pénzügyi vállalatok” szektor (S.12) „Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” alszektorába (S.125) tartozó, különálló gazdasági egységek.
- 19.13 Az európai intézmények gazdasági területéhez tartoznak az Európai Unió tagállamaiban vagy az Unión kívüli államokban található területi enklávék is, úgymint képviselők, küldöttségek, hivatalok stb.
- 19.14 Az európai intézmények fő tranzakcióit a 19.28–19.44 bekezdésben ismertetett módon tartják nyilván forrásként és felhasználásként.

A „külföld” számla

- 19.15 Az európai számlákon belül a „külföld” számlán tartják nyilván az Európai Unió/az euroövezet rezidens egységei és a nem rezidens egységek közötti gazdasági folyamatokat és az eszközök és kötelezettségek pénzügyi állományait. Az európai „külföld” számla tehát nem tartalmazza az Európai Unió/az euroövezeten belüli tranzakciókat. Az **Unió**n/az euroövezeten belüli folyamatokat belső folyamatoknak, az **Unió**n/az euroövezet rezidensei közötti pénzügyi pozíciókat pedig belső állománynak nevezik.
- 19.16 A javak importja és -exportja fogalmába beletartozik a kvázi-tranzitkereskedelem is, azaz a következők:
- a) gazdasági egységnek nem minősülő gazdálkodó egység által harmadik országból az Európai Unió/az euroövezet valamelyik tagállamába importált, majd ezt követően másik uniós/euroövezeti tagállamba továbbított áru, valamint
- b) az Európai Unió/az euroövezet valamelyik tagállamából érkező áru, amelyet gazdasági egységnek nem minősülő gazdálkodó egység harmadik országba exportál.

A javak exportját az Európai Unió/az euroövezet vámhatárán, vagyis FOB-paritáson kell figyelembe venni.

Az exportálandó kvázi-tranzitárúk Európai Unió/euroövezeten belüli szállítási és forgalmazási költségeit a szállítási szolgáltatás kibocsátásaként kell elszámolni, ha a fuvarozó az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens egység; egyéb esetben szállítási szolgáltatás importjának minősül.

- 19.17 Az európai számlákban csak az a tevékenység minősül közvetlen reexportnak, amikor az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens egység nem rezidens egységtől árut vásárol, és azt nem rezidens egység számára továbbértékesíti – azaz az áru fizikai valóságában nincs az Európai Unióban/az euroövezetben. A reexportot először negatív, majd pozitív áruexportként, a vásárlás és az eladás közötti időkülönbséget pedig készletváltzásként számolják el (lásd a 18.41. és a 18.60. pontot).

Ha egy az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens reexportőr nem rezidens egységtől vásárol árut, és azt egy másik tagállambeli rezidensnek adja el, a vásárlást a reexportőr székhelye szerinti tagállam nemzeti számláiban negatív exportként számolják el, az európai számlákban viszont importként tüntetik fel.

⁽¹⁾ Ez a kód csak az európai számlákban szerepel. Az Osztályozások című 23. fejezet nem említi, mivel a 23. fejezet a tagállamok nemzeti számláiban használandó kódokat ismerteti, míg az uniós intézményeket a külföld szektorban tartják nyilván.

- 19.18 A közvetlen külföldi tőkebefektetéssel működő vállalatok olyan, az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens vállalkozások, amelyekben egy nem rezidens befektető a törzsrésztvények vagy szavazati jogok legalább 10 százalékával (jogi személyiségű vállalkozás esetén) vagy (jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás esetén) ennek megfelelő részesedéssel rendelkezik.

A tagállamok nemzeti számláiban a közvetlen külföldi tőkebefektetéssel működő vállalatok befektetői között lehetnek az Európai Unió/az euroövezet más tagállamában rezidens befektetők is. Az ehhez kapcsolódó újrabefektetett jövedelmet nem jelentik meg az európai számlákban.

A tranzakciók kiegyensúlyozása

- 19.19 Az európai „külföld” számla elkészítésének egyik módja, hogy a tagállamok „külföld” számláiból mind a forrás-, mind a felhasználási oldalon kivonjuk az európai belső folyamatokat. Bár ezek az ellentétes folyamatok elméletben kiegyenlítik egymást, a gyakorlatban általában nem, mivel a partnerek nemzeti számláiban ugyanazt a tranzakciót aszimmetrikusan tüntetik fel.
- 19.20 Az aszimmetriák miatt az európai számlákban a teljes gazdaság és a külföld számlái nem egyeznek meg. Emiatt az európai számlák összeállításánál össze kell hangolni a számlákat. Az összehangolás a legkisebb négyzetek vagy az arányos felosztás módszerével történik. Javak esetében az Unión belüli kereskedelemre vonatkozó statisztikák is felhasználhatók a kiadási kategóriákban meglévő aszimmetriák kimutatására.
- 19.21 Az aszimmetriák megszüntetése és a számlák ezt követő kiegyensúlyozása tovább növeli az európai aggregátumok és a tagállamok összesített nemzeti számlái közötti különbséget.

Ár- és volumenszámítás

- 19.22 Az európai nem pénzügyi számlák – a javakkal és szolgáltatásokkal végzett gazdasági műveletek tekintetében – összeállíthatók az adott évet megelőző év árain. Ennek során az európai számlák folyó áron való összeállításához használt módszerhez hasonló módszert követnek. Először összesítik a tagállamok és az európai intézmények/az Európai Központi Bank előző évi árakon összeállított számláit. Ezt követően kivonják a „külföld” számlából a tagállamok közötti, előző évi áron értékelt tranzakciókat. Végül az európai tranzakciók folyó áron való kiegyensúlyozásánál használatos módszer alkalmazásával megszüntetik a források és a felhasználás közötti diszkrépanciákat.
- 19.23 Az előző évi árakon készített európai számlák alapján kiszámíthatók a jelenlegi időszak és a megelőző év közötti volumenindexek. A viszonyítási alapul választott referenciaidőszak kijelölését követően láncolhatók a volumenindexek, majd alkalmazhatók a viszonyítási év folyó árain összeállított európai számlákra. Ez alapján bármely megfigyelési időszakra készíthető európai volumenszámla. Az így kapott sorozatok nem additívak. Ha a nemzeti számlák volumenméréseikhez valamilyen meghatározott célból additívításra vagy egyéb elszámolási korlátra van szükség, ezt az utolsó lépésben helyre kell állítani ahhoz, hogy additív, kiigazított sorozatot kapjunk.

Vagyonmérlegek

- 19.24 Az európai számlákban a pénzügyi mérlegek a tranzakciókhoz hasonló módszerrel állíthatók össze.
- a) A tagállamok pénzügyi mérlegeihez hozzáadják az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens európai intézmények eszköz- és kötelezettségállományát;
 - b) az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens egységek azon pénzügyieszköz-állományát, amely egy másik rezidens tulajdonában van (belső állomány) kivonják a nemzeti „külföld” számlából; valamint
 - c) a belső pénzügyieszköz-állomány és a kapcsolódó kötelezettségek közötti egyenlőtlenségeket kiegyensúlyozás révén elosztják a különböző szektorok között.
- 19.25 Az európai számlák nem pénzügyi mérlegei az Európai Unió/az euroövezet tagállamai nem pénzügyi mérlegeinek összesítésével állíthatók össze.

Partnermátrixok

- 19.26 A partnermátrixok a gazdasági szektorok közötti gazdasági tranzakciókat (illetve pénzügyieszköz-mozgásokat) mutatják be. A tagállamok nemzeti számláin belül a partnermátrixok részletesen felvázolják a kiindulási szektor/hitelező és a célszektor/adós közötti, valamint a belföldi szektorok és a külföld szektor között zajló műveleteket/pénzügyieszköz-mozgásokat.
- 19.27 Az európai számlákon belül a partnermátrixok a nemzeti mátrixok összesítésével állíthatók össze, ezt követően az Európán belüli tranzakciókat és állományokat rezidens tranzakciókká és állományokká minősítik. Ezért a nemzeti mátrixokban különbséget kell tenni az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens egységekkel szembeni tranzakciók és pénzügyieszköz-tulajdon, valamint a „külföld” számlában szereplő nem rezidensekkel szembeni tranzakciók és pénzügyieszköz-tulajdon között. Az Európai Unióban/az euroövezetben rezidens egységekkel szembeni tranzakciókon és állományokon belül ezenkívül partnerszektorok szerint további különbséget kell tenni.

19.1. MELLÉKLET

AZ EURÓPAI INTÉZMÉNYEK SZÁMLÁI

Források

- 19.28 Az európai nem pénzügyi intézmények és szervek fő forrásai a következők:
- vámok és mezőgazdasági illetékek;
 - a cukor-, izoglükóz- és inulinszirup-termelésre kivetett illetékek;
 - a hozzáadottérték-adó alapú források; valamint
 - a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) alapú források.
- 19.29 Az európai intézmények számláiban ezeket a gazdasági folyamatokat az „Európai intézmények és szervek” alszektor (S.1315) forrásai és a „Külföld” (S.211) felhasználásai között tartják nyilván.
- 19.30 A vámokat és mezőgazdasági illetékeket az Európai Unió külső határain kell megfizetni a közös vámtarifa szerint. Ezeket a forrásokat a beszedési költségekkel együtt az „Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével” (D.212) alá sorolják.
- 19.31 A termelési illetékeket a termelők cukor-, izoglükóz- és inulinszirup-kvótái alapján vetik ki. Ezeket a forrásokat a beszedési költségekkel együtt a „Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével” (D.214) alá sorolják.
- 19.32 A 19.28 pont a) és b) alpontja szerint beszedett összegek meghatározott részét a tagállamok beszedési költség címén visszatartják; ez az arány 2009-ben 25 % volt. Az európai intézmények számláiban a beszedési költségeket a felhasználási oldalon, az „Európai intézmények és szervek” alszektor (S.1315) „Folyó termelőfelhasználás” (P.2) címe alatt tartják nyilván. A forrásoldalon e költségek a „külföld” számla (S.211) „Szolgáltatásimport” (P.72) címe alatt jelennek meg.
- 19.33 A hozzáadottérték-adó alapú forrást úgy számítják ki, hogy az egyes tagállamok harmonizált hozzáadottértékadó-alapjára rögzített százalékos arányt – úgynevezett hozzáadottértékadó-lehívási arányt – alkalmaznak. A hozzáadottértékadó-alap felső határát a bruttó nemzeti jövedelemhez viszonyítva határozzák meg. A hozzáadottértékadó-alap felső határának rögzítése azt jelenti, hogy amennyiben egy tagállam hozzáadottértékadó-alapja meghaladja a GNI-meghatározási alap adott százalékát, a hozzáadottértékadó-lehívási arányt nem a hozzáadottértékadó-alapra alkalmazzák, hanem a GNI-meghatározási alap adott százalékára. A hozzáadottérték-adó alapú források közé tartoznak a folyó évi kifizetések, valamint – az esedékességi pillanatában – a régebbi hozzáadottértékadó-alapok módosításához kapcsolódó előző évi egyenlegek. A hozzáadottérték-adó alapú forrást „Az EU hozzáadottértékadó-és GNI-alapú saját forrásai” (D.76) közé sorolják.
- 19.34 A bruttó nemzeti jövedelem alapú forrás az európai intézmények költségvetésébe fizetett hozzájárulás-rész, amelynek összegét az egyes tagállamok bruttó nemzeti jövedelme alapján állapítják meg. E forrást „Az EU hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai” (D.76) közé sorolják. Tartalmazza a visszatérítéseket, valamint az előző évek egyenlegező kifizetéseit is. A költségvetési egyensúlyhiánynak a többi tagállam által az érintett országoknak fizetett korrekcióját szintén a D.76 alatt számolják el a „külföld” számla forrásaként és felhasználásaként (S.211).
- 19.35 A tagállamok által az Európai Fejlesztési Alapba fizetett hozzájárulásokat a „Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók” (D.74) alatt tartják nyilván.
- 19.36 A tagállamoknak az Európai Beruházási Bankba, az Európai Beruházási Alapba és az Európai Központi Bankba befizetett tőkerészét a pénzügyi számlákban az „Egyéb tulajdonosi részesedések” (F.519) alatt tartják nyilván. A tőkerészesedéseket a „Külföld” (S.211) eszközeiben bekövetkezett változásként, illetve az „Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” (S.125) és a „Központi bank” (S.121) alszektor kötelezett-ségeinek változásaként tartják nyilván.
- 19.37 Az Európai Beruházási Bank által nyújtott hitelekre fizetendő kamatot – a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjának (FISIM) levonását követően – kamatként tartják nyilván (D.41). Az európai intézmények számláiban a kamatot a „Külföld” (S.2) számla felhasználási oldalán jelenik meg, illetve az „Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” (S.125) alszektor forrásai között.
- 19.38 Az Európai Központi Bank által nyújtott hitelekre fizetendő kamatot kamatként tartják nyilván (D.41). Az európai intézmények számláiban a kamatot a „Külföld” felhasználásában (S.2111) jelenik meg, illetve a „Központi bank” (S.121) alszektor forrásai között.

Felhasználás

19.39 Az európai nem pénzügyi intézmények és szervek kifizetései a következők:

- a) a nem piaci termelői tevékenységükhöz kapcsolódó tranzakciók, elsősorban: „Folyó termelőfelhasználás” (P.2), „Bruttó állóeszköz-felhalmozás” (P.51) és „Munkavállalói jövedelmek” (D.1);
- b) az európai intézményektől a tagállamok felé áramló transzferekhez kapcsolódó, jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek. E műveletek főbb formái: „Terméktámogatások” (D.31), „Egyéb termelési támogatások” (D.39), „Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók” (D.74), „Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek” (D.759), „Beruházási támogatások” (D.92) és „Egyéb tőketranszferek” (D.99); valamint
- c) az Európai Fejlesztési Alap által harmadik országoknak folyósított kifizetések, amelyeket a „Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók” (D.74) alatt tartanak nyilván.

19.40 Az európai intézmények számláiban az európai nem pénzügyi intézmények és szervek kifizetéseit egyrészt az „Európai intézmények és szervek” alszektor (S.1315) felhasználásaként, másrészt a „Külföld” (S.211 vagy S.22) forrásaként tartják számon.

19.41 Az európai nem pénzügyi intézmények és szervek kifizetéseit a tagállamoktól beérkezett költségelszámolások alapján könyvelik. Az előzetes és utólagos kifizetéseket az „Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével” (F.89) alatt tüntetik fel az európai intézmények pénzügyi számláiban.

19.42 Az európai pénzügyi intézmények és szervek kifizetései a következők:

- a) pénzügyi szolgáltatás jellegű tevékenységeikhez kapcsolódó tranzakciók, elsősorban: „Folyó termelőfelhasználás” (P.2), „Bruttó állóeszköz-felhalmozás” (P.51) és „Munkavállalói jövedelmek” (D.1);
- b) kamatfizetés (D.41).

Mivel a tagállamoknak az Európai Beruházási Bankba befizetett tőkerészét nem tekintik közvetlen külföldi tőkebefektetésnek, a számlákban nem jelenik meg újrabefektetett jövedelem (D.43).

19.43 Az európai intézmények számláiban az európai pénzügyi intézmények és szervek kifizetéseit egyrészt az „Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével” alszektor (S.125) felhasználásaként, másrészt a „Külföld” szektor (S.211 vagy S.22) forrásaként tartják nyilván.

Konzolidálás

19.44 Az európai számlákban az „Államháztartás” szektoron (S.13) belül általában nem konszolidálják a tagállamok és az európai intézmények közötti forrás- és felhasználásoldali gazdasági műveleteket. A „Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók” (D.74) esetében azonban a tagállamok európai intézményeknek történő – pl. az Európai Fejlesztési Alap finanszírozására szolgáló – kifizetéseit konszolidálják, és a „Központi kormányzat (társadalombiztosítási alapok nélkül)” (S.1311) felhasználásaként, illetve a „Külföld” szektor (S.22) forrásaként az európai számlákban könyvelik.

20. FEJEZET

A KORMÁNYZAT SZÁMLÁI

BEVEZETÉS

- 20.01 A kormányzati tevékenységek a gazdaság többi részének tevékenységétől elkülönítve kerülnek bemutatásra, mivel a kormányzati hatáskörök, célok és funkciók eltérnek a többi szektorétól. Ez a fejezet az államháztartási szektor számláit mutatja be, továbbá a kormányzati pénzügyi statisztikát, amely átfogó képet ad a kormányzat gazdasági tevékenységeiről, azaz a bevételekről, a kiadásokról, a költségvetési hiányról/többletről, a finanszírozásról, az egyéb gazdasági folyamatokról és a vagyonszerzésről.
- 20.02 A kormányzatok hatáskörébe tartozik az adók és egyéb kötelező illetékek kivetése, és a gazdasági egységek működését befolyásoló jogszabályok elfogadása. A kormányzat legfontosabb gazdasági funkciói a következők:
- a) javakat és szolgáltatásokat biztosítani a közösség számára, akár közösségi fogyasztás, úgymint közigazgatás, honvédelem és bűnüldözés, akár egyéni fogyasztás, úgymint oktatási, egészségügyi, rekreációs és kulturális szolgáltatások céljából, valamint e tevékenységeket adókból vagy egyéb bevételekből finanszírozni;
 - b) a jövedelem és a vagyon újraelosztása (transzferfizetések) adók és társadalmi juttatások formájában;
 - c) más típusú nem piaci termelést folytatni.
- 20.03 Az államháztartás gazdasági tevékenységeinek pénzügyi statisztikai bemutatása a kormányzati pénzügyi elemzők és politikai döntéshozók számára áttekinthetőbben mutatja be a számlák szokásos sorozatát. A kormányzati pénzügyi statisztikában szereplő aggregátumok és egyenlegező tételek az ESA szerinti elvek, fogalommeghatározások, osztályozások és elszámolási szabályok alapján kerültek kialakításra, hogy azokat más makrogazdasági változókkal konzisztens módon és más országokban is ugyanazon mérőszámokkal lehessen mérni. Egyes tételek – például a megtakarítás és a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel – már szerepelnek a számlák sorozatában. Más tételek viszont – például az összbevétel, összkiadás, adóteher és államadósság – nem szerepelnek explicit módon.
- 20.04 Az államháztartási szektorra vonatkozó osztályozás és mérések során felmerülő bonyolultabb problémákkal kapcsolatos további szabályok az „Az államháztartással kapcsolatos elszámolási kérdések” című szakaszban találhatóak.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSI SEKTOR MEGHATÁROZÁSA

- 20.05 Az államháztartási szektorhoz (S.13) tartozik az összes kormányzati egység és a kormányzati egységek által ellenőrzött összes nem piaci nonprofit intézmény (NPI). Ide tartoznak még az alábbiakban (20.18–20.39. pont) meghatározott egyéb nem piaci termelők is.
- 20.06 A kormányzati egységek politikai folyamatok eredményeként létrejövő jogi személyek, amelyek egy adott területen belül törvényhozói, bírói vagy végrehajtói hatalmat gyakorolnak a többi gazdasági egység felett. Fő funkciójuk a javak és szolgáltatások nem piaci alapon történő biztosítása a közösség és a háztartások számára, valamint a jövedelem és a vagyon újraelosztása.
- 20.07 A kormányzati egység rendszerint jogosult a más gazdasági egységektől származó kötelező transzferek útján történő forrásteremtésre. A gazdasági egységre vonatkozó alapkövetelmények teljesítése érdekében a kormányzati egységnek saját – akár más egységektől jövedelemként szerzett, akár más kormányzati egységektől transzferként kapott – forrással kell rendelkeznie, és jogosultnak kell lennie ezen forrást saját gazdaságpolitikai célkitűzéseinek megvalósítására felhasználni. Saját jogon történő hitelfelvételi képességgel is kell rendelkeznie.

A kormányzati egységek meghatározása

Kormányzati egységek

- 20.08 Minden országban van egy központi egység, mégpedig a központi kormányzaton belül, amely a nemzeti végrehajtói, törvényhozói és bírói hatásköröket gyakorolja. Bevételeit és kiadásait közvetlenül a pénzügyminisztérium – vagy annak megfelelője – szabályozza és ellenőrzi a törvényhozás által jóváhagyott állami költségvetés útján. Mérete és sokrétűsége ellenére ez a szerv rendszerint egyetlen gazdasági egység. A minisztériumok, ügynökségek, testületek, bizottságok, bírói hatóságok és a törvényhozó testületek részei ennek a központi kormányzati egységnek. A különböző minisztériumok nem minősülnek önálló gazdasági egységeknek, mert nem jogosultak arra, hogy saját jogon eszközöket birtokoljanak, kötelezettségeket vállaljanak vagy tranzakciókat bonyolítsanak.

- 20.09 Az államháztartás alszektorai, úgymint a tartományi kormányzatok és helyi önkormányzatok, magukban foglalhatnak a 20.08. pontban meghatározott, az adott kormányzati szinthez és földrajzi egységhez tartozó, elsődleges kormányzati egységeket.
- 20.10 A fenti elsődleges szerv mellett léteznek önálló jogi személyiséggel és nagyfokú autonómiával – többek között a saját kiadásai nagysága és összetétele feletti döntési jogkörrel és például elkülönített adókból közvetlen bevételi forrással – rendelkező kormányzati egységek is. Az ilyen egységeket gyakran konkrét feladatok ellátására, például útépitésre, illetve egészségügyi, oktatási vagy kutatási szolgáltatások nem piaci előállítására hozzák létre. Ezek az egységek különálló kormányzati egységek, amennyiben teljes számlasorozatokat vezetnek, saját jогon áruval vagy eszközökkel rendelkeznek, nem piaci tevékenységeket végeznek, amelyekért a jog szerint felelősségre vonhatók, kötelezettségeket vállalhatnak és szerződéseket köthetnek. Az ilyen egységek (a kormányzat által ellenőrzött nonprofit intézményekkel együtt) más néven „kölségvetésen kívüli” egységek, mert külön költségvetésük van, jelentős transzfereket kapnak a központi költségvetésből, továbbá elsődleges finanszírozási forrásaikat a központi költségvetésen kívüli saját bevételi forrásokkal egészítik ki. Ezek a költségvetésen kívüli egységek az államháztartási szektorhoz vannak sorolva, hacsak nem elsősorban piaci termelők, amelyeket egy másik kormányzati egység ellenőriz.
- 20.11 Az egyes kormányzati szintek általános költségvetése magában foglalhat olyan jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásokat, amelyek piaci termelők, valamint kvázivállalatokat. Ha ezek gazdasági egységnek minősülnek, akkor az ilyen vállalkozások nem részei az államháztartásnak, hanem a „Nem pénzügyi vállalatok” vagy a „Pénzügyi vállalatok” szektorhoz sorolandók be.
- 20.12 A társadalombiztosítási alapok olyan kormányzati egységek, amelyek a társadalombiztosítási rendszereket hivatottak működtetni. A társadalombiztosítási rendszerek a teljes közösségre vagy a közösség nagy részére kiterjedő társadalombiztosítási rendszereket jelentik, amelyeket a kormányzat tesz kötelezővé és ellenőriz. A társadalombiztosítási alap akkor számít gazdasági egységnek, ha a kormányzati egységek egyéb tevékenységeitől külön szervezik meg, saját eszközökkel és kötelezettségekkel rendelkezik, és saját jогon bonyolít pénzügyi tranzakciókat.

Az államháztartási szektorba sorolt nonprofit intézmények

- 20.13 Azok a nonprofit intézmények (NPI-k), amelyek nem piaci termelők és amelyeket kormányzati egységek ellenőriznek, az államháztartási szektorba tartoznak.
- 20.14 Egyes kormányzati célkitűzések végrehajtásához a kormányok a kormányzati intézmények helyett egyes nonprofit intézményeket is választhatnak, mert az NPI-kre úgy tekintenek, mint függetlenebb, objektívebb szervekre, amelyekre kisebb politikai nyomás nehezedik. Például a kutatás és fejlesztés, valamint az egészségügyi, biztonsági, környezetvédelmi és oktatási előírások kidolgozása és rendszeres felülvizsgálata olyan területek, ahol az NPI-k hatékonyabbak lehetnek, mint a kormányzati intézmények.
- 20.15 Az NPI-k esetében az ellenőrzés nem más, mint az NPI általános célkitűzéseinek vagy programjának meghatározására vonatkozó képesség. Az azonos tevékenységi területen működő valamennyi egységre vonatkozó általános szabályozások formájában megvalósuló állami beavatkozásnak nincs jelentősége annak eldöntése szempontjából, hogy egy adott egység felett gyakorol-e ellenőrzést a kormányzat. Az alábbi öt ellenőrzési indikátort kell megvizsgálni annak meghatározásához, hogy az érintett NPI a kormány ellenőrzése alatt áll-e:
- a) tisztségviselők kinevezése;
 - b) a jogi alap egyéb rendelkezései, például az NPI alapszabályában rögzített kötelezettségek;
 - c) szerződéses megállapodások;
 - d) a finanszírozás mértéke;
 - e) kockázatnak való kitettség.

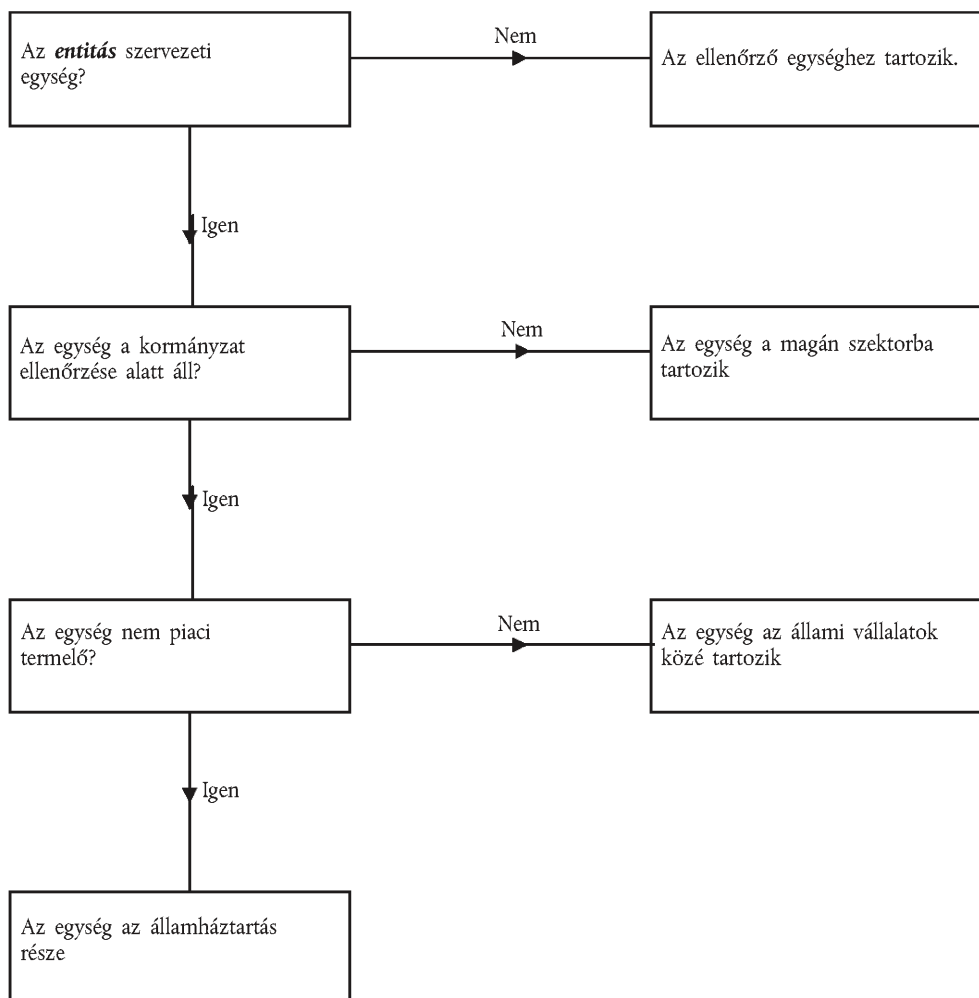
Bizonyos esetekben egyetlen indikátor is elég lehet az ellenőrzés megállapításához. Ha azonban egy NPI, amelyet főleg a kormányzat finanszíroz, az egyéb mutatóknál említett feltételek mellett is jelentős mértékben képes marad meghatározni saját célkitűzéseit vagy programját, akkor nem minősül kormányzat által ellenőrzött egységnek. A legtöbb esetben több különálló indikátor együtt jelzi az ellenőrzés meglétét. Az indikátorokon alapuló döntés természeténél fogva egyfajta megítélést jelent

- 20.16 Az érintett NPI nem piaci jellegét ugyanúgy lehet meghatározni, mint az államháztartás egyéb egységeinél.

Az államháztartás egyéb egységei

- 20.17 Nehéz megállapítani a besorolást olyan árutermelők és szolgáltatók esetében, amelyek kormányzati egységek befolyása alatt tevékenykednek. Ilyenkor arra van lehetőség, hogy az említett egységeket az államháztartási szektorba soroljuk, vagy – ha gazdasági egységnek tekinthetők – állami vállalatnak minősítjük. Ezeknél az eseteknél az alábbi döntési fát alkalmazzuk.

20.1. ábra — Döntési fa

Állami ellenőrzés

20.18 Egy egység feletti ellenőrzés nem más, mint az egység általános célkitűzéseinek vagy programjának meghatározására vonatkozó képesség. Annak eldöntéséhez, hogy az egység a kormányzat ellenőrzése alatt áll-e, a valószínűsíthetően az állami vállalatok közé tartozó vállalatok esetében alkalmazott, a 2.32. pontban meghatározott kritériumokat kell figyelembe venni.

Piaci/nem piaci elhatárolás

A gazdaságilag jelentős árak fogalma

20.19 A nem piaci termelők kibocsátásuk teljes egészét vagy zömét ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron nyújtják másoknak. Gazdaságilag jelentős ár az az ár, amely jelentős mértékben befolyásolja, hogy a termelők milyen mennyiségű terméket hajlandók előállítani, illetve a vevők milyen mennyiségű termékhez kívánnak hozzájutni. Ezen kritérium alapján történik a kibocsátás és a termelők piaci vagy nem piaci besorolása, így döntve el azt, hogy az a gazdasági egység, amelyben a kormányzatnak ellenőrző érdekeltsége van, nem piaci termelő és így az államháztartási szektorba tartozik, vagy pedig piaci termelő és így állami vállalatnak minősül.

20.20 Bár mindig az adott egyedi termék vagy szolgáltatás szintjén kerül sor annak értékelésére, hogy egy adott ár gazdaságilag jelentős-e, az adott egység piaci/nem piaci jellegét meghatározó kritériumot az egység szintjén alkalmazzák.

20.21 Ha a termelők magánvállalatok, feltételezhető, hogy az ár gazdaságilag jelentős. Állami ellenőrzés esetén azonban előfordulhat, hogy az adott egység árait közpolitikai célok alapján határozzák meg vagy módosítják, ami nehézségeket okozhat annak eldöntésében, hogy az árak gazdaságilag jelentősek-e. A kormányzat közpolitikai célok alapján gyakran hoz létre állami vállalatokat olyan áruk és szolgáltatások biztosítására, amelyeket a piac nem állítana elő a kívánt mennyiségben vagy áron. Az ilyen, állami támogatást élvező vállalatok árbevétele költségeik nagy részét fedezheti ugyan, de ezek vélhetően eltérő módon reagálnak a piaci erőkre, mint ahogy azt a magánvállalatok tennék.

- 20.22 A piaci és nem piaci termelő között a piaci viszonyokban bekövetkező változásokkal összefüggésben fennálló különbség elemzéséhez hasznos azt megvizsgálni, hogy a szóban forgó áruknak és szolgáltatásoknak milyen egységek a fogyasztói, és hogy a termelőnek vannak-e versenytársai a piacon, vagy ő az egyetlen beszállító.

A közösségi célú termelők kibocsátásának vásárlóra vonatkozó kritériumok

A kibocsátás értékesítése elsődlegesen vállalatok és háztartások számára történik

- 20.23 Gazdaságilag jelentős árak általában akkor alakulnak ki, ha teljesül az alábbi két fő feltétel:

- 1) a termelő ösztönözve van arra, hogy kínálatát korrigálja akár abból a célból, hogy hosszú távon nyereségre tegyen szert, akár abból, hogy az árbevétel legalább a tőke jellegű és egyéb termelési költségeket – az állóeszköz-felhasználást is beleértve – fedezze; valamint
- 2) a fogyasztó szabadon választhat a felszámított árak alapján.

A kibocsátás értékesítése csak a kormányzat számára történik

- 20.24 Egyes szolgáltatásokra jellemzően kiegészítő szolgáltatásként van szükség. Ilyen tevékenység például a szállítás, finanszírozás, beruházás, beszerzés, értékesítés, marketing, számítástechnikai szolgáltatás, kommunikáció, takarítás és karbantartás. Az olyan egység, amely az ilyen szolgáltatásokat kizárólag anyaintézménye vagy az ugyanabban az intézménycsoportban lévő többi egység számára nyújtja, kiegészítő egységnek minősül. Nem önálló gazdasági egység, és anyagegységével együtt kell besorolni. A kiegészítő egységek minden kibocsátásukat tulajdonosaiknak adják folyó termelőfelhasználás vagy bruttó állóeszköz-felhalmozás céljára.

- 20.25 Ha a közösségi célú termelő csak a kormányzatnak értékesít, és szolgáltatásainak ő az egyedüli szállítója, akkor nem piaci termelőnek számít, hacsak nem versenyez magántermelővel. Tipikusan ilyen esetről van szó egy kereskedelmi feltételekkel kiírt kormányzati tender esetében, hiszen így a kormányzati kifizetések csak a nyújtott szolgáltatások ellenértékét tartalmazzák.

- 20.26 Ha a közösségi célú termelő a kormányzat több beszállítójának egyike, akkor abban az esetben minősül piaci termelőnek, ha a piacon más termelőkkel versenyez, árai pedig teljesítik a gazdaságilag jelentős árak a 20.19–20.22. pontban meghatározott általános kritériumait.

A kibocsátás értékesítése a kormányzat és kormányzaton kívüli egységek számára egyaránt történik

- 20.27 Ha a közösségi célú termelő az egyedüli olyan szolgáltató, amely az általa nyújtott szolgáltatásokat biztosítja, akkor abban az esetben minősül piaci termelőnek, ha a nem kormányzati egységek számára történő értékesítése a teljes kibocsátásának több mint a felét adja, vagy ha a kormányzat számára történő értékesítése megfelel a 20.25. pontban meghatározott tenderfeltételnek.

- 20.28 Ha több szállító is van, akkor a közösségi célú termelő abban az esetben minősül piaci termelőnek, ha a többi termelővel tenderben versenyez egy kormányzati szerződés elnyeréséért.

A piaci/nem piaci teszt

- 20.29 A javak és szolgáltatások nyújtásában nem piaci alapon és/vagy a nemzeti jövedelem és vagyon újraelosztásában részt vevő elsődleges központi kormányzati egységek szektorba sorolása egyértelműnek tekinthető.

A kormány ellenőrzése alatt működő egyéb termelők esetében fel kell mérni a tevékenységüket és a forrásaikat. Annak eldöntésére, hogy piaci egységekről van-e szó, és hogy gazdaságilag jelentős árát számítanak-e fel, a 20.19–20.28. pontban meghatározott kritériumokat kell megvizsgálni. Összegezve a feltételek a következők:

- a) a termelő gazdasági egység (szükséges feltétel, lásd még a 20.17. pontban megadott döntési fát);
- b) a termelő nem kizárólag kiegészítő szolgáltatásokat nyújt;
- c) a termelő nem az egyetlen olyan szállító, amely árut vagy szolgáltatást biztosít a kormánynak, vagy ha igen, akkor vannak versenytársai; valamint
- d) a termelőnek érdekében áll, hogy kínálatát úgy alakítsa, hogy fenntartható, nyereséges tevékenységet végezzen, képes legyen piaci viszonyok között működni, és eleget tudjon tenni pénzügyi kötelezettségeinek.

A piaci tevékenység végzésének képességét a szokásos mennyiségi kritérium (az 50 %-os kritérium), vagyis (a 20.30., illetve a 20.31. pontban meghatározott) árbevétel és termelési költségek aránya alapján vizsgálják. Ahhoz, hogy az állami egység piaci termelőnek minősüljön, költségeinek legalább 50 %-át folyamatosan, több éven keresztül árbevételéből kell tudnia fedezni.

- 20.30 A piaci/nem piaci tesztnél a javak és szolgáltatások értékesítése az árbevételeknek felel meg, vagyis a piaci kibocsátás (P.11) és, ha van ilyen, a nem piaci kibocsátásért teljesített kifizetések (P.131) összegének. A saját végső felhasználási célú kibocsátás ebben az összefüggésben nem minősül árbevételnek. Az árbevételbe nem tartoznak bele a kormányzattól kapott kifizetések sem, hacsak nem részesül azokban bármely más, ugyanazon tevékenységet folytató termelő is.
- 20.31 A termelési költségek a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelem, az állóeszköz-felhasználás és az egyéb termelési adók összegének felelnek meg. A piaci/nem piaci teszthez a termelési költségeket növelni kell a nettó kamatteherrel és csökkenteni minden imputált termelés, nevezetesen a saját felhasználásra történő termelés értékével. A termelési támogatásokat nem kell levonni.

A pénzügyi közvetítés és a kormányzat közötti határvonal

- 20.32 A pénzügyi tevékenységeket folytató egységek esete külön megfontolás tárgyát képezi. A pénzügyi közvetítés az a tevékenység, amelynek során az egységek pénzügyi eszközöket szereznek, ugyanakkor pedig saját terükre kötelezettségeket vállalnak pénzügyi tranzakciók útján.
- 20.33 A pénzügyi közvetítő kockázatnak teszi ki magát azzal, hogy saját terhére kötelezettségeket vállal. Ha például egy állami pénzügyi egység eszközöket kezel, de nem teszi ki magát kockázatnak azzal, hogy saját terhére kötelezettségeket vállal, akkor nem tekinthető pénzügyi közvetítőnek, és így a „Pénzügyi vállalatok” szektor helyett az „Államháztartás” szektorba lesz besorolva.
- 20.34 A piaci/nem piaci teszt mennyiségi kritériumát általában nem célszerű a pénzügyi közvetítést vagy eszközök kezelését végző állami vállalatokra alkalmazni, mert bevételük tulajdonból származó jövedelemből és eszköztartási nyereségből egyaránt származik.

Határesetek

Állami vállalatcsoportot irányító egységek

- 20.35 Az állami vállalatcsoportot irányító egységek olyan egységek, amelyek fő funkciója egy kormányzati egység ellenőrzése alatt álló leányvállalatokból álló csoport ellenőrzése és irányítása. Két esetet különböztethetünk meg:
- ha az állami vállalatcsoportot irányító egység gazdasági egységként tevékenykedik és piaci termelők irányítását végzi, akkor a csoport fő tevékenysége szerint kell besorolni, vagyis az S.11. szektorba tartozik, ha fő tevékenysége áruk előállítás és nem pénzügyi szolgáltatások nyújtása, illetve az S.12. szektorba, ha elsősorban pénzügyi szolgáltatások nyújtásával foglalkozik (lásd még a 2.23. és a 2.59. pontot);
 - ha az állami vállalatcsoportot irányító egység nem gazdasági egység (alkalmanként „holdingtársaságként” hivatkozhatnak rá), vagy közpolitikai célokat szolgáló kormányzati ügynökségként működik, például forrásokat irányít át a leányvállalatok között, a privatizációt vagy a szanálást szervezi, akkor az államháztartási szektorba kell besorolni.
- 20.36 Az állami vállalatcsoportot irányító egység megnevezés itt olyan egységekre vonatkozik, amelyeket „állami holdingtársaságnak” is hívnak.
- 20.37 A csoport részét képező – termelést folytató és a számlák teljes sorozatát vezető – leányvállalatok akkor is gazdasági egységnek tekintendők, ha döntési autonómiájukat részben alárendelték a központi szervnek (lásd a 2.13. pontot). A piaci/nem piaci tesztet az egyes egységekre nézve külön-külön végzik. Így előfordulhat, hogy valamelyik leányvállalat – a többitől eltérően – nem piacinak minősül, és az államháztartási szektorba kerül besorolásra.

Nyugdíjpénztárak

- 20.38 A munkavállalói nyugdíjrendszerek olyan szerveződések, amelyek célja az, hogy tagjaiknak nyugdíjszerű juttatásokat biztosítsanak egy munkaadói–munkavállalói szerződéses jogviszony alapján. Ide tartoznak a tőkefedezeti, a nem tőkefedezeti és a részlegesen tőkefedezeti rendszerek.
- 20.39 Egy befizetésekkel meghatározott olyan tőkefedezeti rendszer, amelyet egy kormányzati egység hozott létre, nem kezelhető társadalombiztosítási rendszerként akkor, ha nincs kormányzati garancia a fizetendő nyugdíjak szintjére, vagyis a nyugdíjak szintje bizonytalan, mert az eszközök teljesítményétől függ. Ennek következtében a rendszert irányító egység, valamint – ha az önálló gazdasági egység – maga a pénztár is a „Biztosítótársaságok és nyugdíjpénztárak” alszektorba sorolandó pénzügyi vállalatnak minősül.

Kvázivállalatok

- 20.40 A kvázivállalatok olyan, nem jogi személyiségű vállalkozások, amelyek úgy működnek, mintha vállalatok lennének. A kvázivállalatokat vállalatként kezeljük: vagyis – elkülönülő gazdasági és pénzügyi magatartásuk elismeréseként – önálló gazdasági egységként, elkülönítve azon egységektől, amelyekhez tartoznak. Így a kormányzati egységek által irányított és állami kvázivállalatként elismert piaci egységek a vállalatokkal együtt szerepelnek a „Nem pénzügyi vállalatok” vagy a „Pénzügyi vállalatok” szektorban.

- 20.41 Egy kormányzati részleg, illetve a közös irányítás alatt ugyanazt a termelést végző részlegek csoportja akkor tekinthető állami kvázivállalatnak, ha:
- a) kibocsátásaiért gazdaságilag jelentős árat számít fel;
 - b) önálló döntéshozatali szervnek tekinthető; valamint
 - c) a számlák teljes sorozata létezik, ami lehetővé teszi az üzleti mérlegek, megtakarítások, eszközök és kötelezettségek elkülönített azonosítását és mérését, vagy lehetőség van a számlák teljes sorozatának létrehozására.
- 20.42 Az adott elszámolási időszak alatt a kvázivállalatból kivont jövedelem mértékét a tulajdonos határozza meg. Ez a kivonás a vállalat által a részvényeseknek fizetett osztalékkal egyenértékű. A jövedelemkivonás összege alapján kerül meghatározásra a kvázivállalat visszatartott jövedelmének összege. Előfordulhat, hogy a tulajdonos további tőkét fektet a vállalkozásba vagy eszközök elidegenítésével tőkét von ki abból, és az ilyen tőkemozgásoknak szintén ki kell derülniük a könyvelésből, valahányszor megtörténnek. A kvázivállalaton belüli befektetési és tulajdonból származó jövedelemmozgásokat ugyanúgy tartják nyilván, mint a vállalatok hasonló mozgásait. Ezen belül a beruházási támogatások elszámolása tőkeátruházásként történik.
- 20.43 A nem kvázivállalatként kezelt termelő egységek az őket tulajdonló kormányzati egységek részei. Bár a kormányzati egységek körét főként nem piaci termelők alkotják, ettől függetlenül piaci részlegek is létezhetnek egy kormányzati egységen belül. Az ilyen piaci részlegek értékesítései megjelennek az olyan alkalmi árbevétel mellett, amely a nem piaci részlegek által gazdaságilag jelentős áron értékesített másodlagos kibocsátásból származik. Ennek következtében kormányzati egységeknél lehetséges a nem nulla nettó működési eredmény: a piaci részlegek által létrehozott nettó működési eredmény.

Szerkezetátalakító ügynökségek

- 20.44 Egyes állami egységek vállalatok szerkezetátalakítását végzik. Ezen vállalatok lehetnek a kormányzat ellenőrzése alatt állók vagy nem a kormányzat ellenőrzése alatt állók. Az ilyen szerkezetátalakító intézmények lehetnek már régóta működő állami egységek vagy külön erre a célra létrehozott intézmények. A kormányzat különböző módokon finanszírozhatja a szerkezetátalakítást, akár közvetlenül tőkeinjekció, úgymint tőkeátruházás, hitel vagy tulajdonrész vásárlása útján, akár közvetve, garanciák nyújtásával. A szerkezetátalakító intézmény szektorba sorolását meghatározó legfontosabb kritérium az, hogy ezek az egységek pénzügyi közvetítők-e, továbbá a közösségi intézmény fő tevékenységének piaci jellege és az általa vállalt kockázat mértéke. Sok esetben a szerkezetátalakító ügynökség által vállalt kockázat mértéke alacsony, mivel tevékenységét állami pénzügyi támogatással végzi, a kormányzat nevében. A szerkezetátalakító ügynökségek foglalkozhatnak privatizációval vagy értékvesztett eszközök kezelésével.

Privatizációs ügynökségek

- 20.45 A szerkezetátalakító ügynökségek első típusa az állami egységek privatizációjának lebonyolításával foglalkozik. Két eset lehetséges:
- a) a szerkezetátalakító egység – jogállásától függetlenül – a kormányzat közvetlen megbízottjaként jár el, vagy korlátozott időre jön létre. Fő funkciója a nemzeti jövedelem és vagyon újraelosztása, a pénzeszközök egységek közötti közvetítésével. A szerkezetátalakító egységet az államháztartási szektorba kell besorolni;
 - b) a szerkezetátalakító egység egy leányvállalatok csoportját ellenőrző és irányító holdingtársaság, amely a kormányzat nevében, közpolitikai célokból tevékenységének csak kis részében végez privatizációt és közvetít pénzeszközöket a leányvállalatok között. Az egységet vállalatként kell besorolni, és a kormányzat nevében végzett minden egyes tranzakciót a kormányzaton keresztül kell átvezetni.

Értékvesztett eszközök kezelésére létrehozott struktúrák

- 20.46 A szerkezetátalakító intézmények másik típusa az értékvesztett eszközökkel foglalkozik, ilyeneket például banki vagy pénzügyi válságban hozhatnak létre. Ezek gyakran értékvesztett eszközök kezelésére létrehozott struktúrák vagy „rossz bankok” néven ismertek. Az ilyen szerkezetátalakító ügynökséget az általa vállalt kockázat mértéke szerint kell szektorba sorolni, figyelemmel a kormányzati pénzügyi támogatás mértékére.

A szerkezetátalakító ügynökség általában a kormányzat közvetlen vagy közvetett pénzügyi támogatásával a piaci ár fölött vásárol eszközöket. Az általa végzett tevékenység a nemzeti jövedelem és vagyon újraelosztását eredményezi. Ha az értékvesztett eszközök kezelésére létrehozott struktúra nem vállal kockázatot, akkor az államháztartási szektorhoz sorolandó.

Különleges célú gazdasági egységek

- 20.47 Pénzügyi okokból a kormányzat vagy a magánszférába tartozó egységek különleges célú gazdasági egységeket (SPE-eket) hozhatnak létre. Az SPE részt vehet olyan pénzügyi tevékenységekben, mint az eszközök értékpapírosítása, hitelfelvétel a kormányzat nevében stb. Az SPE-k, amennyiben rezidensek, nem számítanak önálló gazdasági egységnek. Ezeket az egységeket a tulajdonos fő tevékenysége szerint kell besorolni, és a fiskális tevékenységeket végző SPE-eket az államháztartási szektorba sorolják be.
- 20.48 A nem rezidens SPE-eket önálló gazdasági egységként kell kezelni. A kormányzat és a nem rezidens SPE közötti tranzakciók és állományok összes értékét elszámolják a kormányzati, és az SPE számlákon. Emellett, amikor a nem rezidens SPE-k külföldön vesznek fel kormányzati hitelt vagy viselnek kormányzati kiadásokat – még ha ezen fiskális tevékenységekkel kapcsolatban nem is zajlanak gazdasági folyamatok a kormányzat és az SPE között –, a tranzakciókat imputálják mind a kormányzat, mind a nem rezidens gazdálkodó egység számláin, így tükrözve a kormányzat tényleges fiskális tevékenységeit. Ha egy nem rezidens SPE olyan értékpapírosítási műveletet végez, amely nem jár eszköz eladásával, akkor a művelet kormányzati hitelfelvételnek tekinthető. A tranzakció gazdasági tartalmának megragadása érdekében a nem rezidens SPE-től történő kormányzati hitelfelvétel ugyanabban az értékben kerül imputálásra abban az időpontban, amikor az SPE kötelezettséget vállal a külföldi hitelező felé.

Közös vállalkozások

- 20.49 Sok állami egység köt megállapodást magáncégekkel vagy más állami egységekkel különböző tevékenységek együttes végzésére. E tevékenységek eredménye lehet piaci vagy nem piaci kibocsátás is. A közös tevékenységek alapvetően három típusba sorolhatók: közös ellenőrzésű egységek, amelyekre közös vállalkozásként hivatkozunk, közös ellenőrzésű műveletek, és közös ellenőrzésű eszközök.
- 20.50 A közös vállalkozáshoz szükséges egy olyan vállalat, társas vállalkozás vagy egyéb gazdasági egység létrehozása, amelyben az egység tevékenységei felett mindegyik fél közös ellenőrzési hatáskörrel rendelkezik. Gazdasági egységként a közös vállalkozás saját nevében szerződéseket köthet és saját céljaira forrást szerezhet. A közös vállalkozás maga vezeti számviteli nyilvántartásait.
- 20.51 A tulajdonrészt százaléka alapján általában meghatározható az ellenőrzés. Ha mindegyik tulajdonos egyforma százalékot birtokol a közös vállalkozásból, akkor más ellenőrzési mutatókat kell figyelembe venni.
- 20.52 Az állami egységek olyan közös működési megállapodásokat is köthetnek, amelyeket nem önálló gazdasági egységek bonyolítanak le. Ebben az esetben nincsenek besorolandó egységek, de ügyelni kell arra, hogy helyesen rögzítsék az eszközök tulajdonjogát, és a bevételek és költségek megosztása az alapszerződés rendelkezései szerint történjen. Például két egység megállapodhat abban, hogy egy közös termelési folyamat különböző szakaszait felügyeli, vagy valamelyik egység birtokolhat egy eszközt vagy kapcsolódó eszközök együttesét, de a két egység megosztja a bevételeket és költségeket.

Piacszabályozó ügynökségek

- 20.53 A mezőgazdaság területén működő állami egységek kétféle tevékenységet folytatnak:
- vagy mezőgazdasági és egyéb élelmiszerpiaci termékeket vásárolnak, tartanak és értékesítenek a piacon; vagy
 - kizárólag vagy főként a termelőknek szánt támogatások vagy egyéb transzferek elosztását végzik.

Az első esetben – feltéve, ha piaci termelőként működik – a gazdasági egységet a „Nem pénzügyi vállalatok” szektorba (S.11) sorolják be. A második esetben a gazdasági egységet az „Államháztartás” szektorba (S.13) sorolják be.

- 20.54 Amennyiben a piacsabályozó ügynökség a 20.53. pontban meghatározott mindkét tevékenységet végzi, úgy az ügynökséget a fő tevékenység szerint két gazdasági egységre kell osztani úgy, hogy az egyik a „Nem pénzügyi vállalatok” szektorba (S.11), a másik pedig az „Államháztartás” szektorba (S.13) sorolandó. Amennyiben az ügynökség fent említett felosztása nehezen kivitelezhető, akkor a szokásos szektorba sorolási tesztet kell elvégezni a költségek alapján meghatározott „fő tevékenység” kritérium alkalmazásával. Ha az egység költségei jelentős mértékben kapcsolódnak a piacirányítási tevékenységhez, akkor az egységet a „Nem pénzügyi vállalatok” szektorba kell sorolni. Ennek meghatározásához a költség-árbevétel arány tekintetében 80 %-os küszöbértéket szokás alkalmazni. Ha a szabályozó tevékenységhez kapcsolódó költség-árbevétel arány nem éri el ezt a küszöbértéket, akkor az egységet az „Államháztartás” szektorba (S.13) kell besorolni.

Nemzetek feletti hatóságok

- 20.55 Egyes országok olyan intézményi megállapodás résztvevői, amelynek értelmében az országok egy nemzetek feletti hatóság tagjai. Egy ilyen megállapodás általában oda-vissza irányú monetáris transzfereket eredményez a tagországok és a nemzetek feletti hatóság között. A nemzetek feletti hatóság nem piaci termelést is folytat. A tagországok nemzeti számláiban a nemzetek feletti hatóságok nem rezidens gazdasági egységként szerepelnek, a „Külföld” szektoron belül külön alszektorként sorolva.

Az államháztartás alszektora

- 20.56 A közigazgatási és jogi berendezkedéstől függően egy országon belül rendszerint többszintű a kormányzat. A 2. fejezet az államháztartás három szintjét nevezi meg: központi, tartományi (vagy regionális) kormányzat, illetve helyi önkormányzat, és minden szinthez külön alszektor társul. Az említett kormányzati szintek mellett a társadalombiztosítás léte és mérete, valamint a költségvetési politikában betöltött szerepe miatt fontos, hogy az államháztartás negyedik külön alszektorként az összes társadalombiztosítási egységről statisztika készüljön. Nem minden országban található meg az összes szint; van, ahol csak egy központi kormányzat vagy egy központi kormányzat plusz egy alacsonyabb szint létezik. A háromnál több szinttel rendelkező országokban a különböző egységeket a fenti szintek valamelyikébe kell besorolni.

Központi kormányzat

- 20.57 A „Központi kormányzat” (társadalombiztosítási alapok nélkül) alszektorhoz (S.1311) tartozik valamennyi országos hatáskörű kormányzati egység, a társadalombiztosítási egységek kivételével. Egy ország központi kormányzatának politikai hatásköre az ország teljes területére kiterjed. A központi kormányzat adókat vehet ki minden rezidens gazdasági egységre és az országon belül gazdasági tevékenységet folytató nem rezidens egységekre. A központi kormányzat feladata rendszerint az, hogy a közösség egészének javát szolgáló közösségi szolgáltatásokat biztosítson – például honvédelem, külkapcsolatok, közrend és biztonság – és szabályozza az ország szociális és gazdasági rendszerét. Emellett kiadásokat vállalhat fel bizonyos – főleg az egyes háztartások javára nyújtott – például oktatási és egészségügyi szolgáltatások kapcsán, valamint transzfereket nyújthat más gazdasági egységeknek, más kormányzati szinteken is.
- 20.58 A központi kormányzati statisztikák összeállítása a központi kormányzatnak a gazdaságpolitikai elemzésekben játszott speciális szerepe miatt különösen fontos. A költségvetési politika főleg a központi kormányzaton keresztül befolyásolja a gazdaságon belüli inflációs vagy deflációs nyomást. Általában a központi kormányzat szintjén történik az is, hogy egy döntéshozó testület országos gazdasági célkitűzések érdekében szakpolitikákat alakít ki és hajt végre.
- 20.59 A központi kormányzati alszektor a legtöbb országban egy nagy, összetett alszektort takar. Rendszerint egyetlen gazdasági egységet alkotó részlegek vagy minisztériumok központi csoportjából, valamint a központi kormányzat ellenőrzése alatt működő olyan, különféle szervekből áll, amelyek önálló jogi személyiséggel és elég autonómiával rendelkeznek ahhoz, hogy további központi kormányzati egységeknek legyenek tekinthetők.
- 20.60 A fő központi csoportot vagy elsődleges központi kormányzatot néha költségvetési központi kormányzatnak is hívják annak kihangsúlyozására, hogy beszámolójának egyik létfontosságú eleme a „költségvetés”. Ez azt sugallja, hogy a költségvetés implicit módon elhatárolja a központi kormányzat ezen alapvető gazdasági egységét. Alkalmankénti megnevezése „állam”, ami nem tévesztendő össze a tartományi kormányzat, mint a szövetségi kormányzati rendszerbeli provinciák, tartományok, kantonok, köztársaságok, prefektúrák vagy közigazgatási régiók fogalmával. A költségvetési központi kormányzat teljes számlasorozatának összeállításakor gyakran indokolt szerepeltetni a költségvetésen kívüli alapok tevékenységeit, ha ezek nem gazdasági egységek, és általában mindazon kincstári műveleteket, amelyek nem szerepelnek a költségvetésben.
- 20.61 A központi kormányzat másik alkotóelemét az egyéb központi kormányzati szervek – más néven költségvetésen kívüli egységek – jelentik, amelyek olyan költségvetésen kívüli ügynökségek vagy egységek, amelyek gazdasági egységnek, jogi személyiséggel rendelkező nem piaci állami vállalatnak vagy nem piaci, állami ellenőrzésű NPI-nek minősülnek.
- 20.62 Így a központi kormányzat két részre osztható: költségvetési központi kormányzat és egyéb központi kormányzati szervek. Ez a felosztás mérlegelés kérdése és gyakorlati szempontok befolyásolhatják. Fontos kritérium a „költségvetés” intézményi lefedettsége. A forrásadatok konzisztenciájának növelése érdekében azonban pontosan ismerni kell a tényleges összetételt, amelyről az összeállítóknak országos szinten meg kell állapodniuk. Az adatminőség értékelésében fontos tényező, hogy a központi kormányzat ezen két „alszektora” tekintetében összeállítható-e teljes számlasorozat.

Tartományi kormányzat

- 20.63 A „Tartományi kormányzat” (társadalombiztosítási alapok nélkül) alszektorhoz (S.1312) tartozik egy szövetségi rendszerben működő kormányzat valamennyi tartományi vagy regionális hatáskörű kormányzati egysége, esetlegesen a társadalombiztosítási egységek kivételével. A tartományok jelentik azt a legnagyobb földrajzi területet, amelyre az ország egészét politikai vagy közigazgatási célból felosztják. Az ilyen területek provincia, tartomány,

kanton, köztársaság vagy közigazgatási régió néven is ismertek. Ezek a szövetségi kormányzati rendszerben megfelelő mértékű hatáskörrel rendelkeznek. A tartományi kormányzat törvényhozói, bírói és végrehajtói hatalma az adott tartomány teljes területére kiterjed, amely rendszerint számos települést foglal magában, de nem terjed ki a többi tartományra. Sok országban nincsenek tartományi kormányzatok. A szövetségi országokban jelentős hatáskört és feladatkört kaphatnak a tartományi kormányzatok; ilyen esetekben helyénvaló egy tartományi kormányzati alszektor felállítása.

- 20.64 A tartományi kormányzatnak rendszerint megvan a fiskális hatásköre ahhoz, hogy adókat vessen ki az illetékességi területén rezidens vagy ott gazdasági tevékenységet folytató gazdasági egységekre. Egy gazdálkodó egység akkor minősül kormányzati egységnek, ha saját eszközökkel rendelkezhet, forrásokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat saját jogon, továbbá ha a hozzá befolyó adóknak legalább egy részét saját céljaira jogosult költeni vagy elkülöníteni. Ettől függetlenül azonban az egység – bizonyos meghatározott célokra – a központi kormányzattól is kaphat transfereket. A tartományi kormányzat külső közigazgatási ellenőrzés nélkül jelölheti ki saját tisztviselőit. Ha egy tartomány valamely kormányzati egysége teljes mértékben a központi kormányzat forrásaitól függ, és ha a központi kormányzat még a források felhasználását is meghatározza, akkor az ilyen egység a központi kormányzat intézményének tekintendő.

Helyi önkormányzat

- 20.65 A „Helyi önkormányzat” (társadalombiztosítási alapok nélkül) alszektorhoz (S.1313) a helyi hatáskörű kormányzati egységek tartoznak (esetlegesen a társadalombiztosítási egységek kivételével). A helyi önkormányzatok rendszerint a szolgáltatások széles körét nyújtják a helyi lakosoknak úgy, hogy ezek némelyikét a magasabb kormányzati szintekről kapott pénzekből finanszírozzák. A helyi önkormányzati statisztikában a legkülönbözőbb kormányzati egységek szerepelnek, például megyék, helyhatóságok, nagyvárosok, kisvárosok, községek, falvak, iskolai körzetek, valamint vízügyi vagy egészségügyi körzetek. Gyakran előfordul, hogy a különböző feladatkört ellátó helyi önkormányzati egységeknek ugyanazon földrajzi területek felett van hatáskörüik, így például egy adott kisvárost, megyét, illetve iskolai körzetet képviselő különböző kormányzati egységek ugyanazon terület felett rendelkezhetnek hatáskörrel. Ezenkívül két vagy több szomszédos helyi önkormányzat létrehozhat olyan regionális hatáskörű kormányzati egységet is, amely a helyi önkormányzatoknak tartozik beszámolási kötelezettséggel. Az ilyen egységeket szintén a helyi önkormányzati alszektorba kell besorolni.

- 20.66 Az önkormányzati egységek törvényhozói, bírói és végrehajtói hatalma a közigazgatási és politikai célokból létrehozott legkisebb földrajzi területekre korlátozódik. Egy helyi önkormányzat hatásköre rendszerint sokkal kisebb, mint a központi kormányzaté vagy egy tartományi kormányzaté, és nem feltétlenül jogosult adókat kivetni az illetékességi területén működő gazdasági egységekre vagy gazdasági tevékenységekre. A helyi önkormányzatok gyakran függenek a magasabb kormányzati szintekről kapott támogatásoktól, és bizonyos fokig a központi kormányzat vagy a tartományi kormányzat megbízottjaként működnek. Az önkormányzat akkor minősül gazdasági egységnek, ha saját eszközökkel rendelkezhet, forrásokat szerezhet és hitelfelvétellel kötelezettségeket vállalhat saját jogon. Emellett mérlegelési jogkörrel kell rendelkeznie a források felhasználására vonatkozóan, valamint jogosultnak kell lennie saját tisztviselőinek független, külső közigazgatási ellenőrzés nélküli kinevezésére.

Társadalombiztosítási alapok

- 20.67 A „Társadalombiztosítási alapok” alszektorhoz (S.1314) tartozik minden társadalombiztosítási egység, a rendszerek működtetését vagy irányítását végző kormányzati szinttől függetlenül. Ha egy társadalombiztosítási rendszer nem felel meg a gazdasági egységgé minősítéshez szükséges kritériumoknak, akkor anyaegységével együtt a kormányzati szektor egy másik alszektorába kell besorolni. Ha az állami kórházak nem piaci szolgáltatást nyújtanak a közösség egészségének, és ha azokat társadalombiztosítási rendszerek ellenőrzik, akkor a társadalombiztosítási alapok alszektorba tartoznak.

A KORMÁNYZATI PÉNZÜGYI STATISZTIKA

Keret

- 20.68 A tapasztalatok szerint, a kormányzat esetében a központi keretben szereplő számláknak az ESA szerinti sorrendtől eltérő, alternatív bemutatása bizonyos elemzési szempontok alapján megfelelőbb. Ez az alternatív bemutatási mód kormányzati pénzügyi statisztika (GFS) néven ismert, amely eltérő, ám továbbra is integrált képet ad a kormányzati számlákról a kormányzat gazdasági tevékenységének következő mérőszámai révén: bevétel, kiadás, hiány/többlet, finanszírozás, egyéb gazdasági folyamatok és vagyommérleg.
- 20.69 Az ESA-alapú kormányzati pénzügyi statisztika a különböző ESA folyószámlákon, tőkeszámlákon és pénzügyi számlákon szereplő tranzakciókat mutatja be, a nem pénzügyi tranzakciók pedig egyetlen számlába vannak rendezve, amely a fiskáliselemzéshez jobban megfelel.
- 20.70 A GFS-rendszer meghatározása szerint a bevétel az ESA központi keretben forrásként pozitív előjellel szereplő tranzakciók, a folyószámlákra könyvelt kapott támogatások, valamint a tőkeszámlára könyvelt kapott tőketranszferek aggregátuma. A kiadás a felhasználásként pozitív előjellel szereplő tranzakciók, a folyószámlákon nyilvánított fizetendő támogatások, valamint a tőkeszámlán könyvelt tőkekiadás – vagyis a bruttó felhalmozás plusz a fizetendő tőketranszferek – aggregátuma. A bevételek és kiadásnak ez a fogalma a kormányzati pénzügyi statisztika sajátossága, de az alaptranzakciók megegyeznek az ESA-ban meghatározottakkal.

20.71 A bevétel és a kiadás különbözete, vagyis a többlet/hiány a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel (B.9). A többlet/hiány finanszírozását a pénzügyi számla mutatja, amelyen a pénzügyi eszközök nettó beszerzése és a kötelezettségek nettó felmerülése szerepel. A bevételi vagy kiadási tételeknek megvan a könyvelési ellentételük a pénzügyi számlán. A pénzügyi tranzakciók is eredményezhetnek két tételt a pénzügyi számlán. Ez visszatükörzi a kettős könyvvitel elvét, miszerint minden tranzakcióhoz tartozik egy ellentételező tranzakció a pénzügyi számlán. Elvben a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel a pénzügyi eszközök és kötelezettségek tranzakcióiból is levezethető.

20.72 A GFS felépítése a következő:

A kormányzati pénzügyi statisztika felépítése	
	Bevétel
	Adók
	Társadalombiztosítási hozzájárulások
	Javak és szolgáltatások árbevétele
	Egyéb folyó bevétel
	Tőke-transzfer-bevétel
<i>mínusz</i>	Kiadás
	Folyó termelőfelhasználás
	Munkavállalói jövedelem
	Kamat
	Támogatások
	Társadalmi juttatások
	Egyéb folyó kiadások
	Tőke-transzfer-kiadás
	Felhalmozási kiadás
<i>egyenlő</i>	Nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel
<i>egyenlő</i>	Nettó pénzügyi tranzakciók

20.73 Az ESA szerinti számlák sorozatával összhangban, a GFS-rendszerben az egyéb gazdasági folyamatokhoz és vagyonszámlákhoz további számlák vannak rendelve. E számlák segítségével maradéktalanul összeegyeztethetők az elszámolási időszakban a vagyonszámlákban bekövetkező változások és a tranzakciók. Minden eszköz vagy kötelezettség esetében érvényes az alábbi egyenlőség:

	Nyitó mérleg
<i>plusz</i>	gazdasági műveletek
<i>plusz</i>	átértékelések
<i>plusz</i>	egyéb volumenváltozások
<i>egyenlő</i>	Záró mérleg

20.74 A vagyonszámla mutatja az összes – nem pénzügyi és pénzügyi – eszköz állományát, valamint a fennálló kötelezettségek állományát, amiből levezethető a nettó vagyon (az összes eszköz és az összes kötelezettség különbsége) és a nettó pénzügyi vagyon (az összes pénzügyi eszköz és az összes kötelezettség különbsége).

20.75 A kormányzati pénzügyi statisztika az államháztartásnak és alszektorainak, illetve a kormányzati egységek bármely csoportjának a pénzügyi teljesítményét is mutatja, valamint olyan egyedi gazdasági egységeket is, mint a költségvetési központi kormányzat.

Bevétel

20.76 A bevételi tranzakciók növelik a nettó vagyont és pozitívan befolyásolják a nettó hitelnyújtást (+)/nettó hitel-felvételt (-). A kormányzati bevételben rendszerint túlsúlyban vannak a kormányzat által adók és társadalombiztosítási hozzájárulások formájában kivetett kötelező befizetések. Egyes kormányzati szinteken az egyéb kormányzati egységektől érkező transzferek és a nemzetközi szervezetektől érkező támogatások komoly bevételi forrást jelentenek. Az egyéb általános bevételi kategóriák közé tartoznak a következők: tulajdonból származó jövedelem, a javak és szolgáltatások árbevétele, valamint a támogatásokon kívüli, máshová nem sorolt transzferek. Az egy adott elszámolási időszakra vonatkozó összes kormányzati bevétel az alábbi bevételi tranzakciók összegzésével számítandó:

Összes bevétel	=	adók összesen	D.2 + D.5 + D.91
	+	társadalombiztosítási hozzájárulások összesen	D.61
	+	javak és szolgáltatások árbevétele összesen	P.11 + P.12 + P.131
	+	egyéb folyó bevétel	D.39 + D.4 + D.7
	+	egyéb tőkejövedelmek	D.92 + D.99

Adók és társadalombiztosítási hozzájárulások

20.77 Az „Adók összesen” tételbe tartoznak a termelési és importadók (D.2), a folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók (D.5) és a tőkeadók (D.91). A „Társadalombiztosítási hozzájárulások összesen” tételbe tartoznak a tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások (D.611) és az imputált társadalombiztosítási hozzájárulások (D.612).

20.78 Az adók és társadalombiztosítási hozzájárulások becslése bonyolult lehet. Az ehhez kapcsolódó problémákat és a javasolt megoldásokat e fejezet „Az államháztartással kapcsolatos elszámolási kérdések” című szakasza tartalmazza. Míg az ESA központi keretében az adók nyilvántartása több számlán történik, addig a kormányzati pénzügyi statisztikában az összes adó egyetlen bevételi kategóriában szerepel, amely az adókitetés alapja szerint van további alkategóriákra bontva. A tőkeadókat a kormányzati pénzügyi statisztikában a jövedelemadók között tüntetik fel.

20.79 Az adók és társadalombiztosítási hozzájárulások bevételi adatai ⁽¹⁾ alapján készülnek a nemzetközi összehasonlításban felhasznált teljes adó- vagy adóteher-mutatók, mint például az összes adóbevétel nagysága a GDP százalékában kifejezve. Ebben az összefüggésben a társadalombiztosítási hozzájárulásokat az adóstatistikával együtt mutatják be, és az adóteher vagy a kötelező befizetések számszerűsítésekor figyelembe veszik.

Árbevétel

20.80 A „Javak és szolgáltatások árbevétele összesen” tételbe tartozik a „Piaci kibocsátás” (P.11) és a „Nem piaci kibocsátás” (P.131). Ebben a tételbe tartozik a „Saját végső felhasználási célú kibocsátás” (P.12) is – kivéve ha piaci/nem piaci tesztet (lásd a 20.30. pontot) kell elvégezni. Az államháztartás által termelt kibocsátás zömét olyan javak és szolgáltatások alkotják, amelyek nem kerülnek értékesítésre, vagy amelyek értékesítése gazdaságilag nem jelentős áron történik. A nem piaci kibocsátás elosztása nincs összhangban a bevétel fogalmával. A bevételhez csak a javak és szolgáltatások tényleges, illetve bizonyos imputált árbevétele tartozik.

20.81 A kormányzat piaci kibocsátásához (P.11) az alábbiak tartoznak:

- a kormányzathoz tartozó piaci szervezetek piaci kibocsátása, így például a honvédelmi minisztériumhoz tartozó fegyvergyár vagy a kormányzati egységek által létrehozott, a saját munkavállalóik étkeztetését szolgáló, gazdaságilag jelentős árakat felszámító étkezde;
- a nem piaci szervezetek által értékesített másodlagos piaci termékek, amelyekre néha „alkalmi árbevételként” hivatkoznak, például az állami egyetemek és vállalatok közötti kutatási és fejlesztési szerződésekből adódó termékek vagy a kormányzati egységek által gazdaságilag jelentős áron értékesített publikációk.

20.82 A fent említett „alkalmi árbevétel” meg kell különböztetni a látogatók által fizetett jelképes múzeumi belépőktől, amelyek rendszerint a nem piaci kibocsátás utáni részleges kifizetések (P.131) körébe tartoznak. Egyéb jelentős részleges térítések közé tartoznak a kórházaknak vagy iskoláknak történő befizetések, ha ezek nem piaciak.

20.83 A saját előállítású állóeszközök felhalmozása bevételnek számít az ESA alapú kormányzati pénzügyi statisztikában, és árbevételnek tekintendő. Az árbevétel tartalmazza azon javak és szolgáltatások értékét is, amelyeket természetbeni munkavállalói jövedelem vagy egyéb természetbeni kifizetés céljára állítottak elő.

⁽¹⁾ Az ESA-n alapuló, adókból és társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó összbevétel összhangban van az OECD bevételi statisztikával, kivéve a fizetendő adójóváírások és az imputált társadalombiztosítási hozzájárulások elszámolását. Az adók és társadalombiztosítási hozzájárulások ESA szerinti elszámolása összhangban van továbbá az IMF államháztartási pénzügyi statisztikáinak felépítésével, bár ott az ESA-hoz képest van némi eltérés a bontásban.

20.84 Az ESA alapú kormányzati pénzügyi statisztikában az értékesítésből származó bevétel kibocsátás szemléletű, azaz nem különbözik a kibocsátástól, ugyanakkor a vevőknek történő tényleges értékesítés a készletváltozások miatt különbözik. Ezek a készletváltozások azonban valószínűleg kismértékűek a kormányzati egységek és az egyéb nem piaci termelők esetében, amelyek főként nem áruk, hanem inkább szolgáltatások előállításával foglalkoznak. Az árbevétel értékelése alapján történik.

20.1. rovat — Az ESA központi keret és a GFS tranzakciók és aggregátumok összehasonlítása

ESA források		ESA GFS bevétel
P.1	Kibocsátás, ebből:	
	Piaci kibocsátás (P.11)	Javak és szolgáltatások árbevétele
	Saját végső felhasználási célú kibocsátás (P.12)	Javak és szolgáltatások árbevétele
	Nem piaci kibocsátás (P.13), ebből:	
	— Nem piaci kibocsátásért teljesített kifizetések (P.131)	Javak és szolgáltatások árbevétele
	— Nem piaci kibocsátás, egyéb (P.132)	Az összbevétel nem tartalmazza
D.2	Termelési és importadók (követelés)	Adók összesen
D.3	Támogatások (követelés)	Egyéb folyó bevétel
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	Egyéb folyó bevétel
D.5	Folyó jövedelem- és vagyonadók	Adók összesen
D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások	Társadalombiztosítási hozzájárulások összesen
D.7	Egyéb folyó transzferek	Egyéb folyó bevétel
D.91r	Tőkeadók (követelés)	Adók összesen
D.92r	Beruházási támogatások (követelés)	Egyéb tőkejövedelmek
D.99r	Egyéb tőketranszferek (követelés)	Egyéb tőkejövedelem
ESA felhasználások és tőketranzakciók		ESA GFS kiadás
P.2	Folyó termelőfelhasználás	Folyó termelőfelhasználás
D.1	Munkavállalói jövedelem	Munkavállalói jövedelem
D.2	Termelési és importadók (tartozás)	Egyéb folyó kiadások
D.3	Támogatások (tartozás)	Támogatások
D.41	Kamat	Kamat
D.4	Tulajdonból származó jövedelem (D.41 kivételével)	Egyéb folyó kiadások
D.5	Folyó jövedelemadók	Egyéb folyó kiadások
D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások
D.632	Természetbeni társadalmi transzferek piaci termelőkön keresztül	Természetbeni társadalmi transzferek piaci termelőkön keresztül
D.7	Egyéb folyó transzferek	Egyéb folyó kiadások
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	Egyéb folyó kiadások
P.31	Az egyéni fogyasztási kiadás piaci kibocsátású része	Természetbeni társadalmi transzferek piaci termelőkön keresztül

	ESA felhasználások és tőketranzakciók	ESA GFS kiadás
P.31	Az egyéni fogyasztási kiadás nem piaci kibocsátású része	Az összkiadás nem tartalmazza
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	Az összkiadás nem tartalmazza
P.5	Bruttó felhalmozás	Tőkekiadás
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	Tőkekiadás
D.92p	Beruházási támogatás (tartozás)	Tőkekiadás
D.99p	Egyéb tőketranszferek (tartozás)	Tőkekiadás

Az ESA központi keretben a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel (B.9) jelenti a tőkeszámla egyenlegező tételét. Az ESA-GFS-rendszerben a kormányzat egyenlegező tétele megegyezik a nettó hitelnyújtással/nettó hitelfelvétellel (B.9). Ennek magyarázatát ez a keretes rész tartalmazza.

Az ESA központi keretrendszer

Az első számla a termelési számla, ezért az ESA valamely gazdasági szektorának első forrását saját kibocsátása jelenti. Mivel a kormányzat által nyújtott szolgáltatások többségét nem gazdaságilag jelentős áron értékesítik – és így nem piacinak minősül –, a kormányzat kibocsátását egyezményesen a termelési költségek összegeként mérik.

Ehhez hasonlóan a közösségi végső fogyasztási kiadást, amely a kormányzat által a közösségnek nyújtott szolgáltatásokból – mint például az általános szolgáltatások, a honvédelem, a közbiztonság és közrend – áll, a termelési költségek összegeként mérik. Szintén megegyezés szerint a közösségi fogyasztási kiadás (P.32) egyenlő a kormányzat tényleges végső fogyasztásával (P.4).

A háztartások végső egyéni fogyasztási kiadását – amelyet nem piaci alapon közvetlenül a kormányzat biztosít – szintén a termelési költségek alapján kell figyelembe venni.

Ennek eredményeként a kormányzati ESA számláknál kétféle tranzakció tekinthető „imputáltnak”:

1. A források oldalán a termelési számlán nyilvántartott nem piaci kibocsátás, egyéb (P.132);
2. A felhasználások oldalán a tényleges végső fogyasztás (P.4) és a természetbeni társadalmi transzferek -termelt nem piaci javak és szolgáltatások (D.631). Ezek nyilvántartása a „természetbeni jövedelmek újraelosztása” számlán és a „korrigált rendelkezésre álló jövedelem” számla felhasználási oldalán történik.

Minden egyes imputált tranzakció egyenlő a tényleges tranzakciók összegével, vagyis a termelési költségekkel. Az imputált tranzakciók e két típusa – a források oldalán és a felhasználások oldalán – kiegyenlíti egymást az ESA számlasorozatban.

Az ESA GFS statisztika

Az ESA GFS statisztikában ugyanazok az alapvető tranzakció-kategóriák szerepelnek, de rendszerint a tényleges, pénzben kifejezett tranzakciókra alapozva a kormányzat összbevételének és összkiadásának meghatározása érdekében. Az imputált tranzakciók közül csak néhányat kell figyelembe venni: az imputált társadalombiztosítási hozzájárulásokat és a természetbeni tőketranszfereket.

Ha az összbevétel kiszámítása érdekében a források oldaláról a nem piaci kibocsátást (P.132), az összkiadás kiszámítása érdekében pedig a felhasználások oldaláról a tényleges végső fogyasztást (P.4 = P.32) és a természetbeni társadalmi transzferek - termelt nem piaci javak és szolgáltatások (D.631) nem vesszük figyelembe, akkor ugyanazt az egyenlegező tételt kapjuk: ez a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel (B.9).

A kormányzati GFS összes kiadásánál egyedül figyelembe vett természetbeni társadalmi juttatásokat a háztartásoknak piaci termelőkön keresztül juttatott természetbeni társadalmi transzferek (D.632) jelentik, mert ezek a kormányzati egységek valós kifizetései alá tartoznak. Az államháztartás végső fogyasztási kiadásának meghatározásához ezeket a tranzakciókat is hozzá kell adni a termelési költségek összegéhez (amely megegyezik a nem piaci kibocsátás, egyéb számla értékével (P.132)).

$$P.3 = P.132 + D.632$$

Egyéb bevétel

- 20.85 Az egyéb folyó bevételekhez tartozik a tulajdonból származó jövedelem (D.4), az egyéb termelési támogatások (D.39) és az egyéb folyó transzferek (D.7).
- 20.86 A tulajdonból származó jövedelmet alkotó tételek a kamat (D.41), a vállalatok felosztott jövedelme (osztalék és jövedelemkivonás a kvázivállalatokból) (D.42), valamint – kisebb jelentőségű tételként – a kormányzati közvetlen külföldi tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme (D.43), az egyéb befektetési jövedelem (D.44) és a bérleti díjak (D.45).
- 20.87 Az egyéb folyó transzferek (D.7) között főleg kormányzaton belüli transzferek szerepelnek. Ezeket konszolidálni kell a szektor egészére vonatkozó számlák elkészítésekor.
- 20.88 Az egyéb tőkejövedelmek között szerepelnek a beruházási támogatások (D.92) és egyéb tőketranszferek (D.99), amelyek egyrészt más egységektől – döntően más kormányzati egységektől – érkeznek (bár a statisztika elkészítésekor végzett konszolidálás csökkentheti nominális mértéküket), másrészt pedig uniós intézményektől, illetve különböző más egységektől származnak, és olyan tranzakciókat tükröznek, mint például adós törlesztése garancia lehívása után.
- 20.89 Az adományok – más statisztikai rendszerek meghatározása szerint, esetenként: transzferek, kivéve az egyik kormányzati egység által egy másik kormányzati egységtől vagy nemzetközi szervezettől kapott támogatásokat – nem alkotnak az ESA szerinti kategóriát. Összegüknek egyenlőnek kell lennie az alábbi transzferjövedelem összegével: D.73 + D.74 + D.92, valamint bizonyos esetekben + D.75 + D.99.
- 20.90 A kormányzati egységek által kapott támogatások csak az egyéb termelési támogatásokból állnak. Ha a termék-támogatásokat a kormányzathoz tartozó termelő egységek kapják, akkor a terméktámogatásokat szerepeltetni kell az alapáras kibocsátásban és árbevételben.

Kiadás

- 20.91 A kiadási tranzakciók negatív módon befolyásolják a nettó hitelnyújtást (+)/nettó hitelfelvételt (-). Az összkiadást a folyó kiadás és a tőkekiadás alkotja. A folyó kiadáshoz tartoznak a termeléshez kapcsolódó költségek (munkavállalói jövedelmek és folyó termelőfelhasználás), a tulajdonból származó jövedelem (tartozás) (amely főleg kamatkidrást takar) és a transzfer-kifizetések (úgy mint társadalmi juttatások, folyó támogatások más kormányzatoknak és más egyéb folyó transzferek).
- 20.92 Az egy adott elszámolási időszakra vonatkozó összes kormányzati kiadás az alábbi egyenlet alapján számítandó a fizetendő tranzakciók összegzésével:

Összes kiadás	=	folyó termelőfelhasználás	P.2
	+	munkavállalói jövedelem	D.1
	+	kamat	D.41
	+	természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	D.62
	+	természetbeni társadalmi transzferek piaci termelőkön keresztül	D.632
	+	támogatások	D.3
	+	egyéb folyó kiadás	D.29 + (D.4 - D.41) + D.5 + D.7 + D.8
	+	tőkekiadás	P.5 + NP + D.92 + D.99

Munkavállalói jövedelem és folyó termelőfelhasználás

- 20.93 A munkavállalói jövedelem és a folyó termelőfelhasználás a kormányzati egységek termelési költségei.
- 20.94 A munkavállalói jövedelmekhez (D.1) tartoznak bérek és keresetek (D.11), valamint a munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.12), beleértve az imputált társadalombiztosítási hozzájárulásokat is, amelyek az ESA-ban háztartási felhasználásnak és kormányzati forrásnak minősülnek, és így nem konszolidálandók. A munkavállalói jövedelmek elszámolása eredményszemléletű, vagyis nem a bérkifizetés esedékességekor vagy megtörténtekor, hanem a munka elvégzésekor történik. A bérek magukban foglalják a kifizetett jutalmakat és egyéb egyszeri kifizetéseket (hátralék vagy szerződés megújítás miatt), ilyenkor nehéz lehet meghatározni az elszámolás időpontját: hosszú foglalkoztatási időszakokra járó kifizetések esetén ez rendszerint a jutalom meghatározásának időpontja és nem a névleges jutalmazott időszak.

- 20.95 A folyó termelőfelhasználás (P.2) az elszámolási időszak során a termelési folyamatban felhasznált árukat és szolgáltatásokat jelenti. Fogalmát tekintve eltér a vásárlásoktól és minden más lehetséges beszerzéstől, hiszen felhasználása előtt minden beszerzés készletre kerül. Javak és szolgáltatások beszerzését piaci és nem piaci kormányzati szervezetek is végezhetik.
- 20.96 Elméletileg a folyó termelőfelhasználás elszámolási időpontja egyértelmű: az az időpont, amikor a termék felhasználásra kerül a termelési folyamatban. A vásárlások és egyéb beszerzések elszámolási időpontja elméletileg a szállítási időpont, bár lehetnek esetek, amikor erről az időpontról nehéz megbizonyosodni.

Társadalmi juttatásokra fordított kiadások

- 20.97 A társadalmi juttatásokra fordított kiadásokhoz tartoznak a természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások (D.62) – ezek főleg készpénzbeli kifizetéseket jelentenek – és a háztartásoknak piaci termelőkön keresztül nyújtott természetbeni társadalmi transzferek (D.632). A piaci termelőkön keresztül nyújtott természetbeni társadalmi transzferek olyan kormányzati kiadást jelentenek, amely a háztartásoknak a piaci termelők által biztosított árukat és szolgáltatásokat finanszírozza. Ennek tipikus példája az egészségügy, illetve az orvosok és gyógyszereszek által biztosított –társadalombiztosítási rendszerek vagy szociális programok keretén belül a kormányzati egységek által finanszírozott – javak és szolgáltatások.
- 20.98 A társadalmi juttatásokra fordított kiadások nem tartalmazzák a háztartásoknak nem piaci kormányzati termelők által biztosított természetbeni társadalmi transzfereket. A kormányzatok gyakran állítanak elő szolgáltatásokat és árukat, majd ezeket ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron osztják el. A kettősség elkerülésének érdekében a kormányzati pénzügyi statisztikában ezen javak és szolgáltatások előállításának költségei csak egyszer kerülnek elszámolásra kiadásként – mint folyó termelőfelhasználás, munkavállalói jövedelem vagy egyéb termelési adók, – illetve bevételként mint egyéb termelési támogatás. Az ESA szerinti számlasorozatban ezek a költségek a nem piaci kibocsátás alatt, a forrás oldalon egyenlegeződnének, majd felhasználásként ismételt elszámolásra kerülnek a természetbeni társadalmi transzferként elosztandó végső fogyasztási kiadások (P.3) alatt. Elemzési célból szükséges lehet a társadalmi transzferek tágabb aggregátumát is kiszámítani, a következőkkel együtt: pénzbeli társadalmi juttatások (D.62) plusz természetbeni társadalmi transzferek (D.63).
- 20.99 Az ESA-ban a kormányzati alkalmazottaknak fizetett nyugdíjszerű juttatásokat folyó kiadás kifizetéseként is elszámolják, még akkor is, ha kormányzati kötelezettség teljesítésének minősülnek (lásd az „Az államháztartással kapcsolatos elszámolási kérdések” című szakaszt), a kapcsolódó járulékokat pedig bevételként veszik figyelembe. Ha azonban a rendszer tökéletes, ezek a járulékok és juttatások finanszírozási tételek, így egy nyugdíj-jogosultság-változások miatti korrekciós tétel (D.8) adódik hozzá a kiadásokhoz: ez a nyugdíjra vagy egyéb nyugdíjszerű juttatásra kapott társadalombiztosítási hozzájárulások mínusz a nyugdíjak vagy egyéb nyugdíjszerű juttatások kapcsán fizetett társadalmi juttatások összege, azoknál a nyugdíjalapoknál, amelyek kötelezettségei pénzügyi kötelezettségként vannak elszámolva.

Kamat

- 20.100 A kamatkifizetésekre tartoznak a pénzügyi kötelezettségek költségei, vagyis a hitelek, váltók, letéti jegyek és kötvények utáni kifizetések, valamint a betéti követelések vagy egyéb kormányzati kötelezettségnek számító eszközök utáni kifizetések. A kamat elszámolása eredményszemléletű (lásd az „Az államháztartással kapcsolatos elszámolási kérdések” című szakaszt).
- 20.101 A kamatkifizetésnél a FISIM miatt korrekció történik az ESA alapú kormányzati pénzügyi statisztikában. A hitelek és betétek után a pénzügyi intézményeknek fizetendő kamatot fel kell osztani két részre: folyó termelőfelhasználásként elszámolt szolgáltatásra és a fizetett kamatként elszámolt tulajdonból származó jövedelemre. Ugyanilyen korrekció érvényesül a pénzügyi intézmények által a betétek vagy hitelek után fizetett kormányzati kamatbevétel esetében is.

Egyéb folyó kiadások

- 20.102 Az egyéb folyó kiadásokhoz tartoznak az egyéb termelési adók (D.29), a kamaton kívüli tulajdonból származó jövedelem (D.4 - D.41), a folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók (D.5), az egyéb folyó transzferek (D.7) és a nyugdíj-jogosultság-változások miatti korrekció (D.8).
- 20.103 Míg a kormányzati egységek által fizetett egyéb termelési adók elszámolása kormányzati kiadásként történik, addig a termékadók nincsenek külön kormányzati kiadásként kimutatva. Ennek egyrészt az az oka, hogy mivel ezek az adók nem minősülnek forrásnak a kormányzati piaci termelők esetében, akiknél a kibocsátás értékelése alapján történik, így nem jelennek meg azok felhasználásaiként, másrészt az, hogy a kormányzati folyó termelőfelhasználásra kerülő termékek utáni adók benne vannak a beszerzési áron történő értékelésben.

Tőkekiadás

- 20.104 A tőkekiadás tartalmazza a tőketranszfereket beruházási támogatások (D.92) és egyéb tőketranszferek (D.99) formájában, valamint a beruházási kiadást: a bruttó felhalmozást (P.5, amelynek része a bruttó állóeszköz-felhalmozás: P.51g, plusz a készletváltozások: P.52, valamint az értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege: P.53); és a nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegét (NP). A nem pénzügyi eszközök – például épületek – elidegenítésének elszámolása nem bevételként, hanem negatív tőkekiadásként történik, pozitívabbá téve így a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel (B.9) összegét.

Kapcsolat a kormányzati végső fogyasztási kiadással (P.3)

- 20.105 A fiskális és egyéb makroökonómiai statisztikák felhasználói számára fontos megteremteni a kapcsolatot az összes kormányzati kiadás és annak összetevői, illetve a kormányzati végső fogyasztási kiadás (P.3) között.
- 20.106 Az államháztartás végső fogyasztási kiadása egyenlő kibocsátásának (P.1) összértékével, hozzáadva ehhez a piaci termelőktől a háztartások részére vásárolt termékekkel kapcsolatos kiadásokat (azaz a természetbeni társadalmi juttatásokat: D.632) és levonva a javak és szolgáltatások árbevételét (P.11+P.12+P.131).
- 20.107 A kormányzati kibocsátás – piaci kibocsátás, saját előállítású felhalmozás és nem piaci kibocsátás – egyenlő az előállítási költségek összegével (munkavállalói jövedelem, folyó termelőfelhasználás, állóeszköz-felhasználás, kifizetett termelési adók mínusz a kapott termelési támogatások), plusz a kormányzat piaci egységei által létrehozott nettó működési eredménnyel (B.2n).
- 20.108 Így egyes kormányzati kiadási és bevételi tételek, valamint a nettó működési eredmény (B.2n) alapján a következőképpen számolható ki a végső fogyasztási kiadás:

	munkavállalói jövedelem (D.1)
plusz	folyó termelőfelhasználás (P.2)
plusz	állóeszköz-felhasználás (P.51c1)
plusz	egyéb termelési adók, tartozás (D.29 U)
mínusz	egyéb termelési támogatások, követelés (D.39 R)
plusz	működési eredmény, nettó (B.2n)
egyenlő	kibocsátás (P.1)

továbbá:

	kibocsátás
mínusz	javak és szolgáltatások árbevétele (P.11+P.12+P.131)
plusz	természetbeni társadalmi transzferek piaci termelőkön keresztül (D.632)
egyenlő	végső fogyasztási kiadás (P.3)

Kormányzati kiadások funkció szerint (COFOG)

- 20.109 A kiadási tranzakcióknak a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerinti osztályokba sorolása nélkülözhetetlen a kormányzati pénzügyek bemutatásához; a COFOG a kormányzati kiadások elemzésének fontos eszköze, és különösen hasznos nemzetközi összehasonlításokban. Ez az osztályozás mutatja a kiadási tranzakciók célját. A célok nem teljesen feleltethetők meg a kormányzatok közigazgatási berendezkedésének, így például előfordulhat, hogy egy egészségügyi feladatokért felelős közigazgatási egység oktatási célú tevékenységeket végez, például egészségügyi szakemberek képzését. Szükség van a kormányzati tranzakciók két oldalról történő bemutatására: gazdasági jelleg (a szokásos ESA osztályozás) és funkciók szerint.
- 20.110 A COFOG-osztályozás a kormányzati kiadásokat az alább meghatározott tíz fő funkció szerint ismerteti, illetve két további, részletesebb szinten, melyek itt nem kerülnek felsorolásra. A második szint például azért szükséges, hogy információkat adjon a kutatási és fejlesztési kiadásokról, valamint a szociális védelem kockázataihoz és szociális igényeihez rendelt kormányzati kiadásokról.
- 20.111 A COFOG-osztályozás összhangban van a kormányzat által nyújtott közösségi nem piaci szolgáltatások és egyéni nem piaci szolgáltatások elkülönítésével: az első hat funkció – és korlátozott mértékben az egyéb funkciók egyes részei – a közösségi szolgáltatásoknak felelnek meg. Ez lehetővé teszi a kormányzati végső közösségi fogyasztási kiadások kiszámítását. Az összkiadás aggregátuma és a kiadási tranzakciók, funkcionként lebontva, összhangban vannak az ESA a kormányzati pénzügyi statisztika tételével. Ezért az aggregátum nem tartalmazza a természetbeni társadalmi transzfereket – termelt nem piaci javak és szolgáltatások (D.631), mert ezek már a kormányzat termelési költségeinél vannak elszámolva.

20.1. táblázat — COFOG – a kormányzat tíz funkciója

Kód	Funkció	Szolgáltatás típusa
01	Általános közszolgáltatások	Közösségi
02	Védelem	Közösségi
03	Közrend és közbiztonság	Közösségi
04	Gazdasági ügyek	Közösségi
05	Környezetvédelmi szolgáltatás	Közösségi
06	Lakásszolgáltatás és közműellátás	Közösségi
07	Egészségügy	Többnyire egyéni
08	Szabadidő, kultúra és vallás	Többnyire közösségi
09	Oktatás	Többnyire egyéni
10	Szociális védelem	Többnyire egyéni

Egyenlemező tételek**Nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel (B.9)**

- 20.112 A kormányzati nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) (B.9) az összebevétel és az összkiadás különbözete, ami megegyezik az ESA számlákban a tőkeszámla egyenlemező tételével (B.9N). Azt az összeget jelenti, amelyet a kormányzat hitelnyújtásra tud szánni, illetve amelyet fel kell vennie nem pénzügyi műveleteinek finanszírozásához.
- 20.113 A nettó hitelnyújtás(+)/nettó hitelfelvétel(-) egyben a pénzügyi számla egyenlemező tétele is (B.9F a központi keretrendszerben). Elméletileg ugyanaz, mint a tőkeszámla egyenlemező tétele, bár a gyakorlatban jelentkezhet statisztikai eltérés.
- 20.114 A „nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel” egyfajta terminológiai rövidítés. Ha a változó pozitív (vagyis finanszírozási képességet mutat), akkor a szabályos elnevezés nettó hitelnyújtás(+); amikor pedig negatív (vagyis finanszírozási igényt mutat), akkor a szabályos elnevezés nettó hitelfelvétel(-).

Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyon-változás (B.101)

- 20.115 Az elszámolási időszak során a nettó vagyont érintő összes tranzakció közötti különbözet a következő egyenlemező tétellel azonos: megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyon-változás (B.101).
- 20.116 A megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyon-változás hasznos mérőszáma a kormányzati számláknak és szakpolitikáknak, mivel a folyó kormányzati műveletek során szerzett vagy felhasznált forrásokat mutatja.
- 20.117 A megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyon-változás egyenlő a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel plusz a nem pénzügyi eszközök nettó beszerzése (P5+NP) mínusz állóeszköz-felhasználás (P.51c1) összegével.

	Nettó megtakarítás plusz tőketranszferek (B.101)
mínusz	nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege (P.5+NP)
plusz	állóeszköz-felhasználás (P.51c1)
egyenlő	nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel (B.9)
egyenlő	pénzügyi eszközökkel mínusz kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók (finanszírozás)

Finanszírozás

- 20.118 A GFS-rendszerben a kormányzat pénzügyi számlája az 5. fejezetben leírt módon rögzíti a pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciókat.

Eszközökkel kapcsolatos tranzakciók

- 20.119 A készpénz és betétek (F.2) főleg a kormányzati betétek banki – elsősorban jegybanki – mozgásait tükrözik, amelyek időszakonként jelentős ingadozást mutathatnak, különösen a kincstári műveletek következtében. Más kormányzati egységek, például a helyi önkormányzatok és a társadalombiztosítási alapok szintén nagy összegű betétállománnyal rendelkeznek a bankoknál.
- 20.120 A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (F.3) főleg a bankok, nem pénzügyi vállalatok vagy nem rezidensek – többek között külföldi kormányzatok – által kibocsátott váltók, letéti jegyek vagy kötvények elsősorban magas eszközállománnyal rendelkező társadalombiztosítási alapok vagy egyéb tartalékalapok által történő felvásárlását tükrözik nettó módon. Az egyéb rezidens kormányzati egységek által kibocsátott kötvények kormányzati felvásárlásai nem konszolidált számítás esetén itt láthatók, konszolidált számításnál azonban hiányoznak, mert az adósság-visszafizetés alatt szerepelnek.
- 20.121 A hitelek (F.4) között szerepel – a más kormányzati egységeknek nyújtott hitelek mellett – a külföldi kormányzatok, állami vállalatok vagy diákok számára történő hitelezés. A hitelelendések is itt szerepelnek oly módon, hogy az ellentételük a tőketranszfer-kiadásoknál található. A kormányzat által nyújtott olyan hiteleket, amelyeket valószínűleg nem fognak visszafizetni, az ESA-ban tőketranszferként kell nyilvántartani, és itt nem szerepelnek.
- 20.122 A tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek (F.5) a vállalati részvények kormányzati egységek általi beszerzésének és eladásának egyenlegét mutatják. Itt tüntethetők fel az állami vállalatok tőkeinjekciói, a portfólió-befektetések, a privatizációs bevételek vagy az extra osztalékok. Ezek főleg a következők:
- a) (rendszerint pénzbeli) tőkeinjekciók meghatározott állami vállalatoknak, ahol a kormányzat a befektetett források megtérülésére számító befektetőként jár el. A nemzeti számlákban az ilyen injekciók nem számítanak kormányzati kiadásnak;
 - b) portfólió-befektetések – piacon jegyzett részvények egyes kormányzati egységek, például magas eszközállománnyal rendelkező társadalombiztosítási alapok általi felvásárlás formájában – vagy egyéb portfólió-befektetések;
 - c) nettó befektetések az alternatív befektetési eszköznek számító befektetési alapokba. Itt szerepelnek a pénzügyi befektetési alapokba történő kihelyezések is, nem pedig a „Készpénz és betétek” alatt, annak ellenére, hogy szoros értelemben a bankbetétek helyettesítői;
 - d) a speciális privatizációs ügynökségek által folytatott privatizációk, mivel ezek az egységek az államháztartásba sorolandók;
 - e) az üzemi nyereségen felül, az eszköztartási nyereség/vesztés figyelmen kívül hagyásával az állami vállalatok által a tulajdonosok részére teljesített nyereségkifizetések, amelyeket nem a kormányzati bevételek, hanem – a vállalat részleges felszámolásával rokon tőke kivonásként – a pénzügyi tranzakciók között kell elszámolni.
- 20.123 Az egyéb követelésekkel kapcsolatos gazdasági műveletek (F.8) az ESA-ban alkalmazott eredményszemlélet elvét tükrözik, mely szerint a tranzakciókat a fizetési kötelezettség keletkezésekor, és nem a tényleges kifizetés megtörténtekor kell elszámolni, bár a kormányzati számlák vagy költségvetési nyilvántartások a legtöbb országban hosszú idő óta pénzforgalmi alapúak. A kormányzat finanszírozási igényeire gyakorolt hatás nem közvetlenül a hiányból keletkezik, hiszen a kormányzati bevételek beszedése, illetve a kormányzati kiadások kifizetése az adott gazdasági tranzakciótól eltérő elszámolási időszakban is megtörténhet. Az egyéb követelések között szerepelnek az adók és társadalombiztosítási hozzájárulások követelése, valamint az európai uniós tranzakciókkal kapcsolatos összegek (a kormányzat által az EU nevében kifizetett, de az EU részéről még nem megtérített összegek), áruhitel vagy kiadási előlegek, például katonai felszerelésekre vagy az egy hónappal előre kifizetett bérek vagy juttatások ritka eseteire stb. Bár elméletileg ezek az eszközök átmeneti jellegűek és az idő múlásával szükségszerűen egyenként megszűnnek, egy-egy szektor – például az államháztartás – esetében pozitív átlagos értéket adnak még hosszabb időtávon is, mivel a követelések állománya a gazdaság egészéhez hasonlóan általában növekedést mutat.
- 20.124 A legtöbb országban a jegybankok kezelik a monetáris aranyat és a különleges lehívási jogokat (SDR-eket). Ha ezeket a kormányzat kezeli, akkor nyilvántartásuk a kormányzat pénzügyi számláján történik.
- 20.125 A pénzügyi tranzakciókat tranzakciós értéken kell nyilvántartani, vagyis azon a nemzeti valutában kifejezett értéken, amelyen az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek a gazdasági egységek között kizárólag kereskedelmi szempontok alapján létrejönnek, megszűnnek, átváltásra vagy átvállalásra kerülnek.

- 20.126 A tranzakciós érték egy bizonyos pénzügyi tranzakcióra és az azt ellentételező tranzakcióra vonatkozik. A tranzakciós értéket meg kell különböztetni a piacon jegyzett áron, a méltányos piaci áron vagy bármely más olyan áron alapuló értéktől, amely a hasonló vagy akár azonos pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek valamely osztályára vonatkozó szokásos árat tükrözi. Egy másodlagos piacon értékesített hitelnek a pénzügyi számlákban feltüntetendő értéke nem a névérték, hanem az az érték, amelyen a hitel értékesítése megtörtént, a mérlegadatokkal történő egyeztetés pedig az „Eszközök egyéb változásai” számlákba kerül bele.
- 20.127 Olyan esetekben viszont, amikor egy pénzügyi tranzakció ellentételező tranzakciója például egy transzfer, és ezért a pénzügyi tranzakció végrehajtására nem pusztán kereskedelmi megfontolások alapján kerül sor, a tranzakciós érték az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek aktuális piaci értékének felel meg. Így a kormányzat által névértéken – tehát nem méltányos vagy leírt értéken – vásárolt hitelt megosztva kell elszámolni, egyrészt a méltányos hitelértéken a pénzügyi számlákon, másrészt a tőketranszferek között a kormányzat általi vagyontranszfer elismeréseként.
- 20.128 A tranzakciós érték nem foglalja magában a kezelési költségeket, szolgáltatási díjakat, jutalékokat és a tranzakciók végrehajtása során nyújtott szolgáltatások ellenértékéért kifizetett más hasonló összegeket; ezeket ugyanis szolgáltatások fejében történő kifizetésként kell rögzíteni. Nem foglalja magában a pénzügyi tranzakciókat terhelő adókat sem, azokat ugyanis a termékadókon belül szolgáltatási adóként kell kezelni. Ha egy pénzügyi tranzakció új kötelezettség létrehozásával jár, akkor a tranzakciós érték azonos a felmerült kötelezettség összegével, amely nem foglalja magában az előre fizetett kamatokat. Hasonlóképpen, kötelezettség teljesítésekor a tranzakciós érték úgy a hitelező, mint az adós szempontjából a kötelezettség csökkenésével egyenlő.

Kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók

- 20.129 A kötelezettségekkel végzett tranzakciók nyilvántartása az adott kötelezettségek kibocsátási értékén vagy visszaváltási értékén történik. Ez az érték nem feltétlenül a névérték. A kötelezettségekkel végzett tranzakciók magukban foglalják a felhalmozódott kamat hatását is.
- 20.130 Ha egy egység visszavásárolja kötelezettségét, akkor annak elszámolása nem eszközbeszerzésnek, hanem kötelezettség teljesítésének tekinthető. Ehhez hasonlóan – alszektor vagy szektor szinten – ha egy kormányzati egység egy az adott alszektorhoz tartozó másik egység által kibocsátott kötelezettséget vásárol meg, akkor az a konszolidált nyilvántartásban az adott alszektor általi kötelezettségteljesítésként szerepel.
- 20.131 Pénzügyi lízing, valamint a köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP) esetében, ha az eszköz a kormányzati vagyonmérlegben szerepel, az szükségszerűen a lízingbevevő vagy engedményező tartozásának elismerését jelenti. Az ilyen lízingek vagy PPP-szerződések alapján történő kifizetések nem a teljes összegek utáni kiadások, hanem adósságszolgálati kiadások: hiteltörlesztés és kamatkiadás.
- 20.132 A hosszú lejáratú áruhitelként vagy egyéb követelésként/egyéb kötelezettséggént nyilvántartott finanszírozást a hitelek közé kell besorolni, mivel ezeknél a hitelfelvevőnek hosszú lejáratú finanszírozást biztosítanak, szemben olyan finanszírozási lehetőségekkel, amelyeket az eladók rendszeresen biztosítanak a rövid lejáratú áruhitelre vásárló vevőknek. A fizetési kötelezettség lejáratának jelentős meghosszabbításával az eladó olyan finanszírozási szerepet vállal, amely elkülönül a termelőként betöltött másik tevékenységétől.
- 20.133 A piacon kívüli csereügyletek keletkezésekor átadott átalányösszegek hitelként (AF.4) sorolandók be, ha az átalányösszeget a kormányzat kapja. A vagyonmérlegben a piacon kívüli csereügyletek egy hitelkomponensre és egy rendes („at-the-money”) csereügylet-komponensre vannak felosztva.
- 20.134 A követelésekhez hasonlóan az „Egyéb kötelezettségek” számlán végzett tranzakciók az eredményszemléletű elszámolás időbeli hatását tükrözik, de a kötelezettségek oldalán: amikor a kiadás felmerül, de még nem került rendezésre, vagy amikor a bevétel elszámolása előtt történnek meg a kifizetések. A rövid lejáratú áruhitel mellett, a tartozások között szerepelnek az EU-tól kapott, de a végső kedvezményezettnek a kormányzat által még nem kifizetett összegek, az adóelőlegek, illetve a még kifizetetlen adó-visszatérítések is.

Egyéb gazdasági folyamatok

- 20.135 Az ESA-GFS-rendszerben mind az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számla, mind az átértékelési számla megegyezik a 6. fejezetben leírt számlákkal. Az eszközök és a kötelezettségek nem gazdasági tranzakciókból adódó valamennyi változása ezen számlák valamelyikén kerül nyilvántartásra.

Átértékelési számla

- 20.136 Az átértékelések megegyeznek a 6. fejezetben bemutatottakkal. Az egyéb kapcsolódó adatok, mint például az emlékeztető tételek – például a kormányzati egységek tulajdonában lévő állami vállalatok saját tőkéjének átértékelése – vélhetően fontos információkat hordoznak, ugyanakkor nehezen számszerűsíthetők, hiszen nem valószínű, hogy léteznek piaci árak.

20.137 Az ESA-ban az egyes vagyonmérleg-tételek – néhány konkrét eszközt leszámítva – ideális esetben piaci áron szerepelnek, és a részvénytulajdonosi indexekben tükröződő kamatlábmozgások észrevehető változásokat okoznak az állományok értékében és a gazdasági egységek nettó vagyonában. Ezek a változások nem minősülnek jövedelemnek az ESA-ban, vagyis nem tekinthetők kormányzati bevételnek vagy kiadásnak, és így nem befolyásolják a kormányzati hiányt/többletet. A változások az átértékelési számlán kerülnek rögzítésre, ami a nettó vagyon változását okozza a nominális eszköztartási nyereség/veszteség miatt (B.103). Egy adott elszámolási időszak alatt a kormányzat nettó pénzügyi vagyonának változásait lényegesen befolyásolják az átértékelések. A nettó pénzügyi vagyont befolyásoló főbb átértékelési források – a devizában denominált eszközökön és kötelezettségeken kívül – a következők:

- a) kormányzati ingatlanok;
- b) kormányzati részvénytulajdon;
- c) értékpapírokkal kapcsolatos kötelezettségek.

20.138 Ha a kormányzat által egy állami vállalatnál elvégzett tőkeinjekció tőketranszfernek minősül, akkor a kedvezményezett felé irányuló kormányzati tőkebefektetés értéke rendszerint emelkedik, a tételek pedig az átértékelési számlán jelennek meg, és nem a pénzügyi számlán.

20.139 Ha egy létező hitelt vagy kereskedelmi hitelt értékesítenek egy másik gazdasági egység részére, akkor visszaváltási ár és a beszerzési ár közötti különbséget az eladó és a vásárló átértékelési számláján számolják el a tranzakció időpontjában.

„Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

20.140 Az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlákon szereplő tételek nem tranzakciók és nem átértékelések. Ez a számla mutatja például az egységek szektorok szerinti osztályozása változásának hatását.

20.141 Az olyan hitelleírások, amelyek nem explicit vagy implicit kétoldalú megállapodással történő adósságelengedésnek felelnek meg, nem tranzakciók, és nyilvántartásuk az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán történik úgy, hogy nincsenek hatással a nettó hitelnyújtásra/nettó hitelfelvételre.

Vagyonmérlegek

20.142. A GFS kormányzati számlákban az eszközök meghatározására ugyanazt a fogalom meghatározást használják, mint amely a 7. fejezetben szerepel. Az eszközök és kötelezettségek osztályozása és értéke az ESA-ban és az ESA-n alapuló GFS-ben megegyezik.

20.143 A kötelezettségek összege adósságállományként fogható fel. A fiskális felügyelet összefüggésében azonban a kormányzati adósság fogalom meghatározása eltér az ESA-ban és GFS-ben szereplő kötelezettségek teljes állományától, mind a vizsgált kötelezettségek körét, mind az értékelést tekintve.

20.144 Bizonyos eszközök kormányzatspecifikusak: a nemzeti örökséget képező eszközök, például történelmi emlékművek; infrastrukturális eszközök, például utak és kommunikációs létesítmények; valamint tőkerészesedések állami vállalatokban, amelyeknek nincs magánszektorbeli megfelelője.

20.145 A kötelezettségek oldalán a kormányzati egységeknél általában semmilyen, részesedésekkel kapcsolatos kötelezettség (AF.5) nem kerül nyilvántartásba. A kormányzati alszektorok összevontabb szintjén azonban megjelenhet részesedéssel kapcsolatos kötelezettség, ha az egységeket a piaci/nem piaci teszt alapján a kormányzati szektorba sorolták.

20.146 A nettó vagyon (B.90) a vagyonmérleg egyenlegező tétele:

Nettó vagyon	=	Eszközök összesen
	mínusz	Kötelezettségek összesen

20.147 A saját tőke a nettó vagyon (B.90) és a kibocsátott részvények és tőkerészesedések (AF.5) összege. Így az ESA-ban az egységek saját tőkéje az eszközök és a részesedésekkel kapcsolatos kötelezettségek nélküli vett kötelezettségek különbségeként határozható meg, a nettó vagyon pedig az eszközök és a részesedésekkel kapcsolatos kötelezettségekkel együtt vett kötelezettségek különbségeként. Az ESA szerinti nettó vagyon nem tévesztendő össze az üzleti számvitel szerinti saját tőkével vagy nettó vagyonnal. Az üzleti számvitel szerinti nettó vagyon valójában közelebb áll az ESA szerinti saját tőkéhez.

- 20.148 Ha az államháztartási szektor nettó vagyona (B.90) – a nem pénzügyi eszközök állományának mérésére vonatkozó információk hiánya miatt – nem számítható ki, akkor a nettó pénzügyi vagyont (BF.90) kell feltüntetni, amely az összes pénzügyi eszköz és az összes kötelezettség különbözetét mutatja.
- 20.149 Az ESA piaci értéken veszi figyelembe a vagyommérleget, a következő három eszköz kivételével: készpénz és betétek (AF.2), hitelek (AF.4) és egyéb követelések/tartozások (AF.8). E három eszköznél a hitelezők és az adósok vagyommérlegeiben egyaránt szereplő értékek azok a tőkeösszegek, amelyeket az adósok szerződéses kötelezettségeik alapján kötelesek a hitelezőknek visszafizetni, még abban az esetben is, ha a hitelt kedvezményesen vagy felárral forgalmazták, beleértve a felhalmozódott kamatot is.
- 20.150 Az értékpapír-kötelezettségek értékelése piaci értéken történik. Bár az adós csak a tőke összegéig felel, a piaci érték azért fontos, mert az adós egy jövőbeli cash flow-sorozat fizetésére kötelezett, amelynek jelenértéke a piaci hozam szerint változik, a piaci érték pedig azt az árat tükrözi, amelyet a kormányzatnak akkor kellene fizetnie, ha a piacon visszavásárolva visszaváltaná az eszközt.
- 20.151 A vagyommérleg elkészítésekor a tőzsdén jegyzett részvények értékelése a legutóbbi tőzsdei áron történik. A tőzsdén nem jegyzett részvények értékelése történhet különböző ráták összehasonlításával, úgymint a saját tőke könyv szerinti értékének a hasonló kategóriájú, tőzsdén jegyzett vállalatok tőkéjének piaci értékével való összehasonlításával. A tőzsdén nem jegyzett részvények értékelésére más megközelítések is használhatók, például lehet értékelni a vállalati saját tőke alapján, ezáltal nullának tekintve a nettó vagyont. Ez a módszer az egyedi tevékenységeket folytató állami vállalatok esetében alkalmazható, például amikor a kormányzat jegybankban rendelkezik részesedéssel. Mindazonáltal sem a saját tőke korrekció nélküli, könyv szerinti értékének, sem a kibocsátott részvények névértékének a használata nem ajánlott.

Konzolidálás

- 20.152 A konszolidálás arra szolgál, hogy több egység számlái úgy kerüljenek bemutatásra, mintha csak egyetlen entitásról (egységről, szektorról, alszektorról) lenne szó. Segítségével kiküszöbölhetők a konszolidálandó egységek közötti tranzakciók és egymással szembeni állományi pozíciók és a kapcsolódó egyéb gazdasági folyamatok.
- 20.153 A konszolidálás fontos a kormányzati szektor és annak alszektorai számára. A kormányzati tevékenységek által a gazdaság egészére gyakorolt összehatás mérése vagy a kormányzati tevékenységek fenntarthatóságának megítélése például hatékonyabb lehet, ha a kormányzati műveleteket konszolidált statisztikai rendszer mutatja be. A kormányzati aggregátumoknak a gazdaság egészével való összevetéséhez – például a GDP-arányos bevétel, illetve kiadás meghatározásához – célszerű kizárni a belső forrásmozgásokat, és csak azokat a tranzakciókat figyelembe venni, amelyek más hazai szektorokat vagy a „Külföld” szektort érintik. Ez különös jelentőséggel bír a következő tranzakciók esetében:
- a) tulajdonból származó jövedelem, például kamat;
 - b) folyó transzferek és tőketranszferek;
 - c) pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók.
- 20.154 A konszolidálás nem érinti az egyenlegező tételeket, mert a konszolidált tételek minden számlán belül szimmetrikusan jelennek meg. Például, a központi kormányzat által helyi önkormányzatnak nyújtott támogatás konszolidálása a központi kormányzat kiadásának és a helyi önkormányzat bevételének kiküszöbölésével történik, így változatlan marad a kormányzati nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel.
- 20.155 Konceptióját tekintve a konszolidálás lényege az, hogy el kell távolítani a konszolidált egységek közötti minden tranzakciót, de gyakorlati szempontokat is figyelembe kell venni. Elméletileg a termelési számla tranzakciói esetében – például a javak és szolgáltatások értékesítése és beszerzése – nem szabad, illetve nem lehet konszolidálást végezni. A konszolidálás szintjével kapcsolatos döntést a konszolidált adatok gazdaságpolitikai felhasználhatósága és a különböző tranzakció- és állománytípusok viszonylagos fontossága alapján kell meghozni.
- 20.156 A konszolidált kormányzati számlák összeállításakor az ESA az alábbi jelentősebb tranzakciók konszolidálását írja elő (fontossági sorrendben):
- a) folyó és tőketranszferek, például központi kormányzati támogatások alsóbb kormányzati szintek számára;
 - b) kormányközi tulajdont képező pénzügyi eszközök és kötelezettségek utáni kamat;
 - c) pénzügyi eszközök és kötelezettségek tranzakciói, egyéb gazdasági folyamatai és állományai, például hitelek más kormányzati szinteknek, vagy kormányzati értékpapírok vásárlása társadalombiztosítási egységek által.

- 20.157 A javak és szolgáltatások kormányzati egységek közötti beszerzése/értékesítése nem konszolidált az ESA-ban. Ennek az az oka, hogy a számlák az értékesítést a kibocsátás és nem a tényleges átadás alapján mutatják, így nehéz meghatározni, hogy az adott kibocsátásnál ki a tranzakció másik szereplője. Emellett a folyó termelőfelhasználásra és a kibocsátásra két eltérő értékelési szabály – alapár szerinti, illetve beszerzési ár szerinti – vonatkozik, ami további nehézségeket támaszt.
- 20.158 Az egyik kormányzati vagy gazdálkodó egység által egy másiknak fizetett adókat vagy támogatásokat nem kell konszolidálni. A termékdadók vagy terméktámogatások pedig azért nem konszolidálhatók a rendszerben, mert ezekhez a tranzakciókhoz az ESA-ban nincs ellentételező szektor: a vonatkozó összegek nem tekinthetők külön kiadásnak, illetve bevételnek, ehelyett hozzáadódnak vagy levonódnak a folyó termelőfelhasználás vagy az árbevétel értékéhez/értékéből.
- 20.159 A nem pénzügyi eszközök beszerzése/eladása – beleértve az ingatlanok és berendezések kormányzati egységek közötti tranzakcióit – nincs konszolidálva, mert már eleve nettó értéken, a beszerzés és az eladás egyenlegével szerepel a számlán. A nem konszolidált és a konszolidált számlák mindig egyenlő összeget mutatnak ezekre a tételekre.
- 20.160 A látszólag két kormányzati egység között létrejövő tranzakciók egyes típusai esetében soha nem történik konszolidálás, mert a rendszeren belül más egységekhez átirányítva kerülnek elszámolásra. Például: a munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásait – akár társadalombiztosítási alapba, akár kormányzati nyugdíjalapba történik a befizetésük – úgy kezelik, mintha azokat a jövedelem részeként a munkavállaló kapná, és a munkavállaló fizetné be az alapba. A kormányzati egységek által a munkavállalóik jövedelméből – például közvetlenül a fizetésből – levont és más kormányzati alszektoroknak befizetett adókat úgy kezelik, mintha azokat közvetlenül a munkavállalók fizetnék be. Ebben az esetben a munkaadó kormányzati egység csupán a másik kormányzati egység adóbeszedési megbízottjaként jár el.
- 20.161 A konszolidálás gyakorlati nehézségeket is okozhat. Például, ha az egyik egység nyilvántartásaiban szerepel egy konszolidálandó tranzakció, akkor az ellentételező tranzakciót a másik fél számláinak is tartalmazniuk kell; előfordulhat azonban, hogy ott nem található meg, mivel másik időszakra könyvelték, más értékkel szerepel vagy az eltérő számviteli gyakorlatok miatt másik tranzakciótípushoz sorolták be. Az ilyen nehézségek eleve benne rejlenek az ESA-ban alkalmazott négyszeres elszámolási rendszerben, de a kormányzati egységek közötti tranzakciók esetében még nyilvánvalóbbak lehetnek.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSSAL KAPCSOLATOS ELSZÁMOLÁSI KÉRDÉSEK

- 20.162 A nemzeti számlák alapelvei az államháztartási szektorra ugyanúgy vonatkoznak, mint a többi gazdasági szektorra. Az említett alapelveket kiegészítve ebben a szakaszban további szabályok is találhatóak, amelyek a kormányzati egységek tevékenységeinek gazdasági jellege, illetve gyakorlati megfontolások miatt szükségesek.
- 20.163 A nemzeti számlák alapelvei ugyancsak érvényesek a kormányzati bevételek és kiadások mérésére is. Ezek az alapelvek – többek között különösen az eredményszemlélet – azonban annak figyelembevételével kerülnek alkalmazásra, hogy a kormányzat hitelképességi és likviditási korlátai alapvetően eltérnek a többi gazdasági szereplőtől. Noha a kiadásokat akkor számolják el a kormányzati számlákban, amikor azok az egyes kormányzati egységeknél felmerülnek – függetlenül a jelentős fizetési késedelmektől –, a bevételt csak akkor kell elszámolni a számlákban, amikor nagy valószínűséggel és kellő bizonyossággal várható, hogy az adott pénzáramlások ténylegesen megtörténnek.
- 20.164 Egy tranzakció osztályozásakor a nemzeti számlák készítőit nem köti a tranzakció elnevezése a kormányzat könyvviteli számláiban vagy a vállalat könyvelésében. Például egy, a vállalat tartalékából vagy eszközök eladásából a kormányzat részére teljesített és a költségvetési elszámolásokban „osztalék” néven szereplő nagyobb kifizetés extra osztalékként kerül besorolásra, elszámolása pedig a nemzeti számlákban pénzügyi tranzakció, azaz tőke kivonás. A valóságos gazdasági folyamatok elszámolása, ha azok eltérnek a jogi formától, létfontosságú számviteli alapelv a konzisztencia biztosítására, valamint annak érdekében, hogy a hasonló típusú tranzakciók hasonló hatásokat gyakoroljanak a makrogazdasági számlákra, a jogi keretől függetlenül. Ez különös jelentőséggel bír az államháztartást érintő tranzakciók esetében.

Adóbevételek

Az adóbevételek jellege

- 20.165 Az adók olyan kötelező, viszonzatlan – pénzbeli vagy természetbeni – befizetések, amelyeket gazdasági egységek teljesítenek a szuverén jogait vagy egyéb hatáskörét gyakorló kormányzat vagy nemzetek feletti hatóság részére. A kormányzati bevételek zömét rendszerint az adók adják. Az adókat a rendszer tranzakcióként kezeli, mert azok egységek közötti, kölcsönös megállapodás keretében végzett interakcióknak számítanak. Az adókat azért nevezik viszonzatlannak, mert a befizető egység számára a kormányzat semmilyen, a befizetéssel arányos dologt nem szolgáltat.

- 20.166 Vannak azonban olyan esetek, amikor a kormányzat nyújt valamit a fizetésért cserébe olyan formában, hogy közvetlenül biztosít engedélyt vagy felhatalmazást a befizető egységnek. Ilyen esetben a befizetés egy olyan kötelező folyamat része, amely tulajdonjog elismerését, valamely tevékenység végzésének jogszerűségét biztosítja. Az ilyen befizetések adóként, illetve szolgáltatásnak vagy eszköznek a kormányzat általi értékesítéseként való kezelése további szabályozást igényel. Ezt a 4. fejezet tárgyalja.

Adójóváírások

- 20.167 Adókönyvítés nyújtható adókedvezmény, adómentesség vagy – az adóalapból történő – levonás, illetve adójóváírás formájában, amelyet közvetlenül a kedvezményezett háztartás vagy vállalat által egyébként fizetendő adókötelezettségből vonnak le. Az adójóváírás lehet adóalaptól független, abban az értelemben, hogy a jóváírás összegének az adókötelezettséget meghaladó része kifizetésre kerül a kedvezményezettnek. Ezzel szemben vannak adóalaptól függő, azaz „ elveszithető ” adójóváírások is, amelyek csak az adókötelezettség összegéig vehetők igénybe.
- 20.168 A nemzeti számlánál az adórendszerbe beépített adókönyvítés az adókötelezettség csökkentéseként, vagyis a kormányzati adóbevételek csökkentéseként van nyilvántartva. Ez a helyzet az adókedvezmények, adómentességek és az adóalapból történő levonások esetében, mivel ezek közvetlenül az adókötelezettség számításánál jelennek meg. Ugyancsak ez a helyzet az adóalaptól függő adójóváírások esetében is, mivel az adófizető számára értékük az adókötelezettség nagyságára korlátozódik. Nem így van viszont az adóalaptól független adójóváírások esetében, amelyek definíció szerint adófizetőket és nem adófizetőket egyaránt érinthetnek. Az adóalaptól független adójóváírások – mivel azokat ki kell fizetni – kiadásként kerülnek elszámolásra, és teljes összegükben ekként vannak nyilvántartva. Ennek megfelelően a kormányzati adóbevételek az összes kivetett adókötelezettségnek felelnek meg, a megítélt, kifizetendő adójóváírások levonása nélkül, a kormányzati kiadások pedig magukban foglalják a megítélt, kifizetendő adójóváírások teljes összegét. Ez nincs hatással a kormányzati nettó hitelnyújtásra/nettó hitelfelvételre, hatással van viszont az adóteherre és a kormányzati kiadásokra, illetve azoknak a GDP-hez viszonyított arányára. A statisztikának lehetővé kell tennie az adójóváírások nettó alapú levezetését is.

Elszámolandó összegek

- 20.169 Az adóbevételek megfelelő elszámolása létfontosságú a kormányzati tevékenységek és teljesítmény méréséhez. Az elszámolandó összegeknek egyezniük kell a kormányzat által valószínűleg ténylegesen behajtható összegekkel: ez azzal jár, hogy a bevallott, de behajthatatlannak minősülő összegek nem számolandók el bevételként.

Behajthatatlan összegek

- 20.170 Minden esetben csak a kormányzat reális várakozásai szerint behajtható összegeket kell elszámolni. Behajthatatlan adókat nem kell szerepeltetni a kormányzati nettó hitelnyújtásban/nettó hitelfelvételben, és általában az öszbevételekben sem. Ennek megfelelően a rendszerben az eredményszemlélet alapján elszámolt adóknak és társadalombiztosítási hozzájárulásoknak a kormányzat nettó hitelnyújtására/nettó hitelfelvételere gyakorolt hatása egy ésszerű időszakon belül meg kell, hogy egyezzen a ténylegesen beszedett összegekkel. Az adók és társadalombiztosítási hozzájárulások elszámolási szabályait a 4. fejezet tartalmazza.

Az elszámolás időpontja

Eredményszemléletű elszámolás

- 20.171 Az eredményszemléletű elszámolás akkor veszi figyelembe a folyamatokat, amikor a gazdasági érték létrejön, átalakul, kicserélődik, átadásra kerül vagy megsemmisül. Eltér a pénzforgalmi elszámolástól és – elméletileg – az esedékesség időpontjában történő számbavételtől is. Az esedékesség az az utolsó időpont, amikor a fizetés még külön díjak vagy kötbérek nélkül teljesíthető. A fizetési kötelezettség felmerülése és tényleges megtörténte között esetleg eltelt időszak elszámolásra kerül azáltal, hogy a pénzügyi számlákon megjelenik egy követel vagy egy tartozik tétel. Az ESA eredményszemléletű elszámolást alkalmaz. Bizonyos tranzakcióknál – például osztalékfizetés vagy egyes transzferek – a fizetési esedékesség időpontját veszik figyelembe.

Az adók eredményszemléletű elszámolása

- 20.172 A kormányzat esetén különösen nehéz a bevételeket és követeléseket az alapesemény megtörténtekor elszámolni, mivel a kormányzati nyilvántartások – például az adók esetében – gyakran pénzforgalmi szemléletűek. Amikor az eredményszemléletű adókat az esedékes adókra vonatkozó becslésből számítják, felmerülhet annak a kockázata, hogy a rendkívül fontos kormányzati pénzügyi aggregátumot jelentő adóbevételeket túlbecsülik.
- 20.173 Annak az időszaknak az elszámolása, amely azon két időpont között telik el, amikor a tranzakciót a nem pénzügyi számlákban megtörténtként rögzítik, illetve amikor a tényleges fizetés megtörténik, az egyik fél elszámolásában a pénzügyi számlán egy követel tételt, a másik fél elszámolásában pedig egy tartozik tételt rögzítenek. Olyan esetekben, amikor két vagy több elszámolási időszakot lefedő előlegfizetés történik a kormányzat részére, a később esedékes összegek tekintetében egy tartozik tétel – amely a hitelfelvétel egy formája – kerül be a kormányzat pénzügyi számlájába. Ez a kötelezettség akkor szűnik meg, amikor a későbbi időszak(ok)ban megtörténik a tranzakció esedékes összegeinek az elszámolása. Ilyen kötelezettséget azonban csak akkor vesznek nyilvántartásba, ha a kormányzatnak – törvényi vagy vélelmezett – kötelessége visszatérítést fizetni az előlegek befizetője számára, amennyiben az adókötelezettséggel járó esemény nem következik be.

- 20.174 Az eredményszemléletű elszámolás értelmében az adókat akkor kell elszámolni, amikor az adófizetési kötelezettség alapjául szolgáló tevékenységek, tranzakciók vagy egyéb események megtörténnek, más szóval, amikor az adókötelezettséggel járó esemény bekövetkezik, és nem akkor, amikor a kifizetések esedékessé válnak vagy ténylegesen lezajlanak. Ez rendszerint a jövedelemszerzés vagy a kötelezettséget kiváltó tranzakció (például áruk vagy szolgáltatások vásárlása) időpontját jelenti, feltéve, hogy az adókötelezettség megbízható módon mérhető. Az adózás különböző intézményi megoldásai (az adóbecslések – például adókimutatások – megléte vagy hiánya) az adó jellege szerint a gyakorlatban különböző elszámolási módokat eredményezhetnek. Így amikor nem áll rendelkezésre megbízható becslés vagy a vélhetően nem behajtható összegek nem becsülhetők meg megbízható módon, akkor az időkorrekciós pénzforgalmi módszer elfogadható becslése az eredményszemléletű elszámolásnak.
- 20.175 A gyakorlatban – amikor az adók elszámolásának alapja becslés – megengedett bizonyos rugalmasság az elszámolás idejét illetően, ha a számítás nem végezhető el megbízhatóan a becslés időpontja előtt. Ezen belül – a jövedelemadókat illetően – egyes adórendszerek előírhatják adókimutatás vagy más becslési forma kialakítását, mielőtt az esedékes adóösszegek megbízható módon ismertté válnak, figyelembe véve az adókulcsok és a végső elszámolások változásait. Ez az időpont – amikor a háztartások gazdasági magatartása változhat – elfogadhatónak tekinthető az elszámoláshoz. Ugyanakkor ez az időpont nem feltétlenül abban a elszámolási időszakban következik be, amelyben a befizetés beérkezik.

Kamat

- 20.176 A kamat az a kiadás, amelyet az adós egy másik egység forrásainak használatáért fizet. A kamat (D.41) az az összeg, amelyet az adós köteles fizetni a hitelezőnek a közöttük létrejött hitelszerződés feltételei szerint egy bizonyos időszakon keresztül anélkül, hogy ezzel a tőketartozást csökkentené.
- 20.177 A kamat a tulajdonból származó jövedelemhez (D.4) van besorolva. Az osztalékoktól (D.421) eltérően a kamat (D.41) egy rögzített és előre meghatározott (vagy változó kamatláb esetén egy meghatározott referencia szerinti) jövedelemre jogosítja fel a tulajdonost/hitelnyújtót. A kamat rendszerint komoly kiadási tétele az államháztartásnak, mert a kormányzatok gyakran lépnek fel strukturális hitelfelvevőként a piacon.
- 20.178 A kamatot a rendszerben eredményszemléletben kell elszámolni, vagyis a kamatot a fennálló tőketartozás után a hitelezőnek járó, idővel folyamatosan növekedő összegként kell kezelni.
- 20.179 A diszkontált értékpapírok értékét futamidejük alatt kétféle módon lehet megállapítani, amennyiben az érvényes kamatláb eltér attól a kamatlábtól, amely az értékpapír bevezetéskor érvényben volt. Az adós szemszögéből való megközelítés az értékpapírt kibocsátó egység szempontjának, a hitelező szemszögéből való megközelítés pedig az értékpapírt birtokló egység szempontjának felel meg. Az adós szemszögéből való megközelítés esetében a bevezetéskor megállapított kamatlábat használják az értékpapír teljes futamideje alatt. A hitelező szemszögéből való megközelítés esetében az aktuális kamatlábat használják az értékpapír futamideje alatti bármely két időpont közötti kamat értékének meghatározásához.
- 20.180 Az elhatárolt kamat elszámolása az adós szemszögéből való megközelítés szerint történik, vagyis: a pénzügyi eszköz létrejöttének időpontjában érvényes kamatláb vagy hozam alapján. Így a fix kamatozású, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok után elszámolandó kamatkidadás annak ellenére nem változik az idő során a piaci ingadozások szerint, hogy az értékpapírok piaci értéke ingadozik és emiatt változik az adósság tartása miatt elmaradt haszon. Ily módon a kamatkidáskor nem jelenik meg a hitelező szemszögéből való megközelítést jellemző volatilitás. Az értékpapíroknak a tőkeösszeghez képest felárral vagy diszkontáron történő visszavásárlása a piacon semmilyen bevételi vagy kiadási tételt nem eredményez sem vásárláskor, sem később. Ehelyett a visszavásárláskor diszkont vagy prémium elszámolása a pénzügyi számlán történik, és annak az eszköztartási nyereségnek vagy veszteségnek a kiegyenlítését tükrözi, amely az eltelt időszakban keletkezett és az átértékelődési számlán halmozódott fel.
- 20.181 Az elhatárolt kamat folyamatos nyilvántartása azzal a következménnyel jár – például az értékpapírokra nézve –, hogy az elhatárolt kamat nyilvántartása az értékpapír kibocsátásakor kezdődik, nem várva meg az első kamatszervény-kifizetést (amely az éves kamatozású értékpapírok klasszikus esetében gyakran esik a következő évre). Ez azt is jelenti, hogy az értékpapírok elhatárolt kamata kötelezettségként jelenik meg, amikor a kifizetett kamat visszaforgatásra kerül az alapul szolgáló pénzügyi eszközbe. Emiatt a fennálló elhatárolt kamatlábmányt mindig hozzá kell adni az alapul szolgáló eszköz tőkeösszegéhez, ezután pedig minden kamatfizetés csökkenti az adós kötelezettségét. Ez az alapelv vonatkozik az összes kamatozó pénzügyi eszközre.
- 20.182 Számos országban az állami kötvények vagy adóslevelek kibocsátása évek alatt, helyettesíthető részletekben történik, a nominális kamat tekintetében mindig ugyanolyan feltételek mellett. Mivel az egyes részletek újabb és újabb értékesítésénél mindig más a piaci hozam, minden egyes részlet kibocsátása ténylegesen felárral vagy diszkontáron történik. Így a kötvénykibocsátás időpontjában kölcsönösen elfogadott kamatláb alapján számítják ki a kamatot, amely minden egyes részletnél más és más, ami a kibocsátáskor eltérő felár vagy diszkont törlesztését tükrözi, hasonlóan a nem kamatozó kötvényekre vonatkozó diszkont törlesztéséhez.

- 20.183 A helyettesíthető részletekben kibocsátott – és kamatozó – kötvények és adósevelek kibocsátási ára magában foglalja az addig felhalmozódott szelvénykamatot, amit lényegében a kibocsátáskor „eladnak”. Az ilyen eladott kamatszelvek nem számítanak sem kormányzati bevételnek az eladás időpontjában, sem felárnak. Ehelyett pénzügyi előlegként kezelik őket.

Diszkont és nem kamatozó kötvények

- 20.184 A kamatszelvénynélküli kötvények olyan eszközök, amelyeknél az adós a kötvény visszaváltásáig semmilyen fizetést nem köteles teljesíteni a hitelezőnek. A tőke (hitel) összege kisebb, mint az adós által a későbbiekben visszafizetendő kötvényérték. Kötelezettségét az adós valójában a lejáratkor egyetlen kifizetéssel teljesíti, amely fedezi mind a tőkeösszeget, mind az eszköz futamideje alatt felhalmozódott kamatot. A szerződés végén visszafizetett összeg és a kiinduláskor kölcsönvett összeg különbözete a kamat, amelyet a szerződés kezdete és lejáratá közötti elszámolási időszakokra kell felosztani. Az egyes időszakokban felhalmozódó kamat úgy kezelendő, mintha azt az adós kifizetné, majd ugyanazon kötelezettség újra befektetésre kerülne. Így a kamatkiadás és a kötelezettség növekedése párhuzamosan kerül elszámolásra minden egyes időszakra.
- 20.185 A kötvény piaci értékének fokozatos növekedése, ami a folyamatosan képződő és újra befektetett kamatok felhalmozódásának tulajdonítható, az eredetileg kölcsönzött tőkerésznek, vagyis az eszköz nagyságának a növekedését tükrözi.
- 20.186 Ugyanez az elv érvényes a diszkont és a felárral kibocsátott kötvényekre. Ebben az esetben az elszámolandó kamatkiadás nem más, mint a kamatszelvénnyel képződő, szerződés szerinti kamat összege plusz az egyes időszakokra a visszaváltási ár és a kibocsátási ár közötti különbség miatt képződő kamat összege.

Indexált értékpapírok

- 20.187 Az indexált értékpapírok olyan pénzügyi eszközök – rendszerint hosszú lejáratú kötvények – amelyeknél a rendszeres kifizetések és/vagy a tőke összege egy árindexhez vagy egyéb indexhez van kapcsolva. Az indexváltozások miatt a hitelezőknek járó minden többletfizetés, beleértve a tőkeösszeg megemelését is, kamatnak számít, és folyamatosan felhalmozódóként számolandó el. Amennyiben a tőkeösszeg értéke indexhez van kapcsolva, a tényleges visszaváltási ár és a kibocsátási ár közötti különbség jelenti az eszköz futamideje alatt felszaporodó kamatot, az adott időszak során esedékes bármely egyéb kamattal együtt.

Származtatott pénzügyi eszközök

- 20.188 A csereügyletekkel kapcsolatos elszámolások nem számítanak tulajdonból származó jövedelemnek az ESA-ban. A származtatott pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó elszámolások pénzügyi tranzakciók, amelyeket a pénzügyi eszköz tényleges átváltásakor kell elszámolni.

Bírósági döntések

- 20.189 Amennyiben egy bírósági döntés értelmében, múltbeli eseményekből adódóan vagy azokhoz kapcsolódóan kártérítést kell fizetni vagy egy tranzakciót érvényteleníteni kell, a kiadás vagy bevétel elszámolási időpontja az az időpont, amikor az igénylők automatikusan és vitán felül jogosultakká válnak egy adott, egyedileg meghatározott összegre, és nem valószínű, hogy az igénylők elmulasztják kérni a járandóságukat. Amennyiben a bíróság csupán a kártérítés jogosságáról dönt, illetve amennyiben közigazgatási szolgálatoknak még ellenőrizniük kell az igények jogosságát és meg kell határozniuk az összegüket, úgy a kiadás vagy bevétel elszámolása akkor történik meg, mihelyt megbízhatóan meghatározásra kerül a kötelezettség értéke.

Katonai kiadások

- 20.190 A honvédelmi szolgáltatások nyújtásához folyamatosan katonai fegyverrendszereket – többek között gépjárműveket és egyéb berendezéseket, például hadihajókat, tengeralattjárókat, katonai repülőgépeket, tankokat, rakétahordozókat, rakétavetőket stb. – használnak. Ezek ugyanúgy állóeszközök, mint az olyan eszközök, amelyeket egy évnél hosszabb ideig használnak folyamatosan a polgári termeléshez. Beszerzésük bruttó állóeszköz-felhalmozásként (azaz tőkekiadásként) kerül elszámolásra. Az egyszer használatos eszközöket, mint például a lőszerkeket, rakétákat és bombákat katonai készletként kezelik. A ballisztikus rakéták egyes típusai azonban a folyamatos elrettentés eszközeinek tekinthetők, így teljesítik az állóeszközök osztályozására vonatkozó általános kritériumokat.
- 20.191 Az eszközbeszerzés elszámolásának ideje az az időpont, amikor megtörténik az eszköz tulajdonjogának átruházása. Komplex rendszerekre vonatkozó hosszú távú szerződések esetén az eszközátruházást az eszközök tényleges átadásakor és nem a pénz kifizetésekor kell nyilvántartásba venni. Ha egyes hosszú távú szerződések keretében szolgáltatások nyújtására is sor kerül, akkor a kormányzati kiadást a szolgáltatás nyújtásának időpontjában kell elszámolni, az eszközök rendelkezésre bocsátásától elkülönítve.

20.192 Katonai berendezések lízingelése esetén a tranzakció minden esetben pénzügyi lízingként és nem operatív lízingként kerül nyilvántartásra. Ez azt jelenti, hogy az elszámoláshoz egy katonai eszköz beszerzését a kormányzati lízingbevevő imputált hitelével kell szembe állítani. Így a kormányzati kifizetések elszámolása adósságszolgálatként, részben hiteltörlesztésként, részben kamatként történik.

A kormányzat és az állami vállalatok kapcsolata

Tőkebefektetés állami vállalatokba és a keletkező nyereség elosztása

20.193 A kormányzati egységek szoros kapcsolatban állnak a tulajdonukban levő állami vállalatokkal vagy kvázivállalatokkal. A szoros kapcsolat ellenére a kormányzati egység és az annak ellenőrzése alatt levő vállalat vagy kvázivállalat közötti, a tőkebefektetéssel kapcsolatos folyamatok kezelése ugyanúgy történik, mint bármely más vállalat és annak tulajdonosai közötti folyamatok esetében: tőkebefektetés a befektetőtől a befektetés tárgyául szolgáló egységbe; nyereségelosztás a befektetés tárgyául szolgáló egységtől a befektetőnek.

Tőkebefektetés

20.194 Tőkebefektetésre akkor kerül sor, amikor gazdasági szereplők forrást bocsátanak vállalatok rendelkezésére a jövőbeli osztalék vagy egyéb megtérülés ígértéért cserébe. A befektetett összeg, más néven saját tőke, a vállalat saját forrásainak része, és annak felhasználását tekintve a vállalat nagyfokú szabadságot élvez. Cserébe a tulajdonosok részvényeket vagy egyéb tulajdonrészt kapnak. Ezek a vállalatokra és kvázivállalatokra vonatkozó tulajdonosi jogokat képviselnek, és tulajdonosaikat a következőkre jogosítják fel:

- a) a vállalat döntése alapján fizetett osztalékokból (vagy a kvázivállalatokból történő jövedelemkivonásból) való részesedésre, de fix összegű vagy előre meghatározott jövedelemre nem; valamint
- b) a vállalat felszámolása esetén annak nettó eszközeiből való részesedésre;

és így tehát a részvények pénzügyi eszközök.

20.195 Fontos különbséget tenni a vállalat által a tulajdonosnak visszajuttatott tőkekivonás, illetve a tőkebefektetés megtérülése, vagyis az osztalék formájában megkeresett jövedelem között. Csak a vállalkozói jövedelem rendszeres elosztását tartják nyilván vállalati osztalékként vagy a kvázivállalatokból való jövedelemkivonásként. A tulajdonos részére végrehajtott nagy összegű, rendszertelen kifizetéseket tőkekivonásként kell elszámolni.

20.196 Meg kell határozni, hogy a kormányzat által az állami vállalatnak teljesített kifizetések mikor számítanak kormányzati kiadásnak, vagy eszközbeszerzésnek és így pénzügyi tranzakciónak, illetve hogy az állami vállalatok által a kormányzat részére teljesített befizetések mikor számítanak kormányzati bevételnek, vagy pénzügyi tranzakciónak.

Tőkeinjekciók

Támogatások és tőkeinjekciók

20.197 A támogatások olyan – általában rendszeres – folyó transferek, amelyeket a kormányzat vagy alkalmanként a külföld nyújt a termelők számára azok termelési színvonalának, a kibocsátás eladási árainak vagy a termelési tényezők árainak befolyásolása céljából.

20.198 Az állami vállalatok részére történő nagy összegű, rendszertelen kifizetések – amelyek gyakran „tőkeinjekciók” néven ismertek – nem számítanak támogatásnak. Ezek olyan kifizetések, melyek célja a kedvezményezett vállalat tőkésítése vagy újratőkésítése, mégpedig hosszú távú szempontok figyelembevételével. A „tőkeinjekció-teszt” szerint az ilyen tőkeinjekciók vagy tőketranszfert, vagy tulajdonrész-vásárlást, vagy a kettő kombinációját jelentik. A két eset a következő:

- a) a felhalmozott, kivételes vagy jövőbeli veszteségek fedezését célzó, vagy közpolitikai célokból nyújtott kifizetést tőketranszferként kell elszámolni. A kivételes veszteségek a vállalat üzleti könyvelésében egy adott elszámolási időszakban elszámolt súlyos veszteségek, amelyek rendszerint a mérlegesszámok leértékeléséből adódnak, és a vállalat pénzügyi összeomlásával fenyegetnek (negatív saját tőke, fizetőképesség hiánya stb.);
- b) az olyan kifizetés, amikor a kormányzat részvényesként jár el, és így jogosan elvárhatja, hogy osztalék vagy eszközértékesítés formájában kellő mértékű megtérülést érjen el, tulajdonrész-vásárlásnak minősül. A kapott források befektetését illetően a vállalatnak nagyfokú szabadságot kell élveznie. Amennyiben a tőkeinjekcióban magánbefektetők is részt vesznek, és a magán-, illetve a kormányzati befektetőkre hasonló feltételek vonatkoznak, az annak a bizonyítéka, hogy a kifizetés nagy valószínűséggel tulajdonrész-vásárlás céljából történik.

- 20.199 Sok esetben a kormányzati egységek által állami vállalatok részére teljesített kifizetések célja a múltbeli vagy jövőbeli veszteségek kompenzálása. A kormányzati kifizetéseket csak akkor kezelik tulajdonrész-vásárlásként, ha kellően biztosra vehető a vállalat jövőbeli nyereségsége és osztalékfizetési képessége.
- 20.200 Mivel a tőkeinjekciók növelik a befektetés tárgyát képező egység saját tőkéjét, így valószínűleg növelik a befektető tulajdonrészét is az adott befektetés tárgyát képező egységben. Automatikusan így van ez az olyan, 100 %-ban állami tulajdonú vállalatoknál, ahol a tőke a saját vagyon értékével egybe esik. A saját tőke említett növekedése nem döntő tényező a tőkeinjekció jellegének megítélésénél; a növekedés az átértékelési számlán keresztül valósul meg, ha az injekció elszámolása tőketranszferként történik, illetve a pénzügyi számlán keresztül, ha az injekció tőkeemelésként kerül elszámolásra.

Speciális körülményekre vonatkozó szabályok

- 20.201 A privatizáció keretében végzett tőkeinjekciók – amikor a privatizáció várhatóan kevesebb mint egy éven belül lezajlik – tulajdoni részesedésekkel végzett tranzakcióként kerülnek elszámolásra a privatizációs bevételek összegéig, a fennmaradó összegnél pedig el kell végezni a tőkeinjekció-tesztet. Feltételezhető, hogy a tőkeinjekció a privatizációs bevételekből megtérül.
- 20.202 Adósság törlése vagy adósság átvállalása útján is lehet tőkeinjekciót nyújtani. Az ilyen elszámolásokra vonatkozó számviteli szabályok azt eredményezik, hogy a kifizetés tőketranszfernek minősül – kivéve a privatizáció esetét, amikor tulajdonrész-vásárlásnak számít a privatizációs bevételek erejéig.
- 20.203 A természetbeni – vagyis nem pénzügyi eszközök nyújtása útján történő – tőkeinjekciók nem befolyásolják a nettó hitelnyújtást/nettó hitelfelvételt. Ha az injekcióból megfelelő mértékű megtérülési rátára lehet számítani, akkor strukturális változásként (K.61) kezelendő úgy, hogy a biztosított eszköz az „Eszközök egyéb volumen-változása” számlákon keresztül kerül be a vállalat vagyონmérlegébe. Ha az injekcióból nem lehet kellő megtérülési rátára számítani, akkor tőketranszferként (beruházási támogatás, D.92) történik az elszámolás, egy ellentételező tétellel a nem pénzügyi eszközök eladásánál (P.5 vagy NP).

Fiskális műveletek

- 20.204 Fiskális műveleteket a kormányzat végez, és finanszírozásuk a költségvetésből, a hagyományos költségvetési eljárásokon keresztül történik. Előfordulhat azonban, hogy a kormányzati egységek által kezdeményezett egyes műveletekben részt vesznek olyan egységek is, amelyek nem tartoznak a jogi értelemben vett kormányzati rendbe, például az állami vállalatok. Bár ezek a műveletek nem lesznek benne a költségvetésben, és elkerülhetik a szokásos ellenőrzési eljárásokat is, mégis helyénvaló ezeket a kormányzati bevételek és kiadások között elszámolni. Ennek az az oka, hogy az ESA figyelembe veszi azokat a műveleteket, amelyekben a kormányzat megbízóként, az állami vállalat pedig megbízottként jár el.

Az állami vállalatok befizetései

Osztalék kontra tőke kivonás

- 20.205 A közösségi vállalatokba történő tőkebefektetés nyeresége vagy jövedelemelosztással kapcsolatos tranzakció (rendszerint osztalék) vagy pénzügyi tranzakció formájában számolható el. Az osztalék tulajdonból származó jövedelemnek számít. Az osztalékok elosztására rendelkezésre álló forrást a vállalat vállalkozói jövedelme jelenti. Az osztalékok kifizetésére szolgáló források tehát nem tartalmazznak sem eszközkezelési árbevételt, sem átértékelési nyereséget. Az ilyen forrásokból finanszírozott vagy azokra alapozott osztalékok elszámolása tőkekivonásként történik. Ugyanezek az alapelvek érvényesek a kvázivállalatokból való jövedelemkivonásokra is.
- 20.206 A nagy összegű, rendszertelen vagy az éves vállalkozói jövedelmet meghaladó kifizetéseket extra osztaléknak nevezzük. Ezeket a felhalmozott tartalékokból vagy eszközök eladásából finanszírozzák: a kifizetés és az adott elszámolási időszakra vonatkozó vállalkozói jövedelem közötti különbséget tőkekivonásként számolandó el. A vállalkozói jövedelemre vonatkozó mérőszám hiányában a vállalkozói jövedelem helyett az üzleti számvitelben nyilvántartott üzemi nyereség használható.
- 20.207 Az osztalékkelőleget tulajdonból származó jövedelemként (D.42) kell elszámolni addig az összegig, amely összefüggésbe hozható a vállalatnál képződő jövedelemmel. A gyakorlatban két feltételnek kell teljesülnie:
- a) a kifizetést teljesítő vállalat rövid távú elszámolásokat hoz nyilvánosságra, és a kifizetés legalább két negyedév eredményén alapul;
 - b) az előlegnek ugyanolyan nagyságrendűnek kell lennie, mint a korábbi években teljesített osztalékfizetésnek, a szokásos megtérülési rátával és a vállalati növekedési tendenciával összhangban.

Ha ezek a feltételek nem teljesülnek, akkor az osztalékelőleget pénzügyi előlegként az egyéb követelések/tartozások alatt (F.8) kell elszámolni addig, ameddig az éves eredményről nem állnak rendelkezésre adatok, tekintettel arra, hogy ekkor el kell végezni az extraosztalék-tesztet: az osztalékelőleg és az adott év vállalkozói jövedelmének összevetését.

Adók kontra tőke kivonás

- 20.208 Az adóknak jogalapja van, és törvényi eljárások ellenőrzése alatt állnak. Ezek a – kölcsönös megállapodás alapján végzett – tranzakciók képezik az államháztartás fő bevételét.
- 20.209 Alkalmanként azonban előfordulhat, hogy egy a jogi dokumentumokban adóként leírt tranzakció az ESA-ban nem adóként kerül rögzítésre. Jó példa erre a közvetett privatizáció. Ha egy állami holdingtársaság eladja egy másik állami vállalatban meglévő tőkerészesedését, és a bevétel egy részét adó formájában átutalja a kormányzatnak, vagy ha a privatizáció és az abból eredő realizált nyereségek után tőkenyerességi adó címén adót köteles fizetni, akkor a kifizetést pénzügyi tranzakcióként kell elszámolni.

Privatizáció és államosítás

Privatizáció

- 20.210 A privatizáció alatt általában azt a tevékenységet értjük, amikor a kormányzat eladja egy állami vállalat részvényeit vagy egyéb tulajdonrészét. A privatizációs bevétel nem kormányzati bevételnek, hanem a pénzügyi számlán elszámolt pénzügyi tranzakciónak minősül, és nincsen hatással a kormányzati hiányra/többletre, mivel ez a nettó vagyontól független és csupán a kormányzati vagyonmérlegben szereplő eszközök közötti átrendeződést (az AF.5-ből az AF.2-be) jelent. A nem pénzügyi eszközök – vagyis például az épületek és földek, nem pedig egy egész vállalat – közvetlen értékesítése a tőkeszámlán kerül elszámolásra állóeszközök vagy nem termelt nem pénzügyi eszközök eladásaként, hacsak mindez nem vállalati szerkezetátalakítással összefüggésben történik.
- 20.211 A folyamat végrehajtásához vásárolt szolgáltatások azonban kormányzati folyó termelőfelhasználás formájában számolandók el, és nem vonhatók le a privatizációs bevételből. Így a privatizációs bevételt bruttó összegben kell elszámolni a pénzügyi számlákon.

Közvetett privatizációk

- 20.212 A privatizációra bonyolultabb intézményi megoldások keretében is sor kerülhet. Például egy állami holdingtársaság vagy egy – kormányzati ellenőrzés alatt levő – másik állami vállalat értékesítheti egy állami vállalat eszközeit, és a bevételt részben vagy egészben átadja a kormányzatnak. Az eszközök ilyen módon történő értékesítéséből származó bevételnek a kormányzat részére való kifizetését pénzügyi tranzakcióként kell elszámolni – attól függetlenül, hogy az miként jelenik meg a kormányzat vagy a kormányzati leányvállalat elszámolásaiban –, és el kell végezni a részvények és egyéb tulajdonosi követelések egyidejű csökkentését, így tükrözve a holdingtársaság eszközeinek részleges felszámolását. A holdingnál maradó privatizációs bevétel tőkeinjekció formájában visszaforgatott kormányzati privatizációs bevételnek felel meg, amelynél tőkeinjekció-tesztet kell végezni a kifizetés jellegének megállapítására.
- 20.213 Az is előfordulhat, hogy az állami holdingtársaság vagy egyéb állami vállalat „szerkezetátalakító ügynökségként” jár el. Ilyen esetben előfordulhat, hogy az eladás bevételét nem a kormányzat kapja meg, hanem a szerkezetátalakító ügynökség tartja meg, hogy más vállalatokba injektáljon tőkét. Ha a szerkezetátalakító egység – jogállásától függetlenül – a kormányzat közvetlen megbízottjaként jár el, akkor fő feladata az állami vállalatok szerkezetátalakítása, tulajdoni helyzetének megváltoztatása és a források egyik egységből a másikba való átirányítása. Az egységet általában az államháztartási szektorba kell besorolni. Ha azonban a szerkezetátalakító egység egy leányvállalatok csoportját ellenőrző valódi holdingtársaság, és tevékenységének csak kis részében irányít át pénzeszközöket a fenti módon a kormányzat nevében és közpolitikai célokból, akkor az állami holdingtársaságot a fő tevékenysége szerint valamelyik vállalati szektorba kell besorolni, és a kormányzat nevében végzett tranzakciókat át kell vezetni a kormányzaton.

Államosítás

- 20.214 Az államosítás azt jelenti, hogy egyes eszközök vagy egy teljes vállalat felett a kormányzat átveszi az ellenőrzést rendszerint úgy, hogy megszerzi a vállalat teljes vagy többségi tulajdonrészét.
- 20.215 Az államosítás rendszerint részvényvásárlás formájában történik: a kormányzat megvásárolja a vállalat részvényeinek összességét vagy egy részét piaci vagy ahhoz kellően közeli áron, az ugyanolyan tevékenységet végző vállalatok értékelésével kapcsolatos szokásos piaci gyakorlatot figyelembe véve. A tranzakció kölcsönös megállapodás alapján zajlik, bár előfordulhat, hogy az előző tulajdonosnak kicsi a mozgástere az ajánlat elfogadása/visszautasítása, illetve az áralku terén. A részvényvásárlás pénzügyi tranzakció, amelyet a pénzügyi számlákon kell elszámolni.
- 20.216 Kivételes esetben a kormányzat kisajátítás vagy elkobzás útján is megszerezheti egy vállalat tulajdonjogát: ilyenkor az eszközök tulajdonjogának cseréje nem egy kölcsönös megállapodáson alapuló tranzakció eredménye. Nem történik fizetés a tulajdonosoknak, vagy a fizetett összeg nem tükrözi az eszközök méltányos értékét. A megszerzett eszközök piaci értéke és az adott kompenzáció közötti különbözet térítés nélküli lefoglalásként jelenik meg az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán.

Tranzakciók a jegybankkal

20.217 A gyakorlatban a jegybank kétféle kifizetést teljesít a kormánynak:

- a) rendszeres – általában osztalék formájában történő – kifizetések, a jegybank mindenkori tevékenysége alapján (például devizatartalékok kezelése). Ezek a kifizetések osztalékként jelennek meg, ha nem haladják meg a nettó működési eredmény mértékét, amely a nettó költségek és transferek levonása utáni nettó tulajdonból származó jövedelemből áll. Az ezt meghaladó összegeket tőkecsökkenésként kell elszámolni;
- b) rendkívüli kifizetések a tartalékok eladását vagy ártértékelését követően. Ezeket a kifizetéseket tőke kivonásként számolják el. Ennek az az oka, hogy az ilyen eszközök értéke befolyásolja a jegybank tőke jellegű kötelezettségének és a kormányzat tőke jellegű eszközeinek értékét. Így a jegybanki tartalékokon elért eszköztartási nyereségnek a jegybank tőke jellegű kötelezettsége révén megvan az ellentétele a kormányzati tőke jellegű eszközöknél.

A központi kormányzat által a jegybanknak teljesített kifizetéseket a többi állami vállalathoz hasonlóan kell nyilvántartani. Különösen a nagy kifizetéseket kell „tőkeinjekció-teszt” alá vetni a kifizetések jellegének megállapításához.

Szerkezetátalakítások, fúziók és átcsoportosítások

20.218 Egy állami vállalat szerkezetátalakításakor pénzügyi eszközök és kötelezettségek megjelenése vagy megszűnése tükrözi az új pénzügyi kapcsolatokat. Ezeket a változásokat a szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változásoknál kell nyilvántartani az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán. Ilyen szerkezetátalakításra példa, amikor egy vállalat jogilag két vagy több gazdasági egységre bomlik, és új pénzügyi eszközök és kötelezettségek jönnek létre.

20.219 Egy vállalat részvényeinek és egyéb tulajdonosi követeléseinek vállalati fúzió keretében történő felvásárlását viszont a felvásárló vállalat és a korábbi tulajdonos közötti pénzügyi tranzakcióként kell elszámolni.

20.220 Minden olyan változást, amely nem szerkezetátalakítás vagy a szektorok szerinti besorolásban történő változások miatt következik be az eszközök és kötelezettségek osztályozásában, mint például az arany monetizálását vagy demonetizálását, az eszközök és kötelezettségek osztályozásában bekövetkezett változásoként kell nyilvántartani az „eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán.

Adósságműveletek

20.221 Az adósságműveletek különösen fontosak lehetnek az államháztartási szektor számára, mivel gyakran az adósságműveletek a kormányzat eszközei arra, hogy más egységeknek gazdasági segítséget nyújtson. Az ilyen műveletek elszámolásával az 5. fejezet foglalkozik. Valamely egység adósságának egy másik egység általi, kölcsönös megállapodás alapján történő elengedése vagy átvállalása esetén általános alapelv annak elismerése, hogy a két egység között önkéntes vagyontranszfer történik. Ez azt jelenti, hogy az átvállalt kötelezettség vagy a törölt követelés ellentételező tranzakciója egy tőketranszfer. Pénzáramlás rendszerint nem figyelhető meg, a tranzakció természetbeni tőketranszferként jellemezhető.

Adósságok átvállalása, adósságok elengedése és adósságok leírása

Adósságok átvállalása és elengedése

20.222 Adósság átvállalásáról akkor beszélhetünk, amikor egy egység átvállalja a felelősséget egy hitelezővel szemben egy másik egység kinnlevő kötelezettségéért. Ez gyakran megtörténik, amikor egy kormányzati egység garantálja egy másik egység adósságát, és a garanciát lehívják vagy aktiválják.

20.223 Amikor egy kormányzati egység adósságot vállal át, az új kormányzati kötelezettség ellentételező tranzakciója egy tőketranszfer a nem fizető adós javára. Alaposan meg kell vizsgálni azt az esetet, amikor egy pénzügyi eszköz ellentételező tranzakcióként kerül elszámolásra. Két különböző összefüggés létezik:

- a) Egy ténylegesen létező pénzügyi eszközt szereznek meg egy harmadik féllel szemben, mint a garantált exportbiztosítás esetében. Ezért a kormányzat – új kötelezettsége ellentételező tranzakciójaként – egy olyan pénzügyi eszköz beszerzését könyveli el, amelynek összege megegyezik a követelés jelenértékével. Ha ez az összeg megegyezik az átvállalt kötelezettséggel, akkor nincs szükség újabb tételekre. Ha a várhatóan beszédhető összeg kisebb, mint az átvállalt kötelezettség, akkor a kormányzat egy tőketranszferet könyvel el a felmerült kötelezettség és a beszerzett eszköz értékének a különbözetére.
- b) A kormányzat egyszerűen csak követelést számol el a kedvezményezett társasággal szemben, amely a legtöbb esetben egy nehéz pénzügyi helyzetben lévő állami vállalat. Mivel a követelés hipotetikus jellegű, általában nem kerül sor ilyen követelés elszámolására. A kedvezményezett lehetséges jövőbeli visszafizetéseit a kormányzat bevételként könyveli el.

- 20.224 A mások nevében történő adósságtörlesztés hasonló az adósságátvállaláshoz, de a kifizetéseket végző egység nem vállalja át a teljes adósságot. A könyvelt tranzakciók hasonlóak.
- 20.225 Az adósság elengedése (az adósság törlése) az adós és a hitelező megállapodása egy követelés megszűnéséről vagy csökkentéséről. A hitelező egy nyújtott tőketranszferrel könyvel el a törölt összeg ellenében, a másik egység pedig egy kapott tőketranszferrel. A kormányzat általi követélelengedések, például diákhitelek és gazdakölcsönök esetében a kölcsönös megállapodás gyakran csak vélelmezett, mert hivatalos szerződés nem készül az elengedésről.
- 20.226 A kormányzati ellenőrzés alatt álló gazdálkodó egység javára történő adósságátvállalás és -elengedés a befektetés tárgyát képező egység tőkeértékét növeli, ami az átértékelési számlákon jelenik meg. Ha egy kormányzati egység adósságát egy másik kormányzati egység vállalja át, akkor vagy a kedvezményezett egység könyvel el egy tőketranszfer-bevételt, vagy az adósságot átvállaló kormányzati egység egy új tartozást, vagy mindkét tranzakció elszámolásra kerül.
- 20.227 A privatizáció keretében végzett adósságátvállalás és -elengedés törzstőke-tranzakcióként kerül elszámolásra a privatizációs bevételek összegéig, míg a fennmaradó összeg tőketranszfer, így biztosítva a privatizáció lefolytatásának számviteli semlegességét. A privatizációt egy éven belül le kell folytatni.
- 20.228 Amikor az adós kormányok felajánlják, hogy a tőkeösszeg alatti értéken, amely a kamathátralékot is tartalmazza, előre törlesztik adósságukat, akkor ezt a tőkeszámlán kell feltüntetni, és ez befolyásolja a kormányzati nettó hitelnyújtást/nettó hitelfelvételt, mivel a hitelező általi támogatást feltételezünk. Ha lejárat előtti visszaváltás miatt a szerződés alapján kötbér vagy díj fizetendő a hitelezőnek, akkor ezt az összeget a hitelező jövedelmeként kell elszámolni. Értékpapírok esetében a piaci visszavásárlást az átértékelési számlákon kell feltüntetni, hacsak az értékpapírok birtokosa nem kötelezett az idő előtti visszaváltásra.
- 20.229 Amikor a más kormányokkal szembeni kormányzati követelések egy harmadik félnek kerülnek értékesítésre, akkor az értékülönbözetet tőketranszferként kell feltüntetni a tőkeszámlákon, és ez befolyásolja a kormányzati hiányt, mivel a követelés jellege eleve kedvezménynyújtási szándékot mutat, és az értékesítés az adósság átütemezésének egyik módja.
- 20.230 Ennek eredményeként a kormányzat tőketranszfer-kiadása az adós számára bevételt jelent annak elismeréseként, hogy az adós a tranzakció tényleges kedvezményezettje, és a hitelező kormányzat kiadást számol el a „Külföld” számlán. Az eladó számára az értékesített követelés értékének a tőkeösszeg értéke tekinthető. A követelés értéke a csökkentett értékén jelenik meg mind az új hitelező, mind az adós nyilvántartásában, azaz a banki mérlegben és a „Külföld” számlákon, a nemzetközi befektetési pozíciónál.
- 20.231 Ritkább esetekben, ha a harmadik féllel vagy az adósságának visszavásárlását felkínáló adóssal kialakult kedvezmény csak a piaci kamatlábak változását és nem a hitelképesség változását tükrözi, akkor a kormányzati hitelezőt hagyományos befektetőként lehet kezelni. A minden kötbértől vagy díjtól mentes különbözet az átértékelési számlákra könyvelendő. Annak megállapítására, hogy ilyen esetről van-e szó, vizsgálható, hogy a törlesztett összeg meghaladhatta-e volna a tőkeösszeg értékét.

Adósságátvállalás nem pénzügyi eszközök transzferével

- 20.232 Amikor a kormányzat egy állami vállalat adósságterhén akar könnyíteni, akkor a valamely kormányzati egység által átvállalt adósságon kívül nem pénzügyi eszközöket – például közösségi közlekedési infrastruktúrát – is átvehet. Az adósság átvállalása nem pénzügyi eszközöknek a kormányzati egység részére történő transzferével kölcsönös megállapodás alapján történik, és ugyanolyan hatást gyakorol a kormányzati nettó hitelnyújtásra/nettó hitelfelvételre, mint az adósságátvállalás: a vállalat javára elkönyvelendő tőketranszfer összege megegyezik az átvállalt adósság összegével. A nem pénzügyi eszközök beszerzése negatív hatással van a nettó hitelnyújtásra (+)/nettó hitelfelvételre(-).

Adósságok leírása vagy leértékelése

- 20.233 Az adósság leírása azt jelenti, hogy egy hitelező a vagyommérlegében csökkenti azt az összeget, amellyel neki tartoznak, rendszerint akkor, ha arra a következtetésre jut, hogy egy adósságnak nincs vagy alacsony az értéke, mivel az adósságot nem fogják törleszteni: az adós csődbe ment, eltűnt vagy a behajtás bírósági eljárás alapján a felmerülő költségek következtében nem kifizetődő. Az adósság leértékelése azt jelenti, hogy egy hitelező a vagyommérlegében csökkenti egy eszköz nyilvántartott értékét.
- 20.234 Az adósságleírások és -leértékelések a hitelező által végzett belső számviteli lépések, és gyakran nem is számolják el őket tranzakciónak, mert nem kölcsönös megállapodás alapján történnek. Előfordul azonban, hogy a leírások és leértékelések nem eredményezik az adóssal szembeni követelés megszüntetését, következésképpen általánosan előfordulhat a leértékelések, ritkábban pedig a leírások sztornóztatása.

- 20.235 Az adósság leértékelése mint olyan, nem jelenik meg a hitelező vagyonmérlegében, mert az adósság nyilvántartásban szereplő értéke már eleve az adott eszköz piaci értékét tükrözi, vagy – kölcsönök esetében – névértéken szerepel, hacsak a piaci értéket nem helyettesíti a leértékelt könyv szerinti érték (amennyiben a leértékelés bekerül az átértékelési számlákba). Ezzel szemben az adósságok leírásakor az eszköz kikerül a hitelező vagyonmérlegéből, mégpedig az összegnek megfelelő egyéb volumenváltozás útján – kölcsönnél a tőkeösszeg értéke, értékpapírnál a piaci érték –, hacsak a leírás nem adósságelengedést tükröz. Így – az adósság átvállalásától vagy elengedésétől eltérően – a leírások és a leértékelések nincsenek hatással a kormányzati nettó hitelnyújtásra/ nettó hitelfelvételre.

Egyéb adósságátütemezés

- 20.236 Az adósság átütemezése megállapodás egy meglévő adósság teljesítési feltételeinek módosításáról, rendszerint az adós számára kedvezőbb módon. Az új tartozás – új feltételekkel – megszünteti az átütemezés tárgyát képező tartozást és annak helyébe lép. Ha különbözet adódik a megszünt tartozás és az új tartozás értéke között, akkor az adósságelengedés egy típusáról van szó, és tőketranszfer szükséges a különbözet elszámolásához.
- 20.237 Hitel-tőke konverzió esetében egy hitelező hozzájárul, hogy a neki járó adósság helyébe valamilyen tulajdonrész lépjen. A kormányzat megállapodhat például a tulajdonában levő állami vállalattal arról, hogy a fennálló hitel helyett elfogadja az állami vállalatban meglévő kormányzati tulajdonrész felemelését. Ilyen körülmények között el kell végezni a tőkeinjekció-tesztet. A megszűnő tartozás és az elismert tulajdonrész közötti esetleges érték-különbözetet tőketranszferként kell elszámolni az átértékelési számlákon.
- 20.238 Adóssághátralék akkor keletkezik, ha az adós elmulaszt egy kamat- vagy tőkeresztörlesztést. Az adósságinstrumentum általában nem változik, de az adóssághátralék összegének ismerete fontos információ lehet.

Adósságvásárlás a piaci érték felett

- 20.239 Az adósság piaci érték feletti megvásárlását a keletkezéskor kedvezményes hitelnek, később adósságkivezetésnek nevezzük. Mindkettő kedvezménynyújtási szándékot jelez, és így szükség van egy kiadás – például egy tőketranszfer – elszámolására.
- 20.240 Adósságkivezetés akkor történik, amikor egy adós ugyanolyan vagy nagyobb adósságszolgálati értékű pénzügyi eszközökkel állítja szembe a tartozást. Még ha a kivezetett eszközök egy másik gazdálkodó egységhez kerültek is át, a bruttó pozíciót akkor is el kell számolni, amihez az új gazdálkodó egységet kiegészítő egységként kell kezelni, a kivezető egységgel pedig konszolidálni kell. Ha a kiegészítő egység nem rezidens, akkor különleges célú gazdasági egységként (SPE) kell kezelni, az ezzel az egységgel folytatott kormányzati tranzakciókat pedig az „A kormányzati pénzügyi statisztika” című szakasz szerint kell nyilvántartani.
- 20.241 Kedvezményes feltételek mellett kibocsátott adósság. A kedvezményes kölcsönöknek nincs pontos definíciójuk, de közmegegyezés szerint akkor keletkeznek, amikor az államháztartási szektor egységei úgy hiteleznek a többi egységnek, hogy a szerződéses kamatláb szándékosan alacsonyabban van meghatározva, mint az egyébként alkalmazandó piaci kamatláb. A kedvezmény mértéke türelmi időszakok és az adós számára kedvező fizetési gyakoriság, illetve futamidő útján fokozható. A kedvezményes kölcsön feltételei az adós részére kedvezőbbek annál, mint ahogyan azt a piac egyébként lehetővé tenné, ezért a kedvezményes kölcsönök valójában a hitelezőtől az adóshoz irányuló transzfert foglalnak magukban.
- 20.242 A kedvezményes kölcsönök ugyanúgy névértéken kerülnek nyilvántartásra, mint más kölcsönök, de a kölcsön keletkezésekor kiegészítő tételként egy megfelelő piaci diszkontráta alapján tőketranszfert kell elszámolni úgy, hogy egyenlő legyen az adósság szerződés szerinti értéke és a jelenértéke közötti különbözettel. Nem létezik a tőketranszfer méréséhez kötelezően használandó egyetlen piaci kamatláb. Az OECD által közzétett kereskedelmi referencia-kamatláb alkalmazható, ha a kölcsön kibocsátója a tagországok valamelyike.

Válságkezelés és kiegészítés

- 20.243 A kiegészítés (*bailout*) a pénzügyi nehézségből való kimentést jelent. Gyakran használják amikor egy kormányzati egység rövid lejáratú pénzügyi segítséget nyújt egy vállalatnak egy nehéz pénzügyi időszak átvészelésére, vagy tartósabb pénzügyi injekciót ad a vállalat újratőkésítésének segítésére. A pénzintézetek kiegészítését gyakran szanalásnak nevezzük. A kiegészítés leggyakrabban nagy publicitást kap, nagy értékű és ezért könnyen azonosítható egyszeri tranzakciókat jelent.
- 20.244 A kormányzati beavatkozás különböző formákat ölthet. Ezek a következők:

- a) a kormányzat garanciát vállalhat a megsegítendő vállalat bizonyos kötelezettségeire;

- b) a kormányzat kivételesen kedvező feltételek melletti tőkefinanszírozást nyújthat;
- c) a kormányzat a valós piaci értéknél magasabb áron vásárolhat eszközöket a megsegítendő vállalattól;
- d) a kormányzat különleges célú gazdasági egységet vagy egyéb típusú állami egységet hozhat létre a megsegítendő vállalat finanszírozására és/vagy eszközei vagy kötelezettségei értékesítésének kezelésére.
- 20.245 A kisegítés során biztosított kormányzati garanciák a pénzügyi nehézségekkel küzdő egységeknek nyújtott egyszeri garanciáknak minősülnek. Ennek egy példája, amikor egy gazdálkodó egység nem vagy csak nagyon nehezen képes teljesíteni a kötelezettségeit, mert pénzszerzési képessége korlátozott, illetve eszközeinek piacképességét rendkívüli események súlyosan korlátozzák. Ez általában tőketranszfer könyvelését jelenti a keletkezéskor – mintha lehívnák a garanciát –, az adott garancia egészére, vagy ha megbízható becslés áll rendelkezésre, a várható lehívás összegére, azaz a várható kormányzati veszteségre vonatkozóan. Lásd még a 20.256. pontot.
- 20.246 Ha a kormányzat eszközöket vásárol a megsegítendő vállalattól, akkor a kifizetett összeg rendszerint magasabb, mint az eszközök valós piaci ára. A vásárlást a tényleges piaci áron tartják nyilván, és a piaci ár és a kifizetett teljes összeg különbözetét tőketranszferként számolják el.
- 20.247 Kisegítés során a kormányzatok gyakran vásárolnak meg névértéken (nem piaci értéken) hiteleket a pénzügyi intézetektől. Bár a kölcsönök nominális áron vannak nyilvántartva, a tranzakciót úgy kell felosztani, hogy legyen egy tőketranszfer és egy tétel az átértékelési számlákon. Ha megbízható információ szerint egyes hitelek teljesen vagy csaknem teljesen behajthatatlanok, vagy ha nincs megbízható információ a várható veszteségről, akkor ezeket a hiteleket nulla értéken kell elszámolni, korábbi névértékük után pedig egy tőketranszferrel kell elkönyvelni.
- 20.248 Ha a kormányzat egy állami gazdasági egységet hoz létre azzal az egyetlen feladattal, hogy szervezze a kisegítést, akkor az egységet az államháztartási szektorba kell besorolni. Ha a tervek szerint az új egység a kisegítés kezelésének átmeneti feladata mellett tovább működik, akkor kormányzati egységként vagy állami vállalként való besorolását a szerkezetátalakító ügynökségekről szóló fenti szakasz szerinti általános szabályok alapján kell elvégezni. A bajba került pénzügyi vállalatok pénzügyi eszközeit hagyományos értékesítési céllal megvásárló egységek azért nem tekinthetők pénzügyi közvetítőknek, mert nem teszik ki magukat kockázatnak, ezért az államháztartási szektorba vannak besorolva.

Adósságaranciák

- 20.249 Az adósságarancia során egy kezes vállalja, hogy az adós nemteljesítése esetén fizet a hitelezőnek. Az államháztartás esetében a garancia adása a gazdasági tevékenységek támogatásának egy módja, amely nem igényel azonnali pénzkihelyezést. A garanciák jelentős befolyást gyakorolnak a gazdasági szereplők magatartására azzal, hogy módosítják a pénzügyi piacokon elérhető hitelnyújtási és hitelfelvételi feltételeket.
- 20.250 Minden garanciánál három fél érintett: a hitelnyújtó, a hitelfelvevő és a kezes. Először a hitelnyújtó és a hitelfelvevő közötti hitelviszony állomány és folyamat jellegű tételei, majd a lehívás után a hitelnyújtó és a kezes közötti garanciaviszony állomány és folyamat jellegű tételei kerülnek elszámolásra. Így a garanciák lehívása az adós, a hitelező és a kezes folyamat jellegű és mérlegváltozást érintő tételeinek elszámolásával jár.
- 20.251 A garanciáknak három fő típusa van:
- i. a származtatott pénzügyi eszközök fogalommeghatározásának megfelelő garanciák;
 - ii. szabványosított garanciák; valamint
 - iii. egyszeri garanciák.

Származtatott pénzügyi eszköz típusú garanciák

- 20.252 A származtatott pénzügyi eszközök fogalommeghatározásának megfelelő garanciák olyan garanciák, amelyekkel aktív kereskedés folyik a pénzügyi piacokon; ilyen például a hitel-nemteljesítési csereügylet. A származtatott termék alapja egy referenciaeszköz nemteljesítési kockázata, és általában semmilyen egyedi hitelhez vagy kötvényhez nincs hozzákapcsolva.

- 20.253 Ilyen garancia létrehozásakor a vevő kifizetést teljesít a származtatott terméket létrehozó pénzügyi intézmény részére. Ennek elszámolása származtatott pénzügyi eszközökkel kapcsolatos tranzakcióként történik. A származtatott termék értékének változásai ártérítésként kerülnek elszámolásra. A referenciaeszköz nemteljesítése esetén a kezes kifizeti a vevőnek a referenciakötvény utáni elméleti veszteséget. Ennek elszámolása szintén származtatott pénzügyi eszközökkel kapcsolatos tranzakcióként történik.

Szabványosított garanciák

- 20.254 A szabványosított garanciák nagyszámú esetben, hasonló típusú hitelkockázatokra nyújtanak fedezetet. Azt nem lehet pontosan megbecsülni, hogy mekkora a kockázata egy adott hitel nemteljesítésének, de azt meg lehet becsülni, hogy sok ilyen hitelből mennyinél következik be nemteljesítés. A szabványosított garanciák kezelését az 5. fejezet tárgyalja.

Egyszeri garanciák

- 20.255 Az egyszeri garanciákat akkor alkalmazzák, amikor a kölcsön vagy a biztosíték feltételei annyira különlegesek, hogy semmilyen pontossággal nem számítható ki a kölcsönhöz társuló kockázat mértéke. Általában az egyszeri garanciát csak speciális esetekben nyújtják, és nem kerül be pénzügyi eszközként/kötelezettségként a kezes vagyonmérlegébe.
- 20.256 Kivételes esetekben a kormányzatok által bizonyos pontosan meghatározott pénzügyi nehézségekkel küzdő vállalatoknak (például ha a vállalat saját tőkéje negatív) nyújtott, nagy valószínűséggel lehívásra kerülő egyszeri garanciák kezelése olyan, mintha ezen garanciákat már a keletkezésükkor lehívnák (lásd még a 20.245. pontot).
- 20.257 Az egyszeri garancia lehívásának kezelése úgy történik, mint egy adósság átvállalása. Az eredeti adósság felszámolására, valamint a kezes és a hitelnnyújtó közötti új adósság létrehozására kerül sor. Az adósság átvállalása esetén tőketranszferet kell elszámolni a nem fizető adós javára. A tőketranszferet egy pénzügyi tranzakció ellentételezi, a vállalatnál a kormányzathoz kerül át a pénzügyi kötelezettség.
- 20.258 A garancia lehívása nem feltétlenül teszi szükségessé az adósság azonnali visszafizetését. A lehívás időpontját szem előtt tartó eredményszemléleti elv alapján az átvállalt adósság teljes összegét akkor kell elszámolni, amikor megtörténik a garancia lehívása és az adósság átvállalása. A kezes lesz az új adós, és a törzstőke törlesztését és az átvállalt adósság után felhalmozódott kamatot akkor kell elszámolni, amikor ezek a folyamatok felmerülnek. Így amikor a garanciák lehívása csak a elszámolási időszak során esedékes adósságszolgálat rendezésével jár, mint a készpénzes lehívások esetében, akkor a rendezett összegek után egy tőketranszferet kell elszámolni. Ha azonban részleges lehívások fordulnak elő, például háromszor egymás után, és várható, hogy ez így folytatódik, akkor ezt adósságátvállalásként kell nyilvántartani.
- 20.259 Amikor az eredeti adós visszatérítést fizet a kezesnek és a korábbi garancialehívások után kiadás került elszámolásra, akkor a kezes bevételt könyvel el. Ezt a bevételt azonban alá kell vetni az extraosztalék-tesztnek, ha az adós a kezes ellenőrzése alatt áll; a visszatérítés vállalkozói jövedelmet meghaladó részét tőke kivonásként kell elszámolni.

Értékpapírosítás

Fogalom meghatározás

- 20.260 Az értékpapírosítás során értékpapírokat bocsátanak ki azon pénzáramlások alapján, amelyeket várhatóan eszközök vagy különböző jövedelmek generálnak majd. Az eszközök által generált pénzáramoktól függő értékpapírokat „eszközfedezetű értékpapíroknak” (ABS) nevezik.
- 20.261 Az értékpapírosításnál a kezdeményező átadja az eszközök tulajdonjogát vagy a bizonyos jövőbeli pénzáramlásokra vonatkozó jogot egy értékpapírosító egységnek, amely cserébe saját finanszírozási forrásából fizet egy összeget a kezdeményezőnek. Az ilyen értékpapírosító gazdálkodó egység gyakran valamilyen különleges célú gazdasági egység. Az értékpapírosító egység a kezdeményező által fedezetként átadott eszközök vagy jövőbeli pénzáramlásokra vonatkozó jogok segítségével bocsát ki értékpapírokat saját finanszírozási célból. Az értékpapírosító egység által a kezdeményező részére történő kifizetés megfelelő elszámolásához nagyon fontos azt meghatározni, hogy az eszköztranszfer egy meglévő eszköz értékesítését jelenti-e az értékpapírosító egység részére vagy hitelfelvételt, fedezetként a jövőbeli bevételeket felhasználva.

Az értékesítés megállapításának kritériumai

- 20.262 Ahhoz, hogy az értékpapírosítás értékesítésnek minősüljön, egy piacépes eszköznek kell léteznie a kormányzati vagyonmérlegben, és a tulajdonjognak teljesen az értékpapírosító egységre kell átszállnia, amit az eszközökhöz kapcsolódó kockázatok és hasznok átruházása is bizonyít.
- 20.263 Így a gazdasági eszközök megtérüléseként nem elismert jövőbeli pénzáramlások – mint például jövőbeli olajkoncessziós díjak – értékpapírosítása a kezdeményező hitelfelvételének tekinthető.

- 20.264 Amikor az értékpapírosítás pénzügyi vagy nem pénzügyi eszközhöz kapcsolódó pénzáramlásokat érint, az értékesítés elszámolásának feltétele az eszközök birtoklásához kapcsolódó kockázatok és hasznok átruházása.
- 20.265 Ha az értékpapírosítás során a kormányzat haszonélvezeti jogot tart fenn, akár halasztott vételár alkalmazásával – azaz az eredeti értékpapírosítási értéket meghaladó pénzáramlásokra vonatkozó jog vagy az értékpapírosító egység által kibocsátott utolsó ügyletrész-sorozathoz való jog révén –, akár egyéb módon, akkor a tranzakciót nem értékesítésnek, hanem a kezdeményező hitelfelvételének kell tekinteni.
- 20.266 Ha kezdeményezőként a kormányzat garantálja az eszközzel kapcsolatban az értékpapírosító egységnél felmerülő bármely adósság visszafizetését, akkor az eszközhöz kapcsolódó kockázatok átruházása nem történik meg, ezért a tranzakciót nem értékesítésnek, hanem a kezdeményező hitelfelvételének kell tekinteni. A garanciák különböző formát ölthetnek: lehetnek például biztosítási szerződések, származtatott pénzügyi eszközök vagy eszközhelyettesítési záradékok.
- 20.267 Ha igazolást nyert, hogy az értékpapírosítási szerződés egy piacépes eszköz valódi adásvételét jelenti, akkor meg kell vizsgálni az értékpapírosító egység szektorba sorolását. Az „Az államháztartási szektor meghatározása” című szakasz tartalmazza azokat a kritériumokat, amelyekkel megállapítható, hogy az értékpapírosító egység gazdasági egység-e, és rendelkezik-e pénzügyi közvetítési funkcióval. Ha az értékpapírosító egységet a kormányzati szektorba sorolják, akkor az értékpapírosítás kormányzati hitelfelvételnek fog számítani. Ha az értékpapírosító egység egyéb pénzügyi közvetítőként (S.125) kerül besorolásra, akkor az értékpapírosítás eszközök adásvételként jelenik meg, ami nincs közvetlen hatással a kormányzati adósságra, és csak akkor van hatással a kormányzati hiányra, ha az értékpapírosított pénzáramlások nem pénzügyi eszközökre vonatkoznak.
- 20.268 Ha a kormányzat valamilyen kompenzációt ad – az eseményt követően készpénz vagy egyéb, például garanciák formájában – megszüntetve így a kockázataátruházást, akkor az eredetileg adásvételnek minősülő értékpapírosítás attól kezdve hitelfelvételnek számít a következő tranzakciók mellett: kötelezettség keletkezése és eszközök beszerzése (tőkeátruházás) akkor, ha a kötelezettség értéke meghaladja az eszköz értékét.

Az áramlások elszámolása

- 20.269 Ha egy értékpapírosítási művelet hitelfelvételként számolnak el, akkor az értékpapírosító egységnek átadott pénzáramlásokat először a kormányzati számlákon – és egyidejűleg adósságtörlesztésként, mind a kamat, mind a tőkeösszeg törlesztéseként – kell elszámolni.
- 20.270 Ha pénzáramlások a felmerült adósság visszafizetése előtt megszűnnek, akkor a fennmaradó kötelezettség egy másik volumenváltozással kikerül a kormányzati vagyonmérlegből.
- 20.271 A felmerült adósság teljes megszűnését követően az értékpapírosítási szerződés szerint az értékpapírosító egységnek átadott fennmaradó pénzáramlások a kezdeményező kiadásaként kerülnek elszámolásra.

Egyéb kérdések

Nyugdíjkötelezettségek

- 20.272 A nyugdíjrendszerekkel kapcsolatos elszámolásokkal a 17. fejezet foglalkozik; szerepel benne egy, az ESA központi nemzeti számláit kiegészítő táblázat, amelyben minden nyugdíjrendszeri kötelezettséget el kell számolni, beleértve a társadalombiztosítási rendszerekből adódó nyugdíjkötelezettségeket is. A kormányzat által támogatott, nem tőkefedezeti, foglalkoztatáshoz kapcsolt, szolgáltatással meghatározott rendszerek szerinti nyugdíjjogosultságokat csak ezekben a kiegészítő számlákban kell feltüntetni.

Egyszeri kifizetések

- 20.273 Előfordulhat, hogy az egységek egyszeri összeget fizetnek a kormányzatnak egyes nyugdíjkötelezettségek átvételéért cserébe. Ilyen nagy, egyszeri tranzakciók történnek a kormányzat és egy másik egység, rendszerint állami vállalat között, gyakran a vállalat státuszának megváltozásához vagy privatizálásához kapcsolódva. A kérdéses kötelezettségeket a kormányzat rendszerint egy olyan készpénzfizetésért cserébe vállalja át, amely fedezi a transzfer miatt várható hiányt.
- 20.274 Elméletileg – mivel egyenlő mértékű készpénz cseréje történik egy tartozásnak minősülő kötelezettség felmerülésének vonatkozásában – a tranzakció nem befolyásolhatja a nettó vagyont és a nettó pénzügyi vagyont, valamint nem módosíthatja a kormányzati nettó hitelnyújtást/nettó hitelfelvételt. Előfordulhat azonban, hogy a nyugdíjkötelezettség sem a kötelezettséget átadó, sem az azt átvállaló egység vagyonmérlegében nem jelenik meg tartozásként. Például, a kormányzatnak való átadáskor, a nyugdíjkötelezettségek olyan társadalombiztosítási rendszerbe olvadhatnak be, amelynél nincs elismerve tartozás.

- 20.275 Ebben az összefüggésben az ilyen egyösszegű kifizetés a társadalombiztosítási hozzájárulások előlegének tekintendő. A gyakorlatban alkalmazott különböző megoldásokra tekintettel és az egyes aggregátumok (pl. munkakerültségek, kötelező illetékek stb.) számításakor fellépő torzítások elkerülése érdekében az egyösszegű fizetést pénzügyi előlegként (F.8), a máshová nem sorolt folyó transferek (D.75) előlegként kell elszámolni, amelyek könyvelése a jövőben a kapcsolódó nyugdíjkifizetésekkel arányosan történik. Így az egyösszegű kifizetés nincs kihatással a kormányzati nettó hitelnyújtásra/nettó hitelfelvételre a kötelezettségek átadásának évében.

A köz- és magánszféra közötti partnerségek

A PPP fogalma

- 20.276 A köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k) összetett, hosszú távú szerződéseket jelentenek két egység között, amelyek közül az egyik rendszerint a vállalkozónak vagy partnernek nevezett vállalat (vagy magán- vagy állami vállalatok csoportja), a másik pedig rendszerint a megbízónak nevezett kormányzati egység. A PPP-knél jelentős felhalmozási kiadások jelentkeznek állóeszközök beszerzésével vagy felújításával kapcsolatban; ezeket az állóeszközöket majd a vállalat kezeli és működteti annak érdekében, hogy szolgáltatásokat állítson elő és teljesítsen a kormányzati egység vagy a kormányzati egység nevében a nagyközönség részére.
- 20.277 A szerződés lejártakor a megbízó rendszerint megszerzi az állóeszközök jog szerinti tulajdonjogát. Az állóeszközök legtöbb esetben jellemzőek lehetnek valamilyen alapvető közszolgáltatásra, mint például az iskolák vagy egyetemek, kórházak és börtönök. Infrastrukturális eszközök is lehetnek, mivel a PPP-ken keresztül végrehajtott sok nagy projektben szerepel szállítási, kommunikációs, közüzemi vagy egyéb, rendszerint infrastrukturális szolgáltatások nyújtása.
- 20.278 A leggyakoribb elszámolási problémákat tartalmazó általános leírás a következő: egy vállalat vállalja az állóeszközök beszerzését, majd azok használatát más termelési inputtal együtt a szolgáltatások előállítása érdekében. Ezek a szolgáltatások, például gépjármű-karbantartási szolgáltatások, nyújthatók a kormányzatnak, akár inputként saját termeléséhez, akár a ingyenesen a lakosságnak – például oktatási szolgáltatások –, amely esetben a kormányzat rendszeres kifizetéseket teljesít a szerződéses időszak alatt, és a vállalat számít arra, hogy ezen kifizetésekből fedezni tudja költségeit, valamint beruházásai után megfelelő megtérülési rátát ér el.
- 20.279 Az így meghatározott PPP-szerződések alapján a megbízó „rendelkezésre állási” vagy „igénybevételi” díjat fizet a vállalkozónak, így ez egyfajta közbeszerzési megállapodást jelent. Az egyéb hosszú távú szolgáltatási szerződésekkel ellentétben itt célirányosan történik egy eszköz létrehozása. Így a PPP-szerződés azt jelenti, hogy a kormányzat olyan szolgáltatást vásárol meg, amelyet a partner egy eszköz létrehozása révén nyújt. A PPP-szerződések nagyon különbözőek lehetnek attól függően, hogy a szerződés lejártakor ki birtokolja az eszközöket, az eszközök milyen üzemeltetése és karbantartása szükséges a szerződés időtartama alatt, milyen az előállított szolgáltatások ára, minősége és volumene stb.
- 20.280 Amikor a vállalat közvetlenül értékesíti a szolgáltatásokat a lakosságnak (például útdíjas autópálya), akkor a szerződés nem PPP-szerződés, hanem inkább koncesszió. Az árat a kormányzat általában szabályozza és olyan szinten rögzíti, amelynél a vállalat várhatóan fedezni tudja költségeit, és beruházása után megfelelő megtérülési rátát érhet el. A szerződés lejártakor előfordulhat, hogy a kormányzat fizetés nélkül jog szerinti tulajdonjogot és operatív irányítást szerez az eszközök felett.
- 20.281 A PPP-szerződések keretében a vállalat szerzi be az állóeszközöket és jogi tulajdonosa az eszközöknek a szerződéses időszak alatt, egyes esetekben a kormányzat támogatásával. A szerződés gyakran kiköti azt, hogy az eszközök feleljenek meg a kormányzat által meghatározott tervezési, minőségi és kapacitási követelményeknek, használatuk a kormányzat által előírtak szerint történjen a szerződésben rögzített szolgáltatások előállítása céljából, karbantartásuk pedig összhangban legyen a kormányzat által meghatározott szabványokkal.
- 20.282 Emellett az eszközök hasznos élettartama rendszerint sokkal hosszabb, mint a szerződéses időszak, vagyis az eszközök hasznos élettartamának jelentős részében a kormányzat ellenőrizheti az eszközöket, viselheti a kockázatokat, és húzhat hasznot belőle. Így gyakran nehéz megállapítani, hogy a vállalat vagy a kormányzat közül melyik fél viseli a kockázatok többségét, és melyik fél élvezi haszon nagyobb részét.

Az eszközök gazdasági tulajdonjoga és allokációja

- 20.283 A lízingekhez hasonlóan a PPP eszközeinek gazdasági tulajdonosa annak vizsgálatával határozható meg, hogy melyik fél viseli a kockázatok, illetve húzza a hasznok többségét. Az eszközt és így a bruttó állóeszköz-felhalmozást is ehhez az egységhez kell rendelni. A kockázat és haszon alábbi fő elemeit kell értékelni:
- a) építési kockázat, így többek között a költségek túllépése, többletköltségek lehetősége késedelmes átadás, illetve a specifikációk vagy építési szabványok be nem tartása miatt, környezetvédelmi és egyéb kockázatok miatti kifizetések harmadik feleknek;

- b) rendelkezésre állási kockázat, így többek között például a karbantartási, a finanszírozási többletköltségek lehetősége vagy kötbérek felmerülése miatt, hogy a szolgáltatások volumene vagy minősége nem felel meg a szerződésben rögzített szabványoknak;
- c) keresleti kockázat, így többek között annak a lehetősége, hogy a szolgáltatások iránti kereslet a vártnál nagyobb vagy kisebb lesz;
- d) maradványérték-kockázat vagy avulási kockázat, így többek között annak kockázata, hogy a szerződés lejártakor az eszköz értéke kisebb lesz a vártnál, illetve hogy a kormányzat milyen opcióval rendelkezik majd az eszközök megszerzésére;
- e) megbízási finanszírozás vagy garanciák nyújtása, illetve előnyös felmondási rendelkezések megléte, különösen a vállalkozó által kezdeményezett felmondási esetekre.
- 20.284 A kockázatokat és hasznokat a vállalkozó viseli, ha ténylegesen megtörtént az építési kockázat és akár a keresleti, akár a rendelkezésre állási kockázat átruházása. Az ilyen kockázatok bármelyikét illetően a tényleges átruházás hiányát eredményezi a többségi finanszírozás, a többségi finanszírozásra nyújtott garanciák, illetve az olyan felmondási záradékok megléte, amelyek szerint a finanszírozónak többségi visszafizetés jár a vállalkozó által kezdeményezett felmondási esetekben.
- 20.285 Emellett, a komplex eszközöket magukban foglaló PPP-szerződések specifikus jellege miatt, és amikor a kockázatok és hasznok vizsgálata jogilag nem megalapozott, releváns az a kérdés, hogy melyik félnek van meghatározó befolyása az eszköz jellegét illetően, valamint hogy miként történik az eszközzel előállított szolgáltatás feltételeinek a meghatározása, vagyis:
- a) a kormányzat milyen mértékben határozza meg az eszközök tervezését, minőségét, méretét és karbantartását;
- b) a kormányzat milyen mértékben képes meghatározni az előállított szolgáltatásokat, a szolgáltatásokban részesülő egységeket és az előállított szolgáltatások árát.
- 20.286 Minden egyes PPP-szerződés esetében meg kell vizsgálni a rendelkezéseket annak megállapítására, hogy melyik fél a gazdasági tulajdonos. A PPP összetettsége és változatosága miatt minden egyes szerződés tartalmát és körülményeit figyelembe kell venni, majd ki kell választani azt elszámolás azon módját, amelyik legjobban tükrözi a szerződés alapját képező gazdasági kapcsolatokat.

Az elszámolással kapcsolatos kérdések

- 20.287 Ha a vizsgálatok alapján a vállalat tekinthető gazdasági tulajdonosnak, és ha – jellemzően – a szerződés lejártakor a kormányzat tényleges fizetés nélkül szerez törvényes és gazdasági tulajdonjogot, akkor kormányzati eszközbeszerzési tranzakciót kell elszámolni. Általában a kormányzatnál folyamatosan halmozódik a pénzügyi követelés, a vállalatnál pedig az ehhez tartozó kötelezettség úgy, hogy a szerződéses időszak végén ennek a két tételnek az értéke egyenlő lesz az eszközök maradványértékével. A módszer alkalmazása szükségessé teszi a meglévő monetáris tranzakciók átcsoportosítását, illetve új tranzakciók létrehozását a várható eszközértékekre és kamatlábakra vonatkozó feltételezések alapján. Ehhez a PPP-kifizetéseket meg kell osztani – ha a PPP-eszköz nem szerepel a kormányzati vagyონmérlegben – egy pénzügyi eszköz beszerzését képviselő tétel feltüntetésével.
- 20.288 Egy másik megközelítés alapján a szerződéses időszak végén természetbeni tőketranszferként kell elszámolni a jogi és gazdasági tulajdon változását. A tőketranszferként való elszámolás ugyan nem tükrözi olyan jól a tranzakció alapjául szolgáló gazdasági realitást, de az adatok korlátozott elérhetősége, az eszközök várható maradványértékével kapcsolatos bizonytalanság és a felek számára különböző opciókat lehetővé tevő szerződéses rendelkezések miatt mégis a leginkább tőketranszfer alkalmazása javasolt.
- 20.289 Egy másik jelentős probléma akkor merülhet fel, ha a kormányzat tekinthető az eszközök gazdasági tulajdonosának, de nem teljesít semmilyen tényleges kifizetést a szerződés kezdetekor. A beszerzés realizálásához valamilyen tranzakció elszámolására van szükség. A legáltalánosabb javaslat szerint a beszerzést imputált pénzügyi lízing útján kell lebonyolítani, mert ez hasonlít a tényleges pénzügyi lízingekhez. Ennek a lehetőségnek a megvalósítása azonban a konkrét szerződéses rendelkezésektől, azok értelmezésétől és esetleg egyéb tényezőktől függ. Például kölcsön imputálható és a vállalat felé irányuló tényleges kormányzati kifizetések – ha vannak – úgy csoportosíthatók át, hogy minden egyes kifizetés egy része kölcsön-törlesztést fejezzen ki. Ha nem léteznek tényleges kormányzati kifizetések, a kölcsönfizetésekhez nem monetáris tranzakciók hozhatók létre. Az eszköz utáni kormányzati kiadás másik módja lehet egy operatív lízing előtörlesztése, ha imputálásra kerül egy operatív lízing vagy egy immateriális eszköz a vállalat azon joga után, hogy a szolgáltatások előállítása érdekében hozzáférhet az eszközökhöz.

20.290 További lényeges problémát jelent a termelés mérése. Bármilyen döntés születik is arról, hogy melyik fél az eszközök gazdasági tulajdonosa a szerződéses időszak alatt, és a kormányzat majd miként szerzi meg az eszközöket, ügyelni kell a termelés pontos mérésére. Itt is különböző lehetőségek vannak, amelyek alkalmazhatósága az adott helyzet és a rendelkezésre álló adatok függvénye. Akkor áll elő nehézség, ha a kormányzat tekinthető az eszközök gazdasági tulajdonosának, de az eszközöket a vállalat használja a szolgáltatások előállításához. Célszerű a tőkeszolgáltatások értékét a vállalat termelési költségeként feltüntetni, de ehhez egy operatív lízing imputálására lehet szükség, ami viszont szükségessé teheti a tényleges tranzakciók átcsoportosítását vagy nem monetáris tranzakciók létrehozását a lízingfizetések azonosítására. Alternatíva lehet a tőkeszolgáltatások költségének feltüntetése a kormányzati szektor termelési számláján és egyidejűleg a kormányzati kibocsátás ugyanolyan besorolása, mint a vállalati kibocsátásé, annak érdekében, hogy a gazdaságban megjelenő teljes kibocsátás osztályozása pontos legyen.

Nemzetközi és nemzetek feletti szervezetekkel folytatott tranzakciók

20.291 A rezidens egységek és a „Külföld” szektorba sorolt nemzetközi vagy nemzetek feletti szervezetek között is kerül sor tranzakciókra.

20.292 Az ilyen tranzakciókra jelentenek példát a nem kormányzati rezidensek és az Európai Unió intézményei közötti tranzakciók, amikor ezek az egységek tekinthetők a tranzakciók elsődleges szereplőinek, függetlenül attól, hogy a források elosztásában kormányzati egységek közvetítőként részt vesznek-e. A fő tranzakciók elszámolása közvetlenül a két fél között történik, és nem befolyásolja a kormányzati szektort. A kormányzati közreműködést pénzügyi tranzakcióként (F.89) kell elszámolni.

20.293 A nemzeti rezidensek és az Európai Unió intézményei közötti specifikus tranzakciók elszámolása a következő kategóriák szerint történhet:

a) adók: bizonyos termékadók – például importvámok és jövedéki adók – fizetendők az Európai Unió intézményeinek vagy más nemzetek feletti szervezeteknek. Ezek három kategóriát alkotnak:

1. a közvetlenül fizetendő – mint például korábban az Európai Szén- és Acélközösség által a bányászati és vas- és acélgyártó egységekre kivetett – adók elszámolása közvetlenül történik;

2. a nemzeti kormányok által az Európai Unió intézményei vagy más nemzetek feletti szervezetek nevében behajtandó, de közvetlenül a rezidens termelők által fizetendőnek tekinthető adók. Ilyenek az importált mezőgazdasági termékek után kivetett adók; az exportra és importra kivetett monetáris kompenzációs összegek; a cukorilletékek és az izoglükózra kivetett adó; a tejre és gabonára kivetett társfelelősségi adók; és az Európai Közösségek integrált vámtarifája alapján kivetett vámok. Az elszámolásban ezek közvetlenül a termelők által a nemzetek feletti szervezet felé teljesített tranzakcióként szerepelnek oly módon, hogy a kormányzat közvetítő szerepe pénzügyi tranzakcióként van feltüntetve;

3. hozzáadottérték-típusú adók az egyes tagállamokban. Az elszámolásban ezek a nemzeti kormányzatok követeléseként szerepelnek úgy, hogy a tagállamok által az Európai Uniónak befizetett összegek folyó transzferként vannak feltüntetve (D.76). A kormányzat által nyújtott transzfer elszámolásának időpontja a befizetés esedékessége;

b) támogatások: a nemzetek feletti szervezetek által közvetlenül a rezidens termelőknek fizetendő támogatások nem a rezidens kormányzati egység, hanem a nemzetek feletti szervezet közvetlen tartozásaként vannak elszámolva. A rezidens termelőknek a kormányzati egységeken mint közvetítőkön keresztül fizetendő támogatások elszámolása hasonlóan, közvetlenül történik az elsődleges szereplők között, de ezek a támogatások az „Egyéb követelések/tartozások” (F.89) alatt is szerepelnek a kormányzat pénzügyi számláiban;

c) máshová nem sorolt folyó transzfer: a harmadik és negyedik fizetési típus esetében a tagállamoktól az Európai Unió költségvetésébe érkező hozzájárulások, amelyek célja az Európai Unió saját forrásainak megteremtése. A harmadik forrás kiszámítása úgy történik, hogy minden egyes tagállam hozzáadottértékadó-alapjára átalányt alkalmaznak. A negyedik forrás alapja az egyes tagállamok bruttó nemzeti jövedelme. Ezek a fizetések a kormányzatoktól az Európai Unióba irányuló kötelező transzfereknek minősülnek. Ezek a máshová nem sorolt folyó transzferek közé tartoznak, és elszámolásuk az esedékességkor történik;

d) folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók: a kormányzat és a nem rezidens egységek – beleértve a nemzetközi szervezeteket is – közötti legtöbb, pénzbeli vagy természetbeni egyéb folyó transzfer a folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciókhoz van besorolva. Ide tartoznak a fejlődő országoknak adott folyó segélyek, a külföldön dolgozó tanároknak, tanácsadóknak és más kormányzati megbízottaknak fizetendő bérek stb. A folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók egyik jellemzője az, hogy önkéntes alapon teljesített transzferékből áll;

- e) tőketranszferek: pénzbeli vagy természetbeni beruházási támogatások, és egyéb tőketranszferek – különösen adósságelengedés vagy adósság-átvállalás ellentételező tranzakciójaként –, kötelezettség vagy követelés valamilyen nemzetközi vagy nemzetek feletti szervezetnek, illetve szervezettől;
- f) pénzügyi tranzakciók: bizonyos pénzügyi tranzakciók – rendszerint kölcsönök – elszámolása lehetséges, ha azokat olyan nemzetközi szervezetek, mint a Világbank és Nemzetközi Valutaalap, nyújtják. A nemzetközi és nemzetek feletti szervezetek (a Nemzetközi Valutaalap kivételével) felé irányuló tőke jellegű, kormányzati befektetések az „Egyéb tulajdonosi követelések” (F.519) közé tartoznak, hacsak nincs visszafizetési lehetőség, amely esetben a „Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók” alá történik a besorolás.
- 20.294 Az Európai Unió intézményei jelentős összegű folyó és tőketranszfereket teljesítenek a strukturális alapokon, például az Európai Szociális Alapon, az Európai Regionális Fejlesztési Alapon és a Kohéziós Alapon keresztül. Ezen transzferek végső kedvezményezettjei kormányzati vagy nem kormányzati egységek lehetnek.
- 20.295 A Strukturális Alapokból kifizetett támogatások között gyakran szerepelnek társfinanszírozások, amikor az Európai Unió betársul egy kormányzati beruházás finanszírozásába. Elképzelhetőek az előlegek, az időközi és a végleges kifizetések különböző kombinációi, amelyek legalább egy kormányzati egység közbeiktatásával teljesíthetőek. A rezidens kormányzati egységek előlegeket is fizethetnek az Európai Uniótól várt bevételek terhére.
- 20.296 Ha nem kormányzati egységek a kedvezményezettek, akkor az Európai Uniótól várt bevételek terhére előlegként teljesített kormányzati kifizetések az „Egyéb követelések/tartozások” alatt, pénzügyi tranzakcióként jelennek meg. A pénzügyi tranzakcióban érintett másik fél az Európai Unió, ha megvan a nem pénzügyi tranzakció tényleges keletkezési pontja, egyébként pedig a kedvezményezett. A pénzkifizetés megtörténtekor megszűnnek a követelések/tartozások pozíciók.
- 20.297 A társfinanszírozott kormányzati kiadás transzferek elszámolási időpontja az Európai Unió engedélyének megadása.
- 20.298 Előállhatnak olyan körülmények, amikor a kormányzati előlegek meghaladják az engedélyezett összeget, miután ez meghatározásra került az engedélyezési folyamat során. Ha a kedvezményezett vissza tudja fizetni a többletet, akkor ez megszünteti a kormányzattal szemben fennálló „Egyéb tartozások” számlán szereplő tételt. Ha a kedvezményezett nem tudja ezt visszafizetni, akkor kormányzati tőketranszfer kerül elszámolásra, így egyenlítő ki az „Egyéb tartozások” számlát.
- 20.299 Ha kormányzati egységek a kedvezményezettek, akkor az ilyen transzferek elszámolására vonatkozó általános szabályoktól eltérően a kormányzati bevétel előzetes elszámolásával kerül összhangba a bevétel és a kiadás időpontja. Amennyiben jelentős időeltérés van a kormányzati kiadás megtörténte és a pénzáramlások beérkezése között, úgy a bevételt akkor lehet elszámolni, amikor a követelés benyújtásra kerül az Európai Unióhoz; ez csak akkor alkalmazható, ha: nem áll rendelkezésre megbízható információ a kiadás időpontjáról, vagy ha nagyok az összegek, vagy ha kicsi az időeltérés a kiadás megtörténte és a követelés benyújtása között.
- 20.300 Az Európai Unió által a kormányzati egységek mint végső kedvezményezettek számára a többéves programok indulásakor kifizetett minden előleg elszámolása pénzügyi előlegként történik.

Fejlesztési segély

- 20.301 A kormányzatok segítséget nyújthatnak más országoknak kölcsön formájában, amelynek kamata szándékosan kisebb, mint a hasonló kockázatú kölcsönök piaci kamata (az „Az államháztartással kapcsolatos elszámolási kérdések” című szakasz „Adósságműveletek” című részében meghatározott kedvezményes kölcsönök), illetve pénzbeli vagy természetbeni támogatások formájában.
- 20.302 A természetbeni támogatások – például élelmiszerkészletek – formájában nyújtott nemzetközi segítség elszámolása gyakran okoz nehézséget. A természetben rendelkezésre bocsátott áruk és szolgáltatások – például élelmiszerkészletek – ára ugyanis egészen más lehet a fogadó országban, mint az adományozó országban. Az általános elv szerint a fogadónak nyújtott adomány értékét a fogadónak nyújtott támogatás költségével kell egyenlőnek tekinteni. Ebből következik az, hogy az adomány értékének kiszámításakor az adományozó ország árait kell alapul venni. Az árukon és szolgáltatásokon kívül figyelembe kell venni az áruk és szolgáltatások eljuttatásához kapcsolódó összes olyan járulékos költséget is, mint a külföldi országig történő és a külföldi országon belüli szállítás, az adományozó országban szállítványokat összeállító vagy azok felügyeletét ellátó kormányzati alkalmazottak munkavállalói jövedelme, biztosítás stb.

A KÖZSZFÉRA

- 20.303 A közzszférát az államháztartás és az állami vállalatok alkotják. A közzszférát alkotó elemek már szerepelnek a rendszer fő szektorális struktúrájában, és átcsoportosíthatók a közzszféra számláinak összeállításához. Ehhez az államháztartási szektor alszektorait, valamint a nem pénzügyi és a pénzügyi vállalatok közösségi alszektorait kell együtt figyelembe venni.

Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Kormányzat	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások
Állami	Állami	Állami	Magán	Magán
Magán	Magán			

- 20.304 Az állami pénzügyi vállalatok tovább bonthatók a jegybankra és az egyéb állami pénzügyi vállalatokra, amelyek szükség szerint ismét tovább bonthatók a pénzügyi vállalatok alszektoraira.

20.2. táblázat — A közzszféra és annak alszektorai

Államháztartás				Állami vállalatok		
Központi kormányzat	Tartományi kormányzat	Helyi ön-kormányzat	Társadalombiztosítás	Állami nem pénzügyi vállalatok	Jegybank	Egyéb állami pénzügyi vállalatok

- 20.305 A közzszféra számlái az ESA keretrendszer és számlasorozat alapján hozhatók létre, és elemzési szempontból elméletileg mind a konszolidált, mind a nem konszolidált változat vizsgálható. Az egyéb bemutatások – mint az e fejezet elején ismertetett kormányzati pénzügyi statisztika konszolidált és nem konszolidált megfelelői – szintén hasznosak.
- 20.306 A közzszféránál szereplő összes gazdasági egység olyan rezidens egységeket takar, amelyeket összességében a közzszférához tartozó egységek által közvetve vagy közvetlenül a kormányzat ellenőriz. Egy gazdálkodó egység feletti ellenőrzés az egység általános politikájának meghatározására vonatkozó képesség. Ez az alábbiakban kerül részletezésre.
- 20.307 Az államháztartás részét képező közzszférabeli egységek és az állami vállalatok elkülönítése a 3. fejezetben és a fent leírt piaci/nem piaci teszt segítségével történik. A nem piaci közzszférabeli egységek az államháztartáshoz, a piaci közzszférabeli egységek pedig az állami vállalatokhoz tartoznak. Ezen általános szabály alól csak bizonyos, a pénzügyi szférát felügyelő vagy kiszolgáló pénzügyi intézetek képeznek kivételt, amelyek állami pénzügyi vállalatként vannak besorolva attól függetlenül, hogy piaciak vagy nem piaciak.
- 20.308 Az adott szervezet jogi formája nem jelent iránymutatást a szektorba való besorolásához. Előfordulhat például, hogy egyes jogszerűen bejegyzett közzszférabeli vállalatok nem piaci egységek, és így az állami vállalatok helyett az államháztartáshoz tartoznak.

A közzszféra ellenőrzése

- 20.309 Egy rezidens közzszférabeli egység esetében az ellenőrzés az egység általános politikájának meghatározására vonatkozó képesség. Ez történhet egyetlen közzszférabeli egység közvetlen jogain vagy sok egység kollektív jogain keresztül. Az ellenőrzést illetően a következő mutatókat kell figyelembe venni:

- a) jogok a tisztségviselők, igazgatótanácsi tagok stb. többségének kinevezésére, kinevezésének megvételére vagy visszahívására. Egy gazdálkodó egység vezetőségi tagjai többségének kinevezésére, visszahívására vagy kinevezésének megvételére való jog elegendő az ellenőrzés megállapításához. Ezeket a jogokat birtokolhatja közvetlenül egy közzszférabeli egység vagy közvetve több közzszférabeli egység együttesen. Ha az első kinevezéseket a közzszféra ellenőrzi, de a további kinevezések már nem tartoznak ezen ellenőrzés alá, akkor a gazdálkodó egység csak addig tartozik a közzszférába, amíg az igazgatók többségét ellenőrzött kinevezéssel nevezték ki;

- b) jogok a kulcsfontosságú személyek kinevezésére, kinevezésének megvételére vagy visszahívására. Ha az általános politikát ténylegesen a befolyásos igazgatótanácsi tagok, például a vezérigazgató, az elnök és a pénzügyi igazgató határozzák meg, akkor az ezen személyek kinevezéséhez, kinevezésének megvételéhez vagy visszahívásához szükséges hatáskör nagyobb jelentőséggel bír;
- c) jogok a gazdálkodó egység kulcsfontosságú bizottsági tagjai többségének kinevezésére, kinevezésének megvételére vagy visszahívására. Ha az általános politika kulcsfontosságú tényezői – például a vezetői fizetések és üzleti stratégia – albizottságok hatáskörébe tartoznak, akkor az ellenőrzést meghatározó tényezők tekintetében az ilyen albizottságokban részt vevő igazgatók kinevezéséhez, kinevezésének megvételéhez vagy visszahívásához szükséges hatáskör;
- d) a szavazati jogot biztosító érdekeltségek többségi tulajdona. Rendszerint az ellenőrzést meghatározó tényezők tekinthetők, ha a döntéseket egy részvény-egy szavazat alapon hozzák meg. A részvények birtokolhatók közvetve vagy közvetlenül úgy, hogy a részvényeket együttesen birtokolja az összes közszférabeli egység. Ha a döntéseket nem egy részvény-egy szavazat alapon hozzák meg, akkor meg kell vizsgálni, hogy a közszférának többségi szavazata van-e;
- e) speciális részvények és opciók által biztosított jogok. Az ilyen speciális vagy aranyrészvények korábban megszokottak voltak a privatizált cégeknél, és egyes különleges célú gazdasági egységeknél még ma is megtalálhatók. Bizonyos esetekben – határozott vagy határozatlan időre – maradványjogot biztosítanak a közszférabeli egységeknek az érdekek védelméhez. Az ilyen részvények megléte önmagában még nem jelent ellenőrzést, hiszen körültekintően meg kell vizsgálni, hogy az ilyen jogosultságok milyen körülmények között vehetők igénybe. Ha a jogosultságok befolyásolják a gazdálkodó egység aktuális általános politikáját, akkor fontosak a besorolásra vonatkozó döntésnél. Más esetekben olyan tartalékhatáskört jelentenek, amellyel veszélyeztetben stb. ellenőrizhető az általános politika, és akkor minősülnek nem jelentősnek, ha nem befolyásolják az aktuális politikát, bár alkalmazásuk esetén rendszerint azonnali átsorolást indítanak el. A közszférabeli egységeknek bizonyos körülmények esetén biztosított részvényvásárlási opció megléte hasonló helyzetet jelent, és el kell dönteni, hogy az opció érvényesítésére való jogosultság befolyásolja-e az egység általános politikáját;
- f) szerződésben foglalt ellenőrzési jogok. Ha egy gazdálkodó egység összes értékesítése egyetlen közszférabeli egység – vagy közszférabeli egységek egy csoportja – felé irányul, akkor fennáll az ellenőrzésnek minősíthető meghatározó befolyás lehetősége. Egyéb vevők vagy potenciális vevők megléte azt jelzi, hogy a gazdálkodó egység nem áll ellenőrzés alatt. Ha közszférabeli befolyás korlátozza az egységet a nem közszférabeli ügyfelekkel való üzletkötésben, akkor ez a közszférabeli ellenőrzés jele;
- g) hitelfelvételi megállapodások/engedélyek által keletkeztetett ellenőrzési jogok. A hitelnyújtás feltételeként a hitelnyújtók gyakran írnak elő ellenőrzéseket. Ha a közszféra olyan ellenőrzéseket ír elő hitelnyújtáson keresztül vagy egy garancia miatti kockázatának a mérséklése érdekében, amelyek szigorúbbak, mint amelyeket egy magánszektorbeli gazdálkodó egység jellemzően egy bank részéről tapasztalna, akkor ez az ellenőrzés jele. Ha egy gazdálkodó egységnek a közszférától kell engedélyt kérnie hitelfelvételhez, akkor ez az ellenőrzés jele;
- h) ellenőrzés túlszabályozás útján. Ha olyan szigorú a szabályozás, hogy lényegében meghatározza az általános üzleti politikát, akkor ez az ellenőrzés egy formája. Egyes esetekben az állami hatóságok erős szabályozási környezetet teremthetnek, különösen a közösségi szolgáltatásokat érintő monopóliumok és privatizált közüzemi szolgáltatások terén. Fontos területeken – például az árképzésnél – úgy is ki lehet alakítani a szabályozási környezetet, hogy az adott gazdálkodó egységnek ne kelljen feladnia az általános politika feletti ellenőrzést. Egy erősen szabályozott környezetben való működés vállalása szintén annak a jele, hogy a gazdálkodó egység nem képezi ellenőrzés tárgyát;
- i) egyéb. Az ellenőrzés abból is származhat, hogy a gazdálkodó egység alapító okirata hatáskört vagy jogosultságot biztosít például a tevékenységek, célkitűzések és működési szempontok korlátozására, a költségvetés jóváhagyására, illetve annak megakadályozására, hogy az egység módosítsa alapító okiratát, felozzassa magát, osztalékot hagyjon jóvá vagy megszüntesse kapcsolatát a közszférával. Egy teljesen vagy majdnem teljesen a közszféra által finanszírozott gazdálkodó egység akkor tekinthető ellenőrzöttnek, ha a finanszírozás ellenőrzése annyira korlátozó jellegű, hogy meghatározza az adott terület általános politikáját.

20.310 Minden egyes besorolási esetet külön kell megvizsgálni, mert nem biztos, hogy a fenti szempontok mind alkalmazhatók az adott esetre. Egyes fenti mutatók – például a 20.309. pont a), c) és d) alpontjában foglaltak – önmagukban is elegendők az ellenőrzés megállapításához. Egyéb esetekben több különálló mutató együtt jelezheti az ellenőrzés meglétét.

Jegybankok

20.311 A jegybankok általában állami pénzügyi vállalatnak minősülnek még akkor is, ha nem a kormányzat az egyetlen vagy többségi jogi tulajdonosuk. Állami vállalatnak minősülnek, mivel a kormányzat rendelkezik a gazdasági tulajdonjoggal és/vagy más módon gyakorol ellenőrzést.

- 20.312 A jegybank olyan pénzügyi közvetítő, amelynek tevékenységét sajátos törvényi rendelkezések szabályozzák, és amely a nemzeti érdekeket szolgáló általános kormányzati ellenőrzés alatt áll annak ellenére, hogy fő tevékenységével kapcsolatban (nevezetesen a monetáris politika terén) a jegybank komoly mértékű autonómiát, illetve függetlenséget élvez. A kulcskérdést itt nem a jegybank jogi státusza jelenti, hanem legfontosabb feladatának és tevékenységének – az ország tartalékainak kezelése, a nemzeti valuta kibocsátása és a monetáris politika irányítása – az elismerése. A kormányzatnak gyakran van hivatalos jogosultsága a felszámolási eljárásokra.
- 20.313 Az említett vagyoni érdekelttség megléte, illetve a kormányzat szerepe miatt a jegybank saját tőkéje – vagy legalábbis a jegybank által kezelt tartalékok – feletti kormányzati tulajdonjog gazdasági tulajdonjogként jelenik meg a nemzeti számlákban még akkor is, ha nem a kormányzat a jogi tulajdonos.

Állami kvázivállalatok

- 20.314 Az állami kvázivállalatok ugyan nem rendelkeznek a független vállalatok jogi jellemzőivel, de tulajdonosaiktól kellően eltérően járnak el – leginkább úgy, mint a nem pénzügyi vagy a pénzügyi vállalati szektorhoz tartozó egységek – ahhoz, hogy gazdasági egységként elismerhetők legyenek.
- 20.315 A kvázivállalat tevékenységeit elegendő információ alapján kell elhatárolni ahhoz, hogy teljes számlasorozatot lehessen létrehozni (lásd a 2.13. pont f) alpontját), és piaci egységként működhessenek.

Különleges célú gazdasági egységek és nem rezidensek

- 20.316 A közszférabeli egységek különleges célú gazdasági egységeket (SPE-k), más néven céltársaságokat hozhatnak létre. Az ilyen egységeknek a hivatalos székhely megerősítésére szolgáló „cégtablán” kívül gyakran alig van fizikai jelenlétük, és nincsenek alkalmazottjaik, illetve nem rendelkeznek nem pénzügyi eszközökkel. Az is lehet, hogy egy másik területen rezidensek.
- 20.317 A közsféra által létrehozott SPE-k esetében meg kell vizsgálni, hogy van-e önálló működési jogkörük, korlátozva vannak-e tevékenységeikben, valamint az eszközeikhez és kötelezettségeikhez társuló kockázatokat és bevételeket ők viselik-e, illetve ők rendelkeznek-e vele. Ha nem felelnek meg ezen kritériumoknak, akkor nem tekinthetők önálló gazdasági egységnek, és – ha rezidensek – abba a közszférabeli egységbe konszolidálandók, amelyik létrehozta őket. Ha nem rezidensek, akkor a „Külföld” részének tekintendők, és az általuk végzett minden tranzakciót azon a közszférabeli egységen kell keresztülvezetni, amelyik létrehozta őket.
- 20.318 A kormányzatok közötti nem rezidens nemzetközi közös vállalkozásokat – amennyiben egyik fél sem gyakorol ellenőrzést a gazdálkodó egység felett – képzett rezidens egységként kell hozzárendelni a kormányzatokhoz.

Közös vállalkozások

- 20.319 A közszférához és a magánszektorhoz tartozó egységek közös vállalati megállapodást köthetnek, amely alapján létrejön egy gazdasági egység. Az egység saját nevében szerződéseket köthet, és saját céljaira forrást szerezhet. Az egység attól függően lesz a közszférához vagy a magánszektorhoz besorolva, hogy melyik fél ellenőrzi.
- 20.320 A gyakorlatban a közös vállalatok többségénél együttes ellenőrzés van. Ha az egység nem piacnak van besorolva, akkor konvenció alapján az államháztartási szektorhoz tartozik, mivel működése egy kormányzati egységéhez hasonlít. Ha az egység piaci termelőnek van besorolva, és az ellenőrzés egyenlően oszlik meg, akkor az egység ketté lesz osztva úgy, hogy az egyik fele a közszférához, a másik fele pedig a magánszektorhoz fog tartozni.

21. FEJEZET

AZ ÜZLETI SZÁMLÁK ÉS A NEMZETI SZÁMLÁK KÖZÖTTI KAPCSOLAT, VALAMINT A VÁLLALATOK TEVÉKENYSÉGÉNEK MÉRÉSE

21.01 Az üzleti számlák jelentik – a gazdaságstatisztikai felmérések mellett – a nemzeti számlákhoz kapcsolódó vállalati tevékenységgel kapcsolatos fő információforrást. A nemzeti számlák összeállítása számos esetben megegyezik az üzleti számvitelben alkalmazott elszámolásokkal, mint például:

- a) a gazdasági műveletek számlákon, azaz kétszlopos táblázatokban történő rögzítése;
- b) pénzbeli értékelés;
- c) egyenlegező tételek használata;
- d) gazdasági műveletek nyilvántartásba vétele azok megtörténtekor; valamint
- e) az elszámolási rendszer belső koherenciája.

A nemzeti számlák rendszere azonban több pontban különbözik, mivel célja is eltérő: a nemzeti számlák összeállításának célja nem pusztán egy vállalat vagy vállalatcsoport, hanem az egész ország minden tevékenységének leírása egy következetes rendszer keretein belül. Az a cél, hogy a gazdaság minden szereplőjére és azok külföldi kapcsolataira vonatkozó átfogó képet kapjunk, szükségessé tesz olyan korlátozásokat, amelyek az üzleti számvitelben ismeretlenek.

21.02 A nemzeti számlák rendszerére a világ minden országa által elfogadott nemzetközi standardok vonatkoznak. Az üzleti számvitel fejlődése és alkalmazása a különböző országok esetében eltér, azonban az üzleti számvitel is egyre inkább a közös nemzetközi standardok alkalmazása felé mozdul el. A világszintű harmonizáció 1973. június 29-én a Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság (IASB) megalakulásával kezdődött meg, amely világszerte alkalmazandó alapvető számviteli standardok, az IAS (nemzetközi számviteli standardok), majd később az IFRS (nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok) kidolgozását tűzte ki célul. Az *Unióban* a társaságok összevont éves beszámolóját 2005 óta az IFRS referenciakeretében kell elkészíteni.

21.03 Az üzleti számlák tartalmára, illetve az üzleti számlák és a nemzeti számlák közötti kapcsolat kialakításának módjára vonatkozó részletes iránymutatásokat szakmai kézikönyvek tartalmazzák. Ez a fejezet a nemzeti számlákra az üzleti számlák alapján történő összeállításával kapcsolatban leggyakrabban felmerülő kérdéseket választja meg, és a vállalatok tevékenységének mérésével kapcsolatos konkrét kérdésekkel foglalkozik.

AZ ÜZLETI SZÁMLÁK EGYES SPECIÁLIS SZABÁLYAI ÉS MÓDSZEREI

21.04 Az üzleti számlákból történő adatkinyeréshez a nemzeti számlákkal foglalkozó szakembereknek ismerniük kell a magánvállalatokra és a kormányzati intézményekre vonatkozó nemzetközi számviteli standardokat. A magánvállalatokra vonatkozó standardokat a Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB), a kormányzati intézményekre vonatkozóakat pedig a Nemzetközi Költségvetési Számviteli Standard Testület (IPSASB) határozza meg és gondozza. A következő bekezdések ismertetik az üzleti számvitel alapelveit.

Az elszámolás időpontja

21.05 Az üzleti számlák a gazdasági műveleteket bekövetkezésük időpontjában rögzítik, így a kifizetéstől függetlenül keletkeztetnek követeléseket és kötelezettségeket. Ezt nevezzük eredményszemléletű elszámolásnak, amely szemben áll a pénzforgalmi szemléletű elszámolással. A nemzeti számlákat is eredményszemléletű megközelítésben vezetik.

Kettős/négyszeres könyvvitel

21.06 Az üzleti számlák esetében a gazdasági társaság minden tranzakcióját legalább két különböző számlán rögzítik úgy, hogy ugyanaz az összeg egyszer a tartozik, egyszer pedig a követel oldalon jelenjen meg. Ez a kettős elszámolási rendszer teszi lehetővé a számlák összhangjának ellenőrzését.

A nemzeti számlák rendszerében a legtöbb tranzakció esetében négyszeres elszámolás is alkalmazható. A tranzakciót az érintett gazdasági egységeknek kétszer kell elszámolniuk, például egyszer nem pénzügyi tranzakcióként a termelési, jövedelem- és tőkeszámlákon, majd még egyszer a pénzügyi eszközök és kötelezettségek változásához kapcsolódó pénzügyi tranzakcióként.

Értékelés

21.07 A gazdasági műveleteket az üzleti számlákon és a nemzeti számlák rendszerében egyaránt a tranzakcióban részes felek által megállapított áron rögzítik.

Az eszközöket és kötelezettségeket a gazdasági társaságok pénzügyi beszámolóiban általában bekerülési vagy múltbeli áron értékelik, illetve más árakkal történő kombináció is lehetséges, pl. készlet esetén a piaci árak is alkalmazhatók. A pénzügyi eszközöket valós értéken kell értékelni, így azok a piacon megfigyelhető árakat tükrözik, szükség esetén speciális értékelési technikák alkalmazásával.

A nemzeti számlák rendszerében az eszközöket és kötelezettségeket a vagyonmérleg készítésének időpontjában érvényes aktuális értéken, nem pedig azok bekerülési értéken veszik figyelembe.

Eredménykimutatás és vagyonmérleg

- 21.08 Az üzleti számlák esetén két pénzügyi kimutatás készül: az eredménykimutatás és a vagyonmérleg. Az eredménykimutatás bevétel és ráfordítás alapján csoportosítja a gazdasági műveleteket, míg a vagyonmérleg az eszközöket és kötelezettségeket veszi számba. Ezek a kimutatások tartalmazzák a számlák egyenlegeit és a gazdasági műveletek összesítését. A kimutatások számlaformátumúak, és szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Az eredménykimutatás egyenlege a társaság nyeresége vagy vesztesége. Ezt a nyereséget vagy veszteséget a vagyonmérleg is tartalmazza.
- 21.09 Azokat a tranzakciókat tartalmazó számlákat, amelyek egyenlege szerepel az eredménykimutatásban, forgalmi számláknak nevezzük. Ezek célja a bevételek és kiadások összegének a pénzügyi év végén történő bemutatása.
- 21.10 A vagyonmérlegek állományszemléletű kimutatások. Ezek mutatják be az eszközök és kötelezettségek értékét a pénzügyi év végén.

NEMZETI SZÁMLÁK ÉS ÜZLETI SZÁMLÁK: GYAKORLATI KÉRDÉSEK

- 21.11 Ahhoz, hogy a nemzeti számlákkal foglalkozó szakemberek ne csak eseti jelleggel, hanem tömegesen tudják felhasználni az üzleti számlákat, számos feltételnek kell teljesülnie.

Az első feltétel a vállalatok számviteléhez való hozzáférés. Általában a nagyvállalatoknak kötelező közzétenniük számviteli eredményeiket. A beszámoló adatbázisait magán- vagy állami szervezetek kezelik és fontos, hogy a nemzeti elszámolást végző szakembereknek legyen ezekhez hozzáférésük. Nagyvállalatok esetében általában közvetlenül is be lehet szerezni a beszámolókat.

A második feltétel a vállalatok által közzétett számviteli dokumentumok legalább minimális szinten történő szabványosítása, mivel ez alapfeltétel a számítógépes feldolgozáshoz. Amennyiben egy szervezet szabványosított formában gyűjti össze a vállalatok számviteli beszámolóit, az magas szintű szabványosítást eredményez. Az összegyűjtést önkéntes alapon is meg lehet szervezni, például egy olyan, pénzügyi beszámolókkal foglalkozó központ révén, amely elemzéseket végez a tagjai számára, de törvényileg kötelezővé is tehető, például amikor a beszámolókat összegyűjtő szervezet maga az adóhatóság. A nemzeti elszámolást végző szakembereknek mindkét esetben hozzáférést kell kérniük az adatbázishoz a vonatkozó titoktartási előírások betartásával.

- 21.12 Az üzleti számlákat akkor is fel lehet használni, ha azok nem szabványosított módon készülnek. Számos országban a gazdaság egyes ágazatait kevés számú nagyvállalat uralja, és e nagyvállalatok számviteli beszámolóit fel lehet használni a nemzeti számlák céljára. A beszámoló mellékletében is hasznos információk találhatóak, amelyek további részleteket, vagy útmutatást tartalmaznak a beszámoló adatainak értelmezéséhez.
- 21.13 A gazdaságstatisztikai felmérések is fontos adatforrást jelentenek a vállalati tevékenységhez kapcsolódó nemzeti számlákhoz. A statisztikai felmérések akkor adnak megfelelő eredményt, ha a feltett kérdések összeegyeztethetők az üzleti számvitel elveivel és adataival. Egy vállalat csak saját belső üzleti információs rendszere alapján tud megbízható információkat nyújtani. A gazdaságstatisztikai felmérésekre általában még abban az esetben is szükség van, ha a nemzeti számlákkal foglalkozó szakemberek hozzá tudnak férni a számviteli adatbázisokhoz, mivel a bennük található adatok részletessége csak ritkán olyan mértékű, hogy az elegendő lenne a nemzeti számlák összeállításához.
- 21.14 A nemzeti számlák összeállítása során a globalizáció megnehezíti az üzleti számlák felhasználását. Az üzleti számláknak nemzeti alapúnak kell lenniük ahhoz, hogy felhasználhatók legyenek a nemzeti számlákhoz, azonban ez az esetek többségében nem valósul meg; például ha a vállalatok külföldi leányvállalatokkal rendelkeznek. Amennyiben egy vállalat tevékenysége az országhatáron kívülre is kiterjed, kiigazításokra van szükség ahhoz, hogy a vállalat üzleti számlái alapján nemzeti szinten egyértelmű képet kapjunk. A vállalatoknak az üzleti számviteli adatbázisba vagy nemzeti alapon kell adatot szolgáltatniuk a számlákról, vagy kiigazításokat kell megadniuk ahhoz, hogy a vállalati számvitelt nemzeti alapon lehessen áttekinteni. Amennyiben a beszámolókat az adóhatóság gyűjti össze a vállalatoktól, az adóhatóság a nyereségadó kiszámítása céljából általában előírja a nemzeti alapú adatszolgáltatást, és ez a legkedvezőbb forgatókönyv a nemzeti számlákban való felhasználás szempontjából.
- 21.15 Egy másik gyakorlati feltétel az, hogy a pénzügyi évek meg kell felelnie a nemzeti számlák által lefedett referenciaidőszaknak. Az éves beszámoló esetében ez általában a naptári év, ezért az üzleti számlák felhasználásához célszerű, hogy a vállalatok többségének január 1-jén kezdődjön meg a pénzügyi éve. A vállalatok más kezdő időpontot is választhatnak a pénzügyi évhez. A nemzeti számlákon történő forgalomnak megfelelően a műveletek esetén gyakran elfogadható az is, ha két egymást követő pénzügyi év megfelelő időszakainak kombinációjával állítják elő a naptári évre vonatkozó számlákat, de a vagyonmérleg esetében ez a módszer kevésbé megbízható eredményt ad, különösen az év során gyors fluktuációnak kitett tételek esetében. A nagyvállalatok gyakran negyedéves beszámolókat is összeállítanak, de ezeknek ritkán történik meg a szisztematikus összegyűjtése.

ÁTTÉRÉS AZ ÜZLETI SZÁMLÁKRÓL A NEMZETI SZÁMLÁKRA: A NEM PÉNZÜGYI VÁLLALKOZÁSOK PÉLDÁJA

21.16 A nem pénzügyi vállalkozások üzleti számviteli adatainak a nemzeti számlák összeállításához történő felhasználása számos kiigazítást igényel. Ezek a kiigazítások három kategóriába sorolhatók: fogalmi kiigazítások, a más szektorok beszámolóival való összhang érdekében végzett kiigazítások, valamint a teljesség érdekében történő kiigazítások.

Fogalmi kiigazítások

21.17 Fogalmi kiigazításokra azért van szükség, mert az üzleti számlák nem teljesen ugyanazokon a fogalmakon alapulnak, mint a nemzeti számlák, illetve azért, mert ha e fogalmak közel is állnak egymáshoz, az értékelési módszerek eltérhetnek. A kibocsátás kiszámításával kapcsolatos fogalmi kiigazítások például a következők:

- Az alapárra való áttérésre szolgáló kiigazítás. A vállalatok forgalmát általában hozzáadottérték-adó nélkül szokták figyelembe venni, de a forgalom gyakran a termékadót is tartalmazza. Ezzel ellentétben a terméktámogatás csak ritkán szerepel a forgalomban. Ezért a kibocsátás alapján történő becsléséhez kiigazítást kell végezni az üzleti számlákból származó adatokon úgy, hogy le kell vonni a termékadókat, és hozzá kell adni a terméktámogatásokat.
- Biztosítási díjak. A biztosítási díjakat a vállalatok a ráfordítások között tartják számon, de a nemzeti számlák előírják ezek három részre osztását: nettó díjak, valamint a biztosítási szolgáltatások és díjkiegészítések. Csak a szolgáltatásokhoz tartozó rész minősül folyó termelőfelhasználásnak, ezért a kiigazításhoz a biztosításra kifizetett bruttó összegből le kell vonni a nettó díjakat és a díjkiegészítéseket.

A más szektorok beszámolóival való összhang érdekében végzett kiigazítások

21.18 A nemzeti számlák összeállításához a különböző gazdasági szektorokban működő vállalkozások és egységek számláinak összhangban kell állniuk egymással. Ezért a vállalati számlák alapján értékelt adóknak és támogatásoknak összhangban kell állniuk a kormányzat által kapott vagy fizetett adókkal és támogatásokkal. A gyakorlatban nem ez valósul meg, ezért szabályokat kell felállítani a konzisztencia eléréséhez. Általánosságban a kormányzattól származó információk megbízhatóbbak a vállalatoktól származóknál, és az üzleti számlák adatait igazítják ki.

A teljesség érdekében történő kiigazítások példái

21.19 A vállalati számviteli adatoknak a teljesség érdekében történő kiigazítására az alábbi esetekben van szükség: a statisztikai nyilvántartásból hiányzó adatok, adó- és járulékbevallás alóli mentesség, illetve adócsalás.

Példák konkrét kiigazításokra:

- Az értékesített kibocsátással és a viszonteladásra szánt termékek továbbértékesítésével kapcsolatos adócsalás. A vállalatok alulbecsülhetik az értékesítés volumenét az adófizetés elkerülése céljából, ezért az adóhivataloktól származó információk alapján a bevallásban alábecsült adatokat kiigazítják.
- A természetbeni jövedelem a foglalkoztatottak térítésmentes javak és szolgáltatások útján történő javadalmasítását jelenti. Ha ezt a kibocsátást és jövedelmet nem jegyzik fel az üzleti számlákban, a nemzeti számlák összeállításához történő felhasználás céljából kiigazításokat végeznek. Amennyiben a foglalkoztatottak számára térítésmentes lakhatást biztosítanak, és ez nem szerepel az üzleti számlákban, a kibocsátást és a foglalkoztatottak jövedelmét kiigazítják a szóban forgó ingatlanbérlet becsült értékével.
- Borravaló. Amennyiben a foglalkoztatottak borraivalót kapnak a vállalat ügyfeleitől, ezt a forgalom és így a kibocsátás részének kell tekinteni. A kibocsátásként és a foglalkoztatottak jövedelmeként az üzleti számlákon nyilván nem tartott borraivaló mértékét megbecsülik, és ezzel kiigazítják a nemzeti számlákon szereplő kibocsátást és jövedelmet.

SPECIÁLIS KÉRDÉSEK

Eszköztartási nyereség/veszteség

21.20 Az eszköztartási nyereség/veszteség elszámolása jelenti az egyik fő nehézséget az üzleti számláknak a nemzeti számlákkal történő megfeleltetése során, főként az üzleti számvitel által rögzített információk jellege miatt. A nyersanyagok folyó termelőfelhasználása például nem feltétlenül közvetlen beszerzéssel, hanem készletcsökkenéssel is történhet. A nemzeti számlák esetén a készletcsökkenés értékelése folyó piaci áron, míg az üzleti számvitelben a készletből történő kivonás értékelése eredeti bekerülési értéken, azaz a termékek beszerzési árán történik. A két ár közötti különbség eszköztartási nyereséggént/veszteséggént jelenik meg a nemzeti számlákban.

21.21 Az eszköztartási nyereség/veszteség kiszűrése nem könnyű feladat, mivel ahhoz számos kiegészítő számviteli információt kell összegyűjteni és több feltételezést kell alkalmazni. Az összegyűjtött információknak a készleten tárolt termékek jellegére és az év közbeni árváltozásra is ki kell terjedniük. Mivel a termékekkel kapcsolatos információk leginkább az értékesítésre és beszerzésre vonatkoznak, mintsem a tárolt készletre, ezért a vonatkozó becsléseket modellekre kell alapozni, melyek bizonytalanságot tartalmaznak. Az ebből fakadó pontatlanság ellenére el kell végezni ezt a feladatot annak érdekében, hogy fel lehessen használni az üzleti számvitelből származó adatokat.

- 21.22 Az eszközök valós értéken történő értékelése realisabb képet nyújt a vagyonmérlegről, mint a bekerülési értéken történő értékelés, de ez egyúttal több adatot generál az eszköztartási nyereséggel/veszteséggel kapcsolatban is.

Globalizáció

- 21.23 Amennyiben a vállalkozásoknak külföldi érdekeltségeik is vannak, a globalizáció számukra megnehezíti az üzleti számviteli adatok felhasználását. A nemzeti határokon kívül végzett tevékenységeket ki kell zárni az üzleti számlákból annak érdekében, hogy azokat fel lehessen használni a nemzeti számlák összeállításához. Ez nehéz feladat, kivéve akkor, ha az adószabályok előírják a vállalatok számára, hogy számviteli beszámolóikban kizárólag az adott ország területén végzett tevékenységüket tegyék közzé. A multinacionális cégcsoportok jelenléte értékelési problémákat is felvet, mivel a leányvállalatok közötti transzfereket nem a nyílt piaci áron, hanem – a globális adóterhek minimalizálása céljából – meghatározott árszinten végzik. A nemzeti számlákkal foglalkozó szakemberek kiigazítást végeznek annak érdekében, hogy összhangba hozzák a vállalatcsoporton belüli ügyletek árait a piaci árakkal. Ennek gyakorlati megvalósítása az információk és a nagyon speciális termékek szabad piacának hiányában különösen nehéz feladat. Kiigazítást csak kivételes esetben, az érintett szakterület szakértői által elfogadott elemzés alapján lehet végezni.
- 21.24 A globalizáció következtében ismét megjelent az exportnak és az importnak a javak tulajdonjogának változása alapján történő nyilvántartása a javak fizikai elhelyezkedésének változása alapján történő nyilvántartása helyett. Ennek következtében az üzleti számlák jobban felhasználhatók a nemzeti számlák összeállításához, mivel az üzleti számlák is a javak fizikai helyének változása helyett azok tulajdonjogának változása alapján történő nyilvántartáson alapulnak. Amikor egy vállalat az adott ország gazdasági területén kívüli vállalathoz helyezi át a feldolgozást, az üzleti számlák megfelelő adatforrásnak minősülnek a nemzeti számlák összeállításához. Míg ez segít a nemzeti számlák összeállításában, számos mérési probléma marad fenn a multinacionális vállalatok tevékenységének becslésében.

Vállalatok fúziója és felvásárlása

- 21.25 A vállalati átszervezések következtében pénzügyi eszközök és kötelezettségek jelennek meg és tűnnek el. Amikor egy vállalat önálló jogi személyisége azért szűnik meg, mert beolvad egy vagy több más vállalatba, akkor az összes olyan pénzügyi eszköz/kötelezettség, köztük a részvények és az egyéb tulajdonosi követelések, amely a szóban forgó vállalat és az azt beolvasztó többi vállalat között létezett, eltűnik a nemzeti számlák rendszeréből. Ezt az eltűnést az „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számlán a szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások között számolják el.
- 21.26 Pénzügyi tranzakcióként veszik azonban nyilvántartásba egy vállalat részvényeinek és egyéb tulajdonosi követeléseinek a vállalati fúzió keretében történő azon felvásárlását, amely a felvásárló vállalat és a korábbi tulajdonos között történik. A meglévő részvényeknek a felvásárlott, illetve az új vállalat részvényeivel történő lecserélését olyan részvény-visszavásárlásként számolják el, mint amelyet új részvények kibocsátása kísér. A beolvasztott vállalat és harmadik felek közötti pénzügyi eszközök/kötelezettségek változatlanul maradnak és a beolvasztó vállalatra (vállalatokra) szállnak át.
- 21.27 Amikor egy vállalat jogilag két vagy több gazdasági egységre bomlik, akkor az új pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket (pénzügyi eszközök megjelenéseként) a szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások között számolják el.

22. FEJEZET

SZATELLITSZÁMLÁK

BEVEZETÉS

- 22.01 Ez a fejezet a satelitszámlákról nyújt általános ismertetést. Azt mutatja be, hogy a központi keretrendszer hogyan használható olyan, építőelemekből álló rendszerként, amely számos fontos egyedi adatigény kielégítésére szolgál.
- 22.02 A satelitszámlák a központi keretrendszerben található táblákat és számlákat részletezik vagy módosítják olyan módon, hogy megfeleljenek az egyedi adatigényeknek.
- 22.03 A központi keretrendszer alkotóelemei a következők:
- a) az összes gazdasági folyamatról és állományról áttekintést nyújtó integrált gazdasági számlák (gazdasági szektorok számlái);
 - b) a javak és szolgáltatások forrásáról és felhasználásáról folyó áron és volumenértéken is áttekintést nyújtó input-output keretrendszer;
 - c) az input-output keretrendszerben szereplő ágazati információkat a gazdasági szektorok számláival összekapcsoló táblák;
 - d) a kormányzat, a háztartások és a vállalatok funkció szerinti kiadásait tartalmazó táblák;
 - e) népességi és foglalkoztatási táblák.
- E számlák és táblák éves vagy negyedéves időszakokra készíthetők el, és nemzeti vagy regionális jellegűek lehetnek.
- 22.04 A satelitszámlák – részletes adatok megjelenítése, a központi keretrendszerből származó fogalmak átcsoportosítása, illetve például a nem pénzügyi folyamatokról és állományokról közölt kiegészítő információk nyújtása révén – speciális igényekhez is igazíthatók. Ugyanakkor el is térhetnek a központi fogalmaktól. A fogalmak módosításával javulhat az elméleti gazdasági fogalmaknak (például társadalmi jólét vagy tranzakciós költségek), a közigazgatási célra használt fogalmaknak (például adóköteles jövedelem vagy nyereség az üzleti számvitelben) és a nemzeti és európai gazdaságpolitikában használt szakpolitikai fogalmaknak (például stratégiai ágazatok, tudásalapú gazdaság és üzleti befektetések) való megfeleltethetőség. Ilyen esetekben a satelitszámlák olyan táblát is tartalmaznak, amely megmutatja, milyen összefüggés van a főbb aggregátumai, illetve a központi keretrendszerben szereplő főbb aggregátumok között.
- 22.05 A satelitszámlák lehetnek akár egyszerű táblák, akár számlák bővített sorozatai is. A satelitszámlák összeállítás és közzététele évente vagy negyedévente történhet. Bizonyos satelitszámlák esetében hosszabb intervallumú, például ötévenkénti elszámolás is elfogadható.
- 22.06 A satelitszámláknak számos jellemzője lehet:
- a) funkciókhoz való kapcsolódás, például a funkcionális satelitszámlák esetében;
 - b) ágazatokhoz vagy termékekhez való kapcsolódás; ez a speciális szektorszámlák egyik típusa;
 - c) gazdasági szektorokhoz való kapcsolódás; ez a speciális szektorszámlák másik típusa;
 - d) fizikai vagy más nem pénzügyi adatokkal bővített számlák;
 - e) részletesebb adatok bemutatása;
 - f) kiegészítő fogalmak használata;
 - g) egyes alapfogalmak módosítása;
 - h) modellezés alkalmazása vagy kísérleti eredmények felhasználása.

Egy adott satelitszámlára a fenti jellemzők közül az a)–h) pontban említett, egy vagy több is vonatkozhat. Ezt a 22.1. tábla mutatja be.

22.1. táblázat - A szatellit számlák és főbb jellemzőik áttekintése

	A szatellit számlák nyolc jellemző tulajdonsága								
	Funkcionális számlák	Speciális szektorszámlák		Nem pénzügyi adatok szerepelése	Részletesebb adatok	Kiegészítő fogalmak	Néhány eltérő alapfogalom	Kísérleti eredmények és a modellezés fokozott használata	Uniós adattovábbítási program része
Ágazatokhoz vagy termékekhez való kapcsolódás		Gazdasági szektorokhoz való kapcsolódás							
1. Az ebben a fejezetben bemutatott szatellit számlák									
Mezőgazdasági számlák		X			X	X			X
Környezeti számlák	X	X		X	X	X	X	X	X
Egészségügy	X	X		X	X		X		X
„Háztartások termelése” számlák			X	X	X		X	X	
Munkaszámlák és társadalmi elszámolási mátrixok		X	X	X	X				
Termelékenységi és növekedési számlák		X		X	X	X	X	X	X
K+F számlák	X	X		X	X		X	X	
Szociális védelem	X			X	X				X
Idegenforgalmi számlák	X	X		X	X	X			
2. Az ESA egyéb fejezeteiben bemutatott szatellit számlák									
Fizetési mérleg			X		X				X
Kormányzati pénzügyek			X		X	X			X
Monetáris és pénzügyi statisztikák és tőkeáramlás			X		X	X			X
Kiegészítő nyugdíjtábla			X		X	X	X	X	X
3. A nemzetközi módszertant alkalmazó vagy adattovábbítási programok részét képező egyéb szatellit számlák példái									
Vállalati tevékenység számlák			X		X				
Informális szektorszámlák					X			X	
Nonprofit intézmények számlák			X		X			X	
Közösségi szektorszámlák			X		X				
„Adóbevételek” számlák			X		X				X

22.07 Ebben a fejezetben a szatellit számlák jellemzőiről lesz szó, és a szatellit számlák közül az alábbi kilenc rövid ismertetésére kerül sor:

- mezőgazdasági számlák;
- környezeti számlák;
- egészségügyi számlák;

- d) „háztartások termelése” számlák;
- e) munkaszámlák és társadalmi elszámolási mátrixok;
- f) termelékenységi és növekedési számlák;
- g) K+F számlák;
- h) „szociális védelem” számlák;
- i) idegenforgalmi számlák.

A többi fejezetben más típusú szatellitszámlák, például a fizetési mérleg, a kormányzati pénzügyi statisztika, a monetáris és pénzügyi statisztika és a kiegészítő nyugdíjtabla ismertetése olvasható.

Az 2008 SNA részletesen ismerteti a szatellitszámlák több típusát, amelyekre az ESA 2010 csupán röviden tér ki. Néhány példa ezek közül:

- a) 2008 SNA, 21. fejezet – Vállalati tevékenységre vonatkozó számlák;
- b) 2008 SNA, 22. fejezet – A közsféra számlái;
- c) 2008 SNA, 23. fejezet – Nonprofit intézményekre vonatkozó számlák; valamint
- d) 2008 SNA, 25. fejezet – Informális szektorszámlák.

Az adók összetételének és mértékének nemzetközi összehasonlítása érdekében a nemzeti adóbevételekről készült statisztikákat az OECD-nek, az IMF-nek és az Eurostatnak is kell jelenteni. A fogalmak és az adatok teljes mértékben megfeleltethetők a nemzeti számlákban szereplő fogalmaknak és adatoknak. Az adóbevételekről készült statisztika a nemzeti számlák szatellitjének egyik példája.

A példákban szereplő szatellitszámlák széles körben elfogadottak, mivel azokra nemzetközi módszertant alkalmaznak, vagy már részét képezik egy adott nemzetközi adattovábbítási programnak. Az egyes országokban kidolgozott szatellitszámlák a szatellitszámlák jelentőségét és hasznosságát szemléltetik, ilyenek például a következők:

- a) a kulturális és kreatív szektor számlái, amelyek a kulturális és kreatív szektor gazdasági jelentőségét tükrözik;
- b) az oktatási számlák, amelyek az oktatás forrásának, felhasználásának és finanszírozásának gazdasági jelentőségét szemléltetik;
- c) energiaszámlák, amelyek a különböző energiatípusok gazdasági jelentőségét, valamint az importhoz, az exporthoz és a kormányzati adókhöz és támogatásokhoz fűződő kapcsolatukat jelzik;
- d) halászati és erdőgazdálkodási számlák, amelyek e területek gazdasági jelentőségét szemléltetik az adott ország és régiók szempontjából;
- e) információs és kommunikációs technológiai (ikt-) számlák, amelyeken a főbb ikt-termékek forrását és felhasználását, illetve azok termelőit mutatják be;
- f) „közkiadások szerinti újraelosztás” számla, amely azt tükrözi, mely jövedelmi csoportok az oktatási, egészségügyi, kulturális és lakhatási célú közkiadások kedvezményezettjei;
- g) lakásépítési számlák, amelyek a lakásépítés jelentőségét szemléltetik az adott ország és régiók szempontjából;
- h) biztonsággal kapcsolatos számlák, amelyek a biztonsági célú közösségi és magánkiadásokat szemléltetik;
- i) sporttal kapcsolatos számlák, amelyek a sport gazdasági jelentőségét tükrözik;
- j) vízzel kapcsolatos számlák, amelyek nemzeti szinten és a vízgyűjtő területek szintjén szemléltetik a fizikai vízrendszer és a gazdaság közötti kölcsönhatást.

22.08 A szatellitszámlák egy nagy csoportja funkcionális megközelítést alkalmaz. A funkcionális osztályozás különböző típusait ez a fejezet mutatja be.

- 22.09 A szatellit számlák sokfélesége azt mutatja, hogy a nemzeti számlák számos statisztikához hivatkozási keretként használhatók. Ezenkívül szemléltetik a központi keretrendszer előnyeit és korlátait is. Az, hogy e fogalmak, osztályozási rendszerek és megjelenítési formák, például a központi keretrendszer forrás- és felhasználástáblái több különböző területen is alkalmazhatók, jól példázza, hogy a „szatellit számlák”-megközelítés mennyire rugalmas, és hogy az adott igényekhez igazítható. Ugyanakkor a kiegészítések, az átcsoportosítások és a fogalmi változtatások arra utalnak, hogy e témakörök tanulmányozására a központi keretrendszer korlátozott lehetőséget nyújt. A környezeti számlák például úgy bővítik ki a központi keretrendszert, hogy az figyelembe vegye a környezeti externáliákat, a „háztartások termelése” számlák pedig kiterjesztik a termelés fogalmát a nem fizetett háztartási szolgáltatásokra is. Ily módon arra utalnak, hogy a központi keretrendszer „termék”, „jövedelem” és „fogyasztás” fogalma nem méri teljes körűen a társadalmi jólétet.
- 22.10 A szatellit számlák főbb előnyei többek között a következők:
- egyértelmű fogalom meghatározásokra épülnek;
 - rendszerszerű elszámolási megközelítést alkalmaznak. Ennek példája a teljes összeg különböző csoportok szerinti bontása, például a javak és szolgáltatások forrásának és felhasználásának termék és ágazat szerinti bontása; az, hogy ki nyújtja, ki fizeti ki és ki veszi igénybe a szolgáltatást; rendszerszerű az állományok és gazdasági folyamatok elszámolása; valamint a monetáris és nem pénzügyi értelemben vett következetes elszámolás. A számlákon alapuló megközelítés jellemzője a következetesség és az egységesség. Ez a megközelítés emellett lehetővé teszi a részletes elszámolásokon alapuló elemzést, amelyben az összeg változásait a részek változásai, az értékváltozást a volumen- és árváltozások magyarázzák, az állományváltozásokat pedig az input-output elemzésben használt megfelelő folyamatok és változatlan arányok indokolják. E könyvviteli elemzések modellezéssel egészíthetők ki, amely a gazdasági magatartást is figyelembe veszi;
 - összefüggésben állnak a nemzeti szintű számlák alapfogalmaival. Erre példák a speciális folyamatok és állományok fogalmai, mint például a termelés, a munkavállalói jövedelem, az adók, a társadalmi juttatások és a felhalmozás; az ágazati és az intézményi szektor alapú osztályozás fogalmai (ilyen például a mezőgazdaság és a feldolgozóipar vagy a kormányzati szektor); valamint a főbb egyenlegező tételek, például a hozzáadott érték, a hazai termék, a rendelkezésre álló jövedelem és a nettó vagyon. Ezek a nemzeti szintű elszámolási alapfogalmak világszerte jól ismertek, időtállóak, és olyanok, amelyek mérése viszonylag ellenálló a politikai nyomással szemben;
 - összefüggésben állnak a nemzeti számlákra vonatkozó statisztikákkal; ez utóbbiak közvetlenül elérhetők, bizonyos időszakokra vetítve összehasonlíthatók, közös nemzetközi szabványok szerint készülnek, és a szatellit számlák mérőszámait a nemzetgazdaság és legfőbb összetevőinek kontextusába helyezik: ilyen például a gazdasági növekedéssel vagy az államháztartással való kapcsolat.

Funkcionális osztályozási rendszerek

- 22.11 A funkcionális osztályozási rendszerek a kiadásokat szektoronként, illetve a kiadás rendeltetése szerint osztályozzák. A fogyasztók, a kormányzat, a nonprofit intézmények és a termelők magatartását szemléltetik.
- 22.12 Az ESA-ban létező négy különböző típusú funkcionális osztályozás a következő:
- egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (Coicop);
 - kormányzati funkciók osztályozása (COFOG);
 - nonprofit intézmények céljainak osztályozása (COPNI);
 - termelői kiadások rendeltetés szerinti osztályozása (COPP).
- 22.13 A Coicopban tizennégy főbb kategória különböztethető meg:
- élelmiszerek és alkoholmentes italok;
 - szeszes italok, dohányárúk és kábitószer;
 - ruházat és lábbeli;

- d) lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb üzemanyagok;
- e) lakberendezés, lakásfelszerelés és rendszeres lakáskarbantartás;
- f) egészségügy;
- g) közlekedés és szállítás;
- h) távközlés;
- i) szabadidő és kultúra;
- j) oktatás;
- k) vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás;
- l) egyéb javak és szolgáltatások;
- m) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények egyéni fogyasztási kiadásai; valamint
- n) az államháztartás egyéni fogyasztási kiadásai.

Az első tizenkét kategória összege a háztartások összes egyéni fogyasztási kiadásának felel meg. Az utolsó két kategória a háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH), illetve az államháztartási szektor egyéni fogyasztási kiadásait, tehát azok természetbeni társadalmi transfereit határozza meg. A tizennégy tétel összesen a háztartások tényleges végső fogyasztását tükrözi.

- 22.14 A háztartásokat segítő nonprofit intézmények és a kormányzat egyéni fogyasztási kiadásai öt alkategóriára bontva szerepelnek, amelyek jelentős szakpolitikai területeknek felelnek meg, ezek a lakásszolgáltatás, az egészségügy, a szabadidő és kultúra, az oktatás és a szociális védelem. Ezek megegyeznek a Coicopban szereplő, a háztartások egyéni fogyasztási kiadásaira vonatkozó funkciókkal; a szociális védelem alkategória pedig a 12. kategória – Egyéb javak és szolgáltatások – alkategóriája. Ebből az következik, hogy a Coicop mind az öt közös alkategóriára vonatkozóan bemutatja a magánháztartások, a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szerepét is. Rávilágíthat például arra, milyen szerepet játszik a kormányzat a lakhatás, az egészségügyi ellátás és oktatás biztosítása terén.
- 22.15 A Coicop további fontos célokat is szolgál: az alkategóriák segítségével például megjeleníti a tartós fogyasztási cikkekre fordított háztartási kiadásokat. A háztartási költségvetési felvételben gyakran a Coicop mintájára készült osztályozási rendszer alapján végzik a háztartási kiadásokra vonatkozó adatok gyűjtését. Az osztályozási rendszert termékekhez rendelve forrás- és felhasználástáblát lehet létrehozni.
- 22.16 A kormányzati kiadások funkció szerinti osztályozása (COFOG) a kormányzati pénzügyek leírásának és elemzésének meghatározó eszköze. Ezen belül tíz főbb kategóriát lehet megkülönböztetni:
- a) általános közszolgáltatások;
 - b) védelem;
 - c) közrend és közbiztonság;
 - d) gazdasági ügyek;
 - e) környezetvédelem;
 - f) lakás- és közműellátás;
 - g) egészségügy;
 - h) szabadidő, kultúra és vallás;
 - i) oktatás; valamint
 - j) szociális védelem.

Az osztályozás a kormányzat egyéni és közösségi fogyasztási kiadásainak csoportosítására is használható. Ugyanakkor más olyan kiadástípusok szerepének szemléltetésére is szolgál, mint például a szakpolitikai célok megvalósítása érdekében nyújtott támogatások, beruházási támogatások és pénzbeli társadalmi juttatások.

22.17 A háztartásokat segítő nonprofit magánintézmények kiadásainak leírására és elemzésére a COPNI szolgál. Ezen belül kilenc főbb kategória különböztethető meg:

- a) lakásszolgáltatás;
- b) egészségügy;
- c) szabadidő és kultúra;
- d) oktatás;
- e) szociális védelem;
- f) vallás;
- g) politikai pártok, munkaügyi és szakmai szervezetek;
- h) környezetvédelem; valamint
- i) máshová nem sorolt szolgáltatások.

22.18 A termelői magatartás leírásához és elemzéséhez a COPP használható. Ez hat főbb kategóriát tartalmaz:

- a) infrastrukturális kiadások;
- b) kutatás-fejlesztési kiadások;
- c) környezetvédelmi kiadások;
- d) marketingkiadások;
- e) humán erőforrás-fejlesztési kiadások;
- f) folyó termelési programok kiadásai, igazgatási és irányítási költségek.

A gazdasági műveletek szerint csoportosított adatokkal együtt a COPP információval szolgálhat az üzleti szolgáltatások kiszervezéséről, tehát arról, amikor a kiegészítő tevékenységeket – például takarítás, közétkeztetés, szállítás és kutatás – a megfelelő szolgáltatások más termelőktől történő megvásárlásával helyettesítik.

22.19 A COFOG és a COPP képet ad a kormányzat és a termelők környezetvédelmi kiadásairól. Ezen információk segítségével leírható és elemezhető a gazdasági növekedés és a környezet közötti kölcsönhatás.

22.20 Egyes kiadások, mint például a végső fogyasztási kiadások és a folyó termelőfelhasználás funkció és termék-csoport szerint is osztályozhatók. A termékosztályozás az érintett termékek mellett bemutatja a különböző termékfolyamatokat, illetve azok kapcsolatát a termékek forrásával és felhasználásával. Ez a következőképpen áll szemben a funkcionális osztályozási rendszerekkel:

- a) a különböző termékekre fordított kiadások azonos célt szolgálhatnak;
- b) az egy termékre fordított kiadások különböző célokat is szolgálhatnak;
- c) egyes kiadások nem termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek, a funkcionális osztályozásban azonban rendkívül fontos szerepet játszhatnak; ilyenek például a támogatások és a pénzbeli, társadalombiztosítási juttatások az államháztartás kiadásainak osztályozásában.

A SZATELLITSZÁMLÁK FŐBB JELLEMZŐI

Funkcionális szatellit számlák

- 22.21 A funkcionális szatellit számlák célja elsősorban az, hogy egy adott funkció, például a környezet, az egészségügy vagy a kutatás-fejlesztés szempontjából írják le és elemezzék a gazdaságot. Az egyes funkciókhoz szisztematikus elszámolási keretrendszert biztosítanak. Nem adnak áttekintést a nemzetgazdaságról, hanem a funkció szempontjából releváns szempontokra összpontosítanak. E célból olyan részleteket tárnak fel, amelyek az összesített központi keretrendszerben nem láthatók, átcsoportosítják az információkat, további információkkal szolgálnak a nem pénzügyi folyamatokra és állományokra vonatkozóan, figyelmen kívül hagyják az adott funkció szempontjából lényegtelen kérdéseket és a funkcionális aggregátumokat kulcsfogalomként határozzák meg.
- 22.22 A központi keretrendszer elsősorban intézményi jellegű. A funkcionális szatellit számla a funkcionális megközelítést a tevékenység- és termékelemzéssel is összekapcsolhatja. Ez az összevont megközelítés számos területen, például a kultúra, a sport, az oktatás, az egészségügy, a szociális védelem, az idegenforgalom, a környezetvédelem, a kutatás-fejlesztés (K+F), a fejlesztési segélyek, a szállítás, a biztonság és a lakásszolgáltatások területén is előnyös. E területek többsége szolgáltatásokat képvisel, amelyek általában számos tevékenységet magukban foglalnak és sok esetben a gazdasági növekedéssel kapcsolatos vagy társadalmi jellegű kérdésekhez kapcsolódó témáknak felelnek meg.
- 22.23 Ahogyan az a 22.2. táblázatban is szerepel, a funkcionális szatellit számlák egyik kulcsfogalma az adott funkcióra fordított nemzeti kiadás. Ez a kulcsfogalom a funkcionális szatellit számla vonatkozási körének meghatározásához is hasznos.
- 22.24 Ahhoz, hogy egy funkció felhasználását elemezni lehessen, a következőhöz hasonló kérdést kell feltenni: „Mennyi forrást fordítanak oktatásra, szállításra, idegenforgalomra, környezetvédelemre és adatfeldolgozásra?”. Az ilyen típusú kérdések megválaszolásához az alábbiakat kell meghatározni:
- mely termékek kapcsolódnak az adott területhez. A nemzeti kiadás e termékek valamennyi folyó felhasználását, valamint felhalmozását is magában foglalja;
 - mely tevékenységekre számolnak el felhalmozást;
 - mely transzferek kapcsolódnak ehhez a területhez.

22.2. táblázat — Egy adott funkcióra vagy termékre fordított nemzeti kiadás

	Éves adatsorok
Az adott termék(ek) tényleges végső fogyasztása	
Piaci termékek	
Nem piaci termékek	
Egyéni	
Közösségi	
Folyó termelőfelhasználás	
Tényleges	
Belső	
Bruttó felhalmozás	
Az adott termék(ek)ből	
Egyéb	
Célzott folyó transzferek	
Célzott tőketranszferek	
Rezidens egységek külföldi finanszírozású felhasználása	
Nemzeti kiadás	

22.3. táblázat — A jellemző termékek és a kapcsolódó termékek forrása

	Ágazati kibocsátás				Egyéb termelők			Összesen	Import	Összes forrás alapáron	Kereske- delmi és szállítási árás	Termék-adók	Termék- támoga- tások	Összes forrás beszerzési árakon
	Jellemző termelők				Elsődleges	Másodlagos	Járulékos							
	Elsődleges termék	Másodlagos termék	Járulékos termék	Összesen										
Jellemző termékek														
1.														
2.														
...														
Kapcsolódó termékek														
1.														
2.														
....														
Egyéb termékek														
Összesen														

22.4. táblázat — A jellemző termékek és a kapcsolódó termékek felhasználása

	Termelési költségek ágazat szerint				Egyéb termelők			Összesen	Export	Végso fogyasztás			Összesen	Bruttó felhalmozás	Összes felhasználás beszerzési árakon
	Jellemző termelők				Egyéb termelők					Háztartások	Kormányzat	NPISH			
	Elsődleges termék	Másodlagos termék	Járulékos termék	Összesen	Elsődleges	Másodlagos	Járulékos			Közösségi	Egyéni				
Jellemző termékek															
1.															
2.															
...															
Kapcsolódó termékek															
1.															
2.															
....															
Egyéb termékek															
Összesen															
Munkavállalói jövedelem															
Egyéb nettó termelési adók															
Állóeszköz-felhasználás															
Egyedi termékek (jellemző vagy kapcsolódó)															
Egyéb															
Nettó működési eredmény															
Összesen															
Kiegészítő információk															
Munkaerő-ráfordítás															
Bruttó állóeszköz-felhalmozás															
Egyedi termékek															
Egyéb															
Nettó állóeszköz-állomány															
Egyedi termékek															
Egyéb															

- 22.25 Az érintett területtől függően a szatellit számla elsősorban a következőket tartalmazza:
- az adott javak és szolgáltatások, például a K+F, az ikt vagy a szállítás előállításának és felhasználásainak részletes elemzése;
 - a transzferek részletes elemzése, például a szociális védelem esetén;
 - a termelésre, felhasználásra és transferekre vonatkozó adatok azonos mértékben történő feltüntetése, például az oktatás és egészségügy területén;
 - felhasználások, például az idegenforgalom és a környezetvédelem területén;
 - a szociális védelem és az egészségügy kormányzati és nonprofit intézmények általi finanszírozása.
- 22.26 A termékek két típusa különböztethető meg: jellemző termékek és kapcsolódó termékek. Az első kategóriába azok a termékek tartoznak, amelyek a kérdéses terület szempontjából jellemzők. A szatellit számla bemutathatja, hogyan termelik ezeket a termékeket, milyen típusú termelők működnek közre előállításukban, milyen munkacserét és állóeszközöket alkalmaznak, és mennyire hatékony a termelési folyamat. Az egészségügyben például az egészségügyi szolgáltatások, a közigazgatási szolgáltatások, az oktatás, valamint az egészségügyi célú kutatás-fejlesztési szolgáltatások a jellemző termékek.
- 22.27 A kapcsolódó termékek egy adott funkcióhoz tartoznak, de nem arra jellemzők – akár természetükből fakadóan, akár azért, mert átfogóbb termék kategóriákba sorolandók. Az egészségügy esetében például a betegek szállítása kapcsolódó szolgáltatás. Kapcsolódó termékek lehetnek továbbá a gyógyszerkészítmények és más gyógyászati termékek, például a szemüveg. E termékek esetében a szatellit számla nem tartalmazza a termelés jellemzőit. A jellemző és a kapcsolódó termékek közötti pontos határvonal az egyes országok gazdasági struktúrájától, valamint a szatellit számla céljától függ.
- 22.28 Egyes szolgáltatások két vagy több szatellit számlában is megjelenhetnek. Az egészségügyi szolgáltatásokra irányuló, felsőoktatási intézményekben végzett kutatás például a kutatás-fejlesztési, valamint az oktatási és egészségügyi szatellit számlák szempontjából is alkalmazható termék. Ebből az is következik, hogy a különböző funkciókra fordított nemzeti kiadások átfedésben állhatnak egymással. E kiadások egyszerű aggregációja a GDP arányában kifejezett összérték kiszámítása során kettős számbavételhez vezethet.
- 22.29 A szatellit számlával összefüggésben használt fogalmak eltérhetnek a központi keretrendszerben szereplő fogalmaktól. Például, az oktatási és az egészségügyi szatellit számlák az önkéntes munkát is tartalmazhatják. A szállítási szatellit számla esetében külön feltüntethetők a járulékos szállítási szolgáltatások. A fejlesztési segélyekre vonatkozó szatellit számlák esetében a kedvezményes feltételekkel nyújtott hitelek számolhatók el. A piaci kamatlábaknál alacsonyabb kamatokból származó hasznot vagy költséget implicit transzferként számolják el.
- 22.30 A szociális védelemre és a fejlesztési segélyre vonatkozó szatellit számlák esetében a nemzeti kiadás legfőbb összetevői a specifikus transzferek. Más területeken, például az oktatásban vagy az egészségügyben a – többnyire természetbeni jellegű – transzferek nagy része a felhasználók általi igénybevétel finanszírozásának eszköze. Ebből az következik, hogy azok már szerepelnek a végső fogyasztásra, a folyó termelőfelhasználásra és a felhalmozásra fordított kiadásokban, és ezért nem szabad kétszer elszámolni őket. Ez ugyanakkor nem minden transzfer esetében igaz – a tanulmányi ösztöndíjakból például a tandíjon vagy a tankönyveken túl más kiadások is finanszírozhatók; ezt a fennmaradó részt ilyen esetben transzferként kell elszámolni a szatellit számlában.
- 22.31 A funkcionális szatellit számla áttekintést nyújthat a felhasználókról vagy a kedvezményezettekről. A felhasználók és kedvezményezettek osztályozása az intézményi szektorok és a termelők típusainak osztályozása alapján történhet; lehetnek például piaci termelők, nem piaci termelők, a kormány mint közösségi fogyasztó, a háztartások mint fogyasztók és a külföld. Ezen belül több alkategória különböztethető meg, például ágazat és gazdasági alszektor szerint.
- 22.32 Számos szatellit számlában a felhasználók és kedvezményezettek legfontosabb típusai a háztartások vagy az egyének. Annak érdekében, hogy e számlák szociálpolitikai és elemzési célokra is használhatók legyenek, a háztartásokon belül további bontásra van szükség. Ehhez a különböző céloknak megfelelően számos kritérium alkalmazható, úgymint jövedelem, életkor, nem, hely stb. Politikai és elemzési célból ismerni kell az egyes kategóriákba tartozó érintett személyek számát annak érdekében, hogy ki lehessen számítani az átlagfogyasztást, az átlagos transfert vagy a kedvezményben nem részesülők számát.

Speciális szektorszámlák

- 22.33 A speciális szektorszámlák egy ágazatra vagy termékre, különböző ágazatok vagy termékek csoportjára, egy alszektorra vagy különböző alszektorok csoportjára vonatkozó áttekintést adnak. A speciális szektorszámlák három típusa különböztethető meg:
- az ágazatokhoz vagy termékekhez kapcsolódó számlák;
 - a gazdasági szektorokhoz kapcsolódó számlák;

c) a két megközelítést együtt alkalmazó számlák.

Az ágazatokhoz vagy termékekhez kapcsolódó speciális szektorszámlák például a mezőgazdasági számlák, az erdőgazdálkodási és halászati számlák, az idegenforgalmi számlák, az ikt-számlák, az energiaszámlák, a szállítási számlák, a lakásépítési számlák és a kreatív szektorra vonatkozó számlák.

A gazdasági szektorokhoz kapcsolódó speciális szektorszámlák például az államháztartási pénzügyi statisztika, a monetáris és pénzügyi statisztika, a fizetési mérleg, a közszféra számlái, a nonprofit intézmények számlái, a háztartási számlák és a vállalati tevékenységre vonatkozó számlák. Az adóbevételekről készült statisztikák a kormányzati pénzügyi statisztikát kiegészítő tábláknak tekinthetők.

- 22.34 A speciális szektorszámlák középpontjában az egy vagy több intézményi szektorban zajló gazdasági tevékenységek integrált elemzése is állhat. A nem pénzügyi vállalatok alszektoraikra vonatkozó számlák például a vállalatok fő gazdasági tevékenysége szerinti csoportosítás révén hozhatók létre. Az elemzés magában foglalhatja a gazdasági folyamat egészét, a termeléstől a felhalmozásig. Erre szisztematikus módon is lehetőség van az ágazati osztályozási rendszer viszonylag aggregált szintjén. Az elemzés egy adott ország számára különös jelentőséggel bíró ágazatokra vonatkozóan is elvégezhető. Hasonló elemzések készíthetők a háztartások termelő tevékenységeiről is, legalábbis a vállalkozói jövedelem kiszámításának szintjéig. Hasznos lehet továbbá a külgazdasági műveletekben elsődleges szerepet játszó tevékenységek kiemelése is. E kulcstevékenységek közé tartozhat a kőolajágazat, a bankszektor, a bányászati tevékenységek, az adott mezőgazdasági terményekhez, élelmiszerekhez és italokhoz, például a kávéhoz, virágokhoz, borhoz és whiskyhez kapcsolódó tevékenységek, valamint az idegenforgalom. Ezek nélkülözhetetlen szerepet játszhatnak a nemzetgazdaságon belül, mivel az export, a foglalkoztatás, a külföldi fizetőeszközök és a kormányzati erőforrások jelentős részét teszik ki. Kulcsszektornak számíthatnak még azok a szektorok, amelyek a szociális gazdaságpolitika szempontjából kiemelt figyelmet érdemelnek. Ezek többek között a központi, helyi vagy európai kormányzati támogatásban vagy más transzferekben részesülő, illetve jelentős importvámval védett mezőgazdasági tevékenységek.
- 22.35 A speciális szektorszámlák elkészítésének első lépése a kulcstevékenységek és a hozzájuk tartozó termékek meghatározása. Előfordulhat, hogy ehhez a nemzetközi ágazati osztályozási rendszer (ISIC) vagy a megfelelő nemzeti osztályozási rendszer tételeit egy csoportba kell besorolni. A kulcsszektor kibővítése a gazdasági körülményektől, valamint a politikai és elemzési követelményektől függ.
- 22.36 A főbb termékekről olyan, termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó számla készül, amely e termékek forrásait és felhasználását szemlélteti. A legfőbb ágazatokra vonatkozóan egy termelési számla és egy „jövedelmek keletkezése” számla is készül. A főbb ágazatok és termékek esetében részletes osztályozást alkalmaznak az e területen zajló gazdasági folyamatok és a kapcsolódó értékelési eljárások teljes körű feltárása érdekében. Ilyenkor rendszerint a piaci és a szabályozott árak együttese, valamint az adók és támogatások összetett rendszere érvényesül.
- 22.37 A kulcstermékek és kulcságazatok forrás- és felhasználástábla keretében elemezhető, amint azt a 22.5. és a 22.6. táblázat bemutatja. A feltüntetett kulcságazatok az oszlopokban részletesen, míg más ágazatok aggregált módon szerepelhetnek. A sorok a kulcstermékeket is hasonló részletességgel, az egyéb termékeket pedig aggregált módon mutatják be. A felhasználástábla alján szereplő sorok a munkaerő-ráfordítást, a bruttó állóeszköz-felhalmozást és az állóeszközök állományát jelentik meg. Amikor a kulcstevékenységet rendkívül heterogén termelők – például mezőgazdasági kistermelők és nagyvállalatok által birtokolt és üzemeltetett nagy ültetvények – végzik, a két termelői csoport elkülönül egymástól, mivel költségstruktúrájuk és működési elvük eltérő.
- 22.38 A kulcsszektorra vonatkozóan számlák sorozata készül. Éppen ezért a kulcsszektort pontosan körül kell határolni. Az olaj és a bányászati tevékenységek esetében a kulcsszektort rendszerint korlátozott számú nagyvállalat alkotja. Az általuk végzett összes gazdasági műveletet fel kell tüntetni, még akkor is, ha ezeket másodlagos tevékenységként végzik. A kulcsszektorok esetében az állami, a külföldi irányítású és a magánvállalatok közötti különbség is meghatározó lehet. Integrált elemzés készítéséhez minden egyes érintett nagyvállalat üzleti számláit körültekintően meg kell vizsgálni. A bányászati tevékenységek egy részét kisvállalatok vagy nem jogi személyiségű vállalkozások végezhetik. Ezeket az egységeket bele kell foglalni a kulcsszektorba, még akkor is, ha statisztikai felmérésekből vagy közgazgatási célú adatokból származó részleges információkra kell támaszkodni.
- 22.39 Sok esetben a kormányzat fontos szerepet játszik a kulcstevékenységekben akár az adók és a tulajdonból származó jövedelemből származó bevételek, akár a szabályozó tevékenység és a támogatások révén. Ennek megfelelően átfogóan kell tanulmányozni a kulcsszektor és a kormányzat közötti gazdasági műveleteket. A gazdasági műveletek osztályozása kiterjeszthető úgy, hogy az meghatározza a kulcstevékenységhez kapcsolódó folyamatokat, ideértve a vonatkozó termékadókat is. Ezekből a folyamatokból az általános költségvetés mellett különböző kormányzati szervek, például szakminisztériumok, egyetemek, különböző alapok és speciális számlák részesülnek. Az elemzésekhez igen hasznos lehet feltüntetni, hogy a kormányzat mire használja fel ezeket a forrásokat. Ez szükségessé teszi a kormányzati kiadás e részének rendeltetés szerinti elemzését.

22.5. táblázat - Kulcságazatok és -termékek forrástáblája

	Ágazati kibocsátás			Egyéb termelők	Összesen	Import	Összes forrás, alapáron	Kereskedelmi és szállítási árrés	Termékadók	Termék-támogatá- sok	Összes forrás, beszerzési áron
	Kulcságazatok	1	2 ... Összesen								
Kulcstermékek											
1											
2											
...											
Egyéb termékek											
Összesen											

22.6. táblázat — Kulcságazatok és -termékek felhasználástáblája

	Termelési költségek ágazat szerint				Egyéb termelők	Összesen	Export	Végső fogyasztás			Összesen	Bruttó felhalmozás	Összes felhasználás beszerzési árakon
	Kulcságazatok							Háztartások	Kormányzat	NPISH			
	1	2	...	Összesen									
Jellemző termékek													
1.													
2.													
...													
Egyéb termékek													
Összesen													
Munkavállalói jövedelem													
Egyéb nettó termelési adók													
Állóeszköz-felhasználás													
Nettó működési eredmény													
Összesen													
Kiegészítő információk													
Munkaerő-ráfordítás													
Bruttó állóeszköz-felhalmozás													
Nettó állóeszköz-állomány													

- 22.40 Amikor a kulcstevékenységek nem megújuló természetes erőforrásokat, például felszín alatti erőforrásokat használnak fel, a kulcsszektorok számlái az új feltárások és kitermelés nyomán ezen erőforrásokban bekövetkezett változásokat az „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számlában, a hozzájuk kapcsolódó eszköztartási nyereséget és veszteséget pedig az ártékelési számlában számolják el. Ezek az adatok létfontosságúak a gazdaság teljesítményének értékeléséhez. Átfogóbb szinten a kulcsszektorok számlái a környezeti elszámolásra is kiterjeszthetők.
- 22.41 A kulcsszektorok számlái az integrált gazdasági számlák keretében jeleníthetők meg. Egy oszlop vagy oszlop-csoport tartalmazza a kulcsszektorokat, míg a többi oszlopot adott esetben át kell nevezni, mint például az „Egyéb nem pénzügyi vállalatok” vagy az „Egyéb háztartások” esetén. Ennek köszönhetően megjeleníthető a kulcsszektorok és az egyéb szektorok közötti tranzakciókban és az egyenlegező tételekben való részesedése. Az ilyen táblák pontos formátuma a kitűzött céloktól függően változhat. Még egy lépést eredményezhet, ha a kulcsszektor és az egyéb szektorok, többek között a külföld közötti „kitől-kinek” kapcsolatok további táblákban vannak feltüntetve.

Nem pénzügyi adatok szerepeltetése

- 22.42 Számos szatellit számla egyik fő jellemzője, hogy nem pénzügyi adatokat is tartalmaz, úgymint a környezeti számlák esetében az ágazat CO₂-kibocsátásával kapcsolatos adatokat, vagy az egészségügyi számlák esetében a kezelések számát az egészségügyi ellátás típusa szerint lebontva. Az ilyen nem pénzügyi adatok pénzügyi adatokkal való kapcsolata meghatározó arányokat tárhat fel, például a milliárd euro hozzáadott értékre jutó CO₂-kibocsátást vagy a kezelésenkénti költséget. A 22.7. táblázat több különböző példát tartalmaz.

Részletesebb adatok és kiegészítő fogalmak

- 22.43 A szatellit számlák két további fő jellemzője, hogy részletes információkat tartalmazhatnak, és kiegészítő fogalmakat használhatnak. A 22.8. és a 22.9. táblázat számos példát tartalmaz erre vonatkozóan.

22.7. tábla: Szatellit számlákban szereplő nem pénzügyi adatok példái

Szatellit számla	Nem pénzügyi adat	Pénzügyi és nem pénzügyi adatok aránya?
Oktatási számlák	Tanulók és hallgatók száma	Egy tanulóra/ hallgatóra jutó költségek és díjak
	Tanárok száma	Egy tanárra jutó munkavállalói jövedelem
Környezeti számlák	Olaj/ tonna	Hordónként i olajár
	Ágazatok szerint i CO ₂ - kibocsátás	Ágazatok szerint i CO ₂ -kibocsátás és egymilliárd EUR hozzáadott értékre vetítve
Kormányzat i pénzügyek	Foglalkoztatás a kormányzati szektorban	Egy munkavállalóra jutó munkavállalói jövedelem
	Társadalmi juttatások száma	Átlagos társadalmi juttatás
Egészségügyi számlák	Kezelések/ betegek száma az egészségügyi ellátás típusa szerint	Egy kezelésre/ betegre jutó költség
Háztartások termelése számlák	Időfelhasználás a háztartások termelésében	Időfelhasználásból eredő elmaradt haszon
Munkaszámlák	Foglalkoztatás (ledolgozott órák / egész napos egyenérték) ágazatok szerint	Egy ledolgozott órára / egész napos egyenértékre jutó munkavállalói jövedelem
	Munkahelyek száma	
Termelékenységi és növekedési számlák	Munkaerő-ráfordítás ágazatok szerint	Munkatermelékenység ágazatok szerint
K+ F számlák	Megítélt szabadalmak száma	
	Foglalkoztatás a kutatás-fejlesztési szektorban	Egy munkavállalóra jutó munkavállalói jövedelem
Biztonsági számlák	Fogvatartottak száma	Egy fogvatartottra jutó költség
Szociális védelem számlák	Társadalmi juttatások száma, például nyugdíj-kedvezményezettek	Átlagos társadalmi juttatás (a) rendszer (típusa) szerint
Idegenforgalmi számlák	Turisták száma	Egy turistára jutó kiadás

22.8. táblázat: Különböző szatellit számlák részletesebb adatainak példái

Szatellit számla	Részletesebb adatok
Mezőgazdasági számlák	Az egyes mezőgazdasági termékek termelésére vonatkozó részletesebb adatok
Környezeti számlák	A természeti erőforrások állományainak és folyamatainak értékeire vonatkozó jóval részletesebb adatok A környezetvédelmi kiadásokra vonatkozó részletesebb adatok
Egészségügyi számlák	Az egészségügyi szolgáltatások részletes bontása
Háztartások termelése számlák	A háztartások termelésének lebontása elsődleges funkció (például lakhatás, ételmezés, gondozás) szerint
Személyi jövedelem és vagyon számlák	A személyi jövedelem és vagyon megoszlására vonatkozó információk
Munkaszámlák és SAM-ok	Munkavállalói jövedelem és foglalkoztatás életkor, nem és iskolázottság szerint
Szociális védelem számlák	Bevételek és kiadások egyedi szociális védelmi rendszerek és rendszercsoportok szerint
Adóbevétel táblák	Jóval részletesebb osztályozásban szereplő adóbevételek

22.9. táblázat: Különböző szatellit számlákban alkalmazott kiegészítő

Szatellit számla	Kiegészítő fogalmak
Mezőgazdasági számlák	A mezőgazdasági jövedelem három mutatója
Környezeti számlák	Környezeti adók
Kormányzati pénzügyek	Kormányzati bevételek és kiadások
Informális szektorszámlák	Informális szektor
Termelékenységi és növekedési számlák	Teljes tényezőtermelékenység
Szociális védelem számlák	Öregségi juttatásokra fordított összes kiadás
Adóbevétel táblák	Összes adóbevétel több alternatív meghatározás szerint

Eltérő alapfogalmak

22.44 A szatellit számlákban nem elterjedt az eltérő alapfogalmak használata. Viszonylag kis eltérést jelent, hogy több szatellit számla esetében a szolgáltatások nem minősülnek járulékos tevékenységnek: egy szállítási szatellit számlában például a szállítási szolgáltatás nem járulékos szolgáltatás. Egyes szatellit számlák esetében azonban szükség lehet az alapfogalmak jelentős módosítására; a környezeti számlában például a hazai termék a természeti erőforrások kimerülésének megfelelően korrigálható. Erre vonatkozó példák a 22.10. táblázatban találhatók.

Modellezés alkalmazása vagy kísérleti eredmények felhasználása

22.45 Egyes szatellit számlák kísérleti eredményeket is tartalmazhatnak vagy modellezést is alkalmazhatnak, de ebben az esetben a szatellit számlában szereplő számadatok kevésbé megbízhatók, mint a központi számlákban lévők. Ugyanakkor a törzsszámlák összeállításakor szintén felhasználnak ökonometriai vagy matematikai modelleket, illetve kísérleti eredményeket. Éppen ezért a fenti különbség nem alapvető eltérés a központi elszámolási keretrendszer és a szatellit számlák között. Ezeket a kérdéseket a 22.11. táblázatban található példák szemléltetik.

22.10. táblázat - Szatellit számlákban alkalmazott eltérő alapfogalmak példái

Szatellit számla	A hazai termék korrekciója
Környezeti számlák	A hazai termék korrekciója a kimerülésre, a védelmi célú kormányzati kiadásokra és a környezetromlásra vonatkozóan
Egészségügyi számlák	A munkahelyi egészségügyi ellátás nem járulékos szolgáltatás

Szatellitszámla	A hazai termék korrekciója
Háztartások termelése számlák	A nem fizetett háztartási szolgáltatások és önkéntes szolgáltatások beletartoznak a termelésbe
Kibővített számlák	Számottevően kibővített termelési és felhalmozási fogalmakat alkalmazó számlák (például humán tőke és tartós fogyasztási cikkek)
Kiegészítő nyugdíjtábla	A nem tőkefedezeti, ellátással meghatározott nyugdíjak kötelezettségeknek és eszközöknek minősülnek
Szállítási számlák	A szállítási szolgáltatás nem járulékos szolgáltatás

22.11. táblázat - Példák az ökonometriai vagy matematikai modellek használatára a központi elszámolási keretrendszer és a satellitszámlák összeállítása során

Központi elszámolási keretrendszer	<p>A pénzügyi vagy nem termelt eszközök becsült értékének meghatározása a várható jövőbeli bevételek és kiadások jelenlegi nettó értékeként</p> <p>Háztartási felmérések kiigazítása regresszióanalízissel a hiányzó válaszok tekintetében</p> <p>A nettó állóeszköz-állomány és -értécsökkenés becslése a folyamatos leltározás módszere, a várható gazdasági élettartamok és az amortizáció matematikai függvényei segítségével</p> <p>A saját tulajdonú lakásokkal kapcsolatos szolgáltatásnyújtás becsült értékének a meghatározása a lakásszolgáltatási állományadatok, piaci bérleti díjak és regresszióanalízis segítségével</p> <p>Idényjellegű korrekciók becsült értékének meghatározása matematikai modell alkalmazásával</p> <p>Hedonikus árváltozások becsült értékének meghatározása matematikai modell alkalmazásával</p>
Szatellitszámlák	
Környezeti számlák	Háztartások termelése számlák
Informális szektorszámlák	Termelékenységi és növekedési számlák
Kiegészítő nyugdíjtábla	A kimerülés és a környezetromlás becsült értékének meghatározása
A nem fizetett háztartási szolgáltatások becsült értékének meghatározása	Mindenfajta informális tevékenység kísérleti becsült értékének meghatározása
A tőkeráfordítás becsült volumenének meghatározása a kor-hatékonyság függvény egyes eszköztípusokra történő alkalmazásával	Nyugdíjjogosultságok becsült értékének meghatározása a demográfiával, diszkontrátával és bérnövekedéssel kapcsolatos különböző feltevések felhasználásával
A kutatás-fejlesztési kiadások felhalmozásként történő kezelésével kapcsolatos kísérleti eredményeket tartalmazó tábla	

Szatellitszámlák tervezése és összeállítása

22.46 A satellitszámlák tervezése és összeállítása négy lépésből áll:

- a célok, a felhasználás és a követelmények meghatározása;
- a nemzeti számlák vonatkozó elemeinek kiválasztása;
- a vonatkozó kiegészítő információk kiválasztása például különböző egyedi statisztikákból vagy közigazgatási célú adatforrásokból;
- a két fogalmi és adatscsoport egyesítése egy közös tábla- és számlarendszerben.

22.47 A satellitszámlák első tervezésekor és összeállításakor a négy lépés során gyakran váratlan eredményekre derül fény. Következésképpen a satellitszámlák készítése folyamatos munka. Csak a satellitszámlák összeállításában és használatában, valamint a szükséges módosítások végrehajtásában szerzett tapasztalat birtokában készíthető a kísérleti jellegű táblákból kiforrott statisztikai termék.

22.48 A nemzeti számlák alkalmazandó elemeinek kiválasztásakor három szempont különböztethető meg: a nemzeti szintű elszámolás nemzetközi fogalmai, az adott ország nemzeti számláiban használt operatív fogalmak, valamint a nemzetiszámla-statisztikák megbízhatósága.

- 22.49 Szatellitszámla tervezések és összeállításakor a központi keretrendszer fogalmainak egy adott cél érdekében történő alkalmazása sokszor különböző jellemzőkre világít rá. A cél szempontjából ezek előnyösek, de akár váratlan korlátozások is lehetnek. Ha például valaki először tervez és állít össze kutatás-fejlesztési számlát, felmerülhetnek olyan problémák, mint a szoftverekhez és az egészségügyhöz kapcsolódó kutatás-fejlesztéssel való átfedés, vagy a multinacionális vállalatok által a kutatás-fejlesztés importja és exportja terén játszott szerep.
- 22.50 Hasonló folyamat érvényesül a nemzeti számlák statisztikáinak összeállításakor használt operatív fogalmak esetében is. Kiderülhet, hogy az összeállított és közzétett statisztikákban az adatok összesítve szerepelnek, ezért lényeges részletek hiányoznak, vagy hogy az egyetemes fogalmakat nem elég szigorúan alkalmazták. Lehetséges például, hogy a nagyobb multinacionális vállalatok által végzett kutatás-fejlesztési tevékenységek a fő tevékenységeik ágazatában, nem pedig a kutatás-fejlesztési szolgáltatások ágazatában szerepelnek.
- 22.51 A nemzeti számlákról készült statisztikák egyes részeinek megbízhatósága is gondot okozhat, ugyanis a nemzeti számlák statisztikájának összeállításakor és nyilvánosságra hozatalakor nem vették figyelembe a szatellitszámla célját. A vonatkozó számadatoknak a nemzeti számlák statisztikáiból történő egyszerű kiválasztásakor gyakran kiderül, hogy a nagyság, az összetétel és az időbeli változás nem felel meg az adott célnak. Következésképpen az aktuális adatforrásokat és összeállítási módszereket ellenőrizni kell, és további adatforrásokkal vagy tökéletesített összeállítási módszerekkel kell bővíteni őket.
- 22.52 Ha a kapcsolódó információkat a nemzeti számláktól eltérő forrásokból, például egyéb hivatalos statisztikákból vagy közigazgatási célú adatforrásokból nyerik, hasonló problémák merülnek fel a fogalmakkal és a számadatokkal kapcsolatban: a hivatalosan használt fogalmak váratlan hiányosságokat mutathatnak a szatellitszámla konkrét célja szempontjából, a tényleges fogalmak eltérhetnek a hivatalos fogalmaktól, és gondot jelenthet a megbízhatóság, a részletezettség, az időzítés és a gyakoriság is. E problémákat kivétel nélkül meg kell oldani további becslések készítésével, amelyek révén kiküszöbölhetők a fogalombeli különbségek, a folyamatok nem pénzügyi értelemben vett, ágazat vagy szektor szerinti osztályozásával, illetve a szatellitszámlában használt fogalmak korrekciójával.
- 22.53 A nemzeti számlák adatainak és az egyéb adatoknak egyetlen tábla- vagy számlarendszerben történő összesítése további munkát igényel: a kihagyások, átfedések és a számszerű következtelenségek kijavításán kívül értékelni kell az eredmények elfogadhatóságát is. Kedvező esetben egy maradéktalanul kiegyensúlyozott táblarendszer fog létrejönni. Ugyanakkor szükség lehet az adatforrások és az alternatív megközelítések közötti különbségek kimutatására.
- 22.54 Egy egységes szatellitszámla adatfelhasználóknak szóló terméké történő alakítása további lépéseket foglalhat magában. Létrehozható egy áttekinthető tábla, amely több évre vonatkozóan tartalmazza a főbb mutatókat. E főbb mutatók célja lehet az érintett konkrét kérdés nagyságának, összetevőinek és változásainak leírása, vagy szemléltethetik a nemzetgazdasághoz és főbb összetevőihöz fűződő kapcsolatokat is. Mindez kiegészíthető további, a politikai vagy elemzési célok szempontjából lényeges részletekkel vagy osztályozásokkal. Azok a részletek, amelyek elenyésző hozzáadott értéket képviselnek vagy összeállításuk túlságosan nagy költséggel jár, elvethetők. Törekedni lehet továbbá arra, hogy a táblák legyenek kevésbé összetettek, az adatfelhasználók számára egyszerűbbek és átláthatóbbak, valamint a szabványos könyvviteli adatbontások külön táblában legyenek összefoglalva.

KILENC EGYEDI SZATELLITSZÁMLA

22.55 E fejezet befejező részében az alábbi szatellitszámlák rövid ismertetésére kerül sor:

- a) mezőgazdasági számlák;
- b) környezeti számlák;
- c) egészségügyi számlák;
- d) „háztartások termelése” számlák;
- e) munkaszámlák és társadalmi elszámolási mátrixok (SAM-ok);
- f) termelékenységi és növekedési számlák;
- g) K+F számlák;
- h) „szociális védelem” számlák;
- i) idegenforgalmi szatellitszámlák.

Mezőgazdasági számlák

- 22.56 A mezőgazdasági számlák egyik példája a közösségi mezőgazdasági számlarendszer (EAA) ⁽¹⁾. Célja a mezőgazdasági termelés és a mezőgazdasági jövedelem változásainak leírása. Ezeket az információkat felhasználva elemezhető egy adott tagállam mezőgazdaságának gazdasági helyzete, illetve nyomon követhető és értékelhető az Unió közös agrárpolitikája.
- 22.57 A közösségi mezőgazdasági számlarendszert egy termelési számla, egy „jövedelmek keletkezése” számla, egy „vállalkozói jövedelem” számla és egy tőkeszámla alkotja. A termelési számla részletes bontásban tartalmazza egy sor mezőgazdasági termék, valamint nem mezőgazdasági jellegű másodlagos tevékenység kibocsátási adatait; emellett a folyó termelőfelhasználásra és a felhalmozásra vonatkozóan is részletes adatokkal szolgál. A termelési számla és a bruttó állóeszköz-felhalmozás adatai folyó áron és volumenértéken is szerepelnek. Ezenfelül a mezőgazdasági jövedelmek alábbi három mutatója is fel van tüntetve:
- a teljes munkaidős egyenértéknek megfelelő éves munkaegységre vetített mezőgazdasági tényezők reáljövedelmének mutatója;
 - a teljes munkaidős egyenértéknek megfelelő nem fizetett éves munkaegységre vetített nettó mezőgazdasági vállalkozói reáljövedelem mutatója;
 - nettó mezőgazdasági vállalkozói jövedelem.

Az indexek és a jövedelemmutatók reálértékében bekövetkező változások kiszámítása a megfelelő folyó áras adatoknak a GDP implicit árindexével való deflálásával történik.

- 22.58 A mezőgazdasági ágazat az EAA-ban nagyon hasonló a mezőgazdasági ágazat központi keretrendszerben használt fogalmához. Van azonban néhány különbség. Nem szerepelnek benne például a kutatási vagy tanúsítási célra vetőmagot termelő egységek vagy azok az egységek, amelyek számára a mezőgazdaság kizárólag szabadidős tevékenység. A nem mezőgazdasági jellegű fő tevékenységgel rendelkező termelő egységek legtöbb mezőgazdasági tevékenysége azonban beletartozik a mezőgazdasági ágazatba.
- 22.59 Az EAA elsősorban a termelési folyamattal és az abból származó jövedelemmel foglalkozik. Elvben azonban a mezőgazdasági szatellit számlának nem kell teljes körűen megfelelnie az EAA-nak. A mezőgazdasági számlák tartalmazhatnak egy olyan forrás- és felhasználástáblát is, amely rendszerbe foglalt áttekintést nyújt a mezőgazdasági termékek forrásáról és felhasználásáról. Ez információkkal szolgál az import, többek között az importvámok szerepére, a mezőgazdasági termékek iránti kereslet, például az export és a végső háztartási fogyasztás változásaira, valamint a kapcsolódó adók és támogatások szerepére vonatkozóan. A mezőgazdasági számlák kibővíthetők a nem mezőgazdasági jellegű másodlagos tevékenységekkel, például a szabadidős célú tevékenységekkel is. Ez fontos trendekre és helyettesítési mechanizmusokra világíthat rá. A kormányzattal való kapcsolat nyilvánvalóvá tehető egy olyan tábla hozzáadásával, amely a helyi, központi vagy európai kormányzat mezőgazdaságra fordított összes jövedelem- és tőke-transzfereit jeleníti meg; a tábla tartalmazhatja az adórendszeren belüli különleges bánásmódot is. A mezőgazdasági számlák speciális szektorszámaként is megtervezhetők, és számlák teljes sorozatát, például vagyonmérlegeket és pénzügyi számlákat tartalmazhatnak a mezőgazdasági tevékenységet végző termelőkre és vállalatokra vonatkozóan.

Környezeti számlák

- 22.60 A környezeti számlák nemzetközi módszertana (Gazdasági és környezeti számlák integrált rendszere, SEEA, 2003) ⁽²⁾ részletes elszámolási keretrendszert mutat be, amelynek segítségével leírható és elemezhető a környezet, valamint annak a gazdasággal való kölcsönhatásai. A környezeti számlák a nemzeti számlák egy szatellit számlája. Ebből következik, hogy ugyanazokat az osztályozási rendszereket és fogalmakat alkalmazzák; módosítás csak ott történik, ahol azt a környezetvédelmi számlák célja szükségessé teszi.
- 22.61 A környezeti-gazdasági információk számláinak integrált sorozata lehetővé teszi a környezet gazdasághoz való hozzájárulásának, és a gazdaság környezetre gyakorolt hatásának elemzését. A döntéshozók igényeinek is megfelel, mivel mutatókkal és leíró statisztikákkal szolgál a környezet és a gazdaság közötti kölcsönhatás nyomon követéséhez. Ezenfelül a stratégiai tervezés és szakpolitikai elemzés eszköze is lehet, amely elősegíti a fenntarthatóbb fejlődési útvonalak meghatározását. A környezeti erőforrásokat akár elsősorban ráfordításként, akár szennyezésnyelőként kihasználó ágazatok fejlődését meghatározó döntéshozóknak például tisztában kell lenniük a hosszú távú környezeti következményekkel, csakúgy, mint a környezeti normákat előíró döntéshozóknak a várható gazdasági következményekkel, így például azzal, hogy mely ágazatokat sújtják majd az intézkedések, és azok milyen következményekkel járnak a foglalkoztatásra és a vásárlóerőre nézve. Az alternatív környezeti stratégiák a gazdasági következményeket figyelembe véve hasonlíthatók össze.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003. december 5-i 138/2004/EK rendelete a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről (HL L 33., 2004.2.5., 1. o.).

⁽²⁾ A kézikönyv az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Bizottság, a Nemzetközi Valutaalap, az OECD és a Világbank közös gondozásában jelent meg.

- 22.62 A központi keretrendszer a környezeti elszámolás több különböző szempontját is figyelembe veszi. A természeti erőforrásokkal kapcsolatos elszámolás több költség- és tőketételét önállóan is meghatározzák az osztályozásban, valamint az állományokkal és az eszközök egyéb volumenváltozásaival foglalkozó számlákban. A nem termelt eszközök osztályozása például külön tételként tünteti fel az olyan felszín alatti természeti kincseket, mint például a kőolajtartalékokat, az ásványtartalékokat, a művelés alatt nem álló biológiai erőforrásokat és a vízkészleteket. E jellemzőknek köszönhetően a központi keretrendszer egyre inkább a környezeti elszámolás kiindulópontjaként használható. A szatellit számlában azonban a központi keretrendszer több eleme – különösen az „egyéb volumenváltozások” számlában található – részletesebb bontásban és máshová átsorolva szerepel, valamint további elemekkel egészül ki.
- 22.63 Környezeti szempontból a központi keretrendszer és fő aggregátumai, mint például a GDP, a felhalmozás és a megtakarítás két jelentős hátránnyal bírnak. Először is, a rendszer csak korlátozott mértékben tér ki a természeti erőforrások kimerülésére és hiányára, noha ezek a tényezők veszélyeztethetik a gazdaság folyamatos termelékenységét. Másodszor, a központi keretrendszer nem terjed ki a környezeti minőség romlására és annak az emberi egészségre és jólétre gyakorolt hatásaira.
- 22.64 A központi keretrendszerben a nettó hozzáadott érték kiszámításakor csak a termelt eszközöket veszik figyelembe. Felhasználásuk költségeit a folyó termelőfelhasználás és az állóeszköz-felhasználás tükrözi. A nem termelt természeti erőforrások – például a föld, az ásványtartalékok és az erdők – akkor sorolhatók az eszközök közé, ha egyes gazdasági egységek tényleges ellenőrzése alá tartoznak. Felhasználásukat azonban a termelési költségekben nem számolják el. Ebből vagy az következik, hogy a termékek ára nem tükrözi ezeket a költségeket, vagy pedig – a kimerülési költségek esetében – az, hogy az ilyen költségek az egyéb nem meghatározott elemekkel együtt a működési eredmény maradványelven történő meghatározásában szerepelnek. A környezeti számlák lehetővé teszik, hogy ezen költségeket külön számolják el és becsülik meg.
- 22.65 A SEEA 2003 környezeti elszámolási keretrendszer öt kategóriából áll:
- a) fizikai vagy vegyes forgalmi számlák;
 - b) környezeti tranzakciók gazdasági számlái;
 - c) fizikai mértékegységben vagy pénzben kifejezett környezetierőforrás-számlák;
 - d) „védelmi célú kiadások és kimerülés” számlák;
 - e) a központi keretrendszerből származó aggregátumok módosítása a környezetromlás figyelembevétele érdekében.
- 22.66 A fizikai vagy vegyes forgalmi számlák négy különböző típusú áramlást számolnak el:
- a) természeti erőforrások: ásványi anyagok, energiaforrások, víz, talaj és biológiai erőforrások. Amint ezeket piacokon értékesítik, megjelennek a gazdasági szférában és termékként jellemezhetők;
 - b) ökoszisztéma-ráfordítások: az anyagcseréhez szükséges oxigén és az esőből vagy természetes vízfolyásokból származó víz, valamint egyéb természeti ráfordítások, például a növények növekedéséhez szükséges tápanyagok és szén-dioxid; nem tartozik ide a gazdaság által termékként biztosított víz, tápanyagok és oxigén;
 - c) termékek: a gazdasági térben termelt és azon belül használt javak és szolgáltatások, ideértve a termékeknek és szolgáltatásoknak a nemzetgazdaság és a külföld közötti áramlásait. Ide tartoznak a művelés alatt álló biológiai erőforrások, az értékesített vagy megvásárolt természeti erőforrások, például a kőolaj, a fa és a víz, valamint a gazdasági értékkel bíró hulladék anyagok;
 - d) maradványok: a gazdaságból származó véletlen és nemkívánatos kibocsátások, amelyek értéke a kibocsátó számára nulla vagy negatív. A maradványok közé tartoznak a szilárd, folyékony vagy gázemű hulladékok. Ezek újrahasznosíthatók, újrafelhasználhatók vagy kibocsáthatók a környezetbe. A maradványok a kibocsátó egységtől különböző más termelő egységek számára pozitív értéket képviselhetnek. Az újrahasznosítás céljából összegyűjtött háztartási hulladék például a háztartás számára értéktelen, az újrahasznosító számára azonban bizonyos értékkel bírhat. Az olyan hulladék anyagok, amelyek a kibocsátó számára realizálható értéket képviselnek – például a leselejtezett berendezések – termékek és nem maradványnak minősülnek.
- 22.67 A fizikai forgalom mérése mennyiségi egységekben történik, amelyek a szóban forgó anyag, energia vagy maradványok fizikai tulajdonságait tükrözik. A fizikai forgalom a figyelembe vett fizikai tulajdonságtól függő alternatív egységekben is mérhető. Egy adott egység megfelelőségét a forgalmi számla rendeltetése és tervezett

felhasználása határozza meg. A fizikai forgalmi számlák esetében a súly és a térfogat a leggyakrabban alkalmazott fizikai tulajdonság. Az energiaáramlás esetében a joule vagy a kőolaj-egyenérték tonna a legerjedtebb mértékegység. A fizikai forgalmi számlákban használt mennyiségi egységek eltérnek a központi keretrendszerben használt volumenektől. A központi keretrendszerben egy számítógép volumene például nem a súlya, hanem a felhasználó által elvárt tulajdonságok (például számítási sebesség) súlyozott összetétele.

- 22.68 A fizikai forgalmi számlák forrás- és felhasználástáblaként is megjeleníthetők. Ezt szemlélteti a 22.12. és a 22.13. táblázat.
- 22.69 A vegyes forgalmi számla egy olyan egységes mátrixábrázolás, amely tartalmazza a pénzben kifejezett nemzeti számlákat és a fizikai forgalmi számlákat is. A vegyes számlák egyik fontos típusai a vegyes forrás- és felhasználástáblák; ezek a fizikai forrás- és felhasználástáblákból származó információkat a pénzben kifejezett forrás- és felhasználástáblák adataival egyesítik.
- 22.70 A vegyes áramlási számlákban található információk konkrét környezeti problémákat jelölő környezeti témákhoz kapcsolhatók, úgymint üvegházhatás, az ózónréteg elvékonyodása és a savasodás. Ehhez konverziós tényezőkre van szükség, hogy az egyes anyagokra vonatkozó számadatokat a környezeti témakörökhöz tartozó aggregált mutatókká alakítsák. Ennek eredményeképpen áttekinthető tábla jöhet létre, amely a különböző ágazatok fogyasztásának és termelésének az egyes környezeti témákhoz és a GDP-hez való hozzájárulását ábrázolja a 22.14. táblázat szerint.

22.12. táblázat — Fizikai forrás- és felhasználástábla

Fizikai forrástábla

(millió tonna)

		Ágazatok				Fogyasztás			Tőke	Külföld				Hazai környezet	Összes anyagforrás	
		Mezőgazdaság, halászat és bányászat	Feldolgozóipar, villamos energia és építőipar	Szolgáltatások	Összes ágazat	Saját kivitelezésű szállítás	Egyéb fogyasztás	Összes fogyasztás	Felhalmozás, készletváltozás, hulladéktárolás	Termékimport	Nem rezidensek által hazai területen biztosított természeti erőforrások és ökoszisztéma-ráfordítások	Nem rezidensek által termelt maradványok külföldön	Környezeti közvetítők által továbbított, külföldről származó, határokon átnyúló beáramlások	E		
																I1
Termékek	P1	Állati és növényi termékek	66,000	49,000	1,000	116,000										132,000
	P2	Kő, kavics és építőanyagok	112,000	163,000		275,000										288,000
	P3	Energia	65,000	59,000		124,000										219,000
	P4	Fémek, gépek stb.		10,000		10,000										20,000
	P5	Műanyag és műanyag-árúk		2,000		2,000										4,000
	P6	Fa, papír stb.	7,000	7,000		14,000										15,000
	P7	Egyéb termékek		9,000	1,000	10,000										23,000
		Összes termék	250,000	299,000	2,000	551,000					150,000					701,000

(millió tonna)

			Ágazatok				Fogyasztás			Tőke	Külföld				Hazai környezet	Összes anyagforrás
			Mezőgazdaság, halászat és bányászat	Feldolgozóipar, villamos energia és építőipar	Szolgáltatások	Összes ágazat	Saját kivitelezésű szállítás	Egyéb fogyasztás	Összes fogyasztás	Felhalmozás, készletváltozás, hulladéktárolás	Termékimport	Nem rezidensek által hazai területen biztosított természeti erőforrások és ökoszisztéma-rafordítások	Nem rezidensek által termelt maradványok külföldön	Környezeti közvetítők által továbbított, külföldről származó, határokon átnyúló beáramlások	E	
Maradványok	Hazai területre															
	R1	CO ₂	19,020	111,398	29,930	160,348	16,908	25,080	41,988	0,990			4,172		207,498	
	R2	N ₂ O	0,007	0,042	0,012	0,061	0,003	0,004	0,007				0,001		0,069	
	R3	CH ₄	0,073	0,452	0,125	0,650	0,004	0,020	0,024	0,477			0,001		1,152	
	R4	NO _X	0,061	0,275	0,151	0,487	0,084	0,026	0,110				0,025	0,117	0,739	
	R5	SO ₂	0,023	0,139	0,030	0,192	0,003	0,001	0,004				0,001	0,087	0,284	
	R6	NH ₃	0,020	0,123	0,038	0,181		0,007	0,007					0,019	0,207	
	R7	Egyéb a légkörbe	0,010	0,061	0,015	0,086		0,012	0,012					0,002	0,100	
	R8	P	0,070	0,020	0,004	0,094		0,011	0,011	0,003			0,001	0,014	0,123	
	R9	N	0,590	0,210	0,098	0,898		0,117	0,117	0,024			0,006	0,323	1,368	
	R10	Egyéb a vízbe	0,030	0,021	0,006	0,057		0,021	0,021	0,001			0,001	0,003	0,083	
	R11	Bányászati hulladék	7,233	2,320		9,553									9,553	
	R12	Egyéb szilárd hulladék	8,103	71,619	22,929	102,651	0,100	5,060	5,160	71,100			1,548	7,656	188,115	

		Ágazatok				Fogyasztás			Tőke	Külföld				Hazai környezet	Összes anyagforrás
		Mezőgazdaság, halászat és bányászat	Feldolgozóipar, villamos energia és építőipar	Szolgáltatások	Összes ágazat	Saját kivitelezésű szállítás	Egyéb fogyasztás	Összes fogyasztás	Felhalmozás, készletváltozás, hulladéktárolás	Termékimport	Nem rezidensek által hazai területen biztosított természeti erőforrások és ökoszisztéma-ráfordítások	Nem rezidensek által termelt maradványok külföldön	Környezeti közvetítők által továbbított, külföldről származó, határokon átnyúló beáramlások	E	
	Hazai területre összesen	35,240	186,680	53,338	275,258	17,102	30,359	47,461	72,595			5,756	8,221		409,291
	Külföldre														
	Léggörbe														
R1	CO ₂			4,569	4,569	0,739		0,739							5,308
R4	NO _x			0,010	0,010	0,004		0,004							0,014
R5	SO ₂			0,008	0,008	0,002		0,002							0,010
	Külföldre összesen			4,587	4,587	0,745		0,745							5,332
	Maradványok összesen	35,240	186,680	57,925	279,845	17,847	30,359	48,206	72,595			5,756	8,221		414,623
Összes anyagforrás		285,240	485,680	59,925	830,845	17,847	30,359	48,206	72,595	150,000		5,756	8,221		1 115,623
Összes nettó anyagfelhalmozódás (a felhasználás és a forrás különbsége)						1,153	15,641	16,794	72,215	- 49,000	3,000	- 0,424	- 4,302	372,717	411,000
															Nettó egyenleg

Forrás: SEEA földhasználati adatok.

22.13. táblázat — Fizikai forrás- és felhasználástábla (folytatás)

Fizikai felhasználástábla

		(millió tonna)													
		Ágazatok				Fogyasztás			Tőke	Külföld				Hazai környezet	Összes anyagfelhasználás
		Mezőgazdaság, halászat és bányászat	Feldolgozóipar, villamos energia és építőipar	Szolgáltatások	Összes ágazat	Saját kivitelezésű szállítás	Egyéb fogyasztás	Összes fogyasztás	Felhalmozás, készletváltozás, hulladéktrórolás	Export	Nem rezidensek által hazai területen felhasznált erőforrások és ökoszisztéma ráfordítások	Rezidensek által termelt maradványok külföldön	Környezeti közvetítők által továbbított, határokon átnyúló kiáramlások külföldre		
I1	I2	I3	I	C1	C2	C	CF	X2	X1	X1	X3	E			
Termékek	P1	Állati és növényi termékek	23,000	60,000	4,000	87,000		16,000	16,000	3,000	26,000				132,000
	P2	Kő, kavics és építőanyagok	12,000	148,000	2,000	162,000		2,000	2,000	114,000	10,000				288,000
	P3	Energia	34,000	101,000	20,000	155,000	7,000	10,000	17,000		47,000				219,000
	P4	Fémek, gépek stb.		11,000		11,000	1,000		1,000	1,000	7,000				20,000
	P5	Műanyag és műanyagárúk		2,000		2,000					2,000				4,000
	P6	Fa, papír stb.		7,000	4,000	11,000		1,000	1,000		3,000				15,000
	P7	Egyéb termékek	5,000	8,000	1,000	14,000		2,000	2,000	1,000	6,000				23,000
		Összes termék	74,000	337,000	31,000	442,000	8,000	31,000	39,000	119,000	101,000				701,000

(millió tonna)

		Ágazatok				Fogyasztás			Tőke	Külföld				Hazai környezet	Összes anyagfelhasználás
		Mezőgazdaság, halászat és bányászat	Feldolgozóipar, villamos energia és építőipar	Szolgáltatások	Összes ágazat	Saját kivitelezésti szállítás	Egyéb fogyasztás	Összes fogyasztás	Felhalmozás, készletváltozás, hulladékátvitel	Export	Nem rezidensek által hazai területen felhasznált erőforrások és ökoszisztéma ráfordítások	Rezidensek által termelt maradványok külföldön	Környezeti közvetítők által továbbított, határokon átnyúló kiáramlások külföldre	E	
Természeti erőforrások	Hazai természeti erőforrások														
	N1	Kőolaj	38,000			38,000									38,000
	N2	Földgáz	27,000			27,000									27,000
	N3	Egyéb	118,000	55,000		173,000									173,000
	N4	Fa	7,000	1,000		8,000		1,000	1,000						9,000
	N5	Hal	1,000			1,000					1,000				2,000
	N6	Egyéb		2,000		2,000									2,000
	N7	Víz	1,000	6,000		7,000									7,000
		Hazai természeti erőforrások összesen	192,000	64,000		256,000		1,000	1,000		1,000				258,000
		Külföldi természeti erőforrások													
	N5	Hal	4,000			4,000									4,000
	N7	Víz		1,000		1,000		1,000	1,000						2,000
	Külföldi természeti erőforrások összesen	4,000	1,000		5,000		1,000	1,000						6,000	
	Természeti erőforrások összesen	196,000	65,000		261,000		2,000	2,000		1,000				264,000	

(millió tonna)

		Ágazatok				Fogyasztás			Tőke	Külföld				Hazai környezet	Összes anyagfelhasználás	
		Mezőgazdaság, halászat és bányászat	Feldolgozóipar, villamos energia és építőipar	Szolgáltatások	Összes ágazat	Saját kivitelezésti szállítás	Egyéb fogyasztás	Összes fogyasztás	Felhalmozás, készletváltozás, hulladékátrolás	Export	Nem rezidensek által hazai területen felhasznált erőforrások és ökoszisztéma ráfordítások	Rezidensek által termelt maradványok külföldön	Környezeti közvetítők által továbbított határokon átnyúló kiáramlások külföldre	E		
																I1
Ökoszisztéma-ráfordítások	Hazai ökoszisztéma-ráfordítások	15,000	81,000	22,000	118,000	10,000	13,000	23,000			2,000				143,000	
	Külföldi ökoszisztéma-ráfordítások			3,000	3,000	1,000		1,000							4,000	
	Ökoszisztéma-ráfordítások összesen	15,000	81,000	25,000	121,000	11,000	13,000	24,000			2,000				147,000	
Maradványok	Hazai területről															
	R1	CO ₂												207,498	207,498	
	R2	N ₂ O												0,069	0,069	
	R3	CH ₄												1,152	1,152	
	R4	NO _x											0,669	0,070	0,739	
	R5	SO ₂											0,196	0,088	0,284	
	R6	NH ₃											0,099	0,108	0,207	
	R7	Egyéb a légkörből												0,002	0,098	0,100
	R8	P			0,020	0,020								0,010	0,093	0,123
	R9	N			0,115	0,115								0,543	0,710	1,368
	R10	Egyéb a vízből			0,010	0,010								0,002	0,071	0,083
	R11	Bányászati hulladék													9,553	9,553
R12	Egyéb szilárd hulladék	0,240	2,680	3,780	6,700				25,810				2,398	153,207	188,115	

		Ágazatok				Fogyasztás			Tőke	Külföld				Hazai környezet	Összes anyagfelhasználás		
		11	12	13	I	C1	C2	C	CF	X2	X1	X1	X3	E			
		Mezőgazdaság, halászat és bányászat				Feldolgozóipar, villamos energia és építőipar			Szolgáltatások			Összes ágazat					
Hazai területről összesen		0,240	2,680	3,925	6,845				25,810					372,717	409,291		
Külföldről																	
R1	CO ₂														5,308		
R4	NO _x														0,014		
R5	SO ₂														0,010		
Külföldről összesen															5,332		
Összesen		0,240	2,680	3,925	6,845				25,810					372,717	414,623		
Összes anyagfelhasználás		285,240	485,680	59,925	830,845	19,000	46,000	65,000	144,810	101,000	3,000	5,332	3,919	372,717	1 526,623		

(millsó tonna)

22.14. táblázat — A fogyasztás és a termelés nettó hozzájárulása a GDP-hez és hat környezeti témakörhöz Hollandiában, 1993

Százalék

	Gazdaság	Környezet				
		Üvegház-hatás	Az ózon-réteg elvékonyodása	Savasodás	Eutrofizáció	Szilárd hulladék
Összesen		100	100	100	100	100
Fogyasztás		19	2	15	9	31
Ágazat		79	97	85	91	66
Tőke és egyéb források		2	1	—	—	3
Fogyasztás	100	100	100	100	100	100
Saját szállítás	8	38	—	88	21	1
Egyéb fogyasztás	92	62	100	12	79	99
Termelés	100	100	100	100	100	100
Mezőgazdaság, vadászat, erdőgazdálkodás, halászat	3	15	2	47	91	7
Bányászat és kőfejtés	3	2	—	1	—	1
Feldolgozóipar						
Kőolajágazat	1	7	—	11	—	
Vegyipar	2	14	27	6	2	16
Fémtermékek és gépgyártás	3	2	9	1	—	2
Egyéb feldolgozóipari tevékenység	12	12	20	7	6	25
Közművek	2	26	—	9	1	2
Szállítás és tárolás	6	8	6	12	1	5
Egyéb szolgáltatások	68	14	36	6	-1	42

Forrás: de Haan (1997).

Megjegyzés: a vízszintes vonás (-) nulla értéket jelöl.

- 22.71 A környezeti tranzakciók gazdasági számlái környezetvédelmi számlákat és egyéb környezeti vonatkozású tranzakciók, például az adók, támogatások, beruházási támogatások, tulajdonból származó jövedelmek, valamint a károsanyag-kibocsátási és tulajdonjog szerzésének számláit foglalják magukban.
- 22.72 A környezetvédelem leírásához rendkívül hasznos az egyfajta tevékenység- és termékelemzéssel egyesített funkcionális megközelítés. A környezetvédelem gazdasági tevékenységek és termékek széles körét foglalja magában. Kapcsolódó példák a tiszta technológiákat célzó beruházások, a szennyezett környezet helyreállítása, az újrahasznosítás, a környezetbarát javak és szolgáltatások előállítása, valamint a természeti kincsek és erőforrások védelme és kezelése. A környezetvédelmi kiadások nemzeti aggregátuma meghatározható úgy, hogy a kiegészítő tevékenységeket és a kapcsolódó termékeket is magában foglalja.
- 22.73 A „környezeti erőforrás” számlában három eltérő típusú környezeti erőforrás különböztethető meg: természeti erőforrások; földterület és felszíni víz; valamint ökoszisztémák. A központi keretrendszer e környezeti erőforrások közül többet nem számol el. Ez azokra a környezeti erőforrásokra igaz, amelyeknek a tulajdonjoga nem határozható meg. Ilyenek a környezeti elemek, mint például a levegő, a nagyobb vízterületek és ökoszisztémák, amelyek olyan nagy kiterjedésűek vagy ellenőrizhetetlenek, hogy a tényleges tulajdonjog nem érvényesíthető. A központi keretrendszerben azok az erőforrások sem minősülnek erőforrásnak, amelyek létezésé feltárás vagy fejlesztés révén nem egyértelműen meghatározott (például a spekulatív kőolajtermékek), illetve azok sem, amelyek jelenleg megközelíthetetlenek (például a távoli erdők). Ugyanez igaz azokra az erőforrásokra is, amelyek geológiailag meghatározottak vagy közvetlenül hozzáférhetők, ugyanakkor jelenleg nem járnak gazdasági haszonnal, mert kitermelésük egyelőre veszteséges lenne.

- 22.74 A fizikai és pénzben kifejezett „környezeti erőforrás” számlák a különböző környezeti erőforrások állományait és azok változásait írják le. Míg egy ilyen számla egyes erőforrásokra vonatkozóan pénzben kifejezve is elkészíthető, más esetekben csak fizikai számla összeállítása lehetséges. Az ökoszisztéma-erőforrások esetében kevésbé valószínű, hogy elegendő információ álljon rendelkezésre ahhoz, hogy az állományokat vagy az adott évben lezajló változásokat a többi környezeti erőforrással pontosan megegyező módon lehessen rendszerezni. Ezen erőforrások esetében célravezetőbb a minőségi változások mérésére összpontosítani, amelyek többsége a környezetromláshoz kapcsolódik; ilyen például a földterület és a víz savasodása és a fák lombvesztése.
- 22.75 A központi keretrendszerben szereplő aggregátumok módosíthatók, hogy jobban figyelembe vegyék a környezeti problémákat. Rendszerint a korrekció három típusa javasolt: a kimerülésre, a védelmi célú kormányzati kiadásokra és a környezetromlásra vonatkozó korrekció.
- 22.76 Környezeti szempontból a kimerülésre vonatkozó korrekcióra azért van szükség, mert a GDP és annak növekedési üteme nem veszi figyelembe a különböző környezeti erőforrások, például a kőolaj és a le nem halászott halállományok és nem művelt erdők kimerülését. A kimerülés elszámolásának módja nem egyértelmű, és számos különböző lehetőség választható. Az egyik szélsőséges megoldás e nem termelt természeti erőforrások teljes felhasználásának kimerülésként, tehát nem a termelésből származó jövedelemként való értelmezése lenne. A másik szélsőséges megoldás értelmében az ezen erőforrások értékesítéséből származó összes bevételt a nemzeti jövedelmet gyarapító tételnek kellene tekinteni. A további lehetőségek az érintett erőforrások felhasználását egy kimerülésként és egy jövedelemként értelmezett összetevőre osztják fel. Az élettartamokra és a értékcsökkenési rátára vonatkozó különböző elvek és feltevések miatt a kimerülésre vonatkozó korrekció számadatai is eltérőek.
- 22.77 A védelmi célú környezeti kiadások nem csupán a környezetvédelmi kiadásokat foglalják magukban. A kormányzat feladata lehet a légköri szennyezéshez vagy egy nukleáris katasztrófához kapcsolódóan halászati kvóták vagy egészségügyi kiadások meghatározása és nyomon követése. Javasolt a védelmi célú kormányzati kiadások korrekciója, azt elkerülendő, hogy e kiadások növeljék a GDP-t: a kiadások célja a termelésből vagy a fogyasztásból fakadó olyan kedvezőtlen környezeti externáliák enyhítése vagy megszüntetése, amelyek egyáltalán nem jelennek meg a GDP-ben. A nettó hazai termék szempontjából megoldást jelenthet valamennyi védelmi célú kormányzati kiadás felhalmozásként és állóeszköz-felhasználásként történő egyidejű elszámolása. A közismertebb GDP szempontjából ugyanakkor ez nem jelent változást.
- 22.78 A hazai termék, a megtakarítás és más főbb aggregátumok a környezetromlás, például a lég- és vízszennyezés hatásait illetően is korrigálhatók. A környezetromlás hatásainak beépítése azonban bonyolultabb, bizonytalanabb és ellentmondásosabb, mint a számláknak akár a kimerülésre, akár a védelmi célú kiadásokra vonatkozó korrekciója. Hogyan számolható el például az emberi egészségkárosodás, vagy az, hogy a környezetszennyezés miatt a növények és az állatok lassabban növekednek, lassabban szaporodnak és korábban pusztulnak el? A katasztrófákat az ember gazdasági tevékenységének eredményeként kell-e elszámolni, és következésképpen levonni a GDP-ből?

Egészségügyi számlák

- 22.79 Az egészségügyi számlák (lásd: OECD, *A System of Health Accounts*, 2000 [Az egészségügyi számlák rendszere]) az egészségügyi adatok nemzetközi keretrendszerét jelentik, amelynek célja, hogy nemzeti, valamint európai és nemzetközi szinten is eleget tegyen az elemzési és szakpolitikai igényeknek. A keretrendszer a saját nemzeti egészségügyi rendszerüket számos különböző modell alapján szervező országok számára készült. A gyorsan változó és egyre összetettebb egészségügyi ellátó rendszerek nyomon követésének meghatározó eszköze. Strukturális változásokat mér és jelenít meg, például a fekvőbeteg-ellátásról a járóbeteg-ellátásra történő átállást vagy a multifunkcionális szolgáltatók megjelenését.
- 22.80 Az egészségügyi számlák három alapvető kérdésre kínálnak választ:
- Milyen típusú szolgáltatásokat és termékeket vásárolnak egészségügyi célból?
 - Ki biztosítja ezeket a szolgáltatásokat és termékeket?
 - Melyek a finanszírozás forrásai?
- 22.81 Az egészségügyi javak és szolgáltatások céljuk szerint különböző csoportokba sorolhatók. Három kategória különböztethető meg: egyéni egészségügyi szolgáltatások és javak; közösségi egészségügyi szolgáltatások és javak; valamint egészségügyi vonatkozású funkciók.
- 22.82 Az egyéni egészségügyi szolgáltatások és javak főbb típusai a következők: gyógyító ellátási szolgáltatások; rehabilitációs ellátási szolgáltatások; hosszú távú betegápolási szolgáltatások; kisegítő egészségügyi szolgáltatások; és a járóbetegek számára felírt gyógyászati termékek. Ezen egyéni szolgáltatások esetében rendkívül hasznos az előállítás módja szerinti további felosztás: fekvőbeteg-ellátás, nappali gondozás, járóbeteg-ellátás és házi ápolás. Az egyéni egészségügyi ellátás számos további fontos tényező szerint is osztályozható; így például az egészségügyi ellátás főbb kategóriái életkor, nem és jövedelemszint szerint, illetve a fő betegségcsoportok szerint, ami jól hasznosítható a betegségek költségeit vizsgáló tanulmányokban.

	% GDP			értékváltozás (%)			volumenváltozás (%)			árváltozás (%)		
	t év	t+1 év	t+2 év	t év	t+1 év	t+2 év	t év	t+1 év	t+2 év	t év	t+1 év	t+2 év
Összesen												
népességnövekedés												
egy főre jutó kiadás												
Finanszírozási források												
Kormányzat és kötelező társadalombiztosítás												
Magán egészségügyi biztosítás												
Összesen												
Egyéb												
GDP	100	100	100									
népességnövekedés												
egy főre jutó GDP												
	a hazai összérték %-ában						volumenváltozás (%)			volumenváltozás (%)		
Foglalkoztatás az egészségügyi ágazatokban												

„Háztartások termelése” számlák

22.89 A központi keretrendszerben a háztartások tevékenységei, mint például a saját tulajdonú lakásszolgáltatások, a saját felhasználásra termelt mezőgazdasági javak előállítását és a saját kivitelezésű lakásépítés termelésnek minősülnek. A háztartási tevékenységek két fő típusát azonban, az ugyanabban a háztartásban termelt és igénybe vett nem fizetett szolgáltatásokat, illetve az önkéntes szolgáltatásokat nem számolják el termelésként. A nem fizetett és önkéntes háztartási szolgáltatások még a szatellit számlával összefüggésben is bonyolult fogalmi és mérési problémákat vetnek fel. Ezek jelenleg folyamatos kutatás tárgyát képezik. A háztartások termelésére vonatkozó szatellit számla ⁽¹⁾ célja az, hogy teljes képet adjon a háztartási termelésről; hogy ábrázolja a különböző típusú háztartások jövedelmét, fogyasztását és megtakarítását, valamint a gazdaság többi részével való kölcsönhatásokat.

A főbb tárgyalási kérdések a következők:

- Milyen szolgáltatásokat nyújtanak?
- Ki nyújtja a szolgáltatásokat?
- Milyen értéket képviselnek a szolgáltatások?
- Mekkora a tőkeáfordítás, és mi történik a termelékenységgel?
- Milyen következményekkel jár mindez a jövedelem, a fogyasztás és a megtakarítás nagyságára és elosztására nézve a különböző típusú háztartások esetében, illetve az életciklus során?
- Vannak-e elmozdulások a fizetett és nem fizetett háztartási szolgáltatások között a strukturális gazdasági és társadalmi fejleményeknek, a konjunktúrahátásoknak vagy a kormányzati politikáknak, például az adóügyeknek vagy a fizetett gyermekgondozáshoz nyújtott támogatásoknak köszönhetően?

⁽¹⁾ Lásd például: Eurostat, 2003, *Household Production and Consumption; Proposal for a Methodology of Household Satellite Accounts* [A háztartások termelése és fogyasztása; javaslat a háztartási szatellit számla módszertanára]; J. Varjonen és K. Aalto, 2006, *Household Production and Consumption in Finland, Household Satellite Account* [A háztartások termelése és fogyasztása Finnországban; háztartási szatellit számla], Finnországi Statisztikai Hivatal és Országos Fogyasztói Kutatóközpont; Holloway, S. Short, S. Tamplin, 2002, *Household Satellite Account* [Háztartási szatellit számla], ONS London; Landefeld és S.H. McCulla, 2000, *Accounting for nonmarket household production within a national accounts framework*, Review of Income and Wealth [A háztartások nem piaci termelésének elszámolása a nemzeti számlák keretrendszerében, A jövedelem és vagyon felmérése], 2000.

- 22.90 A háztartások termelésére vonatkozó szatellit számlák különösen érdekesek lehetnek a hosszú távú gazdasági fejlődés, valamint a termelés, a jövedelem és a fogyasztás szintjének nemzetközi összehasonlítása szempontjából. A „háztartások termelése” számlák összeállításához felhasznált főbb adatforrások a háztartások költségvetéséről készült felmérések és az időmérleg-felvételek, és mivel az e forrásokból származó éves aggregátumokat a mintavételi hibák torzítják, ez akadályozza az éves növekedés ütemének pontos kiszámítását. A „háztartások termelése” számlákat éppen ezért rendszeresen, de nem évente, hanem például ötvenként állítják össze, és azok az átfogó időmérleg-felvételekhez kapcsolódnak.
- 22.91 A háztartások termelése csak olyan szolgáltatásokat foglal magában, amelyek elvégzésével a kedvezményezettől eltérő személy megbízható; ez a semlegesség elve. Következésképpen az önellátás, a tanulás, az alvás és a szabadidős tevékenységek nem sorolhatók ide.
- 22.92 A háztartások termelésének több meghatározó funkciója különböztethető meg: lakhatás, élelmezés, öltözködés, gyermek-, felnőtt- és állatgondozás, valamint az önkéntes munka, amelyet természetéből adódóan más háztartás vesz igénybe. E meghatározó funkciók mindegyike esetében megnevezhetők fő vagy jellemző tevékenységek. Ez lehetővé teszi az ezen tevékenységekre fordított kiadások vagy időfelhasználás hozzárendelését e meghatározó funkciókhoz. Egyes tevékenységek azonban, például a vásárlás, az utazás és a háztartásvezetés több különböző funkcióra utalnak. Következésképpen az e tevékenységekre fordított kiadások vagy időfelhasználás megoszlik e funkciók között.
- 22.93 A központi keretrendszerben a tartós fogyasztási cikkekre fordított kiadások a végső fogyasztási kiadás részét képezik. A „háztartások termelése” számlákban azonban az olyan kiadásokat, mint a járművekre, hűtőgépekre és az építéshez vagy javításhoz szükséges berendezésekre fordított kiadások, felhalmozásként számolják el. Ezen eszközök tőkeszolgáltatásai a háztartások termelése szempontjából ráfordításnak számítanak.
- 22.94 A háztartások termelésének kibocsátása és hozzáadott értéke input vagy output módszerrel értékelhető. Az output módszer értelmében a háztartások termelésének értékelése piaci áron, tehát a piacon értékesített hasonló szolgáltatások megfigyelt árain történik. Az input módszer esetén, amely a kibocsátást a költségek összegeként értékeli, lényeges a munkaerő-ráfordítás értékeléséhez használt módszer kiválasztása. Lehetőség van többek között a bérek értékelésére a társadalombiztosítási hozzájárulással együtt vagy anélkül, valamint több referenciacsoport – az összes munkavállaló átlagos bére, a szakemberek bére vagy a házvezetők bére – kiválasztására.
- 22.95 A „háztartások termelése” számlák esetében fontos kérdés a háztartások termelésének a nagysága és összetétele, valamint a központi keretrendszerrel való összefüggéseik. Ezt egy felhasználástábla formájában a 22.16. táblázat szemlélteti.

22.16. táblázat — A háztartások termelésének felhasználástáblája

	Termelési költségek								Egyéb termelők	Összesen	Export	Végső fogyasztás		Összesen	Bruttó felhalmozás	Összes felhasználás piaci beszerzési árakon
	Háztartások termelése funkció szerint											Háztartások Közösségi	Kormányzat Egyéni			
	Lakhatás	Élelmezés	Öltözködés,	Gyermekgondozás,	Felnőttgondozás,	Egyéb	önkéntes munka	Összesen								
Termékek																
SNA																
Fogalmi különbségek																
Összesen																
Munkavállalói jövedelem																
SNA																
Fogalmi különbségek																
Egyéb nettó termelési adók																
Állóeszköz-felhasználás																
SNA																
Fogalmi különbségek																
Nettó működési eredmény																
Összesen																
SNA																
Fogalmi különbségek																
Kiegészítő információk																
Munkaerő-ráfordítás																
SNA																
Fogalmi különbségek																
Bruttó állóeszköz-felhalmozás																
SNA																
Fogalmi különbségek																
Nettó állóeszköz-állomány																
SNA																
Fogalmi különbségek																

Munkaszámlák és társadalmi elszámolási mátrixok (SAM-ok)

22.96 Sok országban többféle munkaerő-piaci adatot gyűjtenek. A nép- és intézményszámlálások, a munkaerőt, a munkaórákat, a fizetéseket és a munkaerőköltségeket vizsgáló háztartási és vállalati felmérések, valamint a népesség-nyilvántartások, az adók és a társadalombiztosítás mind adatokkal szolgál a munkaerő-piaci fejlemények rendszeres nyomon követéséhez és elemzéséhez. A rendelkezésre álló nagy mennyiségű statisztikai információ ellenére ezek nem adnak teljes és megbízható képet a munkaerőpiacról. A főbb mérési problémák a következők:

- a) a különböző adatforrások egymásnak ellentmondó eredményei;
- b) egyértelmű összefüggéseket nélkülöző számtalan különböző fogalom;
- c) hiányos lefedettség;
- d) a munkaerő-piaci folyamatok leírásának korlátai;
- e) az összefüggések hiánya a munkaerő-piaci statisztikák és a nemzeti számlák, a demográfiai adatok és más társadalmi-gazdasági statisztikák, például az oktatási és a társadalombiztosítási adatok között.

A munkaerőszámlák rendszere megoldhatja ezeket a problémákat azáltal, hogy egyesíti a munkaerőpiacra vonatkozó információkat, és feltárja a nemzeti számlákban szereplő fő munkaerő-piaci fogalmakkal és osztályozásokkal, például a munkavállalói jövedelem és az ágazatok szerinti osztályozás fogalmával való összefüggéseket. A nemzeti számlákkal létrehozott szoros kapcsolat a nemzeti és a munkaszámlák összeállítását egyaránt javítja, valamint hasznos segítséget nyújt a munkaerőpiac és a gazdaság többi része közötti összefüggések leírásához.

22.97 A 22.17. táblázat a munkaerőszámlák egyszerű rendszerét mutatja be. A munkavállalói jövedelem, a ledolgozott munkaórák, a munkahelyek száma, a foglalkoztatott személyek száma, valamint az aktív és potenciális munkaerő-állomány közötti elszámolási azonosságokat hasznosítja. Egyszerű rendszerről van szó, amennyiben az adatok társadalmi-gazdasági jellemzők szerinti bontása kizárólag nemek szerint szerepel, életkor és iskolázottság szerint azonban nem, valamint csupán három ágazat szerinti egyszerű bontásban jelenik meg, a határ menti ingázó munkavállalók kihagyásával.

22.98 A társadalmi elszámolási mátrix (*social accounting matrix*, SAM) olyan mátrixábrázolás, amely a forrás- és felhasználástáblák, valamint az intézményi szektorok számlái közötti kapcsolatokat jeleníti meg. A SAM általában kiegészítő adatokat szolgáltat a foglalkoztatottság szintjére és összetételére nézve a munkavállalói jövedelmek és a vegyes jövedelem munkavállalói típusok szerinti részletesebb osztályozásán keresztül. Ez a további bontás vonatkozik az ágazatok munkaerő-felhasználására a felhasználástáblákban ugyanúgy, mint a társadalmi-gazdasági alcsoportok munkaerő-kínálatára a háztartási szektor alszektorainak „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlájában. Ily módon a fizetett munkaerő forrása és felhasználása rendszerezett formában kerül bemutatásra. A SAM úgy értelmezhető, mint a mátrixformátumban megjelenített munkaszámlák bővített rendszere. A munkaerőszámlákhoz és a nemzeti számlákhoz hasonlóan a SAM aggregátumokat tartalmaz, és kizárólag aggregátumok és átlagértékek szintjén teszi lehetővé az elemzést. Ennélfogva számos társadalmi-gazdasági elemzés azokat a modelleket részesíti előnyben, amelyek alapja egy társadalmi-gazdasági jellemzőkre vonatkozó, személyenkénti és háztartásonkénti információkat tartalmazó, bővített mikroadatbázis.

22.17. táblázat - A munkaszámlák egyszerű rendszere

	Ledolgozott órák száma ágazatok szerint				Óraszám munkahelyek szerint (5)	Munkahelyek, foglalkoztatott személyek és munkaerő						
	Mezőgazdaság (1)	Feldolgozóipar (2)	Szolgáltató-sok (3)	Összes ledolgozott munkaóra (4) = 1 + 2 + 3		Munkahelyek száma (6) = 4/5	Másod-állások száma (7)	Foglalkoztatott személyek (8) = 6 - 7	Nem foglalkoztatott személyek (9)	Aktív munkaerő (10) = 8 + 9	Nem aktív munkaerő (11)	Potenciális munkaerő (12) = 10 + 11
Munkavállalók												
Férfiak												
Nők												
Egyéni vállalkozók												
Férfiak												
Nők												
Összesen												
	Munkavállalói jövedelem / vegyes jövedelem											
Munkavállalók												
Férfiak												
Nők												
Egyéni vállalkozók												
Férfiak												
Nők												
Összesen												
	Ledolgozott munkaóránkénti díjazás											
Munkavállalók												
Férfiak												
Nők												
Egyéni vállalkozók												
Férfiak												
Nők												
Összesen												

Termelékenységi és növekedési számlák

- 22.99 A nemzeti számlák egyik jelentős felhasználási célja a termelékenységnövekedés leírása, nyomon követése és elemzése (a termelékenység elemzéséről szóló részletes áttekintéshez lásd a következőt: OECD, OECD *Manual Measuring Productivity: Measurement of Aggregate and Industry-level Productivity Growth* [OECD-kiadvány – A termelékenység mérése: Az aggregátum- és ágazati szintű termelékenységnövekedés mérése], 2001). A termelékenységnövekedés mérését és elemzését számos országban felhasználják az ágazati struktúra jelentős változásainak és az elmúlt évszázadban bekövetkezett életszínvonal-emelkedésnek a jobb megértéséhez. A termelékenységnövekedés mérése és elemzése ezenkívül segítséget nyújt olyan politikák kidolgozásához, amelyek ösztönzik a termelékenységnövekedést és növelik a jólétet, egyúttal pedig más szakpolitikai megfontolásokat, például az esélyegyenlőségi és környezetvédelmi kérdéseket is figyelembe veszik.
- 22.100 A nemzeti számlákban a gazdasági növekedés a GDP volumennövekedését jelenti, amely további összetevőkre bontható, ideértve a munkatermelékenység változásait, az egy munkaegységre jutó termelékenységet és a munkaerő volumenének változásait. Ugyanez a bontás elvégezhető a hozzáadott érték ágazonkénti volumenváltozására vonatkozóan is. Ez az egyszerű megközelítés keretként szolgál a gazdasági növekedés ágazatok szerinti nyomon követéséhez és elemzéséhez. A munkaerő-ráfordításra vonatkozó egységesebb adatok – amelyek úgy állnak össze, ha a foglalkoztatottak számán túl a teljes munkaidős létszámot vagy a ledolgozott munkaórák számát is figyelembe veszik, és megkülönböztetik a különböző minőségű munkaerőt – részletesebb információkkal szolgálnak a munkaerő termelékenységéről.
- 22.101 Ez az egyszerű megközelítés nem veszi figyelembe az egyéb ráfordítások, például a tőkeszolgáltatások és a termeléshez felhasznált termékek szerepét. Ez rendkívül meglepetést okozhat. Úgy tűnhet például, hogy a munkaerő termelékenysége a fokozottabb tőkeigényesség miatt nő jelentősen, ugyanakkor azonos mennyiségű tőke felhasználásával, a jobb hatékonyságnak köszönhetően is növekedhet. A többi ráfordítás figyelembe vétele a többtényezős termelékenységet méri, ami pontosabb betekintést nyújthat a termelékenységnövekedés forrásaiba. A többtényezős termelékenységmérés során a kibocsátás volumenváltozását tovább kell bontani az egyes ráfordítások különböző volumeneiben bekövetkezett változásokra, valamint egy maradványra: a többtényezős termelékenységnövekedésre. A többtényezős termelékenységnövekedés azt tükrözi, amit a különböző ráfordítások nem magyaráznak, vagyis az egyéb ráfordítások szerepét. Ugyanakkor a kibocsátások vagy a ráfordítások mérési hibáit is tükrözheti.
- 22.102 Az állóeszköz-állományból származó tőkeráfordítás volumene különböző módokon mérhető. Három alapvető kérdésben kell döntést hozni:
- a) a kor-hatékonyság vagy a kor-ár függvény formája az egyes eszközökfajtákra vonatkozóan; a gyakran használt lehetőségek a lineáris, a geometrikus vagy a hiperbolikus függvény;
 - b) a különböző típusú eszközök aggregálásához használt súlyok: a felhasználóiköltség-súlyok vagy a piaci árak;
 - c) az az indexszám-képlet, amellyel az aggregáció történik. Itt választható egy bázissúlyozású indexszám, például a Laspeyres-féle vagy egy kombinált súlyozott indexszám, például a Fisher-féle vagy a Tornqvist-féle index.
- 22.103 A többtényezős termelékenység mérése elősegíti a munka, a tőke, a folyó termelőráfordítás és a többtényezős termelékenységváltozás által a növekedéshez való közvetlen hozzájárulás meghatározását, amely felhasználható a korábbi növekedési minták felülvizsgálatához és a potenciális jövőbeli gazdasági növekedés értékeléséhez. Elemzési és szakpolitikai szempontból azonban a többtényezős termelékenység mérőszámainak értelmezésekor figyelembe kell venni az alábbiakat:
- a) nem minden technológiai változás jelenik meg többtényezős termelékenységi növekedésként. A materiális technológiai változás a tőke- és a folyó termelőráfordítás volumene révén is elszámolható. A materiális technológiai változás a tőke- és a folyó termelőráfordítás új változatainak kialakításában és minőségében bekövetkező haladást tükrözi, és hatásai a vonatkozó tényezőknek tulajdoníthatók, amennyiben a termelési tényezőkhez rendelhető jövedelem képződik. Ezzel szemben az immateriális technológiai változás költségmentesnek minősül, például általános tudás, prototípusok, hálózati hatások vagy az egyéb termelési tényezőkből, például a jobb irányításból és a szervezeti változásból átgűrűző hatások formájában. Az ilyen technológiai változás természetéből fakadóan a maradványba, tehát a többtényezős termelékenységnövekedésbe kerül;
 - b) a többtényezős termelékenységnövekedést nem szükségképpen a technológiai változás hozza létre: a maradványba más, nem technológiai jellegű tényezők is beletartozhatnak. Ilyenek például a korrekciós költségek, a méretgazdaságossági hatások, a konjunktúrahatások, az egyszerű hatékonyságbeli változások és a mérési hibák;
 - c) a többtényezős termelékenységnövekedés statikus mérőszám, amely nem képes explicit módon mérni a termelékenység változása és a tőke közötti visszacsatoló hatásokat; az egy főre jutó többletkibocsátás például további megtakarításokhoz és befektetésekhez, valamint a tőke-munkaerő arány növekedéséhez vezethet. Ebből következően ez a mérőszám jellemzően alulbecsüli a termelékenységváltozás tényleges jelentőségét a kibocsátásnövekedés ösztönzése terén;

d) a többtényezős termelékenységmérés segítségével meghatározható a termelékenységnövekedés különböző forrásainak egymáshoz viszonyított jelentősége. Ezt azonban szervezeti, történelmi és esettanulmányokkal kell kiegészíteni a növekedés, az innováció és a termelékenységváltozás mögöttes okainak feltárása érdekében.

22.104 A KLEMS növekedési és termelékenységi számlákat világszerte a növekedés és a termelékenység pontosabb mérése, elemzése és nyomon követése céljából dolgozták ki. Ezek egyik elsődleges célja, hogy betekintést nyújtsanak a gazdaság aggregált szintje mögé, és megvizsgálják az egyes ágazatok termelékenységi teljesítményét, valamint hozzájárulásukat a gazdasági növekedéshez. A KLEMS az ágazatok között a kibocsátás és a termelékenységnövekedés terén tapasztalható rendkívüli sokféleség feltárása érdekében számos ágazatot különböztet meg; az Európai Unióban az EU-KLEMS hetvenkettőt. A számlák az ágazati szintű kibocsátás, a tőke- (K), a munkaerő- (L), az energia- (E), az anyag- (M) és a szolgáltatás- (S) ráfordítások mennyiségeit és árait tartalmazzák. A kibocsátási és termelékenységi mérőszámok növekedési arányként és viszonyítási szintként szerepelnek. Kidolgozás alatt állnak további, a tudásteremtésre vonatkozó mérőszámok, például a kutatás-fejlesztés, a szabadalmak, a materiális technológiai változás, az egyéb innovációs tevékenység és az együttműködés mérőszámai. Ezek az egyes tagállamok számára külön készülnek, és összekapcsolódnak a világ többi részén használt KLEMS adatbázisokkal.

22.105 A számlák három egymással kölcsönösen összefüggő modulból állnak: egy analitikai és két statisztikai modulból.

22.106 Az analitikai modul a tudományos világ és a döntéshozók általi kutatás adatbázisaként szolgál. A növekedés elszámolásában bevált gyakorlati módszereket alkalmaz, a nemzetközi összehasonlíthatóságot állítja középpontba, és célja a teljes lefedettség elérése az országok, az ágazatok és a változók száma tekintetében. Ezenfelül alternatív és kísérleti jellegű feltevéseket is bevezethet a statisztikai elszámolási szabályokra vonatkozóan, például az ikt-javak és a nem piaci szolgáltatások kezelésének módját és a tőkeszolgáltatások mérését illetően.

22.107 Az adatbázis statisztikai moduljai az analitikai modullal egy időben kerülnek kidolgozásra. A bennük szereplő adatok általánosságban megegyeznek a nemzeti statisztikai hivatalok által nyilvánosságra hozott adatokkal. Módszereik megfelelnek a nemzeti számlák központi keretrendszerében alkalmazottaknak; például a forrás- és felhasználástáblák rendező keretként szolgálnak a termelékenységelemzéshez, és jellemző a láncindexek alkalmazása. A statisztikai modul nem csupán nemzetiszámla-adatokat, hanem kiegészítő információkat, például az ágazatonkénti munkaerő-ráfordítás mennyiségére (személyek és munkaórák) és minőségére (mennyiségeloszlás életkor, nem és iskolázottság szerint) vonatkozó munkaügyi statisztikákat is tartalmaz.

Kutatás-fejlesztési számlák

22.108 A központi keretrendszerben a kutatás-fejlesztési kiadások folyó termelőfelhasználásnak, tehát kizárólag az adott időszakban termelésre fordított folyó kiadásnak minősülnek. Ez ellentmond a kutatás-fejlesztés jellegének, amelynek célja a jövőbeli termelés javítása. A kutatás-fejlesztés mint felhalmozás elszámolásából eredő fogalmi és gyakorlati problémák megoldása érdekében a tagállamok a kutatás-fejlesztést felhalmozásként elszámoló kutatás-fejlesztési satellitáblákat dolgoznak ki. Ezáltal a tagállamok szilárd és összehasonlítható módszereket és becsléseket készíthetnek. A második szakaszban, a megbízhatóság és az összehasonlíthatóság megfelelő szintjének elérése után tőkésítik a kutatás-fejlesztést a tagállami törzsszámlákban.

22.109 E kiegészítő kísérleti táblán túl kutatás-fejlesztési számlák sorozata készíthető. E kutatás-fejlesztési számlák célja, hogy bemutassák a kutatás-fejlesztés nemzetgazdaságban betöltött szerepét. A következő kérdések megválaszolására került sor:

- a) Ki végzi a kutatás-fejlesztést?
- b) Ki finanszírozza a kutatás-fejlesztést?
- c) Ki veszi igénybe a kutatás-fejlesztést?
- d) Milyen értéket képviselnek a kutatás-fejlesztési eszközök a különböző egyéb eszközökkel összehasonlítva?
- e) Milyen következményekkel jár a kutatás-fejlesztés a termelékenységre és a gazdasági növekedésre nézve?

A 22.18., illetve a 22.19. táblázatban található forrás- és felhasználástábla áttekintést ad arról, hogy ki végzi és ki veszi igénybe a kutatás-fejlesztést.

22.18. táblázat - A kutatás-fejlesztés forrása

	Vegyipari termékek gyártása	Ikt hardver gyártása	K+F ágazat	Egyetemi oktatás	Közigazgatás	Egyéb ágazatok	Összesen	Import	Teljes kínálat alapárakon	Kereskedelmi és szállítási árás	Termék-adók	Termék-támogatások (-)	Teljes kínálat beszerzési árakon
Piaci kutatás-fejlesztés													
Saját előállítású kutatás-fejlesztés													
Nem piaci kutatás-fejlesztés													
Egyéb termékek													
Összesen													

22.19. táblázat - A kutatás-fejlesztés felhasználása

	Termelési költségek ágazat szerint							Export	Felhasználás	Összes felhasználás beszerzési árakon
	Vegyipari termékek gyártása	Ikt-hardver gyártása	K+F ágazat	Egyetemi oktatás	Közigazgatás	Egyéb ágazatok	Összesen			
Piaci kutatás-fejlesztés										
Saját előállítású kutatás-fejlesztés										
Nem piaci kutatás-fejlesztés										
Egyéb termékek										
Összesen										
Munkavállalói jövedelem										
Egyéb nettó termelési adók										
Állóeszköz-felhasználás										
K+F										
Egyéb										
Nettó működési eredmény										
Összesen										
Kiegészítő információk										
Munkaerő-ráfordítás										
Bruttó (álló)eszköz-felhalmozás										
K+F										
Egyéb										
Nettó (álló)eszköz-állomány										
K+F										
Egyéb										

„Szociális védelem” számlák

- 22.110 A szociális védelem és az olyan kérdésekkel való kölcsönhatásai, mint az idősödés, az egészségügyi ellátás és a társadalmi kirekesztés, a nemzeti és az európai gazdasági és szociális politika fontos szempontja. A szociális védelmi kérdések nyomon követéséhez, előrejelzéséhez, elemzéséhez és megvitatásához részletes, összehasonlítható és naprakész információkra van szükség a szociális védelem struktúrájával, aktuális helyzetével és változásaiával kapcsolatban a tagállamokban és azokon kívül.
- 22.111 A szociális védelmi juttatások háztartások vagy egyének részére nyújtott pénzbeli vagy természetbeni transferek, amelyek célja a különböző kockázatok vagy szükségletek miatti terhek enyhítése. A szociális védelmi kockázatok és szükségletek az alábbi funkciókhoz kapcsolódnak: fogyatékoság, betegség/egészségügyi ellátás, időskor, özvegyesség, család/gyermek, munkanélküliség, lakhatás és máshová nem sorolt társadalmi kirekesztés. Elvben az oktatás nem tartozik a kockázatok vagy szükségletek közé, kivéve ha az a rászoruló gyermekek családjának nyújtott támogatást képez.
- 22.112 A szociális védelmi juttatásokat szociális védelmi rendszerek keretében nyújtják. Ezek irányítását és szervezését közösségi vagy magánszervezetek, például társadalombiztosítási alapok, kormányzati szervek, biztosítótársaságok, közösségi vagy magánmunkaadók, valamint magántulajdonban lévő jóléti és szociális segítő intézmények végzik. A rendszerek nem szükségképpen kapcsolódnak konkrét intézményekhez, jogszabályokhoz vagy törvényekhez, habár sok esetben ez a helyzet. Az olyan rendszerek, amelyek alapja kizárólag egyéni megállapodás, vagy ahol egyidejű ellenszolgáltatás létezik, nem minősülnek szociális védelmi rendszernek.
- 22.113 Ha a munkavállaló ellenszolgáltatása nem egyidejűleg történik, akkor a ráfordítás szociális védelemnek minősül. Ilyen például a munkáltató által fizetett saját és özvegyi jogú nyugdíj vagy a nyugdíjba vonult alkalmazottak ingyenes lakhatása. A munkavállaló munkaképtelensége, azaz betegsége, szülése, rokkantsága, kényszerszabadsága stb. idejére fizetett bér a munkáltató által a munkavállaló részére közvetlenül nyújtott szociális védelemnek minősül.
- 22.114 Állami irányításúnak minősülnek azok a rendszerek, ahol a juttatások mértékére, kifizetésük feltételeire és a rendszer finanszírozásának módjaira vonatkozó valamennyi fontos döntést a kormány hozza. Az állami irányítású szociális védelmet rendszerint törvény vagy jogszabály írja elő. Ide tartoznak azok a rendszerek is, amelyek a köztisztviselők szociális védelmét biztosítják ugyanúgy, ahogyan az állami irányítású rendszerek a lakosságról gondoskodnak. Nem sorolhatók azonban ide az olyan rendszerek, amelyeket a kormányzat munkaadói minőségében hoz létre, és amelyeknek a magánszektorban nincsenek kormányzati irányítású megfelelői.
- 22.115 Állami irányítású rendszerek például a következők:
- a) nem járulékalapú kormányzati rendszerek, amelyek célja, hogy eleget tegyenek a kormány általános társadalmi felelősségének; ilyen például a rászorulókat célzó jövedelemtámogatási rendszer vagy a lakbér-hozzájárulási rendszer;
 - b) társadalombiztosítási alapok által működtetett rendszerek;
 - c) eredetileg a magánszektorban létrehozott rendszerek, amelyekért a kormányzat később felelősséget vállalt.
- 22.116 Nem állami irányítású rendszerek például a következők:
- a) nonprofit intézmények által működtetett rendszerek, például önszervező szervezetek, közhasznú társaságok és a társadalmi partnerekkel közösen igazgatott intézmények;
 - b) kereskedelmi biztosítótársaságok által irányított rendszerek;
 - c) nem autonóm munkáltatói rendszerek; ide tartoznak egyrészt az olyan konszolidált rendszerek, ahol a jövőben fizetendő juttatások fedezetéül elkülönített tartalékok képeznek a vagyonomlégekben, másrészt az olyan nem tőkefedezeti rendszerek, ahol nem képeznek elkülönített alapot.
- 22.117 Az egyes konkrét rendszerekre vonatkozó információk felhasználásával a „szociális védelem” számlák többszintű áttekintést nyújtanak a szociális védelemről, ahogyan az az Eurostat 2008. évi, az integrált szociális védelmi statisztikák európai rendszeréről (ESSPROS) szóló tanulmányában szerepel. A számlák a szociális védelmi juttatások nagyságát és összetételét, azok finanszírozását és a vonatkozó adminisztrációs költségeket írják le. A szociális védelmi juttatások osztályozhatók funkció szerint, például betegség és időskor, típus szerint, például pénzbeli és természetbeni, valamint aszerint, hogy rászorultsági alapon működnek-e. Az ezek alapjául szolgáló rendszerek osztályozása aszerint történik, hogy állami irányításúak-e vagy sem, illetve hogy alap- vagy kiegészítő rendszerekről van-e szó.

- 22.118 A számlák minden egyes szociális védelmi rendszerre vonatkozóan tájékoztatnak a bevételekről és a kiadásokról, valamint egy sor kvalitatív információról, például az alkalmazási köréről, a finanszírozásról, az előzményekről és a számottevő időbeli változásokról.
- 22.119 A különböző egyedi szociális védelmi rendszerekkel kapcsolatos alapvető információk összessége központi szociális védelmi rendszerként ismert, amelyet több modul egészít ki. Az alábbi modulok lehetségesek:
- a) a nyugdíj-kedvezményezettek számát magában foglaló modul;
 - b) a nettó szociális védelmi juttatásokra vonatkozó modul. Ez magában foglalja a juttatásokkal összefüggésben a kedvezményezettek által fizetett adók és társadalombiztosítási hozzájárulások hatását, valamint azt, milyen mértékben nyújtják a társadalmi juttatásokat adókedvezmény vagy adócsökkentés formájában.
- 22.120 A „szociális védelem” számlákban alkalmazott fogalmak és osztályozások szorosan összekapcsolódnak a központi keretrendszerben használtakkal. A legfőbb különbség a szociális védelmi juttatások és a központi keretrendszerben szereplő társadalmi juttatások között az, hogy utóbbiak az oktatási kiadásokat is magukban foglalják; további különbség, hogy a szociális védelmi juttatások szociális célú tőketranszfereket is tartalmazhatnak. Egy egyszerű áttekintő tábla – mint a 22.20. táblázat – ezeket az összefüggéseket jeleníti meg, egyúttal pedig áttekintést ad az egy adott országban kifizetett szociális védelmi juttatások nagyságáról és összetételéről.

22.20. táblázat - A szociális (védelmi) juttatások áttekintése szociális kockázatok / szükségletek és gazdasági műveletek szerint

	Betegség	Fogyatékoság	Időskor	Özvegység	Gyermekek/ család	Foglalkoztatás/ munkanélküliség	Lakás-szolgáltatás	Máshová nem sorolt társadalmi kirekesztés	Szociális védelmi juttatások összesen	Oktatás	Nemzeti számlákban szereplő összes társadalmi juttatás
Állami irányítású rendszerek											
Kötelező társadalombiztosítás juttatások											
pénzben											
természetben											
Társadalombiztosítási jellegű társadalmi juttatások											
pénzben											
természetben piaci termelők révén											
természetben nem piaci kibocsátásként											
Egyéb szociális védelmi juttatások (például kormányzati tőketranszferek)											Alapértelmezésben üres
Állami irányítású szociális védelmi juttatások összesen											
Nem állami irányítású rendszerek											
Nyugdíjak (tőkefedezeti)											
Egyéb magán társadalombiztosítási juttatások											
Munkavállalóknak nyújtott nem tőkefedezeti társadalombiztosítási juttatások (ideértve a kormányzati juttatásokat is)											
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények társadalombiztosítási jellegű természetbeni társadalmi juttatása											
Egyéb szociális védelmi juttatások											
Egyéb szociális védelmi juttatások összesen											Alapértelmezésben üres
Szociális védelmi juttatások összesen											

- 22.121 A szabványos nemzeti számlák és a „szociális védelem” számlák közötti szoros összefüggés mindkét statisztika-típus számára lehetőségeket teremt. A szociális védelmi statisztikák szempontjából mindkét statisztikatípus összekapcsolható a nemzetgazdaságról, például a gazdasági növekedésről és az államháztartásról készült hivatalos statisztikákkal. Ezenkívül a szociális védelmi rendszerek szerint lebontott nemzeti szintű elszámolási statisztikák alapján ellenőrizhető a szociális védelmi statisztikák teljessége és megbízhatósága. A két statisztika összeállítási folyamata is összekapcsolható, ami csökkenti az összeállítás költségeit, növeli a megbízhatóságot és új lehetőségeket teremt, például arra, hogy a szociális védelmi statisztikák a nemzetiszámla-statisztikákkal egy időben készüljenek el⁽¹⁾. A nemzeti számlák esetében is hasonló előnyök érvényesülnek. A „szociális védelem” számlák viszonylag egyszerűen elkészíthetők a szektorszámlák és a kormányzati kiadásokat a COFOG szerint bemutató tábla alapján, és azok a gazdasági és szociális politika kidolgozásában felhasználhatók. Továbbá lehetőséget biztosítanak a szabványos nemzeti számlák adatai, például a társadalmi juttatások és járulékok megbízhatóságának és teljességének ellenőrzésére.
- 22.122 Az OECD szintén közzétesz a szociális kiadásokra vonatkozó és az egyes rendszerek szerint lebontott adatokat a SOCX-ban, a szociális kiadások adatbázisában. Az OECD a nem uniós országoktól maga gyűjt adatokat, míg az uniós tagállamok szociális védelmi kiadásaira vonatkozó adatokat az Eurostat biztosítja számára. Az OECD szociális kiadásokkal kapcsolatos munkájának egyik sajátossága a nettó szociális kiadások nemzetközi összehasonlítására való törekvés; ennek keretében a termelési és importadók különbségei által a háztartási fogyasztásra gyakorolt hatás tekintetében korrekcióra is sor kerül.

Idegenforgalmi satellit számlák

- 22.123 Az idegenforgalmi satelit számla⁽²⁾ áttekintést ad az idegenforgalom különböző típusaihoz tartozó javak és szolgáltatások forrásáról és felhasználásáról, valamint az idegenforgalomnak a belföldi foglalkoztatás, a fizetési mérleg, az államháztartás, illetve az egyéni és vállalati jövedelmek szempontjából való fontosságáról.
- 22.124 Az idegenforgalom azon személyek tevékenységeit fogja össze, akik megszokott környezetüktől eltérő helyre utaznak, és ott kevesebb mint egy évet töltenek el, ha a tartózkodás célja nem a felkeresett helyszínen rezidens gazdálkodó egység alkalmazásában történő munkavállalás. Ezek a tevékenységek mindent magukban foglalnak, amit a látogatók egy utazás céljából vagy annak során tesznek. Az idegenforgalom nem korlátozódik a jellemző turisztikai tevékenységekre, például a városnézésre, a napozásra és a látványosságok megtekintésére. Az üzleti, oktatási vagy képzési célú utazás szintén képezheti az idegenforgalom részét.
- 22.125 Az idegenforgalom generálta kereslet számos terméket és szolgáltatást magában foglal, amelyek között a szállítás, a szállás- és vendéglátási szolgáltatások kiemelt szerepet játszanak. A nemzetközi összehasonlíthatóság érdekében az idegenforgalom jellemző termékeit olyan termékként határozzák meg, amelyek látogatók hiányában a legtöbb országban feltehetően nem léteznének érdemi mennyiségben, illetve amelyek esetében a fogyasztás szintje jelentősen csökkenne, és amelyekről valószínűleg statisztikai adatok gyűjthetők. Az idegenforgalomhoz kapcsolódó termékek maradványkategóriát képeznek, és ide tartoznak azok a termékek is, amelyek egy adott országban az idegenforgalomra jellemzőnek minősülnek, ez a tulajdonságuk azonban világszinten nem elismert.
- 22.126 Egyes idegenforgalmi célú szolgáltatások, például a nyaralókban való szállásszolgáltatás vagy a személygépjárművekkel történő szállítás saját célra is jelentős mennyiségben előállíthatók. A központi keretrendszerben azonban a saját tulajdonú lakásszolgáltatásoktól eltérően a háztartásokon belül saját végső felhasználásra előállított szállítási szolgáltatások nem minősülnek termelésnek. Ezt a konvenciót az idegenforgalmi satelit számlák esetében is ajánlott követni. Azon országok esetében azonban, ahol a saját felhasználási célú szállítási szolgáltatások jelentősek, az idegenforgalmi satelit számlában ezek külön tételként feltüntethetők.
- 22.127 Az idegenforgalmi kereslet leírásának legfőbb mérőszáma a háztartások, a kormányzat, a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek és a vállalkozások körébe tartozó látogatók fogyasztása. Ez az alábbi összetevőkből áll:
- a) a látogatók pénzben kifejezett végső fogyasztási kiadása;
 - b) a látogatók természetbeni végső fogyasztási kiadása, például a saját tulajdonú lakásszolgáltatások;
 - c) idegenforgalmi természetbeni társadalmi transzferek, például a látogatók által igénybe vett nem piaci szolgáltatások, ideértve a fürdők egészségügyi szolgáltatásait és a múzeumok nem piaci szolgáltatásait is;
 - d) idegenforgalmi üzleti kiadások. Ide értendők a folyó termelőfelhasználásnak minősülő idegenforgalmi kiadások, ugyanakkor nem tartoznak ide a vállalati finanszírozású üzleti úton lévő munkavállalókhoz kapcsolódó egyéb kiadások, például az étkezésekért történő fizetés, amely természetbeni díjazásnak számít. Következésképpen az idegenforgalmi üzleti kiadások nem tükrözik az üzleti úton lévő látogatók összes kiadását;

⁽¹⁾ Az ESSPROS közzétételi menetrendet az integrált szociális védelmi statisztikák európai rendszeréről (ESSPROS) szóló, 2007. április 25-i 458/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 113., 2007.4.30.) határozza meg.

⁽²⁾ Lásd: Eurostat, OECD, UNSD, UNWTO: *Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework* (Idegenforgalmi satelit számla: az ajánlott módszertani keretrendszer), 2008.

- e) ezenfelül a hatóságok által hozott, az idegenforgalom fejlődését segítő környezet megteremtését célzó intézkedések gazdasági jelentőségének hangsúlyozása érdekében javasolt az idegenforgalmi közösségi fogyasztás aggregált értékének célzott mérése. Ilyen tevékenység például az idegenforgalom valamely kormányzati egység által történő népszerűsítése, a közrend és biztonság fenntartása és a közterületek karbantartása.

22.128 Az idegenforgalmi célú javak és szolgáltatások forrása és felhasználása, valamint az idegenforgalom által generált hozzáadott érték és foglalkoztatás egy forrás- és felhasználástáblában mutatható be, amely különbséget tesz a jellemző termékek és ágazatok, illetve az idegenforgalomhoz kapcsolódó termékek között.

22.129 Az országok saját idegenforgalmi szatellit számlájukban tovább részletezhetik és típusokra oszthatják piacaikat a látogatás időtartama, a látogatás célja, valamint a látogatók tulajdonságai alapján, például megvizsgálva, hogy nemzetközi vagy belföldi látogatókról van-e szó.

23. FEJEZET

OSZTÁLYOZÁSOK

BEVEZETÉS

- 23.01 A 2010 ESA-ban alkalmazott osztályozások teljesen összhangban állnak a következő rendszerekben alkalmazott új osztályozással: 2008-as SNA, NACE Rev. 2., CPA 2008 (az adattovábbítási programban használt aggregációs szinteken), COFOG, Coicop, COPNI és COPP. További kódok csupán nagyon korlátozott számban kerültek bevezetésre.
- 23.02 A számlák kevés számú fogalmi elem köré épülnek: ezek elsősorban gazdasági szektorok, tranzakciók továbbá a tranzakciók és más gazdasági folyamatok tárgyát képező tételek osztályozásai, általában eszközök és kötelezettségek. Minden ilyen elemre hierarchikus osztályozás vonatkozik. E hierarchiák magasabb vagy alacsonyabb szintjein a számlák nagyobb vagy kisebb mértékű részletezettséggel állíthatók össze.
- 23.03 A számlákban található tételek az alábbiak szerint egy vagy két betűvel megjelölt típusokra oszlanak:
- S-kódok: a szektorokra vonatkoznak;
 - P-kódok: a termékekkel kapcsolatos tranzakciókra vonatkoznak;
 - NP-kódok: a nem termelt nem pénzügyi eszközökkel kapcsolatos tranzakciókra vonatkoznak;
 - D-kódok: a jövedelemelosztással kapcsolatos tranzakciókra vonatkoznak;
 - F-kódok: a pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciókra vonatkoznak;
 - K-kódok: az eszközök egyéb változásaira vonatkoznak;
 - B-kódok: az egyenlegező és nettóvagyon-tételekre vonatkoznak;
 - L-kódok: a mérlegtételekre vonatkoznak;
 - AN-kódok: a nem pénzügyi eszközökre (termelt és nem termelt egyaránt) vonatkoznak;
 - AF-kódok: a pénzügyi eszközök és kötelezettségek állományaira vonatkoznak.
- 23.04 A GDP termelési oldalról való megközelítésének, az ágazati bontás szerinti tábláknak és az input-output keretrendszernek az összefüggésében két európai osztályozást is alkalmazni kell: a NACE Rev. 2-t a gazdasági tevékenységek osztályozásához és a CPA 2008-at a termékek gazdasági tevékenységek szerinti osztályozásához. A NACE Rev. 2 az ISIC Rev. 4 európai változata. A GDP felhasználási oldalról való megközelítéséhez is használni kell a CPA 2008-at, a COFOG-ot (Classification of Expenditure According to Purpose: Classification of the Functions of Government – A kiadások rendeltetés szerinti osztályozása: a kormányzati funkciók osztályozása) és a Coicopot (Classification of Individual Consumption According to Purpose – Az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása); az utóbbi két osztályozást az ENSZ hozta létre.
- 23.05 A funkcionális osztályozások közé nem csupán a COFOG és Coicop tartozik, hanem a COPNI (Classification of the Purposes of Non-Profit Institutions Serving Households – A háztartásokat segítő nonprofit intézmények rendeltetés szerinti osztályozása) és a COPP (Classification of the Outlays of Producers According to Purpose – A termelők kiadásainak rendeltetés szerinti osztályozása) is. Ezeket az osztályozásokat a vállalatok, a kormányzat, a háztartások, a háztartásokat segítő nonprofit intézmények kiadásainak funkcionális elemzéséhez és a funkcionális szatellit számlákhoz lehet használni.

GAZDASÁGI SZEKTOROK OSZTÁLYOZÁSA (S)

S.1	Teljes gazdaság ⁽¹⁾
S.11	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)
S.11001	Állami nem pénzügyi vállalatok
S.11002	Hazai nem pénzügyi magánvállalatok
S.11003	Külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok
S.12	Pénzügyi vállalatok (S.12)
S.121	Központi bank ⁽²⁾ (állami)

S.122	Betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével ⁽²⁾
S.12201	Állami
S.12202	Hazai magántulajdonú
S.12203	Külföldi irányítású
S.123	Pénzpiaci alapok
S.12301	Állami
S.12302	Hazai magántulajdonú
S.12303	Külföldi irányítású
S.124	Nem pénzpiaci befektetési alapok
S.12401	Állami
S.12402	Hazai magántulajdonú
S.12403	Külföldi irányítású
S.125	Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével
S.12501	Állami
S.12502	Hazai magántulajdonú
S.12503	Külföldi irányítású
S.126	Kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek
S.12601	Állami
S.12602	Hazai magántulajdonú
S.12603	Külföldi irányítású
S.127	Captive finanszírozók és pénzkölcsönzők
S.12701	Állami
S.12702	Hazai magántulajdonú
S.12703	Külföldi irányítású
S.128	Biztosítók ⁽³⁾
S.12801	Állami
S.12802	Hazai magántulajdonú
S.12803	Külföldi irányítású
S.129	Nyugdíjpénztárak ⁽³⁾
S.12901	Állami
S.12902	Hazai magántulajdonú
S.12903	Külföldi irányítású
S.121 + S.122 + S.123	Monetáris pénzügyi intézmények
S.13	Államháztartás

S.1311	Központi kormányzat (társadalombiztosítási alapok nélkül)
S.1312	Tartományi kormányzat (társadalombiztosítási alapok nélkül)
S.1313	Helyi önkormányzat (társadalombiztosítási alapok nélkül)
S.1314	Társadalombiztosítási alapok
S.14	Háztartások (S.14)
S.141	Munkaadók
S.142	Alkalmazott nélküli önálló vállalkozó (S.142)
S.143	Munkavállalók
S.144	Tulajdonból származó és transzferjövedelemben részesülő háztartások
S.1441	Tulajdonból származó jövedelemben részesülő háztartások
S.1442	Nyugdíjasok
S.1443	Egyéb transzferjövedelemben részesülő háztartások
S.15	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények
S.15002	Hazai magán-tulajdonú
S.15003	Külföldi irányítású
S.2	Külföld
S.21	Az Európai Unió tagállamai, intézményei és szervei
S.211	Az Európai Unió tagállamai
S.2111	Az euroövezet tagállamai
S.2112	Az euroövezeten kívüli tagállamok
S.212	Az Európai Unió intézményei és szervei
S.2121	Az Európai Központi Bank (EKB)
S.2122	Európai intézmények és szervek, az EKB kivételével
S.22	Nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek

(¹) Az S.11. és az S.12 szektorok minden kódjánál az ötödik számjegy (1, 2 vagy 3) arra vonatkozik, hogy állami, hazai magántulajdonú, illetve külföldi irányítású-e az adott egység.

(²) A „Központi bank” (S.121) + a „Betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével” (S.122) megfelel az S.12B-nek.

(³) A „Biztosítók” (S.128) + a „Nyugdíjpénztárak” (S.129) megfelel az S.12I-nek.

TRANZAKCIÓK ÉS EGYÉB GAZDASÁGI FOLYAMATOK OSZTÁLYOZÁSA

Termékekkel kapcsolatos tranzakciók (P)

P.1	Kibocsátás
P.11	Piaci kibocsátás
P.119	Pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM)
P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás
P.13	Nem piaci kibocsátás

P.2	Folyó termelőfelhasználás
P.3	Végső fogyasztási kiadás
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás
P.4	Tényleges végső fogyasztás
P.41	Tényleges egyéni fogyasztás
P.42	Tényleges közösségi fogyasztás
P.5	Bruttó felhalmozás / P.5n nettó felhalmozás
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
P.5111	Új állóeszközök beszerzése
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése
P.5113	Használt állóeszközök eladása
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége
P.51c	Állóeszköz-felhasználás (-)
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményből (-)
P.51c2	Állóeszköz-felhasználás a bruttó vegyes jövedelemből (-)
P.51n	Nettó állóeszköz-felhalmozás
P.52	Készletváltozás
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege
P.6	Javak és szolgáltatások exportja
P.61	Javak exportja
P.62	Szolgáltatások exportja
P.7	Javak és szolgáltatások importja
P.71	Javak importja
P.72	Szolgáltatások importja

Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege (NP)

A nem termelt nem pénzügyi eszközökkel kapcsolatos tranzakciókhoz használt kódok igény szerint tovább bonthatók a nem termelt nem pénzügyi eszközök osztályozása (AN.2) alapján.

NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege
NP.2	Szerződések, lízingek és licenck beszerzésének és eladásának egyenlege
NP.3	A cégtérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege

Jövedelemelosztással kapcsolatos tranzakciók (D)

D.1	Munkavállalói jövedelem
D.11	Bérek és keresetek
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai
D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai
D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai
D.2	Termelési és importadók
D.21	Termékadók
D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)
D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével
D.2121	Importvámok
D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével
D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével
D.29	Egyéb termelési adók
D.3	Támogatások
D.31	Terméktámogatások
D.311	Importtámogatások
D.319	Egyéb terméktámogatások
D.39	Egyéb termelési támogatások
D.4	Tulajdonból származó jövedelem
D.41	Kamat
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme
D.421	Osztalék
D.422	Jövedelemkivonás a kvázivállalatokból
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem
D.441	Biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem
D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem
D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem

D.4431	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó osztalék
D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a résztulajdonosok között fel nem osztott eredménye
D.45	Bérleti díj

Pénzbeli és természetbeni folyó transzferek (D.5–D.8)

D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók
D.51	Jövedelemadók
D.59	Egyéb folyó adók
D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások
D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások
D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai
D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai
D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai
D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai
D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjáruléakai
D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai
D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjáruléakai
D.6142	Háztartások kiegészítő nem nyugdíjcélú járuléakai
D.61SC	Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai (–) ⁽¹⁾
D.62	Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások
D.621	Pénzbeli, társadalombiztosítási juttatások
D.6211	Pénzbeli, társadalombiztosítási nyugellátások
D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, társadalombiztosítási ellátások
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíj jellegű ellátások
D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeli társadalmi juttatások
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek
D.631	Természetbeni társadalmi transzferek –termelt nem piaci javak és szolgáltatások
D.632	Természetbeni társadalmi transzferek –vásárolt piaci termelés

D.7	Egyéb folyó transferek
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak
D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak
D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések
D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések
D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések
D.73	Folyó transferek az államháztartáson belül
D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók
D.75	Máshová nem sorolt folyó transferek
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transferek
D.752	Háztartások közötti folyó transferek
D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transferek
D.76	Az EU hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció
D.9	Tőketranszferek
D.9r	Tőketranszferek, követelés
D.91r	Tőkeadók, követelés
D.92r	Beruházási támogatások, követelés
D.99r	Egyéb tőketranszferek, követelés
D.9p	Tőketranszferek, tartozás
D.91p	Tőkeadók, tartozás
D.92p	Beruházási támogatások, tartozás
D.99p	Egyéb tőketranszferek, tartozás

(¹) A munkáltatók járulécai – a munkáltatók kötelezettségeiként és a munkavállalók eszközeként – egyaránt megjelennek a jövedelmek keletkezése számlán és az elsődleges jövedelmek eloszlása számlán. A jövedelmek másodlagos elosztása számlán ezek az összegek a háztartások kötelezettségeiként és a társadalombiztosítási rendszereket igazgatók eszközeként szerepelnek. Ahhoz, hogy minden esetben pontosan ugyanazt az értéket lehessen kimutatni, a társadalombiztosítási rendszerek kibocsátásának és a kedvezményezett háztartások végső fogyasztásának részét jelentő díj levonása egy különálló tételként a jövedelmek másodlagos elosztása számlán is megjelenik. A társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai (D.61SC) tehát csupán egy korrekciós tétel, önmagában nem jövedelemelosztással kapcsolatos tranzakció.

Pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók (F)

(Pénzügyi eszközök nettó beszerzése / kötelezettségek nettó felmerülése)

F.1	Monetáris arany és SDR
F.11	Monetáris arany
F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)
F.2	Készpénz és betétek
F.21	Készpénz

F.22	Folyószámlabetétek
F.221	Bankközi pozíciók
F.229	Egyéb folyószámlabetétek
F.29	Egyéb betétek
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
F.31	Rövid lejáratú
F.32	Hosszú lejáratú
F.4	Hitelek ⁽¹⁾
F.41	Rövid lejáratú
F.42	Hosszú lejáratú
F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek
F.51	Tulajdonosi részesedések
F.511	Tőzsdei részvények
F.512	Nem tőzsdei részvények
F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések
F.52	Befektetési jegyek/egységek
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok
F.63	Nyugdíjjogosultságok
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök
F.711	Opciók
F.712	Határidős ügyletek
F.72	Munkavállalói részvényopciók
F.8	Egyéb követelések/kötelezettségek
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek
F.89	Egyéb követelések/kötelezettségek, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével

⁽¹⁾ Kiegészítő tétel: közvetlen külföldi tőkebefektetés (kiegészítő kód: FDI).

Az eszközök egyéb változásai (K)

K.1-5	Összes volumenváltozás
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból
K.21	Természeti erőforrások kimerülése
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból
K.3	Katasztrófák miatti veszteségek
K.4	Térítés nélküli lefoglalások
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások
K.6	Besorolási változások
K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások
K.62	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai
K.7	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség
K.71	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség
K.72	Reál eszköztartási nyereség/veszteség

AZ EGYENLEGEZŐ TÉTELEK ÉS A NETTÓ VAGYON OSZTÁLYOZÁSA (B) ⁽¹⁾

B.1g	Bruttó hozzáadott érték / bruttó hazai termék (GDP)
B.2g	Bruttó működési eredmény
B.3g	Bruttó vegyes jövedelem
B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem
B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó / bruttó nemzeti jövedelem
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem
B.8g	Bruttó megtakarítás
B.9	Nettó hitelnyújtás (+) / nettó hitelfelvétel (-)
B.9N	Nettó hitelnyújtás (+) / nettó hitelfelvétel (-) a nem pénzügyi számlák esetében
B.9F	Nettó hitelnyújtás (+) / nettó hitelfelvétel (-) a pénzügyi számlák esetében
B.10	A nettó vagyon változása
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszfer miatt ⁽²⁾ ⁽³⁾
B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt
B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt

B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt
B.1032	A reál vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt
B.11	Javak és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege
B.12	Folyó külső egyenleg
B.90	Nettó vagyon
BF. 90	Pénzügyi nettó vagyon

(1) Minden egyenlegező tétel mérhető az állóeszközök értékcsökkenésével együtt (bruttó) vagy annak levonása után (nettó). A bruttó egyenlegező tételek kódja az adott tétel kódja és utána a „g” betű (gross). Hasonlóan a kód után tett „n” betű (net) nettó értéket jelez.

(2) Az elszámolási rendszer szerkezetében ez nem egyenlegező tétel, hanem a tőkeszámla jobb oldalának összege. Mivel azonban jelentős összetevője a nettóvagyon-változásoknak, ezért a nettó vagyon egyéb összetevőivel kódolják.

(3) A külföld esetében a folyó külső egyenleg és a tőketranszferek miatti nettóvagyon-változásokra vonatkozik.

A MÉRLEGTÉTELEK OSZTÁLYOZÁSA (L)

Ha egyetlen vagyonmérlegről van szó, mint a pénzügyi számlánál, akkor csak az eszközök típusait megadó – vagyis az AN és az AF – kódokra van szükség. A számla azonban úgy is összeállítható, hogy megmutassa az időszak kezdetén (LS) és végén (LE) meglévő állomány szintet, illetve az ezek közötti összes változást (LX). Mindhárom kódot eszköztípus szerint kell minősíteni. Az LX tételek a kérdéses eszközökre és a vizsgált időszakra vonatkozó P.5, NP, F és K kódok összegei.

A nyitó vagyonmérleg tételeiből kiszámítható a nettó vagyon értéke (B.90). Az ezen érték és a záró vagyonmérlegben szereplő B.90 értéke közötti különbségnek meg kell egyeznie az összes LX kód egyenlegével, amelynek szintén meg kell egyeznie a B.10 értékével.

LS	Nyitómérleg
LX	Mérlegváltozások
LE	Zárómérleg

ESZKÖZÖK OSZTÁLYOZÁSA (A)

Nem pénzügyi eszközök (AN)

AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök
AN.11	Állóeszközök eszköztípus szerint
AN.111	Lakások
AN.112	Egyéb épületek és építmények
AN.1121	Nem lakás céljára szolgáló épületek
AN.1122	Egyéb építmények
AN.1123	Melioráció
AN.113	Gépek és gépi berendezések
AN.1131	Szállítóeszközök
AN.1132	Ikt-berendezések
AN.1139	Egyéb gépek és gépi berendezések
AN.114	Fegyverrendszerek
AN.115	Művelés alatt álló biológiai erőforrások
AN.1151	Haszonállatok

AN.1152	Virágzó és termést hozó ültevények
(AN.116)	(Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége) ⁽¹⁾
AN.117	Szellemi tulajdont képező termékek
AN.1171	Kutatás és fejlesztés
AN.1172	Ásványkincsfeltárás és -értékelés
AN.1173	Számítógépes szoftverek és adatbázisok
AN.11731	Számítógépes szoftverek
AN.11732	Adatbázisok
AN.1174	Szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások eredeti példányai
AN.1179	Egyéb szellemi tulajdont képező termékek
AN.12	Készletek készlet típus szerint
AN.121	Anyagok és fogyóeszközök
AN.122	Befejezetlen termelés
AN.1221	Befejezetlen termelés művelés alatt álló biológiai erőforrásokon
AN.1222	Egyéb befejezetlen termelés
AN.123	Késztermékek
AN.124	Katonai készletek
AN.125	Újbóli eladásra szánt termékek
AN.13	Értéktárgyak
AN.131	Nemesfémek és drágakövek
AN.132	Antikvitás és egyéb műtárgyak
AN.133	Egyéb értéktárgyak
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök
AN.21	Természeti erőforrások
AN.211	Föld
AN. 2111	Épületek és építmények alatt húzódó földterületek
AN. 2112	Művelés alatt álló földterületek
AN. 2113	Üdülőtérület a hozzá tartozó vízfelülettel
AN. 2119	Egyéb földterület a hozzá tartozó vízfelülettel
AN.212	Ásványkincsek és energiatartalékok
AN.213	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások
AN.214	Víz készletek
AN.215	Egyéb természeti erőforrások
AN.2151	Rádiófrekvenciák

AN.2159	Egyéb
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck
AN.221	Piacképes operatív lízingek
AN.222	Természeti erőforrások használatára vonatkozó engedélyek
AN.223	Meghatározott tevékenységek gyakorlására vonatkozó engedélyek
AN.224	Jövőbeli javakra és szolgáltatásokra való kizárólagos jogosultság
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege

(¹) A nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költségeit (AN.116) az állóeszköz-felhalmozás részeként, azaz állóeszköz-beszerzéseként kell kezelni. Azonban az állományszintek tételes kimutatásánál ezeknek a tulajdonjog-átruházási költségeknek az értéke azokkal a nem termelt eszközökkel együtt szerepel, amelyekre a költségek vonatkoznak, és így nem jelenik meg külön az AN.11 részeként. Földterület tulajdonjogának átruházása esetén a teljes földterületre vonatkozó tulajdonjog-átruházási költségeket a „Melioráció” (AN.1123) alatt kell feltüntetni. Az AN.116 tétel az itt közölt teljes listán csak bemutatási céllal szerepel.

Pénzügyi eszközök (AF)

A pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos tranzakciók kódjai (F) egy az egyben megfeleltethetők az ugyanezen eszközök és kötelezettségek állományszintjei vagy pozíciói kódjainak (AF). A gyakorlatban persze előfordulhat, hogy a mérlegadatok kevésbé részletesek, és nem terjednek túl az alább látható bontás első szintjén. Az F kódokhoz megadott részletekkel összhangban az AF kódok kívánság szerint bonthatók a következők szerint:

AF.1	Monetáris arany és SDR
AF.11	Monetáris arany
AF.12	Különleges lehívási jogok (SDR)
AF.2	Készpénz és betétek
AF.21	Készpénz
AF.22	Folyószámlabetétek
AF.221	Bankközi pozíciók
AF.229	Egyéb folyószámlabetétek
AF.29	Egyéb betétek
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
AF.31	Rövid lejáratú értékpapírok
AF.32	Hosszú lejáratú értékpapírok
AF.4	Hitelek (¹)
AF.41	Rövid lejáratú hitelek
AF.42	Hosszú lejáratú hitelek
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek
AF.51	Tulajdonosi részesedések
AF.511	Tőzsdei részvények

AF.512	Nem tőzsdei részvények
AF.519	Egyéb tulajdonosi részesedések
AF.52	Befektetési jegyek/egységek
AF.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei
AF.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek
AF.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok
AF.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok
AF.63	Nyugdíjjogosultságok
AF.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelése
AF.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok
AF.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
AF.71	Származtatott pénzügyi eszközök
F.711	Opciók
F.712	Határidős ügyletek
AF.72	Munkavállalói részvényopciók
AF.8	Egyéb követelések/kötelezettségek
AF.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek
AF.89	Egyéb követelések/kötelezettségek a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével

(¹) Kiegészítő tétel: közvetlen külföldi tőkebefektetés (kiegészítő kód: FDI).

A KIEGÉSZÍTŐ TÉTELEK OSZTÁLYOZÁSA

Közmegegyezés, hogy a kiegészítő tételek kódja X-szel kezdődik, és a standard tétel kódjára építve kapcsolódik ahhoz.

Nem teljesítő hitelek

A nem teljesítő hitelekkel kapcsolatos állományokra és állományváltozásokra a következő kódok vonatkoznak. Mivel a hitelek kódja AF.4 és F.4, az állományok kiegészítő kódjai XAF4-gyel, az állományváltozásoké pedig XF4-gyel kezdődnek.

Az állományok kódjai:

XAF4_NNP	Hitelek: névérték, nem teljesítő
XAF4_MNP	Hitelek: piaci érték, nem teljesítő

és a kapcsolódó állományváltozásoké:

XF4_NNP	Hitelek: névérték, nem teljesítő
XF4_MNP	Hitelek: piaci érték, nem teljesítő

Az aláhúzás mindkét kódcsoportban a hitelek részletes kódjának helyét jelzi, ha ez alkalmazható (például a vagyonszerzésben):

XAF41NNP	Rövid lejáratú hitelek: névérték, nem teljesítő
XAF42MNP	Hosszú lejáratú hitelek: piaci érték, nem teljesítő

Tőkeszolgálat

A tőkeszolgálatra a következő kódok vonatkoznak.

XCS	Tőkeszolgálat
XCSC	Tőkeszolgálat — vállalatok
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményben
XRC	Tőkemegtérülés — vállalatok
XOC	Tőkével kapcsolatos egyéb költségek — vállalatok
XCSU	Tőkeszolgálat — nem jogi személyiségű vállalkozások
P.51c2	Állóeszköz-felhasználás a bruttó vegyes jövedelemben
XRU	Tőkemegtérülés — nem jogi személyiségű vállalkozások
XOU	Tőkével kapcsolatos egyéb költségek — nem jogi személyiségű vállalkozások

Nyugdíjtábla

A nyugdíjakról szóló fejezetben leírt kiegészítő táblára a következő kódok vonatkoznak. Különböző kódok javasoltak a tábla oszlopaiban és soraiban.

Oszlopok

Az oszlopleírásban a W betű a „nem kormányzat”-nak felel meg, a kódokban található számok pedig a megfelelő gazdasági szektorra utalnak.

a) A számlák fő sorozatában számba vett kötelezettségek

Olyan rendszerek, amelyeknél a megtervezés és a végrehajtás felelőssége nem a kormányzatot terheli

XPC1W	Befizetésekkel meghatározott (DC) rendszerek
XPB1W	Szolgáltatással meghatározott (DB) rendszerek
XPCB1W	Összesen

Olyan rendszerek, amelyeknél a megtervezés és a végrehajtás felelőssége a kormányzatot terheli

XPCG	Befizetésekkel meghatározott (DC) rendszerek
------	--

Kormányzati munkavállalók szolgáltatással meghatározott (DB) rendszerei

XPBG12	A pénzügyi vállalatok szektorban
XPBG13	Az államháztartási szektorban

b) A számlák fő sorozatában számba nem vett kötelezettségek

XPBOUT13	Az államháztartási szektorban
XP1314	Társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek
XPTOT	Nyugdíjrendszerek összesen
XPTOTNRH	ebből: nem rezidens háztartások

Sorok

a) Nyitómérleg

XAF63LS	Nyugdíjjogosultságok
---------	----------------------

b) Tranzakciók

XD61p	Nyugdíjrendszerekhez kapcsolódó különleges járulékok
XD6111	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
XD6121	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai
XD6131	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
XD6141	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai
XD619	A társadalombiztosítási alapok egyéb (biztosításmatematikai) nyugdíjjogosultság-felhalmozása
XD62p	Nyugellátások
XD8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció
XD81	Jogosultságok átvitele miatti nyugdíjjogosultság-változás
XD82	A rendszer felépítésében végrehajtott, kölcsönösen elfogadott módosítások miatti jogosultságváltozások

c) Egyéb gazdasági folyamatok

XK7	Átértékelések
XK5	Egyéb volumenváltozások

d) Zárómérleg

XAF63LE	Nyugdíjjogosultságok
---------	----------------------

e) Kapcsolódó mutatók

XP1	Kibocsátás
XAFN	A nyugdíjrendszerek tulajdonában lévő eszközök az év végén

Tartós fogyasztási cikkek

A tartós fogyasztási cikkek kódolása: X előtag + DHHCE kód (durable household consumption expenditure, háztartási tartós fogyasztási kiadás) + alcsoportnál egyszámjegyű, tételnél pedig kétszámjegyű utótag. Szintén szerepelnek a táblában a megfelelő Coicop-számok.

Coicop	SNA-kódok	
	XDHHCE1	Bútorok és lakberendezési cikkek
05.1.1	XDHHCE11	Bútorok és lakberendezési cikkek
05.1.2	XDHHCE12	Szőnyegek és más padlóburkoló anyagok
05.3.1	XDHHCE13	Elektromos és nem elektromos tartós háztartási gépek és készülékek
05.5.1	XDHHCE14	Nagyobb barkács- és kerti szerszámok, eszközök
	XDHHCE2	Személyszállító járművek
07.1.1	XDHHCE21	Személygépkocsik
07.1.2	XDHHCE22	Motorkerékpárok
07.1.3	XDHHCE23	Kerékpárok
07.1.4	XDHHCE24	Állati erővel vontatott járművek
	XDHHCE3	Kulturális tevékenységet szolgáló tartós javak
08.2.0	XDHHCE31	Telefon- és telefax-berendezések
09.1.1	XDHHCE32	Hang és kép felvételére, rögzítésére és visszajátzására alkalmas készülékek
09.1.2	XDHHCE33	Fényképezési és filmfelvevő berendezések, optikai eszközök
09.1.3	XDHHCE34	Információfeldolgozó berendezések
09.2.1	XDHHCE35	Házon kívüli szabadidős tevékenységet szolgáló tartós javak
09.2.2	XDHHCE36	Hangszerek és más beltéri szabadidős tevékenységet szolgáló tartós javak
	XDHHCE4	Egyéb tartós javak
12.3.1	XDHHCE41	Óra, ékszer
06.1.3	XDHHCE42	Gyógyászati segédeszközök és készülékek

Külföldi közvetlen tőkebefektetés

A külföldi közvetlen tőkebefektetésekkel (FDI) kapcsolatos kiegészítő tételek kódolása: X előtag + F vagy AF kód + FDI utótag. Például:

XF42FDI	hosszú lejáratú hitelekkel kapcsolatos közvetlen külföldi tőkebefektetési tranzakció
---------	--

Feltételes pozíciók

A feltételes pozíciók kiegészítő kódjai: X előtag + AF kód + CP utótag. Például:

XAF11CP	ha a monetizált arany elzálogosítása befolyásolhatja a tartalékeszközként való felhasználhatóságát
---------	--

Készpénz és betétek

A nemzeti vagy külföldi valutában kifejezett készpénzzel és betétekkel kapcsolatos kiegészítő tételek kódolása: X előtag + F vagy AF kód + NC (*national currency*) utótag, ha a készpénz és betétek nemzeti valutában vannak kifejezve vagy FC (*foreign currency*) utótag és a nemzetközi valutakód, ha a fizetőeszközök és betétek valamely külföldi valutában vannak kifejezve. Például:

Tranzakciók esetében

XF21NC	bankjegyek és pénzérmekek helyi valutában
XF22FC	betétek külföldi valutában

Állományok esetében

XAF21NC	bankjegyek és pénzérmekek helyi valutában
XAF22FC	betétek külföldi valutában

Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok osztályozása a hátralevő futamidő szerint

A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat ajánlott a hátralevő futamidő szerint osztályozni. Ez a következőképpen érhető el: X előtag + AF kód + a lejárat időpontját megadó utótag. Például:

XAF32Y20	2020-ban lejáró, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
----------	--

Tőzsdén jegyzett és nem jegyzett, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatos kiegészítő tételek kódolása: X előtag + F vagy AF kód + 1 (tőzsdén jegyzett) vagy 2 (tőzsdén nem jegyzett). Például:

Tranzakciók esetében

XF321	tőzsdei, hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatos tranzakciók
XF322	nem tőzsdei, hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal kapcsolatos tranzakciók

Állományok esetében

XAF321	tőzsdei, hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok állományai
XAF322	nem tőzsdei, hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok állományai

Egy éven belül lejáró hosszú lejáratú hitelek és jelzáloggal biztosított hosszú lejáratú hitelek

Az egy éven belül lejáró hosszú lejáratú hitelek és a jelzáloggal biztosított hosszú lejáratú hitelek kódolása: X előtag + F vagy AF kód + L1 utótag (*less than 1 year, egy éven belüli lejárat*) vagy LM utótag (*loans secured by mortgage, jelzáloggal biztosított*). Például:

Tranzakciók esetében

XF42L1	egy éven belül lejáró hosszú lejáratú hitelek
XF42LM	jelzáloggal biztosított hosszú lejáratú hitelek

Állományok esetében

XAF42L1	egy éven belül lejáró hosszú lejáratú hitelek
XAF42LM	jelzáloggal biztosított hosszú lejáratú hitelek

Tőzsdei és nem tőzsdei befektetési jegyek

A tőzsdei és nem tőzsdei befektetési jegyek kódolása: X előtag + F vagy AF kód + 1 (jegyzett) vagy 2 (nem jegyzett). Például:

Tranzakciók esetében

XF5221	tőzsdei, nem pénzügyi befektetési jegyekkel kapcsolatos tranzakciók
XF5222	nem tőzsdei, nem pénzügyi befektetési jegyekkel kapcsolatos tranzakciók

Állományok esetében

XAF5221	tőzsdei, nem pénzügyi befektetési jegyek állományai
XAF5222	nem tőzsdei, nem pénzügyi befektetési jegyek állományai

Kamat- és törlesztési hátralékok

A kamat- és törlesztési hátralékok kódolása: X előtag + AF kód + IA utótag (interest arrear, kamathátralék) vagy PA utótag (repayment arrear, törlesztési hátralék). Például:

XAF42IA	hosszú lejáratú hitelek kamathátralékai valamint
XAF42PA	hosszú lejáratú hitelek törlesztési hátralékai

Nem rezidensek által átutalt összegek és a nem rezidensek után átutalt teljes összeg

A rezidens és nem rezidens háztartások közötti személyes, illetve összes pénz- és tőkeforgalom kódolása: X előtag + a folyó transzfer kódja + PR utótag (personal remittances, személyes pénz- és tőkeforgalom) vagy TR utótag (total remittances, összes pénz- és tőkeforgalom). Például:

XD5452PR	rezidens és nem rezidens háztartások közötti személyes pénz- és tőkeforgalom
XD5452TR	rezidens és nem rezidens háztartások közötti összes pénz- és tőkeforgalom

ÁGAZATOK (A) ÉS TERMÉKEK (P) CSOPORTOSÍTÁSA ÉS KÓDSZÁMAI

A tevékenységek és termékek osztályozásához a NACE Rev. 2-t és a CPA 2008-at kell használni. Az ESA adattovábbítási programjának megfelelő aggregátumokat gazdasági tevékenységek esetében: A*3, A*10, A*21, A*38 és A*64, termékek esetében pedig: P*3, P*10, P*21, P*38 és P*64. Az A*88-at (NACE Rev. 2.) és a P*88-at (CPA) ugyan az ESA adattovábbítási programja nem használja, ez a fejezet azonban bemutatja őket.

Az alábbiakban az új aggregátumok láthatók.

A*3

Sor-szám	NACE Rev. 2. nemzetgazdasági ág	Leírás
1.	A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	B, C, D, E és F	Bányászat és kőfejtés; feldolgozóipar; villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás; vízellátás, szennyvíz gyűjtése és kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyződésműntesítés; építőipar
3.	G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T és U	Szolgáltatások

A*10

Sor-szám	NACE Rev. 2. nemzetgazdasági ág	Leírás
1.	A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	B, C, D és E	Bányászat és kőfejtés; feldolgozóipar; villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás; vízellátás, szennyvíz gyűjtése és kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmérsítés
2a.	C	ebből: feldolgozóipar
3.	F	Építőipar
4.	G, H és I	Kereskedelem, gépjárműjavítás; szállítás és raktározás; szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás
5.	J	Információ és kommunikáció
6.	K	Pénzügyi és biztosítási tevékenység
7.	L	Ingtalanügyletek
8.	M és N	Szakmai, tudományos és műszaki tevékenység; adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
9.	O, P és Q	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás; oktatás; humán-egészségügyi és szociális ellátás
10.	R, S, T és U	Művészet, szórakoztatás, szabadidő; egyéb szolgáltatás; háztartás munkaadói tevékenysége; termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra; területen kívüli szervezet

A*21

Sorszám	NACE Rev. 2. nemzet-gazdasági ág	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
1.	A	01-03	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	B	05-09	Bányászat és kőfejtés
3.	C	10-33	Feldolgozóipar
4.	D	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
5.	E	36-39	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése és kezelése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmérsítés
6.	F	41-43	Építőipar
7.	G	45-47	Kereskedelem, gépjárműjavítás
8.	H	49-53	Szállítás, raktározás
9.	I	55-56	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás
10.	J	58-63	Információ és kommunikáció
11.	K	64-66	Pénzügyi és biztosítási tevékenység
12.	L	68	Ingtalanügyletek
13.	M	69-75	Szakmai, tudományos és műszaki tevékenység
14.	N	77-82	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
15.	O	84	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás

Sorszám	NACE Rev. 2. nemzet-gazdasá- gág	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
16.	P	85	Oktatás
17.	Q	86-88	Humán-egészségügyi és szociális ellátás
18.	R	90-93	Művészet, szórakoztatás és szabadidő
19.	S	94-96	Egyéb szolgáltatás
20.	T	97-98	Háztartás munkaadói tevékenysége; termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra
21.	U	99	Területen kívüli szervezet

A*38

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
1.	01-03	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	05-09	Bányászat és kőfejtés
3.	10-12	Élelmiszergyártás; italgyártás; dohánytermék gyártása
4.	13-15	Textília gyártása; ruházati termék gyártása; bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása
5.	16-18	Fafeldolgozás, fonottáru gyártása; papír, papírtermék gyártása; nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység
6.	19	Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás
7.	20	Vegyí anyag, termék gyártása
8.	21	Gyógyszergyártás
9.	22-23	Gumi-, műanyag termék gyártása; nem fém ásványi termék gyártása
10.	24-25	Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása, kivéve a gépeket és gépi berendezéseket
11.	26	Számítógép, elektronikai és optikai termék gyártása
12.	27	Villamos berendezés gyártása
13.	28	Máshová nem sorolt gép és gépi berendezés gyártása
14.	29-30	Járműgyártás
15.	31-33	Bútorgyártás; egyéb feldolgozóipari tevékenység; ipari gép, berendezés, eszköz javítása, üzembe helyezése
16.	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
17.	36-39	Vízellátás; szennyvíz gyűjtése és kezelése; hulladékgazdálkodás és szennyeződésmosztás
18.	41-43	Építőipar
19.	45-47	Kereskedelem, gépjárműjavítás
20.	49-53	Szállítás, raktározás
21.	55-56	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás
22.	58-60	Kiadói, audiovizuális és műsorszolgáltató tevékenység
23.	61	Távközlés

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
24.	62-63	Információtechnológiai szolgáltatás; információs szolgáltatás
25.	64-66	Pénzügyi és biztosítási tevékenység
26.	68	Ingatlanügyletek
26a.		ebből: saját tulajdonú ingatlan bérbeadása, imputált
27.	69-71	Jogi, számviteli és adószakértői tevékenység; üzletvezetés; vezetői tanácsadás; építészmérnöki és mérnöki tevékenység; műszaki vizsgálat és elemzés
28.	72	Tudományos kutatás és fejlesztés
29.	73-75	Reklám, piackutatás; egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenység; állat-egészségügyi ellátás
30.	77-82	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
31.	84	Közigazgatás, védelem; társadalombiztosítás
32.	85	Oktatás
33.	86	Humán-egészségügyi ellátás
34.	87-88	Szociális ellátás
35.	90-93	Művészet, szórakoztatás és szabadidő
36.	94-96	Egyéb szolgáltatás
37.	97-98	Háztartási alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás; háztartás termék-előállítás, szolgáltatása saját fogyasztásra
38.	99	Területen kívüli szervezet

A*64

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
1.	01	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások
2.	02	Erdőgazdálkodás és fakitermelés
3.	03	Halászat és halgazdálkodás
4.	05-09	Bányászat és kőfejtés
5.	10-12	Élelmiszergyártás; italgyártás; dohánytermék gyártása
6.	13-15	Textília gyártása; ruházati termék gyártása; bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása
7.	16	Fafeldolgozás, fa- és parafatermék gyártása (kivéve: bútor), fonottáru gyártása
8.	17	Papír és papírtermék gyártása
9.	18	Nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység
10.	19	Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás
11.	20	Vegyai anyag, termék gyártása
12.	21	Gyógyszergyártás
13.	22	Gumi- és műanyag termék gyártása

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
14.	23	Nem fém ásványi termék gyártása
15.	24	Fémalapanyag gyártása
16.	25	Fémfeldolgozási termék gyártása, kivéve a gépeket és gépi berendezéseket
17.	26	Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása
18.	27	Villamos berendezés gyártása
19.	28	Máshová nem sorolt gép és gépi berendezés gyártása
20.	29	Közúti jármű gyártása
21.	30	Egyéb jármű gyártása
22.	31-32	Bútorgyártás; egyéb feldolgozóipari tevékenység
23.	33	Ipari gép, berendezés, eszköz javítása, üzembe helyezése
24.	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
25.	36	Víztermelés, -kezelés és -ellátás
26.	37-39	Szennyvíz gyűjtése és kezelése; hulladékgyűjtés, -kezelés, -ártalmatlanítás; hulladékanyag hasznosítása; szennyeződéscsökkentés és egyéb hulladékkezelés
27.	41-43	Építőipar
28.	45	Gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
29.	46	Nagykereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)
30.	47	Kiskereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)
31.	49	Szárazföldi és csővezetékű szállítás
32.	50	Vízi szállítás
33.	51	Légi szállítás
34.	52	Raktározás és szállítást kiegészítő tevékenység
35.	53	Postai, futárpostai tevékenység
36.	55-56	Szálláshely-szolgáltatás; vendéglátás
37.	58	Kiadói tevékenység
38.	59-60	Film, videó, televízióműsor gyártása, hangfelvétel-kiadás; műsor-összeállítás és műsorszolgáltatás
39.	61	Távközlés
40.	62-63	Számítógépes programozás, szaktanácsadás és kapcsolódó szolgáltatások; információs szolgáltatás
41.	64	Pénzügyi közvetítés, kivéve: biztosítási, nyugdíjpénztári tevékenység
42.	65	Biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok, kivéve: társadalombiztosítás
43.	66	Egyéb pénzügyi tevékenység
44.	68	Ingatlanügyletek
44a.		ebből: saját tulajdonú ingatlan bérbeadása, imputált
45.	69-70	Jogi, számviteli és adószakértői tevékenység; üzletvezetés; vezetői tanácsadás

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
46.	71	Építésztechnológiai és mérnöki tevékenység; műszaki vizsgálat és elemzés
47.	72	Tudományos kutatás és fejlesztés
48.	73	Reklám és piackutatás
49.	74-75	Egyéb szakmai, tudományos és műszaki tevékenység; állat-egészségügyi ellátás
50.	77	Kölcsönzés és operatív lízing
51.	78	Munkaerő-piaci szolgáltatás
52.	79	Utazásközvetítés, utazásszervezés és egyéb foglalás
53.	80-82	Biztonsági és nyomozói tevékenység; építményüzemeltetés és zöldterület-kezelés; adminisztratív, kiegészítő és egyéb üzleti szolgáltatás
54.	84	Közigazgatás, védelem; társadalombiztosítás
55.	85	Oktatás
56.	86	Humán-egészségügyi ellátás
57.	87-88	Szociális ellátás
58.	90-92	Alkotó-, művészeti és szórakoztató tevékenység; könyvtári, levéltári, múzeumi és egyéb kulturális tevékenység; szerencsejáték és fogadás
59.	93	Sport-, szórakoztató- és szabadidős tevékenység
60.	94	Érdekképviselés
61.	95	Számítógép, személyi és háztartási cikk javítása
62.	96	Egyéb személyi szolgáltatás
63.	97-98	Háztartási alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás; háztartás termék-előállítás, szolgáltatása saját fogyasztásra
64.	99	Területen kívüli szervezet

A*88

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
1.	01	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások
2.	02	Erdőgazdálkodás és fakitermelés
3.	03	Halászat és halgazdálkodás
4.	05	Szénbányászat
5.	06	Kőolaj- és földgázkitermelés
6.	07	Fémtartalmú érc bányászata
7.	08	Egyéb bányászat
8.	09	Bányászati szolgáltatások
9.	10	Élelmiszergyártás
10.	11	Italgártás

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
11.	12	Dohánytermék gyártása
12.	13	Textília gyártása
13.	14	Ruházati termék gyártása
14.	15	Bőr, bőrtermék és lábbeli gyártása
15.	16	Fafeldolgozás, fa- és parafatermék gyártása (kivéve: bútor), fonottáru gyártása
16.	17	Papír és papírtermék gyártása
17.	18	Nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység
18.	19	Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás
19.	20	Vegyí anyag, termék gyártása
20.	21	Gyógyszergyártás
21.	22	Gumi- és műanyag termék gyártása
22.	23	Nem fém ásványi termék gyártása
23.	24	Fémalapanyag gyártása
24.	25	Fémfeldolgozási termék gyártása, kivéve a gépeket és gépi berendezéseket
25.	26	Számítógép, elektronikai és optikai termék gyártása
26.	27	Villamos berendezés gyártása
27.	28	Máshová nem sorolt gép és gépi berendezés gyártása
28.	29	Közúti jármű gyártása
29.	30	Egyéb jármű gyártása
30.	31	Bútorgyártás
31.	32	Egyéb feldolgozóipari tevékenység
32.	33	Ipari gép, berendezés, eszköz javítása, üzembe helyezése
33.	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
34.	36	Víztermelés, -kezelés és -ellátás
35.	37	Szennyvíz gyűjtése, kezelése
36.	38	Hulladékgyűjtés, -kezelés, -ártalmatlanítás; hulladékanyag hasznosítása
37.	39	Szennyeződésmosás és egyéb hulladékkezelés
38.	41	Épületek építése
39.	42	Egyéb építmény építése
40.	43	Speciális szaképítés
41.	45	Gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
42.	46	Nagykereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)
43.	47	Kiskereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
44.	49	Szárazföldi és csővezetékes szállítás
45.	50	Vízi szállítás
46.	51	Légi szállítás
47.	52	Raktározás és szállítás kiegészítő tevékenység
48.	53	Postai, futárpostai tevékenység
49.	55	Szálláshely-szolgáltatás
50.	56	Vendéglátás
51.	58	Kiadói tevékenység
52.	59	Film, videó, televízióműsor gyártása, hangfelvétel-kiadás
53.	60	Műsor-összeállítás, műsorszolgáltatás
54.	61	Távközlés
55.	62	Számítógépes programozás, szaktanácsadás és kapcsolódó szolgáltatások
56.	63	Információs szolgáltatás
57.	64	Pénzügyi közvetítés, kivéve: biztosítási, nyugdíjpénztári tevékenység
58.	65	Biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok, kivéve: társadalombiztosítás
59.	66	Egyéb pénzügyi tevékenység
60.	68	Ingatlanügyletek
60a.		ebből: saját tulajdonú ingatlan bérbeadása, imputált
61.	69	Jogi, számviteli, adószakértői tevékenység
62.	70	Üzletvezetés; vezetői tanácsadás
63.	71	Építészmérnöki és mérnöki tevékenység; műszaki vizsgálat és elemzés
64.	72	Tudományos kutatás és fejlesztés
65.	73	Reklám és piackutatás
66.	74	Egyéb szakmai, tudományos és műszaki tevékenység
67.	75	Állat-egészségügyi ellátás
68.	77	Kölcsönzés és operatív lízing
69.	78	Munkaerő-piaci szolgáltatás
70.	79	Utazásközvetítés, utazásszervezés, egyéb foglalás
71.	80	Biztonsági és nyomozói tevékenység
72.	81	Építményüzemeltetés és zöldterület-kezelés
73.	82	Adminisztratív, kiegészítő és egyéb üzleti szolgáltatás
74.	84	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás
75.	85	Oktatás
76.	86	Humán-egészségügyi ellátás

Sorszám	NACE Rev. 2. ágazat	Leírás
77.	87	Bentlakásos, nem kórházi ápolás
78.	88	Szociális ellátás bentlakás nélkül
79.	90	Alkotó-, művészeti és szórakoztató tevékenység
80.	91	Könyvtári, levéltári, múzeumi és egyéb kulturális tevékenység
81.	92	Szerencsejáték és fogadás
82.	93	Sport-, szórakoztató- és szabadidős tevékenység
83.	94	Érdekképviselő
84.	95	Számítógép, személyi és háztartási cikk javítása
85.	96	Egyéb személyi szolgáltatás
86.	97	Háztartási alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás
87.	98	Háztartás termék-előállítás, szolgáltatása saját fogyasztásra
88.	99	Területen kívüli szervezet

P*3

Sorszám	CPA 2008 nemzet-gazdasági ág	Leírás
1.	A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	B, C, D, E és F	Bányászat és kőfejtés; feldolgozóipar; villamosenergia-, gáz- és vízellátás és hulladék-gazdálkodás; építőipar
3.	G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T és U	Szolgáltatások

P*10

Sorszám	CPA 2008 nemzet-gazdasági ág	Leírás
1.	A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	B, C, D és E	Bányászat és kőfejtés; feldolgozóipar; villamosenergia-, gáz- és vízellátás és hulladék-gazdálkodás
2a.	C	ebből: feldolgozóipar
3.	F	Építőipar
4.	G, H és I	Kereskedelem; gépjárműjavítás; szállítás és raktározás; szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás
5.	J	Információ és kommunikáció
6.	K	Pénzügyi és biztosítási tevékenység
7.	L	Ingatlanügyletek
8.	M és N	Szakmai, tudományos és műszaki tevékenység; adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
9.	O, P és Q	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás; oktatás; humán-egészségügyi és szociális ellátás
10.	R, S, T és U	Művészet, szórakoztatás és szabadidő; háztartásicikk-javítás és egyéb szolgáltatás

P*21

Sorszám	CPA 2008 nemzet-gazdasági ág	CPA 2008 ágazat	Leírás
1.	A	01-03	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	B	05-09	Bányászat és kőfejtés
3.	C	10-33	Feldolgozóipar
4.	D	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
5.	E	36-39	Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmérsítés
6.	F	41-43	Építőipar
7.	G	45-47	Kereskedelem, gépjárműjavítás
8.	H	49-53	Szállítás és raktározás
9.	I	55-56	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás
10.	J	58-63	Információ és kommunikáció
11.	K	64-66	Pénzügyi és biztosítási tevékenység
12.	L	68	Ingtalanügyletek
13.	M	69-75	Szakmai, tudományos és műszaki tevékenység
14.	N	77-82	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
15.	O	84	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás
16.	P	85	Oktatás
17.	Q	86-88	Humán-egészségügyi és szociális ellátás
18.	R	90-93	Művészet, szórakoztatás, szabadidő;
19.	S	94-96	Egyéb szolgáltatások
20.	T	97-98	Háztartás munkaadói tevékenysége; termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra
21.	U	99	Területen kívüli szervezet

P*38

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
1.	01-03	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
2.	05-09	Bányászat és kőfejtés
3.	10-12	Élelmiszergyártás; italgyártás; dohánytermék gyártása
4.	13-15	Textília gyártása; ruházati termék gyártása; bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása
5.	16-18	Fa- és papírtermékek gyártása; nyomdai szolgáltatások
6.	19	Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás
7.	20	Vegyai anyag, termék gyártása

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
8.	21	Gyógyszergyártás
9.	22-23	Gumi-, műanyag termék gyártása; nem fém ásványi termék gyártása
10.	24-25	Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása, kivéve a gépeket és gépi berendezéseket
11.	26	Számítógép, elektronikai és optikai termék gyártása
12.	27	Villamos berendezés gyártása
13.	28	Máshová nem sorolt gép és gépi berendezés gyártása
14.	29-30	Járműgyártás
15.	31-33	Bútorgyártás; egyéb feldolgozóipari tevékenység; ipari gép, berendezés, eszköz javítása, üzembe helyezése
16.	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
17.	36-39	Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyvezékesztés
18.	41-43	Építőipar
19.	45-47	Kereskedelem; gépjármű, motorkerékpár javítása
20.	49-53	Szállítás és raktározás
21.	55-56	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás
22.	58-60	Kiadói, audiovizuális és műsorszolgáltató tevékenység
23.	61	Távközlés
24.	62-63	Információtechnológiai szolgáltatás; információs szolgáltatás
25.	64-66	Pénzügyi és biztosítási tevékenység
26.	68	Ingatlanügyletek
26a.		ebből: saját tulajdonú ingatlan bérbeadása, imputált
27.	69-71	Jogi, számviteli és adószakértői tevékenység; üzletvezetés; vezetői tanácsadás; építészmérnöki és mérnöki tevékenység; műszaki vizsgálat, elemzés
28.	72	Tudományos kutatás és fejlesztés
29.	73-75	Reklám és piackutatás; egyéb szakmai, tudományos és műszaki tevékenység; állat-egészségügyi ellátás
30.	77-82	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
31.	84	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás
32.	85	Oktatás
33.	86	Humán-egészségügyi ellátás
34.	87-88	Szociális ellátás
35.	90-93	Művészet, szórakoztatás, szabadidő
36.	94-96	Egyéb szolgáltatás
37.	97-98	Háztartási alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás; háztartás termék-előállítás, szolgáltatása saját fogyasztásra
38.	99	Területen kívüli szervezet

P*64

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
1.	01	A növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és a kapcsolódó szolgáltatások termékei
2.	02	Az erdőgazdálkodás, fakitermelés és a kapcsolódó szolgáltatások termékei
3.	03	Hal és egyéb halászati termékek; akvakultúra-termékek; a halászat kiegészítő szolgáltatásai
4.	05-09	Bányászat és kőfejtés
5.	10-12	Élelmiszer; ital; dohánytermék
6.	13-15	Textília; ruházati termék; bőr, bőrtermék, lábbeli
7.	16	Fafeldolgozás, fa- és parafatermék (kivéve: bútor), fonottáru
8.	17	Papír és papírtermék
9.	18	Nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység
10.	19	A kocszgyártás és kőolaj-feldolgozás termékei
11.	20	Vegyí anyag, termék
12.	21	Gyógyszeralapanyagok és gyógyszerkészítmények
13.	22	Gumi- és műanyag termékek
14.	23	Egyéb nem fém ásványi termék
15.	24	Fémalapanyag
16.	25	Fémfeldolgozási termékek, kivéve a gépeket és gépi berendezéseket
17.	26	Számítógép, elektronikai, optikai termék
18.	27	Villamos berendezés
19.	28	Máshová nem sorolt gép és gépi berendezés
20.	29	Közúti jármű
21.	30	Egyéb jármű
22.	31-32	Bútor; egyéb feldolgozóipari termék
23.	33	Ipari gép, berendezés és eszköz javítása, üzembe helyezése
24.	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
25.	36	Természetes víz; vízkezelés és -ellátás
26.	37-39	Szennyvíz gyűjtése és kezelése; szennyvíziszap; hulladékgyűjtés, -kezelés, -ártalmatlanítás; hulladékanyag hasznosítása; szennyeződésmntesítés és egyéb hulladékkezelés
27.	41-43	Építőipar
28.	45	Gépjármű és motorkerékpár kereskedelme és javítása
29.	46	Nagykereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)
30.	47	Kiskereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)
31.	49	Szárazföldi és csővezetékes szállítás

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
32.	50	Vízi szállítás
33.	51	Légi szállítás
34.	52	Raktározás és szállítást kiegészítő tevékenység
35.	53	Postai és futárpostai tevékenység
36.	55-56	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás
37.	58	Kiadói tevékenység
38.	59-60	Film, videó, televízióműsor gyártása, hangfelvétel-kiadás; műsor-összeállítás és műsorszolgáltatás
39.	61	Távközlés
40.	62-63	Számítógépes programozás, szaktanácsadás és kapcsolódó szolgáltatások; információs szolgáltatás
41.	64	Pénzügyi szolgáltatás, kivéve: biztosítási és nyugdíjpénztári tevékenység
42.	65	Biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok, kivéve: társadalombiztosítás
43.	66	Pénzügyi és biztosítási kiegészítő szolgáltatás
44.	68	Ingatlanügyletek
44a.		ebből: saját tulajdonú ingatlan bérbeadása, imputált
45.	69-70	Jogi és számviteli szolgáltatás; üzletvezetés; vezetői tanácsadás
46.	71	Építésmérnöki és mérnöki tevékenység; műszaki vizsgálat, elemzés
47.	72	Tudományos kutatás és fejlesztés
48.	73	Reklám és piackutatás
49.	74-75	Egyéb szakmai, tudományos és műszaki tevékenység; állat-egészségügyi ellátás
50.	77	Kölcsönzés és operatív lízing
51.	78	Munkaerő-piaci szolgáltatás
52.	79	Utazásközvetítés, utazásszervezés és egyéb foglalás
53.	80-82	Biztonsági, nyomozói tevékenység; építményüzemeltetés, zöldterület-kezelés; adminisztratív, kiegészítő és egyéb üzleti szolgáltatás
54.	84	Közigazgatás, védelem; társadalombiztosítás
55.	85	Oktatás
56.	86	Humán-egészségügyi ellátás
57.	87-88	Bentlakásos, nem kórházi ápolás; szociális ellátás bentlakás nélkül
58.	90-92	Alkotó-, művészeti, szórakoztató tevékenység; könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység; szerencsejáték, fogadás
59.	93	Sport-, szórakoztató és szabadidős tevékenység
60.	94	Érdekképviselés
61.	95	Számítógép, személyi és háztartási cikk javítása
62.	96	Egyéb személyi szolgáltatás

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
63.	97-98	Háztartási alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás; háztartás termék-előállítása, szolgáltatása saját fogyasztásra
64.	99	Területen kívüli szervezet

P*88

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
1.	01	A növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások termékei
2.	02	Az erdőgazdálkodás, fakitermelés és a kapcsolódó szolgáltatások termékei
3.	03	Hal és egyéb halászati termékek; akvakultúra-termékek; a halászat kiegészítő szolgáltatásai
4.	05	Kőszén és lignit
5.	06	Kőolaj és földgáz
6.	07	Fémtartalmú ércek
7.	08	Egyéb bányászati termékek
8.	09	Bányászati szolgáltatás
9.	10	Élelmiszer
10.	11	Ital
11.	12	Dohánytermék
12.	13	Textília
13.	14	Ruházati termék
14.	15	Bőr, bőrtermék, lábbeli
15.	16	Fafeldolgozás, fa- és parafatermék (kivéve: bútor), fonottáru
16.	17	Papír és papírtérkép
17.	18	Nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység
18.	19	A kokszyártás és kőolaj-feldolgozás termékei
19.	20	Vegyí anyag és termék
20.	21	Gyógyszeralapanyagok és gyógyszerkészítmények
21.	22	Gumi- és műanyag termékek
22.	23	Egyéb nem fém ásványi termék
23.	24	Fémalapanyag
24.	25	Fémfeldolgozási termékek, kivéve a gépeket és gépi berendezéseket
25.	26	Számítógép, elektronikai és optikai termék
26.	27	Villamos berendezés
27.	28	Máshová nem sorolt gép és gépi berendezés
28.	29	Közúti jármű

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
29.	30	Egyéb jármű
30.	31	Bútor
31.	32	Egyéb feldolgozóipari termék
32.	33	Ipari gép, berendezés és eszköz javítása, üzembe helyezése
33.	35	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás
34.	36	Természetes víz; vízkezelés és -ellátás
35.	37	Szennyvíz gyűjtése, kezelése; szennyvíziszap
36.	38	Hulladékgyűjtés, -kezelés, -ártalmatlanítás; hulladékanyag hasznosítása
37.	39	Szennyeződésmentesítés és egyéb hulladékkezelés
38.	41	Épületek építése
39.	42	Egyéb építmény építése
40.	43	Speciális szaképítés
41.	45	Gépjármű és motorkerékpár kereskedelme és javítása
42.	46	Nagykereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)
43.	47	Kiskereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár)
44.	49	Szárazföldi és csővezetékessel szállítás
45.	50	Vízi szállítás
46.	51	Légi szállítás
47.	52	Raktározás és szállítást kiegészítő tevékenység
48.	53	Postai és futárpostai tevékenység
49.	55	Szálláshely-szolgáltatás
50.	56	Vendéglátás
51.	58	Kiadói tevékenység
52.	59	Film, videó, televízióműsor gyártása, hangfelvétel-kiadás
53.	60	Műsor-összeállítás és műsorszolgáltatás
54.	61	Távközlés
55.	62	Számítógépes programozás, szaktanácsadás és kapcsolódó szolgáltatások
56.	63	Információs szolgáltatás
57.	64	Pénzügyi szolgáltatás, kivéve: biztosítási és nyugdíjpénztári tevékenység)
58.	65	Biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok, kivéve: társadalombiztosítás
59.	66	Pénzügyi és biztosítási kiegészítő szolgáltatás
60.	68	Ingatlanügyletek
60a.		ebből: saját tulajdonú ingatlan bérbeadása, imputált

Sorszám	CPA 2008 ágazat	Leírás
61.	69	Jogi és számviteli tevékenység
62.	70	Üzletvezetés; vezetői tanácsadás
63.	71	Építészmérnöki és mérnöki tevékenység; műszaki vizsgálat, elemzés
64.	72	Tudományos kutatás és fejlesztés
65.	73	Reklám és piackutatás
66.	74	Egyéb szakmai, tudományos és műszaki tevékenység
67.	75	Állat-egészségügyi ellátás
68.	77	Kölcsönzés és operatív lízing
69.	78	Munkaerő-piaci szolgáltatás
70.	79	Utazásközvetítés, utazásszervezés és egyéb foglalás
71.	80	Biztonsági, nyomozói tevékenység
72.	81	Építményüzemeltetés, zöldterület-kezelés
73.	82	Adminisztratív, kiegészítő és egyéb üzleti szolgáltatás
74.	84	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás
75.	85	Oktatás
76.	86	Humán-egészségügyi ellátás
77.	87	Bentlakásos, nem kórházi ápolás
78.	88	Szociális ellátás bentlakás nélkül
79.	90	Alkotó-, művészeti és szórakoztató tevékenység
80.	91	Könyvtári, levéltári, múzeumi és egyéb kulturális tevékenység
81.	92	Szerencsejáték és fogadás
82.	93	Sport-, szórakoztató és szabadidős tevékenység
83.	94	Érdekképviselő
84.	95	Számítógép, személyi és háztartási cikk javítása
85.	96	Egyéb személyi szolgáltatás
86.	97	Háztartási alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás
87.	98	Háztartás termék-előállítás és szolgáltatása saját fogyasztásra
88.	99	Területen kívüli szervezet

KORMÁNYZATI FUNKCIÓK OSZTÁLYOZÁSA (COFOG)

01	Általános közszolgáltatások
01.1	Végreható és törvényhozó szervek, pénzügyi és költségvetési tevékenységek, külügyek
01.2	Külföldi gazdasági segély
01.3	Általános szolgáltatások

01.4	Alap kutatás
01.5	Általános közszolgáltatásokkal kapcsolatos alkalmazott K+F
01.6	Egyéb általános közszolgáltatások
01.7	Államadósság-kezelés
01.8	Kormányzati szintek közötti általános jellegű transzferek
02	Védelem
02.1	Katonai védelem
02.2	Polgári védelem
02.3	Külföldi katonai segély
02.4	Védelemi célú alkalmazott K+F
02.5	Egyéb védelem
03	Közrend és közbiztonság
03.1	Rendőrség
03.2	Tűzoltóság
03.3	Bíróság
03.4	Büntetés-végrehajtás
03.5	Közrenddel és közbiztonsággal kapcsolatos alkalmazott K+F
03.6	Egyéb közrend és közbiztonság
04	Gazdasági ügyek
04.1	Általános gazdasági, kereskedelmi és foglalkoztatási ügyek
04.2	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, hal- és vadgazdálkodás
04.3	Üzemanyag és energiaellátás
04.4	Bányászat, feldolgozó- és építőipar
04.5	Szállítás, közlekedés
04.6	Kommunikáció
04.7	Egyéb ágazatok
04.8	Gazdasági célú alkalmazott K+F
04.9	Egyéb gazdasági ügyek
05	Környezetvédelem
05.1	Hulladékkezelés
05.2	Szennyvízkezelés
05.3	Környezetszennyezés
05.4	Biodiverzitás- és tájvédelem
05.5	Környezetvédelmi célú alkalmazott K+F

05.6	Egyéb környezetvédelem
06	Lakás- és kommunális szolgáltatások
06.1	Lakásépítés
06.2	Kommunális szolgáltatások fejlesztése
06.3	Vízellátás
06.4	Közvilágítás
06.5	Lakással és kommunális szolgáltatásokkal kapcsolatos alkalmazott K+F
06.6	Egyéb lakás- és kommunális szolgáltatások
07	Egészségügy
07.1	Gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök, felszerelések
07.2	Járóbeteg-ellátás
07.3	Fekvőbeteg-ellátás
07.4	Közegészségügyi ellátás
07.5	Egészségügyi célú alkalmazott K+F
07.6	Egyéb egészségügy
08	Szabadidő, kultúra és hitelet
08.1	Szabadidő és sport
08.2	Kultúra
08.3	Média
08.4	Hitelet és más közösségi szolgáltatások
08.5	Szabadidővel, kultúrával és hitelettel kapcsolatos alkalmazott K+F
08.6	Egyéb szabadidő, kultúra és hitelet
09	Oktatás
09.1	Iskolaelőkészítő és alapközi oktatás
09.2	Középfokú oktatás
09.3	Középfokra épülő, nem felsőfokú oktatás
09.4	Felsőfokú oktatás
09.5	Szintekhez nem sorolható oktatás
09.6	Az oktatáshoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások
09.7	Oktatási célú alkalmazott K+F
09.8	Egyéb oktatás
10	Szociális védelem
10.1	Betegség és keresőképzetlenség
10.2	Öregség

10.3	Hátramaradottak
10.4	Család és gyermekek
10.5	Munkanélküliség
10.6	Lakhatás
10.7	Egyéb szociális kirekesztettség
10.8	Szociális védelmi célú alkalmazott K+F
10.9	Egyéb szociális védelem

AZ EGYÉNI FOGYASZTÁS RENDELTETÉS SZERINTI OSZTÁLYOZÁSA (Coicop)

01-12 Háztartások egyéni fogyasztási kiadásai

01	Élelmiszerek és alkoholmentes italok
01.1	Élelmiszerek
01.2	Alkoholmentes italok
02	Szeszes italok, dohányárúk és kábítószer
02.1	Szeszes italok
02.2	Dohányárúk
02.3	Kábítószer
03	Ruházat és lábbeli
03.1	Ruházat
03.2	Lábbeli
04	Lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyagok
04.1	Tényleges lakbér
04.2	Imputált lakbér
04.3	Lakáskarbantartás és -javítás
04.4	Vízellátás és egyéb lakásszolgáltatások
04.5	Villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyagok
05	Lakberendezés, lakásfelszerelés és rendszeres lakás-karbantartás
05.1	Bútorok és lakberendezési cikkek, szőnyegek és más padlóburkoló anyagok
05.2	Lakástextiliák
05.3	Háztartási gépek és készülékek
05.4	Háztartási üvegárúk, edények és konyhafelszerelés
05.5	Barkács- és kerti szerszámok, eszközök
05.6	Rendszeres lakáskarbantartáshoz igénybe vett termék és szolgáltatás
06	Egészségügy

06.1	Gyógyszerek, egészségügyi termékek, gyógyászati segédeszközök
06.2	Járóbeteg-ellátás
06.3	Fekvőbeteg-ellátás
07	Közlekedés és szállítás
07.1	Járművásárlás
07.2	Személyszállító járművek üzemeltetése
07.3	Közlekedési és szállítási szolgáltatások
08	Távközlés
08.1	Postai szolgáltatás
08.2	Telefon- és telefax berendezések
08.3	Telefon- és telefax szolgáltatások
09	Szabadidő és kultúra
09.1	Audiovizuális, foto-optikai és információ-feldolgozó berendezések
09.2	Szabadidős és kulturális tevékenységet szolgáló egyéb tartós javak
09.3	Játékok, hobbi- és sportcikk, kertészkedés, hobbiállat
09.4	Szabadidős és kulturális tevékenységekkel kapcsolatos szolgáltatások
09.5	Újság, könyv, papír és írószer
09.6	Szervezett társasutazás
10	Oktatás
10.1	Iskola-előkészítő és alpfokú oktatás
10.2	Középfokú oktatás
10.3	Középfokot meghaladó, de nem felsőfokú oktatás
10.4	Felsőfokú oktatás
10.5	Nem besorolható szintű oktatás
11	Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás
11.1	Vendéglátás
11.2	Szálláshely-szolgáltatás
12	Egyéb javak és szolgáltatások
12.1	Testápolás
12.2	Prostitúció
12.3	Máshová nem sorolt személyes tárgyak
12.4	Szociális ellátás
12.5	Biztosítás
12.6	Máshová nem sorolt pénzügyi szolgáltatások

12.7	Máshová nem sorolt egyéb szolgáltatások
13	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények egyéni fogyasztási kiadásai
13.1	Lakásszolgáltatás
13.2	Egészségügy
13.3	Szabadidő és kultúra
13.4	Oktatás
13.5	Szociális ellátás
13.6	Egyéb szolgáltatások
14	A kormányzat egyéni fogyasztási kiadásai
14.1	Lakásszolgáltatás
14.2	Egészségügy
14.3	Szabadidő és kultúra
14.4	Oktatás
14.5	Szociális ellátás

A HÁZTARTÁSOKAT SEGÍTŐ NONPROFIT INTÉZMÉNYEK RENDELTETÉS SZERINTI OSZTÁLYOZÁSA (COPNI)

01	Lakásszolgáltatás
02.	Egészségügy
02.1	Gyógyszerek, egészségügyi termékek, gyógyászati segédeszközök
02.2	Járóbeteg-ellátás
02.3	Fekvőbeteg-ellátás
02.4	Közegészségügyi szolgáltatások
02.5	Egészségüggyel kapcsolatos K+F
02.6	Egyéb egészségügyi szolgáltatások
03	Szabadidő és kultúra
03.1	Szabadidős és sporttevékenységekkel kapcsolatos szolgáltatások
03.2	Kulturális szolgáltatások
04	Oktatás
04.1	Iskola-előkészítő és alapfokú oktatás
04.2	Középfokú oktatás
04.3	Középfokot meghaladó, de nem felsőfokú oktatás
04.4	Felsőfokú oktatás
04.5	Nem besorolható szintű oktatás
04.6	Oktatással kapcsolatos K+F

04.7	Egyéb oktatási szolgáltatások
05	Szociális ellátás
05.1	Szociális ellátással kapcsolatos szolgáltatások
05.2	Szociális ellátással kapcsolatos K+F
06	Vallás
07	Politikai pártok, munkaügyi és szakmai szervezetek
07.1	Politikai pártok szolgáltatásai
07.2	Munkaügyi szervezetek szolgáltatásai
07.3	Szakmai szervezetek szolgáltatásai
08	Környezetvédelem
08.1	Környezetvédelmi szolgáltatások
08.2	Környezetvédelemmel kapcsolatos K+F
09	Máshová nem sorolt szolgáltatások.
09.1	Máshová nem sorolt szolgáltatások (a K+F kivételével)
09.2	Máshová nem sorolt K+F szolgáltatások

TERMELŐK KIADÁSAINAK RENDELTETÉS SZERINTI OSZTÁLYOZÁSA (COPP)

01	Infrastrukturális kiadások
01.1	Út- és földdel kapcsolatos építési, javítási és meliorációs kiadások
01.2	Mérnöki és ahhoz kapcsolódó technológiai munkák kiadásai
01.3	Információkezelési kiadások
02	Kutatási és fejlesztési kiadások
02.1	Természettudományi és műszaki kutatási és kísérleti fejlesztési kiadások
02.2	Társadalom- és bölcsészettudományi kutatási és kísérleti fejlesztési kiadások
03	Környezetvédelmi kiadások
03.1	Levegő- és éghajlatvédelmi kiadások
03.2	Szennyvízkezelési kiadások
03.3	Hulladékkezelési kiadások
03.4	Talaj- és talajvízvédelmi kiadások
03.5	Zaj- és rezgésvédelmi kiadások
03.6	A biológiai sokféleség és a táj védelmével kapcsolatos kiadások
03.7	Máshová nem sorolt környezetvédelmi kiadások
04	Marketingkiadások
04.1	Közvetlen értékesítési kiadások

04.2	Reklámkiadások
04.3	Máshová nem sorolt marketingkiadások
05	Humán erőforrás-fejlesztési kiadások
05.1	Oktatási és képzési kiadások
05.2	Egészségügyi kiadások
05.3	Szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások
06	Folyó termelési programokkal kapcsolatos, igazgatási és irányítási kiadások
06.1	Folyó termelési programokkal kapcsolatos kiadások
06.2	Külső szállítási kiadások
06.3	Biztonsági és védelmi kiadások
06.4	Irányítási és igazgatási kiadások

24. FEJEZET

A SZÁMLÁK

24.1. táblázat – 0. számla: „Javak és szolgáltatások” számla

Forrás			Felhasználás		
P.1	Kibocsátás	3 604	P.2	Folyó termelőfelhasználás	1 883
P.11	Piaci kibocsátás	3 077	P.3	Végső fogyasztási kiadás	1 399
P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	147	P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	1 230
P.13	Nem piaci kibocsátás	380	P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	169
D.21	Termékadók	141	P.5g	Bruttó felhalmozás	414
D.31	Terméktámogatások	- 8	P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	359
P.7	Javak és szolgáltatások importja	499	P.5111	Új állóeszközök beszerzése	358
P.71	Javak importja	392	P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	9
P.72	Szolgáltatások importja	107	P.5113	Használt állóeszközök eladása	- 8
			P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége	17
			P.52	Készletváltozások	28
			P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	10
			P.6	Javak és szolgáltatások exportja	540
			P.61	Javak exportja	462
			P.62	Szolgáltatások exportja	78

24.2. táblázat – A teljes gazdaság teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás			Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	1 883	P.1	Kibocsátás	3 604
			P.11	Piaci kibocsátás	3 077
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	147
			P.13	Nem piaci kibocsátás	380
			D.21 – D.31	Termékadók és -támogatások egyenlege	133
B0,1*g	Bruttó hazai termék	1 854			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	222			
B0,1*n	Nettó hazai termék	1 632			

II: Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1: „Jövedelmek elsődleges elosztása” számla

II.1.1: „Jövedelmek keletkezése” számla

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	1 150	B0,1*g	Bruttó hazai termék	1 854
D.11	Bérek és keresetek	950	B0,1*n	Nettó hazai termék	1 632
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	200			
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	181			
D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai	168			
D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcéjú járuléakai	13			
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	19			
D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai	18			
D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcéjú járuléakai	1			
D.2	Termelési és importadók	235			
D.21	Termékadók	141			
D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)	121			
D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével	17			
D.2121	Importvámok	17			
D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével	0			
D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével	3			
D.29	Egyéb termelési adók	94			
D.3	Támogatások	- 44			
D.31	Terméktámogatások	- 8			
D.311	Importtámogatások	0			
D.319	Egyéb terméktámogatások	- 8			
D.39	Egyéb termelési támogatások	- 36			

Felhasználás			Forrás		
B.2g	Bruttó működési eredmény	452			
B.3g	Bruttó vegyes jövedelem	61			
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményben	214			
P.51c2	Állóeszköz-felhasználás a bruttó vegyes jövedelemben	8			
B.2n	Nettó működési eredmény	238			
B.3n	Nettó vegyes jövedelem	53			

II.1.1.2: „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	391	B.2g	Bruttó működési eredmény	452
D.41	Kamat	217	B.3g	Bruttó vegyes jövedelem	61
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	62	B.2n	Nettó működési eredmény	238
D.421	Osztalék	54	B.3n	Nettó vegyes jövedelem	53
D.422	Jövedelemkivonás a kvázivállalatokból	8			
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0	D.1	Munkavállalói jövedelem	1 154
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	47	D.11	Bérek és keresetek	954
D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	25	D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	200
D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	8	D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	181
D.443	Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosainak járó befektetési jövedelem	14	D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulékaik	168
D.4431	Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosai számára megállapított osztalék	6	D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíj-célú járulékaik	13
D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a rész tulajdonosok között fel nem osztott eredménye	8	D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	19
			D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjárulékaik	18
			D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíj-célú járulékaik	1
			D.2	Termelési és importadók	235
			D.21	Termékadók	141

Felhasználás			Forrás		
D.45	Bérleti díj	65	D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)	121
			D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével	17
			D.2121	Importvámok	17
			D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével	0
			D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével	3
			D.29	Egyéb termelési adók	94
			D.3	Támogatások	- 44
			D.31	Terméktámogatások	- 8
			D.311	Importtámogatások	0
			D.319	Egyéb terméktámogatások	- 8
			D.39	Egyéb termelési támogatások	- 36
			D.4	Tulajdonból származó jövedelem	397
			D.41	Kamat	209
			D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	62
			D.421	Osztalék	53
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	9
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	14
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	47
			D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	25
			D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	8
			D.443	Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosainak járó befektetési jövedelem	14
			D.4431	Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosai számára megállapított osztalék	6
			D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a rész tulajdonosok között fel nem osztott eredménye	8
			D.45	Bérleti díj	65
B0,5*g	Bruttó nemzeti jövedelem	1 864			
B0,5*n	Nettó nemzeti jövedelem	1 642			

II.1.2.1: „Vállalkozói jövedelem számla”

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	240	B.2g	Bruttó működési eredmény	452
D.41	Kamat	162	B.3g	Bruttó vegyes jövedelem	61
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	47	B.2n	Nettó működési eredmény	238
D.441	Biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem	25	B.3n	Nettó vegyes jövedelem	53
D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	8	D.4	Tulajdonból származó jövedelem	245
D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	14	D.41	Kamat	139
D.45	Bérleti díj	31	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	35
			D.421	Osztalék	35
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázivállalatokból	0
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	11
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	16
			D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	5
			D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	0
			D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	11
			D.45	Bérleti díj	44
B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem	343			
B.4n	Nettó vállalkozói jövedelem	174			

II.1.2.2: „Egyéb elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	151	B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem	343
D.41	Kamat	55	B.4n	Nettó vállalkozói jövedelem	174
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	62			
D.421	Osztalék	54	D.1	Munkavállalói jövedelem	1 154

Felhasználás			Forrás		
D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	8	D.11	Bérek és keresetek	954
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0	D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	200
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem		D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	181
D.441	A biztosítás szerződésének befektetési jövedelme		D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	19
D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem		D.2	Termelési és importadók	235
D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem		D.21	Termékadók	141
D.45	Bérleti díj	34	D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)	121
			D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével	17
			D.2121	Importvámok	17
			D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével	0
			D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével	3
			D.29	Egyéb termelési adók	94
			D.3	Támogatások	- 44
			D.31	Terméktámogatások	- 8
			D.311	Importtámogatások	0
			D.319	Egyéb terméktámogatások	- 8
			D.39	Egyéb termelési támogatások	- 36
			D.4	Tulajdonból származó jövedelem	152
			D.41	Kamat	70
			D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	27
			D.421	Osztalék	18
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	9
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	3
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	31

Felhasználás		Forrás		
		D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	20
		D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	8
		D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	3
		D.45	Bérleti díj	21
B0,5*g	Bruttó nemzeti jövedelem			1 864
B0,5*n	Nettó nemzeti jövedelem			1 642

II.2: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla

Felhasználás		Forrás			
	Folyó transzferek	B0,5*g	Bruttó nemzeti jövedelem	1 212	1 864
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	B0,5*n	Nettó nemzeti jövedelem	212	1 642
D.51	Jövedelemadók			203	
D.59	Egyéb folyó adók		Folyó transzferek	9	1 174
D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	333	213
D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	D.51	Jövedelemadók	181	204
D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	D.59	Egyéb folyó adók	168	9
D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	13	333
D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	19	181
D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	18	168
D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai	D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	1	13
D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	129	19
D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai	D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	115	18

Felhasználás			Forrás		
D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcéjú járuléakai	14	D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcéjú járuléakai	1
D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai	10	D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	129
D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjáruléakai	8	D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjáruléakai	115
D.6142	Háztartások nem nyugdíjcéjú járuléakai	2	D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcéjú járuléakai	14
D.61SC	Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai	- 6	D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai	10
			D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjáruléakai	8
D.62	Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások	384	D.6142	Háztartások nem nyugdíjcéjú járuléakai	2
D.621	Pénzbeli, társadalombiztosítási juttatások	53	D.61SC	Társadalombiztosítás rendszerek szolgáltatási díjai	6
D.6211	Pénzbeli, társadalombiztosítási nyugellátások	45			
D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, társadalombiztosítási ellátások	8	D.62	Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások	384
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	279	D.621	Pénzbeli, társadalombiztosítási juttatások	53
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	250	D.6211	Pénzbeli, társadalombiztosítási nyugellátások	45
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíj jellegű ellátások	29	D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, társadalombiztosítási ellátások	8
D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeli társadalmi juttatások	52	D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	279
			D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	250
D.7	Egyéb folyó transferek	283	D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíj jellegű ellátások	29
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	56	D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeli társadalmi juttatások	52
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	43			
D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak	13	D.7	Egyéb folyó transferek	244

Felhasználás			Forrás		
D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	48	D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	47
D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	45	D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	44
D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések	3	D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak	3
D.73	Folyó transzferek az államháztartáson belül	96	D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	57
D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	22	D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	42
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	52	D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések	15
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	36	D.73	Folyó transzferek az államháztartáson belül	96
D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	7	D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	1
D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	9	D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	43
D.76	Az EU hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai	9	D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	36
			D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	1
			D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	6
B0,6*g	Bruttó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 826			
B0,6*n	Nettó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 604			

II.3: „Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	215	B0,6*g	Bruttó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 826
D.631	Természetbeni társadalmi transzferek – termelt nem piaci javak és szolgáltatások	211	B0,6*n	Nettó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 604
D.632	Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt piaci termelés	4			
			D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	215
			D.631	Természetbeni társadalmi transzferek – termelt nem piaci javak és szolgáltatások	211
			D.632	Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt piaci termelés	4
B.7*g	Bruttó korrigált, rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 826			
B.7*n	Nettó korrigált, rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 604			

II.4: „Jövedelem felhasználása” számla

II.4.1: „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
			B.6*g	Bruttó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 826
P.3	Végző fogyasztási kiadás	1 399	B.6*n	Nettó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	1 604
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	1 230			
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	169	D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	11
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	11			
B.8*g	Bruttó nemzeti megtakarítás	427			
B.8*n	Nettó nemzeti megtakarítás	205			

II.4.2: „Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
			B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 826
P.4	Tényleges végző fogyasztás	1 399	B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 604
P.41	Tényleges egyéni fogyasztás	1 230			
P.42	Tényleges közösségi fogyasztás	169	D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	11
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	11			
B.8*g	Bruttó nemzeti megtakarítás	427			
B.8*n	Nettó nemzeti megtakarítás	205			

III: Felhalmozási számlák

III.1: Tőkeszámla

III.1.1: „Megtakarítás és tőke-transzferek miatti nettó vagyon-változás” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőke-transzferek miatt	202	B.8*n	Nettó nemzeti megtakarítás	205
			D.9r	Tőke-transzferek, követelés	62
			D.91r	Tőkeadó, követelés	2
			D.92r	Beruházási támogatások, követelés	23
			D.99r	Egyéb tőke-transzferek, követelés	37

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
		D.9p	Tőketranszferek, tartozás – 65
		D.91p	Tőkeadók, tartozás – 2
		D.92p	Beruházási támogatások, tartozás – 27
		D.99p	Egyéb tőketranszferek, tartozás – 36

III.1.2: „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
P.5g	Bruttó felhalmozás	414	B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt	202
P.5n	Nettó felhalmozás	192			
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	376			
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	359			
P.5111	Új állóeszközök beszerzése	358			
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	9			
P.5113	Használt állóeszközök eladása	– 8			
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége	17			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	– 222			
P.52	Készletváltozás	28			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	10			
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.2	Szerződések, bérleti szerződések és engedélyek beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.3	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	10			

III.2: Pénzügyi számla

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
		B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) 10
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése 436	F	Nettó kötelezettségnövekedés 426

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F.1	Monetáris arany és SDR	- 1	F.1	Monetáris arany és SDR	0
F.11	Monetáris arany	- 1	F.11	Monetáris arany	
F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)	0	F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)	0
F.2	Készpénz és betétek	89	F.2	Készpénz és betétek	102
F.21	Készpénz	33	F.21	Készpénz	35
F.22	Folyószámlabetétek	26	F.22	Folyószámlabetétek	28
F.221	Bankközi pozíciók	- 5	F.221	Bankközi pozíciók	- 5
F.229	Egyéb folyószámlabetétek	31	F.229	Egyéb folyószámlabetétek	33
F.29	Egyéb betétek	30	F.29	Egyéb betétek	39
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	86	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	74
F.31	Rövid lejáratú	27	F.31	Rövid lejáratú	24
F.32	Hosszú lejáratú	59	F.32	Hosszú lejáratú	50
F.4	Hitelek	78	F.4	Hitelek	47
F.41	Rövid lejáratú	22	F.41	Rövid lejáratú	11
F.42	Hosszú lejáratú	56	F.42	Hosszú lejáratú	36
F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	107	F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	105
F.51	Tulajdonosi részesedések	91	F.51	Tulajdonosi részesedések	94
F.511	Tőzsdei részvények	77	F.511	Tőzsdei részvények	84
F.512	Nem tőzsdei részvények	7	F.512	Nem tőzsdei részvények	7
F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	7	F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	3
F.52	Befektetési jegyek/egységek	16	F.52	Befektetési jegyek/egységek	11
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	7	F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	5
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	9	F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	6
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	48	F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	48
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	7	F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	7
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	22	F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	22
F.63	Nyugdíjjogosultságok	11	F.63	Nyugdíjjogosultságok	11
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelése	3	F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelése	3

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	2	F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	2
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	3	F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	3
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	14	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	11
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	12	F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	9
F.711	Opciók	5	F.711	Opciók	4
F.712	Határidős ügyletek	7	F.712	Határidős ügyletek	5
F.72	Munkavállalói részvényopciók	2	F.72	Munkavállalói részvényopciók	2
F.8	Egyéb követelések/tartozások	15	F.8	Egyéb követelések/tartozások	39
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	7	F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	16
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	8	F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	23

III.3: „Eszközök egyéb változásai” számlák

III.3.1: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	33	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	1
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	3	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	30	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.21	Természeti erőforrások	26	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	1
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	4	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	2
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	2
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	- 11	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
K.21	Természeti erőforrások kimerülése	- 8	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.21	Természeti erőforrások	- 8	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	2
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	- 3	K.62	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	- 1	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	- 2	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	- 11	Egyéb volumenváltozások összesen 3		
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 9	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	- 2	AN.11	Állóeszközök	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AN.12	Készletek	
K.4	Térítés nélküli lefoglalások	0	AN.13	Értéktárgyak	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.21	Természeti erőforrások	
AF	Pénzügyi eszközök	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	2	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF	Pénzügyi eszközök	3
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	1	AF.2	Készpénz és betétek	
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	
K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	2	AF.4	Hitelek	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	2	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	
K.62	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	- 2	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 2			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0			
Egyéb volumenváltozások összesen		13			

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 7			
AN.11	Állóeszközök	- 2			
AN.12	Készletek	- 3			
AN.13	Értéktárgyak	- 2			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	17			
AN.21	Természeti erőforrások	9			
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	6			
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
AF	Pénzügyi eszközök	3			
AF.1	Monetáris arany és SDR	0			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek				
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	10

III. 3. 2: Átértékelési számla

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.7	Névleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	280	AF	Kötelezettségek	76
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	126	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	111	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	7	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	42
AN.13	Értéktárgyak	8	AF.4	Hitelek	0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	154	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	34
AN.21	Természeti erőforrások	152	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	2	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	84			
AF.1	Monetáris arany és SDR	12			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	40			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	32			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.103	<i>A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt</i>	288

III.3.2.1: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.71	Semleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	198	AF	Kötelezettségek	126
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	121	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	111	AF.2	Készpénz és betétek	30
AN.12	Készletek	4	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	26
AN.13	Értéktárgyak	6	AF.4	Hitelek	29
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	77	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	28
AN.21	Természeti erőforrások	76	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	7

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	6
AF	Pénzügyi eszközök	136			
AF.1	Monetáris arany és SDR	16			
AF.2	Készpénz és betétek	30			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	25			
AF.4	Hitelek	28			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	26			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	7			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	4			
			B.1031	<i>A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt</i>	208

III.3.2.2: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.72	Reál eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	82	AF	Kötelezettségek	- 50
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	5	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	0	AF.2	Készpénz és betétek	- 30
AN.12	Készletek	3	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	16
AN.13	Értéktárgyak	2	AF.4	Hitelek	- 29
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	77	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	6
AN.21	Természeti erőforrások	76	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	- 7
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 6

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF	Pénzügyi eszközök	- 52			
AF.1	Monetáris arany és SDR	- 4			
AF.2	Készpénz és betétek	- 30			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	15			
AF.4	Hitelek	- 28			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	6			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	- 7			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 4			
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	80

IV: Vagyommérlegek

IV.1: Nyitó mérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	4 621	AF	Kötelezettségek	7 762
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	2 818	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	2 579	AF.2	Készpénz és betétek	1 471
AN.12	Készletek	114	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 311
AN.13	Értéktárgyak	125	AF.4	Hitelek	1 437
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	1 803	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2 756
AN.21	Természeti erőforrások	1 781	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	471
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	22	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	14
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	302
AF	Pénzügyi eszközök	8 231			
AF.1	Monetáris arany és SDR	770			
AF.2	Készpénz és betétek	1 482			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 263			

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AF.4	Hitelek	1 384			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2 614			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	470			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	21			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	227			
			B.90	Nettó vagyon	5 090

IV.2: Mérlegváltozások

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	482	AF	Kötelezettségek	505
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	294	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	246	AF.2	Készpénz és betétek	102
AN.12	Készletek	32	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	116
AN.13	Értéktárgyak	16	AF.4	Hitelek	47
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	186	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	141
AN.21	Természeti erőforrások	178	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	49
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	8	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	11
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	39
AF	Pénzügyi eszközök	523			
AF.1	Monetáris arany és SDR	11			
AF.2	Készpénz és betétek	89			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	126			
AF.4	Hitelek	78			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	141			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	49			

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	14			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	15			
			B.10	A nettó vagyon változása	500
			B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszfer miatt	202
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	10
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	288
			B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	208
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	80

IV.3: Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	5 101	AF	Kötelezettségek	8 267
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	3 112	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	2 825	AF.2	Készpénz és betétek	1 573
AN.12	Készletek	146	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 427
AN.13	Értéktárgyak	141	AF.4	Hitelek	1 484
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	1 989	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2 897
AN.21	Természeti erőforrások	1 959	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	520
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	30	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	25
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	341
AF	Pénzügyi eszközök	8 754			
AF.1	Monetáris arany és SDR	781			
AF.2	Készpénz és betétek	1 571			

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 389			
AF.4	Hitelek	1 462			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2 755			
AF.6	Biztosítási, nyugdij- és szabványosított garancia-rendszerek	519			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	35			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	242			
			B.90	Nettó vagyon	5 590

24.3. táblázat – A nem pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás			Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	1 477	P.1	Kibocsátás	2 808
			P.11	Piaci kibocsátás	2 808
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	0
B.1g	Bruttó hozzáadott érték	1 331			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	157			
B.1n	Nettó hozzáadott érték	1 174			

II: Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1: „Jövedelmek elsődleges elosztása” számla

II.1.1: „Jövedelmek keletkezése” számla

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	986	B.1g	Bruttó hozzáadott érték	1 331
D.11	Bérek és keresetek	841	B.1n	Nettó hozzáadott érték	1 174
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	145			
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	132			
D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai	122			
D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai	10			
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	13			

Felhasználás			Forrás	
D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai	12		
D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcéjú járuléakai	1		
D.29	Egyéb termelési adók	88		
D.39	Egyéb termelési támogatások	- 35		
B.2g	Bruttó működési eredmény	292		
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményben	157		
B.2n	Nettó működési eredmény	135		

II.1.1.2: „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	134	B.2g	Bruttó működési eredmény	292
D.41	Kamat	56	B.2n	Nettó működési eredmény	135
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	47			
D.421	Osztalék	39	D.4	Tulajdonból származó jövedelem	96
D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	8	D.41	Kamat	33
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	10
D.45	Bérelti díj	31	D.421	Osztalék	10
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	4
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	8
			D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	5
			D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	
			D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	3
			D.4431	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosai számára megállapított osztalék	1

Felhasználás			Forrás		
			D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a résztulajdonosok között fel nem osztott eredménye	2
			D.45	Bérleti díj	41
B.5g	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó</i>	254			
B.5n	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó</i>	97			

II.1.2.1: „Vállalkozói jövedelem” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	87	B.2g	<i>Bruttó működési eredmény</i>	292
D.41	Kamat	56	B.2n	<i>Nettó működési eredmény</i>	135
D.45	Bérleti díj	31			
			D.4	Tulajdonból származó jövedelem	96
			D.41	Kamat	33
			D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	10
			D.421	Osztalék	10
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	4
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	8
			D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	5
			D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	3
			D.45	Bérleti díj	41
B.4g	<i>Bruttó vállalkozói jövedelem</i>	301			
B.4n	<i>Nettó vállalkozói jövedelem</i>	144			

II.1.2.2: „Egyéb elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	47	B.4g	<i>Bruttó vállalkozói jövedelem</i>	301
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	47	B.4n	<i>Nettó vállalkozói jövedelem</i>	144
D.421	Osztalék	39			
D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	8			
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0			
B.5g	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó</i>	254			
B.5n	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó</i>	97			

II.2: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla

Felhasználás		Forrás			
Folyó transzferek	98	B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó	254	
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	24	B.5n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó	97
D.51	Jövedelemadók	20			
D.59	Egyéb folyó adók	4		Folyó transzferek	72
			D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	66
D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	62	D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	31
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	62	D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	27
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	49	D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíj-célú járulécai	4
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíj-jellegű ellátások	13	D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	12
			D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	12
D.7	Egyéb folyó transzferek	12	D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíj-célú járulécai	0
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	8	D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	25
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	8	D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai	19
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	4	D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíj-célú járulécai	6
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	1	D.61SC	Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai	2
D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	3			
			D.7	Egyéb folyó transzferek	6
			D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	6
			D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	6
			D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	0
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	228			
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	71			

II.4: „Jövedelem felhasználása” számla

II.4.1: „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
			B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	228
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	71
B.8g	Bruttó megtakarítás	228			
B.8n	Nettó megtakarítás	71			

III: Felhalmozási számlák

III.1: Tőkeszámla

III.1.1: „Megtakarítás és tőkefinanszírozások miatti nettó vagyon-változás” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt	88	B.8n	Nettó megtakarítás	71
			D.9r	Tőkefinanszírozások, követelés	33
			D.92r	Beruházási támogatások, követelés	23
			D.99r	Egyéb tőkefinanszírozások, követelés	10
			D.9p	Tőkefinanszírozások, tartozás	- 16
			D.91p	Tőkeadók, tartozás	0
			D.99p	Egyéb tőkefinanszírozások, tartozás	- 16

III.1.2: „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
P.5g	Bruttó felhalmozás	308	B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt	88
P.5n	Nettó felhalmozás	151			
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	280			
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	263			
P.5111	Új állóeszközök beszerzése	262			
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	5			
P.5113	Használt állóeszközök eladása	- 4			
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége	17			

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	- 157			
P.52	Készletváltozás	26			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	2			
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	- 7			
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege	- 6			
NP.2	Szerződések, lízingek és licenck beszerzésének és eladásának egyenlege	- 1			
NP.3	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 56			

III.2: Pénzügyi számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon-változásai		
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 56
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	83	F	Nettó kötelezettségnövekedés	139
F.2	Készpénz és betétek	39	F.2	Készpénz és betétek	
F.21	Készpénz	5	F.21	Készpénz	
F.22	Folyószámlabetétek	30	F.22	Folyószámlabetétek	
F.229	Egyéb folyószámlabetétek	30	F.229	Egyéb folyószámlabetétek	
F.29	Egyéb betétek	4	F.29	Egyéb betétek	
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	7	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	6
F.31	Rövid lejáratú	10	F.31	Rövid lejáratú	2
F.32	Hosszú lejáratú	- 3	F.32	Hosszú lejáratú	4
F.4	Hitelek	19	F.4	Hitelek	21
F.41	Rövid lejáratú	14	F.41	Rövid lejáratú	4
F.42	Hosszú lejáratú	5	F.42	Hosszú lejáratú	17
F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	10	F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	83
F.51	Tulajdonosi részesedések	10	F.51	Tulajdonosi részesedések	83
F.511	Tőzsdei részvények	5	F.511	Tőzsdei részvények	77
F.512	Nem tőzsdei részvények	3	F.512	Nem tőzsdei részvények	3
F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	2	F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	3

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon-változásai		
F.52	Befektetési jegyek/egységek	0	F.52	Befektetési jegyek/egységek	
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0	F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0	F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1	F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	1	F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	0	F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	0	F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	3	F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	2
F.711	Opciók	1	F.711	Opciók	2
F.712	Határidős ügyletek	2	F.712	Határidős ügyletek	0
F.72	Munkavállalói részvényopciók	0	F.72	Munkavállalói részvényopciók	1
F.8	Egyéb követelések/tartozások	4	F.8	Egyéb követelések/tartozások	26
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	3	F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	6
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	1	F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	20

III.3: „Eszközök egyéb változásai” számlák

III.3.1: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	26	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	26	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.21	Természeti erőforrások	22	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	4	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	- 9	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
K.21	Természeti erőforrások kimerülése	- 6	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.21	Természeti erőforrások	- 6	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	- 3	K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	- 1	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	- 2	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	- 5		Egyéb volumenváltozások összesen	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 5	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.11	Állóeszközök	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AN.12	Készletek	
K.4	Térítés nélküli lefoglalások	- 5	AN.13	Értéktárgyak	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 1	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	- 4	AN.21	Természeti erőforrások	
AF	Pénzügyi eszközök	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	1	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF	Pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.2	Készpénz és betétek	
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	6	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	
K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	6	AF.4	Hitelek	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	3	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	2	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	
K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0			
Egyéb volumenváltozások összesen		14			
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 2			
AN.11	Állóeszközök	1			
AN.12	Készletek	- 3			
AN.13	Értéktárgyak	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	14			
AN.21	Természeti erőforrások	10			
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	4			
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
AF	Pénzügyi eszközök	2			
AF.1	Monetáris arany és SDR	0			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	14

III.3.2: Átértékelési számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.7	Névleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	144	AF	Kötelezettségek	18
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	63	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	58	AF.2	Készpénz és betétek	
AN.12	Készletek	4	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.4	Hitelek	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	81	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	17
AN.21	Természeti erőforrások	80	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	8			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	3			
AF.4	Hitelek				
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	5			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek				
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	134

III.3.2.1: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.71	Semleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	101	AF	Kötelezettségek	37
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	60	AF.1	Monetáris arany és SDR	

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.11	Állóeszközök	58	AF.2	Készpénz és betétek	1
AN.12	Készletek	1	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.4	Hitelek	18
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	41	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	14
AN.21	Természeti erőforrások	40	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	3
AF	Pénzügyi eszközök	18			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	8			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	2			
AF.4	Hitelek	1			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	3			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	3			
			B.103	<i>A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt</i>	82

III.3.2.2: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.72	Reál eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	43	AF	Kötelezettségek	- 19
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	3	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	0	AF.2	Készpénz és betétek	- 1
AN.12	Készletek	3	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	- 18
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	40	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	3

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.21	Természeti erőforrások	40	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 3
AF	Pénzügyi eszközök	- 10			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	- 8			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1			
AF.4	Hitelek	- 1			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	- 1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 3			
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	52

IV: Vagyommérlegek

IV.1: Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	2 151	AF	Kötelezettségek	3 221
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	1 274	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	1 226	AF.2	Készpénz és betétek	40
AN.12	Készletek	43	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	44
AN.13	Értéktárgyak	5	AF.4	Hitelek	897
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	877	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	1 987
AN.21	Természeti erőforrások	864	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	12
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	13	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	4
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	237
AF	Pénzügyi eszközök	982			
AF.1	Monetáris arany és SDR				

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AF.2	Készpénz és betétek	382			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	90			
AF.4	Hitelek	50			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	280			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	25			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	5			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	150			
			B.90	Nettó vagyon	- 88

IV.2: Mérlegváltozások

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	301	AF	Kötelezettségek	157
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	195	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	165	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	27	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	7
AN.13	Értéktárgyak	3	AF.4	Hitelek	21
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	106	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	100
AN.21	Természeti erőforrások	101	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	5	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	26
AF	Pénzügyi eszközök	93			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	39			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	10			
AF.4	Hitelek	19			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	17			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	4			

Eszközök		Kötelezettségek és nettó vagyon		
		B.10	A nettó vagyon változása	237
		B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszfererek miatt	88
		B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	14
		B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	134
		B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	82
		B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	52

IV: Vagyommérlegek

IV.3: Zárómérleg

Eszközök		Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	2 452		
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	1 469		
AN.11	Állóeszközök	1 391		
AN.12	Készletek	70		
AN.13	Értéktárgyak	8		
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	983		
AN.21	Természeti erőforrások	965		
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	18		
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0		
AF	Pénzügyi eszközök	1 075		
AF.1	Monetáris arany és SDR			
AF.2	Készpénz és betétek	421		
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	100		
AF.4	Hitelek	69		
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	297		
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	26		
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	8		
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	154		
		B.90	Nettó vagyon	149

24.4. táblázat: – A pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás			Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	52	P.1	Kibocsátás	146
			P.11	Piaci kibocsátás	146
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	0
B.1g	Bruttó hozzáadott érték	94			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	12			
B.1n	Nettó hozzáadott érték	82			

II: Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1: „Jövedelmek elsődleges elosztása” számla

II.1.1: „Jövedelmek keletkezése” számla

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	44	B.1g	Bruttó hozzáadott érték	94
D.11	Bérek és keresetek	29	B.1n	Nettó hozzáadott érték	82
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	5			
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	4			
D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai	4			
D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járuléakai	0			
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	1			
D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai	1			
D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai	0			
D.29	Egyéb termelési adók	4			
D.39	Egyéb termelési támogatások	0			
B.2g	Bruttó működési eredmény	46			
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményben	12			
B.2n	Nettó működési eredmény	34			

II.1.2: „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	168	B.2g	Bruttó működési eredmény	46
D.41	Kamat	106	B.2n	Nettó működési eredmény	34
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	15			
D.421	Osztalék	15	D.4	Tulajdonból származó jövedelem	149
D.422	Jövedelm kivonás a kvázivállalatokból	0	D.41	Kamat	106
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	25
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	47	D.421	Osztalék	25
D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	25	D.422	Jövedelm kivonás a kvázivállalatokból	0
D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	8	D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	7
D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	14	D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	8
D.4431	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosai számára megállapított osztalék	6	D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	0
D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a résztulajdonosok között fel nem osztott eredménye	8	D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	8
D.45	Bérleti díj	0	D.4431	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosai számára megállapított osztalék	3
B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó	27	D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a résztulajdonosok között fel nem osztott eredménye	5
B.5n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó	15	D.45	Bérleti díj	3

II.1.2.1: „Vállalkozói jövedelem” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	153	B.2g	Bruttó működési eredmény	46
D.41	Kamat	106	B.2n	Nettó működési eredmény	34
D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	47			
D.441	Biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem	25	D.4	Tulajdonból származó jövedelem	149
D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	8	D.41	Kamat	106
D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	14	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	25
D.45	Bérleti díj	0	D.421	Osztalék	25
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	0
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	7
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	8
			D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	0
			D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	
			D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	8
			D.45	Bérleti díj	3
B.4g	<i>Bruttó vállalkozói jövedelem</i>	42			
B.4n	<i>Nettó vállalkozói jövedelem</i>	30			

II.1.2.2: „Egyéb elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	15	B.4g	<i>Bruttó vállalkozói jövedelem</i>	42
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	15	B.4n	<i>Nettó vállalkozói jövedelem</i>	30
D.421	Osztalék	15			
D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	0			
D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0			
B.5g	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó</i>	27			
B.5n	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó</i>	15			

II.2: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla

Felhasználás		Forrás	
	Folyó transzferek	277	
			B.5g Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó 27
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	10	B.5n Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó 15
D.51	Jövedelemadók	7	
D.59	Egyéb folyó adók	3	Folyó transzferek 275
			D.61 Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások 212
D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	205	D.611 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 109
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	205	D.6111 Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai 104
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	193	D.6112 Munkaadók tényleges nem nyugdíj-célú járuléakai 5
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíj-jellegű ellátások	12	D.612 Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai 2
			D.6121 Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai 1
D.7	Egyéb folyó transzferek	62	D.6122 Munkaadók imputált nem nyugdíj-célú járuléakai 1
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	13	D.613 Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 94
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	0	D.6131 Háztartások tényleges nyugdíjjáruléakai 90
D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak	13	D.6132 Háztartások tényleges nem nyugdíj-célú járuléakai 4
D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	48	D.614 Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai 10
D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	45	D.6141 Háztartások kiegészítő nyugdíjjáruléakai 8
D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések	3	D.6142 Háztartások nem nyugdíj-célú járuléakai 2
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	1	D.61SC Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai 3

Felhasználás			Forrás		
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	1			
D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	0	D.7	Egyéb folyó transzferek	62
			D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	47
			D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	44
			D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak	3
			D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	15
			D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések	15
			D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	0
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	25			
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	13			

II.4: „Jövedelem felhasználása” számla

II.4.1: „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
			B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	25
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	11	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	13
B.8g	Bruttó megtakarítás	14			
B.8n	Nettó megtakarítás	2			

III: Felhalmozási számlák

III.1: Tőkeszámla

III.1.1: „Megtakarítás és tőkefinanszírozás miatti nettó vagyon-változás” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozás miatti	- 5	B.8n	Nettó megtakarítás	2
			D.9r	Tőkefinanszírozások, követelés	0
			D.92r	Beruházási támogatások, követelés	0
			D.99r	Egyéb tőkefinanszírozások, követelés	
			D.9p	Tőkefinanszírozások, tartozás	- 7
			D.91p	Tőkeadók, tartozás	0
			D.99p	Egyéb tőkefinanszírozások, tartozás	- 7

III.1.1.2: „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
P.5g	Bruttó felhalmozás	8	B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferok miatt	- 5
P.5n	Nettó felhalmozás	- 4			
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	8			
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	8			
P.5111	Új állóeszközök beszerzése	8			
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	0			
P.5113	Használt állóeszközök eladása	0			
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége	0			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	- 12			
P.52	Készletváltozás	0			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.2	Szerződések, lízingek és licenckes beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.3	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 1			

III.2: Pénzügyi számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 1
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	172	F	Nettó kötelezettségnövekedés	173
F.1	Monetáris arany és SDR	- 1	F.1	Monetáris arany és SDR	0
F.11	Monetáris arany	- 1	F.11	Monetáris arany	0
F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)	0	F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)	0
F.2	Készpénz és betétek	10	F.2	Készpénz és betétek	65

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F.21	Készpénz	15	F.21	Készpénz	
F.22	Folyószámlabetétek	- 5	F.22	Folyószámlabetétek	26
F.221	Bankközi pozíciók	- 5	F.221	Bankközi pozíciók	- 5
F.229	Egyéb folyószámlabetétek	0	F.229	Egyéb folyószámlabetétek	31
F.29	Egyéb betétek	0	F.29	Egyéb betétek	39
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	66	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	30
F.31	Rövid lejáratú	13	F.31	Rövid lejáratú	18
F.32	Hosszú lejáratú	53	F.32	Hosszú lejáratú	12
F.4	Hitelek	53	F.4	Hitelek	0
F.41	Rövid lejáratú	4	F.41	Rövid lejáratú	0
F.42	Hosszú lejáratú	49	F.42	Hosszú lejáratú	0
F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	28	F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	22
F.51	Tulajdonosi részesedések	25	F.51	Tulajdonosi részesedések	11
F.511	Tőzsdei részvények	23	F.511	Tőzsdei részvények	7
F.512	Nem tőzsdei részvények	1	F.512	Nem tőzsdei részvények	4
F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	1	F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	0
F.52	Befektetési jegyek/egységek	3	F.52	Befektetési jegyek/egységek	11
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	2	F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	5
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	1	F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	6
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	7	F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	48
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	2	F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	7
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	0	F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	22
F.63	Nyugdíjjogosultságok		F.63	Nyugdíjjogosultságok	11
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései	3	F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései	3
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok		F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	2
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	2	F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	3

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	8	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	8
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	8	F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	7
F.711	Opciók	3	F.711	Opciók	2
F.712	Határidős ügyletek	5	F.712	Határidős ügyletek	5
F.72	Munkavállalói részvényopciók	0	F.72	Munkavállalói részvényopciók	1
F.8	Egyéb követelések/tartozások	1	F.8	Egyéb követelések/tartozások	0
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek		F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	0
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	1	F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	0

III.3: „Eszközök egyéb változásai” számlák

III.3.1: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	0
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
K.21	Természeti erőforrások kimerülése	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	0	K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	0	Egyéb volumenváltozások összesen		0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.11	Állóeszközök	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AN.12	Készletek	
K.4	Térítés nélküli lefoglalások	0	AN.13	Értéktárgyak	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.21	Természeti erőforrások	
AF	Pénzügyi eszközök	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	1	AN.23	A cégérték és a marketingszükséglet beszerzésének és eladásának egyenlege	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF	Pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	1	AF.2	Készpénz és betétek	
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	- 2	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	
K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	0	AF.4	Hitelek	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	
K.62	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	- 2	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 2			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0			
	Egyéb volumenváltozások összesen	- 1			
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 2			
AN.11	Állóeszközök	0			

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.12	Készletek	0			
AN.13	Értéktárgyak	- 2			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.21	Természeti erőforrások	- 2			
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0			
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
AF	Pénzügyi eszközök	1			
AF.1	Monetáris arany és SDR	0			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	- 1

III. 3. 2: Átértékelési számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.7	Névleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	4	AF	Kötelezettségek	51
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	2	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	2	AF.2	Készpénz és betétek	
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	34
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	2	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	17
AN.21	Természeti erőforrások	1	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	57			
AF.1	Monetáris arany és SDR	11			
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	30			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	16			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.103	<i>A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt</i>	10

III.3.2.1: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.71	Semleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	3	AF	Kötelezettségek	68
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	2	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	2	AF.2	Készpénz és betétek	26
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	21
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	14
AN.21	Természeti erőforrások	1	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	7
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF	Kötelezettségek	71			
AF.1	Monetáris arany és SDR	14			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	18			
AF.4	Hitelek	24			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	14			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.103	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	6

III.3.2.2: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.72	Reál eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	1	AF	Kötelezettségek	- 17
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	0	AF.2	Készpénz és betétek	- 26
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	13
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	3
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	- 7
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	- 14			
AF.1	Monetáris arany és SDR	- 3			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	12			

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
AF.4	Hitelek	- 24		
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2		
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	- 1		
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0		
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0		
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt
				4

IV: Vagyommérlegek

IV.1: Nyitó mérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	93	AF	Kötelezettségek	3 544
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	67	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	52	AF.2	Készpénz és betétek	1 281
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 053
AN.13	Értéktárgyak	15	AF.4	Hitelek	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	26	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	765
AN.21	Természeti erőforrások	23	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	435
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	3	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	10
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	3 421			
AF.1	Monetáris arany és SDR	690			
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	950			
AF.4	Hitelek	1 187			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	551			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	30			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	13			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.90	Nettó vagyon	- 30

IV.2: Mérlegváltozások

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	- 4	AF	Kötelezettségek	224
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 4	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	- 2	AF.2	Készpénz és betétek	65

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	64
AN.13	Értéktárgyak	- 2	AF.4	Hitelek	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	39
AN.21	Természeti erőforrások	- 1	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	48
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	1	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	8
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	230			
AF.1	Monetáris arany és SDR	10			
AF.2	Készpénz és betétek	10			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	96			
AF.4	Hitelek	53			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	44			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	8			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	8			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	1			
			B.10	<i>A nettó vagyon változása</i>	2
			B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt	- 5
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	- 1
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	10
			B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	6
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	4

IV: Vagyommérlegek

IV.3: Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	89	AF	Kötelezettségek	3 768
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	63	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	50	AF.2	Készpénz és betétek	1 346
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 117
AN.13	Értéktárgyak	13	AF.4	Hitelek	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	26	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	804
AN.21	Természeti erőforrások	22	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	483
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	4	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	18
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	3 651			
AF.1	Monetáris arany és SDR	700			
AF.2	Készpénz és betétek	10			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1 046			
AF.4	Hitelek	1 240			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	595			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	38			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	21			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	1			
			B.90	Nettó vagyon	- 28

24.5. táblázat – Az államháztartás teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás			Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	222	P.1	Kibocsátás	348
			P.11	Piaci kibocsátás	0
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	0

Felhasználás			Forrás		
			P.13	Nem piaci kibocsátás	348
B.1g	Bruttó hozzáadott érték	126			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	27			
B.1n	Nettó hozzáadott érték	99			

II: Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1: „Jövedelmek elsődleges elosztása” számla

II.1.1: „Jövedelmek keletkezése” számla

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	98	B.1g	Bruttó hozzáadott érték	126
D.11	Bérek és keresetek	63	B.1n	Nettó hozzáadott érték	99
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	55			
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	51			
D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai	48			
D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcéjú járuléakai	3			
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	4			
D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai	4			
D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcéjú járuléakai	0			
D.29	Egyéb termelési adók	1			
D.39	Egyéb termelési támogatások	0			
B.2g	Bruttó működési eredmény	27			
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményben	27			
B.2n	Nettó működési eredmény	0			

II.1.2: „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	42	B.2g	Bruttó működési eredmény	27
D.41	Kamat	35	B.2n	Nettó működési eredmény	0
D.45	Bérleti díj	7			
			D.2	Termelési és importadók	235
			D.21	Termékadók	141
			D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (hozzáadottérték-adók)	121
			D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével	17
			D.2121	Importvámok	17
			D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és a vámok kivételével	0
			D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével	3
			D.29	Egyéb termelési adók	94
			D.3	Támogatások	- 44
			D.31	Terméktámogatások	- 8
			D.311	Importtámogatások	0
			D.319	Egyéb terméktámogatások	- 8
			D.39	Egyéb termelési támogatások	- 36
			D.4	Tulajdonból származó jövedelem	22
			D.41	Kamat	14
			D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	7
			D.421	Osztalék	5
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázi-vállalatokból	2
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	1
			D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	0
			D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	

Felhasználás		Forrás		
		D.443	Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosainak járó befektetési jövedelem	1
		D.4431	Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosai számára megállapított osztalék	0
		D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a rész tulajdonosok között fel nem osztott eredménye	1
		D.45	Bérleti díj	0
B.5g	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó</i>			198
B.5n	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó</i>			171

II.2: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla

Felhasználás		Forrás		
	Folyó transferek			248
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	B.5g	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó</i>	198
D.51	Jövedelemadók	B.5n	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó</i>	171
D.59	Egyéb folyó adók		Folyó transferek	367
D.62	Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások	D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	213
D.621	Pénzbeli, társadalombiztosítási juttatások	D.51	Jövedelemadók	204
D.6211	Pénzbeli, társadalombiztosítási nyugellátások	D.59	Egyéb folyó adók	9
D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, társadalombiztosítási ellátások	D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	50
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	38
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	35
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíj jellegű ellátások	D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíj-célú járulécai	3

Felhasználás			Forrás		
D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeli társadalmi juttatások	52	D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	4
D.7	Egyéb folyó transzferek	136	D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	4
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	4	D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai	0
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	4	D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	9
D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak		D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai	6
D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések		D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	3
D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések		D.7	Egyéb folyó transzferek	104
D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések		D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	
D.73	Folyó transzferek az államháztartáson belül	96	D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	
D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	22	D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak	
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	5	D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	1
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	5	D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	1
D.752	Háztartások közötti folyó transzferek		D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések	
D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	0	D.73	Folyó transzferek az államháztartáson belül	96
D.76	Az EU hozzáadottérték-adó- és GNI-alapú saját forrásai	9	D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	1
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	317	D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	6
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	290	D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	
			D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	
			D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	6

II.3: „Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	184	B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	317
D.631	Természetbeni társadalmi transzferek – termelt nem piaci javak és szolgáltatások	180	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	290
D.632	Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt piaci termelés	4			
<hr/>					
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	133			
B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	106			

II.4: „Jövedelem felhasználása” számla

II.4.1: „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
P.3	Végző fogyasztási kiadás	352	B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	317
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	184	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	290
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	168			
<hr/>					
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0			
<hr/>					
B.8g	Bruttó megtakarítás	- 35			
B.8n	Nettó megtakarítás	- 62			

II.4.2: „Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
P.4	Tényleges végző fogyasztás	168	B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	133
P.41	Tényleges egyéni fogyasztás		B.7nB-7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	106
P.42	Tényleges közösségi fogyasztás	168			
<hr/>					
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0			
<hr/>					
B.8g	Bruttó megtakarítás	- 35			
B.8n	Nettó megtakarítás	- 62			

III: Felhalmozási számlák

III.1: Tőkeszámla

III.1.1: „Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettóvagyon-változás” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt	- 90	B.8n	Nettó megtakarítás	- 62
			D.9r	Tőketranszferek, követelés	6
			D.91r	Tőkeadók, követelés	2
			D.92r	Beruházási támogatások, követelés	0
			D.99r	Egyéb tőketranszferek, követelés	4
			D.9p	Tőketranszferek, tartozás	- 34
			D.91p	Tőkeadók, tartozás	0
			D.92p	Beruházási támogatások, tartozás	- 27
			D.99p	Egyéb tőketranszferek, tartozás	- 7

III.1.2: „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
P.5g	Bruttó felhalmozás	38	B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferek miatt	- 90
P.5n	Nettó felhalmozás	11			
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	35			
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	35			
P.5111	Új állóeszközök beszerzése	38			
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	0			
P.5113	Használt állóeszközök eladása	- 3			
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége				
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	- 27			
P.52	Készletváltozás	0			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	3			

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	2			
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege	2			
NP.2	Szerződések, lízingek és licenck beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP.3	Üzleti és cégérték-, valamint marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege				
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/ nettó hitelfelvétel (-)	- 103			

III.2: Pénzügyi számla

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/ nettó hitelfelvétel (-)	- 103
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	- 10	F	Nettó kötelezettségnövekedés	93
F.1	Monetáris arany és SDR		F.1	Monetáris arany és SDR	
F.11	Monetáris arany		F.11	Monetáris arany	
F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)		F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)	
F.2	Készpénz és betétek	- 26	F.2	Készpénz és betétek	37
F.21	Készpénz	2	F.21	Készpénz	35
F.22	Folyószámlabetétek	- 27	F.22	Folyószámlabetétek	2
F.221	Bankközi pozíciók		F.221	Bankközi pozíciók	
F.229	Egyéb folyószámlabetétek	- 27	F.229	Egyéb folyószámlabetétek	2
F.29	Egyéb betétek	- 1	F.29	Egyéb betétek	0
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	4	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	38
F.31	Rövid lejáratú	1	F.31	Rövid lejáratú	4
F.32	Hosszú lejáratú	3	F.32	Hosszú lejáratú	34
F.4	Hitelek	3	F.4	Hitelek	9
F.41	Rövid lejáratú	1	F.41	Rövid lejáratú	3
F.42	Hosszú lejáratú	2	F.42	Hosszú lejáratú	6
F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	3	F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	
F.51	Tulajdonosi részesedések	3	F.51	Tulajdonosi részesedések	
F.511	Tőzsdei részvények	1	F.511	Tőzsdei részvények	
F.512	Nem tőzsdei részvények	1	F.512	Nem tőzsdei részvények	

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	1	F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	
F.52	Befektetési jegyek/egységek	0	F.52	Befektetési jegyek/egységek	
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0	F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0	F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1	F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	0	F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	0	F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	
F.63	Nyugdíjjogosultságok		F.63	Nyugdíjjogosultságok	
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései		F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései	
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok		F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	1	F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	0
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	0	F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	0
F.711	Opciók	0	F.711	Opciók	0
F.712	Határidős ügyletek	0	F.712	Határidős ügyletek	0
F.72	Munkavállalói részvényopciók	0	F.72	Munkavállalói részvényopciók	0
F.8	Egyéb követelések/tartozások	5	F.8	Egyéb követelések/tartozások	9
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	1	F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	6
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	4	F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	3

III.3: „Eszközök egyéb változásai” számlák

III.3.1: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	7	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	3	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	4	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.21	Természeti erőforrások	4	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	2
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	2
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	- 2	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
K.21	Természeti erőforrások kimerülése	- 2	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.21	Természeti erőforrások	- 2	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	2
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	0	K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	- 6		Egyéb volumenváltozások összesen	2
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 4	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	- 2	AN.11	Állóeszközök	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AN.12	Készletek	
K.4	Tértítés nélküli lefoglalások	5	AN.13	Értéktárgyak	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	1	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	4	AN.21	Természeti erőforrások	
AF	Pénzügyi eszközök	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF	Pénzügyi eszközök	2
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.2	Készpénz és betétek	
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	- 4	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	
K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	- 4	AF.4	Hitelek	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 3	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	- 1	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	
K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0			
	Egyéb volumenváltozások összesen	0			
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	- 3			
AN.11	Állóeszközök	- 3			
AN.12	Készletek	0			
AN.13	Értéktárgyak	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	3			
AN.21	Természeti erőforrások	1			
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	2			
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege				
AF	Pénzügyi eszközök	0			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok				
AF.4	Hitelek				
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek				

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek		
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0	
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0	
		<hr/>	
B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt		- 2

III.3.2: Átértékelési számla

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai			
K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	K.7	Névleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)		
AN	Nem pénzügyi eszközök	44	AF	Kötelezettségek	7
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	21	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	18	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	1	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	7
AN.13	Értéktárgyak	2	AF.4	Hitelek	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	23	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	23	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	1	<hr/>		
AF.1	Monetáris arany és SDR	1	B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	38
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek				
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			

III.3.2.1: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.71	Semleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	32	AF	Kötelezettségek	13
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	20	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	18	AF.2	Készpénz és betétek	2
AN.12	Készletek	1	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	4
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.4	Hitelek	7
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	12	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	12	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	8			
AF.1	Monetáris arany és SDR	2			
AF.2	Készpénz és betétek	3			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	3			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek				
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.1031	<i>A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt</i>	27

III.3.2.2: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.72	Reál eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	12	AF	Kötelezettségek	- 6
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF.1	Monetáris arany és SDR	0

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.11	Állóeszközök	0	AF.2	Készpénz és betétek	- 2
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	3
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.4	Hitelek	- 7
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	11	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	11	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	- 7			
AF.1	Monetáris arany és SDR	- 1			
AF.2	Készpénz és betétek	- 3			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	- 3			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.1032	<i>A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/vesztés miatt</i>	11

IV: Vagyommérlegek

IV.1: Nyitómérleg

Eszközők			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	789	AF	Kötelezettségek	687
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	497	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	467	AF.2	Készpénz és betétek	102
AN.12	Készletek	22	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	212
AN.13	Értéktárgyak	8	AF.4	Hitelek	328
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	292	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	4

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.21	Természeti erőforrások	286	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	19
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	6	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.8	Egyéb követelések/tartozások	22
AF	Pénzügyi eszközök	396			
AF.1	Monetáris arany és SDR	80			
AF.2	Készpénz és betétek	150			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	115			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	12			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	20			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	19			
			B.90	Nettó vagyon	498

IV.2: Mérlegváltozások

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	57	AF	Kötelezettségek	102
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	29	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	23	AF.2	Készpénz és betétek	37
AN.12	Készletek	1	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	45
AN.13	Értéktárgyak	5	AF.4	Hitelek	9
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	28	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	2
AN.21	Természeti erőforrások	26	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	2	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.23	A cégmentés és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		AF.8	Egyéb követelések/tartozások	9
AF	Pénzügyi eszközök	- 9			
AF.1	Monetáris arany és SDR	1			
AF.2	Készpénz és betétek	- 26			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	4			
AF.4	Hitelek	3			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	3			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	5			
			B.10	A nettó vagyon változása	- 54
			B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszferok miatt	90
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	- 2
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	38
			B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	27
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	11

IV: Vagyommérlegek

IV.3: Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	846	AF	Kötelezettségek	789
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	526	AF.1	Monetáris arany és SDR	0
AN.11	Állóeszközök	490	AF.2	Készpénz és betétek	139

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.12	Készletek	23	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	257
AN.13	Értéktárgyak	13	AF.4	Hitelek	337
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	320	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	6
AN.21	Természeti erőforrások	312	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	19
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	8	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	31
AF	Pénzügyi eszközök	387			
AF.1	Monetáris arany és SDR	81			
AF.2	Készpénz és betétek	124			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	4			
AF.4	Hitelek	118			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	15			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	21			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	24			
			B.90	Nettó vagyon	444

24.6. táblázat – A háztartások teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás			Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	115	P.1	Kibocsátás	270
			P.11	Piaci kibocsátás	123
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	147
B.1g	Bruttó hozzáadott érték	155			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	23			
B.1n	Nettó hozzáadott érték	132			

II: Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1: „Jövedelmek elsődleges elosztása” számla

II.1.1: „Jövedelmek keletkezése” számla

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	11	B.1g	Bruttó hozzáadott érték	155
D.11	Bérek és keresetek	11	B.1n	Nettó hozzáadott érték	132
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	0			
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0			
D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai	0			
D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcéjú járuléakai	0			
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	0			
D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai	0			
D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcéjú járuléakai	0			
D.29	Egyéb termelési adók	0			
D.39	Egyéb termelési támogatások	- 1			
B.2g	Bruttó működési eredmény	84			
B.3g	Bruttó vegyes jövedelem	61			
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményben	15			
P.51c2	Állóeszköz-felhasználás a bruttó vegyes jövedelemben	8			
B.2n	Nettó működési eredmény	69			
B.3n	Nettó vegyes jövedelem	53			

II.1.2: „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	41	B.2g	Bruttó működési eredmény	84
D.41	Kamat	14	B.3g	Bruttó vegyes jövedelem	61

Felhasználás			Forrás		
D.45	Bérleti díj	27	B.2n	Nettó működési eredmény	69
			B.3n	Nettó vegyes jövedelem	53
			D.1	Munkavállalói jövedelem	1 154
			D.11	Bérek és keresetek	954
			D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	200
			D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	181
			D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjáruléakai	168
			D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíj-célú járuléakai	13
			D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	19
			D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjáruléakai	18
			D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járuléakai	1
			D.4	Tulajdonból származó jövedelem	123
			D.41	Kamat	49
			D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	20
			D.421	Osztalék	13
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázivállalatokból	7
			D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	3
			D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	30
			D.441	Biztosítások szerződésének járó befektetési jövedelem	20
			D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	8
			D.443	Kollektív befektetési alapok rész tulajdosainak járó befektetési jövedelem	2

Felhasználás		Forrás		
		D.4431	Kollektív befektetési alapok rész tulajdonosai számára megállapított osztalék	2
		D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a rész tulajdonosok között fel nem osztott eredménye	0
		D.45	Bérleti díj	21
B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó			1 381
B.5n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó			1 358

II.2: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla

Felhasználás		Forrás		
	Folyó transferek			582
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó	1 381
D.51	Jövedelemadók	B.5n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó	1 358
D.59	Egyéb folyó adók		Folyó transferek	420
D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	0
D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	0
D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	0
D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	0
D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai	D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai	0
D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai	D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai	0
D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	0
D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai	D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjárulécai	D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjárulécai	0

Felhasználás			Forrás		
D.6142	Háztartások nem nyugdíj-célú járulékai	2	D.6142	Háztartások nem nyugdíj-célú járulékai	0
D.61SC	Társadalombiztosítás rendszerek szolgáltatási díjai	- 6	D.61SC	Társadalombiztosítás rendszerek szolgáltatási díjai	1
D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	0	D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	384
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	0	D.621	Pénzbeli, társadalombiztosítási juttatások	53
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	0	D.6211	Pénzbeli, társadalombiztosítási nyugellátások	45
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíjjellegű ellátások	0	D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, társadalombiztosítási ellátások	8
			D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	279
D.7	Egyéb folyó transzferek	71	D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	250
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	31	D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíjjellegű ellátások	29
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	31	D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeli társadalmi juttatások	52
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	40	D.7	Egyéb folyó transzferek	36
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	29	D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	35
D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	7	D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	35
D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	4	D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	1
			D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	0
			D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	1
			D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	0
B.6g	<i>Bruttó rendelkezésre álló jövedelem</i>	1 219			
B.6n	<i>Nettó rendelkezésre álló jövedelem</i>	1 196			

II.3: „Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla

Felhasználás		Forrás	
B.6g	<i>Bruttó rendelkezésre álló jövedelem</i>	1 219	
B.6n	<i>Nettó rendelkezésre álló jövedelem</i>	1 196	
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	215	

Felhasználás		Forrás		
		D.631	Természetbeni társadalmi transzferek – termelt nem piaci javak és szolgáltatások	211
		D.632	Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt piaci termelés	4
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem			1 434
B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem			1 411

II.4: „Jövedelem felhasználása” számla

II.4.1: „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás		Forrás		
		B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	1 219
P.3	Végző fogyasztási kiadás	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	1 196
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás			
		D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	11
B.8g	Bruttó megtakarítás			215
B.8n	Nettó megtakarítás			192

II.4.2: „Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás		Forrás		
		B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 434
P.4	Tényleges végző fogyasztás	B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 411
P.41	Tényleges egyéni fogyasztás			
		D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	11
B.8g	Bruttó megtakarítás			215
B.8n	Nettó megtakarítás			192

III: Felhalmozási számlák

III.1: Tőkeszámla

III.1.1: „Megtakarítás és tőkefinanszírozások miatti nettó vagyon-változás” számla

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt	B.8n	Nettó megtakarítás	192
		D.9r	Tőkefinanszírozások, követelés	23

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
		D.92r	Beruházási támogatások, követelés	0
		D.99r	Egyéb tőketranszferek, követelés	23
		D.9p	Tőketranszferek, tartozás	- 5
		D.91p	Tőkeadók, tartozás	- 2
		D.92p	Beruházási támogatások, tartozás	
		D.99p	Egyéb tőketranszferek, tartozás	- 3

III.1.2: „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
P.5g	Bruttó felhalmozás	55	
P.5n	Nettó felhalmozás	32	
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	48	
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	48	
P.5111	Új állóeszközök beszerzése	45	
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	3	
P.5113	Használt állóeszközök eladása	0	
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége	0	
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	- 23	
P.52	Készletváltozás	2	
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	5	
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	4	
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege	3	
NP.2	Szerződések, lízingek és licenck beszerzésének és eladásának egyenlege	1	
NP.3	Üzleti és cégérték-, valamint marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege		
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/ nettó hitelfelvétel (-)	174	

III.2: Pénzügyi számla

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/ nettó hitelfelvétel (-)	174
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	189	F	Nettó kötelezettségnövekedés	15
F.2	Készpénz és betétek	64	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
F.21	Készpénz	10	F.31	Rövid lejáratú	0
F.22	Folyószámlabetétek	27	F.32	Hosszú lejáratú	0
F.229	Egyéb folyószámlabetétek	27	F.4	Hitelek	11
F.29	Egyéb betétek	27	F.41	Rövid lejáratú	2
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	10	F.42	Hosszú lejáratú	9
F.31	Rövid lejáratú	3	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
F.32	Hosszú lejáratú	7	F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	0
F.4	Hitelek	3	F.711	Opciók	0
F.41	Rövid lejáratú	3	F.712	Határidős ügyletek	0
F.42	Hosszú lejáratú	0	F.72	Munkavállalói részvényopciók	0
F.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	66	F.8	Egyéb követelések/tartozások	4
F.51	Tulajdonosi részesedések	53	F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	4
F.511	Tőzsdei részvények	48	F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	0
F.512	Nem tőzsdei részvények	2			
F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	3			
F.52	Befektetési jegyek/egységek	13			
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	5			
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	8			
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	39			
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	4			
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	22			

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
F.63	Nyugdíjjogosultságok	11	
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelései		
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	2	
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	0	
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3	
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	1	
F.711	Opciók	1	
F.712	Határidős ügyletek	0	
F.72	Munkavállalói részvényopciók	2	
F.8	Egyéb követelések/tartozások	4	
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	3	
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	1	

III.3: „Eszközök egyéb változásai” számlák

III.3.1: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.5 Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások 1
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1 Termelt nem pénzügyi eszközök 0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2 Nem termelt nem pénzügyi eszközök 0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF Pénzügyi eszközök/kötelezettségek 1
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	K.6 Az osztályozásban bekövetkezett változások 0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	K.61 Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások 0
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0	AN.1 Termelt nem pénzügyi eszközök 0
K.21	Természeti erőforrások kimerülése	0	AN.2 Nem termelt nem pénzügyi eszközök 0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF Pénzügyi eszközök/kötelezettségek 0
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	0	K.62 Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai 0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	0	Egyéb volumenváltozások összesen		1
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.11	Állóeszközök	0
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AN.12	Készletek	0
K.4	Térítés nélküli lefoglalások	0	AN.13	Értéktárgyak	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.21	Természeti erőforrások	0
AF	Pénzügyi eszközök	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF	Pénzügyi eszközök	1
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.2	Készpénz és betétek	
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	
K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	0	AF.4	Hitelek	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0			
	Egyéb volumenváltozások összesen	0			
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.11	Állóeszközök	0			
AN.12	Készletek	0			
AN.13	Értéktárgyak	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.21	Természeti erőforrások	0			
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0			
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
AF	Pénzügyi eszközök	0			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok				
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek				
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	- 1

III.3.2: Átértékelési számla

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.7	Névleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	80	AF	Kötelezettségek	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	35	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	28	AF.2	Készpénz és betétek	0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.12	Készletek	2	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	5	AF.4	Hitelek	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	45	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	45	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	16			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	6			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	10			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek				
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	96

III.3.2.1: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.71	Semleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	56	AF	Kötelezettségek	5
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	34	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	28	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	2	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	4	AF.4	Hitelek	3
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	22	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.21	Természeti erőforrások	22	AF.6	Biztosítási, nyugdij- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	2
AF	Pénzügyi eszközök	36			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	17			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	4			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	9			
AF.6	Biztosítási, nyugdij- és szabványosított garancia-rendszerek	5			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	1			
			B.1031	<i>A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt</i>	87

III.3.2.2: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.72	Reál eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	24	AF	Kötelezettségek	- 5
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	0	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.4	Hitelek	- 3
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	23	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	23	AF.6	Biztosítási, nyugdij- és szabványosított garancia-rendszerek	

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 2
AF	Pénzügyi eszközök	- 20			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	- 17			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	2			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	1			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	- 5			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 1			
			B.1032	<i>A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/vesztés miatt</i>	9

IV: Vagyommérlegek

IV.1: Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	1 429	AF	Kötelezettségek	189
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	856	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	713	AF.2	Készpénz és betétek	10
AN.12	Készletek	48	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	2
AN.13	Értéktárgyak	95	AF.4	Hitelek	169
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	573	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	
AN.21	Természeti erőforrások	573	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	8

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AF	Pénzügyi eszközök	3 260			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	840			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	198			
AF.4	Hitelek	24			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	1 749			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	391			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	55			
			B.90	Nettó vagyon	4 500

IV.2: Mérlegváltozások

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	115	AF	Kötelezettségek	16
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	67	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	53	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	4	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	10	AF.4	Hitelek	11
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	48	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	48	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	1
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	4
AF	Pénzügyi eszközök	205			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	64			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	16			

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AF.4	Hitelek	3			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	76			
AF.6	Biztosítási, nyugdij- és szabványosított garancia-rendszerek	39			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	3			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	4			
			B.10	A nettó vagyon változása	304
			B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszfererek miatt	210
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	- 1
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	96
			B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	87
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	9

IV: Vagyommérlegek

IV.3: Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	1 544	AF	Kötelezettségek	205
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	923	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	766	AF.2	Készpénz és betétek	10
AN.12	Készletek	52	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	2
AN.13	Értéktárgyak	105	AF.4	Hitelek	180
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	621	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	621	AF.6	Biztosítási, nyugdij- és szabványosított garancia-rendszerek	1
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	12
AF	Pénzügyi eszközök	3 465			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	904			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	214			
AF.4	Hitelek	27			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	1 825			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	430			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	6			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	59			
			B.90	Nettó vagyon	4 804

24.7. táblázat – A háztartásokat segítő nonprofit intézmények teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás			Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	17	P.1	Kibocsátás	32
			P.11	Piaci kibocsátás	0
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	0
			P.13	Nem piaci kibocsátás	32
B.1g	Bruttó hozzáadott érték	15			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	3			
B.1n	Nettó hozzáadott érték	12			

II: Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1: „Jövedelmek elsődleges elosztása” számla

II.1.1: „Jövedelmek keletkezése” számla

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	11	B.1g	Bruttó hozzáadott érték	15
D.11	Bérek és keresetek	6	B.1n	Nettó hozzáadott érték	12

Felhasználás			Forrás		
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	5			
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	4			
D.1211	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	4			
D.1212	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai	0			
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	1			
D.1221	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	1			
D.1222	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai	0			
D.29	Egyéb termelési adók	1			
D.39	Egyéb termelési támogatások	0			
B.2g	<i>Bruttó működési eredmény</i>	3			
P.51c1	Állóeszköz-felhasználás a bruttó működési eredményben	3			
B.2n	<i>Nettó működési eredmény</i>	0			

II.1.2: „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	6	B.2g	<i>Bruttó működési eredmény</i>	3
D.41	Kamat	6	B.3g	<i>Bruttó vegyes jövedelem</i>	
D.45	Bérleti díj	0	B.2n	<i>Nettó működési eredmény</i>	0
			B.3n	<i>Nettó vegyes jövedelem</i>	
			D.4	Tulajdonból származó jövedelem	7
			D.41	Kamat	7
			D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	0
			D.421	Osztalék	0
			D.422	Jövedelemkivonás a kvázivállalatokból	

Felhasználás		Forrás		
		D.43	Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	0
		D.44	Egyéb befektetésből származó jövedelem	0
		D.441	A biztosítás szerződőjének befektetési jövedelme	0
		D.442	Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem	
		D.443	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem	0
		D.4431	Kollektív befektetési alapok résztulajdonosai számára megállapított osztalék	0
		D.4432	Kollektív befektetési alapoknak a résztulajdonosok között fel nem osztott eredménye	0
		D.45	Bérleti díj	0
B.5g	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó</i>			4
B.5n	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó</i>			1

II.2: „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla

Felhasználás		Forrás		
	Folyó transzferek			7
D.5	Folyó jövedelem-, vagyonszb. adók	B.5g	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó</i>	4
D.51	Jövedelemadók	B.5n	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó</i>	1
D.59	Egyéb folyó adók		Folyó transzferek	40
D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	5
D.621	Pénzbeli, társadalombiztosítási juttatások	D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	3
D.6211	Pénzbeli, társadalombiztosítási nyugellátások	D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai	2
		D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíj-célú járulécai	1

Felhasználás			Forrás		
D.6212	Pénzbeli, nem nyugdíj jellegű, társadalombiztosítási ellátások		D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	1
D.622	Egyéb társadalombiztosítási juttatások	5	D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai	1
D.6221	Egyéb társadalombiztosítási nyugellátások	3	D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai	0
D.6222	Egyéb társadalombiztosítási nem nyugdíj-jellegű ellátások	2	D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	1
D.623	Társadalombiztosítási jellegű pénzügyi társadalmi juttatások		D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai	0
D.7	Egyéb folyó transzferek	2	D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíj-célú járulécai	1
D.71	Nettó nem-életbiztosítási díjak	0	D.7	Egyéb folyó transzferek	36
D.711	Nettó közvetlen nem-életbiztosítási díjak	0	D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések	0
D.712	Nettó nem-élet ági viszontbiztosítási díjak		D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések	0
D.72	Nem-életbiztosítási kártérítések		D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések	
D.721	Közvetlen nem-életbiztosítási kártérítések		D.73	Folyó transzferek az államháztartáson belül	
D.722	Nem-élet ági viszontbiztosítási kártérítések		D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	
D.73	Folyó transzferek az államháztartáson belül		D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	36
D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók		D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	36
D.75	Máshová nem sorolt folyó transzferek	2	D.752	Háztartások közötti folyó transzferek	
D.751	Háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez irányuló folyó transzferek	0	D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	0
D.752	Háztartások közötti folyó transzferek				
D.759	Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	2			
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	37			
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	34			

II.3: „Természetbeni jövedelmek újraelosztása” számla

Felhasználás			Forrás		
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	31	B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	37
D.631	Természetbeni társadalmi transzferek – termelt nem piaci javak és szolgáltatások	31	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	34
D.632	Természetbeni társadalmi transzferek – vásárolt piaci termelés	0			
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	6			
B.7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	3			

II.4: „Jövedelem felhasználása” számla

II.4.1: „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
			B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	37
P.3	Végző fogyasztási kiadás	32	B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	34
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	31			
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	1			
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0			
B.8g	Bruttó megtakarítás	5			
B.8n	Nettó megtakarítás	2			

II.4.2: „Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla

Felhasználás			Forrás		
			B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	6
P.4	Tényleges végző fogyasztás	1	B.7nB.-7n	Nettó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	3
P.41	Tényleges egyéni fogyasztás				
P.42	Tényleges közösségi fogyasztás	1			
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	0			
B.8g	Bruttó megtakarítás	5			
B.8n	Nettó megtakarítás	2			

III: Felhalmozási számlák

III.1: Tőkeszámla

III.1.1: „Megtakarítás és tőkefinanszírozások miatti nettó vagyon-változás” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt	- 1	B.8n	Nettó megtakarítás	2
			D.9r	Tőkefinanszírozások, követelés	0
			D.92r	Beruházási támogatások, követelés	0
			D.99r	Egyéb tőkefinanszírozások, követelés	0
			D.9p	Tőkefinanszírozások, tartozás	- 3
			D.91p	Tőkeadók, tartozás	0
			D.92p	Beruházási támogatások, tartozás	
			D.99p	Egyéb tőkefinanszírozások, tartozás	- 3

III.1.2: „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
P.5g	Bruttó felhalmozás	5	B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt	- 1
P.5n	Nettó felhalmozás	2			
P.51g	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	5			
P.511	Állóeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	5			
P.5111	Új állóeszközök beszerzése	5			
P.5112	Használt állóeszközök beszerzése	1			
P.5113	Használt állóeszközök eladása	- 1			
P.512	Nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásának költsége	0			
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	- 3			
P.52	Készletváltozás	0			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	1			

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	
NP.1	Természeti erőforrások beszerzésének és eladásának egyenlege	1	
NP.2	Szerződések, lízingek és licenck beszerzésének és eladásának egyenlege	0	
NP.3	Üzleti és cégérték-, valamint marketingeszközök beszer- zésének és eladásának egyenlege		
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/ nettó hitelfelvétel (-)	- 4	

III.2: Pénzügyi számla

Eszközváltozás		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
		B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/ nettó hitelfelvétel (-)	- 4
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	F	Nettó kötelezettségnövekedés	6
F.2	Készpénz és betétek	F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpa- pírok	0
F.21	Készpénz	F.31	Rövid lejáratú	0
F.22	Folyószámlabetétek	F.32	Hosszú lejáratú	0
F.229	Egyéb folyószámlabetétek			
F.29	Egyéb betétek	F.4	Hitelek	6
		F.41	Rövid lejáratú	2
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	F.42	Hosszú lejáratú	4
F.31	Rövid lejáratú			
F.32	Hosszú lejáratú	F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
		F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	0
F.4	Hitelek	F.711	Opciók	0
F.41	Rövid lejáratú	F.712	Határidős ügyletek	0
F.42	Hosszú lejáratú	F.72	Munkavállalói részvényop- ciók	0
F.5	Tulajdonosi részesedések és befek- tetési jegyek	F.8	Egyéb követelések/tartozások	0
F.51	Tulajdonosi részesedések	F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	0
F.511	Tőzsdei részvények	F.89	Egyéb követelések/tartozá- sok a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételé- vel	0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
F.512	Nem tőzsdei részvények	0			
F.519	Egyéb tulajdonosi részesedések	0			
F.52	Befektetési jegyek/egységek	0			
F.521	Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0			
F.522	Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei	0			
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	0			
F.62	Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	0			
F.63	Nyugdíjjogosultságok				
F.64	Nyugdíjpénztárak nyugdíjkezelőkkel szembeni követelése				
F.65	Nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok				
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	0			
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
F.71	Származtatott pénzügyi eszközök	0			
F.711	Opciók	0			
F.712	Határidős ügyletek	0			
F.72	Munkavállalói részvényopciók	0			
F.8	Egyéb követelések/tartozások	1			
F.81	Kereskedelmi hitelek és előlegek				
F.89	Egyéb követelések/tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	1			

III.3: „Eszközök egyéb változásai” számlák

III.3.1: „Eszközök egyéb volumenváltozásai” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.1	Eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	0
K.2	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
K.21	Természeti erőforrások kimerülése	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.22	Nem termelt eszközök egyéb módon történő kikerülése a gazdaságból	0	K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0
AN.21	Természeti erőforrások	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0
K.3	Katasztrófa miatti veszteségek	0		Egyéb volumenváltozások összesen	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.11	Állóeszközök	0
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AN.12	Készletek	0
K.4	Térítés nélküli lefoglalások	0	AN.13	Értéktárgyak	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AN.21	Természeti erőforrások	0
AF	Pénzügyi eszközök	0	AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0
K.5	Máshová nem sorolt egyéb volumenváltozások	0	AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF	Pénzügyi eszközök	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.2	Készpénz és betétek	
K.6	Az osztályozásban bekövetkezett változások	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	
K.61	Szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások	0	AF.4	Hitelek	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
K.62	Eszközök és kötelezettségek osztályozásának változásai	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek	0			
	Egyéb volumenváltozások összesen	0			
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.11	Állóeszközök	0			
AN.12	Készletek	0			
AN.13	Értéktárgyak	0			
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	0			
AN.21	Természeti erőforrások	0			
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0			
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
AF	Pénzügyi eszközök	0			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok				
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek				
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	- 1

III.3.2: Átértékelési számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.7	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.7	Névleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	8	AF	Kötelezettségek	0
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	5	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	5	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	0
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	3	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	3	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0
AF	Pénzügyi eszközök	2			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek				
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1			
AF.4	Hitelek				
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	1			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek				
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	10

III.3.2.1: „Semleges eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltozás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.71	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.71	Semleges eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	6	AF	Kötelezettségek	3

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	5	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	5	AF.2	Készpénz és betétek	1
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	1
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	1	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	1	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	1
AF	Pénzügyi eszközök	3			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	2			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	1			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	6

III.3.2.2: „Reál eszköztartási nyereség/veszteség” számla

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
K.72	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.72	Reál eszköztartási nyereség (-)/veszteség (+)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	2	AF	Kötelezettségek	- 3
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	0	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	0	AF.2	Készpénz és betétek	- 1
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0

Eszközváltás			A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai		
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	- 1
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	2	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	2	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licenck	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketing-eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	- 1
AF	Pénzügyi eszközök	- 1			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	- 2			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	1			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0			
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	4

IV: Vagyommérlegek

IV.1: Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	159	AF	Kötelezettségek	121
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	124	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	121	AF.2	Készpénz és betétek	38
AN.12	Készletek	1	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	2	AF.4	Hitelek	43
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	35	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	
AN.21	Természeti erőforrások	35	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	5

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	35
AF	Pénzügyi eszközök	172			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	110			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	25			
AF.4	Hitelek	8			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	22			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	4			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	3			
			B.90	Nettó vagyon	210

IV.2: Mérlegváltozások

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	11	AF	Kötelezettségek	6
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	7	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	7	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.12	Készletek	0	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.4	Hitelek	6
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	4	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	4	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	0

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AF	Pénzügyi eszközök	4			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	2			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	1			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	0			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	1			
			B.10	A nettó vagyon változása	9
			B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőketranszfererek miatt	- 1
			B.102	A nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt	0
			B.103	A nettó vagyon változása a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	10
			B.1031	A nettó vagyon változása a semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt	6
			B.1032	A nettó vagyon változása a reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt	4

IV: Vagyommérlegek

IV.3: Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	170	AF	Kötelezettségek	127
AN.1	Termelt nem pénzügyi eszközök	131	AF.1	Monetáris arany és SDR	
AN.11	Állóeszközök	128	AF.2	Készpénz és betétek	38
AN.12	Készletek	1	AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0
AN.13	Értéktárgyak	2	AF.4	Hitelek	49

Eszközök			Kötelezettségek és nettó vagyon		
AN.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök	39	AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	0
AN.21	Természeti erőforrások	39	AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	5
AN.22	Szerződések, lízingek és licencek	0	AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0
AN.23	A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	AF.8	Egyéb követelések/tartozások	35
AF	Pénzügyi eszközök	176			
AF.1	Monetáris arany és SDR				
AF.2	Készpénz és betétek	112			
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	25			
AF.4	Hitelek	8			
AF.5	Tulajdonosi részesedések és befektetési jegyek	23			
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	4			
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	0			
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	4			
			B.90	Nettó vagyon	219

B MELLÉKLET

Táblák jegyzéke

Tábla száma	Tábla témája	Határidő t + hónap (nap, ahol jelezve van) ⁽¹⁾	Időszak ⁽²⁾
1	Fő aggregátumok – negyedévente	2	1995 I. negyedévévétől
1	Fő aggregátumok – évente	2/9	1995-től
2	Fő államháztartási aggregátumok – évente	3/9	1995-től
3	Ágazatonkénti táblák – évente	9/21	1995-től
5	A háztartások végső fogyasztási kiadása rendeltetés szerint – évente	9	1995-től
6	Pénzügyi számlák szektorok szerint (gazdasági műveletek) – évente	9	1995-től
7	A pénzügyi eszközökre és kötelezettségekre vonatkozó vagyonmérlegek – évente	9	1995-től
8	Nem pénzügyi számlák szektorok szerint – évente	9	1995-től
801	Nem pénzügyi számlák szektorok szerint – negyedévente	85 nap ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	1999 I. negyedévévétől
9	Az adókból és társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó bevételek bevételfajta és fogadó alszektor szerinti bontásban, a nemzeti osztályozások szerinti adók és társadalombiztosítási hozzájárulások listájával együtt – évente	9	1995-től
10	Ágazatok és régiók szerinti táblák, 2. NUTS-szint – évente	12 ⁽³⁾ /24	2000-től
11	Államháztartási kiadások funkciók szerint – évente	12	1995-től
12	Ágazatok és régiók szerinti táblák, 3. NUTS-szint – évente	24	2000-től
13	Régiók szerinti háztartási számlák, 2. NUTS-szint – évente	24	2000-től
15	Alapáron értékelt forrástábla kiegészítve a piaci beszerzési árra történő átszámítással – évente	36	2010-től
16	Felhasználástábla, piaci beszerzési áron – évente	36	2010-től
17	Szimmetrikus input-output táblák alapáron – ötévente	36	2010-től
20	Állóeszközök keresztosztályozása ágazatok és eszközök szerint – évente	24	2000-től
22	Bruttó állóeszköz-felhalmozások keresztosztályozása ágazatok és eszközök szerint – évente	24	1995-től
26	Nem pénzügyi eszközökre vonatkozó vagyonmérlegek – évente	24	1995-től
27	Államháztartási pénzügyi számlák – negyedévente	85 nap ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾	1999 I. negyedévévétől

Tábla száma	Tábla témája	Határidő t + hónap (nap, ahol jelezve van) ⁽¹⁾	Időszak ⁽²⁾
28	Az államháztartás adóssága (maastrichti adósság) – negyedévente	3	2000 I. negyedétől
29	Az adott időpontig felhalmozott társadalombiztosítási nyugdíjjogosultságok – háromévente	24	2012-től

t = referencia-időszak (év vagy negyedév).

⁽¹⁾ Az adatokat minden esetben legkésőbb a nemzeti hatóságok általi közzétételük napján továbbítani kell a Bizottsághoz (az Eurostathoz). A Bizottságnak (Eurostatnak) már továbbított adatok felülvizsgálata esetén a felülvizsgált adatokat legkésőbb a nemzeti hatóságok általi közzétételük napján továbbítani kell a Bizottsághoz (az Eurostathoz).

⁽²⁾ A teljes táblára vonatkozik, kivéve bizonyos tételeket (a további részleteket lásd a táblában).

⁽³⁾ Bizonyos tételekre vonatkozik (a további részleteket lásd a táblában).

⁽⁴⁾ A 85 napos határidő azon tagállamokra alkalmazandó, amelyek pénzneme az euro. Azon tagállamok esetében, amelyek pénzneme nem az euro, az adattovábbítási határidő 3 hónap.

Amennyiben az adatokon fel van tüntetve, hogy nemzeti közzétételre nem került sor, az egyes tagállamokra vonatkozóan a 85 napos határidő lejárta előtt továbbított ideiglenes adatok európai szinten nem tehetők közzé. A megfelelő véglegesített adatokat az érintett tagállamnak a 3 hónapos határidő lejárta előtt továbbítani kell. A szezonálisan kiigazított és a láncindexált volumenben kifejezett adatok 85 napon belüli továbbítása nem kötelező.

A gazdasági és monetáris unióhoz e rendelet hatálybalépése után csatlakozó tagállamok esetében az alkalmazandó adattovábbítási határidő tagállam belépésétől számított 85 nap.

⁽⁵⁾ Ha a tagállam a teljes adatsort 85 napon belül továbbítja, nem szükséges három hónapon belül továbbítani az adatokat.

⁽⁶⁾ „Azon tagállamok esetében, amelyeknek a folyó áron számított bruttó hazai terméke nem haladja meg a teljes uniós GDP 1 %-át, csak bizonyos tételekre vonatkozó adatok kötelezőek (lásd a 801. táblát).

1. tábla – Fő aggregátumok – negyedéves ⁽¹⁾ és éves elszámolás

Kód	Változók listája	Bontás ⁽²⁾	Folyó árak	Előző évi árak és láncindexált volumenek ⁽¹⁰⁾
Bruttó hozzáadott érték és bruttó hazai termék				
B.1g	1. Bruttó hozzáadott érték alapján	A*10	x	x
D.21	2. a) Termékkadók ⁽³⁾		x	x
D.31	b) Terméktámogatások ⁽³⁾		x	x
B.1*g	3. Bruttó hazai termék piaci áron		x	x
Bruttó hazai termék – kiadási oldal				
P.3	4. Összes végső fogyasztási kiadás		x	x
P.3	5. a) Háztartások végső fogyasztási kiadása (hazai szemlélet szerint)	Tartósság ⁽⁴⁾	x	x
P.3	b) Háztartások végső fogyasztási kiadása (nemzeti szemlélet)		x	x
P.3	6. A háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadása		x	x
P.3	7. A kormányzat végső fogyasztási kiadása		x	x
P.31	a) Egyéni fogyasztási kiadás		x	x
P.32	b) Közösségi fogyasztási kiadás		x	x
P.4	8. Tényleges végső fogyasztás		x	x
P.41	a) Tényleges egyéni fogyasztás		x	x

Kód	Változók listája	Bontás (?)	Folyó árak	Előző évi árak és láncindexált volumenek ⁽¹⁰⁾
P.5	9. Bruttó felhalmozás		x	x
P.51g	a) Bruttó állóeszköz-felhalmozás	AN_F6 ⁽⁵⁾	x	x
P.52	b) Készletváltozás		x	x ⁽⁶⁾
P.53	c) Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege		x	x ⁽⁶⁾
P.6	10. Javak (FOB) és szolgáltatások exportja		x	x
P.61	a) Javak		x	x
P.62	b) Szolgáltatások		x	x
	Javak (FOB) és szolgáltatások exportja S.21 felé: azon tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei ⁽⁷⁾		x	x
	S.xx (S.21–S.21): azon tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményei és szervei (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével) ⁽⁷⁾		x	x
	Javak (FOB) és szolgáltatások exportja S.22 felé: nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek ⁽⁷⁾		x	x
P.7	11. Javak (FOB) és szolgáltatások importja		x	x
P.71	a) Javak		x	x
P.72	b) Szolgáltatások		x	x
	Javak (FOB) és szolgáltatások importja S.21-ből: azon tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei ⁽⁷⁾		x	x
	Javak (FOB) importja S.xx-ből (S.21–S.21): azon tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményei és szervei (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével) ⁽⁷⁾		x	x
	Javak (FOB) és szolgáltatások importja S.22-ből: nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek ⁽⁷⁾		x	x
B.11	12. Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege		x	x ⁽⁶⁾
Bruttó működési eredmény és bruttó vegyes jövedelem, termelési és importadók, támogatások				
B.2g+B.3g	13. Bruttó működési eredmény és bruttó vegyes jövedelem		x	
D.2	14. Termelési és importadók		x	
D.3	15. Támogatások		x	

Kód	Változók listája	Bontás ^(?)	Folyó árak	Előző évi árak és láncindexált volumenek ⁽¹⁰⁾
Népesség, foglalkoztatás, munkavállalói jövedelem				
	16. Népességi és foglalkoztatási adatok			
POP	a) Össznépesség (ezer fő)			
EMP	b) Foglalkoztatás rezidens termelőegységekben (1 000 foglalkoztatott, 1 000 ledolgozott munkaóra, 1 000 munkahely ⁽⁸⁾) és rezidensek foglalkoztatása (1 000 fő)	A*10 ⁽⁹⁾		
ESE	c) Önálló vállalkozók	A*10 ⁽⁹⁾		
EEM	d) Alkalmazottak	A*10 ⁽⁹⁾		
D.1	17. Rezidens termelőegységek munkavállalóinak jövedelme és a rezidens munkavállalók jövedelme	A*10	x	
D.11	a) Bérek és keresetek	A*10	x	
D.12	b) Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	A*10	x	

⁽¹⁾ A negyedéves adatokat szezonálisan nem kiigazított formában és szezonálisan kiigazított formában is be kell nyújtani (adott esetben a naptári kiigazításokkal együtt). Az előző évi árakon számolt szezonálisan kiigazított negyedéves adatokat nem kell benyújtani. A csak naptári kiigazításokat tartalmazó negyedéves adatok benyújtása nem kötelező.

⁽²⁾ Ha nincs bontás jelezve, akkor az adatok a teljes gazdaságra vonatkoznak.

⁽³⁾ A negyedéves számlákban az adók és támogatások elkiülönítése nem kötelező.

⁽⁴⁾ Tartós jelleg szerinti bontás az éves számlák esetében: tartós javak, féltartós javak, nem tartós javak, szolgáltatások. Tartós jelleg szerinti bontás a negyedéves számlák esetében: tartós javak és egyéb.

⁽⁵⁾ AN_F6: Állásközvetítők bontása:

AN.111 lakások

AN.112 egyéb épületek és építmények

AN.113 + AN.114 gépek és berendezések, fegyverrendszerek

— AN.1131 szállítóeszközök

— AN.1132 IKT-berendezések (*)

— AN.1139 + AN.114 egyéb gépek és berendezések, fegyverrendszerek (*)

AN.115 művelés alatt álló biológiai erőforrások

AN.117 szellemi tulajdont képező termékek

(*) Nem kötelező.

⁽⁶⁾ Csak előző évi árakon.

⁽⁷⁾ Az importot és az exportot a következők szerint kell részletezni:

a) S.2f: azon tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei;

b) S.xx (S.21–S.2l): azon tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményei és szervei (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével);

c) S.22: nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek, figyelembe véve, hogy:

— az EMU és az Unió szerinti bontásoknak az egyes referencia-időszakok végi tényleges összetételét („változó összetétel”) kell tükröznüik;

— a 2012 utáni referencia-időszakokra vonatkozó adatokat kötelező megadni folyó árakon, előző évi árakon és láncindexált volumenekben kifejezve;

— a 2008 és 2011 közötti referencia-időszakokra vonatkozó adatokat kötelező folyó árakon megadni, de nem kötelező előző évi árakon és láncindexált volumenekben kifejezve megadni;

— az 1999 és 2007 közötti referencia-időszakokra vonatkozó adatokat nem kötelező folyó árakon megadni.

⁽⁸⁾ Nem kötelező.

⁽⁹⁾ A*10 bontásban csak az összes foglalkoztatottra, az önálló vállalkozókra és a rezidens termelőegységekben dolgozókra.

⁽¹⁰⁾ Az 1995-ös referenciaévre nem kell benyújtani az előző évi árakon számolt éves és negyedéves adatokat.

2. táblázat – Fő államháztartási aggregátumok

Kód	Tranzakció	Szektorok és alszektorok ^(*) ⁽¹⁾ ⁽²⁾
P.1	Kibocsátás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.11+P.12	— Piaci kibocsátás és saját végső felhasználási célú kibocsátás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Tranzakció	Szektorok és alszektorok (*) (1) (2)
P.13	— Nem piaci kibocsátás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.131	Nem piaci kibocsátásért fizetett összegek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.132	Egyéb nem piaci kibocsátás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.11+P.12+P.131	Piaci kibocsátás, saját végső felhasználási célú kibocsátás és nem piaci kibocsátásért fizetett összegek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.2	Folyó termelőfelhasználás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.1g	Bruttó hozzáadott érték	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.1n	Nettó hozzáadott érték	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.1p	Munkavállalói jövedelem, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.29p	Egyéb termelési adók, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.39r	Egyéb termelési támogatások, követelés	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.2n	Nettó működési eredmény	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.2r	Termelési és importadók, követelés	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.21r	Termékadók, követelés	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.211r	Hozzáadottérték-adók, követelés	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.29r	Egyéb termelési adók, követelés	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4r	Tulajdonból származó jövedelem, követelés (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.41r	Kamat, követelés (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.42r+D.43r+D.44r+D.45r	Egyéb, tulajdonból származó jövedelem, követelés (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.3p	Támogatások, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.31p	Terméktámogatások, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Tranzakció	Szektorok és alszektorok (*) (1) (2)
D.39p	Egyéb termelési támogatások, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4p	Tulajdonból származó jövedelem, tartozás (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1311	ebből a központi kormányzat alszektorok fizetendő (S.1311) (1) (4)	S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1312	ebből a tartományi kormányzat alszektorok fizetendő (S.1312) (1) (4)	S.1311, S.1313, S.1314
D.4p_S.1313	ebből a helyi önkormányzat alszektorok fizetendő (S.1313) (1) (4)	S.1311, S.1312, S.1314
D.4p_S.1314	ebből a kötelező társadalombiztosítási alapok alszektorok fizetendő (S.1314) (1) (4)	S.1311, S.1312, S.1313
D. 41 p	— Kamat, tartozás (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.42p+D.43p+D.44p+D.45p	— Egyéb tulajdonból származó jövedelem, tartozás (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.5n	Elsődleges jövedelmek nettó egyenlege	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.5r	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók, követelés	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.61r	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások, követelés	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.611r	— ebből a munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.613r	— ebből a háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7r	Egyéb folyó transzferek, követelés (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.5p	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.62p	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.632p	Természetbeni társadalmi transzferek – megvásárolt, termelt piaci javak és szolgáltatások, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.62p+D.632p	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások és természetbeni társadalmi transzferek – megvásárolt, termelt piaci javak és szolgáltatások, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7p	Egyéb folyó transzferek, tartozás (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1311	ebből a központi kormányzat alszektorok fizetendő (S.1311) (1) (4)	S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1312	ebből a tartományi kormányzat alszektorok fizetendő (S.1312) (1) (4)	S.1311, S.1313, S.1314

Kód	Tranzakció	Szektorok és alszektorok (*) ⁽¹⁾ ⁽²⁾
D.7p_S.1313	ebből a helyi önkormányzat alszektorok fizetendő (S.1313) ⁽¹⁾ ⁽⁴⁾	S.1311, S.1312, S.1314
D.7p_S.1314	ebből a kötelező társadalombiztosítási alapok alszektorok fizetendő (S.1314) ⁽¹⁾ ⁽⁴⁾	S.1311, S.1312, S.1313
B.6n	Nettó rendelkezésre álló jövedelem	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.3	Végső fogyasztási kiadás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.31	— Egyéni fogyasztási kiadás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.32	— Közösségi fogyasztási kiadás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.8g	Bruttó megtakarítás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.8n	Nettó megtakarítás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.9r	Tőkefinanszírozások, követelés ⁽¹⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.91r	— Tőkeadók, követelés ⁽¹⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.92r+D.99r	— Egyéb tőkefinanszírozások és beruházási támogatások, követelés ⁽¹⁾ ⁽²⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.9p	Tőkefinanszírozások, tartozás ⁽¹⁾ ⁽²⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.9p_S.1311	ebből a központi kormányzat alszektorok fizetendő (S.1311) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽⁴⁾	S.1312, S.1313, S.1314
D.9p_S.1312	ebből a tartományi kormányzat alszektorok fizetendő (S.1312) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽⁴⁾	S.1311, S.1313, S.1314
D.9p_S.1313	ebből a helyi önkormányzat alszektorok fizetendő (S.1313) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽⁴⁾	S.1311, S.1312, S.1314
D.9p_S.1314	ebből a kötelező társadalombiztosítási alapok alszektorok fizetendő (S.1314) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽⁴⁾	S.1311, S.1312, S.1313
D.92p	— Beruházási támogatások, tartozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.5	Bruttó felhalmozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.51g	— Bruttó állóeszköz-felhalmozás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.52+P.53	— Készletváltozás és értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
NP	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Tranzakció	Szektorok és alszektorok (*) (1) (2)
OP5ANP	Bruttó felhalmozás és nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
TE	Összes kiadás	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
TR	Összes bevétel	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.995	Államháztartási tőketranszferok a megfelelő szektorok részére, amelyek megállapított, de valószínűleg be nem hajtható adóknak és társadalombiztosítási hozzájárulásoknak felelnek meg (1) (2) (3)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
PTC	Összes adójóváírás, tartozás (5) (6) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
TC	— ebből az adóalany adókötelezettségét meghaladó mértékű fizetendő adójóváírás (5) (6) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

(*) Szektor és alszektorok:

S.13 Államháztartás. Alszektoronkénti bontásban:

- S.13 Államháztartás
- S.1311 Központi kormányzat
- S.1312 Tartományi kormányzat
- S.1313 Helyi önkormányzat
- S.1314 Kötelező társadalombiztosítási alapok

(1) Az alszektorok adatait minden egyes alszektoron belül konszolidálni kell, de az alszektorok között nem. Az S.13 szektor adatai megegyeznek az alszektorok adatainak összességével, kivéve a D.4, D.7 és D.9 tételeket (és azok altételeit), amelyek vonatkozásában el kell végezni az alszektorok közötti konszolidációt (a partnerszektorokra vonatkozó információk alapján).

(2) A D.995 sorban szereplő értéket ki kell vonni a D.99r sorban szereplő értékből. A D.995 sorban szereplő összegeket nem kell feltüntetni a D.9p sorban.

(3) A fogadó alszektorra vonatkozó bontás megadása nem kötelező.

(4) Ha az alszektorok között jelentős kifizetések szerepelnek a D.4, D.7 vagy D.9 kategóriákon kívüli tételekben és altételekben, ezeket a kifizetéseket a feladói lábjegyzetekben részletezni kell.

(5) Az adójóváírás olyan adókedvezmény, amely közvetlenül a kedvezményezett háztartás vagy vállalat által fizetendő adóból vonható le. A fizetendő adójóváírás olyan adójóváírás, amely esetében az egyébként befizetendő adókötelezettség mértékét meghaladó összeget kifizetik a kedvezményezettnek. A fizetendő adójóváírás teljes összegét kormányzati kiadásként kell feltüntetni (Összes fizetendő adójóváírás), feltüntetve a transzferösszeget az adójóváírásnak az adóalany adókötelezettségét meghaladó és az adóalanyok kifizetett része.

(6) Az alszektorokra vonatkozó adatok továbbítása önkéntes.

(7) A 2012 előtti referenciaévek adatait nem kötelező továbbítani. A 2012-vel kezdődő referenciaévek esetében kötelező a továbbítás.

3. tábla – Ágazatok szerinti táblák

Kód	Változók listája	Bontás (1) (2)	Folyó árak	Előző évi árak és láncindexált volumenek (2)
Kibocsátás				
P.1	1. Kibocsátás alapján, ágazatonként	A*21/A*64	x	
P.2	2. Folyó termelőfelhasználás beszerzési áron, ágazatonként	A*21/A*64	x	
B.1g	3. Bruttó hozzáadott érték alapján, ágazatonként	A*21/A*64	x	x
P.51c	4. Állóeszköz-felhasználás ágazatonként	A*21/ A*64	x	x
B.2n+B.3n	5. Nettó működési eredmény és nettó vegyes jövedelem	A*21/ A*64	x	
D.29-D.39	6. Egyéb termelési adók és egyéb termelési támogatások egyenlege	A*21/ A*64	x	

Kód	Változók listája	Bontás ⁽¹⁾ ⁽²⁾	Folyó árak	Előző évi árak és láncindexált volumenek ⁽²⁾
Felhalmozás				
P.5	7. Bruttó felhalmozás		x	x
P.51g	a) Bruttó állóeszköz-felhalmozás ágazatonként	A*10 (A*21 ⁽³⁾)/A*10 (A*64 ⁽⁵⁾)	x	x
	Bontás állóeszközök szerint AN_F6	A*10 (A*21 ⁽³⁾)/ A*10 (A*64 ⁽⁵⁾)	x	x
P.52	b) Készletváltozások ágazatonként	A*10 (A*21 ⁽³⁾)/ A*10 (A*64 ⁽⁵⁾)	x	x ⁽⁶⁾
P.53	c) Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege		x	x ⁽⁶⁾
Foglalkoztatás és munkavállalói jövedelem				
EMP	8. Foglalkoztatás ágazatonként (1 000 fő, 1 000 ledolgozott munkaóra ⁽⁴⁾ és 1 000 munkahely ⁽⁵⁾)	A*21/ A*64		
ESE	a) önálló vállalkozók ágazatonként (1 000 fő, 1 000 ledolgozott munkaóra ⁽⁴⁾ és 1 000 munkahely ⁽⁵⁾)	A*21/ A*64		
EEM	b) foglalkoztatottak ágazatonként (1 000 fő, 1 000 ledolgozott munkaóra ⁽⁴⁾ és 1 000 munkahely ⁽⁵⁾)	A*21/ A*64		
D.1	9. Munkavállalói jövedelem ágazatonként	A*21/ A*64	x	
D.11	a) Bérek és keresetek ágazatonként	A*21/ A*64	x	

AN_F6: Állóeszközök bontása:

AN.111 lakások

AN.112 egyéb épületek és építmények

AN.113 +AN.114 gépek és berendezések, fegyverrendszerek

— AN.1131 szállítóeszközök

— AN.1132 IKT-berendezések ^(*) ^(**)

— AN.1139+AN.114 egyéb gépek és berendezések, fegyverrendszerek ^(*) ^(**)

AN.115 művelés alatt álló biológiai erőforrások

AN.117 szellemi tulajdont képező termékek ^(**)

^(*) Nem kötelező.

^(**) Csak a teljes gazdaság vonatkozásában.

⁽¹⁾ A NACE-osztályozás szerinti ágazatonkénti bontás. Az első említett bontási szint a t+9 hónapon belüli továbbításra vonatkozik. A második említett bontási szint a t+21 hónapon belüli továbbításra vonatkozik. Ha nincs bontás jelezve, akkor az adatok a teljes gazdaságra vonatkoznak.

⁽²⁾ Az 1995-ös referenciaévre nem kell benyújtani az előző évi árakon számolt adatokat.

⁽³⁾ Az A*64 szintű bontásnál az adattovábbítás az ebből „saját tulajdonú lakásszolgáltatás imputált bérleti díja” (44. tétel – Ingatlanügyletek) tétel esetében csak a P.1, P.2 és B.1g változónál kötelező.

⁽⁴⁾ A ledolgozott munkaórák számára vonatkozó adatok továbbítása a NACE A*64 szintje szerinti bontásban nem kötelező.

⁽⁵⁾ Nem kötelező.

⁽⁶⁾ Csak előző évi árakon.

5. tábla – Háztartások végső fogyasztási kiadása

Kód	Változók listája	Bontás	Folyó árak	Előző évi árak és láncindexált volumenek ^(?)
P.3	1. Háztartások végső fogyasztási kiadása rendeltetés szerint	COICOP-csoportok ⁽¹⁾	x	x
P.3	2. Rezidens és nem rezidens háztartások végső fogyasztási kiadása az adott gazdasági területen		x	x
P.33	3. Rezidens háztartások végső fogyasztási kiadása külföldön		x	x
P.34	4. Nem rezidens háztartások végső fogyasztási kiadása az adott gazdasági területen		x	x
P.3	5. Rezidens háztartások végső fogyasztási kiadása az adott gazdasági területen és külföldön		x	x

⁽¹⁾ A 12.2 „Prostitúció” és a 12.7 „Máshová nem sorolt, egyéb szolgáltatások” COICOP-csoportok adatait aggregátumként kell megadni.

⁽²⁾ Az 1995-ös referenciaévre nem kell benyújtani az előző évi árakon számolt adatokat.

6. tábla – Pénzügyi számlák szektorok szerint

(Tranzakciók, egyéb volumen- és átértékelésszámla-változások [konszolidált és nem konszolidált] és a partnerszektorokra vonatkozó információk^(*))

		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleérve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleérve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
Tranzakciók/egyéb volumenváltozások ^(**) /a pénzügyi eszközök átértékelése ^(**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Pénzügyi eszközök	F.A	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	F.1	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany	F.11	x	x	x	x	x	x
Különleges lehívási jogok (SDR)	F.12	x	x	x	x	x	x
Készpénz és betétek	F.2	x	x	x	x	x	x
Készpénz	F.21	x	x	x	x	x	x
Folyószámlabetétek	F.22	x	x	x	x	x	x
Egyéb betétek	F.29	x	x	x	x	x	x
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	F.3	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	F.31	x	x	x	x	x	x
Hosszú lejáratú	F.32	x	x	x	x	x	x

		Teljes gazda-ság	Nem pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleértve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleértve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
Tranzakciók/egyéb volumenváltozások ^(**) /a pénzügyi eszközök átértékelése ^(**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Hitelek	F.4	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	F.41	x	x	x	x	x	x
Hosszú lejáratú	F.42	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek	F.5	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések	F.51	x	x	x	x	x	x
Tőzsdei részvények	F.511	x	x	x	x	x	x
Tőzsdén nem jegyzett részvények	F.512	x	x	x	x	x	x
Egyéb tulajdoni részesedések	F.519	x	x	x	x	x	x
Befektetési jegyek/egységek	F.52	x	x	x	x	x	x
Pénzügyi alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	F.521	x	x	x	x	x	x
Nem pénzügyi alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	F.522	x	x	x	x	x	x
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	F.6	x	x	x	x	x	x
Nem-életbiztosítás-technikai tartalékok	F.61	x	x	x	x	x	x
Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	F.62	x	x	x	x	x	x
Nyugdíjjogosultságok, nyugdíjpénztárak követelései a nyugdíjkezelővel szemben és nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultságok	F.63+ F.64+ F.65	x	x	x	x	x	x
Nyugdíjjogosultságok ⁽⁶⁾	F.63	x	x	x	x	x	x
A nyugdíjpénztárak követelései a nyugdíjkezelővel szemben ⁽⁶⁾	F.64	x	x	x	x	x	x
Nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultság ⁽⁶⁾	F.65	x	x	x	x	x	x
Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	F.66	x	x	x	x	x	x
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	F.7	x	x	x	x	x	x

		Teljes gazda-ság	Nem pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleérve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleértve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
Tranzakciók/egyéb volumenváltozások (**)/a pénzügyi eszközök átértékelése (**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Származtatott pénzügyi eszközök ⁽⁶⁾	F.71	x	x	x	x	x	x
Munkavállalói részvényopciók ⁽⁶⁾	F.72	x	x	x	x	x	x
Egyéb követelések	F.8	x	x	x	x	x	x
Kereskedelmi hitelek és előlegek	F.81	x	x	x	x	x	x
Egyéb követelések a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	F.89	x	x	x	x	x	x
Kötelezettségek	F.L	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	F.1	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany	F.11	x	x	x	x	x	x
Különleges lehívási jogok (SDR)	F.12	x	x	x	x	x	x
Készpénz és betétek	F.2	x	x	x	x	x	x
Készpénz	F.21	x	x	x	x	x	x
Folyószámlabetétek	F.22	x	x	x	x	x	x
Egyéb betétek	F.29	x	x	x	x	x	x
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	F.3	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	F.31	x	x	x	x	x	x
Hosszú lejáratú	F.32	x	x	x	x	x	x
Hitelek	F.4	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	F.41	x	x	x	x	x	x
Hosszú lejáratú	F.42	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek	F.5	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések	F.51	x	x	x	x	x	x
Tőzsdei részvények	F.511	x	x	x	x	x	x
Tőzsdén nem jegyzett részvények	F.512	x	x	x	x	x	x
Egyéb tulajdoni részesedések	F.519	x	x	x	x	x	x
Befektetési jegyek/egységek	F.52	x	x	x	x	x	x

		Teljes gazda-ság	Nem pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleértve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleértve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
Tranzakciók/egyéb volumenváltozások (**)/a pénzügyi eszközök átértékelése (**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	F.521	x	x	x	x	x	x
Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	F.522	x	x	x	x	x	x
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	F.6	x	x	x	x	x	x
Nem-életbiztosítás-technikai tartalékok	F.61	x	x	x	x	x	x
Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	F.62	x	x	x	x	x	x
Nyugdíjjogosultságok, nyugdíjpénztárak követelései a nyugdíjkezelővel szemben és nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultságok	F.63+ F.64+ F.65	x	x	x	x	x	x
Nyugdíjjogosultságok ⁽⁶⁾	F.63	x	x	x	x	x	x
A nyugdíjpénztárak követelései a nyugdíjkezelővel szemben ⁽⁶⁾	F.64	x	x	x	x	x	x
Nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultság ⁽⁶⁾	F.65	x	x	x	x	x	x
Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	F.66	x	x	x	x	x	x
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	F.7	x	x	x	x	x	x
Származtatott pénzügyi eszközök ⁽⁶⁾	F.71	x	x	x	x	x	x
Munkavállalói részvényopciók ⁽⁶⁾	F.72	x	x	x	x	x	x
Egyéb tartozások	F.8	x	x	x	x	x	x
Kereskedelmi hitelek és előlegek	F.81	x	x	x	x	x	x
Egyéb tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	F.89	x	x	x	x	x	x
Pénzügyi eszközök nettó beszerzése ⁽⁷⁾	F.A	x	x	x	x	x	x

		Teljes gazda-ság	Nem pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleérve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleértve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
Tranzakciók/egyéb volumenváltozások ^(**)/a pénzügyi eszközök átértékelése ^(**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Kötelezettségek nettó felmerülése ⁽⁷⁾	F.L	x	x	x	x	x	x
Nettó pénzügyi tranzakciók ⁽⁷⁾		x	x	x	x	x	x

(*) Nem kötelező továbbítani az alábbi partnerszektorokra korlátozott, nem konszolidált információkat:

- S.11 Nem pénzügyi vállalatok
- S.12 Pénzügyi vállalatok
- S.13 Államháztartás
- S.14 + S.15 Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények
- S.2 Külföld

(**) A 2012-vel kezdődő referenciaévekre vonatkozóan kötelező továbbítani a nem konszolidált egyéb volumen- és átértékelésszámlaváltozásokat, az alábbi szektorokra és eszközökre korlátozva:

- S.11 Nem pénzügyi vállalatok
- S.12 Pénzügyi vállalatok
- S.13 Államháztartás
- S.14 + S.15 Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények
- S.2 Külföld
- F.1 Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)
- F.2 Készpénz és betétek
- F.3 Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
- F.4 Hitelek
- F.5 Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek
- F.6 Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek
- F.7 Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók
- F.8 Egyéb követelések/tartozások

Nem kötelező jelenteni a konszolidált egyéb volumen- és átértékelésszámlaváltozásokat.

(1) Nem pénzügyi vállalatok:

- S.11 Nem pénzügyi vállalatok – összesen
- S.11001 Összes állami nem pénzügyi vállalat (nem kötelező jelenteni)

(2) Pénzügyi vállalatok:

- S.12 Pénzügyi vállalatok – összesen
- S.121+S.122+S.123 Monetáris pénzügyi intézmények
- S.121 Központi bank
- S.122+S.123 Betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével és a pénzügyi alapok (az adatok bontása nem kötelező)
- S.124 Nem pénzügyi befektetési alapok
- S.125+S.126+S.127 Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és nyugdíjpénztárak, kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek és captive pénzügyi intézmények és pénzkölcsönzők kivételével (az adatok bontása nem kötelező)
- S.128+S.129 Biztosítók és nyugdíjpénztárak (az adatok bontása nem kötelező)
- S.12001 Összes állami pénzügyi vállalat (nem kötelező jelenteni)

(3) Államháztartási alszektorok bontása:

- S.13 Államháztartás – összesen
- S.1311 Központi kormányzat
- S.1312 Tartományi kormányzat
- S.1313 Helyi önkormányzat
- S.1314 Kötelező társadalombiztosítási alapok

(4) Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények (az adatok bontása a 2012 előtti évek esetében nem kötelező):

- S.14+S.15 Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények – összesen
- S.14 Háztartások
- S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények

(5) Külföld:

- S.2 Külföld – összesen (az adatok bontása nem kötelező)
- S.21 Az Európai Unió tagállamai, intézményei és szervei
- S.21 Azon tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei
- S.22 Nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek figyelembe véve, hogy:
 - az EMU és az Unió szerinti bontásoknak az egyes referencia-időszakok végi tényleges összetételt („változó összetétel”) kell tükrözniük;
 - a nem kötelező adatokat nem kell benyújtani az 1999 előtti referencia-időszakokra.

(6) Nem kötelező.

(7) Kizárólag a pénzügyi eszközökkel kapcsolatos tranzakciókra vonatkozóan kell feltüntetni; a volumenváltozásokra, a pénzügyi eszközök átértékelésére és a partnerszektorokra vonatkozó információkra nézve nem releváns.

7. tábla – A pénzügyi eszközökre és kötelezettségekre vonatkozó vagyonmérlegek (Pénzügyi eszközök állománya [konszolidált és nem konszolidált] és a partnerszektorokra vonatkozó információk (*))

		Teljes gazdagság	Nem pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleértve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleértve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
A pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Pénzügyi eszközök	AF.A	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	AF.1	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany	AF.11	x	x	x	x	x	x
Különleges lehívási jogok (SDR)	AF.12	x	x	x	x	x	x
Készpénz és betétek	AF.2	x	x	x	x	x	x
Készpénz	AF.21	x	x	x	x	x	x
Folyószámlabetétek	AF.22	x	x	x	x	x	x
Egyéb betétek	AF.29	x	x	x	x	x	x
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	AF.3	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	AF.31	x	x	x	x	x	x
Hosszú lejáratú	AF.32	x	x	x	x	x	x
Hitelek	AF.4	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	AF.41	x	x	x	x	x	x
Hosszú lejáratú	AF.42	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek	AF.5	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések	AF.51	x	x	x	x	x	x
Tőzsdei részvények	AF.511	x	x	x	x	x	x
Tőzsdén nem jegyzett részvények	AF.512	x	x	x	x	x	x
Egyéb tulajdoni részesedések	AF.519	x	x	x	x	x	x
Befektetési jegyek/egységek	AF.52	x	x	x	x	x	x
Pénzügyi alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	AF.521	x	x	x	x	x	x
Nem pénzügyi alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	AF.522	x	x	x	x	x	x
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	AF.6	x	x	x	x	x	x
Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	AF.61	x	x	x	x	x	x
Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	AF.62	x	x	x	x	x	x

		Teljes gazda-ság	Nem pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleérve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleértve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
A pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Nyugdíjjogosultságok, nyugdíjpénztárak követelése a nyugdíjkezelővel szemben és nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultságok	AF.63+ AF.64+ AF.65	x	x	x	x	x	x
Nyugdíjjogosultságok ⁽⁶⁾	AF.63	x	x	x	x	x	x
A nyugdíjpénztárak követelése a nyugdíjkezelővel szemben ⁽⁶⁾	AF.64	x	x	x	x	x	x
Nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultság ⁽⁶⁾	AF.65	x	x	x	x	x	x
Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	AF.66	x	x	x	x	x	x
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	AF.7	x	x	x	x	x	x
Származtatott pénzügyi eszközök ⁽⁶⁾	AF.71	x	x	x	x	x	x
Munkavállalói részvényopciók ⁽⁶⁾	AF.72	x	x	x	x	x	x
Egyéb követelések	AF.8	x	x	x	x	x	x
Kereskedelmi hitelek és előlegek	AF.81	x	x	x	x	x	x
Egyéb követelések a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	AF.89	x	x	x	x	x	x
Kötelezettségek	AF.L	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	AF.1	x	x	x	x	x	x
Monetáris arany	AF.11	x	x	x	x	x	x
Különleges lehívási jogok (SDR)	AF.12	x	x	x	x	x	x
Készpénz és betétek	AF.2	x	x	x	x	x	x
Készpénz	AF.21	x	x	x	x	x	x
Folyószámlabetétek	AF.22	x	x	x	x	x	x
Egyéb betétek	AF.29	x	x	x	x	x	x
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	AF.3	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	AF.31	x	x	x	x	x	x

		Teljes gazda-ság	Nem pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleértve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleértve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleértve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
A pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Hosszú lejáratú	AF.32	x	x	x	x	x	x
Hitelek	AF.4	x	x	x	x	x	x
Rövid lejáratú	AF.41	x	x	x	x	x	x
Hosszú lejáratú	AF.42	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek/egységek	AF.5	x	x	x	x	x	x
Tulajdoni részesedések	AF.51	x	x	x	x	x	x
Tőzsdei részvények	AF.511	x	x	x	x	x	x
Tőzsdén nem jegyzett részvények	AF.512	x	x	x	x	x	x
Egyéb tulajdoni részesedések	AF.519	x	x	x	x	x	x
Befektetési jegyek/egységek	AF.52	x	x	x	x	x	x
Pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	AF.521	x	x	x	x	x	x
Nem pénzpiaci alapok befektetési jegyei/egységei ⁽⁶⁾	AF.522	x	x	x	x	x	x
Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	AF.6	x	x	x	x	x	x
Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	AF.61	x	x	x	x	x	x
Életbiztosítási és életjáradék-jogosultságok	AF.62	x	x	x	x	x	x
Nyugdíjjogosultságok, nyugdíjpénztárak követelései a nyugdíjkezelővel szemben és nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultságok	AF.63 + AF.64 + AF.65	x	x	x	x	x	x
Nyugdíjjogosultságok ⁽⁶⁾	AF.63	x	x	x	x	x	x
A nyugdíjpénztárak követelései a nyugdíjkezelővel szemben ⁽⁶⁾	AF.64	x	x	x	x	x	x
Nem nyugdíjjellegű ellátásokra való jogosultság ⁽⁶⁾	AF.65	x	x	x	x	x	x
Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	AF.66	x	x	x	x	x	x
Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	AF.7	x	x	x	x	x	x

		Teljes gazda-ság	Nem pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽¹⁾	Pénzügyi vállalatok, beleérve az alszektorokat is ⁽²⁾	Államháztartás, beleérve az alszektorokat is ⁽³⁾	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények ⁽⁴⁾	Külföld, beleérve az alszektorokat is ⁽⁵⁾
A pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14+S.15	S.2
Származtatott pénzügyi eszközök ⁽⁶⁾	AF.71	x	x	x	x	x	x
Munkavállalói részvényopciók ⁽⁶⁾	AF.72	x	x	x	x	x	x
Egyéb tartozások	AF.8	x	x	x	x	x	x
Kereskedelmi hitelek és előlegek	AF.81	x	x	x	x	x	x
Egyéb tartozások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	AF.89	x	x	x	x	x	x
Pénzügyi eszközök ⁽⁷⁾	AF.A	x	x	x	x	x	x
Kötelezettségek ⁽⁷⁾	AF.L	x	x	x	x	x	x
Nettó pénzügyi vagyon ⁽⁷⁾	BF.90	x	x	x	x	x	x

(*) Nem kötelező továbbítani az alábbi partnerszektorokra korlátozott, nem konszolidált információkat:

- S.11 Nem pénzügyi vállalatok
- S.12 Pénzügyi vállalatok
- S.13 Államháztartás
- S.14 + S.15 Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények
- S.2 Külföld

(¹) Nem pénzügyi vállalatok:

- S.11 Nem pénzügyi vállalatok – összesen
- S.11001 Összes állami nem pénzügyi vállalat (nem kötelező jelenteni)

(²) Pénzügyi vállalatok:

- S.12 Pénzügyi vállalatok – összesen
- S.121+S.122+S.123 Monetáris pénzügyi intézmények
- S.121 Központi bank
- S.122+S.123 Betétgyűjtő vállalatok a központi bank kivételével és a pénzügyi alapok (az adatok bontása nem kötelező)
- S.124 Nem pénzügyi befektetési alapok
- S.125 + S.126+S.127 Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítók és nyugdíjpénztárak, kiegészítő pénzügyi tevékenységet végző szervezetek és captive pénzügyi intézmények és pénzkölcsönzők kivételével (az adatok bontása nem kötelező)
- S.128+S.129 Biztosítók és nyugdíjpénztárak (az adatok bontása nem kötelező)
- S.12001 Összes állami pénzügyi vállalat (nem kötelező jelenteni)

(³) Államháztartási alszektorok bontása:

- S.13 Államháztartás – összesen
- S.1311 Központi kormányzat
- S.1312 Tartományi kormányzat
- S.1313 Helyi önkormányzat
- S.1314 Kötelező társadalombiztosítási alapok

(⁴) Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények (az adatok bontása a 2012 előtti referenciaévek esetében nem kötelező):

- S.14+S.15 Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények – összesen
- S.14 Háztartások
- S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények

(⁵) Külföld:

- S.2 Külföld – összesen (az adatok bontása nem kötelező)
- S.21 Az Európai Unió tagállamai, intézményei és szervei
- S.21 Azon tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei
- S.22 Nem uniós tagországok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek figyelembe véve, hogy:
 - az EMU és az Európai Unió szerinti bontásoknak az egyes referencia-időszakok végi tényleges összetételét („változó összetétel”) kell tükrözniük;
 - a nem kötelező adatokat nem kell benyújtani az 1999-es referenciaév előtti időszakokra.

(⁶) Nem kötelező.

(⁷) A partnerszektorra vonatkozó információk nem alkalmazhatók erre a tételre.

8. tábla – Nem pénzügyi számlák szektorok szerint – évente

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
P.1	Kibocsátás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
(P.11+P.12 +P.131)	Piaci kibocsátás, végső felhasználási célú kibocsátás és egyéb, nem piaci kibocsátásért teljesített kifizetések								x					
P.11	— Piaci kibocsátás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.12	— Saját végső felhasználási célú kibocsátás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.13	— Nem piaci kibocsátás	x							x	x		x		
P.7	Javak és szolgáltatások importja													x
P.71	— Javak importja													x
P.72	— Szolgáltatások importja													x
P.72F	— FISIM importja													o
(D.21 – D.31)	Termékadók és -támogatások egyenlege	x											x	
Felhasználás		2												
P.2	Folyó termelőfelhasználás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.6	— Javak és szolgáltatások exportja													x
P.61	— Javak exportja													x
P.62	— Szolgáltatások exportja													x
P.62F	— — FISIM exportja													o
B.1g	Bruttó hozzáadott érték / Bruttó hazai termék	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
B.11	Javak és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege													x
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.1n	Nettó hozzáadott érték / Nettó hazai termék	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
II.1.1. „Jövedelmek keletkezése” számla		Szektorok												
Forrás														
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14+S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
B.1g	Bruttó hozzáadott érték / Bruttó hazai termék	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
D.3	Támogatások	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
D.31	— Terméktámogatások	x											x	
D.39	— Egyéb termelési támogatások	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
Felhasználás														
D.1	Munkavállalói jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.11	— Bérek és keresetek	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.12	— Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.2	Termelési és importadók	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
D.21	— Termékadók	x											x	
D.29	— Egyéb termelési adók	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
(B.2g+ B.3g)	Bruttó működési eredmény + bruttó vegyes jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
B.2g	— Bruttó működési eredmény	x								x	x			
B.3g	— Bruttó vegyes jövedelem	x								x	x			
II.1.2. „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla		Forrás												
Szektorok		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
(B.2g+ B.3g)	Bruttó működési eredmény + bruttó vegyes jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.2g	— Bruttó működési eredmény	x								x	x			
B.3g	— Bruttó vegyes jövedelem	x								x	x			
D.1	Munkavállalói jövedelem	x								x	x			x
D.11	— Bérek és keresetek	x								x	x			x
D.12	— Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	x								x	x			x
D.2	Termelési és importadók	x							x					x
D.21	— Termékadók	x							x					x
D.211	— — Hozzáadottérték-adó típusú adók (hozzáadottérték-adók)	x							x					x
D.212	— — Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével	x							x					x
D.214	— — Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével	x							x					x
D.29	— Egyéb termelési adók	x							x					x
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.41	— Kamat (2)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.42	— Vállalatok felosztott jövedelme	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
D.421	— — Osztalék	o	o	o		o	o		o	o	o	o		o
D.422	— — Tulajdonosok jövedelmkivonása a kvázivállalatoktól	o	o	o		o	o		o	o	o	o		o
D.43	— Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.43S2I	— — Euroövezeten belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem (3) (4)		x	o		x	o							
D.43S2X	— — Euroövezeten kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem (3) (4)		x	o		x	o							
D.43S21	— — Unión belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem (3)		x	o		x	o							
D.43S22	— — Unión kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem (3)		x	o		x	o							
D.44	— Egyéb befektetési jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.441	— — Biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem (3)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.442	— — Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem (3)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.443	— — Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem (3)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.45	— Haszonbérleti díj	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem	o	x	o		x	o		o	o	o	o		

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 ⁽¹⁾	S.15 ⁽¹⁾	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
D.41g	Összes kamat a FISIM szektorok közötti felosztása előtt ⁽²⁾	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
Felhasználás														
D.3	Támogatások	x							x					x
D.31	— Terméktámogatások	x							x					x
D.39	— Egyéb termelési támogatások	x							x					x
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.41	— Kamat ⁽²⁾	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.42	— Vállalatok felosztott jövedelme	x	x	o		x	o							x
D.421	— — Osztalék	o	o	o		o	o							o
D.422	— — Tulajdonosok jövedelmekivonása a kvázivállalatoktól	o	o	o		o	o							o
D.43	— Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	x	x	o		x	o			x	x	x		x
D.43S2I	— — Euroövezeten belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem ⁽³⁾ ⁽⁴⁾		x	o		x	o							
D.43S2X	— — Euroövezeten kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem ⁽³⁾ ⁽⁴⁾		x	o		x	o							
D.43S21	— — Unión belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem ⁽³⁾		x	o		x	o							
D.43S22	— — Unión kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem ⁽³⁾		x	o		x	o							
D.44	— Egyéb befektetési jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (!)	S.15 (!)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
D.441	— — Biztosítások szerződőjének járó befektetési jövedelem ⁽³⁾	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.442	— — Nyugdíjjogosultság után fizetendő befektetési jövedelem ⁽³⁾	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.443	— — Kollektív befektetési alapok résztulajdonosainak járó befektetési jövedelem ⁽³⁾	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.45	— Haszonbérleti díj	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.5g	Elsődleges jövedelmek bruttó egyenlege / Bruttó nemzeti jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
D.41g	Összes kamat a FISIM szektorok közötti felosztása előtt ⁽²⁾	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
II.2 „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (!)	S.15 (!)	S.1N	S.2
Forrás														
B.5g	Elsődleges jövedelmek bruttó egyenlege / Bruttó nemzeti jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	x							x					x
D.51	— Jövedelemadók	x							x					x
D.59	— Egyéb folyó adók	x							x					x
D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.61	— Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
D.75	— Máshová nem sorolt folyó transzferek (2)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.76	— Az Unió hozzáadottérték-adó- és GNI-alapú saját forrásai													x
Felhasználás														
D.5	Folyó jövedelem-, vagyón- stb. adók	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.51	— Jövedelemadók	x	x	o		x	o		x	x	x			x
D.59	— Egyéb folyó adók	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.61	— Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	x								x	x			x
D.611	— — Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai (3)	x								x	x			x
D.612	— — Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai (3)	x								x	x			x
D.613	— — Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai (3)	x								x	x			x
D.614	— — Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai (3)	x								x	x			x
D.61SC	— — Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai (3)	x								x	x			x
D.62	— Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.63	— Természetbeni társadalmi transzferek	x							x	x		x		
D.631	— Természetbeni társadalmi transzferek – termelt nem piaci javak és szolgáltatások	o							x	o		o		
D.632	— Természetbeni társadalmi transzferek – megvásárolt, termelt piaci javak és szolgáltatások	o							x	o		o		

Tranzakciók és egyenlemező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 ⁽¹⁾	S.15 ⁽¹⁾	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
D.7	Egyéb folyó transferek	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.71	— Nettó nem-életbiztosítási díjak	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.72	— Nem-életbiztosítási kártérítések	x				x	o		x					x
D.74	— Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	x							x					x
D.74A	— — ebből: európai intézmények (például az EFA), tartozás / követelés	x							x					
D.75	— Máshová nem sorolt folyó transferek ⁽²⁾	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.76	— Az Unió hozzáadottérték-adó- és GNI-alapú saját forrásai	x							x					
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem	x							x	x	x	x		
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
II.4.1. „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla		Forrás												
Szektorok		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 ⁽¹⁾	S.15 ⁽¹⁾	S.1N	S.2
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	x								x	x			x
Felhasználás														
P.3	Végső fogyasztási kiadás	x							x	x	x	x		

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
P.31	— Egyéni fogyasztási kiadás	x							x	x	x	x		
P.32	— Közösségi fogyasztási kiadás	x							x					
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
B.8g	Bruttó megtakarítás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.12	Folyó külső egyenleg													x
III.1.1. „Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettóvagyon-változás” számla														
A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai														
B.8g	Bruttó megtakarítás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.12	Folyó külső egyenleg													x
D.9r	Tőketranszferek, követelés	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.91r	— Tőkeadók, követelés	x							x					x
D.92r	— Beruházási támogatások, követelés (2)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.99r	— Egyéb tőketranszferek, követelés (2)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
Eszközváltozás														
D.9p	Tőketranszferek, tartozás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.91p	— Tőkeadók, tartozás	x	x	o		x	o			x	x	x		x

Tranzakciók és egyenlemező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
D.92p	— Beruházási támogatások, tartozás (2)	x							x					x
D.99p	— Egyéb tőkefinanszírozások, tartozás (2)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.10.1	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
III.1.2. „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla		A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai												
Szektorok		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 (1)	S.15 (1)	S.1N	S.2
B.10.1	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozások miatt	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
Eszközváltozás														
P.5g	Bruttó felhalmozás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.51g	— Bruttó állóeszköz-felhalmozás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.52	— Készletváltozás	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.53	— Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

Tranzakciók és egyenlegező tételek		Szektorok												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 +S.15	S.14 ⁽¹⁾	S.15 ⁽¹⁾	S.1N	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Tejjes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Állami nem pénzügyi vállalatok		Pénzügyi vállalatok	Állami pénzügyi vállalatok		Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás														
DB.9	Eltérés a pénzügyi számlák „nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel” tételétől	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
Kiegészítő információk														
EMP	Foglalkoztatás (foglalkoztatottak száma és ledolgozott munkaórák száma)	o	o	o		o	o		x	o	o	o		
OTE	Összes államháztartási kiadás								x					
OTR	Összes államháztartási bevétel								x					

 = nem releváns

 x = kötelező

 o = nem kötelező

⁽¹⁾ Az S.14 és S.15 szektor adatait a 2012-t megelőző referenciáévekre vonatkozóan nem kötelező továbbítani. A 2012-vel kezdődő referenciáévekre vonatkozóan kötelező a továbbítás.

⁽²⁾ Az általános szabály az, hogy az államháztartási adatokat minden egyes alszektoron belül konszolidálni kell, de az alszektorok között nem. E tranzakció esetében azonban a konszolidációt el kell végezni az államháztartás (S.13) alszektorai – a központi kormányzat, a tartományi kormányzatok, a helyi önkormányzatok, valamint a kötelező társadalombiztosítási alapok – között is.

⁽³⁾ A 2012-t megelőző referenciáévek adatait nem kötelező továbbítani. A 2012-vel kezdődő referenciáévekre vonatkozóan kötelező a továbbítás.

⁽⁴⁾ Azon tagállamoknak kötelező továbbítani, amelyek pénzneme az euro.

801. tábla – Nem pénzügyi számlák szektorok szerint – negyedévenként

Kód	Tranzakciók és egyenlegező tételek	Szektorok						
		S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S.15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
	I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája	Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
	Forrás							
P.1	Kibocsátás	o	o	o	o	o		
(P.11+P12+P131)	ebből: piaci kibocsátás, végső felhasználási célú kibocsátás és egyéb, nem piaci kibocsátásért fizetett összegek				x			
P.7	Javak és szolgáltatások importja							x
P.71	— Javak importja							x
P.72	— Szolgáltatások importja							x
P.72F	— FISIM importja							o
D.21 – D.31	Termékadók és -támogatások egyenlege	x					x	
	Felhasználás							
P.2	Folyó termelőfelhasználás	o	o	o	o	o		
P.6	Javak és szolgáltatások exportja							x
P.61	— Javak exportja							x
P.62	— Szolgáltatások exportja							x
P.62F	— FISIM exportja							o
B.1g	Bruttó hozzáadott érték / Bruttó hazai termék	x	x	x	x	x	x	
B.11	Javak és szolgáltatások külkereskedelmi egyenlege							x
P51c	Állóeszköz-felhasználás	x	x	x	x	x		
B.1n	Nettó hozzáadott érték / Nettó hazai termék	x	x	x	x	x		
	II.1.1. „Jövedelmek számla keletkezése”	Szektorok						
	Forrás	S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14 + S.15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
B.1g	Bruttó hozzáadott érték / Bruttó hazai termék	x	x	x	x	x	x	
D.3	Támogatások	x	x	x	x	x	x	
D.31	— Terméktámogatások	x					x	
D.39	— Egyéb termelési támogatások	x	x	x	x	x		
	Felhasználás							
D.1	Munkavállalói jövedelem	x	x	x	x	x		x
D.2	Termelési és importadók	x	x	x	x	x	x	
D.21	— Termékadók	x					x	
D.29	— Egyéb termelési adók	x	x	x	x	x		
B.2g+B.3g	Bruttó működési eredmény + bruttó vegyes jövedelem	x	x	x	x	x	x	
B.3g	— Bruttó vegyes jövedelem	x				x		

Kód	Tranzakciók és egyenlegező tételek	Szektorok						
		S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S- .15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
	I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája							
	Forrás	Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
	II.1.2. „Elsődleges jövedelmek eloszlása” számla	Forrás						
	Szektorok	S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S- .15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
B.2g+B.3g	Bruttó működési eredmény + bruttó vegyes jövedelem	x	x	x	x	x	x	
B.3g	— Bruttó vegyes jövedelem	x				x		
D.1	Munkavállalói jövedelem	x				x		x
D.2	Termelési és importadók	x			x			x
D.21	— Termékadók	x			x			x
D.211	— Hozzáadottérték-adó típusú adók (hozzáadottérték-adók)				x			
D.29	— Egyéb termelési adók	x			x			x
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.41	— Kamat ⁽²⁾	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
(D.42+D.43+D.44+D.45)	— Egyéb, máshová nem sorolt tulajdonból származó jövedelem	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.42	— Vállalatok felosztott jövedelme	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.43	— Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.43S2I	— Euroövezeten belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.43S2X	— Euroövezeten kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.43S21	— Unión belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.43S22	— Unión kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.44	— Egyéb befektetési jövedelem	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.45	— Haszonbérleti díj	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		
B.4g	Bruttó vállalkozói jövedelem	o	x	x	o	o		
D.41g	Összes kamat a FISIM szektorok közötti felosztása előtt ⁽²⁾	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
	Felhasználás							
D.3	Támogatások	x			x		x	x
D.31	— Terméktámogatások	x			x		x	x
D.39	— Egyéb termelési támogatások	x			x			x

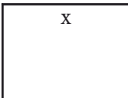
Kód	Tranzakciók és egyenlegező tételek	Szektorok						
		S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S- .15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
	I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája							
	Forrás	Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Allamháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
D.4	Tulajdonból származó jövedelem	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.41	— Kamat ⁽²⁾	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
(D.42+D.43+D.44+D.45)	— Egyéb, máshová nem sorolt tulajdonból származó jövedelem	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.42	— Vállalatok felosztott jövedelme	x ⁽¹⁾	x	x				x
D.43	— Külföldi közvetlen tőkebefektetés újrabefektetett jövedelme	x ⁽¹⁾	x	x				x
D.43S2I	— Euroövezeten belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.43S2X	— Euroövezeten kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.43S2I	— Unión belüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.43S22	— Unión kívüli külföldi közvetlen tőkebefektetésből származó újrabefektetett jövedelem		o	o				
D.44	— Egyéb befektetési jövedelem	x ⁽¹⁾	x	x	x			x
D.45	— Haszonbérleti díj	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		
B.5g	Elsődleges jövedelmek bruttó egyenlege / Bruttó nemzeti jövedelem	x	x	x	x	x		
D.41g	Összes kamat a FISIM szektorok közötti felosztása előtt ⁽²⁾	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
	II.2. „Jövedelmek másodlagos elosztása” számla							
	Forrás							
	Szektorok	S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S- .15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
B.5g	Elsődleges jövedelmek bruttó egyenlege / Bruttó nemzeti jövedelem	x	x	x	x	x		
D.5	Folyó jövedelem-, vagyion- stb. adók	x			x			x
D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.61	— Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.62	— Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások	x ⁽¹⁾				x		x
D.63	— Természetbeni társadalmi transferek	x ⁽¹⁾				x		
D.7	Egyéb folyó transferek	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.71	— Nettó nem-életbiztosítási díjak	x ⁽¹⁾		x	x			x
D.72	— Nem-életbiztosítási kártérítések	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
(D.74+D.75+D.76)	— Egyéb, máshová nem sorolt folyó transferek	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x

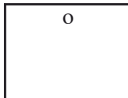
Kód	Tranzakciók és egyenlegező tételek	Szektorok						
		S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S.15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája		Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
Forrás								
D.74	— Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	o			o			o
D.74A	— ebből: európai intézmények (például az EFA), tartozás / követelés							x
D.75	— Máshová nem sorolt folyó transzferek ⁽²⁾	o	o	o	o	o		o
D.76	— Az Unió hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai							o
Felhasználás								
D.5	Folyó jövedelem-, vagyonsb. adók	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.61	— Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	x ⁽¹⁾				x		x
D.62	— Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.63	— Természetbeni társadalmi transzferek	x ⁽¹⁾			x	x		
D.631	— Természetbeni társadalmi transzferek – termelt nem piaci javak és szolgáltatások	x			x			
D.632	— Természetbeni társadalmi transzferek – megvásárolt, termelt piaci javak és szolgáltatások	x			x			
D.7	Egyéb folyó transzferek	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.71	— Nettó nem-életbiztosítási díjak	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.72	— Nem-életbiztosítási kártérítések	x ⁽¹⁾		x	x			x
(D.74+D.75+D.76)	— Egyéb, máshová nem sorolt folyó transzferek	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.74	— Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	o			o			o
D.74A	— ebből: európai intézmények (például az EFA), tartozás / követelés	x			x			
D.75	— Máshová nem sorolt folyó transzferek ⁽²⁾	o	o	o	o	o		o
D.76	— Az Unió hozzáadottértékadó- és GNI-alapú saját forrásai	o			o			
B.7g	Bruttó korrigált rendelkezésre álló jövedelem				x	x		
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	x	x	x	x	x		

Kód	Tranzakciók és egyenlegező tételek	Szektorok						
		S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S.15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
	I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája							
	Forrás	Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
	II.4.1. „Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása” számla	Forrás						
	Szektorok	S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S.15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
B.6g	Bruttó rendelkezésre álló jövedelem	x	x	x	x	x		
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	x				x		x
	Felhasználás							
P.3	Végső fogyasztási kiadás	x			x	x		
P.31	— Egyéni fogyasztási kiadás	x			x	x		
P.32	— Közösségi fogyasztási kiadás	x			x			
D.8	Nyugdíjjogosultságok változása miatti korrekció	x	x	x	x	x		x
B.8g	Bruttó megtakarítás	x	x	x	x	x		
B.12	Folyó külső egyenleg							x
	III.1.1. „Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettóvagyonváltozás” számla							
	A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai							
B.8g	Bruttó megtakarítás	x	x	x	x	x		
B.12	Folyó külső egyenleg							x
D.9r	Tőketranszferek, követelés	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.91r	— Tőkeadók, követelés	x			x			x
D.92r+D.99r	— Beruházási támogatások és egyéb tőketranszferek ⁽²⁾	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.92r	— Beruházási támogatások, követelés ⁽²⁾	o	o	o	o	o		o
D.99r	— Egyéb tőketranszferek, követelés ⁽²⁾	o	o	o	o	o		o
	Eszközváltozás							
D.9p	Tőketranszferek, tartozás	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.91p	— Tőkeadók, tartozás	x ⁽¹⁾	x	x		x		x
D.92p+D.99p	— Beruházási támogatások és egyéb tőketranszferek ⁽²⁾	x ⁽¹⁾	x	x	x	x		x
D.92p	— Beruházási támogatások, tartozás ⁽²⁾	o			o			o
D.99p	— Egyéb tőketranszferek, tartozás ⁽²⁾	o	o	o	o	o		o
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	x	x	x	x	x		

Kód	Tranzakciók és egyenlegező tételek	Szektorok						
		S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S- .15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
	I. Termelési számla / Javak és szolgáltatások „külföld” számlája							
	Forrás	Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem sorolt	Külföld
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozás miatt	x	x	x	x	x		x
	III.1.2. „Nem pénzügyi eszközök beszerzése” számla							
	A kötelezettségek és a nettó vagyon változásai	S.1	S.11 ⁽¹⁾	S.12 ⁽¹⁾	S.13	S.14+S- .15 ⁽¹⁾	S.1N ⁽¹⁾	S.2
B.101	A nettó vagyon változása megtakarítás és tőkefinanszírozás miatt	x	x	x	x	x		x
	Eszközváltozás							
P.5g	Bruttó felhalmozás	x	x	x	x	x		
P.51g	— Bruttó állóeszköz-felhalmozás	x	x	x	x	x		
P.51c	Állóeszköz-felhasználás	x	x	x	x	x		
P.52+P.53	— Készletváltozás és értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	x	x	x	x	x		
NP	Nem termelt eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	x	x	x	x	x		x
B.9	Nettó hitelnyújtás (+) / nettó hitelfelvétel (-)	x	x	x	x	x		x
DB.9	Eltérés a pénzügyi számlák „nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel” tételétől	o	o	o	o	o		o
	Kiegészítő információk							
EMP	Foglalkoztatás (foglalkoztatottak száma és ledolgozott munkaórák)	o	o	o	o	o		o
OTE	Összes államháztartási kiadás				x			
OTR	Összes államháztartási bevétel				x			
AN.111	Lakások					o		
AN.211	Föld					o		

 = nem releváns

 = kötelező

 = nem kötelező

⁽¹⁾ Nem kötelező azon országok esetében, amelyeknek a folyó áron számított GDP-je nem haladja meg a teljes uniós GDP 1 %-át. Az 1 %-os küszöbértéket mozgóátlagként kell számítani a legutóbbi három olyan év alapján, amelyekről adatok állnak rendelkezésre.

⁽²⁾ Az általános szabály az, hogy az államháztartási adatokat minden egyes alszektoron belül konszolidálni kell, de az alszektorok között nem. E tranzakció esetében azonban a konszolidációt el kell végezni az államháztartás (S.13) alszektorai – a központi kormányzat, a tartományi kormányzatok, a helyi önkormányzatok, valamint a kötelező társadalombiztosítási alapok – között is.

SZEZONÁLIS KIIGAZÍTÁS

— A szezonális kiigazítás (adott esetben naptári kiigazításokkal együtt) a 2014-es referenciaévtől kezdődően kötelező a következő tételek esetében:

Felhasználás: S.2/P.6, S.2/D.1+D.2+D.3+D.4, S.2/D.5+D.6+D.7, S.2/D.8, S.2/D.9

Forrás: S.2/P.7, S.2/D.1+D.2+D.3+D.4, S.2/D.5+D.6+D.7, S.2/D.8, S.2/D.9

Egyenlegező tételek: S.1/B.1g, S.1/B.2g+B.3g, S.1/B.5g, S.1/B.6g, S.1/B.8g, S.1/B.9

Adattovábbítási határidő: a szezonális kiigazítás nélküli adatokra vonatkozó határidő + három munkanap.

— A szezonális kiigazítás (adott esetben naptári kiigazításokkal együtt) a 2017-es referenciaévtől kezdődően kötelező a következő tételek esetében:

Felhasználás: S.11/D.1^(*), S.11/P.51g^(*), S.13/P.3, S.13/P.51g, S.13/OTE, S.14+S.15/D.4^(*), S.14+S.15/D.5^(*), S.14+S.15/D.61^(*), S.14+S.15/D.7^(*), S.14+S.15/D.8^(*), S.14+S.15/P.31, S.14+S.15/P.51g^(*)

Forrás: S.13/OTR, S.14+S.15/D.1^(*), S.14+S.15/D.4^(*), S.14+S.15/D.62^(*), S.14+S.15/D.7^(*), S.14+S.15/D.8^(*)

Egyenlegező tételek: S.11/B.1g^(*), S.11/B.2g+B.3g^(*), S.13/B.9, S.14+S.15/B.2g+B.3g^(*), S.14+S.15/B.6g^(*), S.14+S.15/B.8g^(*)

Adattovábbítási határidő: a szezonális kiigazítás nélküli adatokra vonatkozó határidő + három munkanap.

— A szezonális kiigazítás (adott esetben naptári kiigazításokkal együtt) nem kötelező a következő tételek esetében:

Felhasználás: S.11/(P.52+P.53), S.11/D.5, S.14+S.15/D.62, S.14+S.15/D.63, S.2/P.61, S.2/P.62

Forrás: S.14+S.15/D.61, S.14+S.15/D.63, S.2/P.71, S.2/P.72

Egyenlegező tételek: S.11/B.4g, S.11/B.9, S.14+S.15/B.3g, S.14+S.15/B.9

Adattovábbítási határidő: a szezonális kiigazítás nélküli adatokra vonatkozó határidő + három munkanap.

^(*) Nem kötelező azon országok esetében, amelyeknek a folyó áron számított GDP-je nem haladja meg a teljes uniós GDP 1 %-át. Az 1 %-os küszöbértéket mozgóátlagként kell számítani a legutóbbi három olyan év alapján, amelyekből adatok állnak rendelkezésre.

VOLUMENADATOK

A szezonális kiigazítás (adott esetben naptári kiigazításokkal együtt) utáni láncindexált volumenadatok megadása nem kötelező a következő tételek esetében:

S.11/B1g, S.11/P.51g, S.14+S.15/P.31, S.14+S.15/P.51g.

Adattovábbítási határidő: a szezonális kiigazítás nélküli adatokra vonatkozó határidő + három munkanap.

FORRÁSOK ÉS MÓDSZEREK

A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot azokról a főbb módszertani vagy más változásokról, amelyek hatással lehetnek a továbbított adatokra, mégpedig a változások hatálybalépésétől számított három hónapon belül.

9. tábla – Az adókból és társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó bevételek bevételfajta és fogadó alszektor szerinti bontásban, a nemzeti osztályozások szerinti adók és társadalombiztosítási hozzájárulások listájával együtt (*)

Kód (**)	Tranzakció
D.2	Termelési és importadók
D.21	Termékadók
D.211	Hozzáadottérték-típusú adók (HÉA)
D.212	Importadók és importvámok a hozzáadottérték-adók kivételével
D.2121	Importvámok
D.2122	Importadók a hozzáadottérték-adók és az importvámok kivételével
D.2122a	Az importált mezőgazdasági termékek utáni importilletékek
D.2122b	Az importra kivetett monetáris kompenzációs összegek

Kód (**)	Tranzakció
D.2122c	Jövedéki adók
D.2122d	Általános forgalmi adók
D.2122e	Meghatározott szolgáltatásokra kivetett adók
D.2122f	Importmonopóliumok nyeresége
D.214	Termékadók a hozzáadottérték-adók és az importadók kivételével
D.214a	Jövedéki adók és fogyasztási adók
D.214b	Bélyegilletékek
D.214c	Pénzügyi és tőkeműveletekre kivetett adók
D.214d	Gépjármű-nyilvántartási adók
D.214e	Szórakoztatási tevékenységekre kivetett adók
D.214f	Lottójátékokra, szerencsejátékokra és fogadásra kivetett adók
D.214g	Biztosítási díjakra kivetett adók
D.214h	Egyéb, meghatározott szolgáltatásokra kivetett adók
D.214i	Általános forgalmi adók
D.214j	Fiskális monopóliumok nyeresége
D.214k	Exportvámok és az exportra kivetett monetáris kompenzációs összegek
D.214l	Egyéb, máshová nem sorolt termékadók
D.29	Egyéb termelési adók
D.29a	Földre, épületekre vagy egyéb építményekre kivetett adók
D.29b	Állóeszközök használatára kivetett adók
D.29c	Az összbevételek után kivetett adók és létszámadók
D.29d	Nemzetközi tranzakciókra kivetett adók
D.29e	Üzleti vagy szakmai engedélyekért fizetett összegek
D.29f	Környezetszennyezésre kivetett adók
D.29g	Héa-alulkompensáció (átalányrendszer)
D.29h	Egyéb, máshová nem sorolt termelési adók
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók
D.51	Jövedelemadók
D.51a+D.51c1	Egyének vagy háztartások jövedelmére kivetett adók, beleértve az eszköztartási nyereséget
D.51a	Egyének vagy háztartások jövedelmére kivetett adók, kivéve az eszköztartási nyereséget ⁽¹⁾
D.51c1	Az egyéneknél vagy háztartásokban jelentkező eszköztartási nyereségre kivetett adók ⁽¹⁾

Kód (**)	Tranzakció
D.51b+D51c2	Vállalatok jövedelmére vagy nyereségére kivetett adók, beleértve az eszköztartási nyereséget
D.51b	Vállalatok jövedelmére vagy nyereségére kivetett adók, kivéve az eszköztartási nyereséget ⁽¹⁾
D.51c2	Vállalatok eszköztartási nyereségére kivetett adók ⁽¹⁾
D.51c3	Egyéb, eszköztartási nyereségre kivetett adók ⁽¹⁾
D.51c	Eszköztartási nyereségre kivetett adók
D.51d	Lottójáték vagy szerencsejáték nyereményeire kivetett adók
D.51e	Egyéb, máshová nem sorolt jövedelemadók
D.59	Egyéb folyó adók
D.59a	Tőkére kivetett folyó adók
D.59b	Fejadók
D.59c	Költségadók
D.59d	Háztartások által engedélyekért fizetett összegek
D.59e	Nemzetközi tranzakciókra kivetett adók
D.59f	Egyéb, máshová nem sorolt folyó adók
D.91	Tőkeadók
D.91a	Tőketranszferekre kivetett adók
D.91b	Tőkeilleték
D.91c	Egyéb, máshová nem sorolt tőkeadók
ODA	Összes adóbevétel
D.61	Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások
D.611	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.611C	Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.611V	Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.61SC	Társadalombiztosítási rendszerek szolgáltatási díjai ⁽³⁾
D.6111	Munkaadók tényleges nyugdíjjárulécai ⁽¹⁾
D.6112	Munkaadók tényleges nem nyugdíjcélú járulécai ⁽¹⁾
D.6121	Munkaadók imputált nyugdíjjárulécai ⁽¹⁾
D.6122	Munkaadók imputált nem nyugdíjcélú járulécai ⁽¹⁾
D.6131	Háztartások tényleges nyugdíjjárulécai ⁽¹⁾
D.6132	Háztartások tényleges nem nyugdíjcélú járulécai ⁽¹⁾
D.6141	Háztartások kiegészítő nyugdíjjárulécai ⁽¹⁾

Kód (**)	Tranzakció
D.6142	Háztartások kiegészítő nem nyugdíjcéli járulécai ⁽¹⁾
D.612	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.613	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.613c	Háztartások tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.613ce	Munkavállalók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.613cs	Önálló vállalkozók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽¹⁾
D.613cn	Alkalmazásban nem állók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽¹⁾
D.613v	Háztartások tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.614	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽²⁾
D.995	Államháztartási tőketranszferek a megfelelő szektorok részére, amelyek megállapított, de valószínűleg be nem hajtható adóknak és társadalombiztosítási hozzájárulásoknak felelnek meg ⁽²⁾
D.995a	Megállapított, de valószínűleg be nem hajtható termékadók ⁽²⁾
D.995b	Megállapított, de valószínűleg be nem hajtható egyéb termelési adók ⁽²⁾
D.995c	Megállapított, de valószínűleg be nem hajtható jövedelemadók ⁽²⁾
D.995d	Megállapított, de valószínűleg be nem hajtható egyéb folyó adók ⁽²⁾
D.995e	Munkaadók megállapított, de valószínűleg be nem hajtható tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽²⁾
D.995f	Háztartások megállapított, de valószínűleg be nem hajtható tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽²⁾
D.995fe	Munkavállalók megállapított, de valószínűleg be nem hajtható tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽²⁾
D.995fs	Önálló vállalkozók megállapított, de valószínűleg be nem hajtható tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽¹⁾
D.995fn	Alkalmazásban nem állók megállapított, de valószínűleg be nem hajtható tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽¹⁾
D.995g	Megállapított, de valószínűleg be nem hajtható tőkeadók ⁽²⁾
ODB	Adókból és társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó összes bevétel, a megállapított, de valószínűleg be nem hajtható összegek levonása után
ODC	Adókból és a nettó társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó összes bevétel (az imputált társadalombiztosítási hozzájárulásokat is beleértve), a megállapított, de valószínűleg be nem hajtható összegek levonása után
ODD	Adóteher = az adókból és a kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó összes bevétel, a megállapított, de valószínűleg be nem hajtható összegek levonása után

(*) Szektor és alszektorok:

S.13 Államháztartás. Alszektorok szerinti bontás:

- S.13 Államháztartás
- S.1311 Központi kormányzat
- S.1312 Tartományi kormányzat
- S.1313 Helyi önkormányzat
- S.1314 Kötelező társadalombiztosítási alapok

S.212 Az Európai Unió intézményei és szervei

(**) Ezekon túlmenően a 9. táblában meg kell adni az adók és társadalombiztosítási hozzájárulások nemzeti osztályozásának teljes részletezését („nemzeti adólista”) az egyes ESA-kódokhoz tartozó megfelelő összegekkel együtt. A nemzeti adólista továbbítása az államháztartás, valamint az Európai Unió intézményei és szervei vonatkozásában kötelező.

⁽¹⁾ Nem kötelező.

⁽²⁾ A fogadó alszektorok szerinti bontás nem kötelező.

⁽³⁾ A 2012-t megelőző referenciáévek adatait nem kötelező továbbítani. A 2012-vel kezdődő referenciáévekre vonatkozóan kötelező a továbbítás.

10. tábla – Ágazatok és régiók szerinti táblázatok (2. NUTS-szint)

Kód	Változók listája	Bontás
B.1g	1. Bruttó hozzáadott érték alapján (volumennövekedési ráta az előző évi árak alapján) ⁽¹⁾	
B.1g	2. Bruttó hozzáadott érték alapján (folyó árak) ⁽²⁾	A*10
D.1	3. Munkavállalói jövedelem (folyó árakon)	A*10
P.51g	4. Bruttó állóeszköz-felhalmozás (folyó árakon)	A*10
	5. Foglalkoztatás ⁽²⁾ ⁽³⁾ (ezer fő és ezer ledolgozott munkaóra)	
ETO	— Összesen ⁽²⁾ ⁽³⁾	A*10
EEM	— Munkavállalók ⁽³⁾	A*10
POP	6. Népeség (ezer fő) ⁽⁴⁾	

⁽¹⁾ Az adatok továbbítása 2016-ig nem kötelező. 2017-től kezdődően a t + 24. hónapban kötelező, a t + 12. hónapban nem kötelező.

⁽²⁾ Az összes bruttó hozzáadott érték és az összes foglalkoztatott ezer főben megadott száma esetében: adattovábbítás a t + 12. hónapban. A ledolgozott munkaórák számában megadott teljes foglalkoztatottsági adatok, a személyek számában és a ledolgozott munkaórák számában megadott A*10 bontások, valamint a bruttó hozzáadott érték A*10 bontása esetében: adattovábbítás a t + 24. hónapban.

⁽³⁾ Foglalkoztatás és munkavállalók: rezidens termelőegységek által foglalkoztatott rezidensek és nem rezidensek (hazai szemlélet szerint).

⁽⁴⁾ Az adattovábbítás a t + 12. hónapban kötelező.

11. tábla – Államháztartási kiadások funkciók szerint

Kód	Változók listája	Funkció	Alszektorok szerinti bontás ⁽¹⁾
OP5ANP	Bruttó felhalmozás + a nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.5	Bruttó felhalmozás	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.51g	ebből: bruttó állóeszköz-felhalmozás	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽⁷⁾	S.13
NP	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.1	Munkavállalói jövedelem	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.3	Támogatások	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4	Tulajdonból származó jövedelem ⁽²⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1311	ebből: a központi kormányzati alszektorok (S.1311) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽⁷⁾	S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1312	ebből: a tartományi kormányzati alszektorok (S.1312) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1313, S.1314
D.4p_S.1313	ebből: a helyi önkormányzati alszektorok (S.1313) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1312, S.1314

Kód	Változók listája	Funkció	Alszektorok szerinti bontás ⁽¹⁾
D.4p_S.1314	ebből: a kötelező társadalombiztosítási alapok alszektorának (S.1314) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1312, S.1313
D.62+D.632	Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások és természetbeni társadalmi transferek - megvásárolt, termelt piaci javak és szolgáltatások	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.62	Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások ⁽⁸⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.632	Természetbeni társadalmi transferek - megvásárolt, termelt piaci javak és szolgáltatások ⁽⁸⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.2+D.29+D.5+D.8	Folyó termelőfelhasználás + egyéb termelési adók + folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók + nyugdíj-jogosultságok változása miatti korrekció	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.2	Folyó termelőfelhasználás	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.29+D.5+D.8	Egyéb termelési adók + folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók + nyugdíj-jogosultságok változása miatti korrekció	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7	Egyéb folyó transferek ⁽²⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1311	ebből: a központi kormányzati alszektornak (S.1311) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1312	ebből: a tartományi kormányzati alszektornak (S.1312) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1313, S.1314
D.7p_S.1313	ebből: a helyi önkormányzati alszektornak (S.1313) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1312, S.1314
D.7p_S.1314	ebből: a kötelező társadalombiztosítási alapok alszektorának (S.1314) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1312, S.1313
D.9	Tőketranszferek ⁽²⁾ ⁽³⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.92p	ebből: beruházási támogatások ⁽²⁾ ⁽³⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.13
D.9p_S.1311	ebből: a központi kormányzati alszektornak (S.1311) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1312, S.1313, S.1314
D.9p_S.1312	ebből: a tartományi kormányzati alszektornak (S.1312) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1313, S.1314
D.9p_S.1313	ebből: a helyi önkormányzati alszektornak (S.1313) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alága- zatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1312, S.1314

Kód	Változók listája	Funkció	Alszektorok szerinti bontás ⁽¹⁾
D.9p_S.1314	ebből: a kötelező társadalombiztosítási alapok alszektorának (S.1314) fizetendő ⁽²⁾ ⁽⁶⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽⁷⁾	S.1311, S.1312, S.1313
TE	Összes kiadás	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.3	Végső fogyasztási kiadás	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽³⁾ ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás ⁽⁴⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás ⁽⁴⁾	COFOG-ágazatok COFOG-alágazatok ⁽⁷⁾	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

⁽¹⁾ Alszektorok szerinti bontás:

- S.13 Államháztartás
- S.1311 Központi kormányzat
- S.1312 Tartományi kormányzat
- S.1313 Helyi önkormányzat
- S.1314 Kötelező társadalombiztosítási alapok

⁽²⁾ Az alszektorok adatait minden egyes alszektoron belül konszolidálni kell, de az alszektorok között nem. Az S.13 szektor adatai megegyeznek az alszektorok adatainak összességével, kivéve a D.4, D.7 és D.9 tételeket (és azok altételeit), amelyek vonatkozásában el kell végezni az alszektorok közötti konszolidációt (a partnerszektorokra vonatkozó információk alapján).

⁽³⁾ Az alszektorokra vonatkozóan nem kötelező.

⁽⁴⁾ A COFOG-alágazatok összességére vonatkozóan kötelező.

⁽⁵⁾ A D.995 sorban szereplő összegeket nem kell feltüntetni a D.9p sorban. A D.995 sorban szereplő értéket ki kell vonni a D.99r sorban szereplő értékből.

⁽⁶⁾ Nem kötelező.

⁽⁷⁾ A 2001-es referenciaévtől kezdődően kell megadni.

⁽⁸⁾ A 2012-t megelőző referenciaévek adatait nem kötelező továbbítani. A 2012-vel kezdődő referenciaévekre vonatkozóan kötelező a továbbítás.

12. tábla – Ágazatok és régiók szerinti táblázatok (3. NUTS-szint)

Kód	Változók listája	Bontás ⁽¹⁾
B1.g	1. Bruttó hozzáadott érték alapján (folyó árak)	A*10
	2. Foglalkoztatás ⁽²⁾ (ezer fő)	
ETO	— Összesen	A*10
EEM	— Munkavállalók	A*10
POP	3. Néesség (ezer fő)	

⁽¹⁾ A NACE Rev 2 A*10 szintű bontásának következő aggregált pozíciói használhatók:

- a (G, H és I) és a (J) helyett a (G, H, I és J),
- a (K), az (L) és az (M és N) helyett a (K, L, M és N),
- az (O, P és Q) és az (R, S, T és U) helyett az (O, P, Q, R, S, T és U).

⁽²⁾ Foglalkoztatás és munkavállalók: rezidens termelőegységek által foglalkoztatott rezidensek és nem rezidensek (hazai szemlélet szerint).

13. tábla – Háztartások számlái régiók szerint (2. NUTS-szint)

Háztartások (S.14) „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlája			
Kód	Felhasználás	Kód	Forrás
D.4	1. Tulajdonból származó jövedelem	B.2n/B.3n	3. Nettó működési eredmény / nettó vegyes jövedelem
B.5n	2. Elsődleges jövedelmek nettó egyenlege	D.1	4. Munkavállalói jövedelem
		D.4	5. Tulajdonból származó jövedelem

Háztartások (S.14) „elsődleges jövedelmek eloszlása” számlája			
Kód	Felhasználás	Kód	Forrás
Háztartások (S.14) „jövedelmek másodlagos elosztása” számlája			
Kód	Felhasználás	Kód	Forrás
D.5	6. Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	B.5	10. Elsődleges jövedelmek nettó egyenlege
D.61	7. Nettó társadalombiztosítási hozzájárulások	D.62	11. Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások
D.7	8. Egyéb folyó transzferek	D.7	12. Egyéb folyó transzferek
B.6n	9. Nettó rendelkezésre álló jövedelem		
Háztartások (S.14) végső fogyasztási kiadása			
P.3	13. Háztartások végső fogyasztási kiadása (!)		

(!) Nem kötelező.

15. tábla – Forrástábla alapján, kiegészítve a piaci beszerzési árra történő átszámítással (folyó árak és előző évi árak ⁽¹⁾)

n=64, m=64

	Ágazatok (NACE A*64) 1 2 3 4 n	Σ (1)	Import, CIF-áron ⁽²⁾	Összes forrás alapáron	Kereskedelmi és szállítási árás	Termékdók és -támogatások egyenlege	Összes forrás piaci beszerzési áron
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	(1)	Kibocsátás alapján termékenként és ágazonként	a) Unión belüli, CIF-áron ⁽²⁾ a1) az S.2I-ből: azokból a tagállamokból, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Banktól, valamint az euroövezet más intézményeitől és szerveitől, CIF-áron ⁽²⁾ a2) az S.xx-ből (S.21–S.2I): azokból a tagállamokból, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményeitől és szerveitől (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével), CIF-áron ⁽²⁾ b) Unión kívüli, CIF-áron ⁽²⁾ c) Összesen				
2							
3							
4							
.							
.							
Termékek (CPA)							
.							
.							
m							
Σ (1)		Teljes kibocsátás ágazonként					
Korrekciós tételek:							
— Importra vonatkozó CIF/FOB-korrekció	(2)	—			—	—	
— Rezidensek közvetlen külföldi vásárlásai		—			—	—	
(1) + (2)							
Ebből összesen:							
— Piaci kibocsátás	(3)						
— Saját végső felhasználási célú kibocsátás			—	—	—	—	
— Nem piaci kibocsátás			—	—	—	—	

⁽¹⁾ Az előző évi árakon számított adatok továbbítása a 2010–2014-es referenciaévekre vonatkozóan nem kötelező. A 2015-tel kezdődő referenciaévekre vonatkozóan kötelező a továbbítás.

⁽²⁾ Az importot a következők szerint kell részletezni:

a) S.21: az Európai Unió tagállamai, valamint intézményei és szervei;

a1) S.2I: azok a tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei;

a2) S.xx (S.21–S.2I): azok a tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményei és szervei (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével); továbbá

b) az S.22: az Európai Unióon kívüli országok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek;

figyelembe véve az alábbiakat:

— az EMU és az Unió szerinti bontásoknak az egyes referencia-időszakok végi tényleges összetételt („változó összetétel”) kell tükrözniük,

— azoknak a tagállamoknak, amelyek pénzneme az euro, meg kell adniuk az a), az a1), az a2) és a b) pont szerinti valamennyi bontást; – azoknak a tagállamoknak, amelyek pénzneme nem az euro, meg kell adniuk az a) és a b) pont szerinti bontásokat, ugyanakkor az a1) és az a2) pont szerinti bontások megadása számukra nem kötelező,

— az adatokat folyó árakon és előző évi árakon kell megadni.

⁽³⁾ Azt a szemléletet, amely termékenkénti adatokat alkalmaz a forrás- és felhasználástáblákban, valamint az input-output táblákban, hazai szemléletnek nevezzük. A nemzeti szemlélethez képest végzett kiigazításokat (rezidensek közvetlen külföldi vásárlásai) a táblázat 2. része tartalmazza az összesítések sorában. A CIF-áron számított, termékenkénti import nem tartalmazza a rezidensek közvetlen külföldi vásárlásait.

16. tábla – Felhasználástábla, piaci beszerzési áron () (folyó árak és előző évi árak (1))

n=64, m=64

		Ágazatok (NACE A*64) 1 2 3 n	Σ (1)	Végső felhasználás a) b) c) d) e) f) g) h) i) j) k) l)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek (CPA)	1 2 3 m	(1) Folyó termelőfelhasználás piaci beszerzési áron termékenként és ágazatonként		Végső felhasználás piaci beszerzési áron: (5) Végső fogyasztási kiadás: a) háztartások b) háztartásokat segítő nonprofit intézmények c) államháztartás d) összesen Bruttó felhalmozás: e) bruttó állóeszköz-felhalmozás f) készletváltozás (2) g) értéktárgyak változása (2) h) készletváltozás és értéktárgyak változása i) összesen Export, FOB-áron : (3) j) Unión belüli j1) — az S.21 felé: azokba a tagállamokba, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bankhoz, valamint az euroövezet más intézményeihez és szerveihez (3) j2) — az S.xx felé (S.21–S.21): azokba a tagállamokba, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményeihez és szerveihez (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével) (3) k) Unión kívüli (3) l) összesen		
Σ (1)	(2)	Összes folyó termelőfelhasználás ágazatonként		Összes végső felhasználás típusonként		Összes felhasználás
Korrekciós tételek:						
— Exportra vonatkozó CIF/FOB-korrekció		—		csak export	csak export	
— Rezidensek közvetlen külföldi vásárlásai	(3)	—		csak a háztartások végső fogyasztási kiadásai	csak a háztartások végső fogyasztási kiadásai	
— Nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásai		—		csak a háztartások végső fogyasztási kiadásai és export	csak a háztartások végső fogyasztási kiadásai és export	

		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Σ (2) + Σ (3)	(4)					
— Munkavállalói jövedelem ⁽⁴⁾ Bérek és keresetek ⁽⁴⁾				—	—	—
— Egyéb termelési adók és támogatások egyenlege ⁽⁴⁾				—	—	—
— Állóeszköz-felhasználás ⁽⁴⁾	(5)		—	—	—	—
— Nettó működési eredmény ⁽⁴⁾				—	—	—
— Bruttó működési eredmény ⁽⁴⁾				—	—	—
— Bruttó vegyes jövedelem ⁽⁴⁾				—	—	—
Bruttó hozzáadott érték alapján	(6)			—	—	—
Összes kibocsátás alapján	(7)			—	—	—
Nem kötelező kiegészítő adatok:						
— Bruttó állóeszköz-felhalmozás	(8)(2)			—		
— Bruttó állóeszköz-állomány				—		
— Ledolgozott munkaóra (ezer óra)				—		

(*) Az alább említett öt kiegészítő táblát ötvenként kell továbbítani (a 0-ra és 5-re végződő referenciaévekre vonatkozóan). Az öt kiegészítő tábla továbbítása a folyó áron számított adatokkal kötelező, az előző évi árakon számított adatokkal nem kötelező.

A következő öt tábláról van szó:

- felhasználástábla alapján (az (1)–(7) sor adataiból);
- a hazai kibocsátásra vonatkozó felhasználástábla alapján (az (1) és a (2) sor adataiból);
- az importra vonatkozó felhasználástábla alapján (az (1) és a (2) sor adataiból);
- a kereskedelmi és szállítási árés táblája (az (1) és a (2) sor adataiból);
- a termékadók és -támogatások egyenlegének táblája (az (1) és a (2) sor adataiból).

(1) Az előző évi árakon számított adatok továbbítása a 2010–2014-es referenciaévekre vonatkozóan nem kötelező. A 2015-tel kezdődő referenciaévekre vonatkozóan kötelező a továbbítás.

(2) Nem kötelező.

(3) Az exportot a következők szerint kell részletezni:

j) S.21: az Európai Unió tagállamai, intézményei és szervei;

j1) S.21: azok a tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei;

j2) S.xx (S.21–S.21): azok a tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményei és szervei (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével); továbbá

k) S.22: az Unióon kívüli országok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek; figyelembe véve az alábbiakat:

- az EMU és az Unió szerinti bontásoknak az egyes referencia-időszakok végi tényleges összetételt („változó összetétel”) kell tükrözniük,
- azoknak a tagállamoknak, amelyek pénzneme az euro, meg kell adniuk a j), a j1), a j2) és a k) pont szerinti valamennyi bontást; azoknak a tagállamoknak, amelyek pénzneme nem az euro, meg kell adniuk a j) és a k) pont szerinti bontásokat, ugyanakkor a j1) és a j2) pont szerinti bontások megadása számukra nem kötelező,
- az adatokat folyó árakon és előző évi árakon kell megadni.

(4) A folyó árakon számított adatok megadása kötelező, az előző évi árakon számított adatok megadása nem kötelező.

(5) Azt a szemléletet, amely termékenkénti adatokat alkalmaz a forrás- és felhasználástáblákban, valamint az input-output táblákban, hazai szemléletnek nevezzük. A nemzeti szemlélethez képest végzett kiigazításokat (rezidensek közvetlen külföldi vásárlásai, valamint nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásai) a táblázat 3. része tartalmazza az összesítések sorában. A háztartások termékenkénti bontásban megadott végső fogyasztási kiadásai nem foglalják magukban a rezidensek közvetlen külföldi vásárlásait. A háztartások termékenkénti bontásban megadott végső fogyasztási kiadásai magukban foglalják a nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásait. A FOB-áron megadott termékenkénti export nem foglalja magában a nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásait.

17. tábla – Szimmetrikus input-output tábla, alapáron (**) (termék × termék (*))

(folyó árak (*))

n=64

		Termékek 1 2 3 n	Σ (1)	Végső felhasználás a) b) c) d) e) f) g) h) i) j) k) l)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Termékek 1 2 3 . . n	(1)	Folyó termelőfelhasználás alapáron (termék × termék)		Végső felhasználás alapáron: ⁽³⁾ Végső fogyasztási kiadás: a) háztartások b) háztartásokat segítő nonprofit intézmények c) államháztartás d) összesen Bruttó felhalmozás: e) bruttó állóeszköz-felhalmozás f) készletváltozás ⁽¹⁾ g) értéktárgyak változása ⁽¹⁾ h) készletváltozás és értéktárgyak változása i) összesen Export: ⁽²⁾ j) Unión belüli j1) — az S.2l felé: azokba a tagállamokba, amelyek pénzneme nem az euro, az Európai Központi Bankhoz, valamint az euroövezet más intézményeihez és szerveihez ⁽²⁾ j2) — az S.xx (S.21–S.2l) felé: azokba a tagállamokba, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményeihez és szerveihez (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével) k) Unión kívüli ⁽²⁾ l) összesen			
	Σ (1)	(2) Összes folyó termelőfelhasználás alapáron, termékenként		Végső felhasználás alapáron típusonként		Összes felhasználás alapáron	
	Importált termékek felhasználása (***)		Importált termékek teljes folyó termelőfelhasználása termékenként, CIF-áron		Importált termékek végső felhasználása, CIF-áron		Összes import
	Termékadók és -támogatások egyenlege	(3)	Termékadók és -támogatások egyenlege termékenként		Termékadók és -támogatások egyenlege a végső felhasználás típusa szerint		Termékadók és -támogatások összesített egyenlege
	Σ (1) + (3)	(4)	Összes folyó termelőfelhasználás piaci beszerzési áron, termékenként		Összes végső felhasználás típusonként, piaci beszerzési áron		Összes felhasználás piaci beszerzési áron

		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
— Munkavállalói jövedelem Bérek és keresetek	(5)					
— Egyéb termelési adók és támogatások egyenlege				—	—	—
— Állóeszköz-felhasználás				—	—	—
— Nettó működési eredmény				—	—	—
— Bruttó működési eredmény				—	—	—
— Bruttó vegyes jövedelem ⁽¹⁾				—	—	—
Bruttó hozzáadott érték alapján	(6)			—	—	—
Összes kibocsátás alapján	(7)			—	—	—
Unión belüli import, CIF-áron ⁽²⁾						
— import az S.21-ből: azokból a tagállamok- ból, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Banktól, valamint az euroövezet más intézményeitől és szerveitől, CIF- áron ⁽²⁾				—	—	—
— import az S.xx-ből (S.21–S.21): azokból a tagállamokból, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézmé- nyeitől és szerveitől (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézmé- nyeinek és szerveinek kivételével), CIF- áron ⁽²⁾	(8)			—	—	—
Unión kívüli import, CIF-áron ⁽²⁾				—	—	—
Σ (8)	(9)	Import CIF-áron, termékenként				
Összes forrás alapján	(10)	Forrás alapján, termékenként				

(*) Ágazat × ágazat, feltéve hogy ez megközelítőleg megfelel a termék × termék típusú táblának.

(**) A következő két kiegészítő tábla továbbítása az alapáron számított adatokkal kötelező:

- a hazai kibocsátásra vonatkozó szimmetrikus input-output tábla, alapáron (az (1) és a (2) sor, az „Importált termékek felhasználása” sor, valamint a (3) és a (4) sor adataiból),
- az importra vonatkozó szimmetrikus input-output tábla, alapáron (az (1) és a (2) sor adataiból).

(***) Csak a hazai kibocsátásról készített altáblára vonatkozik.

(1) Nem kötelező.

(2) Az importot és az exportot a következők szerint kell részletezni:

j) S.21: az Európai Unió tagállamai, intézményei és szervei; j

1) S.21: azok a tagállamok, amelyek pénzneme az euro, az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményei és szervei;

j2) S.xx (S.21–S.21): azok a tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, valamint az Európai Unió intézményei és szervei (az Európai Központi Bank, valamint az euroövezet más intézményeinek és szerveinek kivételével); továbbá

k) S.22: az Európai Unión kívüli országok és az Európai Unióban nem rezidens nemzetközi szervezetek;

figyelembe véve az alábbiakat:

— az EMU és az Unió szerinti bontásoknak az egyes referencia-időszakok végi tényleges összetételt („változó összetétel”) kell tükrözniük,

— azoknak a tagállamoknak, amelyek pénzneme az euro, meg kell adniuk a j), a j1), a j2) és a k) pont szerinti valamennyi bontást; azoknak a tagállamoknak, amelyek pénzneme nem az euro, meg kell adniuk a j) és a k) pont szerinti bontásokat, ugyanakkor a j1) és a j2) pont szerinti bontások megadása számukra nem kötelező,

— az adatokat folyó árakon kell megadni.

(3) Azt a szemléletet, amely termékenkénti adatokat alkalmaz a forrás- és felhasználástáblákban, valamint az input-output táblákban, hazai szemléletnek nevezzük. A nemzeti szemlélethez képest végzett kiigazításokat (rezidensek közvetlen külföldi vásárlásai, valamint nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásai) az összesítő sorok tartalmazzák. A háztartások termékenkénti bontásban megadott végső fogyasztási kiadásai nem foglalják magukban a rezidensek közvetlen külföldi vásárlásait. A háztartások termékenkénti bontásban megadott végső fogyasztási kiadásai magukban foglalják a nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásait. A FOB-áron megadott termékenkénti export nem foglalja magában a nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásait.

(4) Az előző évi árakon számított adatokat tartalmazó szimmetrikus input-output táblák továbbítása nem kötelező.

20. tábla – Állóeszközök keresztosztályozása ágazatok és eszközök szerint (állományok)

Kód	Változók listája	Bontás Ágazatok ⁽¹⁾	Folyó pótlási költség	Előző évi pótlási költség
AN.11g	1. Bruttó állóeszközök		x	x
AN.111g	2. Lakások, bruttó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.112g	3. Egyéb épületek és építmények, bruttó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.113g+AN.114g	4. Gépek és gépi berendezések, bruttó + fegyverrendszerek, bruttó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1131g	5. Szállítóeszközök, bruttó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1132g	6. Ikt-berendezések, bruttó		x	x
AN.11321g	7. Számítógépes hardver, bruttó		x	x
AN.11322g	8. Híradástechnikai berendezések, bruttó		x	x
AN.1139g+AN.114g	9. Egyéb gépek és gépi berendezések, bruttó + fegyverrendszerek, bruttó		x	x
AN.115g	10. Művelés alatt álló biológiai erőforrások, bruttó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.117g	11. Szellemi tulajdont képező termékek, bruttó		x	x
AN.1173g	12. Számítógépes szoftverek és adatbázisok, bruttó		x	x
AN.11n	13. Nettó állóeszközök		x	x
AN.111n	14. Lakások, nettó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.112n	15. Egyéb épületek és építmények, nettó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.113n+AN.114n	16. Gépek és gépi berendezések, nettó + fegyverrendszerek, nettó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1131n	17. Szállítóeszközök, nettó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1132n	18. Ikt-berendezések, nettó		x	x
AN.11321n	19. Számítógépes hardver, nettó		x	x
AN.11322n	20. Híradástechnikai berendezések, nettó		x	x
AN.1139n+AN.114n	21. Egyéb gépek és gépi berendezések, nettó + fegyverrendszerek, nettó		x	x
AN.115n	22. Művelés alatt álló biológiai erőforrások, nettó	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.117n	23. Szellemi tulajdont képező termékek, nettó		x	x
AN.1173n	24. Számítógépes szoftverek és adatbázisok, nettó		x	x

⁽¹⁾ A*21: kötelező.

A*38/A*64: nem kötelező.

Ha nincs bontás jelezve, akkor az adatok a teljes gazdaságra vonatkoznak.

22. tábla – Bruttó állóeszköz-felhalmozás keresztosztályozása ágazatok és eszközök szerint (tranzakciók)

Kód	Változók listája	Bontás Ágazatok ⁽¹⁾	Folyó árak	Előző évi árak és láncindexált volumenek ⁽³⁾
P.51g_AN.11	1. Bruttó állóeszköz-felhalmozás állóeszközökben		x	x
P.51g_AN.111	2. Bruttó állóeszköz-felhalmozás lakásokban	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.112	3. Bruttó állóeszköz-felhalmozás egyéb épületekben és építményekben	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.113+AN.114	4. Bruttó állóeszköz-felhalmozás gépekben és gépi berendezésekben + fegyverrendszerekben	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.1131	5. Bruttó állóeszköz-felhalmozás szállítóeszközökben	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.1132	6. Bruttó állóeszköz-felhalmozás ikt-berendezésekben ⁽²⁾		x	x
P.51g_AN.11321	7. Bruttó állóeszköz-felhalmozás számítógépes hardverben ⁽²⁾		x	x
P.51g_AN.11322	8. Bruttó állóeszköz-felhalmozás híradástechnikai berendezésekben ⁽²⁾		x	x
P.51g_AN.1139+AN.114	9. Bruttó állóeszköz-felhalmozás egyéb gépekben és gépi berendezésekben + fegyverrendszerekben ⁽²⁾		x	x
P.51g_AN.115	10. Bruttó állóeszköz-felhalmozás művelés alatt álló biológiai erőforrásokban	A*21/A*38/A*64	x	X
P.51g_AN.117	11. Bruttó állóeszköz-felhalmozás szellemi tulajdont képező termékekben		x	X
P.51g_AN.1173	12. Bruttó állóeszköz-felhalmozás számítógépes szoftverekben és adatbázisokban ⁽²⁾		x	X

⁽¹⁾ A*21: kötelező.

A*38/A*64: nem kötelező.

Ha nincs bontás jelezve, akkor az adatok a teljes gazdaságra vonatkoznak.

⁽²⁾ A 2000 előtti referenciaévekre vonatkozóan nem kötelező. A 2000-rel kezdődő referenciaévekre kötelező.

⁽³⁾ Az 1995-ös referenciaévre nem kell benyújtani az előző évi árakon számított adatokat.

26. tábla – Nem pénzügyi eszközök mérlegei

Kód	Változók listája	Bontás Szektorok
AN.1	1. Termelt nem pénzügyi eszközök ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.11+AN.12	2. Állóeszközök + készletek ⁽¹⁾	S.1, S.11 ⁽⁴⁾ , S.12 ⁽⁴⁾ , S.13 ⁽⁴⁾ , S.14 + S.15 ⁽⁴⁾
AN.11	3. Állóeszközök ⁽²⁾	S.1, S.11 ⁽⁴⁾ , S.12 ⁽⁴⁾ , S.13 ⁽⁴⁾ , S.14 + S.15 ⁽⁴⁾
AN.111	4. Lakások	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.112	5. Egyéb épületek és építmények ⁽²⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1121	6. Nem lakás céljára szolgáló épületek ⁽¹⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1122	7. Egyéb építmények ⁽¹⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.113+AN.114	8. Gépek és gépi berendezések + fegyverrendszerek ⁽²⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.115	9. Művelés alatt álló biológiai erőforrások ⁽²⁾	S.1, S.11 ⁽⁴⁾ , S.12 ⁽⁴⁾ , S.13 ⁽⁴⁾ , S.14 + S.15 ⁽⁴⁾
AN.117	10. Szellemi tulajdont képező termékek ⁽²⁾	S.1, S.11 ⁽⁴⁾ , S.12 ⁽⁴⁾ , S.13 ⁽⁴⁾ , S.14 + S.15 ⁽⁴⁾
AN.1171	11. Kutatás-fejlesztés ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15

Kód	Változók listája	Bontás Szektorok
AN.1172	12. Ásványkincsfeltárás és -értékelés ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1173	13. Számítógépes szoftverek és adatbázisok ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1174	14. Szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások eredeti példányai ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1179	15. Egyéb szellemi tulajdont képező termékek ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.12	16. Készletek ⁽¹⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.13	17. Értéktárgyak ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.2	18. Nem termelt nem pénzügyi eszközök ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.21	19. Természeti erőforrások ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.211	20. Föld	S.1 ⁽³⁾ , S.11 ⁽³⁾ , S.12 ⁽³⁾ , S.13 ⁽³⁾ , S.14 + S.15 ⁽⁴⁾
AN.212	21. Ásványkincsek és energiatartalékok ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.213 + AN.214	22. Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások és vízkészletek ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.215	23. Egyéb természeti erőforrások ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.22	24. Szerződések, lízingek és licenck ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.23	25. A cégérték és a marketingeszközök beszerzésének és eladásának egyenlege ⁽³⁾	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15

Egység: folyó árak.

⁽¹⁾ A 2012-t megelőző referenciaévek adatait nem kötelező továbbítani. A 2012-es referenciaévtől kezdődően kötelező a továbbítás.

⁽²⁾ A 2000-t megelőző referenciaévek adatait nem kötelező továbbítani. A 2000–2011-es referenciaévekre csak a teljes gazdaságra vonatkozó adatokat kötelező továbbítani. 2012-es referenciaévtől kezdődően kötelező a teljes gazdaságra és az intézményi szektorokra vonatkozó adatok továbbítása.

⁽³⁾ Nem kötelező.

⁽⁴⁾ Első adattovábbítás: 2017.

27. tábla ⁽¹⁾ – Az államháztartás negyedéves pénzügyi számlái

Kód	Tranzakció/mérleg	Eszközök/ kötelezettségek	Szektorok és alszektorok ⁽²⁾ ⁽³⁾
F	Pénzügyi tranzakciók	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.1	Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.2	Készpénz és betétek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.21	Készpénz	Kötelezettségek	S.1311
F.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.31	Rövid lejáratú értékpapírok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.32	Hosszú lejáratú értékpapírok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.4	Hitelek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.41	Rövid lejáratú hitelek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Tranzakció/mérleg	Eszközök/ kötelezettségek	Szektorok és alszektorok ⁽²⁾ ⁽³⁾
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.51	Tulajdoni részesedések	Eszközök	S.13
F.52	Befektetési jegyek/egységek	Eszközök	S.13
F.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.63+F.64+F.65	Nyugdíjjogosultságok, nyugdíjpénztárak követelése a nyugdíjkezelővel szemben és nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.8	Egyéb követelések/tartozások	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
LE	Egyenleg	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.2	Készpénz és betétek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.21	Készpénz	Kötelezettségek	S.1311
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.31	Rövid lejáratú értékpapírok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.32	Hosszú lejáratú értékpapírok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.4	Hitelek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.41	Rövid lejáratú hitelek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.42	Hosszú lejáratú hitelek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.51	Tulajdoni részesedések	Eszközök	S.13
AF.52	Befektetési jegyek/egységek	Eszközök	S.13

Kód	Tranzakció/mérleg	Eszközök/ kötelezettségek	Szektorok és alszektorok ⁽²⁾ ⁽³⁾
AF.6	Biztosítási, nyugdíj- és szabványosított garancia-rendszerek	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.61	Nem-életbiztosítástechnikai tartalékok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.63+AF.64+AF.6-5	Nyugdíjjogosultságok, nyugdíjpénztárak követelése a nyugdíjkezelővel szemben és nem nyugdíjjellegű ellátásra való jogosultságok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.66	Szabványosított garanciák lehívására képzett tartalékok	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.7	Származtatott pénzügyi eszközök és munkavállalói részvényopciók	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.8	Egyéb követelések/tartozások	Eszközök/ kötelezettségek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
	A partnerszektor(ok)ra vonatkozó információk ⁽⁴⁾ / tranzakciók		
F.31	Rövid lejáratú értékpapírok	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
F.32	Hosszú lejáratú értékpapírok	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
F.41	Rövid lejáratú hitelek	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12 ⁽⁵⁾ , S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 ⁽⁵⁾
F.41	Rövid lejáratú hitelek	Kötelezettségek	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11 ⁽⁵⁾ , S.12 ⁽⁵⁾ , S.128+S.129, S.2 ⁽⁵⁾
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12 ⁽⁴⁾ , S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 ⁽⁴⁾
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	Kötelezettségek	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11 ⁽⁵⁾ , S.12 ⁽⁵⁾ , S.128+S.129, S.2 ⁽⁵⁾
F.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
	A partnerszektor(ok)ra vonatkozó információk ⁽⁴⁾ / egyenleg		
AF.31	Rövid lejáratú értékpapírok	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
AF.32	Hosszú lejáratú értékpapírok	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
AF.41	Rövid lejáratú hitelek	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12 ⁽⁵⁾ , S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 ⁽⁵⁾
AF.41	Rövid lejáratú hitelek	Kötelezettségek	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11 ⁽⁵⁾ , S.12 ⁽⁵⁾ , S.128+S.129, S.2 ⁽⁵⁾
AF.42	Hosszú lejáratú hitelek	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12 ⁽⁵⁾ , S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 ⁽⁵⁾

Kód	Tranzakció/mérleg	Eszközök/ kötelezettségek	Szektorok és alszektorok ⁽²⁾ ⁽³⁾
AF.42	Hosszú lejáratú hitelek	Kötele- zettsé- gek	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11 ⁽⁵⁾ , S.12 ⁽⁵⁾ , S.128+S.129, S.2 ⁽⁵⁾
AF.5	Tulajdoni részesedések és befektetési jegyek	Eszközök	S.1311 és S.1314, a következő szektorokkal szemben: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2

(1) A tagállamok legkésőbb a 27. tábla első továbbításakor benyújtják a Bizottságnak (az Eurostatnak) az adatok kiszámításához használt forrásokat és módszereket. Ha bármilyen változás következik be az ismertetett forrásokhoz és módszerekhez képest, akkor a tagállamok a módosított adatok közzései tájékoztatják erről a Bizottságot (az Eurostatot).

(2) Az államháztartás alszektorok szerinti bontása:

- S.13 Államháztartás
- S.1311 Központi kormányzat
- S.1312 Tartományi kormányzat
- S.1313 Helyi önkormányzat
- S.1314 Kötelező társadalombiztosítási alapok

(3) Konzolidálás:

- S.13 Konzolidált és nem konzolidált.
- egyéb alszektorok: konzolidált.

(4) A partnerszektorokra vonatkozó információk – partnerszektorok és -alszektorok:

- S.11 Nem pénzügyi vállalatok
- S.12 Pénzügyi vállalatok
- S.128+S.129 Biztosítók és nyugdíjpénztárok
- S.14+S.15 Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények
- S.2 Külföld

(5) Nem kötelező.

28. tábla – Az államháztartás államadóssága (maastrichti adósság) – negyedéves

Kód	Kötelezettségek ⁽¹⁾	Szektorok és alszektorok ⁽²⁾ ⁽³⁾
GD	Összesen	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.2	Készpénz és betétek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.21	Készpénz	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.22+AF.29	Betétek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.31	Rövid lejáratú	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.32	Hosszú lejáratú	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.4	Hitelek	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.41	Rövid lejáratú	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.42	Hosszú lejáratú	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

(1) Névértéken számított állomány a negyedév végén.

(2) Az államháztartás alszektorok szerinti bontása:

- S.13 Államháztartás
- S.1311 Központi kormányzat
- S.1312 Tartományi kormányzat
- S.1313 Helyi önkormányzat
- S.1314 Kötelező társadalombiztosítási alapok

(3) Az alszektorok adatait minden egyes alszektoron belül konzolidálni kell, de az alszektorok között nem.

29. tábla – Az adott időpontig felhalmozott társadalombiztosítási nyugdíj jogosultságok ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾

Kapcsolatok	Kód	Sor száma	Elszámolás	Fő nemzeti számlák						Nem szerepel a fő nemzeti számlákban	Nyugdíjak összesen Rend-szerek	Ellentételek: Nem rezidens háztartások nyugdíj jogosultságai ⁽⁴⁾		
			Nyugdíjkezelő	Nem államháztartási			Államháztartási							
				Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek és egyéb ⁽¹⁾ , nem befizetésekkel meghatározott rendszerek	Összesen	Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek az államháztartási szektorban dolgozó alkalmazottak részére ⁽²⁾						
								Pénzügyi vállalatok-hoz besorolt	Államháztartáshoz besorolt ⁽³⁾	Az államháztartáshoz besorolt			Kötelező társadalombiztosítási nyugdíj-rendszerek	
			Kód	XPC1W	XPB1W	XPCB1W	XPCG	XPBG12	XPBG13	XPBOUT13			XP1314	XPTOT
Oszlop jele	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J				
Nyitómérleg														
	XAF63LS	1	Nyugdíj jogosultságok											
Nyugdíj jogosultságok tranzakciók miatti változásai														
Σ 2.1–2.4 – 2.5	XD61p	2	Társadalombiztosítási hozzájárulások miatti nyugdíj jogosultság-növekedés											
	XD6111	2.1	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai											
	XD6121	2.2	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai											
	XD6131	2.3	Háztartások tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai											
	XD6141	2.4	Háztartások kiegészítő társadalombiztosítási hozzájárulásai ⁽⁵⁾											

Kapcsolatok	Kód	Sor száma	Elszámolás	Fő nemzeti számlák						Nem szerepel a fő nemzeti számlákban	Nyugdíjak összesen Rend-szerek	Ellentételek: Nem rezidens háztartások nyugdíjjogosultságai ⁽⁴⁾	
			Nyugdíjkezelő	Nem államháztartási			Államháztartási						
				Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek és egyéb ⁽¹⁾ , nem befizetésekkel meghatározott rendszerek	Összesen	Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek az államháztartási szektorban dolgozó alkalmazottak részére ⁽²⁾					Kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek
								Pénzügyi vállalatok-hoz besorolt	Államháztartáshoz besorolt ⁽³⁾	Az államháztartáshoz besorolt			
Kód	XPC1W	XPB1W	XPCB1W	XPCG	XPBG12	XPBG13	XPBOUT13	XP1314	XPTOT	XPTOTNRH			
Oszlop jele	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J			
	XD61SC	2.5	Mínusz: nyugdíjrendszerek szolgáltatási díjai										
	XD619	3	Kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszerekre vonatkozó egyéb (biztosításmatematikai) nyugdíjjogosultság-változások										
	XD62p	4	Nyugellátások kifizetése miatti nyugdíjjogosultság-csökkenés										
2 + 3 – 4	XD8	5	Társadalombiztosítási hozzájárulások és nyugellátások miatti nyugdíjjogosultság-változások										
	XD81	6	Nyugdíjjogosultságok rendszerek közötti átvitele										
	XD82	7	A rendszer felépítésében végrehajtott, kölcsönösen elfogadott módosítások miatti jogosultságváltozások										

Kapcsolatok	Kód	Sor száma	Elszámolás	Fő nemzeti számlák					Nem szerepel a fő nemzeti számlákban		Nyugdíjak összesen Rend-szerek	Ellentételek: Nem rezidens háztartások nyugdíj-jogosultságai (4)	
			Nyugdíjkezelő	Nem államháztartási			Államháztartási						
			Kód	Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek és egyéb (1), nem befizetésekkel meghatározott rendszerek	Összesen	Befizetésekkel meghatározott rendszerek	Szolgáltatással meghatározott rendszerek az államháztartási szektorban dolgozó alkalmazottak részére (2)					Kötelező társadalombiztosítási nyugdíj-rendszerek
								Pénzügyi vállalatok-hoz besorolt	Államháztartáshoz besorolt (3)	Az államháztartáshoz besorolt			
Oszlop jele	XPC1W	XPB1W	XPCB1W	XPCG	XPBG12	XPBG13	XPBOUT13	XP1314	XPTOT	XPTOTNRH			
			Nyugdíjjogosultságok egyéb folyamatok miatti változásai										
	XK7	8	Átértékelések miatti jogosultságváltozások (6)										
	XK5	9	Egyéb volumen-változások miatti jogosultságváltozások (6)										
			Zárómérleg										
1+ 5-9	XAF63LE	10	Nyugdíjjogosultságok										
			Kapcsolódó mutatók										
	XP1	11	Kibocsátás										

(1) Az ilyen jellegű, egyéb nem befizetésekkel meghatározott – gyakran hibridnek nevezett – rendszerek szolgáltatással meghatározott és befizetésekkel meghatározott elemet is tartalmaznak.

(2) Az államháztartás által a jelenlegi és korábbi munkavállalói részére szervezett rendszerek.

(3) Ezek nem önálló, szolgáltatással meghatározott rendszerek, amelyek nyugdíjjogosultságait a fő nemzeti számlákban feltüntetik.

(4) A nem rezidens háztartások ellentételezési adatai külön csak akkor jelennek meg, ha a külfölddel fenntartott nyugdíjbiztosítási viszonyok jelentősek.

(5) Ezek a kiegészítések a nyugdíjrendszerek tagjainak a rendszerrel szembeni követeléseire vonatkozóan elért hozamot képviselik, egyrészt a befizetésekkel meghatározott rendszerek eszközeinek befektetéséből származó jövedelem, másrészt a szolgáltatással meghatározott rendszerekben alkalmazott ráta érvényesítése révén.

(6) Ezeknek a pozícióknak a részletesebb bontását a G és a H oszlopban kell megadni, a rendszerekhez megadott mintaszámítások alapján. A ■ színezésű cellák nem alkalmazhatók; a ■ színezésű cellák a fő nemzeti számlákban nem szereplő adatokat tartalmaznak.

(7) A G és H oszlopban három adatsort kell feltüntetni, amelyeknek a kérdéses nyugdíjrendszerekre elvégzett biztosításmatematikai számításokon kell alapulniuk. Az adatsoroknak tükrözniük kell a számítások legfontosabb paramétereire vonatkozó érzékenységelemzés eredményét, amelyet jóvá kell hagynia mind a statisztikusoknak, mind az idősödő népességgel foglalkozó, a Gazdaságpolitikai Bizottság égisze alatt tervékenykedő szakértőknek. Az alkalmazandó paramétereket e rendelet 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően kell egyértelművé tenni.

(8) A 2012-es referenciaévre vonatkozó adatok továbbítása nem kötelező. A 2015-tel kezdődő referenciaévekre vonatkozóan kötelező a továbbítás.